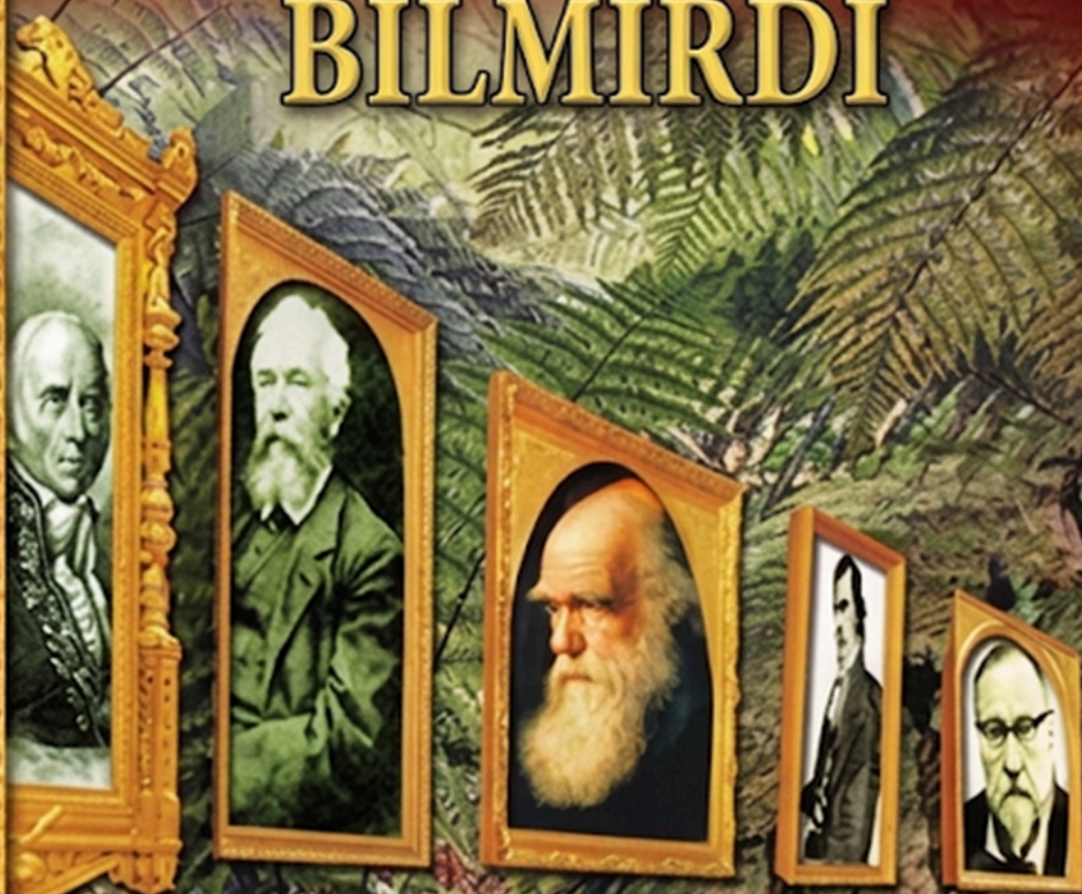

DARVIN BU HƏQİQƏTLƏRİ BİLMİRDİ

HARUN YƏHYA

DARVIN BU HƏQİQƏTLƏRİ BİLMİRDİ

HARUN YƏHYA

MÜNDƏRİCAT

“Hürriyet Bilim” jurnalına cavab: İnsan siyasi heyvan deyil	8
“Hürriyet Bilim” jurnalının insan zəkasının sözdə təkamülü haqqındakı spekulasiya	12
“Hürriyet Bilim” jurnalından elmi bir yalan daha: “Balıq yeyən şimpanzelər insan oldu!”	16
“Bilim və Teknik” jurnalının insan davranışlarının mənşəyi haqqındakı yanlışları	19
İnsan klonlamaq, yaratmaq deyil	28
“Evrensel” qəzetinin “düşünən kompüter” nağılı	31
“Hürriyet” qəzetinin “danışan meymun” xəyalları elmdən kənardır	36
“National Geographic”-in “itlərin təkamülü” yalanı	41
“National Geographic”dən yeni balina nağılı	46
Təkamül nəzəriyyəsinin böyük çıxılmaz vəziyyəti: Dəniz məməlilərinin mənşəyi	57
“Bilim və Teknik” fevral 2002-ci il sayındakı yanlışlar	63
“Bilim və Teknik” jurnalının “təkamül müzakirələri”ndəki yanlışları	71
“Focus” jurnalının elmi yanlışlarla dolu “təkamül dosyesi”	101
“Bilim və Teknik” jurnalının bitkilərin mənşəyi haqqındakı yanlışları	118
Həyatın mənşəyi haqqındakı təkamül nağıllarına bir yenisi də əlavə olundu	122
“Hürriyet Bilim” jurnalının doğum və təkamül barədə yanlışları	126
“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının böyük kobud səhvi	129
“Milliyet” qəzetindən içi boş təkamül təbliğatı daha	134
“Hürriyet” qəzetinin “Delta 32” mutasiyası barədə yanlışması	136
“Milliyet”-in “Van gölündəki ilk bakteriya” yanlışması	139
“Bilim və Ütopya” jurnalının etiraf etməkdən qaçdığı həqiqət	142
“Evrensel” qəzetinin “Afrikadan çıxış” yanlışması	145
Yeni fosil, təkamül nəzəriyyəsini çıxılmaz vəziyyətə saldı	151
“History Channel”da elmi dəyəri olmayan təkamül təbliğatı	155
“Bilim və Ütopya” jurnalı yazarı Dr.Ümid Sayının təkamülçü yanlışları	158
Ümit Sayının təkamülçü yanlışları davam etdi	172
“Bilim və Ütopya” jurnalı həqiqətləri qəbul etməkdə çətinlik çəkir	184
Orxan Bursalının “təkamül nəzəriyyəsi elmin təməl dirəyidir” yanlışması	190
“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının elm və fantastikanı bir-birinə qarışdırma yanlışması	193
“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalından dino-quş nağılları	196
“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalı yanılır: Kainatın hakimi təsadüf deyil, Allahdır	198

B Ö L M Ə

OXUCUYA

Bu kitabda və digər əsərlərimizdə təkamül nəzəriyyəsinin süqutuna xüsusi yer ayrılmasının səbəbi bu nəzəriyyənin hər cür din əleyhinə olan fəlsəfənin təməlini meydana gətirməsidir. Yaradılışı və dolayısı ilə Allahın varlığını inkar edən darvinizm, 150 ildir ki, bir çox insanın imanını itirməsinə və ya şübhəyə düşməsinə səbəb olmuşdur. Buna görə də, bu nəzəriyyənin yalan olduğunu ortaya çıxarmaq əhəmiyyətli imani vəzifədir. Bu əhəmiyyətli xidmətin bütün insanlığa çatdırılması isə zəruridir. Bəzi oxucularımız ola bilər ki, yalnız bir kitabımızı oxumaq imkanı tapa bilər. Buna görə də, hər kitabımızda bu mövzuya qısaca da olsa yer ayrılması uyğun hesab edilmişdir.

Qeyd ediləcək başqa bir məqam isə, bu kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Yazıcının bütün kitablarında imani mövzular Quran ayələri yönündə izah edilir və insanlar Allahın ayələrini öyrənməyə və yaşamağa dəvət edirlər. Allahın ayələri ilə əlaqədar bütün mövzular oxucuda heç bir şübhə və ya sual buraxmayacaq şəkildə açıqlanmışdır.

Bu mövzuda istifadə edilən səmimi, sadə və səlis üslub isə kitabların hamı tərəfindən rahat başa düşülməsini təmin edir. Bu təsirli və sadə izah sayəsində kitablar “bir nəfəsə oxunan kitablar” ibarəsinə tam uyğun gəlir. Dini qəti şəkildə rədd edən insanlar belə, bu kitablarda bildirilən həqiqətlərdən təsirlənir və yazılanların doğruluğunu inkar edə bilmirlər.

Bu kitab və yazıcının digər əsərləri oxucular tərəfindən şəxsən oxuna biləcəyi kimi, qarşılıqlı söhbət şəraitində də oxuna bilər. Bu kitablardan istifadə etmək istəyən oxucunun, kitabları bir yerdə oxumaları mövzu ilə əlaqədar öz təfəkkür və təcrübələrini də bir-birlərinə ötürmək baxımından faydalıdır.

Bununla belə, yalnız Allahın razılığı üçün yazılan bu kitabların tanınmasında və oxunmasında iştirak etmək də böyük xidmətdir. Çünki yazıcının bütün kitablarında isbat və razı salan tərəfi son dərəcə güclüdür. Buna görə də, dini izah etmək istəyənlər üçün ən təsirli üsul bu kitabların digər insanlar tərəfindən də oxunmasının təşviq edilməsidir.

Kitabların arxasına yazıcının digər əsərlərinin təqdimatının əhəmiyyətli səbəbləri vardır. Bu sayədə kitabı nəzərdən keçirən şəxs yuxarıda yazılan xüsusiyyətləri daşıyan və oxuyacağına ümid etdiyimiz bu kitabla eyni xüsusiyyətlərə sahib daha bir çox əsərin olduğunu görər, imani və siyasi mövzularda faydalana biləcəyi zəngin qaynağın mövcud olduğuna şahid olacaq.

Bu əsərlərdə, digər yerlərdə görülən, yazıcının şəxsi qənaətlərinə və şübhəli qaynaqlara əsaslanan izahlara, dini mentalitetə qarşı lazım olan ədəb və hörmətə diqqət yetirilməyən üslublara, şübhəli və həmçinin incidici yazılara rast gələ bilməzsiz.

B Ö L M Ə

YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA

Harun Yəhya təxəllüsündən istifadə edən yazıçı Adnan Oktar, 1956-cı ildə Ankarada anadan olmuşdur. İbtidai və orta təhsilini Ankarada almışdır. Daha sonra İstanbul Memar Sinan Universitetinin İncəsənət fakültəsində və İstanbul Universitetinin Fəlsəfə bölməsində təhsil almışdır. 1980-ci illərdən bu yana imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər hazırlamışdır. Bununla yanaşı, yazıcının təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla olan qaranlıq əlaqələrini ortaya qoyan çox əhəmiyyətli əsərləri vardır.

Harun Yəhyanın əsərləri təxminən 30.000 şəklin olduğu cəmi 45.000 səhifəlik külliyyatdır və bu külliyyat 73 fərqli dilə tərcümə edilmişdir.

Yazıcının təxəllüsü inkarçı düşüncəyə qarşı mübarizə aparan iki peyğəmbərin xatirəsinə hörmət olaraq adlarını yad etmək üçün Harun və Yəhya adlarından götürülmüşdür. Yazıçı tərəfindən kitabların üz qabığında Rəsulullahın (s) möhürünün olmasının simvolik mənası isə kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Bu möhür Quranın Allahın son kitabı və son sözü, Peyğəmbərimizin (s) Xatəmül-Ənbiya olduğunun rəmzidir. Yazıçı bütün əsərlərində Quranı və Rəsulullahın sünnəsini özünə rəhbər etmişdir. Bu şəkildə inkarçı düşüncə sistemlərinin bütün təməl iddialarını bir-bir ortadan qaldırmağı və dinə qarşı yönələn etirazları tam susduracaq son sözü söyləməyi əsas almışdır. Böyük hikmət və kamal sahibi olan Rəsulullahın möhüründən bu son sözü söyləmək niyyətinin duası olaraq istifadə edilmişdir.

Yazıcının bütün əsərlərindəki ortaq hədəf Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi təməl imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və azğın tətbiqlərini gözlər önünə çəkməkdir.

Necə ki, Harun Yəhyanın əsərləri Hindistandan Amerikaya, İngiltərədən İndoneziyaya, Polşadan Bosniyaya, İspaniyadan Braziliyaya, Malayziyadan İtaliyaya, Fransadan Bolqarıstana və Rusiyaya qədər dünyanın əlavə bir çox ölkəsində sevilərək oxunur. İngilis, fransız, alman, italyan, ispan, portuqal, urdu, ərəb, alban, rus, boşnaq, uyuğur, indoneziya, malay, benqal, serb, bolqar, çin, danimarka və İsveç dili kimi bir çox dilə tərcümə edilən əsərlər, xarici ölkələrdə geniş oxucu kütləsi tərəfindən izlənilir.

Dünyanın dörd tərəfində fəvqəladə təqdir toplayan bu əsərlər bir çox insanın iman etməsinə, bir çoxunun da imanında dərinləşməsinə vəsilə olur. Kitablari oxuyub araşdıran hər kəs bu əsərlərdəki hikmətli, dolğun, asan aydın olan və səmimi üslubun, ağıllı və elmi yanaşmanın dərk edər. Bu əsərlər sürətli təsir etmə, qəti nəticə vermə, etiraz və təkzib edilə bilinməyən xüsusiyyətləri daşıyır. Bu əsərləri oxuyan və üzərində ciddi şəkildə düşünen insanların artıq materialist fəlsəfəni, ateizmi və digər azğın fikir və fəlsəfələrin heç birini səmimi olaraq müdafiə etmələri mümkün deyil. Bundan sonra müdafiə etsələr də, ancaq duyğusal inadla müdafiə edəcəklər. Çünki fikri dayaqları aradan qaldırılmışdır. Dövrümüzdəki bütün inkarçı cərəyanlar Harun Yəhya külliyyatı qarşısında fikirlə məğlub olmuşlar.

Şübhəsiz, bu xüsusiyyətlər Quranın hikmət və ifadə təsirindən qaynaqlanır. Yazıçı bu əsərlərə görə öyünmür, yalnız Allahın hidayətinə vəsilə olmağa niyyət etmişdir. Bundan başqa, bu əsərlərin çap və nəşrində hər hansı maddi qazanc güdülmür.

Bu həqiqətlər göz önünə alındıqda insanların görmədiklərini görmələrini təmin edən, hidayətlərinə vəsilə olan bu əsərlərin oxunmasını təşviq etməyin də çox əhəmiyyətli xidmət olduğu ortaya çıxır.

Bu qiymətli əsərləri tanıtdırmağın yerinə insanların zəhinlərini bulandıran, fikri qarışıqlıq meydana gətirən, şübhə və tərəddüdləri aradan qaldırmaq və imanı qurtarmaq üçün güclü və iti təsiri olmadığı ümumi təcrübə ilə sabit olan kitablari yaymaq isə əmək və zaman itkisinə səbəb olar. İmanı qurtarmaq məqsədindən çox, yazıcının ədəbi gücünü vurğulamağa yönələn əsərlərdə bu təsirin əldə edilə bilməyəcəyi məlumdur. Bu mövzuda şübhəsi olanlar varsa, Harun Yəhyanın əsərlərinin tək məqsədinin dinsizliyi yox

etmək və Quran əxlaqını yaymaq olduğunu, bu xidmətdəki təsir, müvəffəqiyyət və səmimiyyətin açıq şəkildə göründüyünü oxucuların ümumi qənaətindən anlamaq bilirlər.

Bilmək lazımdır ki, dünyadakı zülm və qarmaqarışıqlığın, müsəlmanların çəkdiyi əziyyətlərin təməli səbəbi dinsizliyin fikri hakimiyyətidir. Bunlardan xilas olmağın yolu isə dinsizliyin fikirlə məğlub edilməsi, iman həqiqətlərinin ortaya qoyulması və Quran əxlaqının insanların qavrayıb yaşaya biləcəkləri şəkildə izah edilməsidir. Dünyanın gündən-günə daha çox büründüyü zülm, fəsad və xaos mühitini diqqətə aldıqda bu xidmətin mümkün qədər sürətli və təsirli şəkildə edilməsinin lazım olduğu aydındır. Əks halda, çox gec ola bilər.

Bu əhəmiyyətli xidmətdə öndərliyi üzərinə götürən Harun Yəhya külliyyatı Allahın izni ilə 21-ci əsrdə dünya insanların Quranda təsvir edilən hüsur, sülh, düzgünlük, ədalət, gözəllik və xoşbəxtliyə daşımağa vəsilə olacaqdır.

FƏSİL

“HÜRRİYET BİLİM” JURNALINA CAVAB: İNSAN SİYASİ HEYVAN DEYİL

“Hüriyyət bilim” jurnalının 1 iyun 2002-ci il tarixli sayında “insan “siyasi heyvandır” yoxsa şimpanze “siyasi insandır”” başlığı ilə yazıya yer verildi. Bu yazıda, insanlardakı iqtidar oyunları, nüfuz mübarizələri, yalan danışmaq, kömək istəmək, mənfəət hesabları kimi sosial davranışların daha yaxşı başa düşülməsi üçün, şimpanzelərin davranışlarının araşdırılması lazım olduğu qarşıya qoyulur, və bu davranışların insanlara meymunlarla olan ortaq atalarından miras qaldığı iddia edilirdi.

Bu yazı həm də bəzi şimpanze, oranqutan və insan şəkilləri ilə də bəzənmişdi. Şekillərdə, insanlarla bu heyvanlar arasında görülən bənzər bəzi davranışlar göstərilməkdə idi. Məsələn, əlini irəliyə doğru uzadan bir şimpanze şəkilinin üzərində Toni Bleyrə doğru əlini uzadan İtaliya baş naziri Silvio Berluskoninin rəsmi yer almaqda idi. Təkamülçü yazara görə, bu bənzərliyin izahı belə idi: Qolun irəli doğru uzadılması, kömək

istəyən şimpanzenin siyasi vasitəsi idi. Bu şəkildə isə, Bleyrdən kömək istəyən Berluskoni əlini irəliyə doğru uzatmışdı. Yəni bu iddiaya görə, həm şimpanze həm də bir ölkənin baş naziri eyni jest ilə, eyni şeyi ifadə edirdilər. Bir başqa şəkildə isə, biri gülən digəri isə üzünü turşudan iki insan yer alırdı. Bu şəklin yanına isə biri gülən digəri qaşqabağını tökən meymun şəkilləri qoyulmuş və bunlar həm insanların həm də meymunların rəqabətinə nümunə olaraq göstərilmişdi. Yazı bu formada şəkil bənzətmələri ilə, heç bir elmi dəlil verilmədən, sadəcə təkamül təbliğatı etmək məqsədi ilə hazırlanmışdı.

Sadəcə şimpanzelərin deyil, bir çox heyvanın insanlara bənzər davranışları var, ancaq bu onların insanın təkamül qohumu olduğunu göstərməz.

Bu bənzətmələrin heç biri elmi deyil. Eyni şəkildə, təbiətdəki bir çox canlının şəkilləri və ya davranış formaları nümunə götürülərək, insanlarla bənzətmə edilə bilər və bu heyvanlar insanlarla ortaq bir atadan gəlmiş kimi göstərilə bilər. Söz gəlişi, yuvası üçün kəsdiyi bir yarpağı daşıyan qarışqa şəklinin yanına, axşam evə qayıdarkən alver edən bir atanın şəklini yerləşdirib, “bax bu bənzərlik insanın qarışqa ilə ortaq atadan gəldiyini göstərməkdədir” deyə bilərsiniz. Və ya qış üçün yemək toplayan küknar qarğalarının şəklinin yanına, soyuducunun dərin dondurucusuna qış üçün çiyələk qoyan bir qadının şəklini yapışdırdığınızı ələ ala bilərsiniz. Bu dəfə də “bir sonrakı mövsüm üçün meyvə yığaraq, təhlükəsiz bir yerdə saxlamaq insana təkamül atalarından qalmış davranış formasıdır” izahını edərək, küknar qarğaları insanın atasıdır nəticəsinə varə bilərsiniz. Su bəndi tikən qunduzlar, tor hörən hörümçək, bal pətəyi hazırlayan bal arısı eyni məntiqə, insanlara bənzədilə bilər və hər biri ayrı-ayrı, bu yazıda olduğu kimi, “insanın qohumları” olaraq tanıtıla bilər. Ancaq bu cür nəticələr çıxarmağın nə elmi, nə də məntiqi tərəfi olmayacağı açıqdır.

Təkamülçülər meymunların bəzi davranışlarını insanlara bənzədirərək böyük həyəcana qapılırlar və meymunların insanların təkamül qohumları olduğuna qərar verirlər. Halbuki, yuxarıda da ifadə edildiyi kimi qarışqalardan qarğalara qədər bir çox canlı, insanlara bənzər davranışlar sərgiləməkdədir. Ancaq, heyvanların bu davranışları onların insanlarla təkamül qohumluğu olduğunu göstərməz. Hər şeydən əvvəl bu canlılar insanlara bənzəyən davranışlarını şüursuz edirlər. Məsələn bənd tikən qunduz bunu inşaat mühəndisinin sahib olduğu şüur, ağıl və məlumat ilə etməz. Bunu instinktləri ilə edir. Elm adamlarının instinkt dedikləri, heyvanların doğumla birlikdə sahib olduqları proqram, Allahın onlara vəhy etdiyi xüsusiyyətlərdir. Və bu onların çox dəyişik xüsusiyyətlərə sahib olmalarına və bizi təəccübləndirən şeylər etmələrinə imkan verir; meymunların, arıların, qarışqaların, termitlərin və s. bəzi davranışlarında olduğu kimi.

Meymunların davranışlarını, insan davranışları ilə uyğunlaşdırmağa çalışan, onların sosial baxımdan da insanlara yaxın olduğunu sübut etmək istəyən təkamülçülər, uzun illər boyu meymunlarla yaşamış, meymunlar üzərində saysız təcrübə aparmış, zəka testləri tətbiq etmiş, xəyali hadisələrə verdikləri reaksiyaları müşahidə etmişlər. Nəticə olaraq isə bu heyvanlarda şüur olmadığı, insanlara bənzəyən davranışları şüursuzca etdikləri ortaya çıxmışdır.

Bunlardan biri Luiziana Universitetindən Professor Daniel J. Povinellinin, təkamülçüləri tamamilə xəyal qırıqlığına uğradan işləridir. Povinelli meymun və insan davranışlarını müqayisəli olaraq araşdıran ən qabaqcıl təkamülçü elm adamlarından biridir. 300 şimpanze ilə birlikdə yaşayan Povinellinin tərəfsiz araşdırmaları, təkamül nəzəriyyəsinin xəyali iddiasının son dayaqını da yıxmışdır. Povinelli uzun işlərini tək bir cümlə ilə belə yekunlaşdırır:

“Şimpanzelər, üzərində etdiyim işlərə çox səbir etdilər amma nəhayət mənə tüklü insan uşağı olmadıqlarını öyrətdilər.”¹

Təkamülçülərin düşünmədən qəbul etdikləri fərziyyələr əslində çox zəif təməllərə söykənir. Meymunların insanlara bənzər bəzi davranışlarından nəhəng həyəcan duyan təkamülçülər, meymunlardan qat-qat ağıllı davranışlar göstərən canlıları gözdən salırlar. Halbuki onların məntiqinə görə, evə yemək daşıyan qarışqa ilə evi üçün alış-veriş edən atanı, bənd tikən su samurunu tikinti mühəndisləri ilə bir-birinə bənzətmək və "atalarımız qarışqalar və ya su samurlarıdır" demək mümkündür. Bu iddia nə qədər mənasızdırsa, atalarımızın meymun olduğunu demək də o qədər mənasızdır.

Povinelli 20 ildən çox proses icra etdiyi araşdırmalarını "Scientific American" jurnalındakı 1998-ci il tarixli məqaləsində bu şəkildə izah edir:

"Sadə yolla demək lazımdırsa, şimpanzelər vizual qəbulu bizdən daha fərqli şəkildə anlayırlar. Laboratoriyamızdakı digər təcrübələr şimpanzelərin heç bir davranışı psixoloji mənada anlamadıqlarını ortaya qoydu. Məsələn diqqətli şəkildə edilən testlər meymunların işarə hərəkətlərdə mənanı anlamadıqlarını hətta bilərək və bilməyərək davranışlar arasındakı fərqi qavraya bilmədiklərini ortaya qoydu."2

"Hürriyyət Bilim" jurnalı isə, şimpanzelərin insanlar kimi siyasi oyunlar edə bildikləri, jestlərlə, mimikalarla özlərini ifadə edə bildikləri və bu yöndən insan davranışlarının mənşəyi olduğunu iddia edir. Halbuki elm adamları apardığı təcrübələrdə, şimpanzelərin bu davranışları şüursuz etdiklərini, instinktiv olaraq sahib olduqları bəzi davranışlar olduğunu, amma bunun xaricində psixoloji mənada bir ünsiyyətə sahib olmadıqlarını ortaya qoymuşdur.

Nəticə

"Hürriyyət Bilim" jurnalında yer alan bu yazı, içi boş təkamül təbliğatından başqa bir şey deyil. İnsan davranışlarının mənşəyi şimpanzelərin davranışları deyil. İnsan şüur və ağıl sahibi, davranışlarını dərk edən, plan və hesab apara bilən, keçmişi təqdir edib, gələcəyə istiqamətli təxminlər edə bilən, mühakimə, qiymətləndirmə qabiliyyətinə sahib bir varlıqdır. Nə şimpanzelərdə, nə də başqa bir heyvanda bu xüsusiyyətlərin heç biri olmaz. Kənardan baxılında insana bənzər rəftar göstərsələr belə bu heyvanlar Allahın onlara ilham etdiyi şəkildə davranırlar. Ancaq etdiklərini dərk etmirlər.

"Hürriyyət Bilim" jurnalı, insanın siyasi heyvan olmadığını, Allahın özünə üflədiyi ruhu daşıyan, ağla və şüura sahib bir varlıq olduğunu artıq qəbul etməlidir.

Professor Daniel J. Povinelli

Qaynaqlar

- 1) Daniel J. Povinelli, "Scientific American", 19 noyabr 1998-ci il
- 2) Daniel J. Povinelli, "Scientific American", 19 noyabr 1998-ci il

FƏSİL

“HÜRRİYET BİLİM” JURNALINDA İNSAN ZƏKASININ SÖZDƏ TƏKAMÜLÜ HAQQINDAKI SPEKULYASIYA

“Hüriyyət” qəzetinin 11 may 2002-ci il tarixli elm əlavəsində, “zəkanı inkişaf etdirən nə oldu?” başlıqlı bir yazı yayımlandı. Bu yazıda, bəzi təkamülçü elm adamlarının, insan zəkasının necə inkişaf etdiyi haqqındakı təkamülçü fərziyyələrinə yer verilmişdi. Yazıda adı çəkilən elm adamlarının hər birinin, bir başqa iddianı müdafiə etdiyi və digərini qəbul etmədiyi ifadə edilirdi.

İnsan zəkası, təkamülçülərin açıqlaya bilmədikləri mövzuların başında gəlir. İnsan, zəkası və düşünməsi, danışma, estetik anlayışı kimi qabiliyyətləri ilə, bütün digər canlılardan ayrılan varlıqdır. Təkamülçülər isə, düşünməyən, danışmayan heyvanların necə olub da, insan kimi; anlayışları simvollarla adlandırı bilən, anlama qabiliyyətinə sahib, məntiqli qiymətləndirmələr edə bilən, fikir sahibi olan, ən kompleks mövzuları belə öyrənib yaddaşına yazı bilən, fiziki problemləri həll edən, yeni izahlar edə bilən, sənət əsərləri, arxitektura şah əsərləri meydana gətirən, estetika duyğusu sayəsində gözəllikdən, nizamdan, simmetriyadan, təmizlikdən zövq alan, ölkələr idarə edən ağıllı varlıqlara çevrildiklərinə izah gətirə bilməz.

Təkamülçülərin insan zəkasının sözdə təkamülü haqqında qarşıya qoyduqları ssenarilər isə son dərəcə elmdən kənardır. Bu iddialara görə, yarı meymun yarı insan olan canlıların, ya bir yerdə yaşamağa başladığı üçün ya da dik dayanmağa başladıklarında iki əlləri boş qaldığı və bu əllərini istifadə edərək alətlər hazırladıqları üçün zəkaları inkişaf etmişdir. Ancaq bunların hər biri bir çox istiqamətdən son dərəcə axmaq iddialardır.

Təkamülçülər Lamarkçı xurafatlardan xilas ola bilmirlər

“Toplu yaşayış və ya alət hazırlamaq üçün əllərin istifadə edilməsi yolu ilə beynin təkamülləşməsi” iddiası, Lamarkist xurafat xüsusiyyətindədir. 18-ci əsrdə yaşayan Fransız bioloq Lamark, bundan 100 il əvvəl qəti olaraq çürüdülmüş olan “istifadə edilən orqanların inkişaf edərək təkamülləşməsi” iddiasını ortaya atmışdı. Lamark, canlıların həyatı boyu qazandıqları dəyişmələri sonrakı nəsillərə ötürdüklerini qarşıya qoymuşdu. Məşhur zürafələr nümunəsində, bu canlıların keçmişdə daha qısa boylu olduqlarını, ancaq yüksək ağaclara çatmaq üçün çalışarkən nəsildən nəsilə boyunlarının uzandığını iddia etmişdi.

Lamarkın “qazanılmış xüsusiyyətlərin ötürülməsi” olaraq bilinən bu təkamül modeli, irsiyyət qanunlarının kəşf edilməsi ilə birlikdə etibarlılığını itirdi.

Sosial həyat və ya alət hazırlamaq kimi hər hansı səbəbdən beynin daha çox istifadə edilməyə başlanması, beynin təkamülləşməsi üçün səbəb ola bilməz. Bir insan bu formada beynini inkişaf etdirmiş olsa belə, bu “sonradan qazanılmış bir xüsusiyyət” olar və irsiyyət qanunlarına görə, bu xüsusiyyət bir sonrakı nəsillə ötürülməz.

İnsan beyni, təsadüfən inkişaf edə bilməyəcək qədər kompleksdir

İnsan beyni son dərəcə kompleks bir quruluşdur. Belə bir quruluşun, təkamül nəzəriyyəsinin qarşıya qoyduğu mutasiya və təbii seleksiya kimi mexanizmlərlə, yəni təsadüflər nəticəsində inkişafı qəti surətdə qeyri-mümkündür.

Məşhur elm adamı Dr. İsaak Əzimov, beynin sahib olduğu üstün yaradılış üçün belə deyir:

“Bir kiloqram yarım ağırlığındakı insan beyni, bildiyimiz qədəri ilə kainatdakı ən kompleks və ən nizamlı şəkildə qurulmuş maddədir.”¹

Beynin sahib olduğu kompleks yaradılışı izah etmək üçün, bu orqanın quruluşundan tək bir nümunə verək: Beyində üç növ hüceyrə vardır; bunlar bir-birləri ilə əlaqəli sinir hüceyrələri olan neyronlar, onları dəstəkləyən ancaq funksiyaları tam olaraq aydın ola bilməmiş olan neuroglia hüceyrələr və beyin içindəki damarları və kapillyar damarları meydana gətirən kardiovaskulyar hüceyrələrdir. Yetkin bir insanın beyində ortalama 10 milyard neyron var. Neyronların “akson” və “dendrit” adı verilən çıxıntıları olur və neyronlar bu çıxıntıları sayəsində bir-birlərinə bağlanırlar. “Sinaps” olaraq adlandırılan bu əlaqələr sayəsində bir beyin hüceyrəsi digərinə mesajlar göndərir. Məşhur biokimyəçi Maykl Denton, “Evolution: A Theory an Crisis” (Təkamül: Böhran içində bir nəzəriyyə) adlı əsərində neyronların arasındakı əlaqə sayının təxminən 1 kvadrilyon ($10^{15} = 1.000.000.000.000.000$) olduğunu ifadə edərək sözlərinə belə davam edir:

1015 sayı, əlbəttə dərrakəmizin üzərində olan ədəddir. ABŞ-ın yarı böyüklüyündəki bir ərazi düşünün (1 milyon km²). Bu bölgədə 1 km²-a 10.000 ağac düşməkdədir. Əgər hər ağacın 100.000 yarpağı olduğunu qəbul etsək, bu bölgədəki yarpaq sayı beynimizdəki əlaqələrin sayına bərabər, yəni 1015 olacaq.”²

Kəllə sümüyünün içinə sığacaq qədər kiçik olan beyninizin içindəki bu fəvqəladə sayda və kompleksdəki əlaqələrin hər biri, tam olması lazım olduğu şəkildə və müəyyən bir məqsəd üçün yaradılmışdır. Allahın yaratmasındakı çox üstün bir yaradılışın nəticəsi olan bu əlaqələr vasitəsi ilə bir-birindən müstəqil işləri bir-birinə qarışdırmadan eyni anda reallaşıra bilərsiniz. Məsələn bu sətirləri oxuyarkən eyni zamanda musiqi dinləyə bilərsiniz, bir tərəfdən də qəhvənizi qurtumlaya bilərsiniz. Həmçinin beyniniz, bütün bunların əsnasında sizin adınıza, siz fərqi belə olmadan, ürək ritminizi nizamlayır, qandakı oksigen miqdarını çox həssas bir səviyyədə sabit tutaraq nəfəs alıb verməyinizi təmin edir, bədən istiliyini ya da böyrəklərinizdən atılacaq tullantı maddələrin nisbətini təyin edir, əzələlərinizin hansılarının hansı sıra ya da şiddətdə sıxılaraq əlinizdəki stəkanı aşırımadan ağzınıza apara biləcəyinizi hesablayır, dik dayanmanız üçün lazımlı olan çox detallı tarazlıq hesablarını edir. Bunlar kimi bir-birindən fərqli yüklərlə əməliyyat, həyatınız boyu, beyniniz tərəfindən ən mükəmməl şəkildə reallaşdırılır. Siz isə bu əməliyyatlar üçün beyində edilən hesablamalardan xəbəriniz belə olmaz.

Belə qüsursuz bir orqanın təsadüfən meydana gəldiyini və inkişaf etdiyini iddia etmək isə ağıldan kənardır.

Fosil qeydləri beynin təkamülü haqqında heç bir dəlil təqdim etməməkdədir

Təkamülçülər bütün canlıların yaradıldığı həqiqətini qəbul etməmək barədə inad etdikləri üçün, digər bütün canlı sistemlər və orqanlar kimi beynin də təsadüflərlə təkamülləşmə nəticəsində inkişaf etdiyini iddia edirlər və daha əvvəl də ifadə edildiyi kimi bu mövzuda bir çox ssenari uydururlar.

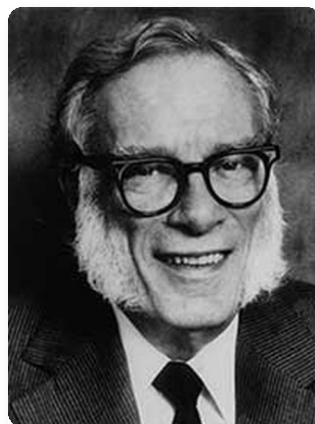
Təkamülçülərə bu qədər sərbəst şəkildə həqiqətdən uzaq ssenari yazma imkanı verən faktor isə, xüsusilə də fosil sahəsində, bu mövzudakı dəlillərin azlığıdır. Beyin yumşaq bir toxumadır. Yumşaq toxumalar bəzi xüsusi şərtlər xaricində daha çətin fosilləşirlər, buna görə insan beyninin quruluşuna dair heç bir fosil qeydi yoxdur. Eyni zamanda mövcud kəllə fosilləri də beyin haqqında yetərli izah vermək üçün istifadə edilə bilməməkdədir. Buna görə beynin təkamülü ssenariləri, bu yazıda da olduğu kimi, müxtəlif təxminlə və istəklərlə məhdudlaşdırılmışdır.

Beynin mənşəyi barədə qəti izah etməyin mümkün olmadığı, Britannika ensiklopediyasında bu şəkildə ifadə edilir:

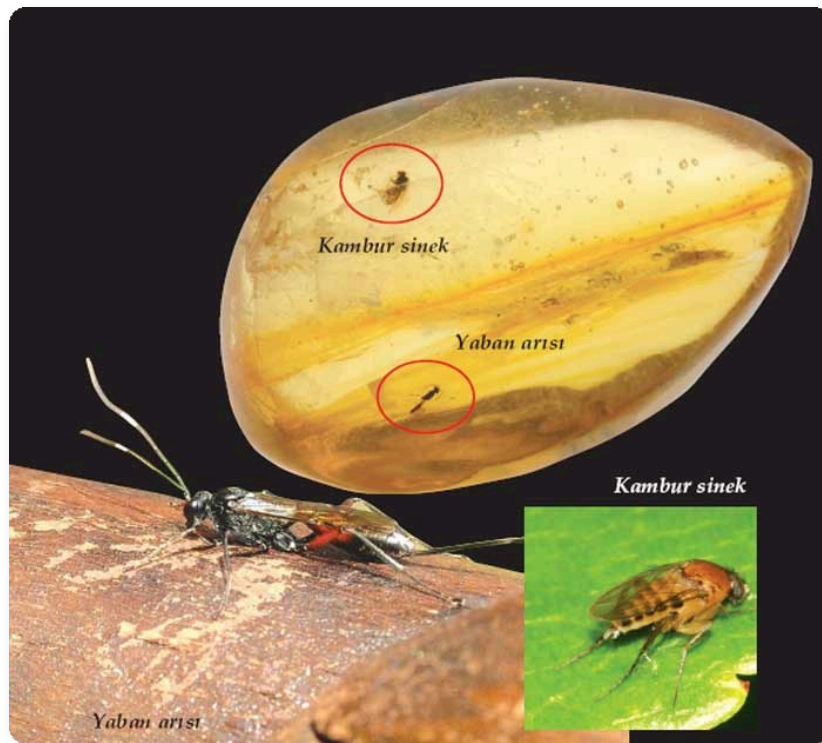
“Beyin toxuması fosilləşmədiyi üçün ancaq müasir insan beyni detallı olaraq araşdırıla bilər... Yox olan hominidlərin kəllənin içi çox vaxt beyin formasını və həcmi araşdırmağa uyğundur sadəcə, bütün işlərə baxmayaraq, bu araşdırmalardan əldə edilən etibarlı funksional məlumat təcrübəsi azdır. İlk insanların danışq qabiliyyəti, işçilik bacarıqları, görmə və eşitmə xüsusiyyətlərinin səviyyəsi kimi mövzular, müasir insana baxılaraq edilən ümumiləşdirmələrdən başqa qəti şəkildə təxmin edilə bilməz.”³

Nəticə

İnsan zəkası və insan beyninin sahib olduğu fəvqəladə xüsusiyyətlər, təkamül nəzəriyyəsinin qarşıya qoyduğu mexanizmlərlə açıqlana bilinmir. Təkamülçülər hər mövzuda olduğu kimi bu mövzuda da fərziyyələr etməkdədirlər. Necə ki, “Hürriyyət Bilim” jurnalındakı yazı da bu fərziyyələri ortaya qoymaqda, bir neçə təkamülçünün bir-biri ilə ziddiyyət təşkil edən fikirlərini ötürməkdədir. Elmi olma iddiasındakı bu jurnalın, fərziyyələrə, ön mühakimələrlə yazılmış hekayələrə deyil, elmi olaraq isbat edilmiş, konkret məlumatlara yer verməsinin oxucular üçün daha faydalı və məlumatlandırıcı olacağı qənaətinəyik.

Bir yarım kiloqram ağırlığındakı insan beyni, bildiyimiz qədər ilə kainatdakı ən mürəkkəb və ən nizamlı şəkildə qurulmuş maddədir. Ayazek Azimov

Qaynaqlar

- 1) Isaac Asimov, "In the Game of Energy and Thermodynamics You Can't Even Break Even", Smithsonian, iyun 1970, səh. 10
- 2) Michael Denton, "Evolution: A Theory In Crisis", London: Burnett Books, 1985, səh. 330
- 3) Encyclopædia Britannica, 2001 Deluxe Edition, Beyin (Brain) maddəsi

FƏSİL

“HÜRRİYET BİLİM” JURNALINDAN DAHA BİR ELMİ KOBUD SƏHV: BALIQ YEYƏN ŞİMPANZELƏR İNSAN OLDU

“Hürriyet Bilim” jurnalının 15 iyun 2002-ci il tarixli sayında “zəka ilə balıq nəzəriyyəsi” başlıqlı yazı yayımlandı. Bu yazıda keçən bəzi elmdən uzaq və ağıldan kənar iddiaların cavabları aşağıda verilməkdədir.

“İnsan beyninin balıq yeyərək inkişaf etdiyi” iddiası elmdən kənardır

Bu yazıda, “insanın şimpanze beyinli atalarının balıq, əqrəb, molyusk kimi dəniz canlılarını seçdikləri üçün beyinlərinin inkişaf etdiyi və indi dünyanı idarə edən ağıllı varlıqlara çevrildiyi” iddiası yer alır.

Bu, həm elmi, həm də məntiqi baxımdan qəbul edilə bilməz bir iddiadır. Bu iddianın əsaslandığı nöqtə isə budur: Dəniz canlılarının bir çoxunda DHA deyilən yağlı turşu var. DHA eyni zamanda, beyin və göz üçün əhəmiyyətli maddədir. Bu əlaqə nəticəsində qida mütəxəssisi olan prof. Stephen Cunnane, şimpanze beyninin dəniz və ya göl kənarında, dəniz canlıları yeyərək beyni təkamülləşərək insan beyni olduğunu iddia edir.

Ancaq, bu iddiada əhəmiyyətli aldatma var. Çünki, məsələn insan, həyatı boyu olduqca çox dəniz məhsulu yeyə bilər, DHA adlı maddədən olduqca çox qəbul edə bilər. Bunun nəticəsində beyni daha sağlam ola bilər, beynini daha diqqətli istifadə edə bilər, qocalıqdan əmələ gələn ağıl zəifliyi, şizofreniya kimi xəstəliklərdən bu şəkildə qoruna bilər. Ancaq, bu xüsusiyyətlərini öz uşaqlarına ötürə bilməyəcək, çünki balıq yeyərək əldə etdiyi bu üstünlüklər, onun genetik quruluşunda dəyişiklik meydana gətirməmişdir. Buna görə də, daha əvvəl də ifadə etdiyimiz kimi irsiyyət qanunlarına görə, həyatı boyu əldə etdiyi bu xüsusiyyətlərini uşaqlarına, yəni bir sonrakı nəsillə ötürə bilməz. Bunun daha yaxşı başa düşülməsi üçün belə bir nümunə verə bilərik: İdmanla bədənini inkişaf etdirən bir atanın uşağı özəlili olaraq doğulmasını gözləmərik. Bu uşağın özəlili bədəninə sahib olması üçün atası kimi idman etməlidir.

Balıq yeyərək beynin inkişaf etdiyi iddiası, 20-ci əsrin başlarında varislik qanunlarının kəşf edilməsi ilə tərk edilmiş Lamarkçı zehniyyətin bir nümunəsidir. Təkamülçülər Lamark qanunun elmi olmadığını bildikləri halda, aldatmaq, mövzu haqqında geniş məlumatı olmayanlara təlqin yolu ilə təsir etmək üçün bu cür təkamül hekayələrindən tez-tez istifadə edirlər. İnsan beyninin sözdə təkamülü ilə bağlı hekayələr də, həmişə bu Lamarkçı zehniyyətin davamıdır. Məsələn, iki ayaq üzərində yeriməyə başlayarkən əli boş qalan və əlini istifadə etməyə başlayaraq beynini inkişaf etdirən insanabənzər hekayəsi, kartof yeyərək beyni inkişaf edən şimpanzenin hekayəsi kimi xurafatdır.

Nəticə olaraq, bir canlı həyatı boyu davamlı balıq yesə belə bundan əldə etdiyi zəka inkişafını bir sonrakı nəsilə ötürə bilməyəcəyi üçün, “balıq yeyərək davamlı artan beyin inkişafı” görülməyəcək.

Qaynaqlar

Həmçinin, “Hürriyyət Bilim” jurnalının gözdən qaçırdığı çox açıq bir həqiqət daha var: Həyatı boyu ancaq balıqla bəslənən bir çox canlı var. Və bu canlılar milyonlarla ildir balıq və dəniz məhsulları yeyirlər; məsələn ayılar, qutanlar, pinqvinlər... Ancaq, bu canlıların heç birinin beyni, milyonlarla ildir təkamül keçirməmişdir. Heç kim, ayıların və ya qutanların balıq yedikləri üçün çox inkişaf etmiş beyinə sahib olduqlarını, ağılları ilə dünyaya hakim olub, sənət əsərləri meydana gətirdiklərini, sivilizasiyalar qurduqlarını, göydələnlər tikdiklərini iddia edə bilməz. Bu vəziyyət, balıq yeyərək beynin təkamülləşdiyi iddiası ilə ziddiyyətli deyil?

FƏSİL

“BİLİM VE TEKNİK” JURNALININ İNSAN DAVRANIŞLARININ MƏNŞƏYİ HAQQINDAKI YANILMALARI

“Bilim ve Teknik” jurnalının aprel 2002-ci il tarixli sayında, “qısqanclıq” başlıqlı bir yazı nəşr olundu. Yazıda, qısqanclığın sözdə təkamül prosesi zamanı qazanılmış bir xüsusiyyət olduğu qarşıya qoyulurdu.

Təkamül nəzəriyyəsi, insanın bioloji mənşəyinə bu cür elmi izah gətirə bilməzken, təkamülçülər sanki təkamül nəzəriyyəsi elmi həqiqətmiş kimi, insan davranışlarını da öz ideologiyaları istiqamətində izah etməyə çalışmaqdadırlar. Aşağıda, qısqanclığın niyə təkamül prosesinin nəticəsi olmadığı və təkamülçülərin insan davranışlarının mənşəyi haqqındakı iddialarının etibarsızlığı açıqlanacaq və bu cür iddiaların cəmiyyət əxlaqına istiqamətli təhdid olduğuna diqqət çəkiləcək.

Qısqanclığın “təkamül uyğunlaşması” olduğu yanılması

“Bilim ve Teknik” jurnalındakı “qısqanclıq” başlıqlı yazıda, qısqanclığın təkamül mənşəyi yazısı vardı. İnsan davranışlarının mənşəyini təkamül nəzəriyyəsi ilə izah etməyə çalışan təkamülçü psixoloqların iddiasına görə, qısqanclıq insanlara meymunabənzər atalarından miras qalmışdır və sözdə təkamül prosesi ərzində canlıların ətrafına uyğunlaşması və həyatda qalmaları üçün bəzi faydalar təmin etmişdir. Təkamülçü psixoloqlar, qısqanclığın kişilərdə və qadınlarda fərqli səbəbi olduğunu, hər iki səbəbin də təkamülə qatqısı olduğunu müdafiə etməkdədirlər.

Təkamülçülərin bu fərziyyəsinə görə; “Kişilər “cinsi qısqanclığa” daha meyillidirlər. Bunun səbəbi isə belədir: Kişi genlərini bir sonrakı nəsillə hansı nisbətdə müvəffəqiyyətlə ötürdüyündən heç vaxt əmin ola bilməz. Məsələn bir qadın hamilə qaldığında, balalarının genetik tərkibində öz genlərinin də olduğunu bilər. Ancaq, kişilər üçün həmişə şübhə var, çünki balalar həqiqətdə başqa bir kişiye aid ola bilər. Buna görə də, kişinin genlərini bir sonrakı nəsillə ötürə bilməmə ehtimalı meydana gəlir. Buna görə kişilər, yoldaşlarının cinsi fəaliyyətinə nəzarət etməyə uyğunlaşılar.”

Bu fərziyyələr təkamülçü psixoloqların “kişilər yoldaşlarının cinsi sədaqətlərindən narahatlıq duyarlar, yoldaşlarını cinsi baxımdan qısqanarlar” fikrini mənimsəmələrinə səbəb olmuşdur. Təkamülçü psixoloqlara görə “qadınlara qısqanclığı isə romantikdir, onlar kişilərin romantik sədaqətlərini qısqanarlar. Çünki romantik sədaqəti olmayan bir kişi vaxtını və əməyini kifayət qədər özünə və uşaqlarına ayırmayacağı üçün qadın balalarını yetişdirməkdə çətinlik çəkəcəkdir. Bu isə ona təkamül baxımdan əlverişsizlik gətirəcək. Ancaq romantik qısqanclıq, onun bu əlverişsizliyini aradan qaldırmasına kömək edəcək.”

Təkamülçülərin bu fərziyyəsini test etmək üçün bir çox fərqli psixoloq fərqli təcrübələr və fəaliyyətlər apardılar. Ancaq bu testlərin nəticələri hər zaman naməlum idi və təkamülçülər gözlədikləri nəticələri əldə edə bilmədilər. Son olaraq, DeSteno, Balovey, Harris və Christenfield adlı elm adamları daha dəqiq nəticələr ala biləcəkləri, fərqli parametrlərdən istifadə etdikləri təcrübələr və tədqiqatlar apardılar. Bu təcrübələrin nəticələri isə təkamülçü psixoloqların qarşıya qoyduqları fərziyyələr ilə ziddiyyətli çıxdı.

Amerikan Psixoloqlar Birliyinin (American Psychological Society) nəşri olan “APS Observer”də nəşr olunan bir xəbərdə, bu mövzuda əldə edilən nəticələr belə qiymətləndirilir:

“Torontodakı APS illik Konvensiyasında Northeastern Universitetindən David A. DeStenonun rəhbərliyində, “Sex Differences in Jealousy: Evolution or Artifact?” (Qısqanclıqda cinsi fərqliliklər: Təkamül yoxsa insan istehsalı?) başlığı altında, araşdırmaçılar bu mövzudakı təkamül fikirlə qəti ziddiyyət təşkil

edən yeni araşdırma nəticələrini ortaya qoydular... Bu araşdırmaların nəticələri göstərir ki, cinsi-romantik qısqanclıq arasındakı cinsi fərqliliklər təkamülləşmiş psixoloji mexanizmlərin deyil, mərkəzçiliyin nəticəsidir.”¹

Bir başqa deyimlə qısqanclıq duyğusunun təkamül mənşəyi yoxdur. “Bilim və Teknik” jurnalında yer alan tezis, ancaq təkamülçülərin fərziyyələrinə və xəyal güclərinə əsaslanan, qısqanclığın mənşəyini təkamül nəzəriyyəsinə uyğunlaşdırmaq üçün uydurulan məcburi ssenarilərdir. Heç bir elmi müşahidə, təcrübə və araşdırma ilə dəstəklənilməyən bu iddiaların etibarsızlığı da, tərəfsiz psixoloqların geniş araşdırma və təcrübələri ilə göstərilmişdir.

Təkamül psixoloqları bütün insan davranışlarını təkamül nəzəriyyəsi ilə izah etmək yanlışlığına düşürlər.

Təkamülçülərin iddiasındaki məntiqsizlik

Təkamülçü psixoloqların yuxarıda haqqında danışılan iddialarına görə, canlılar təkamül prosesində qısqanclığın özlərinə fayda gətirəcəyini görüblər və bu səbəblə qısqanclığı mənimsəyiblər. Yazıda belə deyilməkdədir:

“Qısqanclıq bizə hansı adaptiv faydaları təmin edir? Bu problemin cavabı təkamülçü psixoloqlara görə qıscaca belədir: Qısqanclıq artım üçün təhlükə meydana gətirə biləcək bütün xarici faktorların öhdəsindən gəlməyi təmin edən və atalarımıza bu baxımdan əhəmiyyətli ölçüdə kömək göstərmiş olan bir ehtirasdır.”

Bu iddiaya görə, sözdə heyvan olan atalarımız, qısqanclığın törəmələrinə fayda verdiyini görərək bu xüsusiyyəti mənimsəyiblər və eyni zamanda sonrakı nəsillərə ötürüblər. Yəni bir meymun, söz gəlişi

yoldaşını qısqandığında genlərini bir sonrakı nəsillə ötürməyi daha çox zamanətə aldığını görüb, bunun nəticəsində isə qısqanc olmağa qərar verib. Bu xüsusiyyətini, öz balalarına necə ötürəcəyi isə, təkamülçü psixoloqların izah etmədikləri, hətta heç bəhs etmədikləri bir mövzudur. Bu nöqtədə bir başqa axmaqlıq isə, bir heyvanın genlərini bir sonrakı nəsillə ötürmə barədə narahatlıq hiss etməsi və bunun üçün bir üsul təyin etməsidir. Necə ki, bu fərziyyənin müdafiəçilərindən olan psixoloq David Buss bu məntiqsizliyi fərq etmiş və belə demişdir:

“Heç bir kişi “arvadım başqa biri ilə cinsi əlaqə yaradır, irsi atalığım təhlükəyə girəcək, beləcə genlərim yeni nəsillərə ötürülməyəcək...” deyə düşünməz.”

Yaxşı bəs bu şüur kimə aiddir? Bu kişinin genlərinə, yoxsa “təbiət” bu kişi üçün narahat olmaqda və genlərini bir sonrakı nəsillə ötürməsinə zamanət altına almaq üçün ona qısqanclıq duyğusunu təlqin etməkdədir? Əlbəttə ki, bunların hamısı absurddur. Ortada bu narahatlığı daşıyacaq şüur yox ikən, belə bir prosesdən söz etmək əlbəttə ki, qeyri-mümkündür.

Ayrıca indiki vaxtda, qısqanclıq hissini ən çox daşıyan bir insan belə, genlərini bir sonrakı nəsillə ötürmə narahatlığı daşımır. Qısqanclıq, tamamilə insanların xarakterləri, yetişdirilmə formaları, içində olduqları mühit, sahib olduqları əxlaq ilə əlaqədar olaraq inkişaf etdirilən bir xüsusiyyətdir.

Göründüyü kimi, təkamülçülərin bu cür iddiaları tamamilə xəyal məhsulu olan ssenarilərdən və bənzətmələrdən yaranmaqdadır. Bu iddiaların elm adamı sifəti daşıyan insanların ağızlarından və ya qələmlərindən çıxması insanları aldatmamalıdır. Ağıl və sağlam fikir sahibi olan hər insan, qısqanclığın təkamül prosesi ərzində, kişi və qadınların genlərini bir sonrakı nəsillə ötürmə narahatlığının nəticəsində ortaya çıxmadığını asanlıqla görə bilər.

Təkamülçü psixoloqlar hər şeyi açıqladıqlarını zənn edərkən heç bir şeyi açıqlaya bilməzlər

Təkamülçü psixologiya, təkamülçülərin insanların davranış formalarının təkamülün nəticəsi olduğunu göstərmək üçün icad etdikləri sahədir. Lakin, təkamülçülər insanın bioloji mənşəyini belə təkamül nəzəriyyəsi ilə açıqlaya bilməməkdədir. Təkamül nəzəriyyəsi adına bir çox ssenari yaradan təkamülçü elm adamları, təkamülçü psixologiya mövzusu olanda, daha da inanılmaz və məntiqdən kənar xəyal məhsullarına müraciət etməkdədirlər. Necə ki, “Bilim və Teknik” jurnalında yer alan yazı da bunun tipik bir nümunəsidir. Təkamülçülər bu xəyali ssenarilərlə, sanki təkamül insan həyatındakı hər mövzunu açıqlayan elmi həqiqətmiş kimi bir abu-hava meydana gətirirlər.

Çikaqo Universitetindən Cerry E. Coyn, təkamülçü olmasına baxmayaraq təkamülçü psixologiyanın hər şeyi açıqladığı iddiasını “böyüklük ehtirası” olaraq xarakterizə etmiş, “Təkamülçü psixologiyanın pəri nağılları” başlıqlı yazısında belə demişdir:

“Problem budur ki, təkamülçü psixologiya meqalomanıyanın (böyüklük ehtirasının) elmi qarşılığından sınıntı duyur. Təkamülçü psixologiya tərəfdarlarının çoxu hər insan hərəkətinin və ya hissənin - bunlara depressiya, homoseksuallıq, din və şüur da daxil- beynimizə təbii seleksiya ilə qoyulduğuna qane oldular.”²

Genetika professoru Qabriel Dover isə təkamülçülərin hər sahədə hekayə izah etmə qabiliyyətini belə ifadə edir:

“Yerli yerində hekayə izah etmək problemi... daha dərin və geniş; təkamülçü psixologiya, Darvinçi tibb, dilçilik, bioloji etika və sosial-biologiya kimi bir çox yeni elm sahəsini də ehtiva edir. Burada, seleksiya nəzəriyyəsinin ən kobud uyğunlaşdırmalarına söykənərək, insanın niyə belə olduğuna dair ən kobud izahlar təqdim edilir. Psixoloji strukturumuzun fərz edilən təkamülçü izahdan payını almayan istiqaməti yoxdur kimi görünür...”³

Şeffild Universitetindən davranış ekoloqu Tim Birkhead isə təkamülçü psixologiya haqqındakı etdiyi tənqidində belə deyir:

Böyük bir səy tələb etmədən, təkamül psixologiyası real elm olmaq əvəzinə nəzəri bir əyləncə olaraq qalacaq. Tim Birkhead

“Olduqca çox səyə gerek qalmadan, təkamülçü psixologiya həqiqi elm olmaq yerinə nəzəri bir əyləncə olaraq qalacaq.”⁴

Amerikan Təbiət Tarixi muzeyi paleoantropoloqlarından Ian Tattersall isə yenə təkamülçü psixologiya sahəsindəki fəaliyyətlər üçün belə deyir:

“Nəticədə biz burada elmin deyil, nağıl danışanın sənətinə baxırıq.”⁵

Qısaca insan davranışlarını təkamül nəzəriyyəsi ilə izah etməyə çalışan hər fərziyyə, bir nağıldan fərqsizdir. Bu həqiqəti təkamülçülərin də bilməsinə baxmayaraq, “təkamül nəzəriyyəsi hər şeyi açıqlayacaq qədər möhkəm və elmi nəzəriyyədir” təəssüratı verə bilmək üçün bu nağıllara göz yumurlar.

Təkamülçü psixologiyanın qəbul etmək, cəmiyyət əxlaqına ciddi təhlükədir

İnsan davranışlarının və xüsusiyyətlərinin təkamül nəzəriyyəsi ilə açıqlanması istiqamətindəki fəaliyyətlər əslində cəmiyyət əxlaqı üçün əhəmiyyətli təhlükə meydana gətirməkdədir. Çünki insanın heyvandan təkamülləşdiyini qarşıya qoyan təkamülçülər, insan davranışlarını, psixologiyasını, xüsusiyyətlərini və cəmiyyətləri heyvanların xüsusiyyətləri ilə qarşılaşdıraraq izah edirlər. Təkamülçü psixoloqlara görə, hər insan davranışının təkamülə əsaslanan bir mənşəyi var və heyvan olan atalarımız bu davranışı təkamül üçün mənimsəyiblər. Bu təkamülçü psixoloqlara görə, bir insanın şiddət göstərən davranışlarına səbəb, təkamül prosesi ərzində meymun atalarının şiddətdən fayda əldə etmiş olması və beləcə həyatda qalmasıdır. Bu məntiqə görə, şiddət təbiidir, canlıların həyatda qalmaları üçün lazımlıdır.

“ZORAKILIĞIN TƏBİƏT TARİXİ” adlı bu kitabdakı iddiaya görə, zorakılıq kişi üçün təkamül zərurətidir. Təkamül psixologiyasının cəmiyyətə verdiyi zərərləri görmək baxımından bu kitab tək başına bəs edir.

Hər nə qədər təkamülçü psixologiya yeni elm sahəsi kimi görünsə də, təməlində yatan fikri nəzəriyyənin qurucusu Darvin tərəfindən 19-cu əsrdə yekunlaşdırılmışdı. “The New Republic”-in baş redaktoru, elm, texnologiya və fəlsəfə yazıçısı Robert Rayt, “The Moral Animal” adlı kitabında belə ifadə edir:

“İnsanlıqdan çıxaran biokimyəvi məlumatla ikinci qarşılıq Darvinin idi - tam imtina. Azad iradədən imtina edin; heç kim heç bir şey üçün günahlandırılmağa və ya etibar sahibi olmağa layiq olmaz; hamımız biologiyanın kölələri. Darvin qeydlərində belə yazmışdı: “Pis ruhlu bir adamı xəstə insan kimi görməliyik. Nifrət edib, iyrənməkdənsə, yazığı gəlmək daha uyğun olar””.⁶

Darvinin liderliyini etdiyi bu fikrə görə, cinayət törədən bir insan əslində günahsızdır, çünki cinayət törətmək onun genlərində var, buna görə də, günahlandırılmamalı, cəza görməməlidir. Buna görə, insanın vicdanı, iradəsi, ağılı yoxdur, “genlərinin köləsidir”.

Təkamülçü psixoloqların, əxlaqı və vicdanı tamamı ilə görməzlikdən gələn, insanları gen maşını kimi görən bu düşüncələrinin ən təəccüblü nümunəsi Rendi Tornil və Kreiq Palmer adlı iki professor tərəfindən 1999-cu ildə yazılan “Təcavüzün Təbiət Tarixi” (A Natural History of Rape) adlı kitabda verildi. Bu təkamülçü yazarların iddiasına görə, təcavüz bütün digər pislilər kimi, təkamül prosesi baxımından başa düşülə bilərdi. Çünki təkamülçü fikrə görə kişilərin mümkün qədər daha çox qadın ilə daha çox bala törəmələri təbii təkamül impulsu idi. Əgər kişi içində olduğu cəmiyyətdə bunu etməyə istekli qadın tapa bilməsə, o zaman təcavüzə müraciət etməli idi.

1996-1997-ci illərdə qəzetlər körpə cinayətləri ilə bağlı şok edici iki hadisəni bildirirdi. Birində on səkkiz yaşında, kollecdə oxuyan iki sevgili otel otağında körpələrini dünyaya gətirdilər, onu öldürdülər və sonra cəsədi zibilə atdılar. Digərində isə, on səkkiz yaşındakı gənc qız, məzuniyyət mərasimindən ayrılaraq ayaq

yolunda doğum etdi, körpəsini ölü olaraq bir zibil qutusunda atdı və rəqs salonuna geri döndü. İki hadisə də cinayət hadisəsi kimi məhkəməyə göndərildi və ənənəvi izahlar bu hadisələri əxlaqi degenerasiyaya və ya bir növ zehni pozğunluğa bağlayırdı.

Təkamülçü psixoloqların insanı heyrtləndirən, cəmiyyət içindəki degenerasiyanı “elm örtüyü” altında qızıqdırən izahlarının bir başqası isə, 1996-cı ildə qəzetlərdə nəşr olunan bir xəbər üzərinə gəldi. Harvard Universiteti hüquqşünası, təkamül əleyhinə nəşrləri ilə tanınan Filip E. Conson “Wedge of the Truth” adlı kitabında bu mövzunu belə nəql edir:

“Massachussetts İnstitutunun Psixologiya fakültəsində psixologiya professoru olan Steven Pinker təkamülçü psixologiyanın görkəmli dəstəkçilərindən biridir. Onun daha fərqli izahı var idi: Genetik zərurət. “New York Times” adlı qəzetdə yazan Pinker, körpəni doğulduğu gündə öldürməyin zehni xəstəlik olmadığını, çünki “tarix boyu bunun bir çox mədəniyyətdə tətbiq olunduğunu və qəbul edildiyini” iddia etdi. Ona görə körpənin öldürülməsi təkamül tariximiz boyu anadan gələn genlərimizə işləmişdi. İbtidai şərtlər altında anaların mövcud balalarına kifayət qədər baxa bilməməsi və yeni doğan körpələrini bəsləmək üçün çətin seçim etmələri lazım olmaqdadır və buna görə “əgər körpə xəstə doğuldusa və həyatda qalması mümkün görünmürsə, o zaman əskikləri ortadan qaldıraraq təkrar sınağa davam edə bilirlər”... Pinkerə görə... “ilk bir-iki gündə gözlənilməyən bir körpəni öldürmək qəti şəkildə təbii və doğru bir hərəkət olaraq görülməkdədir.”⁷

Sadəcə qısqanclıq deyil, təcavüz, mərhəmətsizlik, aqressivlik kimi xüsusiyyətlərin təkamülün təbii nəticəsi olduğunu ələ almaq və bu cür pis əxlaq xüsusiyyətlərini göstərən insanları günahkar görməmək, cəmiyyətin əxlaq və nizamını təməlindən sarsıdacaq, insanlığı fəvqəltəbii böyük süquta doğru aparacaq. Xüsusilə XX və XXI əsrdə təcavüzkarlıq, eqoizm, zalımlıq, əxlaqi degenerasiya, müharibə kimi pis əməllərin gedərək yayılması və bunların dozasının artmasının təməlində darvinistlərin bu təlqinləri yer almaqdadır. Elmi nəşrlərlə birlikdə, məktəb kitabları, jurnallar, qəzetlər darvinist təlqinlərlə doludur. İnkişaf etmiş bir heyvan olduqları, pis əməlləri heyvan olan atalarından onlara miras qaldığı və həyatda qalmaq üçün bunlara ehtiyacları olduğu təlqin edilən insanlar, şüur altında ən ağlasığmaz pis əməlləri belə qanuni görə bilməkdə, cinayətə meyl edə bilməkdədirlər.

Buna görə də, təkamül psixologiyasının həm elmi baxımdan etibarlılığı yoxdur, həm də izahları cəmiyyət əxlaqını təməlindən zədələyəcək şəkildədir. Təkamülçü nəşrlər, təkamül nəzəriyyəsini hər şeyi açıqlayan sehrli bir nəzəriyyə kimi göstərməyə çalışarkən, cəmiyyətin əxlaq və nizamını pisləşdirəcək, elm və ağıldan tamamilə uzaq iddialarda olmaqdan uzaq olmalıdırlar.

Darvinin cinsi seçmə nəzəriyyəsindəki yanlışlar

“Qısqanclıq” başlıqlı yazıda yer verilən mövzulardan bir başqası da, Darvinin cinsi seçmə nəzəriyyəsi idi. Darvin bu nəzəriyyəsi ilə, bəzi növlərdə dişilə erkəyin niyə bir-birlərindən fərqli xüsusiyyətlərə sahib olduqları sualına cavab verdiyini hesab etmişdi. Yazıda da söz edildiyi kimi, Darvin tovuz quşunu nümunə

olaraq göstərmiş və niyə tovuz quşlarında erkəyin görkəmli quyruğu var ikən dişinin quyruğunun daha sadə olduğunu sorğulamışdı. Darvinə görə, erkək tovuz quşları dişiləri ilə cütləşə bilmək və onların diqqətlərini çəkə bilmək üçün uzun və gözəl quyruğa sahib olmuşdular.

Təkamül nəzəriyyəsinin hər parçası kimi, cinsi seçmə nəzəriyyəsi də əhəmiyyətli məntiq pozuqluqları, elmi yanılmalar və ziddiyyətlərlə doludur. Burada bunların hamısına yer verilməyəcək, ancaq bəziləri ifadə ediləcək.

Cinsi seçmə nəzəriyyəsinə görə, bir növ içindəki erkəklik, məsələn erkək tovuz quşu cütləşmək üçün bəzi estetik xüsusiyyətlər yaradar. Ancaq estetik xüsusiyyətlər, tovuz quşunun tüklərində olduğu kimi, əksəriyyətlə qorunma, qaçma, kamuflaj kimi mövzularda canlıya üstünlüklər qazandırır. Bu vəziyyətdə, erkək cütləşmək üçün üstünlük təmin etmiş olsa belə həyatda qalma ehtimalı azalacağı üçün, təkamül baxımından qazanc təmin etməmiş olacaq. Bu təbii seçmə ilə cinsi seçmə arasındakı ziddiyyətlərdən biridir.

Cinsi seçmə nəzəriyyəsinin iddiasına görə, diş tovuz quşu yüksək estetika anlayışına malikdir. Bu əlbəttə ki, son dərəcə məntiqsiz iddiadır. Tovuz quşlarının tüklərinin cütləşmədə əhəmiyyətli bir yeri olduğu bilinməkdədir. Ancaq erkək tovuz quşu tüklərini açdığında, dişinin tək anladığı erkəyin cütləşməyə hazır olduğudur. Bunun xaricində estetik olaraq qiymətləndirmə etmə və qərar vermə qabiliyyətinə və qavrayışına sahib deyil. Diş tovuz quşu uzun quyruq kimi aşkar xüsusiyyətləri seçə bilər və ya uzun və qısa quyruğu bir-birindən ayırd edə bilər. Ancaq, erkək tovuz quşlarının tüklərində asanlıqla fərq edilməyəcək qədər incə detallar da var (göz naxışının üst hissəsində sap olmaması, göz naxışının yaxınındakı sapın qəhvəyi rəngdə olması və T tüklərinin qarmaqarışıq forması kimi). Bu incə detallardakı dəyişiklikləri ayırd edə bilmək üçün isə yüksək şəkildə detallı müşahidə lazımdır və bir çox insan yaxından araşdırsa belə bu xüsusiyyətlər arasındakı fərqlilikləri ayırd edə bilməz. Lakin diş tovuz quşları, erkək tovuz quşlarını bu

qədər yaxından araşdırmağa əsla cəhd etməzlər. Bu səbəbdən erkəklərin tüklərindəki fərqlilikləri ayırd edə bilmək üçün insandan daha yaxşı gözə ehtiyacları var.

Darvinin özü də, erkək tovuz quşları arasında çətinliklə ayırd edilən estetik xüsusiyyətlərin problem olduğunu başa düşmüşdü. Və belə demişdi:

“Bir çoxları dişi quşun incə kölgələri və mükəmməl naxışları təqdir etmə qabiliyyətinin qəti olaraq ağlasığmaz olduğunu söyləyəcək. Dişi tovuz quşunun demək olar insan qədər zövq alma qabiliyyətinin olması şübhəsiz fəvqəladə hadisədir.”⁸

Dişi tovuz quşunun belə bir seçmə xüsusiyyəti olduğuna dair heç bir dəlil tapılmaması ilə bərabər, təkamülçülərin dişi bir quşdan belə fəvqəladə qabiliyyət gözləmələri isə son dərəcə təəccüblüdür.

Cinsi seçmə nəzəriyyəsinin ən diqqətə cəsarət məntiqsizliklərindən biri, tovuz quşlarının möhtəşəm tüklərinin necə meydana gəldiyi sualının təkamülçülər tərəfindən cavabsız qalmasıdır. Erkək tovuz quşu cütləşmək üçün belə bir ehtiyac duysa belə, möhtəşəm tüklərin təsadüfi mutasiyalarla meydana gəlməsi qəti şəkildə qeyri-mümkündür.

Kembridj və Bristol Universitetlərindən Sturt Burges, tovuz quşlarının tüklərinin möhtəşəmliyini və təkamül nəzəriyyəsinin bu tüklərin necə meydana gəldiyini açıqlaya bilmədiyini “Tovuz quşlarının tüklərinin gözəlliyi və cinsi seçmə nəzəriyyəsinə problemlər” başlıqlı yazısında belə yekunlaşdırır:

“Tovuz quşunun quyruğu, böyük tükləri, parlaq, işıldayan rəngləri və qarışıq naxışları ilə fəvqəladə gözəlliyə malikdir. Quyruq tüklərindəki rənglər, incə-film təbəqəsi olaraq adlandırılan optik təsir yaradır. Göz naxışının yüksək dərəcədə parlaqlığı və itiliyi vardır, çünki rəng istehsal mexanizmi son dərəcə yüksək səviyyədə ən uyğun dizayna malikdir. Cinsi seçmə nəzəriyyəsinə görə, tovuz quşu quyruğu addım-addım təkamülləşmişdir, çünki dişi tovuz quşu cütləşmək üçün gözəl erkəkləri seçər. Ancaq, cinsi seçmə zəncirinin necə başladığının və ya dişi tovuz quşunun hansı səbəblə gözəl xüsusiyyətləri seçdiyinin təmin edici bir açıqlaması yoxdur. Həmçinin, tüklərin və gözəl naxışların fiziki quruluşunda sadələşdirilə bilməz komplekslik mövcuddur.”⁹

Burgesin də ifadə etdiyi kimi tovuz quşunun quyruğundakı estetik xüsusiyyətləri meydana gətirən strukturların bir çoxu sadələşdirilə bilməzdir. Bu o deməkdir ki: Bir strukturun funksional olması üçün, sahib olduğu xüsusiyyətlərin eyni anda, bir yerdə mövcud olması lazımdır, yəni təkamül prosesində mərhələ-mərhələ inkişaf edərək meydana gələ bilməz.

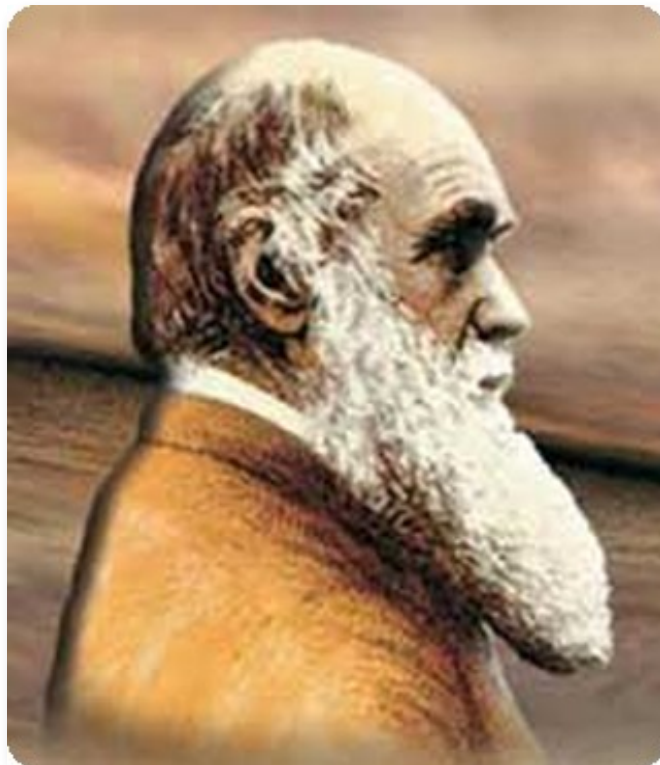
Darvin də tovuz quşunun tüklərindəki qüsursuz yaradılışı görmüş və bu yaradılışı təkamül nəzəriyyəsi ilə açıqlaya bilməyəcəyini asanlıqla anlamış və dostu Asa Grayə yazdığı 3 aprel 1860-cı il tarixli məktubunda belə demişdi:

“...Bu ərazilərdə isə təbiətdəki bəzi diqqətə cəsarət strukturlar məni olduqca çox narahat edir. Məsələn bir tovuz quşunun tüklərini görmək, məni az qala xəstə edir.”¹⁰

Nəticə olaraq, təkamülçülər dişi tovuz quşunun cütləşmə üçün dəbdəbəli quyruğu seçdiyini və tovuz quşlarının möhtəşəm quyruqlarının bu səbəblə meydana gəldiyini qarşıya qoyarlar, ancaq bu qüsursuz yaradılışa sahib fəvqəladə gözəllikdəki tüklərin təkamül mexanizmləri ilə necə meydana gəldiyini açıqlaya bilməzlər. Bunu bir az belə düşünəcək olsalar, Darvinin etiraf etdiyi kimi “xəstə olarlar.” Çünki təbiətdəki qüsursuz yaradılış dəlillərini, fəvqəladə komplekslikdəki strukturları bir az belə düşündüklərində boyun əyib, könüldən təslim olacaqları, üstün bir güc və ağıla sahib olan Yaradıcımızın varlığını açıqca görməkdədirlər. Lakin, ön mühakimə və böyüklük duyğuları ilə bu həqiqəti qəbul edə bilməməkdə və buna görə çox narahat olarlar.

Nəticə

“Bilim və Teknik” jurnalındakı “Qısqanclıq” başlıqlı yazı, burada da araşdırıldığı kimi həm elmdən son dərəcə uzaqdır, həm ağıl və məntiqdən kənar izahlar ehtiva etməkdədir, həm də cəmiyyət əxlaqını zədələyəcək təlqinlərə yer verməkdədir. “Bilim və Teknik” jurnalının, bundan sonrakı nəşrlərində, bu nöqtələrə diqqət yetirəcəyini ümid edirik.

«Bu günlərdə isə təbiətdəki bəzi seçilən quruluşlar məni çox narahat edir. Məsələn, tovuzquşunun lələklərini görmək məni demək olar ki, xəstə edir.» Çarlz Darvin

Qaynaqlar

- 1) Ovudan Milevsky, “Gender Differences in Jealously Revisited”, APS Observer, cild 14, sayı 6, iyul/avqust 2001
- 2) Jerry Coyne, “The fairy tales of evolutionary psychology.”, The New Republic, 4 mart 2000-ci il.
- 3) Gabriel Dover, “Dear Mr Darwin: Letters on the Evolution of Life and Human Nature” [1999], University of California Press, Berkeley CA, 2000, səh. 45
- 4) Jerry A. Coyne, “Of Vice and Men: The fairy tales of evolutionary psychology,” The New Republic (3 april 2000-ci il).
- 5) Jerry A. Coyne, “Of Vice and Men: The fairy tales of evolutionary psychology,” The New Republic (3 april 2000-ci il)
- 6) Rober Wright, “The Moral Animal”, Vintage Books, New York, 1995, səh. 353
- 7) Phillip E. Johnson, “The Wedge of Truth, Splitting the Foundations of Naturalism”, InterVarsity Press, Downers Grove, Illinois 2000, səh. 111
- 8) Charles Darwin, “The Descent of Man”, John Murray, London 1888, səh. 412
- 9) Stuart Burgess, “The beauty of the peacock tail and the problems with the theory of sexual selection”, Technical Journal, 15(2):94-102, 2001
- 10) Norman Macbeth, “Darwin Retried: An Appeal to Reason”, Boston: Gambit, 1971, səh. 101

FƏSİL

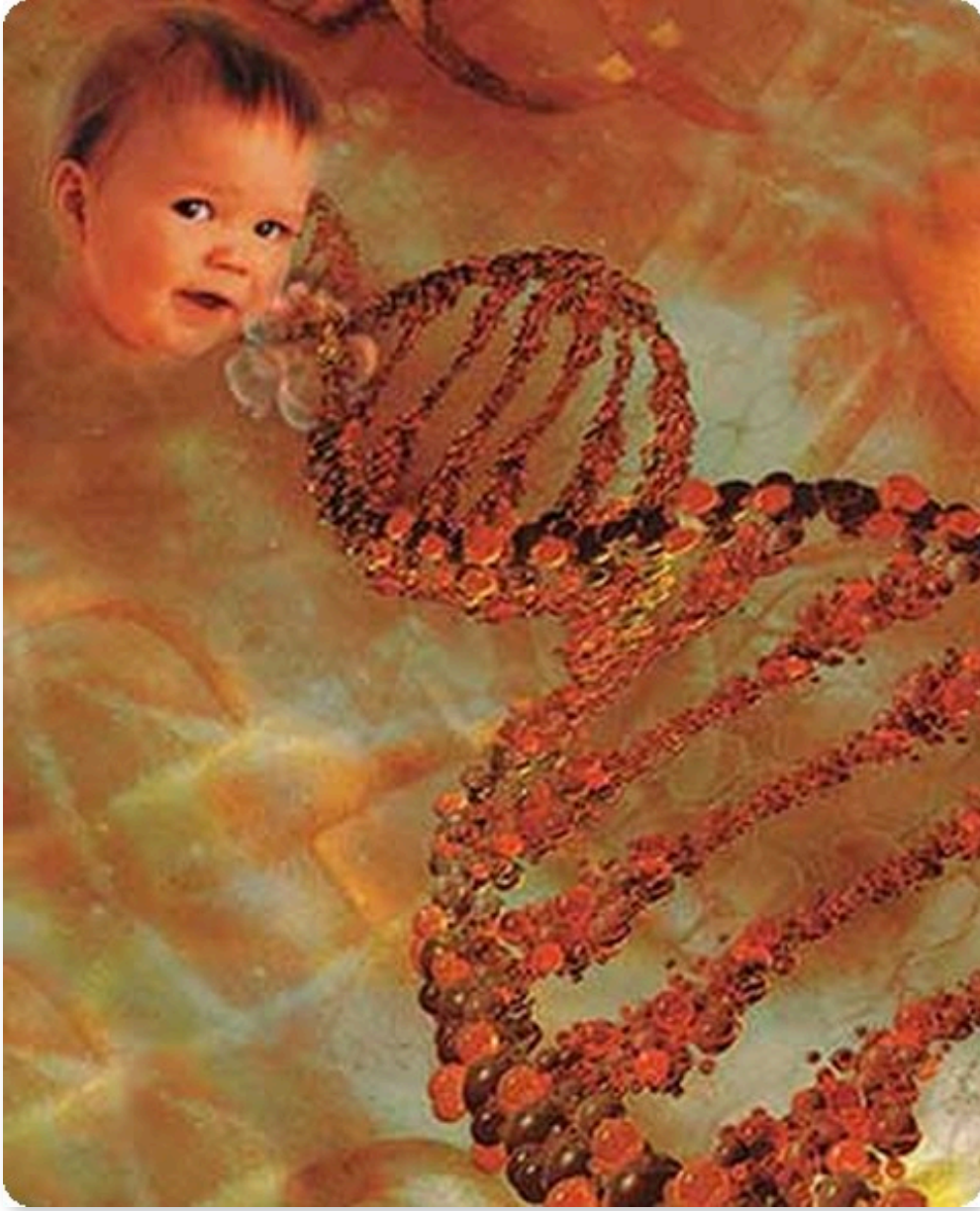
İNSAN KLONLAŞDIRMA, YARATMAQ DEYİL

Bilindiyi kimi son illərdə ən çox müzakirə edilən mövzulardan biri insan klonlaşdırılması oldu. Əxlaqi baxımdan, tətbiq olunmasının doğru olub olmadığı müzakirə edilən bu əhəmiyyətli mövzu, ölkəmizin mətbuatında da geniş yer aldı. Ancaq bir çox dəfə təhrif edildi, səhv başa düşüldü və səhv izah olundu.

Məsələn hər hansı bir canlının və ya insanın klonlaşdırılması mövzusu, “insan bir qoyun yaratdı” və ya 6 avqust 2001-ci il tarixli “Star” qəzetində olduğu kimi “Və insan insanı yaradır” kimi başlıqlarla bildirildi. Hətta bəzi media quruluşları, klonlaşdırmanın, yaradılış həqiqətinə qarşı və təkamül nəzəriyyəsinin lehinə dəlil olduğunu qarşıya qoyacaq qədər irəli getdilər.

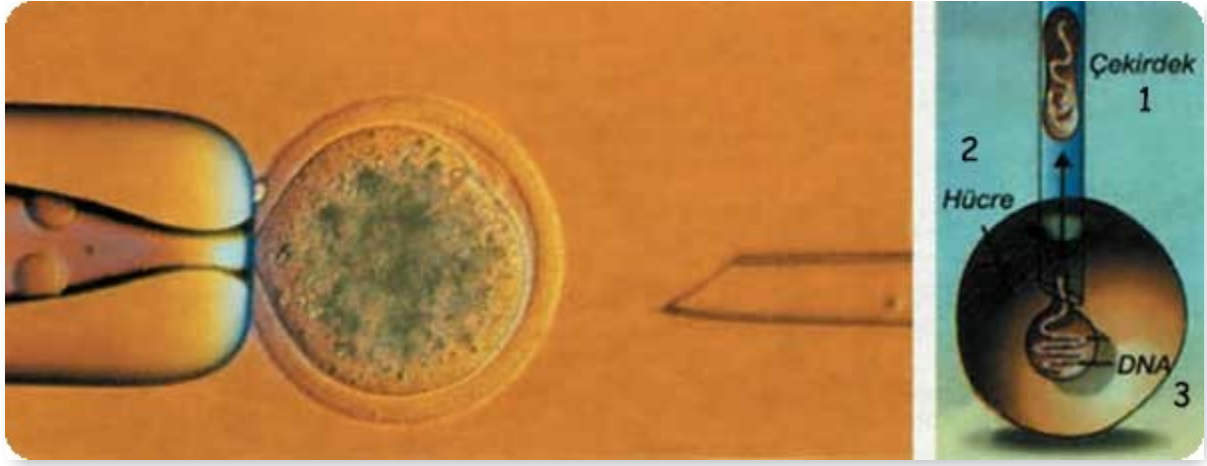
Klonlaşdırma mövzusu mətbuatda və elmi jurnallarda çox geniş yer alır.

Klonlaşdırma mövzusu mətbuatda və elmi jurnallarda çox geniş yer alır.

Ancaq bu insanların bilərək və ya bilməyərək qulaqardı etdikləri çox açıq bir həqiqət var: Bir canlının klonlaşdırılması, o canlıyı yaratmaq deyil. Yaratmaq, bir canlıyı yoxdan var etməkdir və bu ancaq Allaha məxsusdur. Klonlaşdırma isə onsuz da var olan bir hüceyrənin içindəki genetik material və məlumat istifadə edilməkdədir. Və bu hüceyrənin içindəki məlumat başqa bir yerə, daşıyıcı olan ananın yumurtasına köçürülməkdədir. Bu, bir canlıyı yaratmaq deyil.

Bunu bir neçə nümunə ilə açıqlaya bilərik. Saxsıya birisi toxum əkdəyində və o saxsıda bir müddət sonra gül açdığında, o insan o gülü yaratmış olmaz. Sadəcə, toxum əkməkdir. Və ya bir fermer tarlasına toxum əkdəyində və bir müddət sonra günəbaxan tarlasına sahib olduqunda, o tarlanı, o günəbaxanları yaratmış olmaz. Sadəcə toxumlarını əkərək, gübrələyib, çalışıb-çapalayaraq günəbaxanların çıxmasına uyğun mühit hazırlamış ola bilər.

1. Nüvə 2. Hüceyrə 3. DNT

Həmçinin, klonlaşdırma nəticəsində ana rəhmindən doğularaq dünyaya gələcək olan insan, digər bütün insanlar kimi Allahın ona verdiyi yeni bir ruh ilə doğulacaq. Klonlaşdırma da köçürülən sadəcə fiziki xüsusiyyətlərdir. Necə ki, tək yumurta əkilərinin bütün DNT məlumatları eynidir və dolayısı ilə fiziki xüsusiyyətləri eynilə bənzərdir, ancaq ruhları, şəxsiyyətləri bir-birindən fərqlidir; klonlaşdırmada da bənzər bir vəziyyət vardır. Klonlaşdırma barədə elmi fəaliyyətləri olan və ilk insanı klonlaşdırmaq üçün icazə gözləyən italyan həkim prof. Dr. Severino Antinori bu mövzunu belə açıqlayır:

“Bu klonlaşdırma fotokopiya kimi deyil. Eyni insanları etmirik. Bədən nüsxəsi çoxaldıla bilər amma psixologiyası edilə bilməz. Anaya aid DNT deyilən bir quruluş var. Bunu etmək istəsələr belə insanın eynilə eynisi çoxaldıla bilməz.”¹

Nəticədə ifadə ediləcək açıq və qəti həqiqət, köçürülmə əməliyyatının “yaratma” olmadığıdır. Yaratmaq, cansız maddəni canlı hala gətirmək, ona canlı bədən və ruh vermək mənasını verir ki, bunun nə insan əli ilə nə də təbii mərhələlərlə mümkün olmadığı açıq şəkildə ortadadır.

Necə ki, Quranda da bu həqiqət xəbər verilir və “ölüdən dirini çıxarmağın”, yəni cansız maddəyə can verməyin Allaha aid olduğu açıqlanır:

Allah ölüdən dirini, diridən də ölünü çıxardır. Torpaq öldükdən sonra (Allah) ona can verir. Siz də (qəbirlərinizdən) belə çıxardılacaqsınız. (Rum surəsi, 19)

Mətbuatımızın bu mövzuda daha məntiqli olması, klonlaşdırmağı “yaratmaq” kimi göstərməyə çalışaraq, dəhşətli səhv etməkdən imtina etməsi lazımdır.

Qaynaqlar

1) “Akşam” qəzeti, 6 avqust 2001-ci il

FƏSİL

“EVRENSEL” QƏZETİNİN “DÜŞÜNƏN KOMPÜTER” NAĞILI

“Evrensel” qəzetinin 12 noyabr 2001-ci il tarixli sayında “Yeni beyin yaradılır?” başlıqlı yazı nəşr olundu. Yazıda elm adamlarının beynin bütün sisteminin funksiyalarını anlamağa çalışdıqları izah edilir və atomun parçalanması və genetik xəritənin çıxardılmasından sonra ən böyük elmi inqilabdan biri, beynin başa düşülməsi olacağı ifadə edilirdi. Ancaq “Evrensel” qəzetinin daha əvvəlki yazılarında da olduğu kimi, yazının başlığında və məzmununda materializm təbliğati edilmişdi. Elm adamlarının 2020-ci ilə qədər düşünmə mexanizminə, intuisiya qabiliyyətinə sahib, insanların istəklərini tanıya bilən, ağıllı, duyğu sahibi, insanlarla dostluq əlaqələri qura biləcək super ağıllı kompüterlər yaradacaqları kəhanəti irəli sürülürdü.

Düşünən və hiss edən kompüterlər yaratmaq materialistlərin ən böyük xəyallarından biridir. Çünki materialistlər ancaq maddənin varlığına inandıqları üçün insanın ruhuna aid xüsusiyyətlərin varlığını açıqlaya bilməməkdədirlər. Və əgər ruhi xüsusiyyətləri olan şüurlu bir kompüter yaradıla bilsə, insanın ruhuna aid xüsusiyyətlərin, materializmin iddia etdiyi kimi, maddənin məhsulu olduğu iddiasının sübut ediləcəyini ümid edirlər. Ancaq, xüsusilə 20-ci əsrin ikinci yarısından etibarən, beyin funksiyaları və şüur mövzusunda aparılan araşdırmalar, materialistlərin bu gözləntilərinin heç vaxt reallaşa bilməyəcəyini, düşünən maşınların heç vaxt düzəldilə bilməyəcəyini qəti olaraq göstərmişdir.

Materialistlər düşünən maşınlar yaratma barədə ümidlərini, problem həll etmə xüsusiyyətləri yüklənmiş kompüter proqramlaşdırma sahəsi olan “süni zəka” və ya “AI” (Artificial Intelligence) tətqiqatçılarına bağlayıblar. Hədəflədikləri şüur sahibi və insandan fərqlənməyən kompüter mərhələsinə isə “güclü süni zəka” (Strong AI) adı verilməkdədir. Bu nöqtəyə gəlmə meyarı da, məşhur ingilis riyaziyyatçı Alan Turingin fikri təməlini atdığı “Turing maşını” adlı xəyali hədəfdir.

Turing maşını: Materialist yuxu

Nəzəri riyaziyyat modeli olan “Turing maşını” ideal kompüter mənasını verir. Reallıqda düzəldilməsi qeyri-mümkün olan bu maşın, sonsuz uzunluqda bir lent və zaman məhdudlaşdırması olmadan, lentin üzərində hər birinin içində müəyyən simvollar və bu simvolları oxuyub, onları müəyyən bir proqrama görə silə bilən, dəyişdirə bilən və hərəkət edə bilən bir başlıqdan meydana gəlir. Turing heç vaxt edilə bilinməyəcək bu xəyali maşının, insanın bütün ruhi xüsusiyyətlərinə sahib ola biləcəyini fərz etmişdir. Ancaq keçən əlli ilə yaxın müddət ərzində insan bənzəri maşın layihəsinin yanına belə yaxınlaşmayıb.

Alan Turing bu hədəfi müəyyən edərkən, məqsədə ancaq “Turing testi” aşıldığında çatılacağını ifadə etmişdir. Bu testdə təcrübə otağına bağlanılır. Yanındakı digər otaqlarda isə yazı ilə ünsiyyət quracağı çoxlu sayda adam olur. Bunlardan biri də kompüterdir. Təcrübə hər növ sualı yönəldərək, əlaqə qurduqlarının hansının maşın olduğunu tapmağa çalışır. Əgər tapa bilməzsə həqiqi insansayağı maşın icad edilmiş deməkdir. Süni zəka komandasına hal-hazırda tərk edilmiş olan və mənalı görülməyən bu hədəf, müxtəlif filmlərə, əhvalatlara və romanlara mövzu olmaqdan uzağa gedə bilməyib.

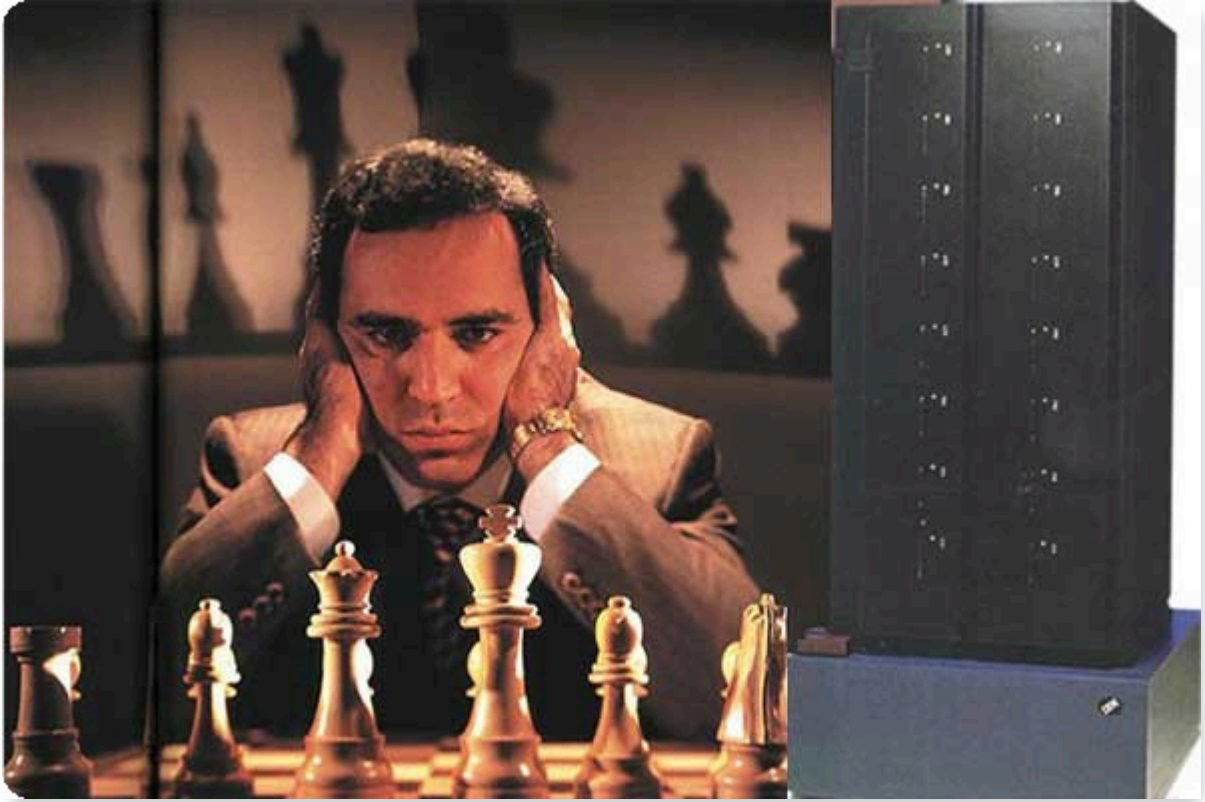
Turing maşınının mümkün olmamasının səbəbi, bu maşına ilham qaynağı olan materialist fəlsəfənin səhvidir. Materialistlər şüuru maddədə axtarırlar və dolayısı ilə cansız, şüursuz atomların təsadüfən bir yerə gəlib görün, qoxu və dad hiss edən, sevinən, düşünən beyni meydana gətirdiyini qarşıya qoyarlar. Bu isə elmi olaraq qeyri-mümkün olduğu görülmüş, qəbul edilməsi mümkün olmayan axmaq bir iddiadır.

Çin dili otağındakı Çin dilini bilməyən insan

Süni zəka fikrini müdafiə edən elm adamlarının ən qabaqcıl, qatı materialist və qatı darvinist olan Daniel Dennett'dir. Bu xəyali nəzəriyyəni şiddətlə müdafiə edən Dennette verilən cavabların əvvəlində, Kaliforniya Universiteti fəlsəfə professoru Con R. Searlenin cavabı gəlir. Searlenin, "Behavioral and Brain Sciences" adlı jurnalda nəşr olunan məqaləsi geniş əks-səda oyandırmışdır. Searle, məqaləsində bu nəzəriyyəni belə bir nümunə ilə etibarsız etməkdədir: "Çin dili otağı" adını daşıyan xəyali bir mühitdə Çin dilini bilməyən birinin bir otağa qapadıldığı düşünülür və ona sayısız Çin dilində yazılar verilir. Bu yazılar soruşmaq mümkün ola biləcək hər Çin dilindəki suala olan Çin dilində cavablardan təşkil olunur. Bu təbii ki, reallaşması mümkün olmayan xəyali vəziyyətdir. Ancaq bu düşüncə məşğələsində əhəmiyyətli olan məqam budur: Çin dilində bilməyən bu adam hər suala uyğun cavablar verə bilməsinə qarşı etdiyi işdən heç bir şey anlamaz, yəni şüurdan söz edilə bilməz.

Searle, bir kompüterin müəyyən bir proqram çərçivəsində etdiklərini Çin dilində bilməyən kimsənin etdiklərinə bənzədir. Yəni kompüterlər nə qədər inkişaf etmiş olursa olsunlar etdikləri heç bir şeyi anlamazlar, çünki şüurlu deyildirlər.

"Deep Blue" haqqındakı yanlışlar

Deep Blue kimi kompüterlər insan ağılı və şüuru ilə proqramlaşdırılmış şüursuz maşınlardır.

Kompüterlərin insan kimi şüurlu davranışlar sərgiləyəcəyini düşünənlər, keçdiyimiz illərdə "Deep Blue" adlı şahmat proqramının dünya şahmat çempionu Harri Kasparovu məğlub etməsi ilə böyük sevinçə qapılmış və nəzəriyyələrinin təsdiqləndiyini düşünmüşdülər. Ancaq "Deep Blue"ni düzəltmiş olan kompüter mütəxəssislərinin öz ifadələri, materialistlərin məlumatsız və ısrarla müdafiə etdikləri nəzəriyyələrinin nə qədər etibarsız olduğunu bir daha ortaya qoymuşdur.

"Deep Blue"ni ixtira edən qrup onda "ağıl" olmadığını, sadəcə oyunu başladan və bitirən, böyük ustaların məsləhəti ilə nizamlanmış funksiyaları bal verən və dərinləşdirən geniş məlumat bazası və xüsusilə, hər

hərəkət əsnasında 14,5 hərəkəti əvvəldən görməsini təmin edən sürətin varlığından söz edilə biləcəyini söyləyirlər. Şahmat kompüterləri güclü süni zəka deyil, taktika və strategiya hesablamaz, sadəcə milyardlarla ehtimalı tək-tək ələ alıb hücum edirlər. Bu baxımdan insanla kalkulyatoru kompleks hesablamalarda yarışdırmaq nədirsə, məhdud sayda hücum və ehtimala söykənən oyunlarda müqayisə etmək də o cür mənasızdır.

“İnkişaf etmiş robotların mexanizmlərini bilən dizaynerlər və mühəndislər, onların həqiqətən şüura sahib olduqlarını iddia edəcək son adamlardır. İçinə baxdığınızda robotlar nə qədər inkişaf etmiş olursa olsunlar, mexaniki prinsiplərə görə hərəkət edən maşınlar olacaqlar. Bir bütün olaraq qiymətləndirildikləri kənardan baxıldığında, ağıllı olduqları təsiri meydana gələcək.”¹

Elm filosof Karl Popper, Nobel mükafatlı Sir John Eccles ilə birlikdə yazdığı kitabında bu mövzudakı qəti qənaətini belə bildirir:

“Çox müzakirə edilən mövzu olan, “bir gün düşünə bilən bir maşın düzəldə bilərikmi” sualı ilə əlaqədar olaraq hələ bir şey demədim. “Kompüterlər düşünə bilərmik?” başlığı altında bu mövzu çox danışıldı... Tərəddüdsüz olaraq, söyləyə bilərəm ki, xeyr düşünə bilməzlər... şüurlu kompüterlər yarada bilməyəcəyimizi bildirirəm. İllər əvvəl hələ kompüter müzakirəsinin başlarında yazdığım kimi, bir kompüter inkişaf etmiş bir qələmdir, sadəcə bu qədər.”²

Eccles başqa bir müsahibədə mövzu haqqındakı fikirlərini belə ifadə edir:

“Məni narahat edən, beynin bir kompüter kimi işlədiyini düşünən və süni zəkadan və robotlardan bəhs edən axmaq insanların olmasıdır. Kapitalist məntiqləri ilə hər şeyi yarada biləcəyinə, sonra da satıla biləcəyinə inanırlar. Bu səhvdir. Bu meyl, araşdırmaların edilmədən izah olunmasına gətirib çıxardı. Bunda süni zəka barədə çalışan insanların böyük istiqamətləndirməsi var.”³

Beynin kompleks quruluşu

Mövzunun təkamülçü-materialist doqmanı çürüdən bir başqa tərəfi isə, “süni zəka meydana gətirə bilmək” ümidi ilə icra edilən bütün bu söylərin, məqsədinə çatma bilməsə də, insan beyninin nə qədər kompleks bir yaradılışa sahib olduğunu göstərməsidir. Bu vəziyyət, insanın təməldə təsadüflərin və təbiət qanunlarının məhsulu olduğunu irəli sürən təkamül nəzəriyyəsinin nə qədər böyük yanlış olduğunu ortaya qoyur. Təkamül nəzəriyyəsinə tənqid edən elm adamlarından Arthur E. Wilder-Smith də mövzunu bu baxımdan belə qiymətləndirmişdir:

“İnsan beynindəki beyin qabığı kimi bir orqanı meydana gətirmək üçün lazımlı olan məlumatın və məqsədə yönümlülüynün təbiət qanunlarının köməyi ilə təsadüfən yarandığını müdafiə edən elm adamı, ya termodinamikanın ikinci qanunundan xəbəri yoxdur, ya da batil inanclara malikdir. Çünki bir elm adamı, ağıllı elektron kompüter yaratmaq üçün məqsədə yönümün və ağılın lazımlı olduğunu bilməlidir. Kompüterin materialları, parçaları bütövü meydana gətirmək üçün lazım olan məqsəd yönümünə sahib deyil. Eyni şəkildə bioloji bir orqanizmin sintez edilməsində atomların və qeyri-üzvi molekulların davranışlarını ehtiva edən təbiət qanunları da bu məlumata sahib deyil.”⁴

Nəticə olaraq təkamülçü materialistlərin böyük yanlışmada olduqları ortadadır.

Maşını və şüuru bir-birindən ayıran böyük fərq

Süni zəka müzakirəsində bu bilinməlidir: Üstün bir yaradılışın məhsulu olan canlıların sahib olduqları mexanizmləri təqlid etmək, bu sistemləri texnologiyada istifadə etmək şübhəsiz ki faydalıdır. Məsələn quşların uçuşunu təqlid edərək təyyarə düzəldə bilərsiniz və ya balinaları təqlid edərək gəmilər, böcəkləri təqlid edərək kiçik robotlar yaratmaq mümkündür. İnsana verilən ağıl, bu canlılardakı heyranlıq verici yaradılışı ortaya çıxara biləcək və müxtəlif sahələrdə istifadə edə biləcək qədər

mükəmməldir. Təkcə bu belə möcüzəvi hadisədir. İnsan beyninin necə bir sistemlə işlədiyini anlamaq və eyni sistemə görə işləyən maşınlar ixtira etmək də bu məntiq daxilində qiymətləndirilməlidir. Beynin orqanik quruluşunu, iş prinsiplərini anlayıb beyin kimi işləyən bir maşın, bir robot düzəldə bilərsiniz. Bir maşının insani funksiyaları təqlid etməsini də təmin edə bilərsiniz. Məsələn bir robot yeriye bilər, səs çıxara bilər, səsə və işığa görə əməliyyat yerinə yetirə bilər. Lazımlı proqramlar yükləndikdən sonra bir kompüterin təqlid etməkdə çətinlik çəkəcəyi çox az şey olacaq. Ancaq mexaniki dövrələrdən, proqramlardan, təbiiqlərdən, elektrik dövrələrindən ibarət olan bu quruluş, şüur, ağıl, idrak, hiss kimi ruha aid xüsusiyyətlərə əslə sahib ola bilməyəcək amma bu xüsusiyyətlərə sahib bir insanın proqramlaşdırması ilə bu xüsusiyyətləri (proqramın sərhədləri çərçivəsində) avtomatik şəkildə təqlid edəcək.

Maşınlarda avtomatik, qaydalara şüursuz tabe olan, proqramlaşdırılmış quruluş şüursuz şəkildə işləyir. İnsandakı sağlam düşüncə, anlama, mühakimə və bədii qiymətləndirmə isə mütləq şüur tələb edən, təqlid edilə bilməyən xüsusiyyətlərdir.

Maşınların avtomatik, qaydalara şüursuzca uyan, proqramlaşdırılmış, təkrar edilən qaydalara söykənən quruluşu şüursuz olaraq işləməkdədir. İnsandakı sağlamfikirlik, dəyər mühakimələri, mücərrəd düşünmə qabiliyyəti, ilham, anlama, anlayış, mühakimə etmə və bədii qiymətləndirmə isə şüurun mütləq lazımlı olduğu, təqlid edilə bilməyən xüsusiyyətlərdir.

Eccles təkamülçülərin şüur haqqındakı səhv fikirlərini bu şəkildə tənqid etməkdədir:

“Bu (zehni) meydana gəlmələr maddə-enerji arasındakı sadə qarşılıqlı təsirlərdən qaynaqlanmaz. Ağıl, beyin kütləsinin nəticəsi deyil... Heç şübhəsiz heyvanlarda şüur olduğu iddiası tamamilə maddi bir dünyada, tamamilə təbii mərhələlər perspektivində hərəkət edən doqmatik təkamülçülərin yanılmasıdır. Mən də Popperin dediyi kimi belə deyəcəyəm, şüurun ortaya çıxmasında, həyatın ortaya çıxmasında da olduğu kimi bir sirr, tapmaca hətta bir möcüzə vardır.”⁵

Bu möcüzə, Allahın bənzərsiz yaratma qüdrətidir. Allah, insanın bədənini qüsursuzca yaratmış, ardından ona Öz ruhundan üfləmişdir. İnsanın sahib olduğu bütün şüurlu xüsusiyyətlər, məsələn görmək, eşitmək kimi hisslər və düşünmə, hiss etmə kimi anlayışlar Allahın ona verdiyi möcüzəvi nemətlərdir. Quranda bu həqiqət insana belə xatırladılır:

De: “Sizi yaradan, sizə qulaq, göz və qəlblər bəxş edən Odur. Nə qədər də az şükür edirsiniz!” (Mülk surəsi, 23)

Nəticə

“Evrensel” qəzetində yer alan xəbər, doqmatik materializm təbliğatından başqa bir şey deyil. Cansız və şüursuz maddələrin, elektrik dövrələrinin, metalların, kabellərin düşünəcəklərini, sevgi, mərhəmət, şəfqət, qəzəb kimi hisslər keçirə biləcəklərini, anlama və anlayış qabiliyyətinə sahib ola biləcəklərini, dinlədikləri bir musiqidən zövq ala biləcəklərini, ədalət kimi anlayışlardan xəbərdar ola biləcəklərini, bir qoxudan xoşlana biləcəklərini qarşıya qoymaq yalnız elmlə deyil, ağıl və məntiqlə də ziddiyyət təşkil edən böyük yanılımadır. Materializmə kor-koranə bağlananlar xaric, mövzu haqqındakı elmi dəlilləri araşdıran hər insan eyni nəticəyə gələcəkdir.

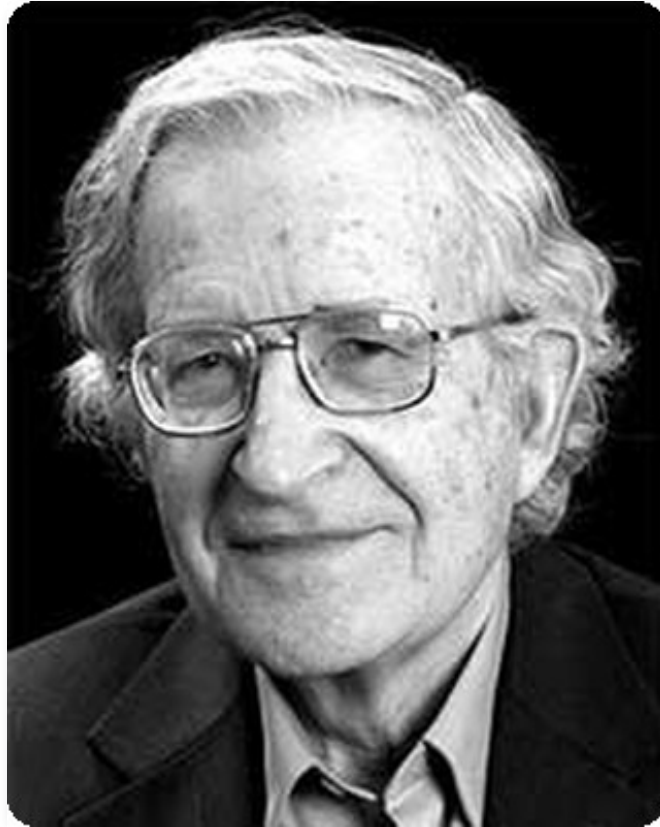
Qaynaqlar

- 1) Hans Moravec Robotics Institute Carnegie Mellon University, <http://www.frc.ri.cmu.edu/~hpm/>
- 2) Karl Popper and John C. Eccles, “The Self And Its Brain: An argument for Interactionism”, Routledge, 2000, səh. 207-208
- 3) Entrevista con, Sir John Eccles por Alexia Kábana, www.arvo.net/Ciencia_fe/Eccles_cerebro.htm
- 4) Arthur E. Wilder-Smith, “The Natural Sciences Know Nothing of Evolution” (Santee, California: Master Books, 1981), səh. 154
- 5) Entrevista con, Sir John Eccles por Alexia Kábana, www.arvo.net/Ciencia_fe/Eccles_cerebro.htm

FƏSİL

“HÜRRİYET” QƏZETİNİN “DANIŞAN MEYMUN” XƏYALLARI ELMDƏN KƏNARDIR

2 fevral 2002-ci il tarixində “Hürriyet” qəzetinin “Bilim” əlavəsində “Meymunlarda insana bənzər dil orqanı vardır” başlıqlı məqalə dərc edilmişdir. Bu məqalədə 29 noyabr 2001-ci il tarixində “Nature” jurnalında nəşr olunan “Assymetric Broca’s area in great apes” başlıqlı məqalədən məlumatlar alınaraq, meymunların insanlar kimi danışmağa uyğun olduqları iddia edildi. Aşağıda “Hürriyet” qəzetinin “danışan meymun” ümidlərinin heç bir zaman reallaşmayacağı və bu iddialarının elmdən kənar olduğu açıqlanmaqdadır.

«Heyvanlara danışmaq qabiliyyətinin öyrədilməsi ağıla sığmaz. İnsanlara qollarını açıb-yayıb uçmağı öyrətməyə bənzəyir.» Noam Çomski

Yazıda bəhs edilən tapıntı, meymunlara danışma qabiliyyəti qazandırmaz

Təkamülçülər insanlarla meymunlar arasındakı şüur, düşünmə, danışma qabiliyyəti kimi keçilməz fərqləri ortadan qaldıra bilmək üçün illərdir “danışan meymunlar” yaratmağa çalışmışlar və ya insana danışma qabiliyyəti qazandırdığını düşündükləri fiziki xüsusiyyətləri meymunlarda da axtarmışlar. “Hürriyet” qəzetindəki xəbərdə yer alan araşdırma da bunun nümunələrindən biridir. Bu araşdırmanın nəticələrinə görə, insanın beynindəki danışma sahəsi olaraq bilinən “Broca” bölgəsi ilə meymunların eyni bölgəsində bənzərliklər tapılmışdır. İnsan beyninin Broca bölgəsində yer alan və danışma qabiliyyəti ilə əlaqədar olan “Brodmann 44” olaraq adlandırılan bölgə, insan beyninin sol hissəsində daha böyükdür və bu böyüklüyün danışma qabiliyyəti ilə əlaqəli olduğu düşünülməkdədir. Aparılan araşdırmada isə, üç meymun növündə bənzər asimmetriya görülmüş, yəni meymunların da

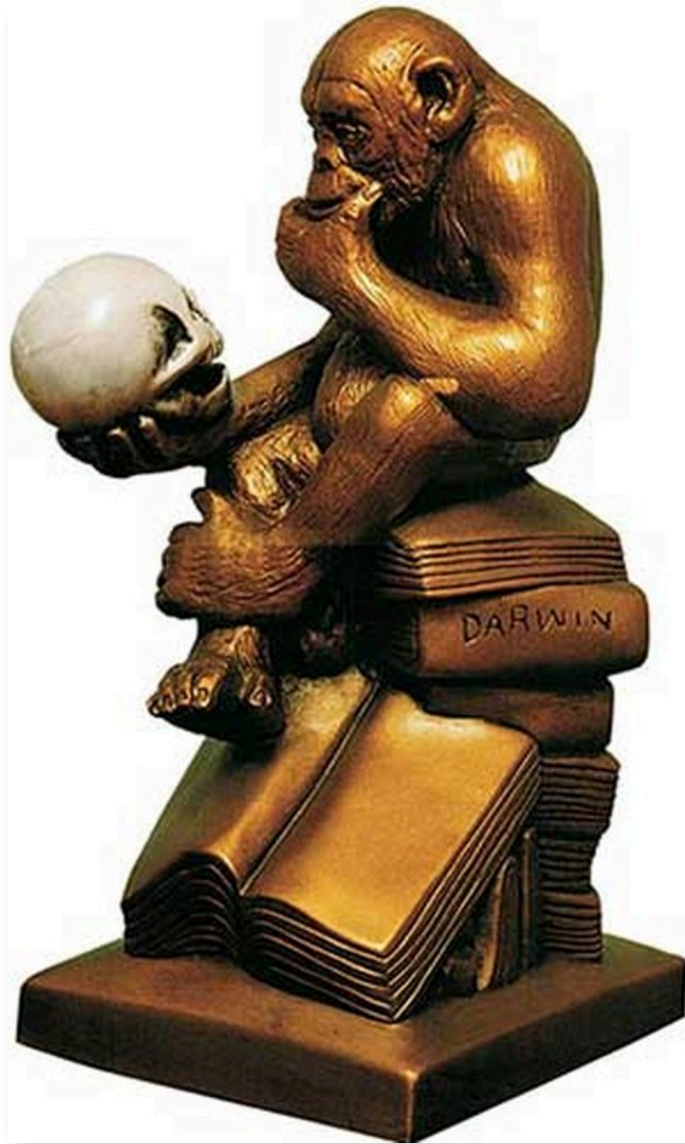
beyinlərindəki eyni bölgənin digərinə görə daha böyük olduğu müəyyən olunmuşdur. Bu nəticə isə, təkamülçü elm adamlarının “danışan meymunlar” xəyallarını bir daha canlandırmışdır.

Ancaq, insan və meymun beynindəki bəzi fiziki bənzərliklər, heç bir zaman meymunların danışma qabiliyyətinə sahib olduqları mənasını verməməkdədir. Çünki danışma qabiliyyəti yalnız insanlardakı bəzi fiziki xüsusiyyətlərdən qaynaqlanmamışdır. Danışma qabiliyyəti üçün lazımlı olan ən əhəmiyyətli xüsusiyyət şüurdur və bu heyvanlarda yoxdur.

Heyvanlar danışq qabiliyyəti üçün lazımlı olan şüurdan məhrumdurlar

Təkamülçülər “danışan meymun” xəyallarını reallaşdırmaq üçün bu günə qədər saysız təcrübə və araşdırma aparmışlar, xüsusilə meymunlara danışmağı öyrətməyə çalışmışlar. Lakin bunların hər biri təkamülçülərin xəyal qırılıqlığı ilə nəticələnmişdir. Dilçiliyin və dil fəlsəfəsinin 20-ci əsrdəki ən qabaqcılı olan, Massaçusets Texnologiya İnstitutu filoloq professoru Noam Çomski, danışma xüsusiyyətinin ancaq insana xas olduğunu bu sözlərlə vurğulayır:

“Heyvanlara danışma bacarığının öyrədilməsi ağıldan kənar işdir. İnsanlara qollarını açıb bağlayaraq uçmağı öyrətməyə bənzəyir.”¹

Danışma qabiliyyəti ancaq insanlarda vardır. Heyvanlar da ünsiyyət qururlar ancaq onlar mücərrəd və ya obyektiv olan heç bir anlayışı simvollara çevirə bilməzlər. Onların qavrayışları bilmək qabiliyyəti yoxdur.

Onlar ancaq “vəziyyətləri” bir-birlərinə ötürə bilirlər. Yəni “təhlükə var qaçaq”, “mənim bölgəmdə ovlanma” kimi məhdud sayda, öyrənmə yolu ilə deyil, doğuşdan proqramlı olduqları bəzi “vəziyyət mesajlarını” bir-birlərinə çatdırırlar.

İnsan isə, anlayışlara, simvollara və qrammatik quruluşuna söykənən bir dil istifadə edir. Mücərrəd anlayışları anlayır və izah edə bilər. Heç görmədiyi, qarşılaşmadığı bir vəziyyəti ya da düşüncəni bu sayədə asanlıqla həm anlaya bilər, həm də deyə bilər.

İnsan səsi ilə heyvanların səslərinin bənzədiyi, bir-birinin ibtidai bir növü olduğu nəticəsini çıxarmaq isə ancaq dar bir dünyagörüşünün məhsuludur. Simvolik ünsiyyətdə əhəmiyyətli olan, simvolların hansı mühitdə çatdırıldığı deyil. Bu ünsiyyət, lal-kar insanların istifadə etdiyi işarə dili də ola bilər. Əl işarələri ilə reallaşdırılan insan dili və sözlərlə reallaşdırılan insan dili, tamamilə ayrı qrammatika quruluşu da olsa, izahat gücü baxımından bərabərdir. Əhəmiyyətli olan mesajların ötürmə vasitələri deyil, anlayışların meydana gəlməsi, bu anlayışların əhatə etdiyi semantik bölgənin simvollarla uyğunlaşdırılması və bu simvolların bir söz sıralaması ilə qrammatik cümlələri meydana gətirməsidir. Bunun üçün isə şüur lazımdır. Bütün araşdırmalara baxmayaraq, yer üzündə heç bir heyvan, bunu bənzər xüsusiyyət göstərməməkdədir, çünki heç bir heyvanda şüur yoxdur.

Bu günə qədər edilən işlər, insandan başqa heç bir canlının danışma xüsusiyyətinə sahib olmadığını ortaya qoymuşdur

Təkamülçülərin “düşünən heyvan” və “danışan heyvan” barədə ümitsiz təcrübələrin əvvəlində, meymunları danışdırmaq üçün on illərdir göstərdikləri səy gəlir. Təkamülçülər beyin böyüklüyünü təməl alaraq bəzi canlıların, heç olmasa insana ən yaxın canlı olaraq gördükləri meymun ailəsinin, sadəcə bir şüura və ibtidai dilə sahib olduğunu ümid etmişlər. Bu düşüncə ilə yola çıxan bəzi təkamülçülər uzun illər boyu meymunlarla yaşamış, meymunlar üzərində sayısız təcrübə aparmış, zəka testləri tətbiq etmiş, xəyali mühitlərə verdikləri reaksiyaları müşahidə etmişlər. Nəticə olaraq bu heyvanlarda şüur olmadığı ortaya çıxmışdır.

Məsələn, daha əvvəl də ifadə etdiyimiz kimi, Luiziana Universitetindən professor Daniel J. Povinellinin apardığı təcrübələr, təkamülçülərin tamamilə məyus olmalarına səbəb olmuşdur. Povinelli, 1998-ci ildəki məqaləsində şimpanzelərin “tüklü insan uşağı” olmadığına olan qənaətini açıqlamışdır.² (Baxın: “Hürriyyət” elm jurnalına cavab “İnsan siyasi heyvan deyil” hissəsi)

Təkamülçülərin şimpanze ilə insan arasında oxşarlıq qurma cəhdləri hər dəfə uğursuzluqla nəticələnir.

Təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləyənlər, bu həqiqətlər qarşısındakı məyusluğunu gizləyə bilməməkdə və müxtəlif etirazlar etməkdədirlər. 1999-cu ildə “Science” jurnalında nəşr olunan bir məqalədə, meymunlar təkamül nəzəriyyəsinin iddiasına uyğun olaraq “tүklү əmioğlularımız” olaraq təqdim olunmaqda, amma bu canlılar ilə insan arasında bənzərlik yaratma səyinə yönəldilən elmi etirazlar belə ifadə edilməkdədir:

Hauser və artan sayda nevroloq, psixoloq və etnoloq bu problemi fəlsəfənin hakimiyyətindən çıxardıb təcrübi elmin içinə daxil etmək istəyirlər. İnsan zəhnini tүklү əmioğlularımızdan bu qədər fərqli edən şeyi anlamaq üçün elmi quruluş meydana gətirməyə çalışırlar... Amma digər elm adamları nə qədər “ağıllı” hazırlanmış olsalar da, bu təcrübələri qane edici olaraq qəbul etmirlər. Hətta London Universitet Kollecinə psixoloq Celia Hayes, heyvanların danışa bilmədiyini nəzərə alaraq, “çox təəccüblənirəm, kimsə başqa canlılarda şüur tapa biləcəyini necə düşünə bilər?” deyir.”³

Bu günə qədər heç bir şimpanze və ya meymun işarə ilə və ya başqa hər hansı bir formada danışa bilməmiş, insanın simvolik ünsiyyətini təqlid belə edə bilməmişdir.⁴ Bir şimpanzenin qrammatika kimi çox kompleks bir sistemi istifadə etməsinin və ya öyrənməsinin mümkün olmadığını bütün dilçilər qəbul etməkdədirlər. Şimpanzelərin qrammatika öyrənmək barədə bacarıqlarının sıfıra bərabər olduğu açıqlanmaqdadır. Təsadüfi edilən işarələr heç vaxt bir işarə dilinə diqqətə cərfan və koordinasiyalı hərəkətlərə çevrilmir.⁵

“Danışan meymun” hekayələrinin həqiqi üzü

Bütün bu elmi həqiqətlərə qarşı mətbuat-yayım orqanlarında tez-tez yer alan “danışan meymun” xəbərlərinin təməli nədir? Məsələn yenə “Hürriyyət” qəzetinin 2 avqust 1999-cu il tarixli tirajında, “Danışan meymun artıq yazır” başlıqlı xəbər yer almışdır. Qaynağı tam olaraq bildirilməyən bu xəbərdə, Amerikalı elm adamlarının öyrətdiyi “Panbanişa” adlı şimpanzenin tam 14 ildə, əvvəl işarə dili ilə danışmağı, sonra da yazmağı öyrəndiyi iddia edilmişdir. Adı çəkilən qəzet, əslində “Atlanta Georgia” Əyalət Universitetinin dil araşdırma mərkəzində Dr. Suya Savage Rumbaughun illərdir tətbiq etdiyi işləri yeni bir xəbər kimi vermişdir.

Rumbaughun, Panbanişa ilə etdiyi təcrübələr illərdir bilinməkdədir və “Hürriyyət” qəzetində nəşr olunan xəbərin əksinə, heç kim bu şimpanzenin nə danışdığını nə də yazdığını iddia etməməkdədir. Amerikanın qabaqcıl qəzeti “New York Times”in elmi məqaləsində nəşr olunan “Şimpanze danışması müzakirəsi: Həqiqətən dildir?” başlıqlı yazıda araşdırmaçı-yazar Corc Johnson eyni mövzunu belə ələ almaqdadır:

“Dr. Rumbaugh şimpanzelərinin 2.5 yaşında uşaqların yarım anlama bacarıqlarını göstərə bildiyini bildirməkdədir. Pinker isə belə təcrübələr üçün; “mənim zəhnimdə bu tip fəaliyyətlərin, ayların Moskva dövlət sirkində tək təkərli velosipedlərə minməsindən bir fərqi yoxdur” deməkdədir... Yaxından araşdırdıqda elm adamları şimpanzelərin tərbiyəçilərini məmnun etmək üçün əllərini müxtəlif şəkillərə saldıqlarına dair çox güclü dəlillər tapdılar. Və tərbiyəçilər ünsiyyətlə əlaqədar nümunələr tapmaq üçün məcbur edərəkən əl yelləmənin arasında sözlər gördüklərini zənn etdilər, eynilə uşaqların buludlarda şəkillər gördükləri kimi... Bəzi dilçilər və koqnitiv elmi (informasiya) mütəxəssisləri arasında heyvan danışma təcrübələrinin elmi qayğı qədər ideoloji qayğılarla motivasiya edildikləri şübhəsi yer almaqdadır.”⁶

Consonun da ifadə etdiyi kimi təkamülcülər, insanın daha inkişaf etmiş meymun növü olduğunu isbat etmək üçün, əldə etdikləri hər məlumatı bu inancları çərçivəsində qiymətləndirməkdə, daha doğrusu təhrif etməkdədirlər. Bu qərəzli yanaşmalarının səbəbi ilə, tezisləri bir fərziyyədən kənara çıxmaqla və sonunda bitərəf elm adamları tərəfindən yalanlanmaqdadır.

Heyvanların müəyyən hərəkətləri öyrənməsi və ya insan hərəkətlərini təqlid etməsi bilinən mövzudur. Ancaq, dil kimi bir quruluşun istifadə edilə bilməsi üçün şüur, ağıl, anlama bacarığı, məntiq kimi heyvanlarda heç olmayan, yalnız insana xas qabiliyyətlərin olması zəruridir. Şüuru olmayan bir canlının danışdığını iddia etmək, heç bir şüurlu elm adamının edəcəyi bir şey deyil.

Nəticə

2 0-ci əsrin son dördə birindəki baş gicəlləndirən elmi kəşflər təkamül nəzəriyyəsini və materializmin süqutunu tezləşdirmişdir. 21-ci əsr isə, hər ikisinin mütləq məğlubiyyətinə şahid olacaq. Təbliğatın, bu həqiqəti dəyişdirməsi isə mümkün deyil.

Dr. Syu Sevic Rambauf və Panbanişa adlı meymun

Qaynaqlar

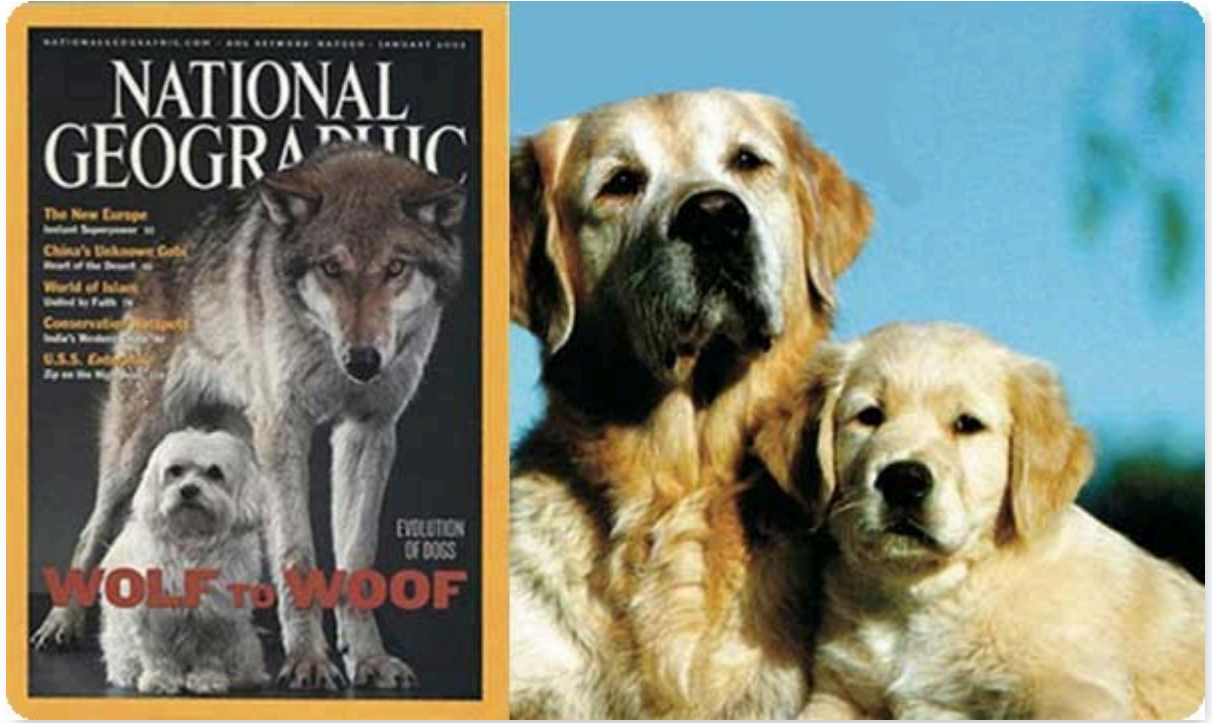
- 1) N. Chomsky, "Language and Linguistics", səh. 65
- 2) Daniel J. Povinelli, "Scientific American", 19 noyabr 1998
- 3) Elisabeth Pennisi, "Science", cild 284, sayı 5423, 25 iyun 1999, səh. 2073-2076.
- 4) Philip Liebermann, "Eve Spoke: Human Language and Human Evolution", W.W. Norton&Company, yanvar 1998, səh. 3
- 5) Steven Pinker, "The Language Instinct", Harper Perennial, 1994, səh. 339
- 6) George Johnson, "Chimp Talk Debate: Is It Really Language?", Language and Linguistics, səh. 64-69, New York Times, 6 iyun 1995

FƏSİL

“NATIONAL GEOGRAPHIC”in “itlərin təkamülü” yanılması

“National Geographic” jurnalının yanvar 2002-ci il sayının üz qabığı mövzularından biri, “itlərin təkamülü: Qurddan küçüyə” başlıqlı məqalə idi. Məqalə “National Geographic”in səthi və tabloid təkamül təbliğatı xəbərlərinin yeni bir nümunəsi xüsusiyyətində idi. İçində “itlərin təkamülü” iddiasını dəstəkləyəcək konkret elmi tapıntı yarılmırdı.

Əslində xəbərin məzmunu, daha çox; Qədim Misirdə mumiyalanan itlər, Sovet İttifaqının 1950 və 60-cı illəri arasında kosmosa göndərildi “kosmonavt” itlər, hətta “Sony” firması tərəfindən yaradılan “Aibo” adlı robot it kimi məqazın xarakterli mövzulardan meydana gəlirdi. Amma “National Geographic”, bu məqazın xarakterli məlumatları bəzi xəyali şəkillər və “itlərin mənşəyi”nə dair yenə xəyali təkamül sxemi ilə bəzəyərək sanki ortada “itlərin təkamülü” tezisi varmı kimi bir tablo ortaya qoyurdu.

Həqiqətdə təkamül nəzəriyyəsinin digər iddiaları kimi “itlərin təkamülü” iddiası da fərziyyə və ön mühakiməli izahlardan ibarət ssenaridir. “National Geographic”in xəbərinə baxılanda da, bu vəziyyət açıq şəkildə görülməkdədir. Jurnal “itlərin təkamülü” ssenarisinə dayaq dəlil tapa bilmək üçün iki təhrif etmə üsulu izləmişdir:

Variasiyaların sözdə “makrotəkamül”ə dəlil kimi göstərilməsi,

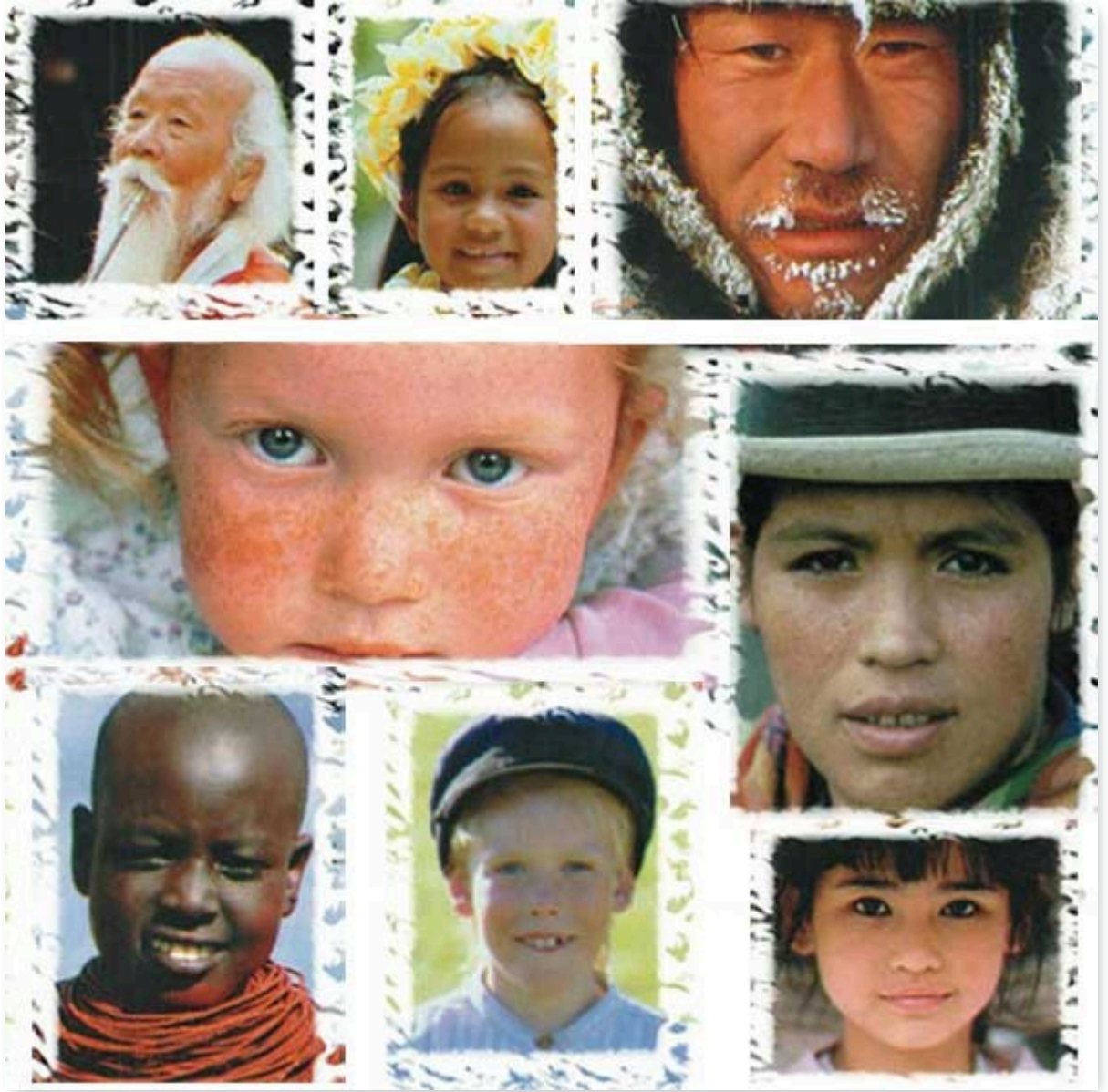
Soyu tükənmiş bəzi dörd ayaqlı məməlilərin, bu yöndə bir dəlil olmamasına baxmayaraq, itlərin atası olaraq təsvir edilməsi.

İndi bu üsulların səhvini birlikdə araşdıraq.

Növlərə ayrılma və “makrotəkamül” fərqi

Təkamül nəzəriyyəsi mövzusunda insanların düşdükləri yanımlardan biri, hər hansı bir canlı növündəki müxtəlifləşmənin, bütün canlıların tək bir ortaq atadan gəldiyini qarşıya qoyan Darvinin təkamül nəzəriyyəsinə dəlil olduğunu hesab etmələridir. Halbuki bu iki anlayış bir-birindən çox fərqlidir. Necə ki, bu səbəblə təkamülçü bioloqlar da hər iki anlayışı “mikrotəkamül” və “makrotəkamül” olaraq bir-birlərindən ayırırlar.

Bu anlayışların mənasını anlamaq üçün ümumi bir genetik məlumatı əldə etmək lazımdır: Hər canlı növünün özünə xas “gen hovuzu” vardır. Gen hovuzu, o növə aid bütün fərdlərin genetik xüsusiyyətlərinin cəmindən meydana gəlir. Məsələn insanların gen hovuzunda, bizim yer üzündə gördüyümüz fərqli insan irqlərinin, fərqli fiziki strukturların hamısının eyni anda cəmi vardır. Zəncilər, sarı dərilili insanlar, qıyıqgözlülər və ya eskimolar... Bütün bunlar insanlara aid gen hovuzunun içindəki xüsusiyyətlərdir. Buna görə doğulan hər insan bu xüsusiyyətlərin hər hansı birinə sahib olaraq doğula bilər, təbii ki ana, atasına və sülaləsinə görə.

Amma insanın gen hovuzunun içində qəlsəmə, dimdik ya da qanad genləri yoxdur. Bu səbəbdən heç bir insan qəlsəməli, dimdikli ya da qanadlı olaraq doğulmaz. Dərisi yaşıl rəngdə və ya kürəyi qabıqlı olaraq da

doğulmaz. Çünki insanoğlunun gen hovuzu içində belə bir strukturu meydana gətirəcək bir gen yoxdur. Bütün fiziki xüsusiyyətlərimiz, insan gen hovuzu ilə məhduddur.

Məhz bu məhdud hovuz içində, xüsusilə öz içinə qapalı populyasiyalarda, uzun zaman ərzində bəzi xüsusiyyətlər qabarıq çıxır və beləcə “müxtəliflik” meydana gəlir. Məsələn Uzaq Şərq irqlərdə qıyıq gözlülük geni qabarıq çıxmışdır. Piqmeylərdə qısa boy, Qafqaz mənşəli irqlərdə ağ bədən və ya Afrikadakı irqlərdə tünd bədən qabarıq çıxması da buna bənzər nümunələrdir.

Ancaq burada çox əhəmiyyətli pik nöqtə vardır: Bu növlərə ayrılma, “təkamül nəzəriyyəsi” deyildiyində nəzərdə tutulan iddia ilə əlaqədar deyil. Çünki təkamül nəzəriyyəsi, bütün fərqli canlı növlərinin tək bir atadan gəldiyini iddia edir. Yəni təkamül nəzəriyyəsinə görə təbiətdə “sərhədsiz dəyişiklik” olmalıdır. Halbuki genetik növlərə ayrılma, mövcud bir növün gen hovuzu ilə məhduddur.

Darvinin ən böyük yanlışlarından biri, bu sərhədin varlığını qəbul etməməsi idi. “Növlərin mənşəyi” adlı kitabında bir çox genetik növlərə ayrılma nümunəsi vermiş və bunların nəzəriyyəsinə dəlil təmin etdiyini irəli sürmüşdü. Halbuki 20-ci əsr boyunca yürüdülmən genetik araşdırmalar Darvinin yanlışlığını ortaya çıxardı. Bu gün bu həqiqət, mövzunu ön mühakiməsiz olaraq araşdıran təkamülçü bioloqlar tərəfindən də qəbul edilməkdədir. Bu bioloqlar, daxili növlərə ayrılma üçün “mikrotəkamül”, Darvinin nəzəriyyəsi üçün də “makrotəkamül” terminlərini istifadə etməkdə və birincinin ikinciyə dəlil təmin etmədiyini ifadə etməkdədirlər. Məsələn Gilbert, Opitz və Raff, “Developmental Biology” jurnalında nəşr olunan 1996-cı il tarixli məqaləsində bu mövzunu belə açıqlayırlar:

“Modern sintez (neodarvinist nəzəriyyə) əhəmiyyətli müvəffəqiyyətdir. Ancaq, 1970-ci illərdən başlayaraq, çox sayda bioloq bunun açıqlayıcı gücünü sorğulamağa başlamışdır. Genetika elmi, mikrotəkamülü açıqlamaq üçün yetərli vasitə ola bilər, amma genetik məlumat üzərindəki mikrotəkamül dəyişikliklər, sürünəni məməliyə çevirə biləcək ya da balığı amfibiyaya çevirəcək növdən deyil. Mikrotəkamül, sadəcə uyğun olanların həyatda qalması anlayışına kömək edə bilər, uyğun olanların meydana gəlməsini açıqlaya bilməz. Goodwinin 1995-ci ildə ifadə etdiyi kimi, “növlərin mənşəyi, yəni Darvinin problemi, həlledilməz qalmağa davam etməkdədir.””¹

Gen hovuzuna yeni məlumat əlavə edə biləcək yəni nəzəri səviyyədə də olsa “Darvinin probleminə” işıq tuta biləcək yeganə mexanizm mutasiyalardır. Çünki mutasiyalar canlıların genlərində radikal dəyişikliyə səbəb ola bilər və dolayısıyla gen hovuzuna əlavələr edə bilər. Ancaq darvinizm bu mövzuda da çox böyük çıxılmaz vəziyyətdədir: Çünki bilinən bütün mutasiyalar ya təsirsiz ya da zərərliyədir. Canlılara genetik məlumat əlavə edən tək bir mutasiya belə müşahidə edilməmişdir. Yəni Darvinin problemi qəti surətdə “həlledilməz”dir.

Bu məlumatların nəticəsində əldə etdiyimiz qısaca belədir: Bir canlı növünün genetik hovuzu içində qalan növlərə ayrılma (hər nə qədər fiziki görünüş olaraq çox fərqli olsalar belə) “təkamül” mənasını verməzlər və dolayısı ilə təkamül nəzəriyyəsinə dəlil sayıla bilməzlər.

İtlərin xəyali təkamülü

Bu həqiqətin işığında “National Geographic”in “İtlərin təkamülü” hekayəsinə baxdığımızda isə təəccüblü nəticə ilə qarşılaşırıq. “National Geographic”in etdiyi şey, növ daxili ayrılmağı “təkamül” kimi göstərməkdir. Məqalədə, hamısı “Canis” cinsinə (genusuna) aid olan itlərin və qurdların növlərə ayrılmalarından uzun-uzandı danışılmış və bu növlərə ayrılma təkamül hekayəsi kimi izah edilmişdir. Halbuki bütün bu növlərə ayrılma, gen hovuzu sərhədləri daxilində qalmaqdadır. Necə ki, bu həqiqət “National Geographic” tərəfindən belə qəbul edilməkdədir:

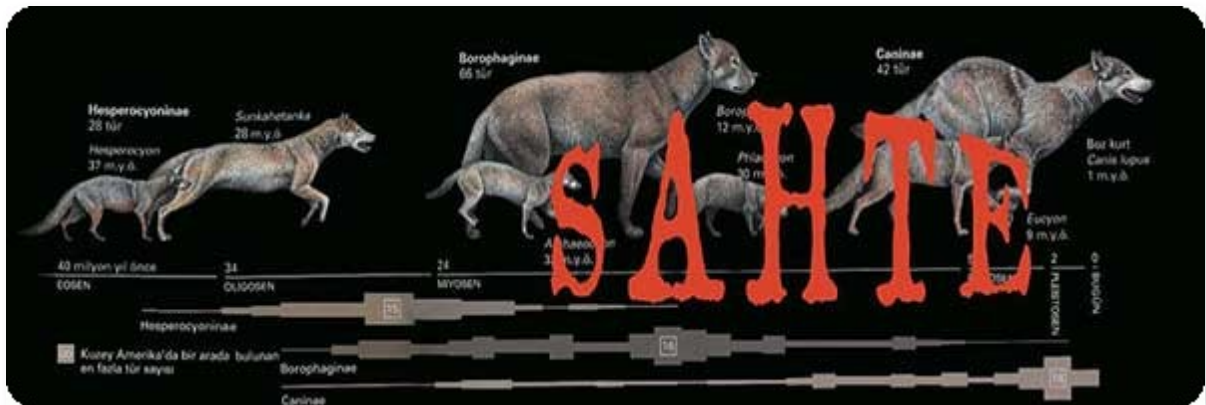
“Molekulyar səviyyədədirsə dəyişən bir şey yoxdur: Qurdlarla itlərin DNT quruluşu demək olar eynidir.”²

DNT quruluşunda bir dəyişiklik olmadığına görə, ortada təkamül də yoxdur deməkdir! Buna görə də, “National Geographic”-in “itlərin təkamülü” xəbəri, yanlışdı təbliğatdan başqa bir şey deyil.

Həmçinin jurnalın məqaləsində “Hesperocyoninae” və “Borophaginae” kimi bəzi soyu tükənmiş məməli kateqoriyasından da danışılmış və bunlar itlərin (Canidae) atası olaraq göstərilmişdir. Ancaq “National Geographic”-in daha öncə balinaların mənşəyi barədə etdiyi kimi, bu da elmi dəlillərdən tamamilə məhrum olan bir fərziyyədən, bir növ təxmindən başqa bir şey deyil. Tarixdə yaşamış və soyu tükənmiş canlılar arasında qurulan bu kimi xəyali əlaqələrin elmi dəyər daşımadığı, Niles Eldredge kimi qabaqcıl təkamülçü paleontoloqlar tərəfindən də qəbul edilməkdədir.

Nəticədə, “National Geographic”-in “itlərin təkamülü: Qurddan küçüyə” başlıqlı xəbəri, variasiyanı təkamül dəlili göstərmək kimi, Darvinin də müraciət etdiyi amma elmi etibarlılığını çoxdan itirmiş köhnə “kələyin” təkrarından başqa bir şey deyil.

Bilinməlidir ki, bu və bənzəri təbliğat cəhdləri, təkamül nəzəriyyəsinin elmi süqutuna çarə gətirə bilməyəcək, əksinə bu süqutun daha açıq bir şəkildə ortaya çıxmasını təmin edəcəkdir.

Təkamülçülərin xəyali it təkamülünü göstərən nəsil şəcərəsi. Bu sxem heç bir şəkildə elmi deyil.

Qaynaqlar

- 1) Scott Gilbert, John Opitz, Rudolf Raff, “Resynthesizing Evolutionary and Developmental Biology”, Developmental Biology 173, Article No. 0032, 1996, səh. 361
- 2) “İnsan ve Köpek Arasındaki İlişki”, National Geographic Türkiye, yanvar 2002-ci il, səh. 36

FƏSİL

“NATIONAL GEOGRAPHIC”dən yeni balina nağılı

“National Geographic” jurnalı, planetimizin dörd bir tərəfini araşdıran və əldə etdiyi elmi tapıntıları oxucuları ilə paylaşan əhəmiyyətli elmi jurnal olma iddiasındadır. Jurnalın həqiqətən də bir çox əhəmiyyətli mövzuda məlumat qaynağı olduğu açıqdır, amma bu məlumatları oxucularına çatdırarkən ideoloji “filtr”dən keçirməkdə, hətta bəzən bu ideologiya gərəyi, tapıntıları təhrif edərək xəyali hekayələr yayımlamaqdadır.

“National Geographic”in bu ideologiyası darvinizmdir. Bu nəzəriyyəni müdafiə etmək üçün, bir çox dəfə elmi tapıntıları ön mühakiməli olaraq izah etməkdədir. Məsələn 1998-ci ildə “National Geographic” tərəfindən bütün dünyaya “quşların dinozavrlardan təkamülləşdiyinin müzakirə edilməz dəlili” olaraq göstərilən, ancaq sonradan “əldə düzəlmə” olduğu aydın olan “Arxeoraptor” fosili saxtakarlığı kimi.

Jurnalın bu gözü bağlı təkamül təbliğatçılığı, bu nəzəriyyəni müdafiə edən elm adamlarından da reaksiya görməkdədir. ABŞ-dakı məşhur “Smithsonian Institution” Təbiət Tarixi Muzeyindən Dr. Storrs Olson: “National Geographic, uzun zamandır sensasiyalı, dəstəksiz və tabloid xəbər siyasəti ilə səviyyəsini aşağı salmış vəziyyətdədir” deməkdədir.¹

“National Geographic”in “sensasiyalı, elmi baxımdan dəstəksiz və tabloid” təkamül təbliğatlarının bir nümunəsi, 2001-ci il noyabr sayında nəşr olunan “Balinaların təkamülü” xəbəri idi. Xəbərdə bir sıra fosil tapıntısı nəticəsində “balinaların təkamülü” tezisnin sübut edildiyi irəli sürülür, hətta Hans Tevisen adlı bir paleontoloqdan “balinalar təkamülün yaxşı nümunələrindən biri oldular” sözü əlavə edildi. Tam 14 səhifəlik məqalənin dörd bir tərəfinə yerləşdirilən şəkillər, rekonstruksiyalar və sxemlər, eyni iddianı vizual olaraq da oxucuların zehninə yeritmə məqsədini daşıyırdı.

Halbuki “National Geographic”in şiddətlə müdafiə etdiyi “balinaların təkamülü” ssenarisi, elmi dəlillərdən məhrum bir nağıldan başqa bir şey deyil.

Balina atası olaraq göstərilən fosillər

“National Geographic”in 2001-ci il noyabr sayının 156-159 nömrəli səhifələrində yer alan “rekonstruksiyalar keçidi”, jurnalın balinaların mənşəyi haqqındakı iddiasını yekunlaşdıran xüsusiyyətdədir. Bir sıra canlı ard-arda sıralanmaqda və bunların “balina təkamülünün ara-keçid formaları” olduğu irəli sürülməkdədir. Bu canlıların yaşadıkları geoloji dövrə görə sıralaması jurnala görə, belədir:

“Pakicetus” (50 milyon il əvvəl) > “Ambulocetus” (49 milyon il əvvəl) > “Rodhocetus” (46.5 milyon il əvvəl) > “Procetus” (45 milyon il əvvəl) > “Kutchicetus” (43-46 milyon il əvvəl) > “Durodon” (37 milyon il əvvəl) > “Basilosaurus” (37 milyon il əvvəl) > “Aetiocetus” (24-26 milyon il əvvəl)

“National Geographic”in sxemi bundan sonra da davam etməkdə, amma bilinən delfin və balina kateqoriyalarını ehtiva etməkdədir.

Bu sxemin bir çox yanıldıcı xüsusiyyəti vardır. Ancaq əvvəlcə ən fundamental olanını açıqlayaq. Sxemdəki ilk iki canlı, yəni “Pakicetus” və “Ambulocetus”, “National Geographic”ə görə “yeriyən balina”dır, amma həqiqətdə quru məməlisi olan bu canlıları “balina” olaraq müəyyən etmək, tamamilə xəyali, hətta gülünc bir iddiadır.

Əvvəl “Pakicetus”a baxaq.

Pakicetus inachus: “Balinaların atası” elan etmək istədikləri dörd ayaqlı məməli

Uzun adı “Pakicetus inachus” olan bu soyu tükənmiş məməliyə aid fosillər, ilk dəfə 1983-cü ildə gündəmə gəldi. Fosili tapan P. D. Gingerich və köməkçiləri, canlının sadəcə kəlləsini tapmalarına baxmayaraq, heç çəkinmədən onun “ibtidai balina” olduğunu iddia etdilər.

Halbuki fosilin “balina” olmaqla yaxından-uzaqdan heç bir əlaqəsi yox idi. Skelet bildiyimiz qurdlara bənzəyən dörd ayaqlı quruluşda idi. Fosilin tapıldığı yer, paslanmış dəmir çövhərlərinin də olduğu və ilbiz, tısbağa və ya timsah kimi canlıların da fosillərini ehtiva edən bölgə idi; yəni bir dəniz yatağı deyil quru parçası idi.

Yaxşı dörd ayaqlı bir quru canlısı olan bu fosil, niyə “ibtidai balina” olaraq elan edilmişdir və “National Geographic” tərəfindən hələ də elə təqdim edilməkdədir? “National Geographic” bu suala belə cavab verir:

“Digər quru məməlilərində hamısı bir yerdə tapılmayan, fərq edilməsi çətin olan, kiçik işarələr; azı dişlərindəki diş uclarının nizamı, orta qulaqda yer alan bir sümükdəki qıvrım və qulaq sümüklərinin kəllə sümüyündəki mövqeyi.”²

Yəni sadəcə dişlərindəki və qulaq sümüklərindəki bəzi detallar ilə, bu dörd ayaqlı, qurd bənzəri quru canlısı “National Geographic” tərəfindən “yeriyən balina” elan edilə bilirdi. “Pakicetusun” təkamülçü rəssam Carl Buell tərəfindən çəkilən rekonstruksiya rəsinə nəzər salmaq belə, bu canlıyı “yeriyən balina”³ elan etməyin məntiqsizliyini göstərməkdədir.

“National Geographic”də haqqında danışılan detallı xüsusiyyətlər, yəni “azı dişlərindəki diş uclarının nizamı, orta qulaqda yer alan bir sümükdəki qıvrım və qulaq sümüklərinin kəllə sümüyündəki mövqeyi” isə, “Pakicetus” ilə balinalar arasında bir əlaqə yaratmaq üçün dəlil ola bilməz:

Əvvəla, “National Geographic”in “Digər quru məməlilərində hamısı bir yerdə tapılmayan xüsusiyyətlər” ifadəsini istifadə edərkən bilavasitə olaraq da ifadə etdiyi kimi, bu xüsusiyyətlər başqa quru məməlilərində də var.

Üstəlik, bu xüsusiyyətlərin heç biri, bir təkamül qohumluğu əlaqəsinin dəlili ola bilməz. Canlılar arasındakı anatomik bənzərlikdən yola çıxılaraq qurulmaq istənən bu kimi nəzəri əlaqələrin çoxunun son dərəcə çürük olduğunu təkamülçülər də qəbul etməkdədirlər. Əgər Avstraliyada yaşayan dimdikli bir məməli olan ördəkburun və ördəklər soyları tükənmiş canlılar olsaydılar, təkamülçülər eyni məntiqə (dimdik bənzərliyindən yola çıxaraq) bunları da bir-birlərinin qohumu elan edəcəkdilər. Halbuki “ördəkburun” məməli, ördək isə quşdur və aralarında təkamül nəzəriyyəsinə görə də bir qohumluq qurula bilməz. “National Geographic”-in “yeriyən balina” olaraq elan etdiyi “Pakicetus” da fərqli anatomik xüsusiyyətləri bünyəsində saxlayan xüsusi bir cinsdir. Necə ki, onurğalılar paleontologiyasının məşhurlarından olan Carroll, “Pakicetusun” da daxil edilməsi lazım olan “Mesonychid” ailəsinin “qəribə xarakterlərdən meydana gələn bir kombinasiya göstərdiyini” ifadə etməkdədir.⁴ Bu cür “mozaika canlı”ların təkamül ara-keçid forması sayıla bilməyəcəyini, Gould kimi qabaqcıl təkamülçülər də qəbul etməkdədir.

Paleontoloqlar Pakicetusun dördayaqlı quru məməlisi olması qənaətindədirlər. Nature jurnalında (sayı 412, 20 sentyabr 2001) dərc olunmuş skelet quruluşu (yuxarıda solda) bunu açıq göstərir. Bu skelet quruluşuna əsasən Karl Byuell tərəfindən çəkilmiş Pakicetus rekonstruksiya rəsmi də (yuxarıda sağda) realıdır.

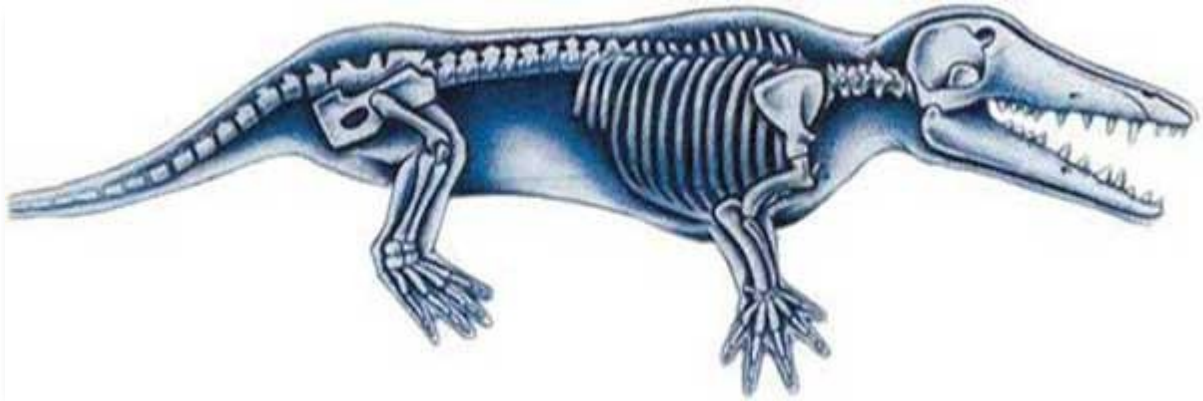

National Geographic-in kiçik fəndləri: pəncələrə əlavə olunan xəyalı pərdələr və üzgəcə bənzədilən arxa ayaqlar

Qısacası, bir quru canlısı olduğu açıq olan “Pakicetus”u ancaq qulaq içi sümüklərinin və azı dişlərinin ucları kimi quruluş xüsusiyyətlərindən dolayı “yeriyən balina” olaraq təyin etmək, “National Geographicin” “sensasiyalı, dəstəksiz və tabloid xəbərçilik” ənənəsinin yeni nümunəsindən başqa bir şey deyil. Yaradılışı müdafiə edən yazar Ashby L. Camp, “The Overselling of Whale Evolution” (Balina təkamülünün şişirdilmiş təbliğatı) başlıqlı məqaləsində, “Pakicetus” kimi quru məməlilərinin də daxil olduğu “mesonychidler” sinfinin, “Archaeocetealar”ın, yəni soyu tükənmiş balinaların atası olduğu iddiasının çürük olmasını belə açıqlayır:

“Təkamülçülərin “mesonychidler”in, “archaeocetealar”a çevrildiyi mövzusunda özlərindən əmin davranmalarının səbəbi, həqiqi soy əlaqəsində yer alan bir növ təyin edə bilməmələrinə baxmayaraq, bilinən “mesonychidler” və “archaeocetealar” arasında bəzi bənzərliklər olmasıdır. Ancaq bu bənzərliklər, xüsusilə də (iki qrup arasındakı) böyük fərqliliklər işığında, bir ata əlaqəsi iddia etmək üçün kifayət deyil. Bu kimi müqayisələrin olduqca subyektiv olan təbiəti, indiyə qədər bir çox fərqli məməli və hətta sürünən qrupunun balinaların atası olaraq qarşıya qoyulmuş olmasından müəyyəndir.”⁵

Ambulocetus natans: Pəncələrinə pərdə keçirilən saxta balina

National Geographic Türkiyə, noyabr 2001, səh. 162. Ambulocetus fosilinin daha realist görünüşü: ayaqlar «üzgəc» yox, həqiqətən də ayaqdır və barmaqların arasında National Geographic-in əvvəllər əlavə etdiyi xəyali «pərdə»lər yoxdur.

“National Geographic” jurnalının xəyali balina təkamülü sxemində “Pakicetus”dan sonra gələn ikinci fosil canlı, “Ambulocetus natans”dır. İlk dəfə 1994-cü ildə “Science” jurnalında nəşr olunan bir məqalə ilə elan edilən bu fosil də, təkamülçülər tərəfindən məcbur etmə üsulu ilə “balinalaşdırmaq” istənilən bir quru canlısıdır.

“Ambulocetus natans” termini, Latınca “ambulate” (yerimək), “cetus” (balina) və “natans” (üzmək) sözlərinin birləşməsi ilə yaradılmışdır və “yeriyən və üzən balina” mənasını verir. Canlının yeridiyi aşkardır, çünki bütün digər quru məməliləri kimi onun da dörd ayağı, hətta bu ayaqlara bağlı geniş pəncələri və arxa pəncələrinin ucunda dırnaqları vardır. Ancaq canlının bir tərəfdən də suda üzdüyü, daha doğrusu həyatını həm quruda həm də suda (amfibiya şəklində) davam etdirdiyi iddiasının, təkamülçülərin ön mühakimələrindən başqa heç bir dayacağı yoxdur.

Bu mövzuda elmlə xəyal gücü arasındakı sərhədi görmək üçün, “National Geographic”in “Ambulocetus” rekonstruksiyasına nəzər salaq. Jurnalda yayımlanan “Ambulocetus” şəkli belədir:

Heyvanın arxa ayaqları, yeriməyə yarayan ayaqlar olaraq deyil amma üzməyə yarayan üzgəclər kimi təsvir edilib. Halbuki həqiqətdə canlının ayaq sümüklərini araşdıran Carroll, bu canlının “quru üzərində güclü hərəkət qabiliyyətinə sahib olduğunu” ifadə edir.⁶

Heyvanın ön ayaqlarına “üzgəc” görünüşü verə bilmək üçün pərdələr çəkilmişdir. Halbuki əldəki “Ambulocetus” fosillərindən belə bir nəticəyə gəlmək mümkün deyil. Həqiqətdə fosil qeydlərində, bu kimi yumşaq toxumalar demək olar ki, heç vaxt görünməzlər. Buna görə də, canlının skeleti xaricində qalan xüsusiyyətləri üzərində edilən rekonstruksiyalar hər zaman spekulativdir. Bu da təkamülçülərə geniş bir təbliğat vəsaiti təqdim edir.

“Ambulocetus”un yuxarıdakı şəkli üzərində edilənə bənzər təkamülçü retuşlarla, hər canlını, istənilən başqa canlıya bənzər kimi göstərmək mümkündür. İstəsəniz bir meymun skeletini də, ayaqlarını arxaya doğru çəkib “üzgəc” kimi göstərmək və barmaqları arasında pərdələr çəkmək surəti ilə, “balinaların atası olan primat” deyər təqdim edə bilərsiniz.

“Ambulocetus” fosili üzərində edilən bu şəkil hiylələrinin etibarsızlığı, yenə “National Geographic”in eyni sayında nəşr olunan aşağıdakı şəkildən aydın ola bilər:

“National Geographic” canlının skeletinin şəklini yayımlayarkən, istər-istəməz rekonstruksiya şəkildə etdiyi “balinalaşdırıcı” retuşlardan geri addım atmaq məcburiyyətində qalmış. Canlının ayaq sümükləri, skeletin açıqca göstərdiyi kimi, onu quru üzərində daşıyacaq quruluşdadır. Ayaqlarında isə xəyali “pərdə”lərdən iz yoxdur.

Yeriyən balina nağılının etibarsızlığı

Həqiqətdə nə “Pakicetus”un, nə də “Ambulocetus”un balinalarla qohumluğu olduğuna dair heç bir dəlil yoxdur. Bunlar ancaq, nəzəriyyələrinə görə dəniz məməliləri üçün quruda yaşayan bir ata tapmaq məcburiyyətində olan təkamülçülərin, bəzi məhdud bənzərliklərdən yola çıxaraq təyin etdikləri “ata namizədləri”dir. Bu canlıların, özləri ilə çox yaxın geoloji dövrdə fosil qeydlərində ortaya çıxan dəniz məməliləri ilə əlaqələri olduğunu göstərən heç bir dəlil yoxdur.

“National Geographic”in sxemində “Pakicetus” və “Ambulocetus”dan sonra bu dəniz məməlilərinə keçilməkdə və “Procetus”, “Rodhocetus” kimi “Archaeocetea” (soyu tükənmiş balina) növləri sıralanmaqdadır. Bu canlılar həqiqətən də suda yaşayan soyu tükənmiş məməlilərdir (daha sonra bunlara da toxunacağıq). Ancaq “Pakicetus” və “Ambulocetus” ilə bu dəniz məməliləri arasında çox böyük anatomik fərqlər var. Hər nə qədər “National Geographic” etdiyi kiçik şəkil hiylələri ilə bu fərqləri kiçiltməyə çalışsa da, canlıların fosilləri araşdırıldığında, bir-birlərinə bağlanan “ara forma”lar olmadıqları açıqca görünür:

Dörd ayaqlı quru məməlisi olan “Ambulocetus”da onurğa, ləyən (pelvis) sümüyündə bitməkdədir və bu sümüyə bağlı güclü ayaq sümükləri uzanmaqdadır. Bu tipik quru məməlisi anatomiyasıdır. Balinalarda isə onurğa quyruğa doğru kəsilməz davam edər və ləyən sümüyü olmaz. Necə ki, “Ambulocetus”dan 10 milyon il qədər sonra yaşadığı düşünülen “Basilosaurus” eynilə bu anatomiyaya malikdir. Yəni tipik bir balina. Tipik bir quru canlısı olan “Ambulocetus” ilə tipik bir balina olan “Basilosaurus” arasında isə heç bir “ara forma” yoxdur.

“Basilosaurus”un və kaşalotun onurğalarının alt hissəsində, onurğadan müstəqil kiçik sümüklər yer alır. “National Geographic” bunların “kiçilmiş ayaqlar” olduğu iddiasındadır. Halbuki bunların bir başqa funksiya daşdığını isə jurnal yenə özü ifadə etməkdədir: Bu sümüklər “Basilosaurus”da “cütləşmə mövqeyini almağa kömək olmaqda”, kaşalotda isə “çoxalma orqanlarına dəstək olmaqda”dır.⁷ Onsuz da olduqca əhəmiyyətli bir funksiya boynuna götürmüş olan skelet parçalarını, bir başqa funksiyanın “rudiment orqanı” olaraq təyin etmək, təkamülçü ön mühakimədən başqa bir şey deyil.

Nəticədə, dəniz məməlilərinin, quru məməliləri ilə aralarında “ara forma” olmadan, xüsusi strukturları ilə ortaya çıxdıqları həqiqəti, “National Geographic”in ısrarlı söylərinə baxmayaraq dəyişməmişdir. Ortada təkamül zənciri yoxdur. Robert Carroll, bu həqiqəti istəmədən və təkamülçü dillə də olsa, belə qəbul edir:

“Doğrudan da balinalara qədər uzanan “Mesonychid” xətti təyin etmək mümkün deyil.”⁸

Bir az daha bitərəf elm adamları isə, “National Geographic” kimi təkamülçü qaynaqların “yeriyən balina” olaraq göstərmək istədikləri canlıların həqiqətdə balinalarla əlaqəsi olmayan, xüsusi bir canlı qrupu olduğunu açıq şəkildə qəbul etməkdədir. Balinalar barədə məşhur mütəxəssis olan rus elm adamı G. A. Mchedlidze, bir təkamülçü olmasına baxmayaraq, “Pakicetus, Ambulocetus natans” və bənzər dörd ayaqlı “balina atası namizədləri”nin bu şəkildə təyin olunmasına qatılmamaqda və onları tamamilə təcrid edilmiş bir qrup görməkdədir.⁹

“National Geographic”in “nizamlı” sxeminin problemləri

Təkamül nəzəriyyəsinə insanlara fikir yeritmək üçün vizual təlqinlər (şəkillər və sxemlər) böyük rol oynayır. Ancaq bunlar bəzən tamamilə elmdən kənar, bəzən də elmi tapıntıları qərəzli izah edən vəsaitlərdir. “National Geographic”in bir-birinin ardınca düzdüyü və guya “balinalaşan” məməliləri göstərən zaman cədvəli də (səh. 156-159) bu aldadıcı materiallara nümunədir.

Bura qədər, bu cədvəldəki canlıların rekonstruksiyaları üzərinə edilən kiçik hiyləgər retuşlara toxunduq. Bununla birgə, canlılara verilən tarixlər də “National Geographic” tərəfindən Darvinist ön mühakimələrə görə seçilmişdir. Sxemdə çəkilən canlıların, geoloji sıra daxilində bir-birlərini izlədikləri irəli sürülməkdədir, halbuki həqiqətdə bu tarixlər mübahisəlidir. Asbyl L. Camp, paleontologiya qaynaqlarına əsaslanaraq mövzunu belə açıqlayır:

“Standart sinifləndirmədə, “Pakicetus inachus” sonrakı “Ypresian” dövrünə daxil edilir, amma müxtəlif mütəxəssislər bu tarixin gerçəkdə erkən “Lutetian” dövrü ola biləcəyini ifadə etməkdədirlər. Əgər daha gənc olan bu yaş (erkən “Lutetian”) qəbul edilsə, o zaman “Pakicetusun” təxmini, “Rodhocetus” ilə, yenə Pakistanda tapılmış bir erkən “Lutetian” fosili ilə müasir olduğu nəticəsi çıxacaq. Üstəlik, “Pakicetus” ilə eyni təbəqədə amma 120 metr yuxarıda olan “Ambulocetus”un yaşının da “Pakicetus” ilə eyni nisbətdə yuxarı alınması lazım olacaq. Bu, “Ambulocetus”un “Rodhocetus”dan və bir ehtimalla “Indocetus”dan və hətta “Protocetus”dan daha gənc olduğu nəticəsini doğuracaq.”¹⁰

Qısaca, “National Geographic”in xəyali “təkamül sxemi” daxilində ard-arda düzdüyü canlıların həqiqətdə hansı tarixlərdə yaşadıkları barədə iki fərqli fikir var. Və ikinci fikir qəbul edildiyində, “National Geographic”in “balinaların quruda yeriyən ataları” olaraq göstərdiyi “Pakicetus” və “Ambulocetus” fosillərinin, həqiqi balinalarla eyni yaşda, hətta daha da gənc olduğu nəticəsi ortaya çıxmaqdadır. Yəni geriye heç bir “təkamül sxemi” qalmamaqdadır. “National Geographic” bu problemi tamamilə nəzərdən qaçırmış və ancaq öz tezisinə uyğun gələn fikirləri istifadə etmişdir. Bu, şübhəsiz, bir elm üsulu deyil, təbliğat üsuludur.

Qulaq və burun təkamülü hekayələri

Quru məməliləri ilə dəniz məməliləri arasında qarşıya qoyulacaq təkamül ssenarisinin, bu canlı qrupları arasındakı fərqli qulaq və burun strukturlarına izah gətirməsi lazımdır. “National Geographic” də istifadə etdiyi görkəmli qrafiklərin köməyi ilə bu problemi həll etdiyi təəssüratını verməyə çalışmışdır. Halbuki bu təəssürat aldadıcıdır.

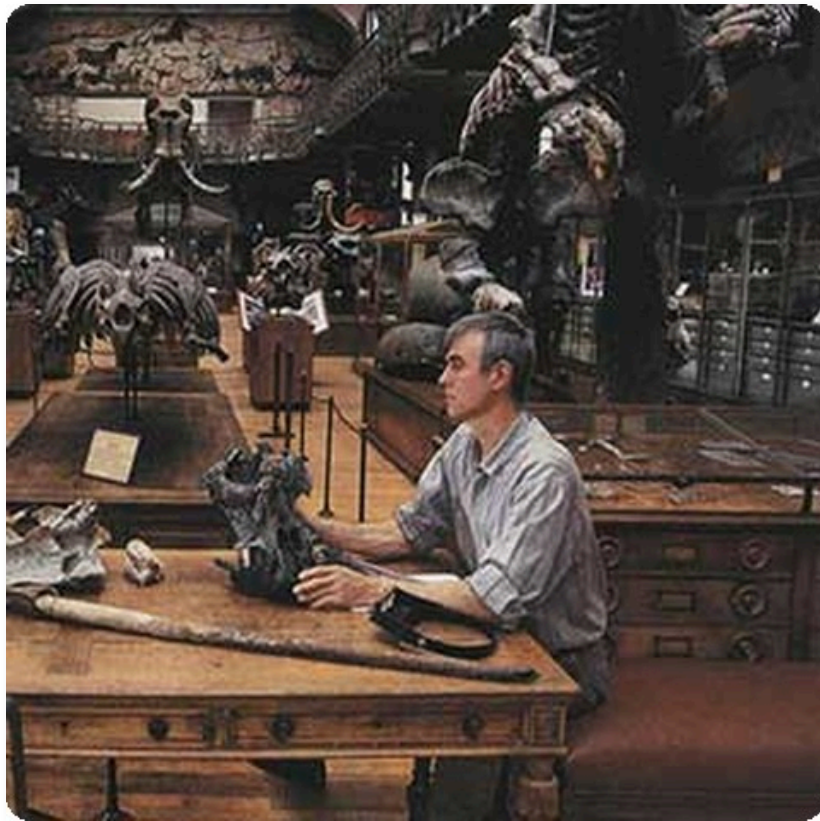
Əvvəlcə qulaq quruluşunu ələ alaq. Quru məməliləri, biz insanlar kimi, xarici dünyadakı səsləri qulaq seyvanı ilə toplayır, orta qulaqdakı sümüklərlə gücləndirər və daxili qulaqda siqnallara çevirirlər. Dəniz məməlilərinin isə qulaqları yoxdur. Səsləri alt çənələrindəki xüsusi titrəyişi qəbul edən qulaqcıqlarla eşidirlər.

“National Geographic”, bu ikinci eşitmə sisteminin ilk sistemdən təkamülləşdiyi iddiasındadır. Bunu, 161-ci səhifəsindəki “Eşitmə cihazları” başlıqlı sxemdə ifadə etməkdədir. Bu sxem, ilk təəssüratda oxuculara eşitmənin mərhələli şəkildə təkamülləşdiyi təəssüratını verəcək formada çəkilmişdir. Halbuki ortada heç bir mərhələli təkamül yoxdur, əksinə qəti xətlərlə ayrılmış iki ayrı eşitmə sistemi vardır. “National Geographic”in bu sxemdə istifadə etdiyi sətirlərə nəzər salmaq belə bunu görmək üçün kifayətdir:

Pakicetus... bu yeriyən balina, günümüz balinalardakı orta qulağa doğru uzanan yağ yastığından məhrumdur; bu da heyvanın yerimə xüsusiyyətlərini qoruduğunu göstərən bir işarədir. Sonrakı balinalarda çənə sümüyü, yağ yastığı ilə birlikdə, səsləri qəbul etmək üzrə uyğunluq təmin etmişdir.

Pakicetusun tipik quru məməlisi olduğunu, onu “yeriyən balina” olaraq təyin etmənin elmi iddia ola bilməyəcəyini ifadə etmişdik. “National Geographic”in yuxarıdakı məntiqi də, eyni dərəcədə etibarsızdır: Onsuz da quru canlısı olan Pakicetusu əvvəl “yeriyən balina” elan etməkdə, sonra da “heyvan yer

xüsusiyyətlərini qoruyur” deməkdədir. Bu, bir inəyi “yeriyən yarasa” olaraq təyin edib, sonra da “hələ qanadları yoxdur, hələ yer xüsusiyyətlərini qoruyur” demək kimi bir şeydir.

Təkamülçü paleontoloqlar adətən fosilləri öz ön qərargahlarına uyğun şərh edirlər.

Bu, mövzunun bir tərəfidir. Bizi burada maraqlandıran tərəfi isə, Pakicetus ilə balinalar arasındakı qulaq ayrımını açıq-aşkar ortaya qoymasındır. “National Geographic”in yuxarıdakı sitatından sonra, təbii olaraq iki qulaq quruluşu arasında keçid formaları olub olmadığına baxmaq lazımdır. Pakicetusdan sonra sırada təkamülçülərin “yeriyən-üzən balina” dedikləri, amma əslində bir quru canlısı olduğunu araşdırdığımız Ambulocetus vardır. “National Geographic”, Ambulocetus üçün bu ifadəni deyir:

“Suda yaşamağa Pakicetusdan daha uyğun olsa da, Ambulocetus da birbaşa qulaqları ilə eşidirdi.”

Yəni Ambulocetusda da “balina qulağına doğru təkamülləşmə” vəziyyəti yoxdur.

“National Geographic”in sxemindəki üçüncü canlıya gəldiyimizdə bir anda böyük bir dəyişmə ilə qarşılaşırıq. Yazı, yuxarıdakı sitatdan sonra belə davam etməkdədir:

“Səslər, Basilosaurusun orta qulağına, alt çənədən gələn titrəşmələr halında çatdırılırdı.”

Bir başqa deyişlə, Basilosaurus, tipik bir balina qulağına malikdir. Yəni xarici qulaq seyvanı ilə deyil, çənəsinə gələn titrəşmələrlə ətrafındakı səsləri qəbul edən bir canlıdır. Və “National Geographic”in təkamül sxemində özündən əvvəl yer alan Pakicetus və Ambulocetusun qulaq quruluşu ilə, Basilosaurusun qulaq quruluşu arasında heç bir “keçid forması” yoxdur.

Necə ki, mövzu nəzəri olaraq araşdırıldığında, belə bir keçid formasının yaşamış olmasının qeyri-mümkün olduğu da görünür: Öz içində mükəmməl bir eşitmə sistemindən, tamamilə fərqli bir quruluşa sahib bir başqa sistemə mərhələli təkamüllə keçilməsi mümkün deyil. Çünki ara mərhələlər funksional olmayacaq. Yavaş-yavaş qulaqları ilə eşitmə qabiliyyətini itirən, çənəsi ilə eşitmə qabiliyyəti isə hələ inkişaf etməmiş bir canlı səmərəli deyil.

Qaldı ki, bu “inkişaf”ın necə təmin edilə biləcəyi sualı da təkamül nəzəriyyəsini çıxılmaz vəziyyətə aparır. Təkamülçülərin qarşıya qoyduqları mexanizm mutasiyalardır və canlılara genetik məlumat əlavə

etdikləri heç vaxt görülməmiş olan mutasiyalar nəticəsində, dəniz məməlilərinin son dərəcə kompleks qəbul etmə sistemlərinin ortaya çıxdığını irəli sürmək, ağla ziddir.

Bənzər bir vəziyyət “National Geographic”in “sürüşən burun” hekayəsi üçün də keçərlidir. Jurnal, Pakicetus, Rodhocetus və günümüz boz balinasına aid üç kəllə skeletini alt-alta düzmüş və “təkamül prosesi” meydana gətirdiklərini irəli sürmüşdür. Halbuki üç fosilin, xüsusilə də Rodhocetus və günümüz balinasının burun quruluşları, eyni sıralamanın ara formaları olaraq qəbul edilə bilməyəcək qədər fərqlidir.

Bundan əlavə nəfəs dəliklərinin burundan boyuna doğru “getməsi”, bu canlıların anatomiyasında çox ciddi “yenidən dizayn” tələb edir ki, bunun təsadüfi mutasiyalar yolu ilə təmin edildiyinə inanmaq, xəyal qurmaqdan başqa bir şey deyil.

“National Geographic”in Lamarkçı nağılları

Təkamülçü yazarlar 21-ci əsrdə hələ də ibtidai elmin öncülərindən olan Lamarkın nağıllarına dəyər verərək nüfuzlarını itirirlər.

Əslində, təkamülçü cəmiyyətin böyük hissəsinin canlıların mənşəyi haqqında təməl batil inancları vardır və problem də bundan qaynaqlanmaqdadır. Bu batil inanc, canlılara ehtiyac duyduqları orqanları, biokimyəvi quruluşları və ya anatomik xüsusiyyətləri qazandıran sanki sehrli bir “təbiət gücü” olduğu düşüncəsidir.

Bunu görmək üçün, “National Geographic”in “Balinaların təkamülü” başlıqlı yazısındakı bəzi maraqlı keçidlərə nəzər salaq:

“...Buralarda olan balinaların bəzi atalarını gözümün önünə gətirməyə çalışdım... Hər qurşaqda gedərək qısalan və çəlimsizləşən arxa ayaqlarını istifadə edərək ayağını vura-vura hərəkət etməyə çalışırdılar... Bir tərəfdən arxa ayaqları, digər tərəfdən də, gövdələrini dəstəkləyən omba sümükləri gedərək kiçilirdi... Boyun qısaldı, beləcə gövdənin ön hissəsi, suyu ən az müqavimətlə yarıb keçməyi təmin edən boru formasında bir dənizaltı gövdəsini xatırladan şəkə girərkən, qollar da sükan formasını almağa başladı.

Xarici qulaqlara duyulan ehtiyacın azalması ilə, bəzi balinalar sudakı səsləri birbaşa alt çənə sümükləri ilə qəbul edib xüsusi yağ yastıqları üzərindən daxili qulağa çatdırırdılar.”

Diqqət edilsə, bütün bu izahatlarda, təkamülçü zehniyyət, yalnız canlıların dəyişən mühitə görə, dəyişən ehtiyacları olduğunu ifadə etməkdə və bu ehtiyacı başlı başına bir “təkamül mexanizmi” hesab etməkdədir: Bu məntiqə görə özünə az ehtiyac duyulan orqanlar yox olmaqla, ehtiyac duyulan yeni orqanlar öz-özünə ortaya çıxmaqdadır!

Halbuki biologiya barədə ən fundamental məlumatlara sahib olan hər kəs bilir ki, ehtiyaclarımız orqanlarımızı irsi olaraq şəkilləndirməz. Bu, Lamarkın “qazanılmış xüsusiyyətlərin sonrakı nəsillərə ötürülməsi” tezisindən bu yana, yəni təxminən 100 ildir, bilinən qəti bir həqiqətdir. Amma təkamülçü nəşrlərə baxıldığında, hələ Lamarkın nəzəriyyəsi ilə düşünürmüş kimidirlər.

Əgər etiraz etsəniz, “xeyr biz Lamarkçı deyilik, məqsədimiz ətraf şərtlərin canlılar üzərində təkamüllü təzyiq yaratdığı, bu təzyiq nəticəsində uyğun canlıların seçildiyi və beləcə növün təkamülləşdiyi” deyəcəklər. Amma onsuz da mövzunun pik nöqtəsi də buradadır: Təkamülçülərin “təkamül təzyiq” dedikləri şey, canlılara ehtiyaca görə yeni xüsusiyyətlər qazandıra bilməz. Çünki bu təzyiqə cavab verəcəyini ümid etdikləri iki sözdə təkamül mexanizmi, yəni təbii seleksiya və mutasiyanın canlılara yeni orqanlar qazandırma xüsusiyyəti yoxdur:

Təbii seleksiya vasitəsi ilə, onsuz da var olan xüsusiyyətlər seçilə bilər, yeni bir xüsusiyyət yaradıla bilməz.

Mutasiyalar, canlılara genetik məlumat əlavə etməzlər, yalnız mövcud genetik məlumatı korlayarlar. Genetik məlumat əlavə edən, (bu səbəbdən yeni bir orqan və ya biokimyəvi quruluş meydana gətirən) mutasiya əsla müşahidə edilməmişdir.

Bu həqiqətlər işığında “National Geographic”-in yuxarıda deyilən “yera vura-vura hərəkət edən balinalar” nağılına bir daha baxsaq, əslində həqiqətdən də olduqca ibtidai bir Lamarkçılıq edildiyini görürük. Diqqət edilsə “National Geographic” yazarı Douglas H. Chadwick, “hər qurşaqda gedərək qısalan və çəlimsizləşən arxa ayaqlar”dan bəhs etməkdədir. Görəsən necə olur “hər qurşaqda” bir canlı növündə morfoloji dəyişiklik, həm də müəyyən bir istiqamətə doğru dəyişmə ola bilər? Bunun üçün; o növün hər qurşaqdakı kimi nümayəndələrinin ayaqlarının qısalmasına səbəb olacaq mutasiyalara uğraması; bu mutasiyaların canlıya başqa heç bir zərər verməməsi; mutasiyaya uğrayan fərdlərin digərlərinə görə faydalı olub seçilməsi; bir sonrakı qurşaqda, nə təsadüfdürsə yenə eyni genin eyni nöqtəsinin eyni mutasiyaya uğraması; bunun nəsillər boyu heç dəyişmədən davam etməsi; bütün bunların təsadüfən qüsursuz reallaşması lazımdır.

Əgər “National Geographic” buna inanırsa, “biz sülalə olaraq uçmağı çox sevirik, oğlum da nə təsadüfə mutasiya keçirdi və qoltuq alından quş tükünü xatırladan bir neçə kiçik forma meydana gəldi. Nəvəm də eyni mutasiyadan keçəcək və tükləri bir az artacaq, bu nəsillər boyu davam edəcək və sonunda sülaləmiz qanadlanıb uçacaq” deyən bir insana da inana bilərlər. İki hekayənin axmaqlıq səviyyəsi eynidir çünki.

Bu vəziyyət, əvvəl ifadə etdiyimiz həqiqəti, yəni təkamülçülərin, canlıların ehtiyaclarının sanki təbiətdəki sehrli bir güc tərəfindən qarşılandığına dair batil inancını ortaya çıxarmaqdadır. Həqiqətdə animist mədəniyyətdə yer alan “təbiətə şüur aid etmə” inancı, çox qəribədir ki 21-ci əsrdə “elm” adı altında qarşımıza çıxmaqdadır. Halbuki Darvinizmin məşhur tənqidçilərindən biri olan Fransanın məşhur biologu Pierre Paul Grassénin ifadə etdiyi kimi, “xəyal qurmağı qadağan edən bir qanun yoxdur, amma elm bu işin içinə daxil edilməməlidir.”¹¹

“National Geographic”də təlqin edilmək istənen bir başqa ssenari də, bu canlıların bədən səthləri ilə əlaqəlidir. Quru canlıları olduqları qəbul edilən Pakicetus və Ambulocetusun digər məməlilər kimi tüklü bədəne sahib olduqları hər kəsin ortaq fikridir. Necə ki, “National Geographic” də rekonstruksiya hər iki canlıyı sıx tüklərlə çəkmişdir. Ancaq daha sonrakı canlılara (yəni həqiqi dəniz məməlilərinə) keçildiyində,

birdən tüklər yox olmaqdadır. Bunun təkamülçü izahı, yuxarıda izah etdiyimizə bənzər Lamarkçı hekayələrdən fərqli bir şey deyil.

Həqiqət isə, bu canlıların hər birinin, yaşadıkları mühitə görə ən uyğun formalarda yaradılmış olduqlarıdır. Bu yaradılış dəlillərini mutasiyalarla və ya daha da sadə Lamarkçı hekayələrlə izah etməyə çalışmaq, ağıldan kənardır. Canlılardakı hər qüsursuz struktur kimi, bu canlıların strukturları da yaradılış üçün dəlil meydana gətirməkdədir.

Dəniz məməlilərinin öz içindəki təkamülçü ssenarisinin açmazları

Bu nöqtəyə qədər, dəniz məməlilərinin quru canlılarından təkamülləşdiyi istiqamətindəki təkamülçü ssenarinin etibarsızlığını araşdırdıq. Elmi tapıntılar, “National Geographic”-in bu ssenarinin başlanğıcına yerləşdirdiyi iki quru məməlisi (Pakicetus və Ambulocetus) ilə dəniz məməliləri arasında heç bir bağ olmadığını göstərməkdədir. Bəs ssenarinin geri qalan hissəsi?

Bu mövzuda da təkamül nəzəriyyəsi yenə çıxılmaz vəziyyətdədir. Nəzəriyyə, elmi təsnifdə Archaeocetea (arxaik, yəni qədim balinalar) olaraq bilinən soyu tükənmiş xüsusi dəniz məməliləri ilə, yaşayan balina və delfinlər arasında qohumluq əlaqəsi qurma səyindədir. “National Geographic” bu iddianı çox sadələşdirilmiş şəkildə sxemləşdirmişdir (səh. 156-159). Halbuki həqiqətdə mövzunun mütəxəssisləri fərqli düşünməkdədirlər. Təkamülçü paleontoloq Barbara J. Stahl belə yazır:

“Bu archaeoceteaların cəld formadakı bədənələri və özlərinə xas mişar dişləri, bunların bir ehtimalla hər hansı bir müasir balinanın atası ola bilməyəcəyini açıqca ortaya qoymaqladır.”¹²

Dəniz məməlilərinin mənşəyi barədə təkamülçü ssenari, molekulyar biologiyanın tapıntıları baxımından da çıxılmaz vəziyyətdədir. Klassik təkamülçü ssenari, balinaların iki böyük qrupunun, yəni dişli balinaların (Odontoceti) və baletli balinaların (Mysticeti) ortaq atadan təkamülləşdiyini fərz edir. Amma Brüssel Universitetindən Michel Milinkovitch yeni bir nəzəriyyə ilə bu görüşə qarşı çıxmış, anatomik bənzərliyə görə qurulan bu fərziyyənin molekulyar tapıntılar tərəfindən çürüdüldüyünü belə vurğulamışdır:

“Cetaceanların (balinaların) böyük qrupları arasındakı təkamül əlaqələr, morfoloji və molekulyar analizlərin çox fərqli nəticələrə çatması səbəbi ilə, daha da problemlidir. Morfoloji və davranış tapıntılarının hamısına baxılaraq edilən ənənəvi izah, exolokasiyaya sahib dişli balinaların (təxminən 67 növ) və filtr sistemi ilə bəslənən baletli balinaların (10 növ) iki ayrı monofilotik (öz içində tək mənşədən gələn) qrup olduğunu fərz edir... Həmçinin, DNT üzərində edilən filogenetik (təkamül qohumluq) analizləri... və amin turşusu müqayisələri... uzun vaxtdır qəbul edilən bu təsniflə ziddiyyət təşkil etməkdədir. Dişli balinaların bir qrupu, yəni sperma balinaları, morfoloji tərəfdən özlərindən olduqca uzaq olan baletli balinalarına digər odontocetlərdən (dişli balinalardan) daha yaxın görünməkdədirlər.”¹³

Qısaca, dəniz məməliləri, özlərinin yerləşdirilmək istəndiyi xəyali təkamül sxemlərinin hər birinə üsyan etməkdədirlər.

Nəticə

Dəniz məməlilərinin mənşəyi barədə təkamülçü təbliğatda əhəmiyyətli rol boynuna götürən və “National Geographic” jurnalının da mövzu haqqındakı ən əhəmiyyətli məlumat qaynağı paleontoloq Hans Thewissenin iddialarının əksinə, ortada həqiqi dəlillərə söykənən təkamül prosesi deyil, təkamül nəzəriyyəsinə görə bir sxemə oturdulmağa çalışılan, amma heç cür bu sxemə uyğun gəlməyən dəlillər vardır.

Dəlillərin ön mühakiməsiz araşdırılması ilə ortaya çıxan nəticə isə, tarixdəki fərqli canlı qruplarının, bir-birlərindən müstəqil olaraq, birdən ortaya çıxdıqlarıdır. Bu da, bütün canlıları Allahın yaratmış olduğu həqiqətinin elmi dəlilidir.

Dəniz məməliləri barədə iddialı təkamülçü təbliğat isə, bir zamanlar eyni şəkildə gündəmə gətirilən, amma sonra etibarsızlığı təkamülçülər tərəfindən də etiraf edilən “at silsiləsi”nə bənzəməkdədir: Fərqli dövrlərdə yaşamış müxtəlif soyu tükənmiş məməlilər ard-arda düzülmüş, dövrün təkamülçüləri bunu “sarsılmaz dəlil” olaraq təlqin etmişlər. Amma zamanla həqiqət ortaya çıxmış, bir-biri ardınca düzülən bu canlıların bir-birlərinin atası ola bilməyəcəyi, fərqli dövrlərdə ortaya çıxmış və sonra da soyları tükənmiş müstəqil növlər olduğu aydın olmuşdur. Atın təkamülü sxemlərinin sərgiləndiyi “Amerikan təbiət tarixi muzeyi”nin müdiri, məşhur təkamülçü paleontoloq Niles Eldredge isə, hələ muzeyin zirzəmisində duran bu sxem haqqında belə demək məcburiyyətində qalmışdır:

“Həyatın təbiəti haqqında hər biri bir-birindən xəyali bir çox pis hekayə vardır. Bunun ən məşhur nümunəsi isə, bəlkə 50 il əvvəl hazırlanmış olan və hələ zirzəmidə saxlanılan atın təkamülü sərgisidir. Atın təkamülü, bir-birini izləyən yüzrlərlə elmi qaynaq tərəfindən böyük bir həqiqət kimi təqdim edilmişdir. Ancaq indi, bu cür iddiaları ortaya atan insanların etdikləri təxminlərin, ancaq fərziyyə olduqlarını düşünürəm.”¹⁴

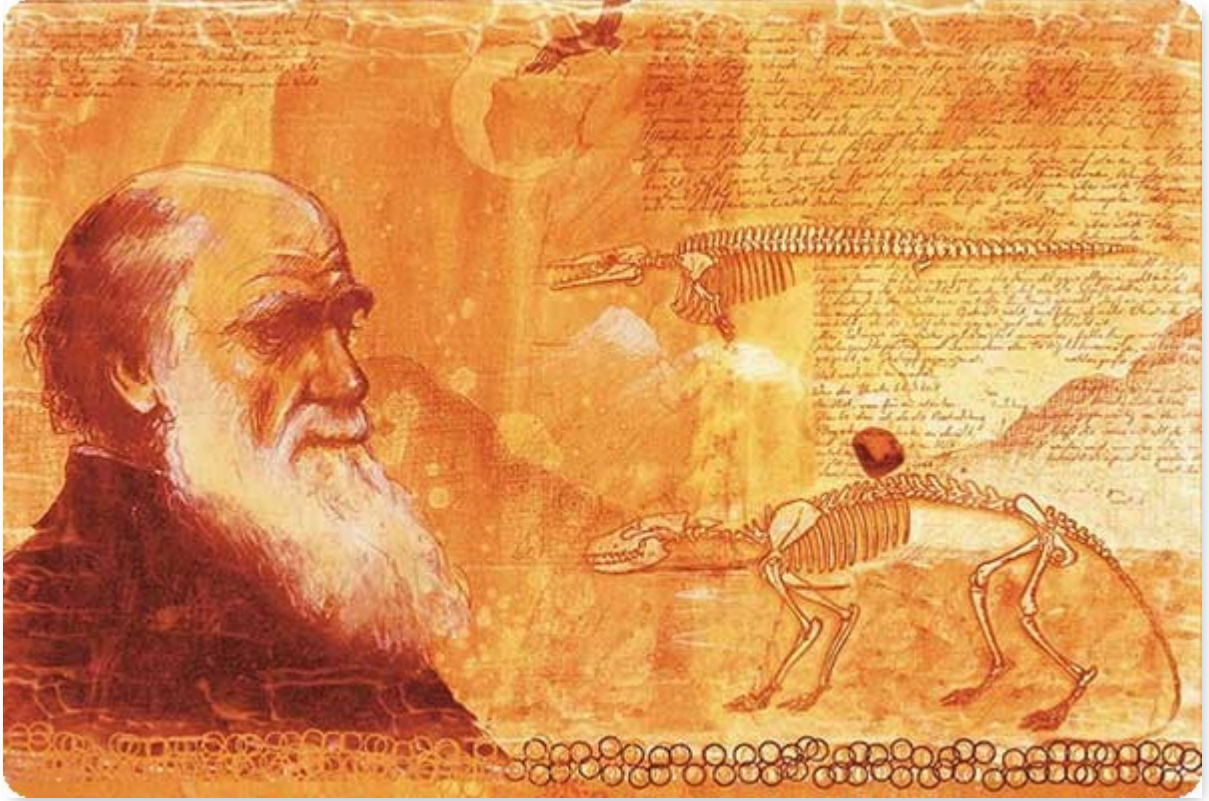
Həyatın təbiəti haqqındakı pis hekayələrdən biri də, “National Geographic”in canla-başla müdafiə etdiyi “balinaların təkamülü” nağılıdır.

Qaynaqlar

- 1) Tim Friend, “Dinosaur-bird link smashed in fossil flap”, USA Today, 01/25/00
- 2) National Geographic, “Balinaların Evrimi”, noyabr 2001, səh. 159
- 3) National Geographic, “Balinaların Evrimi”, noyabr 2001, səh. 161
- 4) Robert L. Carroll, “Patterns and Process of Vertebrate Evolution”, Cambridge University Press, 1998, səh. 329
- 5) Ashby L. Camp, “The Overselling of Whale Evolution”, Creation Matters, a newsletter published by the Creation Research Society, may/iyun 1998
- 6) Robert L. Carroll, “Patterns and Process of Vertebrate Evolution”, Cambridge University Press, 1998, səh. 333
- 7) National Geographic, “Balinaların Evrimi”, noyabr 2001, səh. 163
- 8) Robert L. Carroll, “Patterns and Processes of Vertebrate Evolution”, Cambridge University Press, 1998, 329
- 9) G. A. Mchedlidze, “General Features of the Paleobiological Evolution of Cetacea”, Rus dilindən tərcümə (Rotterdam: A.A. Balkema, 1986, səh. 91
- 10) Ashby L. Camp, “The Overselling of Whale Evolution”, Creation Matters, a newsletter published by the Creation Research Society, may/iyun 1998
- 11) Pierre-P Grassé, “Evolution of Living Organisms”, New York: Academic Press, 1977, səh. 103
- 12) B.J. Stahl, “Vertebrate History: Problems in Evolution”, Dover Publications, Inc., 1985, səh. 489.
- 13) Michel C. Milinkovitch, “Molecular phylogeny of cetaceans prompts revision of morphological transformations,” Trends in Ecology and Evolution 10 (avqust 1995), səh. 328-334.
- 14) Colin Patterson, “Harper’s”, fevral 1984, səh. 60

0 TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİN ÇIXILMAZ VƏZİYYƏTİ: DƏNİZ MƏMƏLİLƏRİNİN MƏNŞƏYİ

Türkiyədə və xarici mətbuatda, Pakistanda tapılan iki fosilin, balinaların quru canlılarından təkamülləşdiklərini sübut etdiyi xəbərləri yer aldı. “Science” və “Nature” jurnallarında eyni tarixlərdə nəşr olunan iki məqaləyə əsaslanaraq hazırlanan bu xəbərlərdə, quru canlıları ilə balinalar arasındakı itmiş halqanın tapıldığı qarşıya qoyuldu. Təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edənlərin ən əhəmiyyətli dilemmalarından biri olan dəniz məməlilərinin mənşəyi barədə bir çox problemin nəzərdən qaçırıldığı və xəbərlərdəki səhvləri təqdim edirik.

Təkamülçülərin ən böyük çıxılmaz vəziyyətlərindən biri: Dəniz məməlilərinin mənşəyi

Balinalar və delfinlər, eyni qurudakı məməlilər kimi doğduqları, balalarını əmizdirdikləri və ağciyərlə nəfəs alıb bədənlərini isitdikləri üçün “dəniz məməliləri” olaraq bilinən canlı qrupunu meydana gətirirlər. Dəniz məməlilərinin mənşəyi isə, təkamülçülər tərəfindən açıqlanması ən çətin olan mövzulardan biridir. Bir çox təkamülçü qaynaqda, ataları quruda yaşayan dəniz məməlilərinin, uzun bir təkamül prosesi nəticəsində dəniz mühitinə keçəcək şəkildə təkamülləşdikləri qarşıya qoyulur. Buna görə, sözdə ataları olan balıqların vaxtilə “sudan quruya keçid” etdiyi fərz edilən bu dəniz məməliləri, ikinci təkamül prosesinin nəticəsi olaraq təkrar su mühitinə qayıtmışlar. Halbuki bu nəzəriyyə heç bir paleontoloji dəlilə söykənmir və məntiqi cəhətdən də ziddiyyətlidir.

Təkamülçülər balinalar və delfinlər kimi dəniz məməlilərinin mənşəyini izah edə bilmirlər.

Məməlilər təkamül pillələrinin ən üst hissəsində yer alan canlılar olaraq qəbul edirlər. Eyni zamanda məməlilərin yaşadığı dövrdə, dünyadakı şərtlərin bu canlılar üçün son dərəcə uyğun hala gəldiyi qəbul edilir. Vəziyyət bu ikən, əvvəlcə bu canlıların niyə dəniz mühitinə keçdiklərinin açıqlanması çox çətindir. Bir sonrakı sual isə bu canlıların dəniz mühitinə necə olub ki, balıqlardan belə daha yaxşı adaptasiya olduqlarıdır. Qatil balinalar, delfinlər kimi məməli və dolayısı ilə ağciyərli canlılar, suda tənəffüs edən balıqlardan belə daha mükəmməl bir şəkildə yaşadıqları mühitə uyğunlaşma göstərməkdədirlər.

Dəniz məməlilərinin xəyali təkamülünün mutasiya və təbii seleksiya vasitəsilə açıqlana bilməyəcəyi son dərəcə açıqdır. “GEO” jurnalında nəşr olunan bir məqalə, dəniz məməlilərindən, mavi balinanın mənşəyindən danışarkən, Darvinizmin bu mövzudakı çarəsizliyini belə ifadə edir:

“Mavi balinalar kimi, dənizdə yaşayan digər məməli heyvanların da bədən quruluşu və orqanları balıqlarınkına bənzəyir. Bunların skeletləri də balıqlarınkı ilə bənzərlik göstərir. Balinalarda ayaqlar deyə biləcəyimiz arxa üzvlər tərsinə inkişaf edərək qısa qalmışdır. Ancaq bu heyvanların şəkil dəyişiklikləri haqqında əldə ən kiçik bir məlumat belə mövcud deyil. Dənizə geri dönüşün Darvinizmin iddia etdiyi kimi uzun prosesli yavaş bir keçidlə deyil, anlıq sıçrayışlar halında olduğunu qəbul etmək məcburiyyətindəyik. Paleontoloqlar indiki vaxtda balinanın hansı məməli heyvan növündən gəldiyi barədə kifayət qədər məlumata sahib deyil.”¹

Quruda yaşayan bir məməli heyvanın, təkamül prosesi nəticəsində necə olub da 30 metr boyunda 60 ton ağırlığında bir balınaya çevrildiyini düşünmək həqiqətən də çox çətindir. Darvinistlərin bu mövzuda edə bildikləri tək şey, “National Geographic” jurnalında nəşr olunan aşağıdakı izahatda olduğu kimi, xəyal güclərini zorlayaraq ssenari uydurmaqdır:

“Balinanın doğuşu, bundan 60 milyon il əvvəl, dörd ayaqlı, tüklü məməlilərin yemək axtarmaq üçün dənizə girmələri ilə başladı. Dövrələr keçdikcə, yavaş-yavaş dəyişikliklər meydana gəldi. Arxa ayaqlar itdi, ön ayaqlar üzgəclərə çevrildi, tüklər yox olub qalın, yumşaq, sürüşkən balina dərisinə gətirib çıxardı, burun dəlikləri başın təpəsinə doğru hərəkət etdi, quyruq genişlənərək balinanın fırçaya bənzər quyruğına çevrildi və bədəni suyun içində gedərək böyüyüb nəhəngləşdi.”²

Yuxarıda izah edilən mərhələli təkamül ssenariləri, bu ssenarini yazanlar daxil, heç kimi qane etməmişdir.

Dəniz məməlilərinin mənşəyi barədə təkamülçülərin öz aralarındakı ziddiyyətləri

Yuxarıda da ifadə edildiyi kimi, təkamülçülər dəniz məməlilərinin atalarının quruda yaşayan canlılar olduqlarını qarşıya qoyurlar, ancaq bu ataların hansı məməlilər olduğu barədə ən kiçik fikirləri belə yoxdur. “Science” və “Nature” jurnallarında nəşr olunan və bu xəbərdə yer alan araşdırmaların birində yer alan Michigan Universitetində paleontoloq Philip D. Gingerich, bu mövzuda belə etiraf edir:

“Balinalar bütün digər məməlilərdən o qədər fərqlidirlər ki, onlarla digər canlılar arasında bir bağ yaratmaq asan deyil. Buna görə də, məməlilərin təkamülündə ayrı bir qol olaraq təyin edirlər.”³

Dəniz məməlilərinin mənşəyi barədə molekulyar biologiya, paleontologiya və anatomiya kimi fərqli sahələrdə edilən araşdırmalar tamamilə fərqli nəticələr gətirməkdədir. Bu xəbərlərin qaynağını meydana gətirən fosilləri tapan təkamülçü elm adamlarından, Northeastern Ohio Universiteti anatomiya bölümündən J. G. M. Thewissen, bu ziddiyyətli nəticələri belə dilə gətirməkdədir:

“Morfoloji analizlər dəniz məməlilərinin dırnaqlı heyvanlarla qohum olduqlarını göstərməkdədir. Ancaq molekulyar analizlər isə hippopotamların qardaş qrupu olduqlarını göstərməkdədir. Bizim irsi faktorlara söykənən araşdırmalarımız isə, dəniz məməlilərinin dırnaqlardan çox otlayan heyvanlarla (inək, qoyun, maral kimi) daha yaxın qohum olduqlarını ortaya qoymaqladır.”⁴

Burada bəhs edilən fərqli nəticələr, təkamülçülərin dəniz məməlilərinin mənşəyi barədə iddialarının elmi heç bir dəlilə söykənmədiyinin göstəricilərindən biridir. Hər təkamülçü öz tezisinin digərlərinə görə daha doğru olduğunu qarşıya qoymaqladır, məsələn paleontoloqlar molekulyar bioloqların, molekulyar bioloqlar isə anatomiklərin nəticələrinə şübhə ilə baxmaqdadırlar. Halbuki, əgər dəniz məməliləri quruda yaşayan bir məməli növündən təkamülləşmiş olsaydılar, mövzu ilə bağlı hər araşdırma bir-biri ilə tutuşan, uyğun gələn nəticə verərdi.

Bu xəbərlərdə yer alan yeni fosil tapıntıları isə dəniz məməlilərinin mənşəyinin hər hansı bir quru canlısı olduğu iddiasına heç bir əsas təmin etməməkdədir.

Mövcud fosilləri “ara-keçid forması” olaraq izah edən təkamülçülərin qarşılaşdıqları iki problem

Mövcud fosilləri təkamülün dəlili olaraq izah edənlərin qarşılaşdıqları iki problem var. Bunlardan birincisi, bir növün fosilinin digərinin atası olub olmadığını anlamaq mümkün deyil. “Nature” jurnalının elmi yazıçısı Henry Qeeyə görə “fosillərin arasını ayıran zaman aralıqlar o qədər böyükdür ki, ola biləcək ata-nəvə əlaqəsi haqqında qəti bir şey deyilə bilməz.”⁵

Dəniz məməlilərinin atası olduğu iddia edilən fosillər arasında isə milyonlarla illik generasiya fərqi vardır. İnsanlar belə eyni növdən olmalarına, ataları ilə aralarındakı zaman aralığı yüzlərlə il olmasına və əlimizdə yazılı qeydlər olmasına baxmayaraq, bir insanın nənəsinin, nənəsinin, nənəsini kim olduğunu tapa bilməsi çox çətindir və bəzən təsbit edilə bilməz. Bu səbəbdən, ara forma olduqları iddia edilən fosillərin bir-birləri ilə ata-nəvə əlaqəsi olduqları, ancaq bir fərziyyə ola bilər.

İkinci olaraq, növlər arasında sadəcə bəzi bənzərliklərə baxaraq, aralarında ata-nəvə əlaqəsi qurmağa çalışmaqda doğru deyil. Bu gün gördüyümüz fərqli orqanizmlər arasındakı təəccüblü bənzərliklər Darvindən əvvəl də bilinirdi və bu bənzərliklər ortaqların yaradılışının nəticəsi olaraq qəbul edilirdi. Buna görə də, bu bənzərliklərə baxaraq bunu təkamülün dəlili olaraq qarşıya qoymaq elmi nəticə deyil.

Həmçinin təkamülçülərin, ara-keçid forması olduğunu iddia etdikləri canlıların, necə olub da suya çox yaxşı adaptasiya ola bilmiş bir canlıya çevrildiyinə, bunun hansı mexanizmlərlə reallaşdığına aydınlıq gətirməsi lazımdır.

Sadəcə “ön ayaqlar üzgəcə çevrildi, arxa ayaqlar yoxa çıxdı, bədəndəki tüklər yox oldu və bildiyimiz balinanın sürünən dərisinə çevrildi” demək kifayət deyil. Ön ayaqların üzgəcə çevrilə bildiklərinə və ya bir quru canlısının sudakı həyata ən yaxşı şəkildə adaptasiya ola biləcəyi şəkildə fizioloji dəyişikliklər göstərərək bədən şəklini tamamilə dəyişdirə biləcəyinə dair günümüzdəki canlılardan əlimizdə heç bir dəlil yoxdur.

Təbiətdə təkamülçülərin iddia etdikləri dəyişikliyi reallaşıdır biləcək heç bir mexanizm yoxdur.

Bir quru canlısının dənizdə yaşaya bilmək üçün ehtiyacı olan adaptasiyalar diqqətə alındığında, belə bir keçid üçün “mümkün olmayan” sözünün belə kifayətsiz qaldığı görülür. Belə bir keçiddə təkamül prosesi ərzində ara pillələrdən hər hansı birinin belə əskikliyi, canlının yaşamasına icazə verməyəcək və təkamül prosesini dayandıracaq.

Dəniz məməlilərinin su mühitinə keçərkən sahib olmaları lazım olan adaptasiyalar belə sıralana bilər:

Suyun qorunması:

Dəniz məməliləri su mühitində yaşamalarına baxmayaraq, su ehtiyaclarını, balıqlar kimi, yəni duzlu sudan faydalanaraq aradan qaldıra bilməzlər. Yaşamaq üçün şirin suya ehtiyacları vardır. Dəniz məməlilərinin su qaynaqlarını çox yaxşı bilməməsinə baxmayaraq, su ehtiyaclarının böyük hissəsi, okeandakı duz nisbətinin üçdə biri qədər duz ehtiva edən canlıları yeyərək təmin etdikləri düşünülməkdədir. Bu qədər məhdud su qaynaqlarına sahib olan dəniz məməliləri üçün, suyun maksimum dərəcədə qorunması və qənaət edilməsi son dərəcə əhəmiyyətlidir. Məhz bu səbəblə dəniz məməliləri, dəvələrdə görülən su qoruması mexanizmlərinə malikdir. Eyni dəvələr kimi dəniz məməliləri də tərləməzlər. Böyrəklər ürəyi insanlardan daha yaxşı şəkildə idarə edərək onlara su qazandırır. Beləcə su itkisi ən az endirilmiş olar. Sudan qənaət ən kiçik detallarda belə özünü göstərir. Məsələn ana balina balasını pendir təmindəki çox sıx bir süd ilə bəsləyir. Bu süd insan südündən on dəfə daha yağlıdır. Südün bu dərəcə yağlı olmasının bəzi kimyəvi səbəbləri vardır. Yağ, bala tərəfindən bədənə qəbul edildikdən sonra həzm edilərkən əlavə olaraq su ortaya çıxar. Beləcə ana, ən az su itkisi ilə balasının su ehtiyacını təmin etmiş olar.

2) Görmək və xəbərləşmək:

Delfinlərin və balinaların gözləri fərqli görüşlərə imkan verəcək formadadır. İnsanlardan və digər bir çox canlıdan fərqli olaraq suyun altında və üzərində eyni mükəmməllikdə görə bilirlər.

Dəniz məməlilərinin gözü ilə quru canlılarının gözü arasındakı fərqlər çox təəccüblüdür. Quruda göz üçün təhlükə fiziki zərbələr və tozudur. Buna görə də, quru heyvanlarının göz qapaqları vardır. Su mühitində isə ən böyük təhlükə duz nisbəti, dərinə dalarkən meydana gələn təzyiq və dəniz axıntılarının meydana gətirdiyi zərərlərdir. Axıntılarla qarşı birbaşa təması olmaması üçün gözlər başın yan tərəfindədir. Ayrıca dərin dalışlarda gözü təzyiqə qarşı qoruyan sərt bir təbəqə vardır. Doqquz metr dərinlikdən sonra dənizin dibi qaranlıq olduğu üçün, su məməlilərinin gözü, qaranlıq mühitə uyğun olan bir çox xüsusiyyətlə təchiz edilmişdir. Göz bülluru mükəmməl dairə formasındadır. İşığa həssas olan çöpcüklər, rənglərə və detallara həssas olan kolbacıq hüceyrələrindən daha çoxdur. Üstəlik gözlərində xüsusi fosforlu təbəqə vardır. Buna görə də, dəniz məməlilərinin qaranlıq mühitdə görüş qabiliyyəti qüvvətlidir.

Yenə də dəniz məməlilərinin əsas hissləri görmə deyil. Quru məməlilərinin əksinə, onlar üçün eşitmə daha əhəmiyyətlidir. Görmə işıq tələb edir, amma eşitmə üçün belə bir ehtiyac yoxdur. Bir çox balina və delfin, dənizin dibindəki qaranlıq bölgələrdə bir növ təbii “sonar” sayəsində ovlanır. Xüsusilə dişli balinalar səs dalğaları vasitəsilə “görə bilir”. Səs dalğaları, eyni görmədə olduğu kimi, fokuslanır və bir nöqtəyə göndərilir. Geriyə döən dalğalar, heyvanın beynində təhlil edilir və nəticə yaranır. Bu nəticə, heyvana qarşısındakı cismin formasını, böyüklüyünü, sürətini və mövqeyini açıq-aşkar müəyyən edir. Bu canlılardakı sonar sistem inanılmaz dərəcədə həssasdır. Məsələn bir delfin suya atlanan bir adamın “içini” də qəbul edə bilər. Səs dalğaları istiqamət tapmaqla bərabər xəbərləşmə üçün də istifadə edilir. Bir-birindən yüzlərlə kilometr uzaqdakı iki balina səs istifadə edərək xəbərləşə bilər.

Bu heyvanların xəbərləşmək və istiqamət tapmaq üçün çıxardıqları səsi necə etdikləri sualı hələ də tam bilinmir. Ancaq bilinənlər arasında, delfinin bədənindəki çox təəccübləndirici bir detal diqqət çəkir: Heyvanın kəllə quruluşu, beyni bu cür zərərdən qoruyacaq qədər dözümlü və şiddətli bir şəkildə yaydığı səs bombardmanından qorunmaq üçün səs izolyasiyalıdır.

İndi bütün bunların üzərində düşünək. Dəniz məməlilərinin sahib olduğu bütün bu təəccübləndirici xüsusiyyətlər, təkamül nəzəriyyəsinin yeganə iki mexanizmi, yəni mutasiya və təbii seleksiya yolu ilə meydana gəlmiş ola bilərlər? Hansı mutasiya bir delfinin bədənində sonar sistemi yerləşdirə bilər və sonra da heyvanın beynini sonardan qorumaq üçün kəlləni səs izolyasiyalı hala gətirə bilər? Hansı mutasiya, bu canlılara qaranlıq sularda görmələrini təmin edəcək göz quruluşu qazandıra bilər? Hansı mutasiya, əvvəl quruda yaşadığı qarşıya qoyulan bu heyvanların “suya keçid”lərini təmin edə bilər? Hansı mutasiya, bu heyvanların bədənələrinə suyu ən səmərəli şəkildə istifadə etmələrini təmin edəcək həssas mexanizmləri yerləşdirə bilər?

Bu sualları çoxaltmaq mümkündür. Və təkamül nəzəriyyəsinin bunların heç birinə verə biləcək bir cavabı yoxdur. Balıqların suda “təsadüfən” yarandıkları, sonra yenə təsadüflərin köməyi ilə quruya çıxıb sürünən və məməlilərə doğru təkamülləşdiklərini, sonra da bu məməlilərin yenidən suya qayıdaraq suda həyat üçün lazımlı olan xüsusiyyətləri yenə təsadüfən qazandıqlarını qarşıya qoyan, bütün bu fantastik hekayəni yazan təkamül nəzəriyyəsi, bu mərhələlərin hansını sübut edə bilər? Cavab hər səfərinə mənfidir. Təkamül nəzəriyyəsi bu mərhələlərin reallaşdığını isbat etmək bir tərəfə, bunların reallaşmaları üçün ən kiçik bir ehtimalın var olduğunu belə isbat edə bilməməkdədir.

Qısaca, bütün digər təməl canlı qruplarında olduğu kimi, dəniz məməlilərində də “təkamül” iddiasını dəstəkləyə biləcək heç bir tapıntı yoxdur. Bu canlıların sözdə ataları olan quru məməlilərindən təsadüfi mutasiyalar nəticəsində təkamülləşmələri isə qəti şəkildə qeyri-mümkündür.

Elmi tapıntılar, bütün canlılar kimi dəniz məməlilərinin də, sahib olduqları kompleks xüsusiyyətlərlə birlikdə yaradıldıklarını göstərməkdədir. Bu, bütün canlıları yoxdan var etmiş olan Uca Allahın yaratma sənətidir.

Delfinlərin malik olduğu sonar sisteminin təsadüfi mutasiyalarla yaranması mümkünsüzdür.

Qaynaqlar

- 1) Uwe George, “Darwinismus der Irrtum des Jahrhunderts”, Geo, yanvar 1984, səh. 100-102.
- 2) Victor B. Scheffer, “Exploring the Lives of Whales”, National Geographic, cild 50, dekabr 1976, səh. 752
- 3) Getting the Facts Straight, A Viewer’s Guide to PBS’s Evolution, Seattle Discovery Institute Press 2001, sentyabr 24-27, 2001.
- 4) J. G. M. Thewissen, “Skeletons of terrestrial cetaceans and the relationship of whales to artiodactyls”, Nature, 20 sentyabr 2001, cild 413, səh.277-281 (2001)
- 5) Getting the Facts Straight, A Viewer’s Guide to PBS’s Evolution, Seattle Discovery Institute Press, 2001

FƏSİL

“BİLİM VE TEKNİK” 2002-Cİ İL FEVRAL AYI SAYINDAKI YANILMALAR

“Bilim və Teknik” jurnalının, təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edən yazılarının bəzi nümunələri, 2002-ci il fevral ayı sayında da nəşr olundu. Bunlardan biri, Özgə Balkız imzalı “Pəncərəmdəki dinozavr haradan gəldi?” başlıqlı yazı idi. Bu yazı, quşların sürünənlərdən təkamülləşdiyi iddiasının ümumi xülasəsi xüsusiyyətində idi.

“Bilim və Teknik” jurnalının bu mövzudakı əsas problemi, təkamül nəzəriyyəsi ilə əlaqədar yazıların demək olar hamısında, bu nəzəriyyənin sübut edilmiş bir həqiqət kimi təqdim edilməsi və nəzəriyyənin qarşısındakı etiraz, tənqid və əleyhinə dəlillərin tamamilə görməməzlikdən gəlinməsidir. Bir başqa deyimlə, jurnal təkamül nəzəriyyəsinin əleyhinə dəlilləri nəzərə almamaqda, sanki bunlar yoxmuş kimi davranmaqdadır.

Bilim və Teknik jurnalının fevral 2002 sayında dərc olunan «Pəncərəmdəki Dinozavr Haradan Gəldi?» başlıqlı yazı, təkamülçülərin ön qərarqahları üzərində qurulmuş ssenarilərinin tipik nümunəsini təşkil edirdi.

Yazıların heç birində reallıq yoxdur; bəhs edilən mövzular hər tərəfli araşdırılıb analiz edilməməkdədir.

Təsvir etdiyimiz bu vəziyyətin bəzi nümunələrini, “Bilim və Teknik”in 2002-ci il fevral ayı sayındakı “Pəncərəmdəki dinozavr haradan gəldi?” başlıqlı yazıda görə bilərik. Yazıda quşların mənşəyi haqqında 50

ildən çox müddətdir qarşıya qoyulan müxtəlif fərziyyələr deyilmiş, amma bircə dəfə də izah edilən bu fərziyyələrin həqiqətən də mümkün olub olmadığı araşdırılmamışdır. Yazıdakı bəzi hissələrə nəzər yetirək:

Quş-dinozavr təkamülü ssenarisini, sübut edilmiş həqiqət kimi göstərmə yanılması

“Bilim ve Teknik”də yer alan yazının əvvəlində bu cür izah edilir: “Quşların dinozavrlardan təkamülləşdiyi bilinsə də, hansı dinozavr qrupundan təkamülləşdikləri tam olaraq bilinmir.”

Burada “quşların dinozavrlardan təkamülləşdiyi” qarşıya qoyularkən, sanki bütün elm dünyası tərəfindən bilinən və qəbul edilən, konkret dəlillərə söykənən bir tezisdən danışmış kimi yazılmışdır. Halbuki həqiqətdə quşların dinozavrlardan təkamülləşdiyi iddiası, təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edən bir çox paleontoloq və ya anatomik tərəfindən qarşı çıxılan fərziyyədən ibarətdir. Söz gəlişi dünyanın ən məşhur ornitoloqlarından (quş alimlərindən) ikisi, Alan Feduccia və Larry Martin bunun tamamilə səhv bir ssenari olduğu qənaətinə gəlirlər. Bu vəziyyət, bilinməyən bir sirr də deyil; ABŞ-dakı universitetlərdə tədris edilən “Developmental Biology” adlı dərs kitabında bunlar yazılır:

“Quşların dinozavr olduqlarına bütün bioloqlar inanmırlar... Bu qrup elm adamları, dinozavrlar və quşlar arasındakı fərqlilikləri vurğulayırlar və bu fərqliliklərin çox böyük olduğunu və dolayısılə quşların özlərindən əvvəlki dinozavrlardan təkamülləşmiş ola bilməyəcəyini müdafiə edirlər. Məsələn Alan Feduccia və Larry Martin, quşların bilinən hər hansı bir dinozavr qrupundan təkamülləşmiş ola bilməyəcəyini düşünürlər. Bəzi çox əhəmiyyətli kladistik (soy əlaqəsi) məlumatlarına qarşı çıxırlar və öz iddialarını müasir biologiya və biomexanika ilə dəstəkləyirlər.”¹

Vəziyyət belə ikən “Bilim ve Teknik” jurnalı da mövzuya “Quşların dinozavrlardan təkamülləşdiyi bilinsə də” deyə başlaması, Marksistin sosial bir mövzuya “bütün insanlıq tarixinin bir sinif mübarizəsi olduğu bilinsə də” deməsi kimidir. Yəni doqmatik, ön mühakiməli və tək tərəfli yanaşmadır.

Uçan sürünənlər ilə quşlar arasında əlaqə yaratma yanlışması

Eyni məqalənin davamında isə bunlar yazılır: “Quşları digər canlı qruplarından bənzərsiz edən ən əhəmiyyətli xüsusiyyətləri, tükləri və uça bilmə qabiliyyətləridir. Bu xüsusiyyətlərin onlara dinozavrlardan keçdiyi düşüncəsi isə, fosil tapıntıları tərəfindən təsdiqlənir. Uça bilmə xüsusiyyətinin, tükləri olmayan ancaq pulcuqlu dəriləri ilə uça bilən dinozavrlarda tapıldığı bilinir. Dinozavrların pulcuqlu dəridən tüklü qollara təkamülləşməsi barədə fərqli düşüncələr var.”

Burada bəhs edilən iki fərqli canlı qrupu arasında, yəni uçan sürünənlər (Pterosaurlar) və quşlar arasında təkamül əlaqəsi olduğu hesab edilməkdədir; halbuki belə bir əlaqə heç bir təkamülçü kütlə tərəfindən qarşıya qoyulmaz. Uçan sürünənlər ilə quşların qanad quruluşu bir-birindən çox fərqlidir və necə ki, heç bir təkamülçü də bunların arasında qohumluq olduğunu müdafiə etməməkdədir.

Uçan sürünənlər, ya da bir başqa ifadə ilə uçan dinozavrlar, elm adamları tərəfindən “Pterosaur” olaraq adlandırılan soyu tükənmiş canlı qrupudur. Bunların mənşəyi, təkamül nəzəriyyəsi baxımından böyük çıxılmaz vəziyyətdir, çünki fosil qeydlərində özlərinə xas strukturları ilə birlikdə birdən ortaya çıxmaqdadırlar. Onurğalılar paleontologiyası sahəsində dünyanın ən qabaqcıl bir neçə nəfərdən biri olan Carroll, təkamülçü olmasına baxmayaraq bu mövzuda “Trias dövründə ortaya çıxan bütün uçan sürünənlər (Pterosaurlar) uçuş üçün çox xüsusiləşmiş quruluşa malikdir... Atalarının nə olduğu barədə və uçuşlarının mənşəyinin ilk mərhələləri haqqında isə heç bir tapıntı yoxdur” etirafını etməkdədir.²

Uçan sürünənlərin qanad quruluşu isə çox maraqlıdır: Uçan sürünənlərin qanadları üzərində digər sürünənlərin ön ayaqlarında olduğu kimi beş barmaqları vardır. Ancaq dördüncü barmaq, digər barmaqlardan ortalama iyirmi qat daha uzundur və qanad da bu barmağın altında uzanır. Əgər uçan sürünənlər quru sürünənlərindən təkamülləşmiş olsaydılar, bu dördüncü barmağın da yavaş-yavaş, addım-addım uzanmış olması lazım idi. Amma buna dair heç bir fosil dəlili olmadığı kimi, belə bir uzanmanın təbii seleksiya-mutasiya mexanizmləri ilə açıqlanması da mümkün deyil; çünki ara-keçid mərhələləri canlıların əllərini funksiyasız hala gətirəcəyi, həm də uçma təmin etməyəcəyi üçün səmərəsiz olacaqdı.

“Bilim və Teknik”dəki məqalədə bu mövzuda ən böyük absurdluq isə, uçan sürünənlərin varlığının, sürünən-quş təkamülü iddiasına dəlil göstərilməsidir. Qanad quruluşu tamamilə fərqli olan bu canlı qruplarını təkamül qohumluluğun dəlili kimi təqdim etmək, böyük səhvdir. Bir insan, ağcaqanadların və ya yarasaların da qanadlı olmalarından yola çıxaraq, bu canlı qrupları və quşlar arasında təkamül əlaqəsi qarşıya qoyduğunda nə qədər böyük məlumatsızlıq sərgiləyərsə, burada da eyni dərəcədə dəhşətli məlumat və mühakimə səhvi vardır.

Arxeopteriks və quşların mənşəyi haqqındakı yanlışmalar

“Bilim və Teknik” jurnalındakı “Pəncərəmdəki dinozavr haradan gəldi?” başlıqlı yazıda isə, quşların teropod (iki ayaqlı) dinozavrlardan təkamülləşdiyi və Arxeopteriks adlı soyu tükənmiş quş növünə aid qalıqların da “ara forma” xüsusiyyəti daşdığı şəklindəki klassik təkamülçü iddiaları təkrarlamışdır.

Arxeopteriks haqqındakı təkamülçü ssenarinin etibarsızlığı, indiki vaxtda bir çox tapıntı ilə sübut edilmiş vəziyyətdədir. Hər nə qədər Arxeopteriks bəzi dinozavrlar ilə bənzər xüsusiyyətlərə sahib olduğu qarşıya qoyulsa da, bu bənzətmələrin həqiqət olmadığı, fosilin bir quşa aid olduğu, zaman ərzində fosilin anatomik xüsusiyyətləri üzərində edilən daha detallı araşdırmalarla ortaya çıxmışdır.

Məsələn əvvəllər çənə sümüyünün dinozavrlara bənzədiyi iddia edilmiş olsa da, kompüter tomoqrafiyası istifadə edilərək Haubitz və qrupu tərəfindən edilən araşdırmalarda Arxeopteriks çənə quruluşunun dinozavrlarla deyil, günümüzdəki quşlar ilə eyni olduğu görülmüşdür.³

Larry Martin və qrupu isə, Arxeopteriksin nə dişlərinin nə də bilək sümüklərinin teropod dinosavrlarından gələ bilməyəcəyini göstərmişdir. Dişlər digər dişli quşlarla eyni xüsusiyyətlərə malikdir və bilək sümükləri isə dinosavrlarınkı ilə heç bir homologiya göstərməməkdədir.⁴

Arxeopteriksin skelet quruluşunun isə onun önə əyilmiş vəziyyətdə dayanmasına səbəb olduğu və bunun da dinosavrlara aid bir xüsusiyyət olduğu iddiası isə elm adamları tərəfindən təsdiqlənməməkdədir. A. D. Walker bu izahın səhv olduğunu və Arxeopteriksin skelet quruluşunun eyni quşlarda olduğu kimi canlının geriye doğru dayanmasını təmin etdiyini açıqlamışdır.⁵

Bundan əlavə Arxeopteriksin orqanları da teropod dinosavrları ilə heç bir homologiya göstərməməkdədir.⁶

A. D. Walker, Arxeopteriksin qulaq nahiyyəsini də araşdırmış və qulaq quruluşunun da günümüzdəki quşlar ilə eyni olduğunu ifadə etmişdir.⁷

Wales Universiteti Biologiya Elmləri İnstitutundan J. Richard Hinchliffe isə, embrionlar üzərində müasir izotop texnika istifadə edərək quşların əllərinin II, III və IV barmaqlardan meydana gələrkən, teropod

dinozavrlarının I, II və III barmaqlardan meydana gəldiyini təyin etmişdir. Bu isə Arxeopteriks-dinozavr əlaqəsini müdafiə edənlər üçün böyük bir problemdir.⁸

Richard Hinchliffenin araşdırma və müşahidələri, məşhur elm jurnalı “Science”nin 1997-ci ildəki sayında belə yazılmışdır:

“Teropodlar ilə quş sümükləri arasındakı homologiya, “dinozavr-mənşəyi” fərziyyəsi ilə əlaqədar digər bəzi problemləri ağla gətirməkdədir. Bunlardan bəziləri belədir:

Arxeopteriks qanadı ilə müqayisə ediləndə, (bədən böyüklüyünə görə) teropodun daha kiçik olan ön qoludur. Bu tip kiçik qollar olduqca böyük bir dinozavrn yerdən yuxarıya doğru havalanması üçün qane edici ön-qanad deyildirlər.

Teropodlardakı bilək sümüyü, sadəcə dörd növdə var. Teropodların çoxu, daha çox sayda bilək sümüyünə aid parçalara malikdir. Bunun Arxeopteriks ilə bənzərlik meydana gətirməsi çox çətinidir.

Zamanlama ilə əlaqədar bir paradoks isə, bir çox teropod dinozavrn və xüsusilə də quşa bənzəyən dromaesaurların fosil qeydlərində Arxeopteriksdən daha sonra tapılmalarıdır.”⁹

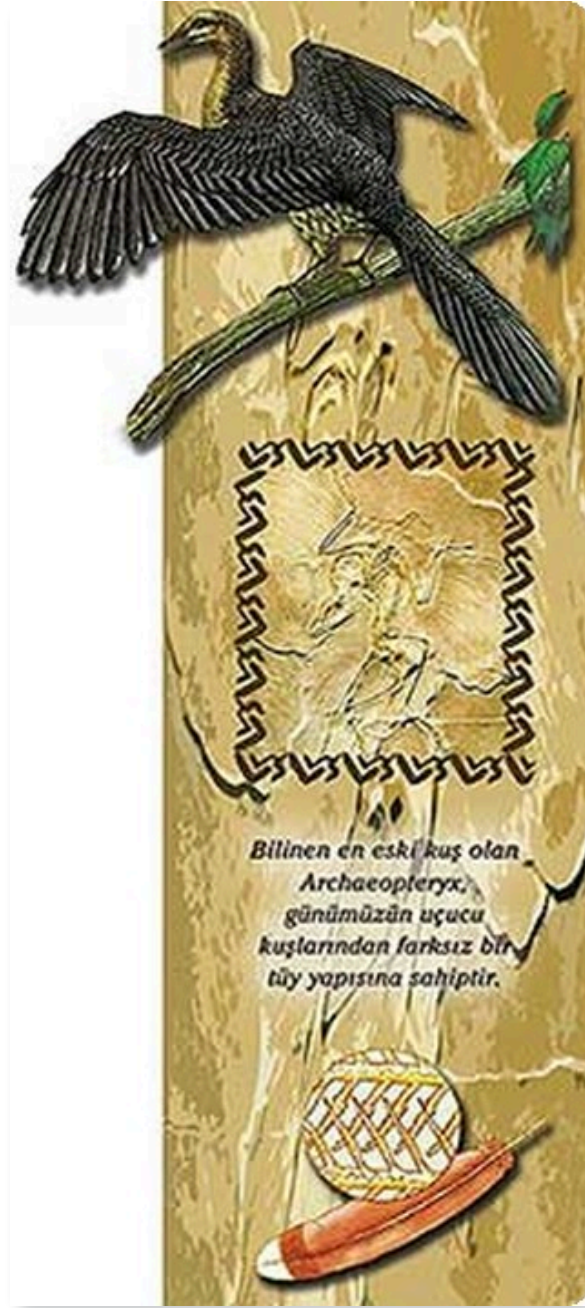
Hinchliffenin ifadə etdiyi “zamanlama uyğunsuzluğu”, Arxeopteriks haqqındakı təkamülçü iddialara ən öldürücü zərbəni endirən həqiqətlərdən biridir. Amerikalı bioloq Jonathan Wells də 2000-ci ildə nəşr olunan “Icons of Evolution” (Təkamülün ikonaları) adlı kitabında, Arxeopteriks təkamül adına sanki bir “ikona” (müqəddəs simvol) halına gətirildiyini, halbuki dəlillərin bu canlının “quşların ibtidai atası” olmadığını açıq şəkildə göstərdiyini vurğulayır. Wellsə görə bunun göstəricilərindən biri, Arxeopteriks atası olaraq göstərilən teropod (iki ayaqlı) dinozavrların, əslində Arxeopteriksdən daha gənc olmalarıdır: “Yerdə qaçan iki ayaqlı dinozavrlar, Arxeopteriks nəzəri əcdadlarından gözlənilə biləcək bəzi xüsusiyyətlərə sahibdirlər, amma (fosil qeydlərində) Arxeopteriksdən daha sonra ortaya çıxırlar.”¹⁰

Göründüyü kimi elmi tapıntılar, Arxeopteriks dinozavrlarla quşlar arasında ara-keçid canlısı ola bilməyəcəyini ortaya qoymaqladır və bəzi təkamülçülərin bu mövzuda qarşıya qoyduqları iddiaların keçərli olmadığını göstərməkdədir.

Tüklü dinozavrlar əfsanəsi və Arxeopteriks mükəmməl tükləri

“Elm və Texnik” jurnalındakı “Pəncərəmdəki dinozavr haradan gəldi?” başlıqlı məqalədə sərgilənən bir başqa yanıma, quş tüklərinin mənşəyi haqqındadır. Məqalədə, keçmişdə “tüklü dinozavrlar”ın yaşadığı irəli sürülməkdə (bunun fosil qeydləri tərəfindən sübut edildiyi iddia edilməkdə), sonra da bu canlıların “tüklərinin” quş tüklərinə çevrildiyi irəli sürülməkdədir. Ancaq bu iddialar bir neçə fərqli istiqamətdən etibarsızdır:

Keçmişdə “tüklü dinozavrlar”ın yaşadığı iddiası, sübut edilmiş bir məlumat deyil, üzərində çox müzakirə edilən fərziyyədir. Son 10 il ərzində bəzi fərqli fosil canlıların “tüklü dinozavr” olduğu iddia edilmişdir, amma bu iddiaların bəziləri tamamilə çürüdülmüşdür, bəziləri də hələ mübahisəlidir. İrəli “tüklü dinozavr”lardan birinin (“Arxeoraptor”un) tamamilə fosil saxtakarlığı olduğu ortaya çıxmışdır və “Bilim və Teknik”də yer alan yazıda da qəbul etməkdədir. 1996-cı ildə böyük bir media təbliğatı ilə gündəmə gətirilən “Sinozavropteriks” fosilinin həqiqətdə quş tükünə bənzər heç bir quruluşa sahib olmadığı isə 1997-ci ildə edilən araşdırmalarla aydın olmuşdur.¹¹ Qarşıya qoyulan digər heç bir “tüklü dinozavr” namizədi qəti deyil. Bu canlıların fosillərində bəzi “tük kimi” quruluşa rast gəlinə də, bunların həqiqətdə tük yoxsa klassik sürünən pulcuqlarının izləri olduğu qəti olaraq təyin olunmamışdır. Feduccia kimi insanların bu strukturların “kollagen lifləri” olduğunu və tük olaraq qəbul edilməsinin böyük səhv olacağını müdafiə etməkdədirlər.¹²

Əgər “tüklü dinozavrlar” həqiqətən var olmuş olsalar belə bu vəziyyət sürünən-quş təkamülü iddiasına dayaq yaratmaz, çünki bu canlıların heç birində, quş tüklərinə bənzərlik daşıyan quruluş yoxdur. Dilimizdə dəri üzərindəki hər cür kapilyar quruluşa “tük” deyildiyi üçün bu mövzuda yanılma yarana bilər. Həqiqətdə quş tükləri, son dərəcə xüsusi quruluşa və son dərəcə kompleks yaradılışa malikdir. Bu yaradılışın yanında, quş tüklərinin biokimyəvi quruluşu da çox xüsusi. Connecticut Universitetində fiziologiya və neyrobiologiya professoru olan A. H. Brusha görə “quş tüklərinin zülal quruluşu digər onurğalıların heç birində görülməyən, tamamilə xüsusi” quruluşdur.¹³

Bilinən ən qədim quş olan Arxeopteriks, günümüzdəki uçan quşlar ilə fərqsiz tük quruluşuna malikdir. Arxeopteriks 150 milyon il əvvəl yaşamışdır. “Tüklü dinozavr” olduğu irəli sürülən canlıların fosillərinin hamısı isə, Arxeopteriksdən daha gəncdir. Yəni təkamülçülərin “quşların atası olan tüklü dinozavrlar” olaraq göstərməyə çalışdıqları canlıların hamısından daha əvvəl, mükəmməl quş tükü quruluşuna sahib olan canlı (Arxeopteriks) onsuz da yaşamışdır. Dünyanın onurğalıları paleontologiyası mövzusunda ən böyük adlarından biri olan Robert Carroll, “Patterns and Processes of Vertebrate Evolution” adlı kitabında bu mövzuda təkamül nəzəriyyəsinin çıxılmaz vəziyyətdə olduğunu qəbul edir. Çünki Carrollun ifadə etdiyi kimi, Arxeopteriksin tükləri günümüzdəki uçan quşlar ilə tamamilə eyni quruluşdadır və dolayısıyla uçuş

tüklərinin quruluşu 150 milyon ildir heç dəyişməmişdir.14 Üstəlik, bu tüklərin Arxeopteriksdə necə ortaya çıxdığı təkamülçü yanaşma ilə açıqlana bilməməkdədir, çünki Carrollun ifadəsi ilə “bu tüklərin Arxeopteriksdəki böyük ölçüyə çatana qədər uçuş aparatı olaraq necə funksiya görəcəklərini anlamaq o qədər də mümkün deyil.”15

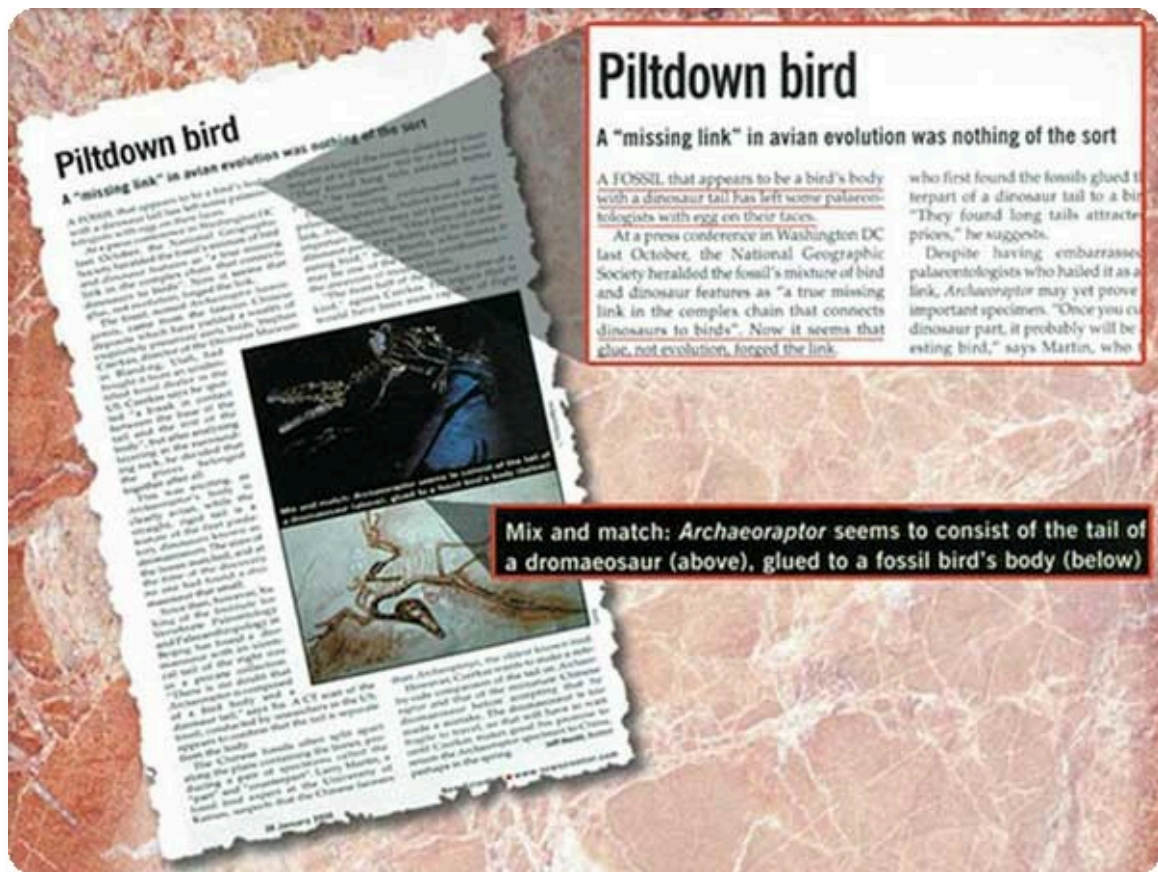
Qısaca, bilinən ilk quş olan Arxeopteriks, bugünkü uçan quşlardan fərqsiz uçuş sistemi ilə bir anda yer üzündə ortaya çıxmışdır. Arxeopteriksin atası olduğu irəli sürülə biləcək heç bir canlı da yoxdur. Bu vəziyyət, bir daha, canlıların təkamül prosesi ilə ortaya çıxmadıqlarını, bir-birlərindən müstəqil şəkildə “yaradıldıqlarını” göstərməkdədir.

Pəncərədə “dinozavr” yoxdur

Burada qısaca yekunlaşdırdığımız dəlillər, “Bilim və Teknik” jurnalının təkidlə müdafiə etdiyi “quşlar dinozavrlardan təkamülləşdi” tezisnin elmi dayaqı olmayan bir xəyal məhsulu olduğunu göstərməkdədir. Bu tezis bu qədər təkidlə gündəmə gətirilməsi, təkamül nəzəriyyəsini cəmiyyətə qəbul etdirməyə çalışan bir təbliğatın nəticəsidir. Son dərəcə elmdən uzaq iddialarla, hətta fosil saxtakarlıqları ilə icra edilən bu iddianın ciddiyyətsizliyi, mövzu haqqında mütəxəssis olan təkamülçü elm adamları belə qəbul etməkdədir.

Ön mühakimələrdən qurtulan hər insan görəcəkdir ki, dinozavrları, quşları və digər bütün canlılar yoxdan var edən Uca Allahdır. Kainatı və bütün həyatı yaradan Allah bizə elm yolu ilə bu həqiqətin açıq-aşkar dəlillərini təqdim etməkdədir. Rəbbimiz bir ayəsində belə buyurur:

Yer üzündə nə varsa, hamısını sizin üçün yaradan, sonra səmaya yönələrək onu yeddi qat göy halında tənzimləyən Odur. O, hər şeyi biləndir. (Bəqərə surəsi, 29)

Qara qutu: *Arxeoraptor* görünür, bir *Dromeozavr* quyruğunun quş fosilinə yapışdırılmasından ibarətdir. Təkamülçülər *Piltaun Adamı* fosilində etdikləri saxtakarlığın bənzərini *Arxeoraptor* fosili ilə də təkrarladılar. Məşhur *New Scientist* elmi jurnalında bu elmi saxtakarlıq «*Piltaun Quşu*» başlığı ilə işıqlandırıldı. Həmin xəbərdə ara-keçid forması kimi təqdim olunan *Arxeoraptor*un, dinozavr növü olan *Dromeozavr*ın quyruğuna quş fosilinin yapışdırılması ilə əldə edildiyindən və bunun elm adına edilmiş saxtakarlıq olduğundan bəhs olunur.

Qaynaqlar

- 1) Scott F. Gilbert, "Did Birds Evolve from the Dinosaurs?", *Developmental Biology*, Sixth Edition, chapter 16.4
- 2) (<http://www.devbio.com/chap16/link1604.shtml>)
- 3) Robert L. Carroll, *Vertebrate Paleontology and Evolution*, New York: W. H. Freeman and Co., 1988, səh. 336
- 4) B. Haubitz, M. Prokop, W. Döhring, J.H. Ostrom, and P. Welinhofer, *Paleobiology* 14(2):206 (1988).
- 5) L.D. Martin, J.D. Stewart, K.N. Whetstone, *The Auk* 97:86 (1980).
- 6) A.D. Walker, *Geological Magazine* 117:595 (1980).
- 7) S. Tarsitano, M.K. Hecht, *Zoological Journal of the Linnean Society* 69:149 (1980).
- 8) A.D. Walker, as described in Peter Dodson, "International Arxopteriks Conference," *Journal of Vertebrate Paleontology* 5(2):177, iyun 1985.
- 9) Richard Hinchliffe, "The Forward March of the Bird-Dinosaurs Halted?", *Science*, Volume 278, sayı 5338, 24 oktyabr 1997, səh. 596-597.
- 10) Richard Hinchliffe, "The Forward March of the Bird-Dinosaurs Halted?", *Science*, Volume 278, sayı 5338, 24 oktyabr 1997, səh. 596-597.
- 11) Jonathan Wells, *Icons of Evolution*, Regnery Publishing, 2000, səh. 117
- 12) "Plucking the Feathered Dinosaur", *Science*, cild 278, 14 noyabr 1997, səh. 1229
- 13) Alan Feduccia, *The Origin and Evolution of Birds*, 2nd Ed. New Haven: Yale University Press, 1999.
- 14) A. H. Brush, "On the Origin of Feathers", *Journal of Evolutionary Biology*, cild 9, 1996, səh. 132
- 15) Robert L. Carroll, *Patterns and Processes of Vertebrate Evolution*, Cambridge University Press, 1997, səh. 280-281
- 16) Robert L. Carroll, *Patterns and Processes of Vertebrate Evolution*, Cambridge University Press, 1997, səh. 314

2 FƏSİL

“BİLİM VE TEKNİK” JURNALININ “TƏKAMÜL MÜBAHİSƏLƏRİ”NDƏKİ YANILMALARI

“Bilim ve Teknik” jurnalının təkamül nəzəriyyəsi iddialarının cavabları dəfələrlə açıqlanmış, hətta kitablara mövzu olmuşdur (baxın: Harun Yəhya, “Təkamülçülərin yanılmaları”, “Təkamülçülərə dəqiq cavab-I”, “Təkamülçülərə dəqiq cavab-II”) Ancaq 2001-ci il noyabr ayı sayında, jurnal bu mövzuda daha həssas olduğu və təkamül nəzəriyyəsini tənqid edən elmi məqaləni də nəşr etdiyini görürük. Ankara Universitetinin Tibb Fakültəsindən təqaüdcü müəllim və Adana millət vəkili hörmətli Prof. Dr. Ali Görenin jurnalda nəşr olunan “Həyatın mənşəyi ilə bağlı yeni yanaşma: Şüurlu dizayn” başlıqlı yazısı, “Bilim ve Teknik” jurnalının artıq bu mövzuya daha açıq fikirli baxmağa başladığına işarədir.

Ancaq, jurnalın eyni sayında olduğca uzun “təkamül təbliğatı” da aparılmış, bəlkə də bu şəkildə canlılığın mənşəyinin təkamül deyil yaradılış olduğundan bəhs etmiş olmanın Darvinizmə gətirəcəyi zərər “tarazlıqlanmaq” istənmişdir. Bu yazıda, “Bilim ve Teknik” jurnalının bu “tarazlama” səyində ortaya çıxan əhəmiyyətli elmi yanılmaları açıqlayacağıq.

“Təkamül mübahisələri” başlıqlı məqalədəki yanılmalar

Jurnalda təkamül nəzəriyyəsini müdafiə edən yazıların ilki, redaktor Raşit Gürdilek tərəfindən qələmə alınan “Təkamül müzakirələri” başlıqlı qısa məqalədir. İkincisi isə, Gürdilek tərəfindən ingilis təkamülçü genetik Dr. Andrew Berry ilə edilən “Təkamül təsadüf deyil” başlıqlı müsahibədir.

İlk yazını araşdırdığımızda, hörmətli Gürdilekin bir sıra təkamülçü iddianı bir cümlə ilə ifadə etdiyini, ancaq bu iddiaların hər birinin əhəmiyyətli yanılmalar ehtiva etdiyini, bəzilərinin isə tamamilə səhv olduğunu görə bilirik:

Fosillər darvinizmin əleyhinədir

Yazıda “fosil qeydlərində Darvinin uzaqgörənliyi istiqamətində dəyişikliyin işarələri verilir” deyilməkdədir. Yazının bir başqa cümləsində isə, “fosillərin asanlıqla göstərdiyi anatomik təkamül”dən danışılır.

Halbuki bu cümlələrdə irəli sürülən “fosillər təkamülü dəstəkləyir” iddiasını etibarsız edən minlərlə elmi kitab və məqalə vardır. Fosillərin Darvinin xəyal etdiyi “növlər arasındakı ara-keçid”ləri ortaya çıxarmadığını, əksinə yer üzündəki fərqli canlı qruplarının fosil qeydlərində özlərinə xas quruluşu ilə bir anda ortaya çıxdıqları, bu gün təkamülçü paleontoloqların əhəmiyyətli bir hissəsi də daxil olmaqla, bir çox elm adamı tərəfindən qəbul edilməkdədir. Bu mövzudakı etiraflar olduqca açıqdır. Bunlardan bəzi nümunələr:

Indiana Molekulyar Biologiya İnstitutu təhbəri prof. Rudolf A. Raff və Indiana Universitetindən Tomas Kaufman:

“Fosil növləri arasındakı atalara və ya ara-keçid formalarına aid fosillərin əskikliyi ancaq erkən metazoa dövrünə xas qəribəlik deyil. Boşluqlar ümumiyyətlə var və bütün fosil qeydləri boyu bu belədir.”¹

Neodarvinizmin qurucularından olan, 20-ci əsrin ən əhəmiyyətli təkamülçü bioloqu Ernst Mayr:

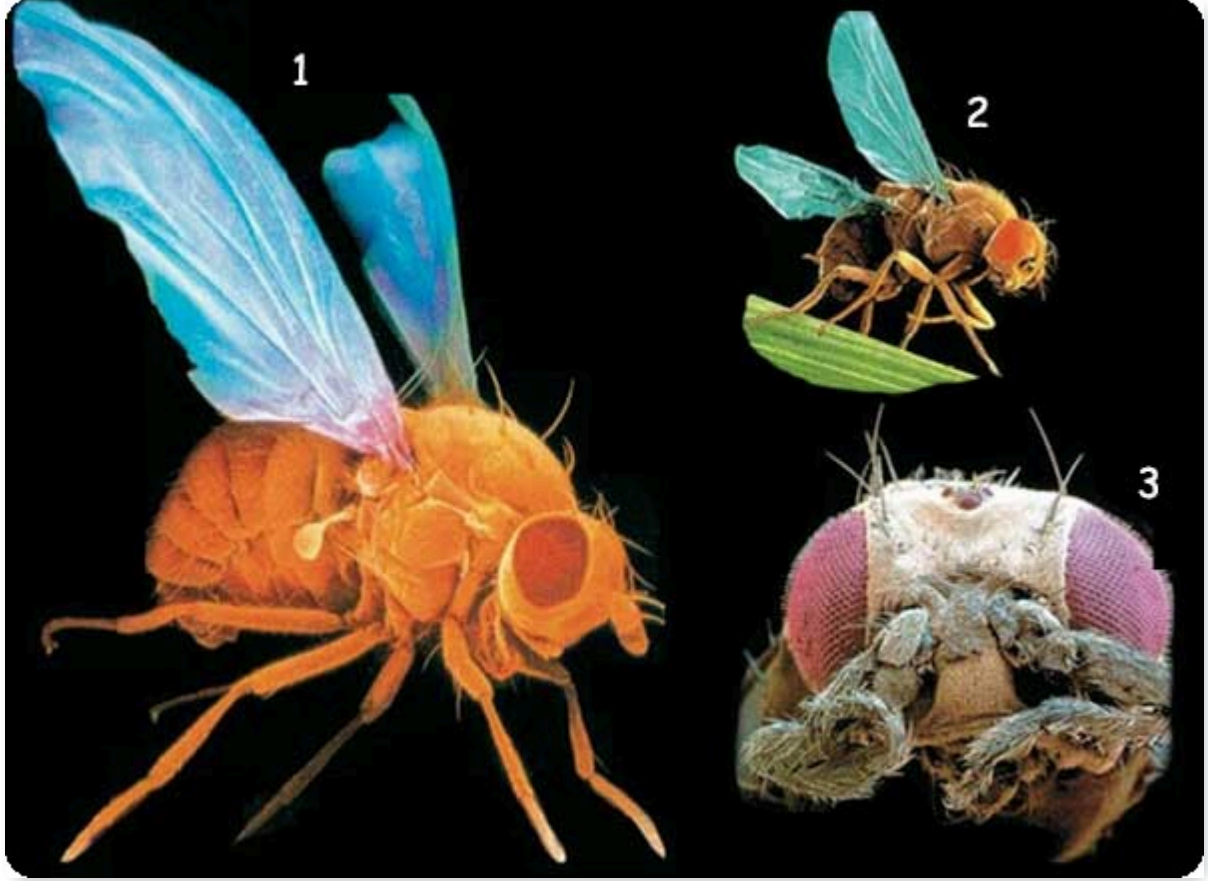
Təkamülçü bioloq Ernst Mayr

“Paleontoloqlar uzun müddətdir ki, Darvinin kiçik mərhələlərlə dəyişilmə şərtinin paleontologiyanın tapıntıları ilə ziddiyyət təşkil etdiyinin fərqləndirir. Filmlərə aid xətlər izləniləndə, çox kiçik mərhələli dəyişikliklər görülür, ancaq bu dəyişikliklər bir növü fərqli bir cinsə (genus) çevirəcək növdən deyil və yeni növün mənşəyinə dair bir izah gətirmir. Həqiqətdə (fosil qeydlərində) yeni olan hər növ, həmişə birdən yaranır.”²

“Rethinking Anthropology” adlı kitabın yazıçısı E. R. Leach, “Nature” jurnalındakı bir yazısında:

“Fosil qeydlərindəki əskik halqalar Darvini narahat edirdi. Bunların gələcəkdə tapılacağından əmin idi, ancaq bu itkin halqalar hələ də əskikdir və əskik olaraq qalmağa davam edəcək kimi görünür.”³

Qısaca, fosil qeydlərinin Darvinizmi sübut etdiyi istiqamətindəki iddia doğru deyil. Elmi ədəbiyyata yaxından baxıldıqda, bu həqiqət asanlıqla görülməkdədir.

Meyvə milçəklərinə tətbiq olunan mutasiyalar nəticəsində yeni bir növ əldə edilmədiyi kimi, gözündən ayaq çıxan, zədəli qanadlı meyvə milçəkləri yaranmışdır. Bu təcrübələr mutasiyaların təkamülə səbəb olduğunu sübut etmək üçün aparılmışdır, lakin təkamülçülər istədikləri nəticələri əldə edə bilməmiş, əksinə, mutasiyaların canlılara yalnız zərər verdiyini bir dəfə daha göstərmişlər.

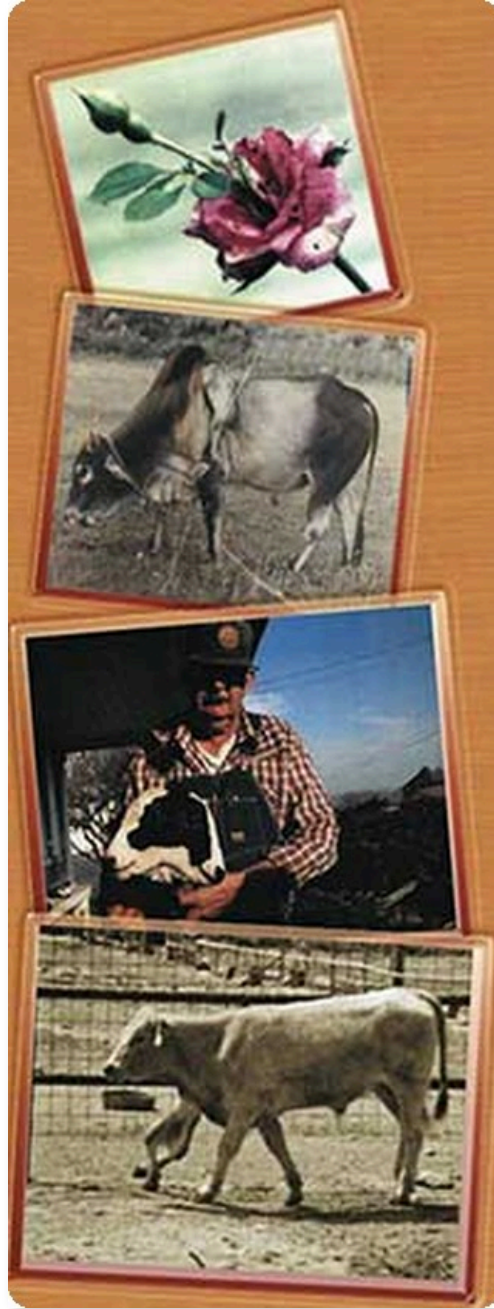
2) Mutasiyalar təkamül mexanizmi deyil

“Təkamül müzakirələri” başlıqlı yazıda mutasiyalar molekulyar səviyyədə təkamül nəzəriyyəsini sübut edən bir fakt olaraq göstərilmək istənmişdir. Halbuki mutasiyalar heç də təkamülçülərin ümid etdikləri kimi canlıların təkamülləşməsinə təmin edəcək xüsusiyyətlərə sahib deyildirlər. DNT-də meydana gələn mutasiyaların bir hissəsinin DNT üzərində heç bir təsiri yoxdur. Çoxu isə DNT-yə, dolayısıyla orqanizmə zərər verir.

Təkamülçülərin “faydalı mutasiyalar” olaraq təyin etdikləri mutasiyalar isə həqiqətdə yanıldıcı izaha söykənir. Bu “faydalı” mutasiyalara təkamülçülərin verdikləri iki klassik nümunə; bakteriyaların antibiotiklərə, böcəklərin isə böcək zəhərlərinə qarşı müqavimət qazanmalarıdır. Ancaq hər iki vəziyyətdə də, mutasiya canlılarda gerçəkdə genetik məlumat itkisinə gətirib çıxarmaqda, bu mütləq zərərin isə bilavasitə bir faydası meydana gəlməkdədir. Məsələn mutasiya nəticəsində antibiotiklərə qarşı müqavimət qazanan bakteriyalardakı əsl təsir, ribozalarının quruluşunun pozulmasıdır. Ribozamdakı pozulmuş, antibiotikin bu orqanelə yapışmasına maneə törətməkdə, bu da “immunitet” təmin etməkdədir. Amma nəticədə bakteriyanın ribozomu genetik məlumat itirməkdədir. Bu vəziyyət, görmə qabiliyyətini itirən bir insanın göz xəstəliklərinə qarşı “immunitet” qazanması kimi bir nümunədir. Əlbəttə ki, bu kimi bilavasitə “fayda”, təkamül nümunəsi sayıla bilməz.

Üstəlik, bütün bu immunitet nümunələri, biokimyəvi mutasiyalarla əlaqədardır. Ancaq biokimyəvi mutasiyalar, fərqli canlı növlərin meydana gəlməsi üçün lazım olan böyük quruluş dəyişiklikləri açıqlaya bilməzlər. Fərqli canlı qruplarının meydana gəlməsi üçün, mutasiyaların, orqanizmin morfolojiyasını (şəklini) dəyişdirməsi lazımdır. Halbuki bilinən heç bir “faydalı morfoloji mutasiya” nümunəsi yoxdur (Geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, Araşdırma nəşriyyat, İstanbul, 2005).

Təkamülçülər bu mövzuda küncə sıxışdıqları üçün, əllərindəki bəzi tapıntıları təhrif edərək izah etmək məcburiyyətində qalırlar. Bunun ən məşhur nümunəsi, laboratoriya təcrübələri əsnasında morfoloji mutasiyalara məruz qalan meyvə milçəyi, yəni “Drosophila melanogaster”dir. Drosophilaya tətbiq olunan ardıcıl mutasiya, iki qanadlı olan bu canlının bəzi fərdlərinin dörd qanada sahib olmasına səbəb olmuşdur. Buna görə də, 1978-ci ildən bu yana meyvə milçəyi dərs kitablarında və təkamülçü məqalələrdə yer alan ən məşhur təkamülçü mövzulardan biri olmuşdur. Təkamülçülər canlının 2 yerinə 4 qanada sahib olmasını “təkamül”, yəni bioloji inkişaf nümunəsi kimi göstərirlər.

Mutasiyalar ya təsirsizdir, ya da canlılara zərər verirlər.

Amma gizlədikləri çox əhəmiyyətli nöqtə var: Bu 4 qanadlı mutant (mutasiya keçirmiş) meyvə milçəklərinin yalnız iki qanadında əzələ vardır. Digər iki əlavə qanad, uçuş əzələlərindən məhrumdur. Buna görə də, canlıya uçmada üstünlük təmin etməməkdə, ancaq yük olmaqdadırlar. 4 qanadlı mutant ağcaqanadları yaxından müşahidə edən hər kəs, bu canlıların əslində şikəst olduqlarını görə bilər. Amma təkamülçülər bu detallı heç ifadə etməməkdə, yalnız 4 qanadlı milçəklərin sabit şəkillərini yayımlayaraq saxta “bioloji inkişaf” təəssüratı verməyə çalışmaqdadırlar.

Diqqət yetiriləcək ikinci bir nöqtə də budur: 4 qanadlı meyvə milçəyi tək bir mutasiya ilə, təbii şərtlərdə meydana gəlməməkdədir. Üç nəsil boyunca elm adamları tərəfindən süni mutasiyalara uğradılmış və laboratoriyada diqqətli şəkildə baxılıb nəzarət edilmişdir. Molekulyar bioloq Jonathan Wellsin ifadəsi ilə “bu 4 qanadlı milçəklər, genetiklərin hünərlərini görmək və genlərin orqanizmlərin inkişafındakı rollarını anlamaq baxımından əhəmiyyətlidir. Ancaq, DNT mutasiyalarının təkamül üçün bir xam maddə təmin etdiyi iddiasına qəti dəlil meydana gətirməməkdədir” (Geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, Vural nəşriyyat, İstanbul, fevral 2000; Johathan Wells, “Icons of Evolution”, Regnery publishing, Vaşinqton DC, 2000, səh. 177-193).

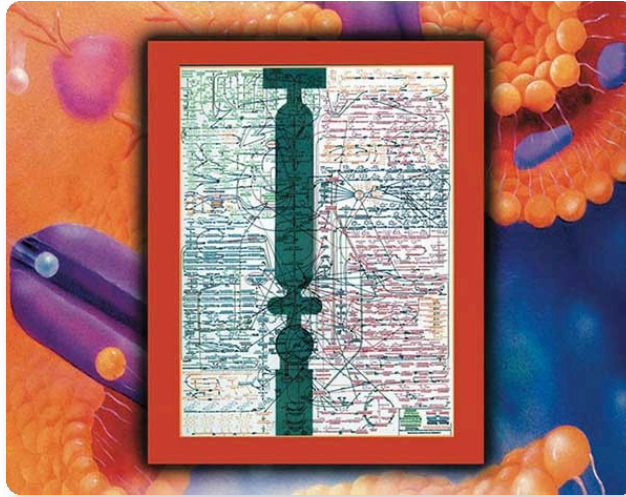
Nəticə olaraq yazıda yer alan irsiyyət şifrəsindəki mutasiyaların, molekulyar səviyyədə təkamülü sübut etdiyi iddiası böyük yanılmadır. Məsələn yuxarıda izah etdiyimiz mutasiyalar mövzusunda ifadə maraqlıdır:

“Ancaq bu müzakirə (təkamül-yaradılış müzakirəsi), obyektiv məlumatların təsiri ilə və molekulyar biologiyanın inkişafı sayəsində Qərbdə böyük ölçüdə dayanmış görünür. Səbəbi isə, irsiyyət şifrəsindəki mutasiyaların, növlərdəki dəyişikliyi molekulyar səviyyədə də açıqlaya bilməsidir.”

Burada Qərb dünyasında təkamül nəzəriyyəsinin qəbul gördüyü iddia edilərkən (bu da doğru olmayan iddiadır) mövzu mutasiyalara söykəndirilməkdədir. Mutasiyalar təkamül nəzəriyyəsinə dəlil kimi göstərilərkən istifadə edilən ifadə də maraqlıdır: “Mutasiyaların, növlərdəki dəyişikliyi molekulyar səviyyədə də açıqlaya bilməsi...”

Əlbəttə mutasiyalar “molekulyar səviyyədəki dəyişmələri” açıqlayar amma bu, təkamül nəzəriyyəsinə dəlil deyil. Mutasiya, onsuz da genetik məlumatı dəyişdirən təsirin adıdır. Əhəmiyyətli olan nöqtə, mutasiyanın canlılarda müsbət yoxsa mənfi dəyişikliklər meydana gətirdiyidir. Əlbəttə bir mutasiya bir növdəki, məsələn mutant meyvə milçəyindəki dəyişikliyi molekulyar səviyyədə açıqlayır. Amma açıqladığı həqiqət, bu canlıların mutasiya nəticəsində həmişə şikəst qaldığıdır. Canlılara genetik məlumat əlavə edən heç bir mutasiya nümunəsi yoxdur və onsuz da təkamül nəzəriyyəsini çürüdən ən əhəmiyyətli həqiqətlərdən biri budur.

3) “Bilim ve Teknik” jurnalının cəfəngiyatı: Jerry Coyne və Allen Orrun etirazları

Yuxarıdakı cədvəldə tək bir hüceyrə daxilində baş verən kimyəvi reaksiyaların sxemi görünür. Hüceyrənin daxilində, yalnız elektron mikroskopu ilə görə bildiyimiz son dərəcə sıx fəaliyyətlər heç bir səhv ehtimalı buraxmadan fasiləsiz davam edir. Alimlərin təsvir etməkdə çətinlik çəkdiyi hüceyrənin mürəkkəb quruluşu bu gün təkamülçüləri həyatın necə başladığı məsələsində aciz qoyur. Hüceyrədəki mürəkkəblik, sistemin işləməsi üçün eyni anda bir çox elementin mükəmməl şəkildə mövcud olması şərtini özündə ehtiva edir. Bundan əlavə, bütünü təşkil edəcək hissələr də ayrı-ayrılıqda son dərəcə mürəkkəb quruluşlara malikdir və bu hissələrin mövcudluğundan yalnız hamısı bir yerdə olduqda danışa bilərik. Hüceyrədəki bir-birinə iç-içə keçmiş və bir-birindən asılı hissələrdən ibarət bu sistem, təsadüflərlə izah edilə bilməyəcək qədər yüksək səviyyəli mürəkkəbliyə malikdir.

Prof. Michael Behenin “Darvinin qara qutusu” adlı kitabında yer alan və təkamül nəzəriyyəsinin etibarsızlığını isbat edən anlayışlardan biri, canlılarda görülən sadələşdirilə bilməz kompleks sistemlərdir. Sadələşdirilə bilməz komplekslik qısaca, canlı sistemlərdə yer alan qanın laxtalanması, bakteriya qamçısı, hüceyrə daxili xəbərləşmə sistemi kimi bir çox quruluşun, bir çox fərqli parçalardan meydana gəldiyini və bu parçalardan birinin əskikliyi vəziyyətində bu sistemlərin funksiyasız olacağını, işə yaramayacağını izah edən bir termindir. Təkamül nəzəriyyəsi isə mərhələli inkişaf olduğunu, bu səbəbdən bir sistemin fərqli parçalarının mərhələli olaraq, təbii seleksiya yolu ilə meydana gəldiyini qarşıya qoyar. Ancaq, haqqında danışılan kompleks sistemlər bu şəkildə açıqlana bilməz, çünki ara mərhələlər heç bir funksiyaya sahib olmadığı üçün “təbii seleksiya” vasitəsi ilə seçilə bilməz. Bu səbəbdən canlılardakı sadələşdirilə bilməz komplekslik, Darvinizmi etibarsız etməkdə və canlılığın yaradılışla olduğunu göstərməkdədir.

“Bilim və Teknik” jurnalı redaktoru hörmətli Gürdilek isə, “Təkamül müzakirələri” başlıqlı yazısında, bəzi təkamülçü elm adamlarının Behenin izahlarına gətirdikləri bəzi tənqidlərə yer vermişdir. Hörmətli Gürdilekin əsas aldığı iki təkamülçü, Jerry Coyne və Allen Orrdır. Bu iki elm adamı, Behenin tezisinə qarşı çıxan yazılar qələmə almışlar. Bu yazıların cavabı isə yenə Behe tərəfindən verilmişdir. Behe, bu mövzu ilə əlaqədar cavabında bunları yazmaqdadır:

“Professor Orr, sadələşdirilə bilməz komplekslik anlayışı haqqında səhv görüşə sahibdir... Darvinin “qara qutusu”nda sadələşdirilə bilməz kompleksliyi belə təyin etdim: “Yaxşı uyğun gələn və təməl funksiya üçün bir-biri ilə qarşılıqlı təsir içindəki bir çox parçadan ibarət olan və bu parçaların hər hansı birinin azaldılmasının sistemin funksiyasının dayanmasına səbəb olacağı bir sistemdir.” Orr isə bu termini səthi bir şəkildə istifadə etməkdə və “əgər bir parça çıxarsan, orqanizm ölür” şəklində anlamaqdadır...

Qısaca, bəzi sistemlər digərlərindən daha kompleksdir və dolayısı ilə daha sadələşdirilə bilməzdir... Əslində, hər sistemin detallarını araşdırdığınızda, mənim etdiyim kimi, Darvinizmin çətinlikləri bir çox yerdə ortaya çıxır...

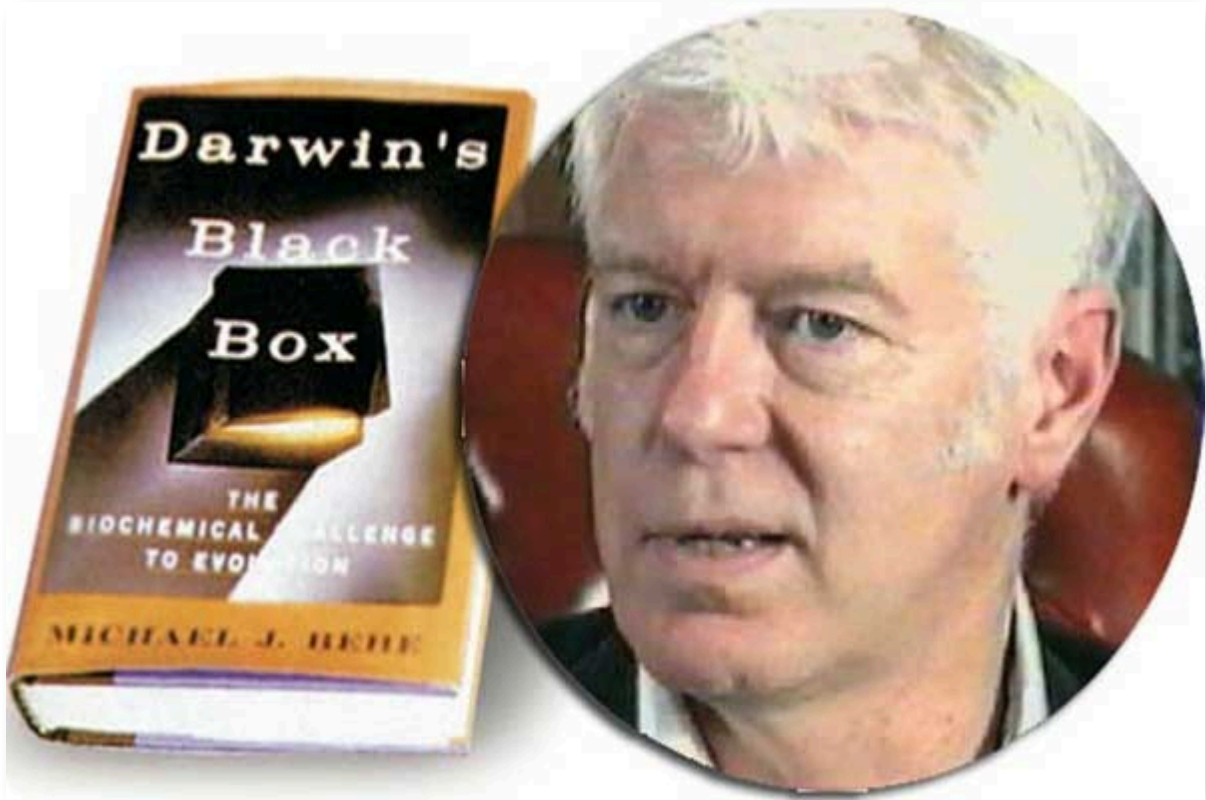
Görünən odur ki, Orr, (həyata keçiriləcək) izahın özünün, təkamülçülərin anlayışlar üzərinə qoyduqları etiketləri bilməklə olacağını düşünməkdədir. Halbuki əhəmiyyətli olan, bu anlayışların həqiqətən həyatın necə meydana gəldiyini açıqlayıb-açıqlamadıqlarıdır.”⁴

“Bilim və Teknik” jurnalındakı məqalədə, professor Jerry A. Coynenin canlılarda görülən yaradılış dəlillərinə qarşı etdiyi etiraz, çox güclü bir argument kimi göstərilməkdədir: Coyne, “hər şeyi açıqlaya

bilməyəcəyimizə görə, hər zaman dizayn üçün bir dəlil tapılacaq” deməkdir. Ancaq təkamülçülərin “açıqlaya bildiyi” bir sistem yoxdur. Behe, bu həqiqəti belə açıqlayır:

“Coyne, əgər bir biokimyəvi sistem təbii seleksiya ilə açıqlansa, yaradılışı müdafiə edənlərin bir başqa sistemə keçəcəklərindən və bu səbəblə bu nəzəriyyənin inkar edilməz olduğundan şikayətlənməkdədir. Əgər Darvinistlər hər hansı bir kompleks biokimyəvi sistemi açıqlaya bilmiş olsaydılar, bu şikayətlərinin haqlılıq payı ola bilərdi... Halbuki bu günə qədər (təbii seleksiya) kompleksliyə sahib funksional sistemlərin heç birinin mənşəyini açıqlaya bilməmişdir.”⁵

Gürdilek, “Bilim və Teknik” jurnalının məqaləsində, Coynenin başqa etirazını daha nəql etməkdədir: “Coyne, kiçik parçaların bir-birlərinə əlavə olunaraq ən sonunda funksiya qazanmadıqlarını qarşıya qoymaqda və “daha başqa proseslərlə paylaşılan, bəzən işə yaramayan, boş, köçürülmüş genlərdən, ya da əvvəlki funksiyalarını çoxdan itirmiş fosil parçalardan da meydana gəlir. Demək ki daha əvvəl “təkamülləşmiş” elementlər də bu” deməkdir.”

Prof. Maykl Behenin «Darvinin Qara Qutusu» adlı kitabı

Halbuki bu “izah” da əsassız fərziyyədən başqa bir şey deyil və təkamülçülərin problemini həll etməməkdir. Behe, Coyne və Orr kimi təkamülçülər tərəfindən nəzəriyyəsinə qarşı yönəldilən bu səthi etirazı belə açıqlayır:

“Orr, bir siçan tələsinin (Behenin sadələşdirilə bilməz kompleksliyi açıqlamaq üçün istifadə etdiyi nümunə) parçalarının başqa bir şey olaraq meydana gəlməyə başlamış və sonradan mövcud quruluşuna çevrilmiş ola biləcəyini söyləməkdədir. Bu kimi arqumentləri Darvinin “qara qutusu”nun 66-cı səhifəsində cavablandırıdım. Qısaca, bu yanaşmanın (təkamülçülərə) qazandırdığı bir şey yoxdur. Parçaların sonrakı bir mərhələdə yenə bir-birlərinə uyğun hala gətirilmələri lazım olacaq və yenə bütün parçalar lazım olduğu şəkildə nizamlanmadan sistem işləməyəcək. Bu, şüurlu bir tənzimləmə tələb etməkdir.”⁶

Nəticədə, təkamülçülərin canlıların quruluşunda görülən dizayn dəlillərinə qarşı gətirə bildikləri əsaslı etiraz və “sadələşdirilə bilməz kompleks” sistemlərə gətirə bildikləri elmi izah yoxdur. Coyne və Orr kimi təkamülçülərin arqumentləri, əslində, yalnız nə qədər səthi və doqmatik düşüncələrini göstərməkdir.

Bütün həqiqətlər göstərməkdədir ki, canlılardakı dizayn nümunələri Allahın yaradılışının açıq-aşkar dəlilləridir.

4) Molekulyar müqayisələr, təkamül nəzəriyyəsi ilə ziddiyyət təşkil etməkdədir

Təkamül nəzəriyyəsi, 19-cu əsrdən bu yana, kiçik dəyişikliklərə baxmayaraq nəticədə eyni qalan bir həyat ağacı sxemi"ni müdafiə etməkdədir. Bu sxem, canlıların anatomik bənzərliklərinə görə hazırlanmış, bir-birinə ən bənzər görülen canlılar, bu sxemdə "ən yaxın təkamül qohumlar" olaraq müəyyən olunmuşdur. Fossil qeydlərindən gələn məlumatlar bir çox dəfə bu sxemə uyğunluq göstərməsə də, bəzi nöqtələr qaranlıqda qalaraq, sxem böyük ölçüdə tamamlanmışdır.

Yuxarıda təkamülcü biolog Ernst Hekkel tərəfindən 1866-cı ildə çəkilmiş xəyali «həyat ağacı» bu gün molekulyar elmin ortaya qoyduğu həqiqətlərlə bir dəfə daha yalanlandı. Heç bir elmi dəyəri olmayan təkamül şəcərələri həvəskarlarına irəli sürülmüş iddialar kimi tarixdə yerlərini almışdır.

Xarici görünüşə və fosillərə əsaslanan bu sxemin test edilməsi isə, canlıların molekulyar strukturlarının (zülal düzülüşlərinin, DNT düzülüşlərinin və rRNT düzülüşlərinin) bir-birləri ilə müqayisə edilməsi ilə başlamışdır. 1970-lərdə başlayan, ancaq əsas olaraq 90-cı illərdə inkişaf edən və "sekans (düzülüş) analizi" olaraq bilinən üsullarla, fərqli canlı növlərinin ortaq zülalları, ortaq genləri və ya ortaq rRNT-ləri (ribozomal RNT-ləri) müqayisə edilmişdir. Təkamülcülər, nəzəriyyələrinə görə bir-birlərinə "yaxın qohum" saydıqları canlıların molekulyar strukturlarının, bir-birinə çox bənzər çıxacağını ümid etmişdilər. Amma nəticələr onları çox məyus etmişdir.

"Təkamül müzakirələri" yazısında, bu mövzuda da səthi izah edilməkdə və Coynedən alınan məlumat köçürülərək "məməli olan yarasanın qanındakı hemoqlobin quşlardan çox, bir başqa məməli olan

balinanınkına yaxındır” deyilməklə kifayətlənməkdədir. Halbuki molekulyar biologiyanın nəticələri, tək bir nümunədən deyil, bir çox fərqli yerdə araşdırılıb ümumi izah olunması ilə aydın ola bilər. Bu ümumi nəticələr araşdırıldığında isə, molekulyar müqayisələrin “anatomiya üzərində qurulmuş sinifləndirmələri” alt-üst etdiyi ortaya çıxmaqdadır (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, “Molekulyar homoloji iddiasının etibarsızlığı” hissəsi).

Zülallar, RNT və ya genlər üzərindəki müqayisə etmələr, təkamül nəzəriyyəsinə görə bir-birinin yaxın qohumu sayılan canlıları bir-birindən çox uzaq çıxarmaqdadır. 1996-cı ildə 88 zülalın düzülməsi üzərində edilən müqayisələr; dovşanları gəmiricilər yerinə primatlara yaxın çıxarmışdır. 1998-ci ildə 19 fərqli heyvan növünün 13 geni üzərində edilən analizlər, dəniz kirpilərini (heç bir təkamül yaxınlıqları iddia edilə bilinməyən) xordalılar filumuna yaxın göstərmişdir. 1998-ci ildə 12 fərqli zülal əsas götürülərək edilən müqayisələr inəkləri balinalara atlardan daha yaxın çıxarmışdır.⁷

Illinois Universitetindən məşhur bioloq Carl Woese “Filogenetika” (təkamül qohumluq) anlayışının molekulyar tapıntıları qarşısında mənasını itirdiyini belə qəbul edir:

“İndiyə qədər yaradılan bir çox fərdi zülal filogeniyalarından heç bir əhatəli orqanizmalı filogeniya çıxmamışdır. Filogenetik uyğunsuzluqlar, universal ağacın (təkamül şəcərəsinin) hər yerində görülə bilər; köklərindən ana budaqlarına və ana qruplaşdırmaları meydana gətirən qrupların öz aralarında.”⁸

Təkamülçülər Orta əsrlərin mühafizəkar dairələrinin dogmatik mövqeyini nümayiş etdirir, elmi faktlara baxmayaraq «dünya düzdür» deyərək israr edənlərlə eyni məntiq örgüsünü göstərirlər.

Molekulyar müqayisələrin təkamül nəzəriyyəsi lehinə deyil, əleyhinə nəticələr verdiyi, 1999-cu ildə “Science” jurnalında nəşr olunan “Is It Time to Uproot the Tree of Life?” (Həyat ağacını yerindən sökməyin vaxtını gəldi?) başlıqlı məqalədə də qəbul edilmişdir. Elizabeth Pennisi imzalı məqalədə, Darwinist bioloqların “təkamül ağacını” işıqlandırmaq üçün başladığı genetik analiz və müqayisələrin tam əksi istiqamətdə nəticə verdiyi ifadə edilmiş, “yeni məlumatların təkamülçü cədvəli qaraltdığı” ifadə edilmişdir:

“Bir il əvvəl, bir çox mikro orqanizmin yeni silsilə genomlarını araşdıran bioloqlar, bu məlumatların həyatın erkən dövrlərinin tarixi haqqındakı qəbul edilmiş rəsmləri dəstəkləyəcəyini ümid etmişdilər. Amma gördükləri şey onları çox təəccübləndirdi. Həmin an mövcud olan genomların müqayisə edilməsi, həyatın böyük qruplarının necə ortaya çıxdığına dair cədvəli işıqlandırmadığı kimi, onu daha da qarışıq hala gətirdi. Və indi, əldə olan 8 yeni mikrobial düzülüşlə birlikdə, vəziyyət daha da baş qarışdırıcı bir hal aldı...”

Bir çox təkamülçü bioloq, həyatın başlanğıcını üç təməl aləmdə tapa biləcəklərini düşündürdülər... Tam DNT düzülüşləri, başqa cür genlərin müqayisə edilməsinin yolunu açdığına, tədqiqatçılar sadəcə bu ağaca daha çox detal əlavə edəcəklərini ümid edirdilər. Amma Rockville Marylanddakı “The Institute for Genomic Research”ın rəhbəri olan Claire Fraser, “heç bir şey həqiqətən bu qədər daha uzaq ola bilməzdi” deyir. Əksinə, (genetik) müqayisələr, həm rRNA ağacı ilə həm də bir-birləri ilə ziddiyyət içində olan bir çox fərqli həyat ağacı versiyası ortaya çıxardı.”⁹

Qısaca, canlılıq molekulyar səviyyədə araşdırıldıqca, təkamül nəzəriyyəsinin homoloji fərziyyələri bir-bir süqut etməkdədir. Amerikalı molekulyar bioloq Jonathan Wells, 2000-ci ildəki vəziyyəti belə yekunlaşdırır: “Fərqli molekulalar üzərinə qurulan ağaclardakı uyğunsuzluqlar və molekulyar analizlər nəticəsində ortaya çıxan qəribə nəticələr, molekulyar Filogenetikanı bir böhrana doğru sürmüş vəziyyətdədir.”¹⁰

Bu şəhərin rəsinə baxaraq bütün bu göydələnlərin, yolların, alış-veriş mərkəzlərinin, parkların təsadüfən öz-özünə yaranmasını iddia etmək nə qədər güləldirsə, yuxarıdakı hüceyrəyə baxıb içindəki bütün mürəkkəb quruluşların təsadüfən təkamüllərək yaranmasını iddia etmək də o qədər güləldir.

Andrew Berryin kiçik məntiq oyunları

“Bilim və Teknik” jurnalının 2001-ci il noyabr ayı sayındakı “təkamül nəzəriyyəsinə xilas etmə” məqsədli yazılardan ikincisi, jurnalın redaktoru Raşit Gürdilek tərəfindən, Oxford Universiteti və bəzən Sabancı və Harvard Universitetlərində dərs keçən Dr. Andrew Berry ilə edilən bir reportajdır. Elmi yanımlarını daha əvvəl də açıqladığımız “təkamülçü genetik” Dr. Berry, yenə təkamül nəzəriyyəsinə gözü qapalı şəkildə bağlılıq sərgiləmişdir.

Berryin “Bilim və Teknik” jurnalının bu sayında irəli sürdüyü iddiaların cavablarının hamısını daha əvvəl vermişdik. Burada yenə qısaca ifadə edəcəyik. Ancaq bundan da əhəmiyyətli olan, Berry tərəfindən istifadə edilən və təkamülçülər arasında çox məşhur olan “demaqogiya üsulları”nı təsbit etmək və ortaya çıxarmaqdır. Təkamülçülər, elmi dəlillərdən məhrum olan nəzəriyyələrinə, kiçik məntiq oyunları ilə dəstək olma səyindədirlər. Bunları sonrakı səhifələrdə sırayla araşdıracağıq.

1) Cazibə qanunu-dizayn bənzətməsindəki məntiq səhvi

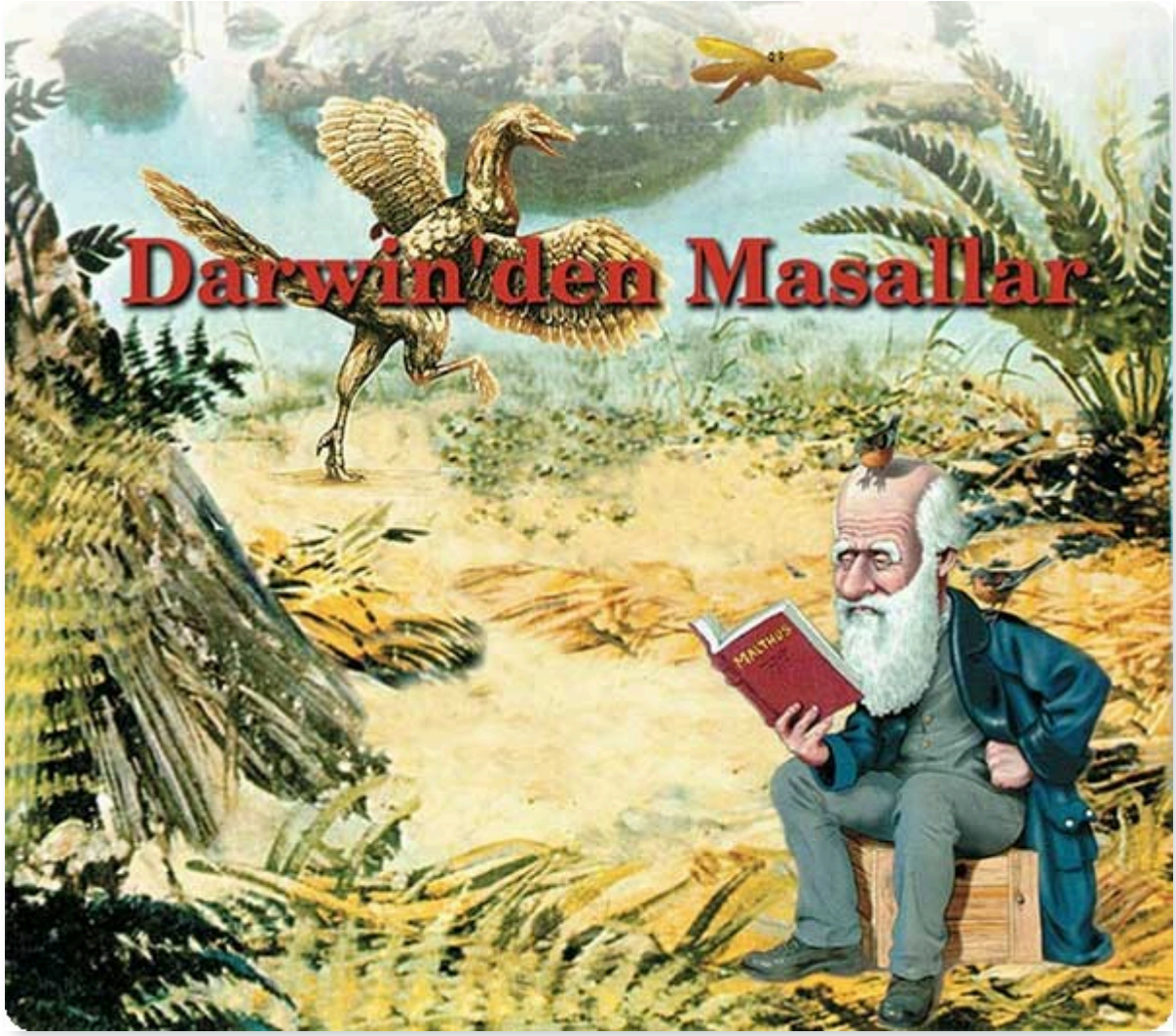

Təbiətdə fərqli qanad tiplərinin olması Allahın yaratmasındakı və sənətindəki zənginliyin göstəricisidir.

Təkamülçülərin demaqogiya üsullarının ən diqqətə çarpanlarından biri, bilərəkdən səhv nümunələrdən istifadə etməkdir. Berryin bunu necə istifadə etdiyini aşağıdakı cümlələrində görə bilirik:

Yaradılışı müdafiə edənlər tərəfindən inkişaf etdirilən bir fərziyyənin sübut edilməsi mümkün deyil. Tanrının hər quş üçün ayrı, hər yarasa üçün ayrı, hər böcək üçün ayrı qanad yaratdığının tərsini sübut edə bilmərəm. Eynilə, Tanrının sərbəstdüşmə təcili $9,8\text{m/s}^2$ olaraq təyin etdiyinin tərsini sübut edə bilməyəcəyim kimi.

Diqqət etsəniz Berry iki fərqli anlayışdan, yəni sərbəstdüşmə təcili və canlıların bədən quruluşundan danışmaqdadır. İlk baxışda aradakı fərq ayırd edilməyə bilər, halbuki çox əhəmiyyətli bir fərq var: Sərbəstdüşmə təcili, tək bir “ədədi kəmiyyət”dir, canlıların bədən quruluşu isə bir “sistem”dir. Bir ədədi kəmiyyətin necə təyin olunduğu mövzusunda icra ediləcək elmi araşdırma ilə, bir sistemin necə ortaya çıxdığı mövzusunda icra ediləcək elmi araşdırmanın üsulları bir-birindən fərqlidir.

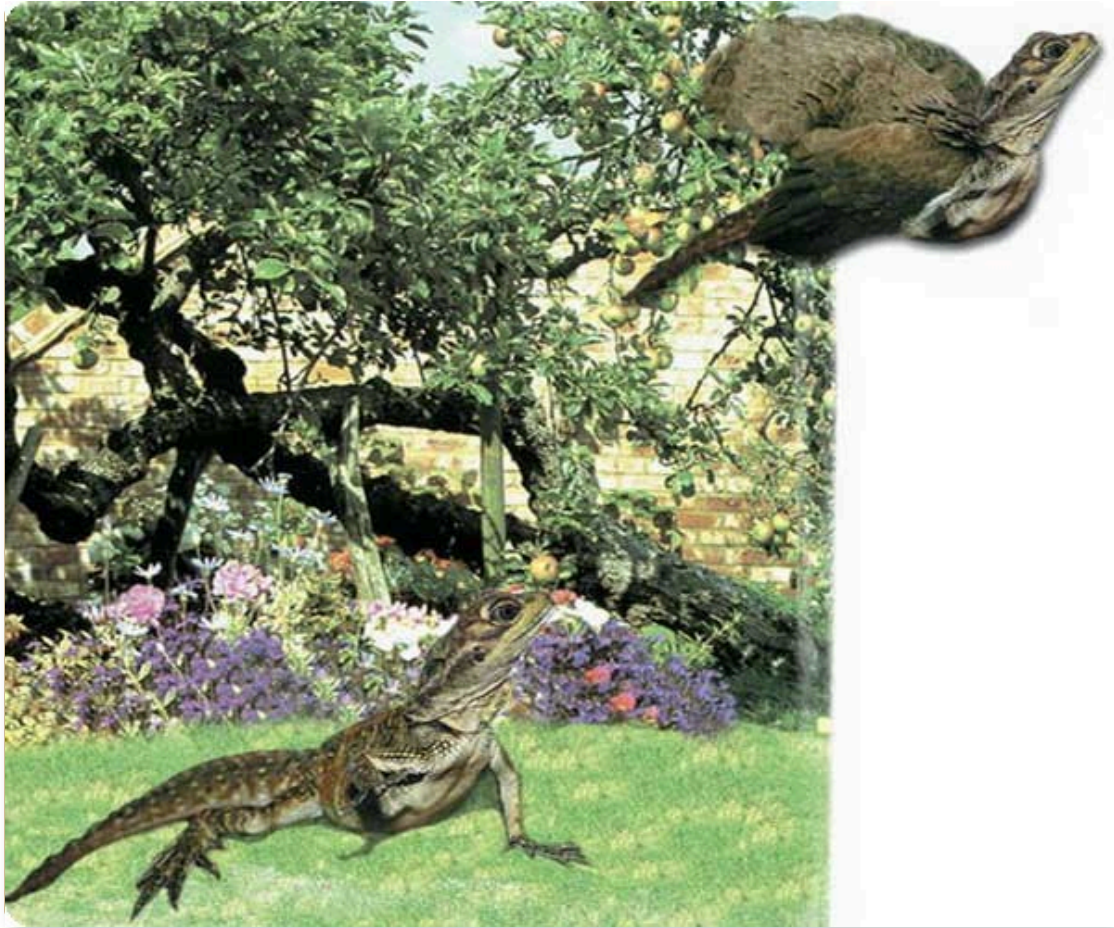
Təkamülçülər heç bir dəlilləri olmadığı üçün daim təkamül nağılları danışirlar. İlk təkamül nağılçısı isə nəzəriyyənin ad atası Darvindir.

Bir nümunə ilə mövzunu açıqlayaq: Bir qrup kosmonavtın uzaqdakı bir planetə ilk dəfə endiklərini fərz edək. Əgər kosmonavtlar planetin səthində kiçik bir göl tapsalar və bunun 0.1% nisbətində xlor olduğunu təsbit etsələr, bundan necə nəticə çıxarıla bilər? Sudakı xlorun nisbəti, planetin təbii tarazlığı ilə meydana gəlmişdir, yoxsa şüurlu birisi bu suya xüsusilə xlor qatmışdır? Bunun cavabı tək başına tapıla bilməz. Eyni şəkildə Berryin dediyi kimi, əgər kosmonavtların biri “bu xüsusi dizayndır” desə, bu iddianın əksi isbat edilə bilməz. Ortada ancaq bir “ədədi kəmiyyət” var və bunun bir dizayn məhsulu olub-olmadığını tək başına bilmək mümkün deyil.

Ancaq əgər kosmonavtlar planetdə bir də nəhəng yeraltı şəhər ilə qarşılaşırsalar? İçində heç bir canlının yaşamadığı, amma çox yaxşı tikilmiş evlər, yollar, tunellər, istilik və havalandırma sistemləri, texnoloji vasitələr ilə dolu bir şəhərdirsə bu? Yəni qarşılarına çox kompleks bir “sistem” çıxarsa? O zaman əlbəttə kosmonavtlar, heç tərəddüd etmədən, şüurlu varlıqların əsərləri ilə qarşı-qarşıya olduqlarını anlayacaqlar. O şüurlu varlıqları heç görməsələr belə, sadəcə əsərlərinə baxaraq var olduqlarını biləcəklər. Çünki kompleks bir sistemin varlığı, onu hazırlayan və tikən bir şüurun varlığının isbatıdır.

Canlılar da bu şəhər kimi, hətta ondan daha çox kompleks sistemlərdir (Molekulyar bioloq Denton, ən sadə canlı hüceyrəsinin, nəhəng bir şəhər qədər kompleks quruluşa sahib olduğunu vurğulayır). Buna görə də, canlıların molekulyar quruluşu da, Berryin bəhs etdiyi qanad kimi kompleks anatomik quruluşlar da, bir “dizayn”ın isbatıdır. Yəni, canlıları Allahın yaratmış olduğunun elmi dəlilləridir.

Berry isə bu həqiqəti gizlətmək üçün, “ədədi kəmiyyət” olan sərbəstdüşmə təcili ilə “kompleks sistem” olan qanadları, böyük məntiq səhvi ilə bir-birinə bənzətməkdədir.

Təkamülçülər ağac tepələrindəki meyvələrə çatmaq istəyən sürünənlərin bir müddət sonra qanadlanıb uçduqlarını irəli sürürlər. Bu, ancaq uşaq nağıllarına mövzu ola biləcək bir iddiadır.

Berryin bu kiçik məntiq oyunu ilə gizlətdiyi digər bir həqiqət isə, qanadların mənşəyinin təkamül nəzəriyyəsi üçün çox böyük bir problem olmasıdır. Həqiqətdə qanadlar, təbii seleksiya-mutasiya mexanizmlərini etibarsız edən sadələşdirilə bilməz quruluşu ilə, Darvinizmin heç vaxt açıqlaya bilmədiyi yaradılış dəlilidir (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”; “Təkamülçülərə görə uçmanın mənşəyi”, “Quş tükləri və sürünənlərin pulcuqları”, “Tüklərin dizaynı” hissələri).

2) Fərqli qanad dizaynları haqqındakı demaqqoqluq

Berry mü sahibəsinin davamında yenə qanadlardan danışmaqda, bu dəfə yarası, quş, milçək kimi fərqli canlı qruplarında fərqli qanad tipləri olduğunu ifadə edirik, canlıların quruluşundakı qüsursuz dizayna qarşı bu cür etiraz etməkdədir:

“Uça bilmənin tək və mükəmməl bircə yolu, mükəmməl dizaynı varsa, niyə bu işin çox fərqli formalarda da edilə bildiyini görürük”.

Berry qanadların fərqli tiplərinin var olmasını, bu qanadların sahiblərinin fərqli atalardan təkamülləşdikləri iddiasına dəlil kimi göstərməkdədir. Bundan yola çıxaraq da yaradılış həqiqətini qəbul etməməkdədir. Halbuki bənzər bir məqsədə xidmət edən fərqli dizaynlar olması, o dizaynların fərqli qaynaqlardan gəldiyini göstərməz. Bir mühəndis, quruda səfər etmək üçün çox fərqli sistemlər hazırlaya bilər; relsli sistem üzərində gedən qatarlar, şosədə gedən təkərli avtomobillər, hava yastığı ilə hərəkət edən hoverkraftlar kimi. Hamısında eyni dizayn, fərqli mühitlər və fərqli tipdə nəqliyyat vasitələri üçün fərqli dizaynlar yaradır.

Bu səbəbdən, təbiətdəki fərqli uçan canlıların (quşlar, soyu tükənmiş uçan sürünənlər, yarasalar, böcəklər kimi) fərqli qanad quruluşuna sahib olmalarını yaradılış həqiqəti əleyhinə dəlil kimi göstərmənin heç bir məntiqi əsası yoxdur.

Təkamülçülər əgər yaradılışa qarşı təkamül nəzəriyyəsini müdafiə etmək istəyirlərsə, elmi tezislər ortaya qoymalıdırlar. Bir quşun, yarasanın və ya böcəyin qanadlarının, təbii seleksiya-mutasiya mexanizmləri ilə necə ortaya çıxmış ola biləcəyini açıqlamaq kimi. Ancaq bunu edə bilməyəcəklərini bildiklərinə görə, deməyə seçməkdədirlər.

3) Homoloq orqanlar - “bənzədici təkamül” ziddiyyəti

Homologiya, Darvindən bu yana təkamül nəzəriyyəsinin ən fundamental anlayışlarından biridir. Anlayış, qısaca, “bir-biri ilə təkamül qohumu olduğu düşünülen canlılar arasındakı bənzər quruluşlar” olaraq təyin olunur. Məsələn təkamülçülərə görə meymunların da bizim kimi əllərə sahib olmalarının səbəbi, bizim sözdə “təkamül qohumumuz” olmalarıdır. Əslində bütün təkamül nəzəriyyəsinin homologiya anlayışına əsaslandığını söyləmək səhv olmaz. Təkamülçülər tərəfindən qurulan bütün şəcərələr, homologiya əsaslanır: Bir-birinə bənzər gördükləri canlıları, bir-birinin atası və ya ortaq bir atadan gələn qohumlar olaraq göstərilir.

Homologiyanın təməl fərziyyəsi belə də yekunlaşdırıla bilər: “Bənzər orqanlar (və ya bənzər genlər), ortaq ata isbatıdır.” (Fərziyyə 1)

Ancaq bir də bir-birlərinə çox bənzər olmalarına baxmayaraq, aralarında təkamülçülər tərəfindən heç bir qohumluq əlaqəsi qurulamayan canlılar da var. Bunların qarşısında təkamülçü ədəbiyyat “homologiya” anlayışını tərk edər və “analogiya” anlayışına müraciət edər. Analogiya “bənzəm” deməkdir və təkamülçülərə görə “aralarında təkamül qohumluğu olmayan, amma eyni təbii şərtlərə uyğunlaşma təmin etmək üçün bir-birinə bənzər şəkildə təkamülləşmiş” orqanları nəzərdə tutur. Necə ki, Andrew Berry də “Bilim və Teknik” jurnalındakı məqaləsində uzun-uzun “bənzər təkamül” ssenariləri izah etməkdə, təkamül yaxınlığı olmamasına baxmayaraq çox bənzər olan canlılardan danışmaqdadır.

Nəticədə, analogiya (bənzər təkamül) anlayışının da bir təməl fərziyyəsi var: “Bənzər orqanlar, ortaq atadan qaynaqlanmaya bilər.” (Fərziyyə 2)

Diqqət yetirsəniz 1-ci və 2-ci fərziyyələr açıqca ziddiyyətli! Təkamülçülər bənzər orqanların, bir-birləri ilə heç bir yaxınlığı olmayan canlılarda yer ala bildiyini qəbul etdiklərinə görə, sonra necə olur ki, başqa bənzər orqanları, “ortaq atadan təkamülləşmə” tezisinin dəlili olaraq təqdim edə bilirlər? Bu məntiqi baxımdan son dərəcə ziddiyyətli vəziyyətdir.

Əslində təkamülçülərin hər iki fərziyyəsini birləşdirdiyimizdə, ortaya maraqlı bir düstur çıxmaqdadır:

Əgər iki canlının bənzər orqanları varsa, təkamülçülər bunu “ortaq ata” dəlili olaraq izah edirlər. Əgər bu mümkün deyilsə, bu dəfə cavab tam tərs istiqamətdədir: Nə qəribədir ki, təkamül prosesində fərqli canlılar eyni yolu seçmişdir. Hər vəziyyət üçün bir “izah” vardır. Və bu da, onsuz da bu “izah”ların heç birinin elmi olmadığını, ancaq “ssenari” olduqlarını göstərməkdədir.

Təkamül nəzəriyyəsinin bu tərəfi, 20-ci əsrin ən böyük elm filosofu olaraq qəbul edilən Karl Popper tərəfindən əhəmiyyətlə vurğulanmışdır. Popper, hər üçü də 19-cu əsr materializminin məhsulu olan Darvinizmin, Marksizmin və Freydizmin, eynilə astrologiya kimi elmdən uzaq qalan təlim olduğunu izah edir. Astrologiya, yəni ulduz falı, insanların davranışları ilə ulduzların hərəkətləri arasında bir “əlaqə” olduğunu fərz edir və sonra da baş verən hər hadisəni bu fərziyyəyə görə açıqlayır. Məsələn keçən gün xəstə oldunuz? Astrologiyaya inanan bir adam, bunu “Yupiterin dünya üzərindəki təsiri”nə bağlaya bilər. Səhəri gün yaxşılaşsanız, bu dəfə də Saturnun halqalarının dövrəyə girdiyini iddia edər. Hər vəziyyət üçün, özünə görə, bir “izah” gətirər. Amma əslində şəxsən bu “izahlar”, astrologiyanın elmi nəzəriyyə deyil, tamamilə doqmatik bir inanc olduğunu göstərməkdədir. Çünki hər vəziyyət üçün bir ssenari çıxarmaq mümkündür, amma bu ssenarilərin doğruluğunu və səhvini test etmək imkanı yoxdur.

Təkamülçülərin, insanın və digər canlıların mənşəyinə dair irəli sürdükləri ssenarilər də eynilə bu şəkildədir. Andrew Berryin, homologiya anlayışını çürüdən bioloji faktları uzun-uzun izah edib daha sonra da bunlara “bənzədici təkamül” deməsi kimi.

4) “Təkamül təzyiqi” hekayələri

Təkamülçülərin çox sıx istifadə etdikləri bir başqa əhəmiyyətli aldatma üsulu daha var. Bunu açıqlamaq üçün bir nümunə verək:

Deyək ki, bağçalı bir eviniz var və bağçanızın tam ortasında böyük bir alma ağacı yer alır. 5 yaşındakı oğlunuz isə almanı çox sevməsinə baxmayaraq, heç cür ağaca çıxmağı bacara bilmədiyi üçün, yüksək budaqlardakı almaları heç cür əldə edə bilmir. Səhər iş gedib axşam evə döndüyünüzə bir də baxırsınız ki, oğlunuzun bu ehtiyacı ağıllı bir şəkildə həll edilib: Alma ağacının gövdəsinin ətrafında taxtadan bir nərdivan düzəldilib. Oğlunuz bu nərdivanın pillələrində sevinclə enib-çixır və ağacın yüksək budaqlarındakı almalara asanlıqla çata bilir.

Əlbəttə bu vəziyyətdə ilk sualınız “bu nərdivanı kim düzəltdi” deyər düşünmək olacaq. Böyük ehtimalla xeyrixah və sürpriz etməyi xoşlayan, eyni zamanda da dülgər olan bir qonşunuz oğlunuza bu hədiyyəni vermişdir. Ya da evinizə qonaq gələn bir qohumunuz...

Yaxşı, əgər oğlunuzdan “bu nərdivanı kim düzəltdi” deyər soruşsanız və o da sizə “heç kim düzəltmədi, bilirsən ağaca çıxmaq üçün bir nərdivana ehtiyac var idi, ehtiyac duyduğum şeylər belə öz-özünə olur” cavabını versə, gülmərsiniz? Çünki bilirsiniz ki, bir şeyə ehtiyac duymaq, onun meydana gəlməsi üçün kifayət deyil. Ehtiyac duyulan şeylərin bir anda, öz-özünə, sadəcə ehtiyacdən ortaya çıxması, ancaq nağıllarda olur.

Məhz “Bilim və Teknik” jurnalındakı müsahibədə də bu tərz nağıllara yer verilməkdədir. Müsahibənin bir hissəsini göstərək bu vəziyyəti birlikdə görək:

“Bilim və Teknik” jurnalı: Yarasalar qanad inkişaf etdirmək üçün niyə bir təzyiqlə qarşılaşmış olsunlar?

Berry: Çünki bu, böcək tutmaq üçün çox yaxşı bir yoldur. Ümumiyyətlə, biri meyvə ilə, o biri də böcəklə bəslənən iki yarasə alt dəstəsi var. Və əgər meyvələr ağacların təpələrində olsalar və ətrafında böcəklər gəzirsə, uçuş hərəkətinə gətirib çıxaran təkamül təzyiqi başa düşülən olur. Uçmaq üçün bir çox yaxşı səbəb var.

Berry bu sözlərinin ardından da, qanadların təkamüllə ortaya çıxdığını müdafiə edən uzun-uzadı izahlar etməkdədir. Amma bu təkamülün səbəbi olaraq, yuxarıda bəhs etdiyi “təkamül təzyiqi”ndən başqa bir şey göstərə bilməməkdədir.

Burada tam mənası ilə “nağıl” izah edildiyi asanlıqla anlamaq olur. Həqiqətən də ağacların təpələrindəki meyvələr və ya milçəklər, bunlarla bəslənən canlılar üçün cəzb edici ola bilər. (Alma ağacının təpəsinə çıxmaq istəyən oğlunuz kimi). Amma bu “cazibə” (və ya ehtiyac), qanad meydana gəlməsini təmin etmər! Qanad sahibi olmayan bir canlı növünün qanad əldə etməsi üçün, genetik quruluşunda çox böyük dəyişikliklər lazımlıdır:

Genetik quruluşuna, daha əvvəldən var olmayan “qanad dizaynı məlumatı” əlavə olunmalıdır. Bunun üçün bir-birini izləyən yüzlərlə mutasiya olmalı, bu mutasiyaların hamısı canlıya fayda təmin etməli, genetik məlumat əlavə etməlidir. Halbuki, canlılara genetik məlumat əlavə edən, onlara fayda verən heç bir morfoloji mutasiya müşahidə edilməmişdir.

Bundan əlavə, bu mutasiyalar, “təbii seleksiya” vasitəsi ilə hər mərhələdə seçilməlidir. Bu isə təkamül nəzəriyyəsinə görə belə mümkün deyil, çünki hələ tamamlanmamış olan ara mərhələlərin heç biri canlıya uçuş üstünlüyü qazandırmayacaq, əksinə onu qabaq qollarından məhrum buraxaraq əlverişsiz hala gətirəcək.

Fransanın 20-ci əsrdəki ən böyük biologiya avtoritetlərindən biri olan Pierre Paul Grassé, özü də təkamülçü olmasına baxmayaraq, bu Darvinist ssenarinin “xəyal qurmaq”dan uzağa getmədiyini belə açıqlayar:

“Mutasiyaların heyvanların və bitkilərin ehtiyaclarını təmin etdiyinə inanmaq, həqiqətən çox çətindir. Amma Darvinizm bundan çoxunu da istəyir: Tək bir bitki, tək bir heyvan, minlərlə və minlərlə tam olması lazım olduğu formada faydalı təsadüflərə məruz qalmalıdır. Yəni möcüzələr adı qayda halına gəlməli,

inanılmaz dərəcədə aşağı ehtimallara sahib hadisələr asanlıqla reallaşmalıdır. Xəyal qurmağı qadağan edən bir qanun yoxdur, amma elm bu işin içində daxil edilməməlidir.”¹³

“Bilim ve Teknik” jurnalındakı müsahibədə edilən izahlar, yuxarıdakı məqalədə ifadə edildiyi kimi, “xəyal quran və bu xəyalı elmin içində daxil edən” doqmatik rəftarı əks etdirməkdədir. Amma bununla qalmamaqda, bir də oxuculara yanıldıcı üslub istifadə edilməkdədir. “Təkamül təzyiqi” deyilən ehtiyacların, kompleks orqanların ortaya çıxması üçün yetərli səbəb olaraq göstərilməsi, bunu sübut etməkdədir.

5) Kembri nağılları

Müsahibədə yer alan doqmatik təkamülçü izahlar arasında, kembri dövründə birdən ortaya çıxan fərqli canlı qruplarının mənşəyi mövzusu da var.

Əvvəl kembri dövründən qısaca danışaq. Bizə həyatın tarixini bildirən fosil qeydləri araşdırıldığında, bundan 540 milyon il əvvələ qədər, yer üzündəki həyatın çox dar əhatəli olduğu, sadəcə tək hüceyrəli canlıların və az müxtəlifliklə bəzi sadə tək hüceyrəli canlıların yaşadığı görülür. 540 milyon il əvvəl başlayan kembri dövründə isə, hamısı bir-birindən tamamilə fərqli bədən quruluşuna sahib olan 50-nin üzərində filum (ən fundamental heyvan kateqoriyaları) eyni anda ortaya çıxmışdır. Buna görə də, bu fakta “kembri partlaması” adı verilir. Göz, qan dövranı, mərkəzi sinir sistemi kimi son dərəcə kompleks orqanlara sahib olan bu canlıların bir anda ortaya çıxmış olmaları, təkamül nəzəriyyəsinə fosil qeydləri tərəfindən endirilən çox böyük bir zərbədir (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, “Fosillər həyat ağacını rədd edir” başlığı).

Təkamülçülərin cavablandırma bilmədikləri mövzu, bu qədər fərqli canlının, daha əvvəlki dövrlərdə onlara bənzər heç bir canlı yox ikən, bir anda və son dərəcə fərqli və kompleks quruluşa necə olub ortaya çıxdıqlarıdır. Berry bu sual qarşısında iki izah qarşıya qoymaqla qərarlaşmışdır ki, ikisi də etibarsızdır:

- Homeotik mutasiyalar: Berry, kembri partlayışında son dərəcə fərqli fiziki dizaynlara sahib canlıların ortaya çıxmasını, canlıların bədən quruluşu təyin edən idarə genlərində (homeobox genlər) meydana gələcək mutasiyalarla izah etməyə çalışır:

Homeotik mutasiyalardakı mexanizmin dövrəyə girmiş olmasıdır. Bir başqa deyişlə, təməl bədən planlarını ortaya çıxaran inkişaf planlarında çox kiçik dəyişikliklər olsa, nəticədə ortaya çox fərqli bədən planları çıxar.

Halbuki bu fərziyyənin heç bir elmi dayağı yoxdur. Çünki homoeobox genlər bir “sehrli dəyənək” deyil və bunlara təsir edən homeotik mutasiyalar “yeni bədən dizaynlarına” deyil, ancaq şikəst olmağa və ölümə gətirib çıxarmaqdadırlar. “Medical University of South Carolina”nın biokimya və molekulyar biologiya fakültəsində çalışan Dr. Christian Schwabe bu mövzuda belə izahi edir:

“Homeotik genlər kimi idarə genləri, fenotipləri (canlı bədənlərini) bir ehtimalla dəyişdirəcək mutasiyaların hədəfi ola bilərlər. Amma unutmamaq lazımdır ki, biri kompleks sistemdə nə qədər mərkəzi bir dəyişiklik etsə, bunun yan təsirləri o qədər də pis olar... Drosophila (meyvə milçəyi) genlərindəki homeotik dəyişikliklər, sadəcə anormallıqlar meydana gətirmişdir və tədqiqatçıların çoxu, Drosophila nümunələrindən bir arının çıxmasını gözləməməkdədirlər.”¹⁴

Qısaca homeotik mutasiyaların, daha əvvəl var olmayan 50-dən çox heyvan filumunu son dərəcə kompleks bədən dizaynları ilə birlikdə bir anda ortaya çıxardığı fikri, tam mənası ilə xəyal qurmaqdır. Homeotik mutasiyaların belə bir təsiri heç bir zaman görülməmişdir. Üstəlik nəzəri olaraq belə, belə bir şey mümkün deyil. Homeotik mutasiyalar canlılara genetik məlumat əlavə etməz, sadəcə var olan bədən planını pozaraq, orqanların yerlərini və şəkillərini dəyişdirirlər. Başından antena yerinə ayaq çıxan mutant meyvə milçəyi bunun bir nümunəsidir. Bu yolla canlıya əsla daha əvvəl sahib olmadığı bir orqan əlavə olunmaz, var olanlar da pozular və canlı şikəst qalar. Bu kimi təsadüfi mutasiyalar nəticəsində, elm adamlarını heyran qoyan komplekslikdəki bədən quruluşunun ortaya çıxma biləcəyinə inanmaq, heç bir elmi dəlili olmayan batil inanandır.

- “İqtisadi fürsətlər”: Dr. Berryin kembri partlayışına gətirdiyi ikinci sözdə “izah” isə, “iqtisadi fürsətlər” kimi bir fərziyyədir. Berry belə deyir:

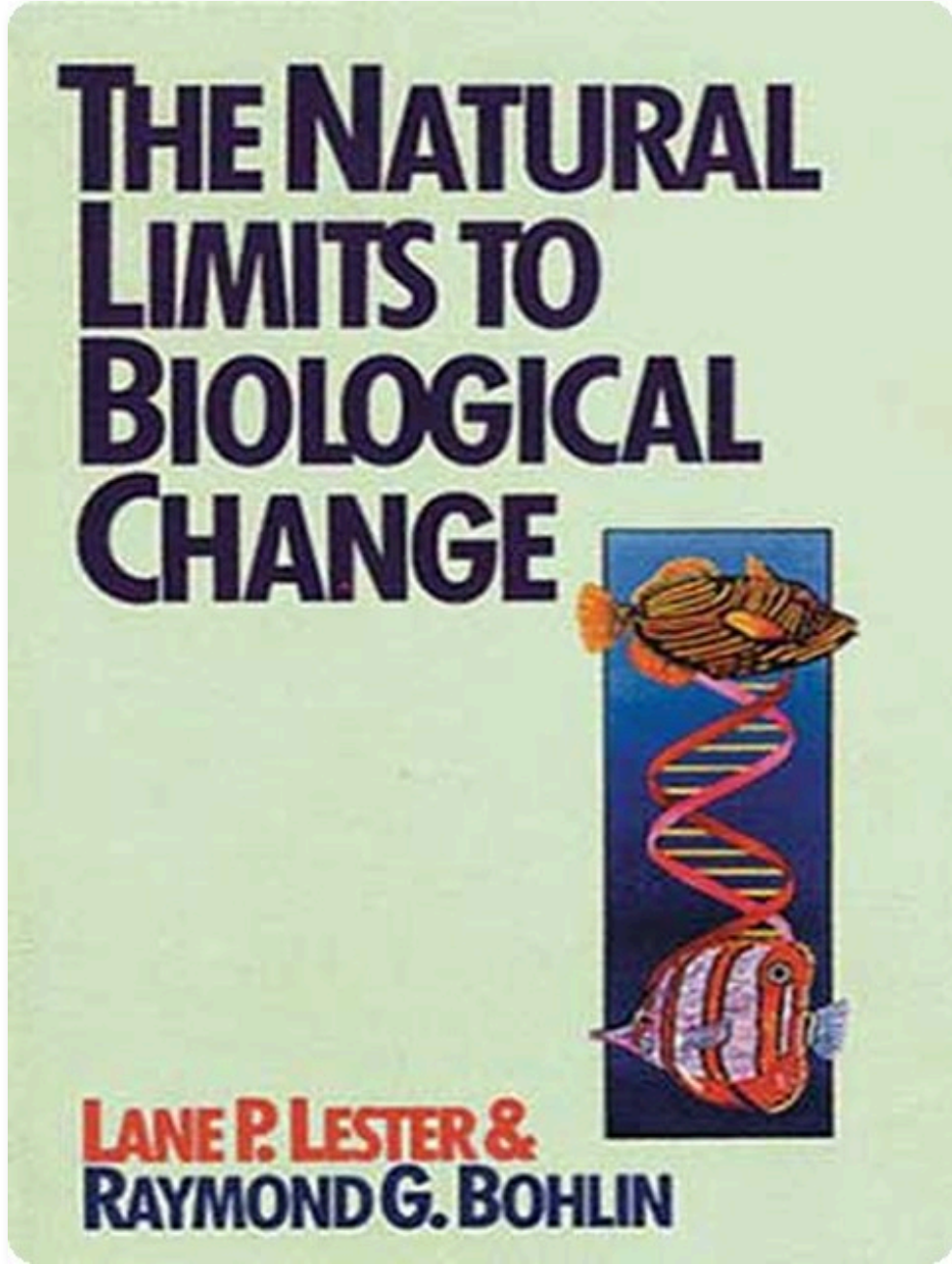
“...Bu (homeotik mutasiyalar) birinci məsələdir. O birinə gəldikdə, baxın o zamanlar, yəni 540 milyon il əvvəl ortada yeriyən yeganə orqanizmlər, iki təbəqəli hüceyrələr idi. Ümumiyyətlə o zamanlar dünya tək hüceyrəli dünya idi. Və birdən birə bu kompleks şeyləri ortaya çıxardırınsınız. Və dünya bomboşdur. Bu möcüzəvi bir şeydir. Düşünün təkamül olaraq heç bir sərhəd olmadan inkişaf edə bilərsiniz. Önünüzdə böyük iqtisadi fürsətlər sərilir.”

Elmi ciddiliyi olmayan bu iddia da, Berryin uçan canlıların mənşəyini açıqlamaq üçün “uçma ehtiyacı”nın yetərli olduğunu qarşıya qoyarkən istifadə etdiyi yanıltma üsulunun bir bənzəridir. Əgər dünyada irəli sürdüyü kimi “böyük iqtisadi fürsətlər” silsiləli olsa belə (bu da müzakirə edilə bilər), bu fürsətlər, şübhəsiz, özlərini istifadə edəcək heyvanları meydana gətirə bilməz. Bu məntiqə düşünsək, bir otağı müxtəlif qida maddələri ilə doldurub, sonra da bu qida maddələrini yeyəcək heyvanların orada özbaşına meydana gəlməsini gözləməyimiz lazımdır. Təkamülçülər əgər həqiqətən “iqtisadi fürsətlər”in canlı yaratdığına inanırlarsa, heç vaxt itirmədən belə bir təcrübəni etməlidirlər. Amma heç bir nəticə ala bilməyəcəklərini də bilməlidirlər.

6) Mutasiya demaqoqluğu

Müsahibənin bu mövzu haqqındakı hissəsini, təkamülçülərin məntiq oyunlarına yaxşı bir nümunə təşkil etdiyi üçün, eynilə göstəririk:

“Bilim ve Teknik” jurnalı: Yaradılışı müdafiə edənlərin, genetik olaraq dəyişikliyə uğramış meyvə milçəkləri niyə yaşaya bilmədikləri sualına nə cavab verəcəksiniz?

«Böyük olsun ya kiçik, mutasiyaların sərhədsiz bioloji dəyişiklik yarada biləcəyi tezisi fakt olmaqdan çox, inanc olaraq qalmaqda davam edir.» Genetikçi Leyn Lester və populyasiya genetikçisi Raymond Bolin

Berry: Bu suala cavab verməyimə belə ehtiyac yoxdur. Əgər bir meyvə milçəyinin antenalarla ehtiyacımız var deməkdir. Genlərinizdə reallaşan bir mutasiya, sizə antenalarınızı, ətrafınızı qəbul etməyinizə heç də köməkçi olmayan bir cüt ayaq formasında versə meyvə milçəklərinin üz qarası olacağınız qətidir. Təbii seçmə də sizi təbii olaraq bu vəziyyətdə ayrı tutacaq. Bu cür formaları, təbii seçmə prosesini təsirli bir şəkildə ortadan qaldırdığınız laboratoriyalardan başqa yerdə görməməyinizin səbəbi də budur. Qısaca bu cür mutasiyalar canlının zərərinə olan mutasiyalardır. Bu nümunədəkinə bənzəyən, amma canlının işinə yarayacaq mutasiyaların varlığı da bu ola bilər. Belə bir vəziyyətdə canlı yaşaya bilər. Amma bunlar çox məhdud saydadır.

Yuxarıdakı cümlələri qısaca analiz edək.

Əvvəlcə “Bilim ve Teknik” jurnalının bəhs etdiyi “mutant meyvə milçəkləri” mövzunu qısaca açıqlamaq lazımdır. Bu canlı növü, yəni *Drosophila melangaster*, 20-ci əsrin başlarından bu yana genetik araşdırmaların əsas heyvanıdır. Bu milçəklər üzərində minlərlə mutasiya təcrübəsi aparılmış, fərqli mutantlar əldə edilmişdir. Hadisənin pik nöqtəsi isə, bu mutantların heç birində “genetik məlumat artımı” və ya “faydalı dəyişiklik” olmamasıdır. Bu, təkamül nəzəriyyəsi üçün böyük bir məğlubiyyətdir; çünki təkamül nəzəriyyəsinə dəlil tapmaq məqsədi ilə edilən bu işlərdə, nəzəriyyənin canlıları inkişaf etdirən yeganə faktor olaraq göstərdiyi mutasiyaların, canlılara ancaq zərər verdiyi təcrübə olaraq ortaya qoyulmuşdur.

Müsahibədə məhz bu sual verilməkdədir. Yəni qısaca “mutant milçəklər həmişə şikəst qalır və ya ölür, nə deyəcəksiniz” deyilməkdədir. Cavabda isə, təəccüblü bir şəkildə, gətirilən etiraz eynilə təkrar edilməkdə, yəni şikəst qalan və ölən milçəklər nümunə verilməkdədir. İlk başda istifadə edilən “cavab verməməyə belə ehtiyac yoxdur” cümləsi, yalnız, oxucularda sanki təkamül nəzəriyyəsi baxımından ortada bir problem yoxmuş hissi oyandırmaq üçün istifadə edilmiş “psixoloji təsir etmə” sayıdır.

Bundan əlavə, mövzu təbii seleksiya ilə əlaqələndirilərək izah edilməkdə və beləcə sanki haqqında danışılan faktın təkamül nəzəriyyəsinə bir qatqısı varmış kimi davranılmaqdadır. Halbuki haqqında danışılan təbii seleksiya ilə təkamül nəzəriyyəsinin ehtiyac duyduğu təbii seleksiya arasında çox əhəmiyyətli bir fərq vardır. Şikəst meyvə milçəklərinin ölməsi, “əlverişsiz hala gələn fərdin ayırd edilməsi” deməkdir. Halbuki təkamülün ehtiyac duyduğu təbii seleksiya vasitəsi ilə “üstün hala gələn fərdlərin seçilməsi” lazımdır. Ortada bir “üstünlük qazanma” vəziyyəti yoxdursa, təbii seleksiya da, növü sabit tutmaq xaricində heç bir işə yaramaz. Darwin də bu həqiqəti “faydalı dəyişikliklər meydana gəlmədiyə muddət təbii seleksiya heç bir şey edə bilməz” deyərək qəbul etmişdir.¹⁵

Yaxşı meyvə milçəkləri bu olduğunda, təbii seleksiya vasitəsi ilə seçilə biləcək “faydalı dəyişiklik”, yəni faydalı mutasiya varmı? Müsahibədə, zərərli mutasiyalara dair konkret bir nümunə (antena yerinə ayaq çıxaran mutasiya nümunəsi) verilə bilməsinə baxmayaraq, bu mövzuda heç bir nümunə verilə bilməməkdə, sadəcə “ola bilər, yaşaya bilər” sözləri ilə bitən fərziyyə cümlələri qurulmaqdadır:

Bu nümunədəkinə bənzəyən, amma canlının işinə yarayacaq mutasiyaların varlığı da bu ola bilər. Belə bir vəziyyətdə canlı yaşaya bilər. Amma bunlar çox məhdud saydadır.

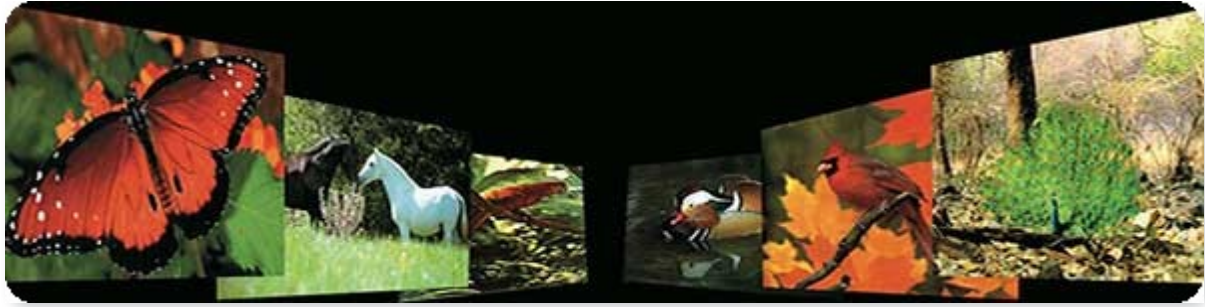
Bu mövzu ilə bağlı müsahibədə qəti danışa bilməməkdədir, çünki ortada haqqında bəhs edildiyi kimi bir nümunə yoxdur. “Məhdud sayda” belə yoxdur. Onsuz da olsaydı, “ola bilərdi” demək əvəzinə, konkret bir nümunə ifadə edilərdi. Amma belə bir nümunə olmadığı açıqca etiraf da edə bilmir, çünki o zaman təkamül nəzəriyyəsinin ən kritik çıxılmaz vəziyyətindən biri qəbul edilmiş olacaq.

Bu nümunədə də bir dəfə daha ortaya çıxdığı kimi, təkamül nəzəriyyəsinin; demədoqluq, səhv nümunələndirmələr, səhv məntiq mənfəətləri və elmi təməli olmayan ssenarilərdən başqa heç bir dayacağı yoxdur.

7) “Təsadüf” mövzusunda etirazın etibarsızlığı

Təkamül nəzəriyyəsi canlılığın mənşəyini təməldə təsadüf anlayışına söykəməsinə baxmayaraq, nəzəriyyənin müdafiəçiləri bunun bu şəkildə açıqca dilə gətirilməsindən narahat olarlar. Çünki yer üzündəki fəvqəladə kompleks həyatın bir “təsadüf” əsəri ola bilməyəcəyi, demək olar ki hər insan tərəfindən ağıl ilə aydın ola bilən bir həqiqətdir. Buna görə də, təkamülçülər, “biz əslində hər şey təsadüfdür demirik” deyərək tez-tez şikayətlənirlər. Müsahibədə də eynisi ifadə işlədilmiş, hətta müsahibənin başlığı “Təkamül təsadüf deyil ki” qoyulmuşdur?

Yaxşı təsadüf deyil bəs nədir? Berry, mövzunu təbii seleksiya üzərində mərkəzləşdirməkdə və belə deməkdədir:

Təbiətdəki canlılar təsadüfən yaranmaya bilməyəcək qədər mürəkkəb, mükəmməl və müxtəlifdir.

“Təsadüfi mutasiya, təkamül prosesində bir başlanğıcdır. Amma təkamül, təbii seçmə ilə son dərəcə deterministik bir mərhələdir. Məsələn mərmə kimi dağılmış bir sıra mutasiya var. Amma bunlardan ancaq müəyyən bir istiqamətdə gedən mərmə seçimlə üstün qılınır. Bu səbəbdən bu, təsadüfi bir proses deyil.”

Berryin buradakı etirazı mənasızdır. Təkamülə qarşı çıxan heç kim “təbii seleksiya təsadüfidir” deyə iddia qarşıya qoymamaqdadır. Təbii seleksiyanın “müəyyənlik” ehtiva etdiyinə, yəni hər zaman üçün təbii seleksiya yolu ilə üstün olan canlıların seçildiyinə heç kimin etirazı yoxdur.

Bizim “təkamül nəzəriyyəsi canlıların mənşəyini təsadüflərlə açıqlamağa çalışır” deməklə məqsədimiz, mutasiyalara istiqamətlidir. Amma onsuz da mutasiya, təkamülün tək “vəsaiti”dir. Berry “təsadüfi mutasiya, təkamül prosesində bir başlanğıcdır” deyərkən yanılmaqdadır. Neodarvinizmə görə, mutasiya təkamülün tək “başlanğıcı”dır. Mutasiya xaricində canlıların genetik məlumatını dəyişdirəcək təbii təsir olmadığına (və yaradılış həqiqətini də əvvəldən rədd edildiyinə) görə, təkamül nəzəriyyəsi, bütün genetik məlumatı “mutasiya nəticəsi” saymaq vəziyyətindədir. Nəzəriyyənin fərqli versiyalarının hamısı üçün bu keçərlidir.

Təkamül nəzəriyyəsini xurafat edən ən əhəmiyyətli nöqtə də budur: Mutasiyaların genetik məlumat meydana gətirdiyi, bir canlının genetik məlumatını inkişaf etdirdiyi əsla müşahidə edilməmişdir. Genetik Lane Lester və populyasiya genetikisi Raymond Bohlin, “The Natural Limits to Biological Change” adlı kitablarında bu mutasiya dilemmasını belə izah edirlər:

“Nəticədə dönüb-dolaşılıb gəlinən təməl nöqtə, hər hansı bir təkamül modelində, hər cür genetik variasiyanın mütləq mənşəyinin mutasiya olmasıdır... (Halbuki) Bir nöqtə son dərəcə açıqdır: Mutasiyaların, istər böyük, istərsə kiçik olsunlar, sərhədsiz bir bioloji dəyişmə meydana gətirə biləcəkləri tezisi, bir faktdan daha çox inanc olaraq qalmağa davam etməkdədir.”¹⁶

Eyni zamanda, bir də həyatın (yəni ilk canlı hüceyrənin) mənşəyi mövzusu var ki, bu mövzu təbii seleksiya və mutasiya anlayışlarını belə ehtiva etməyən, ancaq “kimyəvi maddələrin təsadüfən reaksiyaya girməsi” ssenarilərindən ibarət olan “təsadüf nağılı”dır.

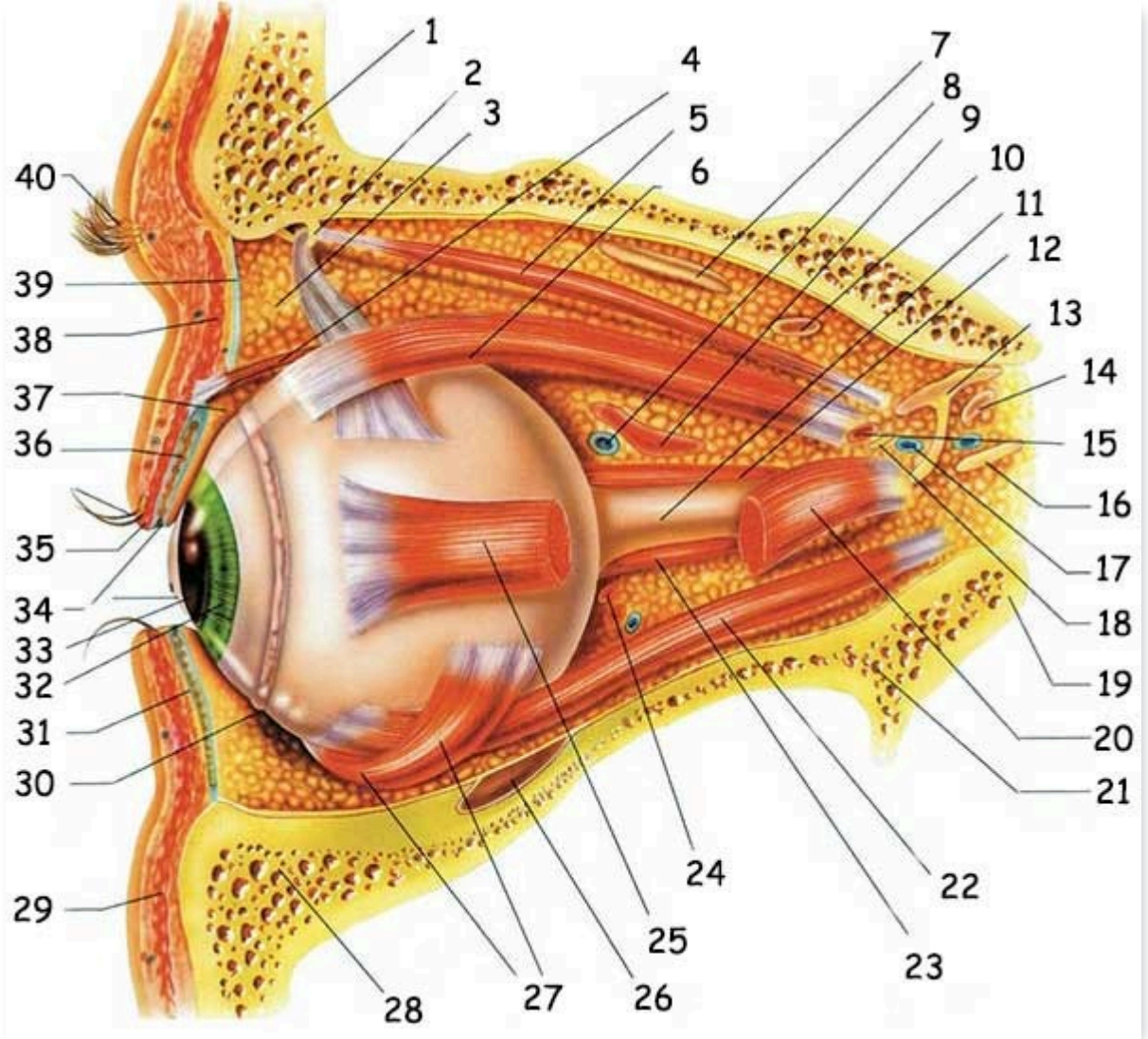
Qısaca, müsahibədə yer alan “təsadüf” mövzusunda etirazlar yersizdir. Təkamülçülər, canlılığın əvvəldən təyin olunmuş bir plana, dizayna söykənmədiyini, yəni yaradılmadığını iddia etdiklərinə görə, onu “məqsədsiz” bir prosesin təsadüfə nəticəsi saymaq vəziyyətindədirlər. Ancaq elm və ağıldan kənar bir iddianı açıqca dilə gətirməkdən utandıqları üçün “təkamül təsadüf deyil” deyərək iddialarını heç olmasa görünüşdə xilas etməyə çalışmaqdadırlar.

8) Gözü “sadələşdirilə bilər” hesab etmə yanılması

Dr. Berry gözün, yaradılış həqiqətini müdafiə edənlərin fikrinin əksinə “sadələşdirilə bilər” olduğunu irəli sürməkdə, buna dəlil olaraq da bəzi canlılarda olan ağ rəngə (daha doğrusu işığa) həssas hüceyrələri nümunə verməkdədir. Bu olduqca köhnə bir izahdır, çünki əsl sahibi Darvindir. Darwin “Növlərin mənşəyi” adlı kitabında gözün kompleks quruluşu qarşısında çıxılmaz vəziyyətə düşmüş, tək çarə olaraq “işığa həssas hüceyrələr”dən danışmış və bunların gözün meydana gəlməsində “ara mərhələ” ola biləcəyi barədə fərziyyə yazmışdır.

Bu müsahibədə isə Darvindən 150 il sonra eyni fərziyyəni təkrarlanmaqdadır.

Halbuki Darvindən bu yana çox şey dəyişmişdir. Və Darvinin ssenarisinin çox ibtidai, səthi və qeyri-mümkün olduğu ortaya çıxmışdır. Michael Behe, “Darwin’s Black Box” adlı kitabında, bu mövzuya xüsusi yer ayırır. Behe Darvinin “ışığa həssas hüceyrə” mövzusundakı fərziyyələrini ən fundamental nöqtədən, yəni bu hüceyrənin quruluşundan ələ alır:

Göz 40-a qədər ayrı hissədən ibarətdir və azaldıla bilməyən mürəkkəbliyə malikdir. Göz bu xüsusiyyətləri ilə təkamül nəzəriyyəsi üçün böyük problem təşkil edir.

“Darvin dünyanın böyük bir hissəsini müasir gözün sadə quruluşdan yavaş-yavaş meydana gəldiyinə razı salmış görünürdü, amma görmə hadisəsinin başlama nöqtəsinin haradan gəldiyini izah etməyi sınınamamışdı belə. Əksinə Darvin, bu sadə işığa həssas nöqtənin yeni gözün mənşəyi sualını bilərəkdən nəzərə almamışdı... Bu sualı nəzərdən qaçıрмаq üçün də mükəmməl bəhanəsi var idi: Bu tamamilə on doqquzuncu əsrin elmini aşmaqda idi. Gözün necə işlədiyi, yəni işıq fotonları tor qışaya ilk düşdüyündə nələr baş verdiyi o dövrdə açıqlana bilməzdi.”¹⁷

Yaxşı Darvinin sadə bir quruluş olaraq görüb yazdığı bu sistem həqiqətdə necə işləyir? Gözün tor qışa təbəqəsindəki hüceyrələr, onlara gələn işıq parçacıqlarını necə qəbul edirlər?

Sualın cavabı olduqca kompleksdir. Fotonlar tor qışadakı hüceyrələrə dəydikdə, sanki bir-birinin ardınca ustalıqla düzülmüş domino daşlarına bənzəyən molekular zəncirini hərəkətə keçirirlər. Bu sistemin işləməsini adi tərzdə açıqlamaq belə səhifələrlə sürməkdədir (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, “Görmənin kimyası” başlığı). Burada detallarını izah etmədiyimiz bu sistemi araşdıran hər kəs, tamamilə sadələşdirilə bilməz kompleks bir quruluşa sahib olduğunu görəcək.

Bu sistemin darvinizmin canlılığa gətirdiyi “təsadüf” izahına böyük zərbə endirdiyi isə açıqdır. Michael Behe, gözün kimyası və təkamül nəzəriyyəsi haqqında belə deyir:

“Darvinin 19-cu əsrdə açıqlaya bilmədiyi görmə prosesi və gözün anatomik quruluşu, həqiqətən də heç bir təkamülçü məntiqə açıqlana bilməz. Təkamül nəzəriyyəsinin qarşıya qoyduğu izahlar o qədər sadədir ki, gözdə baş verən və kağıza yazılması belə çətin olan inanılmaz dərəcədəki kompleks əməliyyatları əsla açıqlaya bilməz.”¹⁸

Məsələnin maraqlı tərəfi isə, 21-ci əsrdə “təkamülçü genetik” Andrew Berryin bütün bunları nəzərdən qaçıraraq, 150 il əvvəlinin ibtidai ssenarilərini təkrarlaması, bunlara söykənərək gözün “sadələşdirilə bilən” olduğunu irəli sürməsidir.

Mövzunun ikinci tərəfi isə, bu biokimyəvi quruluşla bərabər, gözün anatomik quruluşunun da “sadələşdirilə bilməz” olmasıdır. Məsələn 40-a yaxın kiçik parçadan ibarət olan insan gözü, əməliyyat yerinə yetirmək üçün bu parçaların hamısına birdən ehtiyac duyar. Daha bəsitə sadələşdirilə bilməz. Gerçəkdə Andrew Berryin nəzərdə tutduğu “bəyaza (və ya işığa) həssas hüceyrə”nin əməliyyat yerinə yetirməsi belə, sadələşdirilə bilməz kompleks bir sistem tələb etməkdədir. Türkiyə təkamülçülərindən Cemal Yıldırım, təkamül nəzəriyyəsinə müdafiə etmək məqsədi ilə qələmə aldığı “Təkamül qaydası və mövhumatçılıq” adlı kitabında bu həqiqəti belə etiraf edir:

“Görmək üçün çox sayda qurğunun əməkdaşlığına ehtiyac var: Göz və gözün daxili qurğularının yanında beyindəki xüsusi mərkəzlə göz arasındakı əlaqələrdən söz edilə bilər. Bu kompleks quruluş necə meydana gəlmişdir? Bioloqlara görə təkamül prosesində, gözün meydana gəlməsində ilk addım, bəzi ibtidai canlılarda dəri üzərində işığa həssas kiçik bir hissənin yaranması ilə atılmışdır. Ancaq təbii seleksiya bu qədər meydana gəlmənin öz başına canlıya təmin etdiyi üstünlük nə ola bilər? Elə bir yaranma ilə birlikdə beyində vizual mərkəz ilə ona bağlı sinir şəbəkəsinin də qurulması lazımdır. Olduqca kompleks olan bu bir-birinə bağlı qurğular qurulmadıqca “görmə” dediyimiz hadisənin ortaya çıxması gözlənilə bilməz... Adi yumşaq molyuskun gözündə bizimkində olduğu kimi torlu qişa, buynuzlu qişa və sellüloza tərkibli linza vardır. İndi təkamülü müdafiə edənlər, bu cür fərqli iki növdə bir sıra təsadüfi tələb edən quruluşun tam təbii seleksiya ilə necə açıqlaya bilərik?... Darvinçilərin bu suala qane edici cavab verib-verə bilmədikləri müzakirə edilə bilər...”¹⁹

Göründüyü kimi, Andrew Berryin bir cümlə ilə toxunub keçdiyi, ancaq sanki əhəmiyyətli bir elmi izah kimi təqdim etdiyi “gözün sadələşdirilə bilər” tezisi, elmi detalları bir az düşündükdə ortaya çıxan böyük bir yanılmadır.

9) “Uzun zaman” və təbii seleksiya yanılmaları

Andrew Berry “Bilim və Teknik” jurnalının müsahibəsində “uzun zaman” anlayışı üzərində də dayanmış, kifayət qədər zaman verildiyində və təbii seleksiya ilə, cansız maddələrin bütün canlılığı meydana gətirə biləcəyini qarşıya qoymuşdur.

Təkamülçülərin sığındıqları bu iddianın təməlinə, zamanın mümkün olmayanı bacara biləcək bir güc olduğu fərziyyəsi yatır. Buna görə, kimyəvi bir qarışıqın təsadüfən amin turşularını, zülalları, DNT və RNT-ni, digər hüceyrə parçacıqlarını və nəticədə canlı bir hüceyrəni meydana gətirmələri qısa bir zaman aralığında qeyri-mümkündür. Ancaq zaman uzandıqca, məsələn milyonlarla ilə çıxdıqca, bu mümkün olmayan ehtimal, birdən-birə mümkün hala gəlir.

Təkamülçülər bu zaman faktorunu “faydalı təsadüflərin yığılması” olaraq açıqlayırlar. Yəni bir quruluş, faydalı təsadüflə müsbət xüsusiyyət qazanacaq, aradan bir neçə min il keçdikdən sonra faydalı təsadüf daha ona əlavə olunacaq, bir neçə on min il sonra biri daha reallaşacaq və nəticədə milyonlarla il içində bu faydalı təsadüflər yığılaraq böyük və müsbət bir dəyişiklik meydana gətirəcəklər.

Bir çox insan, bu məntiqi çox araşdırmadan qəbul edir. Halbuki bu məntiqin içində çox açıq və təməl aldatma var. Bu aldatma, “faydalı təsadüflərin bir-birlərinə əlavə olunmaları” tezisində yatır. Həqiqətdə faydalı təsadüflərin, bir-birlərinə əlavə olunmaları üçün gözləndəcək bir mexanizm təbiətdə yoxdur.

Bununla nə demək istədiyimizi, bir nümunə ilə açıqlayaq. Söz gəlişi bir meymunu kompüter arxasına oturtsaq və bu meymunun təsadüfi düymələrə basaraq, insanlıq tarixini yazmasını gözləsək. Normal bir ağıla və anlayışa sahib bir insan milyardlarla il keçsə belə meymunun təsadüfi düymələrə basaraq bunu reallaşdırma bilməyəcəyini bilər. Ancaq təkamülçülər bu qeyri-mümkün hadisəyə belə bir ehtimal verirlər: “Meymun düymələrə basdığına, hər hərflər üçün 32-də 1 doğru etmə ehtimalı vardır. Bir dəfə doğru düyməyə basdığına, bu doğru düymə təbii seleksiya yolu ilə seçilir. Bir sonrakı düymə üçün edəcəyi səhvlər də yenə təbii seleksiya yoluyla seçilir. Beləcə, milyonlarla il davam edən bir seçmə prosesi içində, meymun insanlıq tarixini yazma bilər.”

Təkamülçülərin müdafiə etdikləri bütün zaman iddialarının təməlinə də buradakı məntiq yatır.

Halbuki az əvvəl də ifadə edildiyi kimi bu yanaşmada çox açıq bir aldatma vardır: Təbiətdə, meymunun basdığı düymələrdən hansının doğru olduğunu təyin edib seçəcək bir mexanizm yoxdur! “Yaxşı bu hərflər doğru oldu, indi bunu qoruyaraq bir sonrakı pilləyə keçək” deyəcək bir şüur yoxdur.

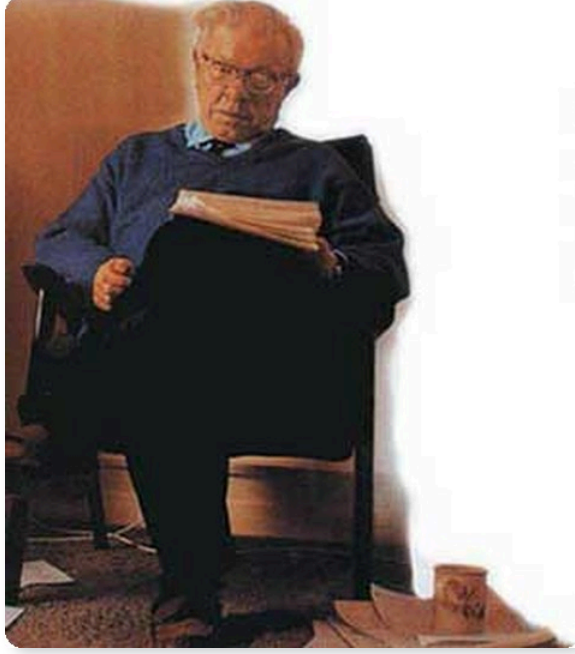
Təbii seleksiya kor bir mexanizmdir. Bu mexanizm vasitəsi ilə ancaq “üstün” nəticələr seçilər. Canlılardakı kompleks sistemlər isə, ancaq əskiksiz halda olduqlarında işləyər və dolayısı ilə “üstünlük” mövzusu olurlar. Bu sistemlərin ara mərhələlərində “üstünlük” meydana gəlmədiyi üçün, təbii seleksiya vasitəsi ilə seçilmələri qeyri-mümkündür. Bu səbəbdən də, təbiətdə “komplekslik yaradan mexanizm” yoxdur. Müşahidə və təcrübələr də bunu təsdiqləməkdədir. Zaman istəndiyi qədər uzadılsın, ortada bir mexanizm olmadıqdan sonra fayda verməz.

Həqiqətdə “uzun zaman” deməqoqluğuna müraciət edən təkamülçülərin tək məqsədləri, mövzunu müşahidə və təcrübə sahəsindən çıxarmaq, bilinməyən bir keçmiş sürümək və beləcə insanların zehində təkamülün mümkün ola biləcəyinə dair səhv təəssürat yaratmaqdır.

10) “Metal tullantısından yaranan reaktiv təyyarə” inancı

Təkamülçü genetik Dr. Andrew Berry, “Bilim və Teknik” jurnalındakı müsahibəsinin sonunda, bura qədər izah etdiyimiz yanılma, fərziyyə və sayıqlamaları da kölgədə buraxan və “metal tullantısından yaranan reaktiv təyyarə” nağılı izah etməkdədir.

Bu nümunə, bundan illər əvvəl nobel mükafatlı məşhur ingilis astronom və riyaziyyatçı Fred Hoyle tərəfindən verilmişdir. Hoyle canlı hüceyrənin cansız kimyəvi maddələrin təsadüflərlə birləşməsi nəticəsində ortaya çıxdığı şəklindəki təkamülçü ssenarinin, “qasırğanın metal tullantısını sovurduğu parçalarla təsadüfən “Boeing 747” reaktiv təyyarəsi yarandı” kimi ssenari olduğunu açıqlamışdır.²⁰

Nobel mükafatlı ingilis astronom və riyaziyyatçısı Fred Hoyle

Berry isə bu nümunəni təkrar gündəmə gətirərək, “bəli, təbii seleksiya ilə metal tullantısından təyyarə belə meydana gələr” deməkdədir:

Berri də təkamülə inanmaqla, bir çox təkamülçü kimi, metal tullantıları üzərinə düşən qasırğanın jumbo təyyarəsi yaradacağına inanmış kimi olur.

O metal tullantısı anbarında təbii seleksiya fəaliyyətdədirsə və fərqli parçalar bir yerə gəlib kiçik strukturlar meydana gətirə bilirsə və bu parçalarla müəmma üçün 3,5 milyard iliniz varsa, bəlkə də bu prosesin sonunda metal tullantısından reaktiv təyyarə yarada bilərsiniz.

Əgər Berryin sözlərini ciddi qəbul etsək, bu sözlərin aşağıdakı yanlışlarla (və ya yalanlarla) dolu olduğunu görürük:

Hoylenin verdiyi “metal tullantısından yaranan reaktiv təyyarə meydana gəlməsi” nümunəsi, ilk canlı hüceyrənin mənşəyi haqqında bir nümunədir. Bir başqa ifadə ilə, Hoyle, reaktiv təyyarə nümunəsi ilə, “prebiotik” (həyat əvvəli) dövrdə, həyatın ilk ortaya çıxmasını nəzərdə tutmuşdur. Əlbəttə, Berryin də çox yaxşı bildiyi kimi, prebiotik mühitdə təbii seleksiyadan söz edilə bilməz. Çünki təbii seleksiya, canlı orqanizmlərin qida və həyat şərtləri üçün bir-biri ilə rəqabət anlayışına söykənir. Cansız molekulların, məsələn amin turşularının, kimyəvi əsasların və digər kimyəvi maddələrin öz aralarında “həyat mübarizəsi” aparmasına inanmaq, boş sözdür.

Bu səbəbdən Berryin “reaktiv təyyarə” nümunəsinin yanına təbii seleksiya anlayışını əlavə etməyə çalışması əhəmiyyətli bir səhvdir.

Biz yenə də Berryə imkan verək və irəli sürdüyü ssenarini (elmi və məntiqi baxımdan bütün etibarsızlığına baxmayaraq) bir an üçün qəbul edək. Yəni metal tullantısı ilə dolu bir anbarın içində “təbii seleksiya” yaşandığını fərz edək. Görəsən Berryə görə, bu anbarın içində seçiləcək olan “üstünlük” nədir?

Əvvəl bunu soruşaq: Bir reaktiv təyyarə nə vaxt “üstünlük” əldə edər? Əlbəttə uçduğu zaman... Yaxşı təyyarənin uçuşu üçün nə lazımdır? Nöqsansız olması... Yəni anbarın içində təyyarənin qanadının, mühərrikinin, pilot kabinəsinin, elektrik sisteminin, kreslolarının, gövdəsinin və burada saymağa gerek görmədiyimiz minlərlə parçasının tək-tək meydana gəlməsinin heç bir mənası olmaz. Bunlar meydana gəlsələr belə üstünlük təmin etmədikləri üçün seçilə bilməz. Anbarın içində, Berryin iddia etdiyi kimi müxtəlif sınaqlar reallaşdıran şüurlu bir sistem də yoxdur. Anbarın içində sadəcə ölü, şüursuz, cansız maddə var. Və 3.5 milyard deyil, 3.5 trilyon il də gözləsək, ortaya heç bir dizayn çıxmaz.

Əslində təkamülçülər də böyük ehtimalla bu qədər qeyri-real bir ssenariyə inanmırlar. Yenə də təkamülçülər zamanla belə “iddialı” nümunələrlə ictimaiyyətin önünə çıxırlar. Bundakı məqsəd, çox axmaq bir fikri, çox soyuqqanlı bir şəkildə və “özünə güvənmək” ədası ilə müdafiə edərək, yəni psixoloji faktorların köməyi ilə, məqbul kimi göstərə bilməkdir.

Nəticə

Həqiqətdə təkamül nəzəriyyəsi ilə yaradılış həqiqəti arasındakı fərq, bura qədər izah etdiyimiz texniki detallara görə qalmaqaldır qədər açıq və sadədir. Burada edilən izahlar, bir insan dünyanın ən böyük göydələninin təsadüfən orada olmadığına, bu göydələni hazırlayan memarların, mühəndislərin olduğuna razı salmağa çalışmaqda eynidir.

Təkamülçülər cansız maddənin uzun zaman sonra canlanıb hüceyrələr meydana gətirdiyinə, bu hüceyrələr mutasiyalar və aralarındakı “rəqabət” nəticəsində, Stiven Hokinq, Albert Eynşteyn, Hamfri Boqart, Mariya Kuri, Memar Sinan, Nyuton, Frenk Sinatra, Aristotel kimi insanları, tovuz quşlarını, kəpənekləri, dovşanları, yasəmənləri, limonları və ya akasiya ağaclarını meydana gətirdiyinə inanmaqdadırlar. İnandıqları bu ssenari üçün lazım olan trilyonlarla fərqli mərhələnin tək birinin belə bənzəri bu günə qədər müşahidə edilməmiş, təcrübə yolu ilə təsdiqlənməmişdir. Bu mərhələləri nəzəri olaraq belə müdafiə edə bilməməkdədirlər. Amma buna baxmayaraq israr edirlər.

Bu israrın tək səbəbi, yaradılışı qəbul etməmək üçün göstərdikləri inaddır. Materializmə kor-korana bağlı qalmaq, onlar üçün sanki müqəddəs bir doqmadır. “Bilim və Teknik” jurnalının baş redaktor və yazı işləri müdiri hörmətli Rəşit Gürdilek, bu yanaşmanı jurnalın 2001-ci il noyabr sayındakı giriş yazısında açıqca ifadə edərək, bu fikri qəbul edə bilmələri üçün “pozitivizm çərçivəsi daxilində qalmaları şərti”nin lazım olduğunu açıqlamaqdadır.

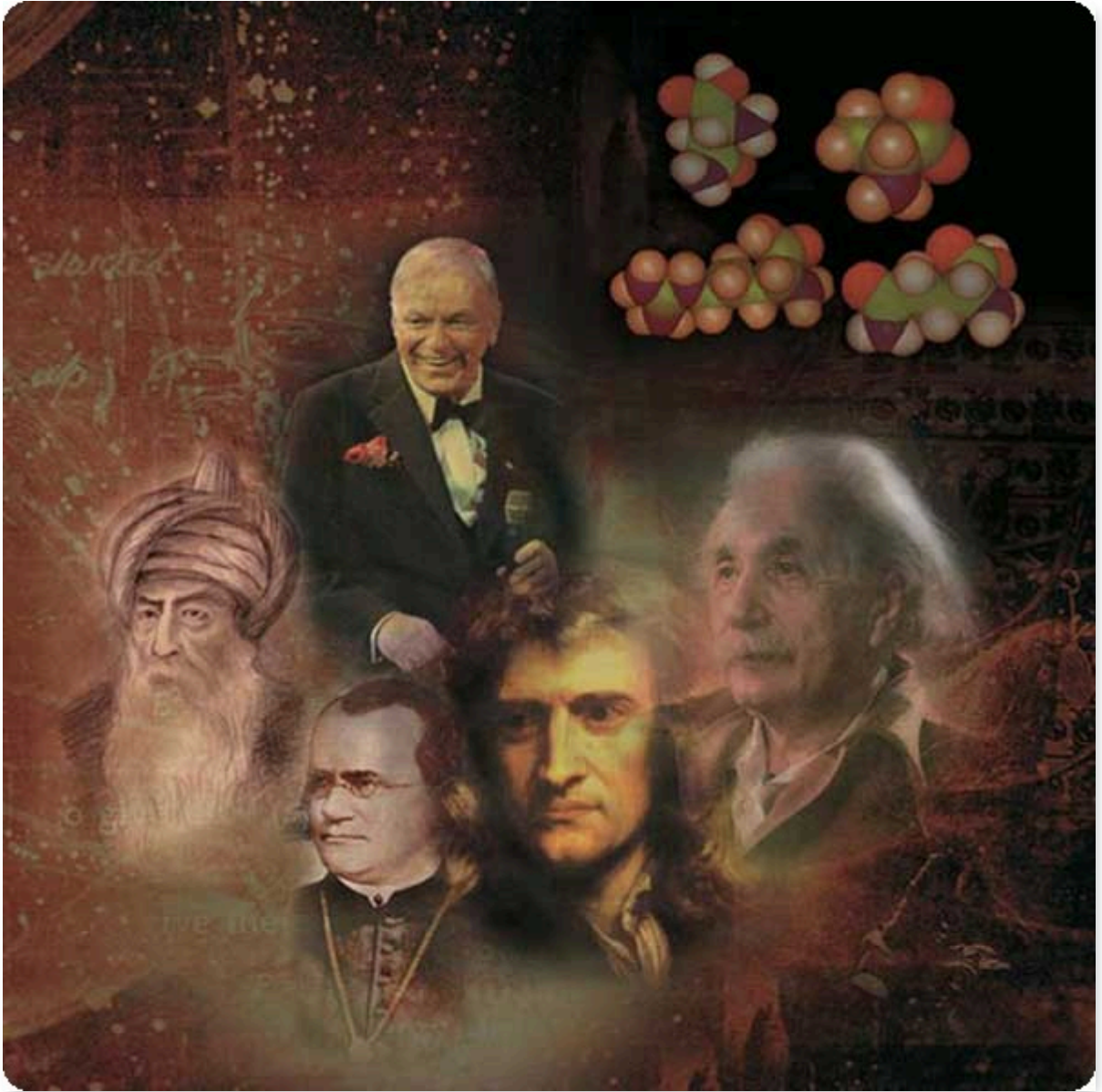
Biz, 19-cu əsr doqması olan “pozitivizm”in deyil, müsbət elmlərin çərçivəsi içindəyik. Və müsbət elmlər bizə açıqca həyatın təsadüflərlə və təbiət qanunları ilə meydana gəlmədiyini, sonsuz qüdrət sahibi

Yaradıcımız tərəfindən yaradıldığını göstərməkdədir. Behenin dediyi kimi, bu nəticə, “bilmədiklərimizdən deyil, bildiklərimizdən, son 50 il içində elmin göstərdiklərindən” qaynaqlanmaqdadır. Uzun sürən materialist yanılmadan sonra, elmin gəldiyi nəticə, bu mütləq həqiqəti təsdiq etmək olmuşdur:

Kainatı yoxdan yaradan Allahdır. Canlıları və insanı da Allah yaratmışdır. Və hər canlı, varlığını və həyatını ONA borcludur.

“Bilim ve Teknik” jurnalının insanın mənşəyi haqqındakı elmdən uzaq ssenariləri

“Bilim ve Teknik” jurnalının 2001-ci il noyabr ayı sayında yer alan digər iki təkamülçü məqalə isə insanın təkamülü iddiası ilə əlaqədar idi. Ancaq nə “texnologiya, mədəniyyət və insanın təkamülü...” başlığını daşıyan ilk məqalədə, nə də “paleonevrologiya” başlıklı ikincisində, təkamül nəzəriyyəsi lehinə heç bir dəlil təqdim edilə bilməmişdi. Hər iki məqalənin yazarının ortaq nöqtəsi, insana aid bəzi xüsusiyyətləri təkamül nəzəriyyəsinin ön qəbullarına görə izah etməkdən ibarət idi.

Trilyonlarla il keçsə də, cansız maddələr öz-özlərini təşkil edərək təsadüfən Eynşteyni, Nyutonu, Mendeli, Frenk Sinatranı və ya Memar Sinanı yarada bilməzlər.

Bu üsul, təkamülçülər tərəfindən tez-tez istifadə edilir. Mövcud elm sahələrinin ortaya qoyduğu tapıntılar vəsait edilərək, təkamül nəzəriyyəsinə uyğun ssenarilər çıxarılır. Məsələn insan dilinin, anatomiyasının, beyin quruluşunun necə “təkamülləşmiş” olduğuna dair bir çox ssenari var. Hər anlayış təkamül nəzəriyyəsinə görə izah olunaraq oxucuya deyilir. Xəyali şəkillər, elmi görünən qrafiklər bu imici dəstəkləmək üçün yazılara əlavə edilir. Bu üsulla qarşı-qarşıya qalan oxuyucunun diqqət yetirəcəyi həqiqət, izah edilən ssenarinin, elmi tapıntılara deyil, təkamül nəzəriyyəsinin ön qəbullarına söykənməsidir. Elmi tapıntıları isə, bu ön qəbullara görə izah edər və təhrif edirlər.

“Bilim ve Teknik” jurnalının 2001-ci il noyabr ayı sayındakı bu iki təkamülçü yazıda, bu üsulu izləmək mümkündür. Yazıların hər ikisində, xüsusilə “Paleonevrologiya” başlıqlı yazıda, insan anatomiyasına (qırtlaq quruluşuna, dik skelet quruluşuna, beyninə) dair məlumatlar verilmiş, və bu məlumatlar, insanın meymunlarla ortaq atadan gəldiyi iddiası ilə birlikdə təqdim edilmişdir. Halbuki bu məlumatlar, “insanın təkamülü” iddiasına dayaq meydana gətirməməkdə, əksinə bu iddianı etibarsız etməkdədir.

Bilinməlidir ki, “Bilim ve Teknik” jurnalının 2001-ci il noyabr ayı sayında yer verilən “sadələşdirilə bilməz komplekslik” anlayışı, təbii seleksiya ilə təkamülləşmə nəzəriyyəsini, yəni Darvinizmi yerlə bir etmişdir. Bu həqiqət ortaya çıxdıqdan sonra, insanın və ya bir başqa canlının mənşəyi haqqında Darvinist (və hətta Lamaksist) ssenarilər yazmaq, elmə müqavimət göstərməkdən başqa bir məna daşımaamaqdır.

“Bilim ve Teknik” jurnalının “insanın təkamülü” mövzulu məqalələrindəki yanımlar

“Bilim ve Teknik” jurnalının 2001-ci il noyabr ayı sayının təkamül nəzəriyyəsinə ayrılan digər səhifələrində “Atalarımız daha xoşbəxt idi?” və “Niyə gülürük?” başlıqlı iki yazı daha yer alırdı. Bu yazıların ortaq xüsusiyyəti isə, təkamülçülərin hər cür mövzunu təkamül ilə izah etmələrinə təəccüblü nümunə təşkil etmələri idi.

“Atalarımız daha xoşbəxt idi?” başlıqlı yazıda xoşbəxtliyin və bədbəxtliyin, “Niyə gülürük?” başlıqlı yazıda isə gülmənin sözdə təkamül mənşəyi araşdırılmaqda idi. Hələ ilk canlı hüceyrənin necə meydana gəldiyini açıqlaya bilməyən bir nəzəriyyənin, bu canlı hüceyrəsindən bütün canlıların və insanların necə meydana gəldiyini, sonra da bu insanın davranışlarının mənşəyinin nə olduğunu izah etməsi əlbəttə ki, gözlənilə bilməz. Ancaq təkamülçülər, təkamül nəzəriyyəsini elmi və hər faktı açıqlaya bilən həqiqət kimi göstərə bilmə səyi ilə, siyasətdən elmə, psixologiyadan tarixə qədər hər mövzuda “təkamül ssenari” yazmaqdan geri qalmamaqdadırlar.

Prof. Michael Behe, təkamülçülərin təkamüllə heç bir əlaqəsi olmayan mövzulara olan bu maraqlarından belə bəhs etməkdədir:

Təkamül psixoloqları fədakarlıq, sevgi, sədaqət, bağlılıq, mərhəmət kimi insana məxsus hisslərin təbii seleksiya ilə meydana gəldiyini müdafiə edirlər. Bu, heç bir elmi əsası olmayan mənasız bir iddiadır. Belə bir iddiaya inanmaq ilə qurbağaların şahzadələrə çevrildiyi nağılları həqiqət sanmaq arasında heç bir fərq yoxdur. Əlbəttə ki, hiss edən, düşündüyü, həzz alan insan ruhu şüursuz proseslərin məhsulu ola bilməz.

“Hətta bu nəzəriyyə (təkamül), bəzi elm adamları tərəfindən insan davranışlarının başa düşülməsi üçün də genişləndilmişdi: İntihar edən insanlar niyə böhrana düşər, gənclər niyə evlənmədən uşaq sahibi olurlar, niyə bəzi qruplar zəka testlərində digərlərindən daha müvəffəqiyyətli olur və niyə dini missionerlər evlənə bilməz və uşaq sahibi ola bilməzlər! Təkamül düşüncəyə mövzu olmamış heç bir şey qalmamışdır əslində - bir orqan və ya fikir, görüş ya da duyğu olsa belə!”²¹

Bir başqa Amerikalı elm adamı Henry Morris isə təkamül nəzəriyyəsinin gəldiyi əlaqəsiz sahələri belə sıralamaqdadır:

“Təkamül anlayışı qısa zaman ərzində bioloji sahənin xaricinə də yayılmışdır. Bir tərəfdə ulduzlar və kimyəvi elementlərin meydana gəlməsi kimi qeyri-üzvi mövzular, bir tərəfdə dilçilik, ictimai antropologiya, müqayisə edilən hüquq və din kimi mövzular təkamülçü prizmadan araşdırılmağa başlanmışdır, ta ki bu gün bizlər təkamülü universal və hər şeyi mühitləyib əhatə edən bir proses olaraq görəndə qədər.”²²

Bu yazıda bəhsi keçən “Bilim ve Teknik” jurnalının yazılarında xoşbəxtliyin mənşəyini açıqlamaq üçün istifadə edilən “təkamül psixologiyası” da, təkamülçülərin bu üsulları nəticəsində ortaya çıxmış, “süni elm sahəsi”dir.

Təkamülçü psixoloqlar, “təbii seleksiya yolu ilə insanın bədənini meydana gəldisə, insanın davranışları da meydana gəlmişdir” iddia edirlər. Ancaq bu ən az təbii seleksiya yolu ilə insan bədənini kimi kompleks bir quruluşun meydana gəlməsini iddia etmək qədər məntiqsiz və heç bir elmi dəstəyi olmayan bir iddiadır.

Xoşbəxtlik, kədər, həyəcan, zövq kimi xüsusiyyətlər insanın ruhuna aiddir. Və təbiətdəki heç bir mexanizm bu xüsusiyyətləri, cansız maddələrə qazandıra bilməz. Ancaq təkamül nəzəriyyəsi, cansız, ruhsuz, şüursuz maddələrin, kifayət qədər zaman verildiyində və təbii seleksiya vasitəsi ilə lazımlı proseslər seçildiyində, düşünən, duyğulanan, sevinən, xoşbəxt olan, kədərlənən, darıxan, dostluğu, fədakarlığı, vəfanı bilən, həyəcanlanan, çaxnaşmaya düşən, qorxan, güvən duyan insanlara çevrilə biləcəyinə inanmaqdadır. Bu keçmiş zamanların xurafatlarından, cadugərlərin tilsimlərinə, hətta qurbağaları şahzadələrə çevirən nağıllara inanmaqdan daha da batil, geri qalmış, cahilcə bir düşüncənin məhsuludur.

“Bilim ve Teknik” jurnalındakı yazıda fikirlərinə yer verilən və xoşbəxtliyin mənşəyini araşdıran tədqiqatçı David Buss, eyni zamanda insanlar üçün təkamül mənşəyinə baxaraq xoşbəxtlik reseptləri hazırlamağa da biganə qalmamışdır. Bussa görə insanın xoşbəxt ola bilməsi üçün “xoşbəxt olan ataları” kimi yaşaması lazımdır.

Halbuki xoşbəxtliyin mənşəyi, insanın ruhunun və bu ruhu ona verən Yaradıcımızın fərqində olmasıdır. Özünü və digər insanları cansız maddələrin təsadüfi yaranması olaraq görən insan nə özünə, nə də

dostlarına, yaxınlarına lazım olan dəyəri verməyəcək. İnsanlığı dəyərsiz görən bir insan sevgi, dostluq, şəfqət, fədakarlıq kimi xoşbəxtlik gətirən xüsusiyyətlərə də inanmaz. İnsanları və bütün yaşadıqlarını, həyatda qala bilmək üçün mübarizə edilməsi lazım olan adam və hadisələr olaraq görəcəyi üçün həmişə stressli, gərgin, mərhəmətsiz, hissiz, donuq həyat yaşayar. Bir insanın xoşbəxtliyinin səbəbi olan dostluq, sevgi, fədakarlıq, güvən duyma, vəfa, hörmət kimi xüsusiyyətlərin həqiqi mənası ilə heç bir zaman yaşaya bilməz.

Buna görə də, təkamül psixologiyası kimi təkamül nəzəriyyəsinə söykənərək edilən araşdırma və işlərin hamısı boş yerə vaxt itirtməkdə, bir çox insanın və elm adamının vaxtı, əməyi, məlumat təcrübəsi və maddi imkanları səhv məqsəd uğuruna tükənməkdədir.

“Bilim və Teknik” jurnalının isə, bu cür doqmatik təkamül təbliğatlarına vasitəçilik etməkdənsə, həyatın mənsəyinə dair həqiqətən konkret elmi tapıntıları ortaya qoyması lazımdır.

İnsanların bədbəxtliklərinin və gərginliklərinin səbəbi bütün dünyanı və özlərini boşuna yaradılmış varlıqlar sanmalarıdır. Halbuki hər insan və hər hadisə sonsuz mərhəmət sahibi Rəbbimizin nəzarəti altındadır.

Qaynaqlar

- 1) Raff and Kaufman, "Embryos, Genes and Evolution: The Developmental-Genetic Basis of Evolutionary Change", Indiana University Press, 1991, səh. 34
- 2) Ernst Mayr, "One Long Argument: Charles Darwin and Genesis of Modern Evolutionary Thought", Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1991, səh. 138
- 3) E.R. Leach; "Nature", 293:19, 1981
- 4) Michael J. Behe "Darwin v. Intelligent Design (Again); H. Allen Orr's discussion of Darwin's Black Box", Boston Review, dekabr/yanvar 1997
- 5) Michael J. Behe "Darwin v. Intelligent Design (Again); H. Allen Orr's discussion of Darwin's Black Box", Boston Review, dekabr/yanvar 1997
- 6) Michael J. Behe "Darwin v. Intelligent Design (Again); H. Allen Orr's discussion of Darwin's Black Box", Boston Review, dekabr/yanvar 1997
- 7) Jonathan Wells, "Icons of Evolution", Regnery Publishing, 2000, səh. 51
- 8) Carl Woese, "The Universal Ancestor", Proceedings of the National Academy of Sciences, USA, 95, (1998) səh. 6854
- 9) Elizabeth Pennisi, "MICROBES, IMMUNITY, AND DISEASE: Is It Time to Uproot the Tree of Life?" Science, cild 284, Sayı 5418, 21 may 1999, səh. 1305-1307
- 10) Jonathan Wells, "Icons of Evolution", Regnery Publishing, 2000, səh. 51
- 11) Phillip E. Johnson, Dogmatic Materialism, <http://bostonreview.mit.edu/bostonreview/br22.1/johnson.html>
- 12) Michael J. Behe "Darwin v. Intelligent Design (Again); H. Allen Orr's discussion of Darwin's Black Box", Boston Review, dekabr/yanvar 1997
- 13) Pierre-P Grassé, "Evolution of Living Organisms", New York: Academic Press, 1977, səh. 103
- 14) Mini Review: Schwabe, C., 1994. "Theoretical limitations of molecular phylogenetics and the evolution of relaxins. Comp". Biochem. Physiol. 107B:167-177
- 15) Charles Darwin, "The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition", Harvard University Press, 1964, səh. 177
- 16) Lane Lester, Raymond Bohlin, "The Natural Limits to Biological Change", Probe Books, Dallas, 1989, səh. 141
- 17) Michael Behe, "Darwin's Black Box", The Free Press, New York, 1996, səh. 18
- 18) Michael Behe, "Darwin's Black Box", The Free Press, New York, 1996. səh. 31
- 19) Cemal Yıldırım, "Evrin Kuramı ve Bağnazlık", Bilgi Yayınevi, yanvar 1989, səh. 58-59
- 20) "Hoyle on Evolution", Nature, Cild 294, 12 noyabr 1981, səh. 105
- 21) Michael J. Behe, "Darwin'in Kara Kutusu", Aksoy Yayıncılık, 1998, səh. 14
- 22) Henry Morris, "The Long War Against God", Baker Book House, 1996, səh. 19

3 FƏSİL

“FOCUS” JURNALININ ELMİ YANILMALARLA DOLU “TƏKAMÜL FAYLI”

2 001-ci il oktyabr ayı tarixli “Focus” jurnalında, təkamül nəzəriyyəsi mövzusunı ələ alan 5 ayrı yazı nəşr olundu. Prof. Dr. Ali Demirsoy tərəfindən hazırlanan və “Darvin və təkamül” başlığını daşıyan yazı ilə, İrfan Unutmaz tərəfindən hazırlanan digər yazılar ümumiyyətlə eyni təkamülçü iddiaları ehtiva etməkdə idi. Təkamül nəzəriyyəsinin müdafiə olunmağa çalışıldığı yazıların hamısında, təkamülçülərin elmin nə qədər gerisində qaldıqları açıqca görülməkdə idi. Bu yazıda, “Focus” jurnalındakı etibarsızlığı dəfələrlə sübut edilmiş olan təkamülçü iddiaların niyə səhv olduğu bir dəfə də açıqlanacaq.

“Təbii seçim”in təkamülün mexanizmi olduğu iddiaları səhvdir

“Focus” jurnalındakı yazıların demək olar ki hamısında, təbii seleksiya (təbii seçmə) təkamülün elmi olaraq etibarlılığı isbat edilmiş bir mexanizmi olaraq göstərilmişdir. Məsələn Prof. Ali Demirsoy, yazısında bu iddianı belə yekunlaşdırmışdır: “Darvinin qurmuş olduğu “Təbii seçmə qanunu”, qəti şəkildə aktuallığını və elmiliyini itirmədi”.

Təbii seleksiya, Darvindən əvvəl də tərif edilmiş təbii mexanizmdir. Olduğu mühitə daha yaxşı uyğunlaşan canlıların yaşamaq ehtimalı daha çoxdur, digərləri isə ələnilir. Məsələn, vəhşi heyvanların təhdidi altında yaşayan bir dovşan sürüsündə daha sürətli qaça bilənlər və rənginə görə daha yaxşı kamuflıya ola bilənlər yaşayacaq, digərləri isə zaman içində ələnərək azalacaq və ya yox olacaqlar. Ancaq Darwin, təbii seleksiyaya bundan başqa məna daha yüklədi və bu mexanizmin zaman ərzində yeni növlər meydana gətirəcəyini qarşıya qoydu. Lakin bu gün təkamülçülər belə təbii seleksiyanın canlıları təkamülləşdirici bir gücü ola bilməyəcəyini qəbul etməkdədirlər. Təbii seleksiya vasitəsi ilə, zəiflərin ayırd edilməsi, məsələn bir dovşan sürüsünün yalnız daha sürətli qaçan, daha yaxşı gizlənen və qorunan, daha güclü bir sürü halına gəlməsi təmin edilə bilər. Ancaq dovşanlar daim dovşan olaraq qalarlar, heç vaxt başqa bir canlıya çevrilməzlər. Çünki təbii seleksiya vasitəsi ilə canlıların genetik hovuzuna yeni bir məlumat əlavə olunmaz, yəni onlara yeni bir xüsusiyyət qazandırılmaz. Təbii seleksiyaya bir də mutasiyanın əlavə olunması, təkamül nəzəriyyəsini xilas edə bilməmişdir. Çünki; həm genetik məlumatı inkişaf etdirən heç bir mutasiya müşahidə edilməmişdir, həm də canlıların “sadələşdirilə bilməz kompleks” strukturları, Darvinizmin əsası olan “kiçik dəyişikliklərin addım-addım yığılması” anlayışını çürütməkdədir.

Yale Universitetindən Dr. J. Budziszewski təbii seleksiyanın təkamülün necə reallaşdığını açıqlamaqdan çox uzaq olduğunu belə yekunlaşdırmaqdadır:

“Hər kəs təbii seleksiyanın alacəhrə quşunun dimdiklərini uzadacağı mövzusunda həmfikirdir; ancaq bir çoxu, təbii seleksiyanın Darvinin iddia etdiyi kimi balıqları qurbağalara çevirəcəyinə qatılmamaqdadır.

...Darvinizmə gələn ən öldürücü zərbələrdən biri sadələşdirilə bilməz kompleksliyi açıqlaya bilməməsidir. Sistemin çalışması üçün bütün parçalarının eyni anda olması lazım olan “sadələşdirilə bilməz komplekslik” təbii seleksiya tərəfindən yaradıla bilməz. Çünki təbii seleksiyada, canlının sahib olduğu strukturlar tək-tək təkamülləşməli və hər yeni parça ilə sistem bir az daha yaxşı işləməlidir...

Darvinizmin açıqlaya bilmədiyi bir başqa problem isə, həyatın cansızdan necə meydana gəldiyidir. Təbii seleksiya ancaq yaşayan və törəyən varlıqlar üçün etibarlıdır; ancaq bu, canlıların necə meydana gəldiyini açıqlaya bilməz...”¹

Dr. Budziszewskinin də ifadə etdiyi kimi təbii seleksiyanın təkamül nəzəriyyəsinə qazandırdığı heç bir şey yoxdur. Çünki bu mexanizm, heç vaxt bir növün genetik məlumatını zənginləşdirib inkişaf etdirməz. Heç vaxt bir növü başqa növə çevirməz; yəni dəniz ulduzunu balığa, balıqları qurbağaya, qurbağaları timsaha, timsahları da quşa çevirə bilməz. Canlılığın və canlılardakı kompleks sistemlərin necə meydana gəldiyini qəti şəkildə açıqlaya bilməz.

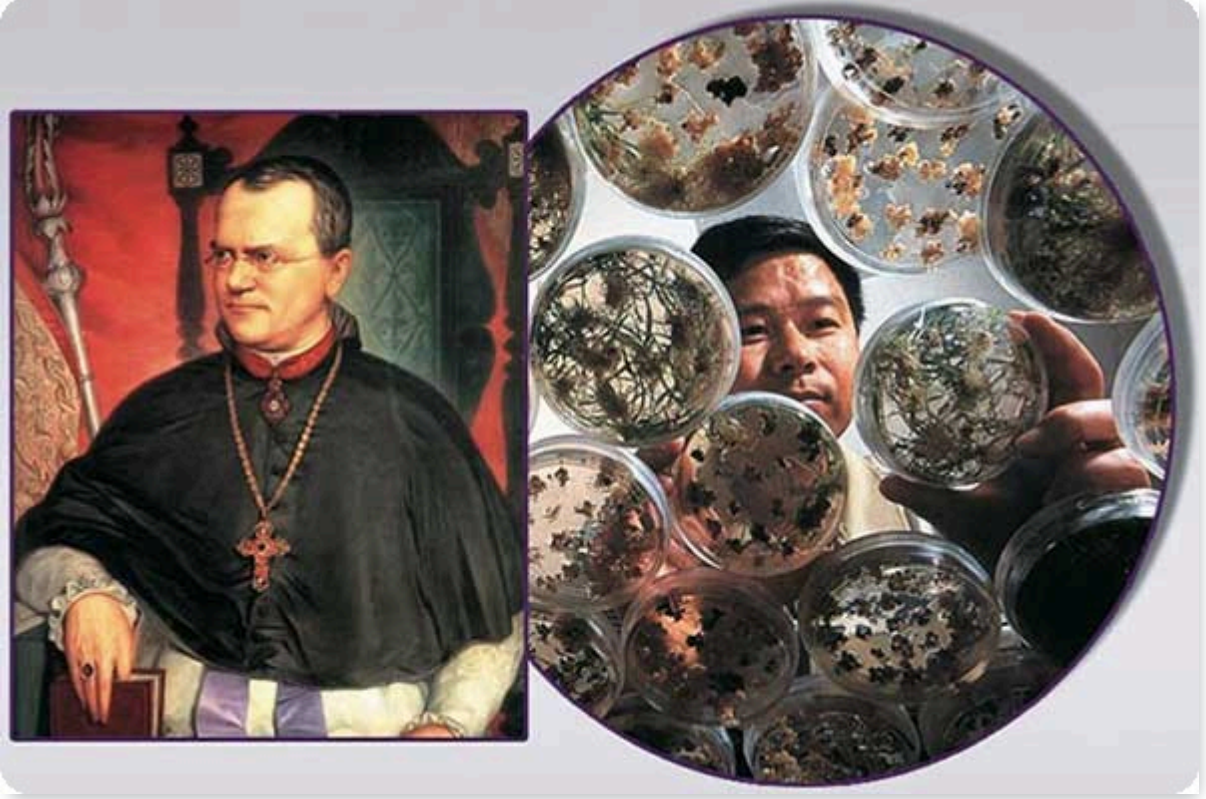
Variasiyaları təkamül nəzəriyyəsinə sübut kimi göstərmək oxucuları aldatmaqdır

Prof. Demirsoyun “Focus” jurnalındakı yazısında, variasiyalar təkamül nəzəriyyəsinə sübut kimi izah edilmiş və bundan yola çıxılaraq “təkamül təbiətdə müşahidə edilməkdədir” iddiası qarşıya qoyulmuşdur. Bu iddialarda isə Darvinin və digər təkamülçülərin alacəhrə quşları, bitki və heyvandarlıq kimi klassik nümunələri istifadə etmişdir.

Bu gün qabaqcıl təkamülçülər belə, bitki və heyvan növlərinin yetişdirilməsi mövzusunun təkamül nəzəriyyəsinə dəlil olaraq qəbul edirlər. Ancaq bəzi təkamülçülər bu iddialardan əl çəkməməyə qərarlı görünməkdədirlər. Buna görə də, bu mövzunun təkamüllə əlaqəsi olmadığını təkrar açıqlamaqda fayda görürük.

Bitki və heyvan növlərinin yetişdirilməsi, təkamül nəzəriyyəsinin Darwin tərəfindən ortaya atılmasından daha əvvəl başlamış vəziyyətdədir. Necə ki, Darwin “Növlərin mənşəyi” adlı kitabında bu yetişdirmə işlərini uzun-uzadı müzakirə etmişdir. İt, qoyun və ya inək kimi heyvanlar arasında, ən yaxşı öt

və ya süd verən və ya ən sürətli qaçan cinsləri əldə edə bilmək üçün, heyvan yetişdiriciləri xüsusi bir cütləşdirmə proqramı izləmişlər və beləcə bir neçə nəsil içində ümumi ortalamaya görə daha kilolu, daha yaxşı süd verən və ya daha sürətli və dayanıqlı cinslər törəmişdir. Bunu edənlər “təkamülçülər” deyil, təkamül nəzəriyyəsi ilə heç bir əlaqəsi olmayan heyvan yetişdiriciləridir. Keçmişin minlərlə il əvvəlinə uzanan bu yetişdiricilik ənənəsi, 19-cu əsrdə daha elmi təmələ oturmuşdur. Bunun səbəbi isə (Demirsoyun hesab etdiyi kimi təkamül nəzəriyyəsi deyil) Mendelin kəşf etdiyi genetik qanunlardır. Mendelin din adamı olaraq, Allaha inanan, yaradılışı müdafiə edən və təkamül nəzəriyyəsinə qarşı çıxan elm adamı olduğunu da ifadə etmək lazımdır.

Varislik qanunlarını kəşf edən Mendel təkamül nəzəriyyəsinə qarşı çıxan və Allaha inanan bir din xadimi idi.

Bəzi təkamülçülərin bitki və heyvan yetişdiriciliyini təkamül dəlili kimi göstərmə səyləri isə bu səthi məntiqə söykənir: “Bitki və heyvan yetişdiriciləri, bir neçə nəsil içində fərqli cins heyvanlar törədə bilirlər, elə isə milyonlarla il ərzində bütün növlər bir-birindən törəmiş ola bilər”. Ancaq bu məntiq əhəmiyyətli ziddiyyətlər ehtiva etməkdədir:

Heyvan və ya bitki növləri üzərində edilən bu cür yetişdirmə işləri, yetişdiricilər tərəfindən müəyyən bir məqsədə görə, ağıl sahibi insanlar tərəfindən, şüurlu şəkildə edilir. Halbuki təbiətdə belə şüurlu bir təkamül mexanizmi yoxdur.

Daha da əhəmiyyətli, bu cür yetişdirmə işləri, əsla müəyyən bir sərhədin kənarına keçməz. Bu üsulla yeni canlı növləri meydana gətirilə bilməz. Darwin, öz dövründə genetik bililmədiyi üçün bitki və heyvan yetişdiricilərinin “sərhədsiz dəyişiklik” təmin edəcəklərini zənn etmiş, halbuki bu düşüncə 20-ci əsrdəki genetik araşdırmalarla süqut etmişdir.

20-ci əsrdə canlılar üzərində edilən bənzəri təcrübələr nəticəsində “genetik dəyişməzlik” (genetik homeostatis) deyilən qanun ortaya çıxarmışdır. Bu qanun, bir canlı növünü dəyişdirmək üçün edilən bütün yetişdirmə səylərinin müəyyən bir sərhəddə qaldığını, canlı növləri arasında aşılmaz divarlar olduğunu ortaya qoyur.

“Darvin Retried” (Darvin yenidən mühakimə olunur) adlı kitabın yazarı Norman Macbeth bu mövzuda belə yazır:

İspinoz quşu

“Problem canlıların həqiqətən də sərhədsiz bir şəkildə variasiya (dəyişmə) göstərib göstərmədikləridir... Növlər hər zaman üçün sabitdirlər. Yetiştiricilərin yetiştirdikləri dəyişik bitki və heyvan cinslərinin müəyyən bir nöqtədən irəli getmədiyini, hətta həmişə orijinal formalarına geri döndüyünü bilirik. Əsrlər sürən yetişdirmə söylərinə baxmayaraq, heç bir zaman qara lalə ya da mavi gül əldə etmək mümkün olmamışdır.”²

Heyvan yetiştiriciliyi mövzusunda dünyanın ən qabaqcıl mütəxəssislərindən biri sayılan Luther Burbank bu həqiqəti, “bir canlıda meydana gələ biləcək ehtimal olunan inkişafın bir sərhədi vardır və bu qanun, bütün yaşayan canlıları təyin olunmuş bəzi sərhədlər daxilində sabit saxlayar” deyərək ifadə etməkdədir.³

Qısaca bitki və heyvanlar üzərindəki yetişdirmə işləri, ancaq bir növün genetik məlumatının sərhədləri daxilində qalan bəzi dəyişmələr meydana gətirməkdə, ancaq heç bir zaman növlərə yeni bir genetik məlumat əlavə etməməkdədir. Bu səbəblə heç bir yetişdirmə işi “təkamül” nümunəsi sayıla bilməz. Fərqli it, inək ya da at cinslərini nə qədər cütləşdirilsələr də, nəticədə ortaya yenə itlər ya da atlar çıxacaq, amma yeni növlər meydana gəlməyəcək. Eyni vəziyyət bitkilər üçün də keçərlidir.

Darvinin Qalapagos adalarında müşahidə etdiyi fərqli dimdiklərə sahib olan alacəhrə növləri də eyni faktın bir başqa nümunəsidir. Son illərdə edilən müşahidələr, alacəhrələrdə Darvinin nəzəriyyəsinin nəzərdə tutduğu kimi sərhədsiz bir dəyişmə yaşanmadığını ortaya qoymuşdur. Bundan əlavə, Darvinin 14 ayrı növ olaraq təyin etdiyi fərqli alacəhrə tiplərinin çoxu, əslində bir-birləri ilə cütləşə bilən, yəni eyni növün üzvləri olan variasiyalardır. Elmi müşahidələr, demək olar hər təkamülçü qaynaqda əfsanələşdirilərək izah edilən “alacəhrə dimdikləri” nümunəsinin, həqiqətdə bir “variasiya” nümunəsi olduğunu, yəni təkamül nəzəriyyəsinə dəlil meydana gətirmədiyini göstərməkdədir (geniş məlumat üçün baxın: Jonathan Wells, “Icons of Evolution”, 2000).

“Focus” jurnalının Lamarckçılıqla əlaqədar yanılımları

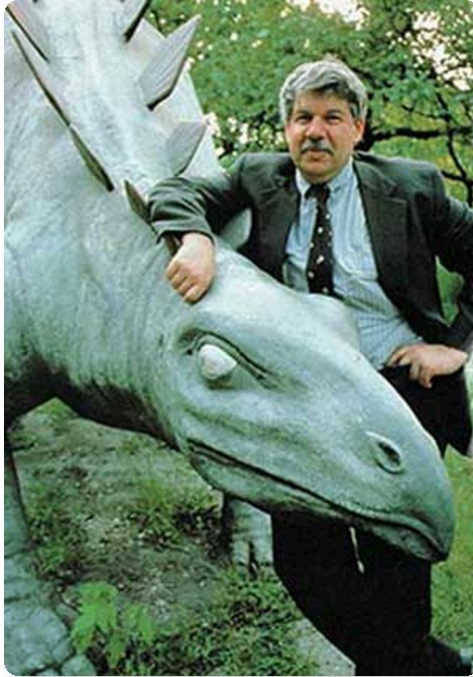
“Focus” jurnalındakı “Darvini yandırılımlar?” başlıqlı yazıda, təbiətdə “Lamarkın da iddia etdiyi kimi qazanılmış xüsusiyyətlərin varisliyi budur” deyilməkdədir. Təkamül və elm ədəbiyyatına olduqca yad biri tərəfindən hazırlandığı bəlli olan bu yazılarda yer alan anlayış qarışıqlığı ilə birlikdə, bunun kimi təkamülçülərin belə rədd etdikləri bir çox iddiaya yer verilməkdədir.

Bu iddiada adı çəkilən fransız bioloq Lamarck, “Zoological Philosophy” adlı kitabında canlı növlərinin bir-birlərindən təkamülləşdikləri fərziyyəsini Darvindən əvvəl ortaya atan adamdır. Lamarck canlıların həyatı əsnasında qazandıqları dəyişmələri sonrakı nəsillərə ötürdüklerini qarşıya qoymuşdu. Məşhur zürafələr nümunəsində, bu canlıların keçmişdə daha qısa boylu olduqlarını, ancaq yüksək ağaclara çatmaq üçün çalışarkən nəsildən nəsilə boyunlarının uzandığını iddia etmişdi.

Lamarckın “qazanılmış xüsusiyyətlərin ötürülməsi” olaraq bilinən bu təkamül modeli, irsiyyət qanunlarının kəşf edilməsi ilə birlikdə etibarlılığını itirdi. 20-ci əsrin ortalarında DNT-nin kəşfi ilə birlikdə, canlıların hüceyrələrinin nüvəsinə kodlaşdırılmış çox xüsusi bir genetik məlumata sahib olduqları və bu genetik məlumatın, “qazanılmış xüsusiyyətlər” tərəfindən dəyişdirilə bilməyəcəyi ortaya çıxdı. Yəni bir canlı ağaclara uzana bilmək üçün həyatı boyunca çalışıb boyununu bir neçə santimetr uzatsa belə, dünyaya gətirdiyi balalar yenə o növə aid standart boyun ölçüləri ilə doğulacaqdılar. Qısacası Lamarckın təkamül nəzəriyyəsi, elmi tapıntılar tərəfindən yalanlandı və səhv fərziyyə olaraq tarixin dərinliklərinə basdırıldı. Ancaq “Focus” jurnalı bu məlumatlardan xəbərsiz olduğuna görə bu yazılardan birinin böyük hissəsini Lamarka ayırmışdı.

“Kəsintiyə uğradılmış tarazlıq” nəzəriyyəsi darvinizmin fosil mövzusunda çıxılmaz vəziyyəti üçün xilaskar deyil

“Focus” jurnalındakı “Darvini yandırılımlar?” başlıqlı yazıda yer alan iddialardan bir başqası da, Stephen Jay Gould və Niles Eldredge kimi bəzi təkamülçü paleontoloqların, təkamül nəzəriyyəsinin fosillər mövzusunda çıxılmaz vəziyyətinə izah gətirdikləri idi.

Steven Cey Quld

Təkamül nəzəriyyəsi, canlılığın mərhələ-mərhələ, kiçik dəyişikliklərlə təkamülləşdiyini iddia edir. Bu iddiaya görə, canlı növləri arasında, hər iki canlı növündən bəzi xüsusiyyətlər daşıyan “ara formaların” yaşamış olması lazımdır. Ancaq fosil qeydlərində bu ara formalardan əsər yoxdur. Əksinə, fərqli canlı qrupları fosil qeydlərində birdən ortaya çıxmaqla və milyonlarla il boyu heç bir dəyişiklik keçirmədən qalmaqdadırlar. Paleontologiyanın ortaya qoyduğu bu böyük tapıntı, canlı növlərinin arxalarında təkamül prosesi olmadan var olduqlarını göstərməkdədir.

Bu həqiqət, uzun illər boyu paleontoloqlar tərəfindən biganə qalınmış və xəyali ara formaların bir gün tapılacağı ümidi qorunmuşdu. Ancaq 70-ci illərdə, bəzi paleontoloqlar, bunun yersiz gözləmə olduğunu və fosil qeydlərindəki boşluqların “həqiqət” sayılmasını qəbul etmişlər. Lakin, bu paleontoloqlar, təkamül nəzəriyyəsindən imtina etməyi qəbul edilə bilməz bir düşüncə saydıqları üçün, bu həqiqətə təkamül nəzəriyyəsi içində izah axtarmağa çalışdılar.

Bu axtarışda olan təkamülçülərdən Harvard Universiteti paleontoloqları Stephen Jay Gould və Niles Eldredge, 1970-ci illərin başlarında, “kəsintiye uğradılmış tarazlıq” (“punctuated equilibrium”) olaraq bilinən fərqli təkamül modelini təqdim etdilər. Bu modeli müdafiə edən elm adamları canlı növlərinin Darvinin nəzərdə tutduğu kimi pilləli kiçik dəyişikliklərlə deyil, ani və böyük dəyişikliklərlə meydana gəldiyini qarşıya qoydular.

Ancaq bu model də, digər təkamül nəzəriyyəsi modelləri kimi bir çox ziddiyyət və məntiqsizliklərlə doludur.

Sıçramalı təkamül nəzəriyyəsi olaraq da xatırlanan bu təkamül modeli, bugünkü halı ilə, canlı populyasiyalarının çox uzun proseslər boyu dəyişiklik göstərmədiklərini, bir növ “tarazlıq” (equilibrium) vəziyyətində qaldıqlarını qəbul edir. Bu iddiaya görə təkamül dəyişiklikləri, çox qısa zaman aralıqlarında və çox dar populyasiyalar içində reallaşır (tarazlıq, kəsintiye yəni “punctuation”a uğradılar). Populyasiya çox dar olduğu üçün böyük mutasiyalar çox qısa prosesdə təbii seleksiya yolu ilə seçilir və beləcə yeni növ meydana gəlməsi təmin edilir.

Məsələn, bu nəzəriyyəyə görə, bir sürünən növü milyonlarla il boyu heç bir dəyişikliyə uğramadan həyatını davam etdirir. Ancaq bu sürünən növünün içindən hər hansı bir şəkildə ayrılan az saydakı bir qrup sürünən, səbəbi açıqlana bilməyən ardıcıl sıx mutasiyaya məruz qalar. Bu mutasiyaların üstünlük təmin edənləri bu dar qrup içində sürətli şəkildə seçilir. Qrup sürətlə təkamülləşər və qısa prosesdə bir başqa sürünən növünə, hətta bəlkə də məməlilərə çevrilər. Bütün bu proses çox sürətli olduğu və dar bir populyasiyada reallaşdığı üçün də, geriye çox az qalıq izi qalar, bəlkə heç qalmaz.

Diqqət yetirilsə, əslində bu nəzəriyyə dəlildən deyil, dəlilsizlikdən qaynaq tapmaqdadır. Nəzəriyyə yalnız “geridə qalıq izi buraxmayacaq qədər sürətli bir təkamül prosesi necə xəyal edilə bilər” sualına cavab təkmilləşdirmək üçün ortaya atılmışdır. Bu cavabı təkmilləşdirərkən də, iki təməl fərziyyə qəbul edilməkdədir:

“Makro mutasiyaların”, yəni canlıların genetik məlumatında böyük dəyişikliklər meydana gətirən geniş ölçülü mutasiyaların, canlılara üstünlük təmin etdikləri və yeni genetik məlumat yaratdıqları fərziyyəsi.

Sayca dar olan heyvan populyasiyalarının, genetik tərəfdən daha üstün olduqları fərziyyəsi.

Halbuki hər iki fərziyyə də elmi tapıntılarla açıq şəkildə ziddiyyət təşkil etməkdədir. Sıçramalı təkamül nəzəriyyəsi, bir az əvvəl ifadə etdiyimiz kimi yeni növ meydana gəlməsinə gətirib çıxaran mutasiyaların çox geniş miqyaslarda reallaşdığını ya da bəzi fərdlərin üst-üstə sıx mutasiyalara məruz qaldıqlarını fərz etməkdədir. Halbuki bu fərziyyə, genetika elminin bütün müşahidə olunmuş məlumatlarına ziddir.

Əsrin məşhur genetiklərindən Fişerin təcrübə və müşahidələrə əsaslanaraq ortaya qoyduğu bir qayda, bu fərziyyəni açıqca etibarsız etməkdədir. Fişer bir “mutasiyanın canlı populyasiyasında qalıcı ola bilməsinin, mutasiyanın fenotip üzərindəki təsiri ilə tərs mütənasib” olduğunu bildirir.⁴

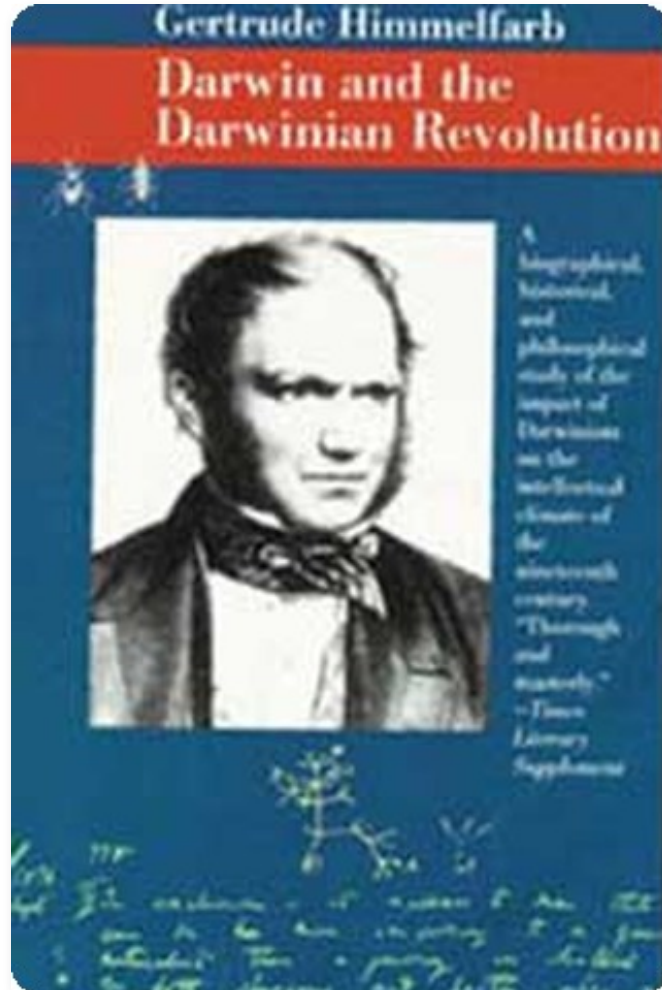
Bir başqa sözlə, bir mutasiya nə qədər böyük olsa, birlikdə qalıcı olması ehtimalı da o qədər azalar. Bunun səbəbi isə çox açıqdır: mutasiyalar canlıların genetik məlumatında təsadüfi dəyişikliklər meydana

gətirərlər və heç bir zaman canlının genetik məlumatını inkişaf etdirən təsirləri yoxdur. Əksinə, mutasiyadan təsirlənən fərdlər ciddi xəstəlik və şikəstliyə məruz qalır. Bu səbəbdən bir fərd mutasiyadan nə qədər çox təsirlənersə, həyatda qalma ehtimalı da o qədər azalacaq.

Müşahidə və təcrübələr, mutasiyaların genetik məlumatı inkişaf etdirmədiyini və canlıları korladığını göstərəkən, sıçramalı təkamül müdafiəçilərinin mutasiyalardan neodarvinistlərdən belə daha böyük “müvəffəqiyyətlər” gözləmələri, açıq şəkildə uyğunsuzluqdur (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, Vural Nəşriyyat, İstanbul, fevral 2000).

“Xəyali ara-keçid formaları”n şəklini çəkmək, təkamül üçün heç bir dəlil təqdim etmir

“Focus” jurnalının ən böyük yanılmalarından biri yenə “Darvini yandıralım?” başlıqlı yazıda yer almaqdadır. İki səhifənin ortasına çəkilən fərqli “dəlikli” fosillərin şəkillərinin arasına, xəyali ara-keçid formalarının şəkilləri də əlavə olunmuş və bu şəkillərin altında bu izaha yer verilmişdir: “Darvinə görə, yeni növlərin meydana gəlməsi, “təbii seçmənin hərəkətə keçirdiyi kiçik fərqlərin dərəcə-dərəcə yığılması ilə reallaşır. Bu meydana gəlmə, yuxarıdakı “dəlikli” fosillərdəki dəyişmə ardıcılığında açıq və konkret bir şəkildə görülür.” Halbuki şəkildə görülmə, əsilləri olmayan fosillərin xəyali şəkillər ilə tamamlanmış xəyali silsilədir. Təkamülçülər, heç bir canlı növünün digərinə təkamülləşdiyini göstərən bir tək ara-keçid formasına aid fosil belə tapa bilmədikləri üçün bu açıqlarını xəyali şəkillərlə gizlətməyə çalışmaqdadırlar (Təkamül nəzəriyyəsinin fosil çıxılmaz vəziyyəti haqqında geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, Vural Nəşriyyat, İstanbul, fevral 2000).

«Darvinin inansızlığının bütün ölçüsü nə onun dərc olunmuş əsərlərində, nə də dərc olunmuş avtobiografiyasında görünə bilər; bu detallar yalnız onun avtobiografiyasının orijinal versiyasında vardır.» Gertrud Himmelfarb

“Focus” jurnalı Darvinizmi müdafiə etmək və bunu edərkən gülməli vəziyyətə düşməmək üçün, xəyali ssenarilər yazmaq əvəzinə, bəhs etdiyi “kiçik fərqliliklərin dərəcə-dərəcə yığılması” ssenarisini dəlillərə əsaslandırmağa çalışmalıdır. Həqiqətən “kiçik fərqliliklərin dərəcə-dərəcə yığılması ilə” təkamülləşən canlılara aid fosillər göstərməli, bundan əlavə canlıların göz, qulaq, qanad, tənəffüs sistemi kimi kompleks orqan və sistemlərinin necə “kiçik fərqliliklərin dərəcə-dərəcə yığılması ilə” meydana gələ biləcəyini açıqlamalıdır. Ancaq heç bir təkamülçü bunları edə bilmədiyi kimi “Focus” jurnalı da edə bilməməkdədir. Çünki bu “ara-keçid fosilləri” yoxdur və fərqli canlı qruplarının “kiçik fərqliliklərin dərəcə-dərəcə yığılması ilə” meydana gələ biləcəyini göstərən nəzəri bir izah belə mümkün deyil.

“Focus” jurnalının Darvini dindar göstərmə səyləri

“Focus” jurnalındakı yazılarda görülən bir başqa nöqtə isə, Darvinin fərqli göstərmə səyləri idi. Məsələn “Növlərin mənşəyinə səfər” başlıqlı yazıda Darvinin əslində kitabında “İlahi yaradılış” fikrini mənimsədiyi ifadə edilməkdədir. Ancaq, bu iddianın əksinə, Darvin gənc yaşlarından etibarən Yaradıcımızın varlığına inanmamış, ancaq ailəsindən və ətrafından alacağı reaksiyalardan çəkindiği üçün bunu gizlətməmişdir.

Darvinist tarixçi Gertrude Himmelfarb, “Darvin and Darwinian Revolution” (Darvin və Darvin inqilabı) adlı kitabında “Darvinin inancsız olduğu, nə onun nəşr edilən əsərlərində nə də nəşr edilən tərcümeyi-halında görülə bilər, bu detallar ancaq onun tərcümeyi-halının orijinal versiyasında vardır.”⁵ deməkdədir. Yenə Himmelfarbın kitabında, Darvinin oğlu Françis Darvinin, “The Life and Letters of Charles Darwin” (Charles Darvinin həyatı və məktubları) adlı kitabı nəşr edəcəyi sıralarda Darvinin yoldaşı Emmanın buna qarşı çıxaraq, onun ölümündən sonra qalmaqların yaranmasına icazə vermədiyi ifadə edilməkdədir.

Neodarvinizmin qurucularından məşhur bioloq Ernst Mayr isə Darvinin inancsız olduğunu belə açıqlamaqdadır:

“Darvinin 1836-1839-cu illərdə, Malthusun yazılarını oxumadan əvvəl inancını itirdiyi aşkardır. Dostlarının və həyat yoldaşının hisslərini incitməmək üçün nəşrlərində daha çox Allahın varlığına inanan bir üslub istifadə etmişdir. Lakin qeyd dəftərlərindəki ifadələrinin çoxu materialist olduğunu göstərməkdədir.”⁶

Darvin 1876-cı ildə yazdığı bir məktubunda da inancsızlığını açıqca etiraf etməkdədir:

“Dini inanclarım “Növlərin mənşəyini” yazdığım zamandan etibarən yavaş-yavaş və bir çox mərhələ şəkildə olduqca zəiflədi.”⁷

Darvin, ailəsinin reaksiyasını diqqətə aldığı üçün həyatı boyu dini mövzulardakı fikirlərini böyük gizlilik içində tutmuşdur. Əslində bu gizliliyin səbəbini şəxsən özü belə açıqlamışdır:

“İllər əvvəl bir dostum əgər İngiltərədə elmi inkişaf etdirmək istəyirəmsə, mənə şiddətlə işlərimdə din mövzusunə yer verməməyi tövsiyə etdi; və bu məni iki mövzunun ortaq əlaqəsini düşünməməyə itələdi. Əgər gələcəkdə dünyanın nə qədər liberal olacağını təxmin edə bilsəydim, bəlkə də fərqli davranardım.”⁸

Darvinin bu din əleyhinə fikirləri günümüzdəki təkamülçülərə də miras qalmışdır. Necə ki, Darvin uşaqların təhsilində Allah inancını tanımalarına fürsət vermək istəməmişsə, bənzər şəkildə bu günün təkamülçüləri də məktəblərdə yaradılışın izah edilməsinə şiddətlə qarşı çıxmaqdadırlar. Bir çox ölkədə təhsil-tədris planlarından “yaradılış” mövzusunun çıxarmaq və ya bu mövzudan danışılmasına maneə törətmək üçün böyük lobbı fəaliyyəti içindədirlər.

“İxtiozavr fosili”nin elmin təkamül nəzəriyyəsini qəbul etməsinə gətirib çıxardığı iddiasındakı yanlışlıqlar

“Focus” jurnalında nəşr olunan “Növlərin mənşəyinə səfər” başlıqlı yazıda, “İxtiozavr” adlı fosilin tapılmasının elmin təkamülü qəbul etməsinə gətirib çıxardığını iddia edilməkdədir. Halbuki adı çəkilən fosilin təkamül nəzəriyyəsinə elmi etibarlılıq qazandıracaq heç bir xüsusiyyəti yoxdur.

“İxtiozavr” olaraq bilinən canlılar, ən əhəmiyyətli dəniz sürünənlərindən biridir. Bu canlılar təkamül nəzəriyyəsinə dəlil olmaqdan çox təkamül nəzəriyyəsinin ən əhəmiyyətli dilemmalarından birini meydana gətirirlər, çünki təkamülçülər bu canlıların mənşəyini açıqlaya bilməməkdədirlər. Colbert və Morales, “Evolution of the Vertebrates” adlı kitablarında bu canlıların mənşəyi haqqında təkamülçü izah gətirə bilinmədiyini belə qəbul edir:

“Dəniz məməlilərinin bir çox istiqamətdən ən xüsusiləşmiş növü olan İxtiozavr, erkən Trias dövründə ortaya çıxmışdır. Sürünənlərin geologiya tarixinə girişləri son dərəcə ani və təəccüblü şəkildə olmuşdur; Trias əvvəli dövrlərə aid fosil yataqlarında, İxtiozavrların ola biləcək atalarına aid heç bir iz yoxdur... İxtiozavr əlaqələri haqqındakı ən fundamental problem, bu sürünənləri bilinən başqa hər hansı bir sürünən dəstəsinə bağlaya biləcək heç bir nəticəyə aparan dəlilin tapıla bilməməsidir.”⁹

Bir başqa onurğalılar tarixi mütəxəssisi Romer isə belə yazır:

Dəniz məməlilərinin bir çox cəhətdən ən ixtisaslaşmış növü olan İxtiozavr erkən Trias dövründə meydana gəlmişdir. Sürünənlərin geoloji tarixə girişi son dərəcə ani və dramatik şəkildə olmuşdur; Triasdən əvvəlki dövrlərə aid fosil yataqlarında İxtiozavrların mümkün əcdadlarına aid heç bir iz yoxdur... İxtiozavr əlaqələri haqqında ən əsas problem, bu sürünənləri məlum olan hər hansı digər sürünən qrupuna bağlaya biləcək heç bir nəticəverici dəlilin tapılmamasıdır.

E.H. Kolbert və M. Morales

“(İxtiozavr haqqında) heç bir ibtidai forma bilinməməkdədir. İxtiozavr quruluşunun özünə xas xüsusiyyətləri, inkişaf etmək üçün çox uzun bir zaman dilimi tələb etməkdədir və dolayısı ilə bu canlıların çox qədim mənşəyə sahib olmalarını tələb edir. Amma bu canlıların atası olaraq qəbul edilə biləcək heç bir Perm dövrü sürünəni bilinməməkdədir.”¹⁰

Nəticə olaraq, “Focus” jurnalının “İxtiozavr” fosilini təkamül nəzəriyyəsinin elmi dəlili kimi göstərmə səyi, elmdən uzaqdır.

“Focus” jurnalının Darvinin və təkamül nəzəriyyəsinin günahsızlığı ilə əlaqədar yanılımları

“Focus” jurnalında yer alan “Darvinin pis şagirdləri; niyyətləri pisdır, təkamül bəhanədir” başlıqlı hissədə isə, Darvinin düşüncələrinin kommunizm və faşizm kimi bir-birinə tamamilə zidd kimi görünən iki ideologiya üçün uyğun zəmin hazırladığından bəhs edildikdən sonra, Çarlz Darvinin bunda bir payı olmadığı qarşıya qoyulmaqdadır. Xüsusilə də yevgenika və irqçilik mövzularında Darvin tamamilə təmizlənməkdə və heç vaxt bu cür iddiaları olmadığı ifadə edilməkdədir.

Əvvəlcə ifadə etmək lazımdır ki, “Focus” jurnalının keçdiyimiz əsrə qana bulayan kommunizm və faşizm kimi iki qanlı ideologiyanın, Darvinizmin hazırladığı zəmində başladığını və Darvinizmdən aldıkları dəstəklə, onun qazandığı qaydalarla bu nöqtəyə gələ bildiklərini qəbul etməsi doğru bir yanaşmadır. Lakin bütün bunlarda Çarlz Darvinin payının olmadığını, pis niyyətli bəzi insanların təkamül nəzəriyyəsini istifadə edərək insanlıqdan kənar ideologiyalarına örtük meydana gətirdiklərini ifadə etmək və beləcə Darvini təmizə çıxarmağa çalışmaq səhv və boş səydir. Çünki Darvin, yazılarında “Sosial Darvinizm”ə xüsusilə zəmin hazırlamış, irqçiliyi və yevgenikanı dəstəkləmişdir. Həmçinin Darvinin iddiası təməldən Yaradıcımızın varlığını rədd etməkdə və bütün materialist fikirlərə sözdə elmi zəmin hazırlamaqdadır.

Darvinin bu ideologiyaların güclənməsindəki payını belə yekunlaşdırı bilərik:

Darvin ortaya atdığı nəzəriyyə ilə insanlara “təsadüflər nəticəsində özbaşlarına yaranmış, heyvanlarla ortaq atadan təkamülləşmiş canlılar” olduqlarını təlqin etmişdir. Buna inanan insanlar heyvanlara bənzər həyat yaşamağı normal görmədikləri kimi, insanlara xas vicdanı qayğıları da bir tərəfə qoyaraq, əxlaqi və insani dəyərlərini asanlıqla itirmişlər. Bu nöqtədən baxılarda dünyanın bir çox yerində insanların və cəmiyyətlərin düşdüyü əxlaqi degenerasiyada Darvinin bu fikirlərinin payının nə qədər böyük olduğu daha yaxşı aydın olur. Çünki bu məntiqə görə təsadüfən meydana gəlmiş varlıqlar başıboşdurlar, etdiklərindən dolayı kimsəyə qarşı məsul deyildirlər, bu səbəbdən hər cür cinayət və əxlaqsızlığı edə bilərlər. Egoizm, mərhəmətsizlik, acgözlük, qısqanclıq, rəqabət, əxlaqsızlıq, vəhşilik və daha bir çox şey sərbəstdir. Təkamülçü məntiqə görə doğru ya da səhv deyər anlayışlar yoxdur. Çünki doğru və səhvi təyin edən İlahi qanunlar rədd edilir.

Necə ki, günümüzdə təkamülçülər də bu həqiqəti təsdiq edirlər. Bu mövzuda təkamülçü elm adamı olan P. J. Darlington bunları söyləyir:

“Birinci nöqtə eqoizm və vəhşilik içimizdəki təbii bir şeydir, ən uzaq atamızdan bizə miras qalmışdır... O zaman vəhşilik insanlar üçün normaldır; təkamülün bir məhsuludur.”¹¹

Darvin nəzəriyyəsində təbiətdəki canlılar arasında rəqabət olduğunu, bu mübarizədə güclü olanların qalib gələcəyini, zəif olanların məğlubiyyətə məhkum olduğunu irəli sürmüşdür. Ancaq Darvin bunu sadəcə təbiət üçün düşünməmiş, eyni zamanda insan cəmiyyətləri üçün də nəzərdə tutmuşdur. Beləcə irqçiliyin, imperializmin və müharibənin dəstəkçisi olmuşdur. Buna görə də, Darvinin bu cinayətlərin baş aktyorlarından biri olduğunu rədd edib, onu təmizə çıxarmağa çalışmaq deyil, mövzunun təməlinə enib, nəzəriyyənin altında yatan təhlükəli fikri görmək lazımdır.

Darvinin irqçiliyi müdafiə edən və qızıışdıran sözləri olduqca açıqdır və bu sözlər Darvinin iddia edildiyi kimi heç də günahsız olmadığına göstəricisidir. Məsələn aşağıdakı ifadələrdə tam mənası ilə irqçi dünyagörüşü sərgilənməkdədir. Üstəlik Avropalıları mədəni insanlar olaraq görməsinə qarşı, zənciləri və Avstraliya yerlilərini qorillalar və meymunlarla bir tutaraq, irqlər arasındakı mübarizəni də qızıışdırmaqdadır:

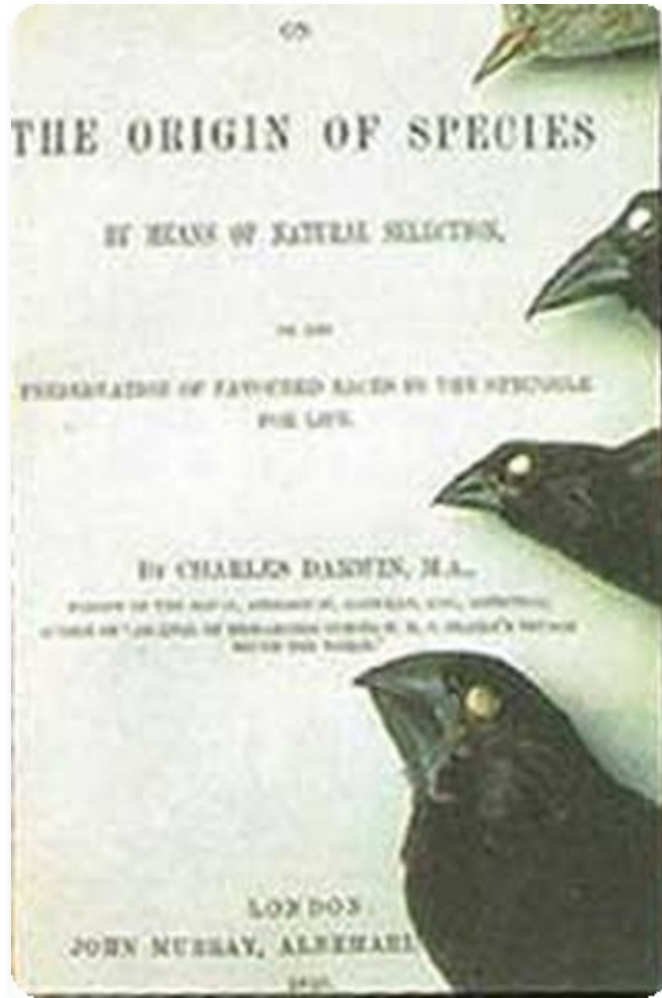
“Bəlkə də əsrlər qədər sürməyəcək yaxın bir gələcəkdə, mədəni insan irqləri, vəhşi irqləri tamamilə yer üzündən siləcəklər və onların yerinə keçəcəklər. Həmçinin insanabənzər meymunlar da... şübhəsiz aradan qaldırılacaqlar. Beləcə insan ilə ən yaxın qohumları arasındakı boşluq daha da genişləyəcək. Bu sayədə

ortada hal-hazırkı Avropalı irqlərdən belə daha mədəni olan irqlər və hal-hazırkı zəncilərdən, Avstraliya yerlilərindən və qorillalardan belə daha geridə olan pavın növü meymunlar qalacaq.”¹²

Darvin bir başqa ifadəsində isə yevgenika ilə əlaqədar olaraq belə deyir:

“Vəhşi insanların fiziki və ağıl cəhətdən zəif olanları ələnir; və sağ qalanlar əksəriyyətlə, həqiqətən sağlam insanlardır. Eyni zamanda biz mədəni insanlar, ələnmə prosesinə maneə törətmək üçün əlimizdən gələni edirik; geri zəkalar, şikəstlər və xəstələr üçün baxım evləri qurarıq; yoxsulları qoruma qanunları qoyarıq; tibb mütəxəssislərimiz hər xəstəni yaşatmaq üçün ən son ana qədər bütün ustalıqlarını göstərir... Beləcə mədəniləşmiş cəmiyyətlərin zəif fərdləri öz soylarını davam etdirməkdədir. Evcil heyvan saxlayan heç kim, bunun insan irqinə böyük zərəri toxunduğundan şübhələnməz.”¹³

Darvinin irqçilik, qarşıdurma və soyqırım mövzularında insanlığa verdiyi zərərləri öz dövründəkilər də fərq etmişdir. Məsələn Darvinin yaxın dostu olan prof. Adam Sedvick “Növlərin mənşəyi”ni oxuduğunda “Bu kitab cəmiyyət tərəfindən ümumi qəbul gördüyü təqdirdə dünyada daha əvvəl heç görünməmiş şəkildə insan irqlərində soyqırım yaşanacaq”¹⁴ demişdi. Sedvickin uzaqgörənliyi həqiqətən də haqlı çıxmışdır.

«Bu kitab cəmiyyət tərəfindən ümumi qəbul görərsə, dünyada daha əvvəl heç vaxt görünməmiş şəkildə insan irqində soyqırım yaşanacaq.» Adam Sedvik

Türkləri ələnməsi lazım olan irq olaraq xarakterizə etməsi də Çarlz Darvinin irqçi fikirlərini anlamaq üçün kifayətdir (Baxın: “Darvinin Türk düşmənliliyi”, Harun Yəhya, araşdırma nəşriyyat).

Qısacası “Focus” jurnalının Darvini və təkamül nəzəriyyəsini təmizə çıxarma səyləri səhvdir. Çarlz Darvin dünyaya çox böyük zərərər gətirən bir nəzəriyyəni ortaya atmaqla, bu nəzəriyyədən güc alaraq işlənən hər cür cinayətin məsuliyyətinə ortaq olmuşdur. Bu səbəblə günümüzdə təkamülçülərin dünyanı döyüşə, mübarizəyə, qan və qarşıdurmaya məruz qoyan belə bir ideologiyanın sahibini dəstəkləmək əvəzinə, obyektiv yaxınlaşaraq, həqiqətləri görmələri məqsədəuyğun olacaq.

Dünya Darvinin sandığı kimi mübarizə və qarşıdurma yeri deyil. Tam əksinə sülhün, dostluğun, hüsurun və qardaşlığın yaşanacağı bir yerdir. Allah dünyanı bunun üçün yaratmışdır. İnsanların irqləri və ya soyları üstünlük mövzusu ola bilməz, üstünlük yalnız təqvaya görədir. Allah Quranda bu həqiqəti belə bildirmişdir:

Ey insanlar! Biz sizi bir kişi və bir qadıdan yaratdıq. Bir-birinizlə tanış olasınız deyə sizi xalqlara və qəbilələrə ayırdıq. Şübhəsiz, Allah yanında sizin ən dəyərliniz ən təqvalı olanınızdır. Şübhəsiz ki, Allah hər şeyi biləndir, hər şeydən xəbərdardır. (Hucurat surəsi, 13)

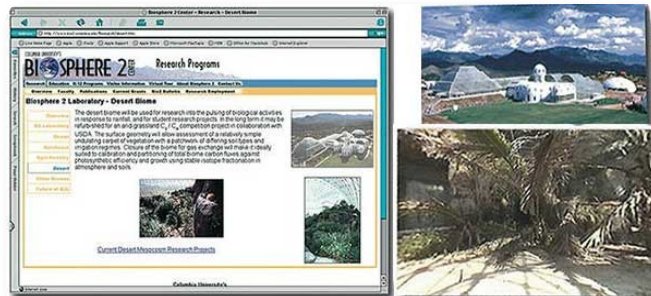
“Təbiətdəki israfçılıq” yanlışması

“Focus” jurnalındakı yazıda təbiətdə bir çox canlının öldüyü, məsələn bir çox yumurtadan yalnız az bir qisminin həyatda qaldığı ifadə edilməkdədir. Sonra da bunun yaradılışla ziddiyyət təşkil etdiyi iddia edilməkdədir ki, bu son dərəcə səthi və əsassız bir iddiadır. Bu mövzuda bir neçə ayrı nüansı ifadə etmək lazımdır:

Yaradılış həqiqəti, canlıların necə ortaya çıxdığı mövzusuna cavab verən izahdır. Təbiətin necə işlədiyi, canlı növləri arasındakı əlaqələr, bundan fərqli mövzudur. Mövcud canlılar arasındakı əlaqələrdən yola çıxaraq, bu canlıların ilk dəfə necə ortaya çıxdığı mövzusunda izah etmək, tutarlı məntiq deyil.

Mövzunun daha da əhəmiyyətli tərəfi isə, yazıda istifadə edilən “israfçılıq” anlayışının son dərəcə hiyləli olmasıdır. Çünki təbiətin ümumi tarazlığı nəzərə alınmamaqda, yalnız bir neçə nümunə ilə çıxış edilməyə çalışmaqdadır. Məsələn bir sürünənin qoyduğu yumurtalardan çoxunun başqa heyvanlar tərəfindən yeyilməsi, yalnız çox az sayda embrionun həyata addım atmasını ələ alaraq. Yazıdakı iddiaya görə bu “israfçılıq”dır. Halbuki digər heyvanlar tərəfindən yeyilən yumurtalar, “atılmamaqda”, bu heyvanlar üçün qida olmaqdadır. O heyvanlar da böyük ehtimalla başqa ət yeyən canlılara yem olmaqdadır. Öləb, cəsəd halına gəlib torpağa qarışan hər orqanizm, bakteriyalar üçün qida qaynağıdır. Bakteriyalar isə başqa formada həyata qatqı təmin etməkdədirlər. Həqiqətdə təbiətə baxılanda, üzvi həyatın davamlı dövrində və böyük tarazlıqda olduğu görülür.

Dünyada milyonlarla fərqli canlı növü yaşamaqdadır. Bu canlılar içində sadəcə bitkilər öz qidalarını yarada bilirlər (fotosintez yolu ilə). Heyvanlar isə ya bitkiləri və ya digər heyvanları qida olaraq istifadə edirlər. Bu qida tarazlığı o qədər yaxşı qurulmuşdur ki, heç bir növ həddindən artıq dərəcədə çoxalıb yer üzünü zəbt etməz. “Ekoloji tarazlıq” deyilən bu sistem, yalnız insan müdaxiləsi vəziyyətində pozulmaqdadır.

Sağ yuxarıdakı şəkildə görülmə «Biosfera 2» adlı nəhəng süni istixananın ekoloji tarazlığı zamanla pozulmuşdur. Sağ altındakı şəkildə bu istixananın daxilində olan, lakin zamanla budaqları qurumuş bir ağac görünür.

Bu ekoloji tarazlıq o qədər həssas nizama malikdir ki, insanlar tərəfindən bütün müasir texnologiyaya baxmayaraq təqlid edilə bilməməkdədir. “Süni ekoloji tarazlıq” qurma işləri müvəffəqiyyətsizliklə nəticələnmişdir. Bunun ən məşhur nümunəsi, ABŞ-da icra edilən “Biosfer-2” sınağıdır. Kolumbiya Universitetində elm adamları tərəfindən nəhəng istixana qurulmuş, xarici dünyadan tamamilə təcrid edilmiş, çöldən yalnız günəş işığı alan bu nəhəng istixananın içində, sayı və növləri dəqiqliklə hesablanmış bitki və heyvanlar yerləşdirilmiş və bu süni tarazlığın qorunmasına çalışılmışdır. Ancaq sonrakı aylarda tarazlığın gedərək pozulduğu görülmüş, növlər ölməyə başlamış və iş müvəffəqiyyətsizliklə nəticələnmişdir. Bir neçə kilometrlik sahədə, incə hesablamalar və texnologiya köməyi ilə qurula bilinməmiş olan ekoloji tarazlığın, bütün bir planetdə qüsursuz olaraq işləməsi, yazıda iddia edildiyi kimi yaradılış həqiqətinin əleyhinə deyil lehinə bir dəlildir.

Qaldı ki, “Biosfer-2” sınağı, onsuz da var olan canlı növlərinin arasında süni tarazlıq qurma səyidir. Halbuki dünyamızdakı tarazlıq, tamamilə ölü bir planetdə, heç bir canlı yox ikən, yəni yoxdan yaradılmış canlılarla qurulmuşdur. Bu, yaradılışın açıq bir dəlilidir. Necə ki, Quranda yer üzündəki həyatın Allahın möcüzəsi olduğu xəbər verilməkdədir:

Yer üzünü döşədik və orada möhkəm dağlar yerləşdirdik. Orada hər şeydən müəyyən ölçüdə (hər cür bitkidən) bitirdik. Orada həm sizin üçün, həm də ruzisi sizə aid olmayanlar üçün dolanacaq vasitələri yaratdıq. Elə bir şey yoxdur ki, onun xəzinələri Bizdə olmasın. Biz onu ancaq müəyyən bir ölçü ilə endiririk. Küləkləri də dövləndirici olaraq göndərdik və göydən su endirdik. Beləcə, o sudan sizə içirttik. Halbuki (Biz bunu etməsəydik, ehtiyat üçün) siz onu yığıb saxlaya bilməzdiniz! Şübhəsiz ki, həyat verən də, öldürən də Bizik. (Hər şeyin) varisi də Bizik!

(Hicr surəsi, 19-23)

Prof. Demirsoyun Türk milləti haqqındakı yanlışlığı

Prof. Demirsoy, “Focus” jurnalındakı “Darvin və təkamül” başlıqlı yazısında Darvinin “inkışaf etməmiş irqlərin əvvəl-axır inkışaf etmiş irqlərin hakimiyyəti altına girəcəyi” iddiasını dəstəkləmiş və Türk millətinin özündən daha irəli millətlərin hakimiyyəti altında girərək, Darvinin bu iddialarını sübut etdiyini qarşıya qoymuşdur.

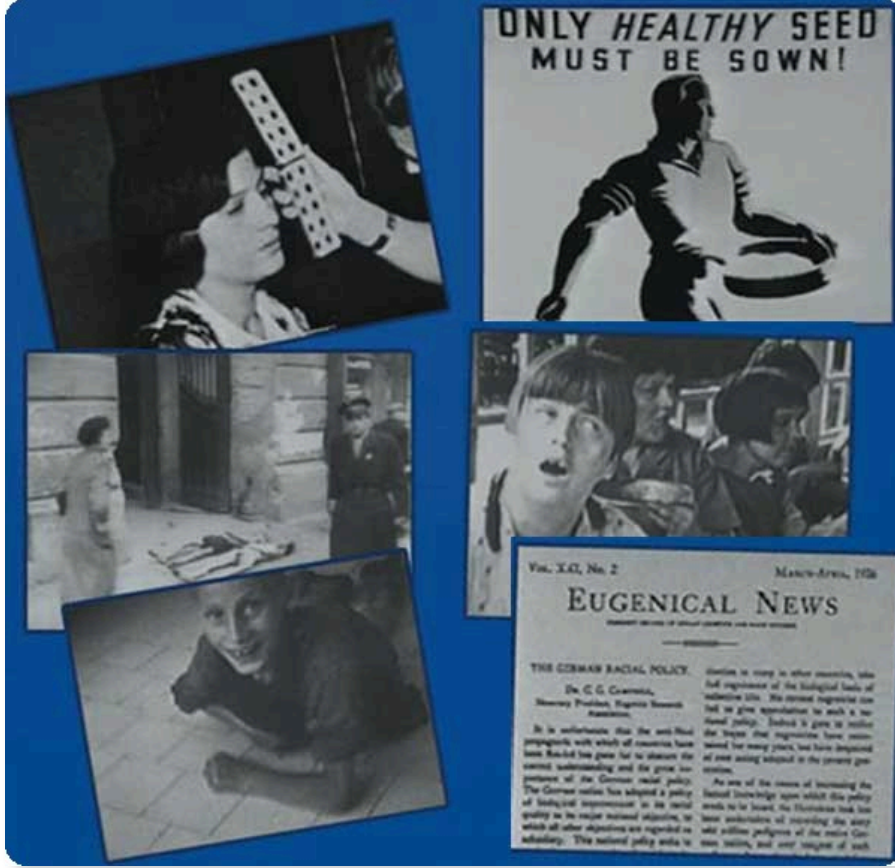
Əvvəlcə bunu ifadə etmək lazımdır ki, bu günə qədər Türk milləti heç bir ölkənin hakimiyyəti altında girməmişdir və Allahın diləməsi ilə bundan sonra da girməyəcək. Tarix boyunca millətimiz, maddi və mənəvi bir çox üstünlük sərgiləmiş, ağılı, vicdanı, ədaləti və tolerantlığı ilə 3 qitəyə hakim olmuş, üstün bir millətdir.

Millətlərin və insanların üstünlükləri, Darvinin sandığı kimi irqlərində və ya fiziki xüsusiyyətlərində deyil, sahib olduqları mənəvi dəyərlərindədir. Və millətimizin dəyərləri inandığı və yaşadığı İslam əxlaqı sayəsində, güclü və ərđəmlidir.

Darvin və tərəfdarları isə, insanları irqlərinə görə qiymətləndirmiş, bəzi irqləri hələ inkışafını tamamlamamış geri və aşağı irqlər olaraq təyin etmişlər. Necə ki, Darvin Türk millətini də dostuna yazdığı bir məktubda özünə görə “aşağı irq” olaraq təyin etmiş və yaxın bir gələcəkdə inkışaf etmiş irqlər tərəfindən yox ediləcəyini nəzərdə tutmuşdur.¹⁵ Unutmamaq lazımdır ki, Darvinin bu iddiaları, II dünya müharibəsində dünyanı qana bulayan faşizmin və eyni zamanda bu gün Avropada vətəndaşlarımıza istiqamətli irqçi hücumların ilham qaynağını meydana gətirməkdədir (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Darvinin Türk düşmənliliyi”, Vural nəşriyyat, İstanbul).

Prof. Demirsoyun tükər ürpərdən iddiaları

Prof. Demirsoy “Focus” jurnalındakı yazısında, daha əvvəllər də qatıldığı bəzi müzakirə verilişlərində, konfranslarda və ya kitablarında bəhs etdiyi kimi, yevgenikanı müdafiə etməkdə və özünü “bioloji faşist” olaraq təyin etməkdədir.¹⁶

Prof. Demirsoy Nasist Almaniyasında tətbiq olunan evgenika fikrini müdafiə edir, xəstə və sağlamsız insanların müalicəsini lazımsız sayır.

Demirsoy inandığı yevgenika prinsipi çərçivəsində, yazısında xəstələrin, kasıbların, ehtiyac içindəki insanların qorunmalarının və baxılmalarının təbiətin tarazlığına zidd olduğunu, bu tarazlığı pozduğunu qarşıya qoymuş və həll yolu olaraq dərman istifadə edilməməsini tövsiyə etmişdir.

Özünə Darvinin düşüncələrini nümunə götürən Demirsoy belə demişdir:

“Darvinin eyni zamanda söylədiyi bir şey də bu idi, “Kasıb cəmiyyətlər istədikləri qədər çox uşaq dünyaya gətirsinlər, bunun çox böyük zərəri olmaz; çünki burada onsuz da ölüm nisbəti çox yüksək olacaq və ayırd edilmə çoxdur.” Məncə doğru da söyləmişdir.”

Darvinin kasıbların çox uşaq dünyaya gətirmələrini təhlükəli görməməsinin səbəbi onsuz da öləcək olmalarıdır. Demirsoy isə, Darvini haqlı hesab etməkdə, ancaq tibbi tərəqqi və tapılan antibiotiklərin bu insanları “gərəksiz yerə” yaxşılaşdırdığını və təbiətin tarazlığının buna görə pozulduğunu iddia etməkdədir:

“Amma Darvin antibiotikin tapılacağını bilə bilməzdi. Yəni, bu qədər dərmanın və tibbi tərəqqinin, insan soyuna ediləcək müdaxilələrin gələcəyini bilə bilməzdi. Buna görə də, bu gün çox uşaq dünyaya gətirən ailələrin uşaqları da yaşamış olur. Beləcə tarazlıq pozulmuş və təbii seçmə önlənmiş olur. Təbii ki, bir çox xəstə, şikəst və zəif olan fərd, irsi materiallarını gen hovuzuna əlavə etmiş olur.”

Demirsoyun yuxarıdakı sözlərində bəhs etdikləri hər hansı bir canlı növü deyil, insanlardır. Görüldüyü kimi Demirsoy, xəstə, şikəst və kasıb insanların dərmanlarla və tibbin imkanları ilə yaşamalarını təbiətə

zidd davranış olaraq görməkdə və diqqət yetirilsə insanlardan hər hansı bir heyvan növü kimi bəhs etməkdədir.

Demirsoy bu “problem”ə gətirdiyi həll yolu isə bu cür ifadə etməkdədir:

“...Əgər insanlar həqiqətən təbii formada yaşamaq istəyirlərsə, heç olmasa dərman istifadə etməmələri lazımdır. Məsələn xəstəliklərdə dərman istifadə etmək, təbiətə birbaşa müdaxilədir. Çünki təbiətin təməlinə olmayan bir obyektə sistemə soxmuş olursunuz.”

Demirsoyun bu fikirləri, darvinizmdən ilhamlanan Nasist Almaniyasında müdafiə olunan və tətbiq olunan yevgenika tezi ilə tamamilə paraleldir.

Yevgenika, “ irq islahı” mənasını verən anlayışdır. Darvinin yolunu izləyən bioloqlar tərəfindən ortaya atılmışdır. İnsanları bir heyvan növü olaraq görən, bu səbəbdən heyvanlar üçün olan qaydaları insanlara tətbiq edən yevgenika nəzəriyyəçiləri, insan nəslinin də inəklər və ya itlər kimi “heyvan yetişdiriciliyi” üsulu ilə inkişaf etdirilməsini hədəfləmişdir. Yevgenika nəzəriyyəçilərinə görə bir cəmiyyətdəki şikəstlərin və xəstələrin çoxalmasının qarşısı alınmalı (lazım olsa bunlar öldürülməli), sağlam fərdlər isə çox “cütləşdirilərək” sağlam və güclü nəsillər yaradılmalıdır.

Bu nəzəriyyəni ilk dəfə adlandıran və tətbiq edən adam, Çarlz Darvinin əmisi oğlu olan (və onun nəzəriyyəsindən təsirlənən) Francis Qaltondur. Qaltondan sonra isə, Almaniyanın ən məşhur Darvinist bioloqu Ernst Hekkel, bu nəzəriyyəni inkişaf etdirmişdir. Hekkel bir irqi inkişaf etdirmək və sözdə təkamül irəliləməni sürətləndirmək üçün, şikəst, əqli cəhətdən geri qalan və irsi xəstəliklərə sahib insanların öldürülməsini müdafiə etmişdir! Hekkel, “Wonders of Life” adlı kitabında, “şikəst doğulan körpələrin vaxt itirilmədən öldürülməsini” istəmiş və bu körpələrin hələ heç bir şüura sahib olmadıqlarını irəli sürərək “bunun cinayət sayılmayacağını” iddia etmişdir.¹⁷ Hekkel ancaq şikəst doğulan körpələrin deyil, cəmiyyətin sözdə təkamülünə mane olan bütün xəstə və şikəst insanların “təkamül qanunları”na görə ayırd edilməsini istəmişdir. Xəstələrin müalicə edilməsinə qarşı çıxmış, bu müalicənin təbii seleksiyaya maneə törətdiyini irəli sürərək belə yazmışdır:

“Yaxşılaşması mümkün olmayan yüz minlərlə xəstə, məsələn ağıl xəstələri, cüzamlar, xərçəng xəstələri süni olaraq həyatda tutulmaqda, amma bu özlərinə və ya cəmiyyətə heç bir fayda gətirməməkdədir... Bu pislikdən xilas ola bilmək üçün, səlahiyyətli bir komissiyanın qərarı və müşahidəsi ilə xəstələrə sürətli və təsirli zəhər verilməlidir.”¹⁸

Hekkelin nəzəriyyəsinin qurduğu bu vəhşilik, Nazi Almaniyası tərəfindən tətbiq edilmişdir.

Göründüyü kimi Demirsoy da, Hekkel və ya Nazi ideoloqları ilə tamamilə eyni fikirləri müdafiə etməkdədir. Həmçinin Demirsoy, bu iddiasının arxasınca darvinizmi məktəblərdə tədris olunmasını, əks halda insanlıqdan geri qalacağımızı qarşıya qoymaqladır.

Halbuki Demirsoyun bu fikirlərinin gənclərə öyrədilməsi və mənimsədilməsinin, bir cəmiyyət üçün nə qədər böyük təhlükə olacağı açıqdır. Ağıl sahibi hər kəs, Demirsoyun istədiyi insan modelinin nə qədər təhlükəli olacağını dərhal görəcək. Bu modeldə darvinist “bioloji faşistlər” tərəfindən, zəif, xəstə, baxıma möhtac, kasıb insanların baxılmadığı, sonsuzlaşdırıldığı, yox olmağa məhkum edildiyi, xəstələrə dərman verilmədiyi, kömək əlinin uzadılmadığı, eqoist və yalnız öz soyunun davamını düşünən bir quruluş təqdim edilməkdədir. Darvinist dünya görüşünün təqdim etdiyi bu modelə qarşılıq, Quran əxlaqının insanlara təqdim etdiyi cəmiyyət modeli tam fərqlidir. Quran əxlaqına görə isə, insanlar bir-birlərinə qarşı şəfqət və mərhəmət duyurlar, xəstə, zəif, gücsüz olanı qoruyar, müalicəsini boynuna götürürlər, əsirlərə belə özləri ac olduqları halda öncəlik tanıyarlarsa, ehtiyaclarından artıq qalan bütün varlıqlarını ehtiyacı olanlar üçün xərcləyirlər, yetimi, yolda qalmış qoruyurlar (Nur surəsi 22, Həşr surəsi 9, İsra surəsi 23-24, Nisa surəsi 36, Tövbə surəsi 60, Zariyat surəsi 19, İnsan surəsi 8-9,...).

Allah bir ayəsində kasıbları xor görən, onları qorumayan insanların cəhənnəmlə qarşılıq görəcəklərini bildirməkdədir:

“Sizi Səqərə (cəhənnəmə) salan nə idi?” Onlar deyəcəklər: “Biz namaz qılanlardan deyildik. Yoxsulu yedirtməzdik. (Müddəssir surəsi, 42-44)

Haqq-hesab gününü yalan hesab edəni gördünmü?! O elə kimsədir ki, yetimi qovar və heç kimi yoxsulu yedirtməyə təşviq etməz. (Maun surəsi, 1-3)

Darvinizmə əməl etdikdə, insanların həyatda qalmaq üçün bir-biri ilə var gücü ilə mübarizə apardığı, dünyanın qaynaq tarazlığını pozmamaq üçün kasıbları, xəstələri, gücsüzləri yox etmənin yollarının axtarıldığı, eqoizmin, sevgisizliyin və mərhəmətsiz rəqabətin hakim olduğu cəmiyyətlər meydana gələcək. Quran əxlaqına əməl etdikdə isə fədakarlıq, sevgi, anlayış, hörmət, sülh və hüzlürlü cəmiyyətlər meydana gələcək. Ağıl və vicdana sahib olan hər insanın darvinizmi böyük təhlükə olaraq görərək, Quran əxlaqına yönələcəyi çox açıqdır.

Həmçinin Hörmətli Demirsoy, “xəstələrə dərman verməyin, beləcə xəstələri yaşadıb təbiətin tarazlığını pozmayın” deyərkən, öz yaxınları, sevdikləri xəstələndiyində, dərmana və qorunmağa möhtac vəziyyətə gəldiyində necə davranacağını düşünüb? Görəsən təbiətin tarazlığını qorumaq, Darvinin “təbii seçmə qanununa” sadıq qalmaq üçün, yaxınını, sevdidi insanları ölümə tərk edə biləcəkdik? Yoxsa bu təklifi “başqalarının sevdikləri, yaxınları, uşaqları, ana-ataları, yoldaşları və ya qardaşları” üçündür?

Həqiqətən insan, hər hansı bir canlı növü deyil və təbii seçməyə də tabe tutula bilməz. İnsan ağıl və vicdan sahibi varlıqdır. Buna görə də, heyvanlar kimi təbiət qanunlarına, meşə qanunlarına görə deyil, vicdanına və ağılına əməl edərək yaşayır. Ağılına və vicdanına əməl etməsə də, heyvanlar kimi bir mühitdə davamlı döyüşərək, dalaşaraq, bir-birinin qanını tökərək, mərhəmət, şəfqət, sevgi və sədaqət duyğularına sahib olmadan yaşamağa məhkum olar. Ağıl və vicdanına əməl etdiyi təqdirdə isə, tam əksinə bir mühitdə, həmrəylik, şəfqət, sevgi dolu bir mühitdə, davamlı yüksələn bir mədəniyyət içində yaşayır.

Darvinizmin insanlıq üçün nə qədər böyük təhlükə olduğunu qavraya bilməyənlər, prof. Demirsoyun bu düşüncələrinin insanlığı hara aparacağını düşünərək, bu əhəmiyyətli həqiqətin fərqiə varmalıdır. Xüsusilə “Focus” kimi təkamülçü yayımlar edən jurnalların, təkamül təbliğatı edərkən, həqiqətdə nəyi müdafiə etdiklərini və insanlara necə bir həyat fikrini təlqin etdiklərini diqqətli şəkildə nəzərdən keçirmələri, ağıl və sağlam düşüncə ilə seçim etmələri son dərəcə əhəmiyyətlidir.

Quran əxlaqı cəmiyyətlərə sevgi, tolerantlıq, fədakarlıq və səmimiyyət gətirir.

Qaynaqlar

- 1) J. Budziszewski, "Just the facts, please", World Magazine, 26 fevral 2000,
<http://www.trueorigin.org/kansas8.asp>
- 2) Norman Macbeth, "Darwin Retried: An Appeal to Reason", Harvard Common Press, New York: 1971, səh. 33
- 3) Norman Macbeth, "Darwin Retried: An Appeal to Reason", səh. 36
- 4) R. A. Fisher, "The Genetical Theory of Natural Selection", Oxford, Oxford Univesity Press, 1930
- 5) Gertrude Himmerfarb, "Darwin and the Darwinian Revolution", Elephant Paperbacks, Chicago, 1962, səh. 384
- 6) Mayr, Ernst, "Darwin and Natural Selection", American Scientist, cild 65, (may/iyun 1977) səh. 323
- 7) Francis Darwin, "The Life and Letters of Charles Darwin", D. Appleton and Co., 1896, Chapter 1.VIII., Religion
- 8) Gertrude Himmerfarb, "Darwin and the Darwinian Revolution", Elephant Paperbacks, Chicago, 1962
- 9) E. H. Colbert, M. Morales, "Evolution of the Vertebrates", New York, John Wiley and Sons, 1991, səh. 193
- 10) A. S Romer, "Vertebrate Paleontology", 3-cü nəşr, Chicago, Chicago University Press, 1966, səh. 120
- 11) P. J. Darlington, "Evolution for Naturalists", (1980), səh. 243-244
- 12) Charles Darwin, "The Descent Of Man", 2-cü nəşr, New York, A.L.Burt Co., 1874, səh. 178
- 13) Charles Darwin, "İnsanın Türeyişi", səh. 171
- 14) A.E. Wilder-Smith, "Man's Origin Man's Destiny", The Word for Today, səh. 166
- 15) Francis Darwin, "The Life and Letters of Charles Darwin", cild 1, 1888. New York: D. Appleton and Company, səh. 285-286
- 16) "Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı", VIII konfrans, "Siyasal ve Yönetmel Sorunlar - 2", Konfrans sədri: Prof. Taner Timur, 26 dekabr 1997
- 17) Ernst Haeckel, "The Wonders of Life", New York, Harper, 1904, səh. 21
- 18) Ernst Haeckel, "The Wonders of Life", New York, Harper, 1904, səh. 118-119

4 FƏSİL

“BİLİM VE TEKNİK” JURNALININ BİTKİLƏRİN MƏNŞƏYİ HAQQINDAKİ YANILMALARI

“Bilim ve Teknik” jurnalının 2002-ci il iyun ayı sayında, “Çiçəkli bitkilərin atası” başlıqlı yazıda, Şimali Çində tapılan bir bitki fosilindən danışılır. Yazıda bu fosilin çiçəkli bitkilərin atası olduğu qarşıya qoyulmaqda, təkamülçülər üçün əhəmiyyətli çıxılmaz hadisə olan çiçəkli bitkilərin mənşəyi mövzusu bu fosillə həll edilmiş kimi göstərilməkdədir.

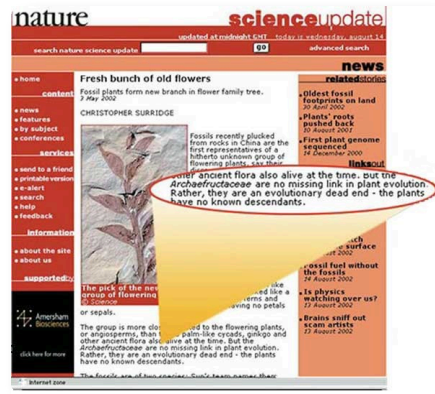
Halbuki, bu bitki fosili təkamülçülərin heç bir problemini həll etməməklə birlikdə, onlar üçün yeni problemlər də doğurmaqdadır.

Tapılan bitki fosili, ara-keçid forması və ya itkin halqa deyil

“Bilim ve Teknik” jurnalında, tapılan yeni fosilin çiçəkli bitkilərin atası olduğu qarşıya qoyulmaqdadır. Ancaq fosili tapan və araşdıran elm adamları, bu fosilin “ata” olmadığını, özünə aid xüsusiyyətləri olan, son dərəcə kompleks xüsusiyyətlərə və törəmə sisteminə sahib bir bitkiyə aid olduğunu ifadə etməkdədirlər. “Nature” jurnalının 3 may 2002-ci il tarixli internet səhifəsində yayımlanan, Christopher Surridge imzalı, “Fresh bunch of old flowers” (Təzə bir dəstə köhnə çiçək) başlıqlı yazıda bu fosil üçün belə deyilir:

“Ancaq Archaeofructaceae bitki təkamülündəki itkin halqa deyil. Bu bitkilər təkamülün çıxılmaz vəziyyətidir, bilinən nəvələri yoxdur.”¹

Nature jurnalının internet sahifəsində Arxeofruktaseyanın bitkilərin sözdə təkamülündəki itkin halqa olmadığı bildirilir.

“Science” jurnalında isə, “Archaeofructaceae”nin günümüzdəki çiçəkli bitkilərdən heç bir fərqi olmadığı ifadə edilməkdədir. Yəni çiçəkli bitkilər, 125 milyon ildir təkamül keçirməmişlər, sadəcə ortaya fərqli növlər çıxmış, bəzi növlərin isə soyu tükənmişdir. Buna görə də, bu fosil bitkilərin sözdə təkamülünə heç bir izah gətirə bilməməkdədir.

Həmçinin, bu günə qədər bilinən ilk çiçəkli bitki fosili günümüzdən 65 milyon il əvvələ aid idi. Yeni olan fosilin isə 125 milyon illik olduğu təsbit edilmişdir. Təkamülçülər 65 milyon il əvvəl, ilk çiçəkli bitkinin necə olub birdən-birə dünyanı doldurduqları sualına cavab tapa bilməzəkən, indi daha da çətin bir sualın, 125 milyon il əvvəl ilk çiçəkli bitkilərin necə olub birdən-birə ortaya çıxdıqları sualının cavabını vermək məcburiyyətindədirlər. Darwin günümüzdən 150 il əvvəl təkamül nəzəriyyəsinin bu əhəmiyyətli problemini belə ifadə etmişdir:

“Bitki aləminin tarixində (elmi təsnif etmə baxımından) yüksək səviyyəli bitkilərin açıq şəkildə anidən və birdən-birə inkişafı qədər mənə daha təəccüblü gələn başqa hadisə yoxdur.”²

Darvinin dilə gətirdiyi bu fəvqəladəlik təkamülçülər üçün böyük problemdir.

Bitkilərin təkamülü iddiasının heç bir elmi dəlili yoxdur

Hər nə qədər “Bilim və Teknik” jurnalı, tək bir çiçəkli bitki fosili ilə bitkilərin təkamülü hekayəsinin həll etdiyi kimi göstərməyə çalışsa da, bitkilərin təkamülü mövzusu çox böyük boşluq və imkansızlıqlar ilə doludur.

Təkamülçülər bitkilərin yaranması ilə əlaqədar olaraq tək bitkidən yüz minlərlə növ bitki növünün ortaya çıxdığını iddia edirlər. Ancaq təkamülçülər digər mövzularda olduğu kimi bu mövzuda da iddialarını dəstəkləyə biləcək hər hansı elmi dəlil təqdim edə bilməzlər.

Bu gün bitkilərin təkamülü ssenarisini müdafiə edənlərin düşükləri ən böyük çıxılmaz vəziyyət ilk bitki hüceyrəsinin necə təkamülləşdiyidir. Bundan sonra isə, tək bir hüceyrədən ilk bitki və bu bitkidən minlərlə növ bitkinin necə meydana gəldiyi sualı yenə cavabsızdır. Belə bir təkamülü göstərən tək bir ara-keçid fosili belə yoxdur; meydana gəlmiş yarım orqanlara, sistemlərə sahib heç bir ibtidai bitki fosili yoxdur, bir bitkinin başqa bitkinin atası olduğuna dair əldə heç bir dəlil yoxdur. Bu səbəbdən bitkinin xəyali təkamülü üçün çəkilən təkamül ağacları tamamilə təxəyyülün məhsuludur və heç bir elmi tərəfi yoxdur.

Amerikalı bioloq Ranganathan B. G., “Origins?” adlı kitabında bu mövzuda belə etiraf etməkdədir:

“Nə keçmiş fosil qeydlərində təkamülü sübut edəcək ara-keçid formasına aid yarım orqanları yaranmış hər hansı bir heyvana və ya bitkiyə, nə də indiki vaxtda təkamülün hələ davam etdiyinə işarə edən yarım inkişaf etmiş heyvana və ya bitkiyə rast gəlinməmişdir.”³

Əldəki fosillər isə, bitkilərin bir-birlərindən müstəqil olaraq, yer üzündə birdən ortaya çıxdıqlarını göstərməkdədir. Bu vəziyyəti etiraf edən Cambridge Universitetində təkamülçü prof. dr. Edred Cornerin sözləri belədir:

“...Hələ də ön mühakiməsiz olaraq bitkilərin fosil qeydləri xüsusi bir yaradılışın lehinədir. Bitkilərin fosil qeydləri xüsusi yaradılışın lehinə görünür. Bir səhləb çiçəyinin, bir su mərciməyinin və bir palmanın eyni atadan gəlmiş olmalarını ağılınız qəbul edər? Üstəlik bu təxmin üçün hər hansı bir dəlilimiz yox ikən. Təkamülçülər cavab vermək üçün hazırlanmalıdır, amma mənə bir çox müzakirə başlamadan bitəcək.”⁴

Təkamülçü olmasına baxmayaraq Edred Cornerin də etiraf etməkdən özünü saxlaya bilmədiyi həqiqət əslində çox açıqdır. Əlbəttə ki, tək bir bitkidən saysız müxtəliflikdəki bitkilərin ortaya çıxması qeyri-mümkündür. Bitkilərin hər biri öz növünə aid fərqli xüsusiyyətlərə malikdir. Rəngləri, dadları, şəkilləri, törəmə formaları bir-birindən fərqlidir. Yarpaqlar dünyanın hər yerində fotosintez edə biləcəkləri mexanizmlərə sahibdirlər. Bənzərsiz daşıma sistemləri dünyanın hər yerindəki bitkilərdə var. Bu kompleks və sadələşdirilə bilməz mexanizmlərin, təkamülçülərin iddia etdikləri kimi, təsadüfən meydana gəlməsi qeyri-mümkündür.

Bütün bunların bizə göstərdiyi tək bir nəticə vardır. Bütün canlılar kimi bitkilər də yaradılmışlar. İlk ortaya çıxdıqları andan etibarən bütün mexanizmləri əskiksiz olaraq vardır.

Təkamül nəzəriyyəsinin bitkilərin mənşəyi haqqındakı çıxılmaz vəziyyətini bir çox təkamülçü etiraf edir

C hester A. Arnold, Michigan Universitetində bitki fosillərini araşdıran botanika professorudur. “Paleobotanikaya giriş” adlı kitabında belə deyir:

“İndiyə qədər heç bir müasir bitkinin başlanğıcından bu günə qədər olan təkamül qohumluluğu tarixini izləmə imkanımız olmadı.”⁵

Daniel Axelrod isə “The Evolution of Flowering Plants in The Evolution Life” adlı kitabında belə deyir:

“Angiospermlərə, yəni çiçəkli bitkilərə gətirib çıxaran ibtidai qrup, fosil qeydlərində hələ də təsbit edilməmişdir və yaşayan heç bir çiçəkli bitki belə bir əlaqəyə diqqəti çəkmir.”⁶

Nəticə

Qaynaqlar

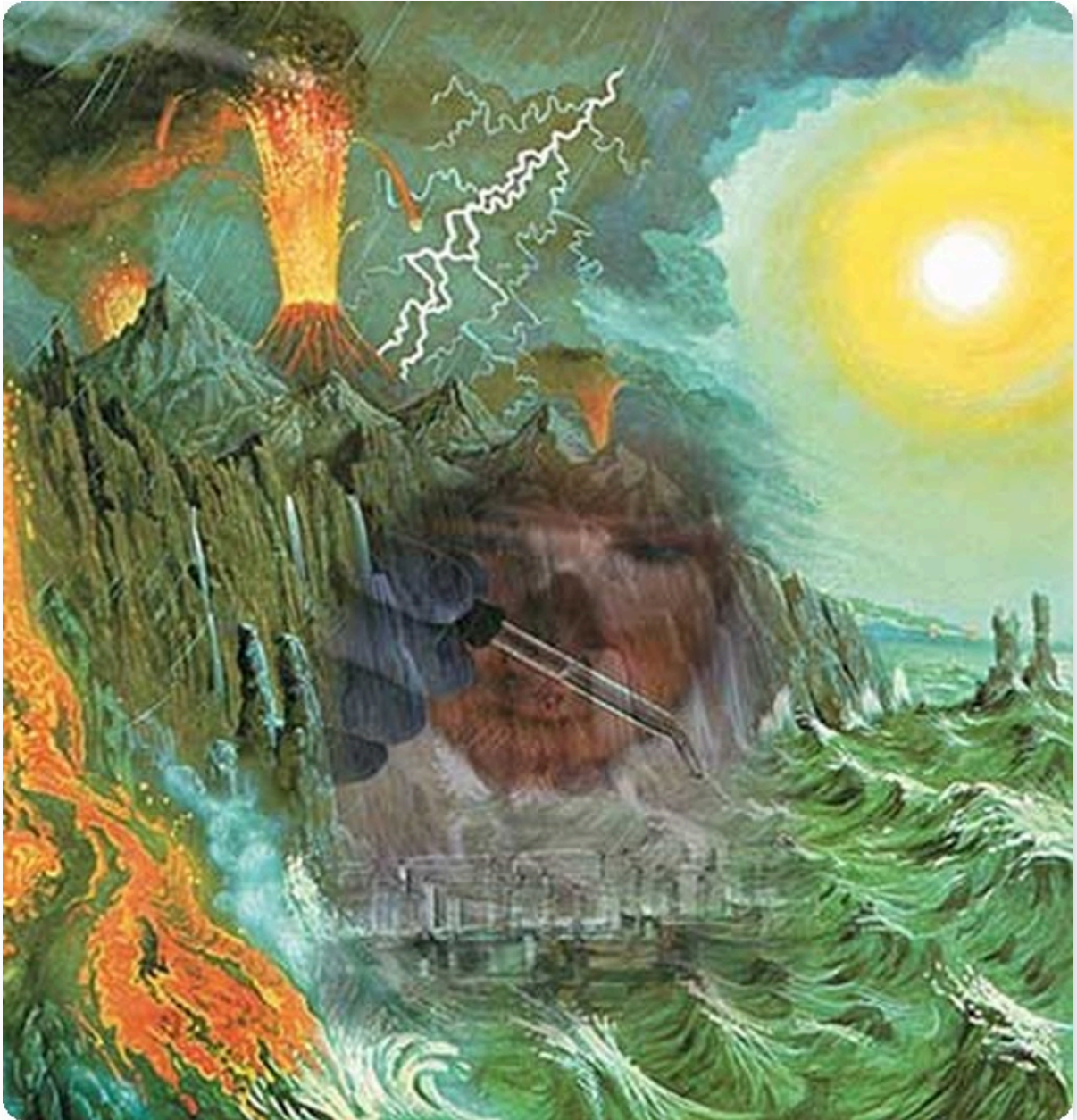
Təkamülçülərin ifadələrində də görüldüyü kimi, bitkilərin təkamülləşərək meydana gəldiklərinə dair tək bir elmi dəlil yoxdur. Bitkilər, fosil qeydlərində, günümüzdəki bitkilərə bənzər xüsusiyyətlərlə birdən-birə ortaya çıxmaqdadırlar. Bu isə, onların digər canlılar kimi yaradılıqlarını göstərməkdədir. “Bilim və Teknik” jurnalı, yaradılış həqiqətini qəbul etmək istəmədiyi üçün, hər fosili təkamül nəzəriyyəsinə görə qiymətləndirməyə çalışmaqda, ancaq hər səfərində elmi və məntiqi yanılmalar göstərməkdədir. “Bilim və Teknik” jurnalının bundan sonrakı saylarında obyektiv qiymətləndirmələr edə bilməsini və təkamül nəzəriyyəsinin elmi süqutunu görə bilməsini ümid edirik.

- 1) <http://www.nature.com/nsu/020429/020429-15.html>
- 2) Erik Stokstad, “Fossil Plant Hints How First Flowers Bloomed”, Science, cild 296, sayı 5569, 3 may 2002, səh. 821
- 3) B.G. Ranganathan, “Origins?”, Carlisle, “PA: The Banner of Truth Trust”, 1988. səh. 20
- 4) E. J. H Corner, “Evrin, Çağdas Botanik Düşünce”, Macleod və L S Copley (Chicago, Quadrangle kitabları, 1961)
- 5) Chester A. Arnold, “Paleobotaniğe Giriş”, New York: Mc Grow-Hill, 1947, səh. 7
- 6) Daniel Axelrod, “The Evolution of Flowering Plants in The Evolution Life”, səh. 264-274 (1959)

5 FƏSİL

HƏYATIN BAŞLANĞICI MÖVZUSUNDAKI TƏKAMÜL NAĞILLARINA BİR YENİSİ DƏ ƏLAVƏ OLUNDU

“Evrensel” qəzetinin 10 may 2002-ci il tarixli sayında “Həyat şirin suda başladı” və “Güneş” qəzetində “Həyat şirin suda başladı”, 12 may 2002-ci il tarixində isə “Hürriyet” qəzetində “Həyat şirin suda başladı” başlıqlı xəbərlər nəşr olundu. Bu xəbərlərdə, Kaliforniya Santa Cruz İnstitutundan bəzi tədqiqatçıların apardıqları təcrübənin nəticəsinə yer verilir. Bu təcrübədə, tədqiqatçılar laboratoriya mühitində, şirin su içində, pərdə quruluşlu qabarcıqlar əldə etmişlər və bu strukturların, ilk DNT-nin atası ola biləcəklərini, bunun isə həyatın şirin suda başladığına dəlil yaratdığını qarşıya qoymuşlar. “Güneş”, “Hürriyet” və “Evrensel” qəzetlərində yer verilən bu təcrübə nəticələri haqqındakı qiymətləndirmələr, qəti surətdə elmdən kənardır və təkamülçülərin ön mühakimələri ilə qarşıya qoyduqları fərdi izahlardan başqa bir şey deyil. Bu mövzudakı izahlar aşağıda yer almaqdadır.

Laboratoriyada yaradılan pərdə, hüceyrə pərdəsi kimi kompleks bir quruluşun meydana gəlməsini qəti şəkildə açıqlaya bilməz

Təkamülçülərin ilk canlı hüceyrəsinin necə yarandığını izah edən ssenarilərinə görə, canlılıq “ibtidai şorba”da başlamışdı. Bir çox təkamülçü bu ibtidai şorbanın, okeanlar və ya göllər olduğunu qarşıya qoymaqladır. Bu ssenariyə görə, ibtidai şorbanın içindəki qeyri-üzvi molekullar təsadüflər nəticəsində üzvi molekulları meydana gətirmişlər, daha sonra bu molekullar isə öz-özünü köçürə bilən molekullara doğru təkamülləşmişlər. Təkamülçülərin heç bir elmi dayacağı olmayan bu iddialarına görə, ibtidai hüceyrənin təməlini meydana gətirən ilk molekulları içində alaraq qoruya biləcək bir pərdənin, yəni hüceyrə pərdəsinin ilk olaraq meydana gəlməsi lazımdır.

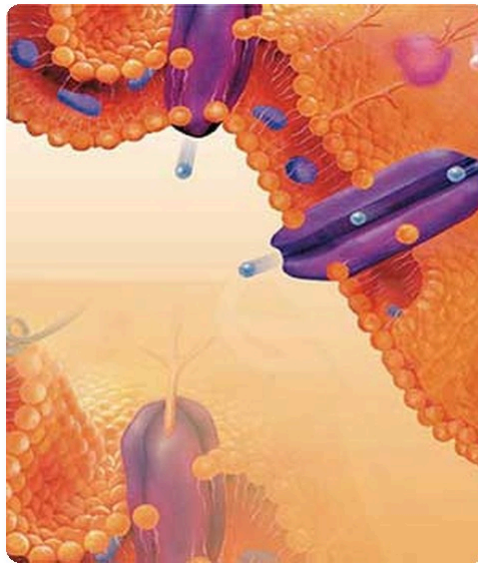
Bu təcrübədə isə, bu pərdənin laboratoriyada, şirin su içində yaradıldığı qarşıya qoyulmaqdadır. Bu günə qədər təkamülçülər həyatın okeanlarda, yəni duzlu suda meydana gəldiyini qarşıya qoyurdular. Lakin, duzlu sularda edilən təcrübələrdə bu pərdə meydana gəlmirdi. Bu təcrübədə isə, şirin su istifadə edildi və pərdə kimi bir quruluşu olan kisəciklər əldə edildi.

Yaxşı əldə edilən bu strukturlar, təkamül nəzəriyyəsinin iddialarına dəstək təmin edirmi? Bu kisəciklərin laboratoriyada əldə edilmiş olması, DNT-nin, hüceyrənin, hüceyrə içindəki orqanellərin və zülalların bir su yığınınnda, özündən yarandığı tezisində dəstək təmin edirmi?

Qəti surətdə xeyr. Belə bir iddianı müdafiə etmək üçün, 20 və 21-ci əsrdə elmin qət etdiyi mərhələləri görməməzlikdən gəlmək, 19-cı əsr xurafatları ilə düşünmək lazımdır. Bunun səbəblərini qısaca araşdıraraq.

1) Laboratoriyada əldə edilən pərdə, hüceyrə pərdəsinin xüsusiyyətlərinə qəti şəkildə sahib deyil. Təkamülçülər hüceyrə pərdəsinə və DNT kimi molekulları xüsusilə sadə strukturlar kimi göstərməkdədirlər. Beləcə bu strukturların təsadüfən meydana gəldiyini önə sürə biləcəklərini düşünürlər. Bu səbəblə laboratoriyada meydana gətirdikləri son dərəcə sadə bir pərdəni də, bu çox kompleks strukturların ilk mərhələsi kimi göstərməyə çalışmaqdadırlar. Halbuki, laboratoriyada əldə edilən pərdənin, hüceyrə pərdəsinə təkamülləşməsi, hüceyrə pərdəsinin sahib olduğu xüsusiyyətləri zaman ərzində, təsadüflər nəticəsində əldə etməsi qeyri-mümkündür. Bu qeyri-mümkünlüyü görə bilmək üçün, hüceyrə pərdəsinin sahib olduğu xüsusiyyətlərdən yalnız bir neçəsini bilmək belə kifayətdir.

1 mm-in yüz mində biri qalınlığındakı hüceyrə pərdəsi, orqanellərdəki əməliyyatların və hüceyrənin həyatının davam edə bilməsi üçün hüceyrənin xaricindəki mühitdə olan sayısız kimyəvi maddənin içindən, hüceyrənin ehtiyac duyduqlarını tanıyır və yalnız onları içəri qəbul edir

Son dərəcə səmərəlidir; hüceyrənin ehtiyac duyduğu miqdardan çoxunu qəti şəkildə içəri almaz.

Bununla da kifayətlənməz; bir tərəfdən də hüceyrənin içindəki zərərli artıqları anında təsbit edər və vaxt itirmədən çölə atar.

Hüceyrə pərdəsindən içəriyə və çölə bəzən çox böyük molekulların transferi reallaşır. Belə bir vəziyyətdə, hüceyrə pərdəsi heç bir zərərə uğramadan bu keçidi təmin edər. Hüceyrə öz pərdəsindən kisəciklər meydana gətirər. Bu kisəciklər sayəsində saxlama və çatdırma işləri edilir. Məsələn “pinositoz” deyilən əməliyyatda hüceyrə pərdəsi bir miqdar içəri çəkilər, meydana gələn çuxurun içinə hüceyrə xaricində olan molekullar girər.

Bu çuxur içəriyə doğru yaxşıca çəkilərək hüceyrə içinə alınar və bir kisəcik yaradılır. Başqa bir mənada hüceyrə ehtiyacı olan maddələri udar.

“Ekzopinositoz” deyilən əməliyyatda isə hüceyrə, öz içində kisəcik meydana gətirər. Artıq maddələrlə doldurduğu bu kisəciyi hüceyrə pərdəsindən çölə atar. Beləcə kisəciyin daşdığı maddələr xarici mühitə buraxılmış olar.

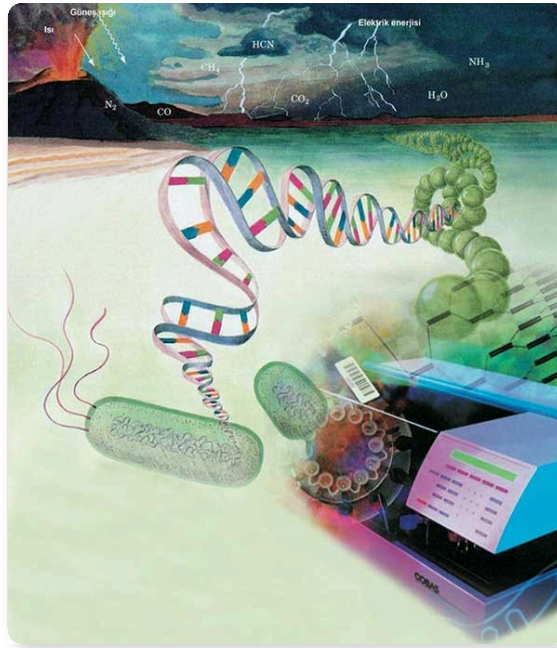
Yağ molekullarından ibarət olan hüceyrə pərdəsinin bu əməliyyatların hamısını edə bilməsi üçün, hüceyrə içindəki bütün fəaliyyətləri və prosesləri bilməsi, lazımlı və ya çox olan maddələrin siyahısını çıxarması, anbarları idarə altında tutub, üstün bir yaddaş və qərar vermə qabiliyyətinə sahib olması lazımdır. Üstəlik zərər görmədən böyük molekulların necə transfer ediləcəyi ilə bağlı bir üsul yaratması və özünü buna görə dizayn etməsi də lazımdır. Təsadüflərin şüursuz molekulları bu şəkildə qüsursuzca təşkil etmələri, fəvqəladə kompleks bir sistem qurmaları isə qeyri-mümkündür. Şüur və məlumat sahibi elm adamları belə, milyonlarla dollarlıq sərmayələrlə və son dərəcə inkişaf etmiş texnologiyalarla, heç bir funksiyası olmayan, yalnız içindəki molekulları bir örtük kimi əhatə etmə xüsusiyyətinə sahib olan bir pərdə yarada bilməkdədirlər. Elm adamlarının bacara bilmədiyini, şüursuz molekulların və təsadüflərin bacardığını iddia etmək isə son dərəcə məntiqsizdir.

2) Təkamülçülərin qəti surətdə izah gətirə bilmədikləri mövzu, ancaq hüceyrə pərdəsinin meydana gəlməsi deyil. Təkamülçülər, ibtidai şorbada ilk olaraq sözdə ibtidai hüceyrə pərdəsinin yarandığını, ardından da bu pərdənin içindəki molekulların, özünü köçürə bilən son dərəcə kompleks molekullara çevrildiyini iddia etməkdədirlər. Ancaq bunun necə reallaşdığına dair tək bir izahları belə yoxdur. Hətta qabaqcıl təkamülçülər belə bu cür bir təkamülün mümkün olmadığını etiraf etməkdədirlər. Bunlardan biri Kaliforniya Salk İnstitutundan təkamülçü biokimyəçi Dr. Leslie Orgel, belə deyir:

“İbtidai şorbanı əldə etmək asandır. Bizim bir sonrakı mərhələdə, üzvi molekullardan ibarət olan, içində amin turşularını və nukleotidləri meydana gətirən üzvi maddələri ehtiva edən ibtidai şorbanın necə olub da özünü köçürə bilən orqanizmlərə təkamülləşdiyini izah etməyimiz lazımdır. Bəzi təkliflər edənlər olsa da, etiraf etməliyəm ki, bu təkamül prosesini təkrar meydana gətirmək üçün edilən cəhdlər, heç bir şəkildə qəti nəticə verməməkdədir.”¹

Cəhdlər nəticə verməməkdədir, çünki ortada təkrar edilə biləcək “təkamül prosesi” yoxdur. Bu təcrübə olduğu qədər riyazi olaraq da sübut edilən bir həqiqətdir: Hüceyrəni meydana gətirən strukturların və orqanellərin hər biri tək başına son dərəcə kompleks xüsusiyyətlərə malikdir. Bunlardan hər hansı birinin təsadüfən meydana gəlməsi ehtimalı sıfırdır. Necə ki, elm adamlarının on illərdir davam edən işləri müvəffəqiyyətsizliklə nəticələnərkən, hüceyrənin ən kiçik bir parçası belə laboratoriyada təqlid edilərək inşa edilə bilməməkdədir. 21-ci əsr texnologiyasının, məlumat təcrübəsinin və şüurlu elm adamlarının, bir yerə gələrək edə bilmədiklərini, şüursuz təsadüflərdən gözləmək, bu ümid üçün arxa-arxaya nəticəsiz qalan təcrübələr etmək isə, yaxın bir gələcəkdə hər kəsi güldürəcək, bir tərəfdən də düşündürəcək.

Düşündürəcək, çünki insanlar, minlərlə elm adamının, on illərlə necə olub belə bir xurafatın arxasında düşdüyünü, bu xurafatı isbat edə bilmək üçün necə olub milyonlarla dolları və ölçülə bilinməyəcək dəyərdəki əmək və imkan boşuna sərf etdiklərini anlamağa çalışacaqlar. Allahın yaradılışı bu qədər açıq ikən, bu elm adamlarının Allahın varlığını inkar etmək üçün, bu qədər gülməli iddialara necə olub aldana bildiklərini və bəzi media orqanlarının da bunlarla necə ovsunlana bildiklərini mütləq araşdıracaqlar.

Qaynaqlar

1. "Darwinism at the very beginning of life", New Scientist, 15 aprel 1982, səh. 150

6 FƏSİL

“HÜRRİYET BİLİM” QƏZETİNİN DOĞUM VƏ TƏKAMÜL MÖVZUSUNDAKI YANILMALARI

“Hürriyet Bilim” qəzetinin 1 aprel tarixli sayında “İnsan niyə köməksiz doğulmur?” başlıqlı yazı nəşr olundu. İnsanın meymunabənzər canlılardan təkamülləşdiyi mövzusunda israr edən bu yazı, aşağıda elmi həqiqətlərə zidd tərəfi ilə ələ alınacaq, ehtiva etdiyi səhv məntiqi göstəriləcək.

Beynin böyüklüyü doğuma maneə deyil

“Hürriyet Bilim” qəzetinə görə böyük beynimiz doğumu çətinləşdirən faktordur. Buna qarşılıq, insanın sözdə atası sayılan meymunabənzər canlılar daha kiçik olan başlarının təmin etdiyi üstünlük sayəsində daha asan doğum edə bilməkdədirlər. Jurnal böyük beyinə sahib ola bilmək üçün bu çətinliyə dözdüyümüzü, bu cür riskli doğumu seçdiyimizi iddia etmişdir.

Əvvəlcə insan beyninin sahib olduğu böyüklüyün doğumu çətinləşdirdiyi iddiası tamamilə səhvdir. Kəllə elastik quruluşu sayəsində doğum əsnasında doğum kanalının formasını asanlıqla almaqdadır. Bu səbəblə beynimizin doğumda problem yaratdığı önə sürülə bilməz. Doğum onsuz da kənardan hər hansı bir müdaxilə olmadan başlayan və irəliləyən bir prosesdir. Körpə ana qarnında ikən doğum kanalına öz-özünə başını salır. Daha sonra yenə körpənin reallaşdırdığı bir sıra hərəkətlər sayəsində, körpə doğum kanalında

çığışa doğru irəliləyər. Bu zaman içində olduğu və tamamilə əzələlərdən ibarət olan rəhm sıxılaraq onu çölə doğru itələyir.

Uşağın doğulmasından əvvəl və sonra minlərlə möcüzə baş verir.

Həqiqətdə bu hadisədə çox həssas nizam vardır və bu da açıq yaradılış möcüzəsidir. Bunu görmək üçün körpənin doğum əsnasında etdiyi hərəkətləri sırası ilə araşdıraraq: Körpə əvvəl başını önə doğru əyir. Çənəsi sinəsinə dəyməkdədir. Bu körpənin ləyən sümüyünün içindəki doğum kanalına başını soxması deməkdir. Məhz bu sırada doğum sancıları başlayır. Rəhmin hər sıxılması ilə yəni hər doğum sancısı ilə birlikdə körpə çığışa bir az daha irəliləyər. Sonra başını sağa çevirər. Bu hərəkət yastı olaraq davam edən doğum kanalına başının uyğun olacağı tək hərəkətdir. İrəliləyən dəqiqələrdə sağa çevrilmiş başını yuxarı doğru qaldırır. Saçlı dərisi artıq çığışda görünmüşdür. Əvvəl alnı, üzü və çənəsi çıxar. Bütün başının çıxması isə ən asanıdır. Çünki kəlləni meydana gətirən sümüklər bir-biri ilə qaynamamışdır. Bu sayədə bir-birlərinin üzərində sürüşərlər. Beləcə kəllə doğum kanalının şəklini asanlıqla alar. Buna görə bir çox körpə doğulduğunda və həyatının ilk həftələri boyunca yanlardan basıq və yuxarı doğru uzanmış güllə şəklindəki başı ilə maraqlı bir görüntüyə malikdir. Körpələrin kəllə sümükləri doğumdan aylar sonra bir-birlərinə qaynamağa başlayar, bu səbəblə uzun proses başlarının təpə hissəsində yumşaq, sümüksüz bir bölgə olar.

Görüldüyü kimi həm ana rəhminin quruluşu, həm körpənin kəllə quruluşu həm də doğum əsnasında göstərdiyi davranışlar, bir-biri ilə tam uyğunluq içindədir. Xüsusi yaradılmış olduğu açıq şəkildə aydın olan bu uyğunluq, insanın doğumunun Allahın idarəsindəki möcüzə olduğunu göstərir. Allah Quran ayəsində doğum möcüzəsini üçün belə bildirir:

Ey insanlar! Əgər yenidən dirilməkdən şübhə edirsinizsə (bilin ki), həqiqətən, Biz sizi torpaqdan, sonra nutfədən (mənidən), sonra laxtalanmış qandan (döllənmiş yumurtadan), sonra tam formalaşmış və ya formalaşmamış bir ət parçasından yaratdıq ki, (qüdrətimizi) sizə göstərək. Dilədiyimizi müəyyən bir vaxta qədər ana bətnində gözlədərik. Sonra sizi uşaq olaraq (ana bətnindən) çıxardırıq. Sonra yetkinlik çağına çatmanız üçün (sizi böyüdərik). Sizdən kimisi vəfat edər, kimisi də ömrünün ən ixtiyar (yaddaşını və gücünü itirmiş) çağına qaytarılar ki, bilikli bir kimsə ikən daha sonra heç bir şey bilməz bir hala düşsün. Sən yer üzünü qupquru görərsən. Ancaq Biz ora yağmur yağdırdığımız zaman o hərəkətə gəlib qabarar və hər növ gözəl bitkilərdən bitirər. (Həcc surəsi, 5)

Bu möcüzəvi doğum hadisəsində, “Hürriyet Bilim” qəzetinin iddiasının əksinə, insan beyninin böyüklüyü ilə yaşanan bir problem də yoxdur. Körpələrin kəllə sümüklərinin hələ qaynamamış olması, doğumu asanlaşdırır.

İnsan beynin böyüklüyünü seçməz

“Hürriyet Bilim” qəzetinin yazısındakı ən əsassız iddia isə, “insanoğlunun böyük beyinə sahib olmağı seçdiyi”nin irəli sürülməsidir. İnsanın bu məqsədlə çətin doğumu üstün tutduğu kimi məntiq qurulmuşdur. Halbuki beyin böyüklüyü istəyə bağlı deyil. İnsanın, sahib olacağı beyin üzərində tənzimləmə etməsi də bu ola bilməz. Bununla birlikdə doğum mərhələləri üzərində körpənin ya da ananın müdaxiləsi də yoxdur. Təbii seleksiya kimi şüursuz mərhələlər də belə seçimdə rol oynaya bilməz.

“Hürriyet Bilim” qəzetinin çaşqınlığı

“Hürriyet Bilim” qəzetindəki yazının son dərəcə ziddiyyətli olan iddiası isə, meymunların doğumunun insana görə daha asan (və daha üstün) olduğunu izah edib, sonra da buradan “meymundan insana təkamül” ssenarisinə material tapmağa çalışmasıdır.

Halbuki burada bəhs edilən vəziyyət, təkamül nəzəriyyəsinə birbaşa tərs düşməkdədir. Bilindiyi kimi təkamül nəzəriyyəsi, fərqli bioloji strukturlar içində daha üstün (həyatda qalma ehtimalı yüksək) olanların seçiləcəyi və digərlərinin ələnəcəyi fərziyyəsinə söykənir. Bu darvinizmin ən fundamental fikridir. Bu vəziyyətdə, əgər meymunların doğumu insanlara görə daha üstündürsə, təkamül nəzəriyyəsinə görə insanların ələnməsi lazımdır!

“Hürriyet Bilim” qəzeti isə, meymunların doğumunun (kəlləsinin kiçik olmasına görə) insana görə daha asan və üstün olduğunu izah etməkdə, sonra da bunu təkamül nəzəriyyəsinə bağlamağa çalışmaqdadır. Bir başqa deyişlə, təkamül nəzəriyyəsinin əleyhinə olan bir dəlili, sanki lehinə kimi göstərməyə çalışmaqdadır.

7 FƏSİL

“CUMHURİYET BİLİM TEKNİK” JURNALININ ÇOX BÖYÜK KOBUD SƏHVİ

“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının 16 mart 2002-ci il tarixli sayında, “Ulduz partlayışları insanoğluna necə təsir etdi?” başlıqlı yazı nəşr olundu. Yazıda 2 milyon il əvvəl reallaşdığı fərz edilən iki supernovanın (böyük ulduzların partlayaraq yox olmaları) insanın sözdə təkamülü üzərində təsirləri olduğu qarşıya qoyulurdu. “CBT” jurnalı, bu iddiası ilə də insanın xəyali təkamülü üzərinə qurulan ssenarilərə bir yenisini daha əlavə etmiş oldu.

Adı çəkilən yazıya mövzu olan əslisi isə budur: John Hopkins Universitetində çalışan Dr. Narciso Benitez və “Space Telescope Science Institute” astronomu Dr. Jesus Maiz-Apellanizin araşdırmalarından əldə etdikləri nəticəyə görə, günümüzdən 2 milyon il əvvəl dünyaya çox yaxın yerdə meydana gələn böyük ulduz partlayışlarının, dünyanın ozon təbəqəsini böyük ölçüdə korladığı, bunun isə quruda və dənizdə yaşayan bir çox canlının böyük ölçüdə yox olmasına səbəb olduğu təxmin edilməkdədir.1

Bu fikir “NASA”, elmi jurnallar və “CNN” kimi bir çox media quruluşu tərəfindən, 2 milyon il əvvəl dünyaya fəlakət gətirən bir partlayış olaraq xəbər verilmişdi. Bu “NASA”-nın və “National Geographic” jurnalının internet səhifələrindəki xəbərin başlığı belə idi: “Köhnə bir supernova fəlakətə səbəb olmuş ola bilər” (Ancient Supernova May Have Triggered Eco-Catastrophe). “CNN”-in 11 mart 2002-ci il tarixli internet səhifəsində isə eyni xəbər “Partlayan ulduz yer üzünü fəlakətini başlatmış ola bilər” (Exploding star may have sparked Earth disaster) başlığı ilə verildi. “New Scientist” jurnalının yanvar ayındakı sayında isə bu partlayış üçün “Supernova dəlilləri toplu nəsil tükənmələri ilə əlaqələndirildi” (Supernova “smoking gun” linked to mass extinction) deyildi. “Space News” adlı jurnalın internet səhifəsində isə “Partlayan ulduz bir zamanlar yer üzündəki həyatı yox etdi” (Exploding Star Once Killed Earth Life) deyildi. “Science News” jurnalı, “USA Today” kimi qəzetlərdə də eyni partlayış bir zamanlar dünyadakı canlılığın böyük hissəsini yox edən fəlakət olaraq elan edildi.

Lakin, “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalı və jurnalın tez-tez istinad olaraq istifadə etdiyi və təkamülçü təbliğatları ilə diqqət çəkən “The Observer”, digər mətbuat yayım orqanlarından və elmi nəşrlərdən fərqli olaraq, bu ulduz partlayışının insanın təkamülünü təmin edən proses olaraq elan etməyi seçdi.

Cumhuriyet Bilim Teknik jurnalı xarici mətbuatın dünyanı fəlakətə sürükləyən, bir çox canlı növünün yox olmasına səbəb olan fəlakət kimi tərif etdiyi supernovanı canlıları təkamülləşdirdiyini irəli sürdü.

Şübhəsiz “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalındakı yazını diqqətlə oxuyanlar, mövzu haqqında çox məlumat sahibi olmasalar belə, yazıdakı əhəmiyyətli ziddiyyəti fərqlətməmişlər. Bu ziddiyyət belədir: Dünyanın ozon təbəqəsini əhəmiyyətli ölçüdə korlayaraq dəniz və quru canlılarının əhəmiyyətli ölçüdə yox olmalarına səbəb olduğu fərz edilən ulduz partlaması, “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalında yer alan iddiaya görə, bir tərəfdən də xəyali ibtidai insanları təkamülləşdirərək günümüzdəki insanları meydana gətirmişdir. İlk baxışda açıq şəkildə məntiqsizliyi görülməli olan bu iddianın niyə elm və ağıldan kənar olduğunu daha geniş araşdıraraq.

Ozon təbəqəsinin dəşilməsi ilə meydana gələn mutasiyalar canlıları inkişaf etdirməz, onları xəstə edər və ya öldürür. Bu kəşfdən çıxarılan nəticəyə görə, dünyaya yaxın meydana gələn supernovalar, 2 milyon il əvvəl ozon təbəqəsini korlamış, bunun nəticəsində ağır radiasiyaya məruz qalan canlıların DNT-lərində hər cür mutasiyadan qaynaqlanan zərər meydana gəlmiş və hətta bəzi canlı növləri toplu olaraq yox olmuşdur.

“CBT” jurnalında yer alan iddiaya görə isə, canlıları yox edən və ya müxtəlif zərərə məruz qoyan bu mutasiyalar, günümüzdəki insanın yaranmasına səbəb olmuşdur. “CBT”-nin bu məntiqsiz iddiasının səbəbi Darvinizmə kor-koranə olan bağlılıqdır.

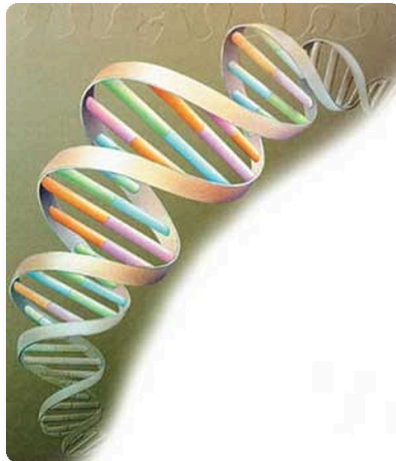
Neodarvinist nəzəriyyəyə görə, mutasiyalar canlıların təkamülləşməsinə təmin edən bir mexanizmdir. Ancaq bu günə qədər əldəki bütün əlaqəli məlumatlar, mutasiyaların bir canlıyı təkamülləşdirməsi kimi təsirinin olmadığını, çünki genetik məlumatı inkişaf etdirmədiyini göstərmişdir.

Mutasiya bir canlının DNT-sindəki məlumatlarda meydana gələn dəyişikliklərdir. DNT milyardlarla hərfdən meydana gələn məlumat bankıdır. Mutasiya isə, radiasiya kimi təsirlərlə bu məlumat bankındakı hərflərin hər hansı birində təsadüfi meydana gələn dəyişikliklərdir. Və bu günə qədər edilən araşdırmalar və təcrübələr göstərmişdir ki, bir canlının DNT-sində təsadüfi mutasiyalar nəticəsində meydana gələn dəyişikliklər, canlılara həmişə zərər verir və ya ən yaxşı ehtimalda təsirsizdirlər.

Təkamül nəzəriyyəsinin iddiasının qəbul edilə bilinməsi üçün, mutasiyaların canlıların genetik məlumatını inkişaf etdirmələri, bu məlumatlara yeni məlumatlar əlavə etmələri lazımdır. Məsələn bir sürünənin DNT-sinə baş verən mutasiyalar, bu sürünənin DNT-sinə qanadla əlaqədar məlumatları əlavə etməli və beləcə bu sürünən qanadlanaraq uça bilməlidir.

Halbuki daha əvvəl də ifadə edildiyi kimi bu günə qədər müşahidə edilmiş tək bir “genetik məlumatı inkişaf etdirən”, faydalı mutasiya yoxdur. Mutasiyalar çox vaxt irsi xəstəliklərə, şikəstliyə və ölümcül bioloji zərərə səbəb olurlar.

20-ci əsrdə ən çox elmi tərəqqi göstərən elm sahələrindən biri genetikadır. Canlılarda müşahidə edilən genetik xəstəliklərin inkişaf edən elm işığında araşdırılması nəticəsində, mutasiyaların heç də təkamül müdafiəçilərinin iddia etdikləri kimi təkamülə qatqı təmin edəcək bioloji dəyişikliklər olmadıqları ortaya çıxmışdır. Xüsusilə tibbi genetik elminin irəliləməsi nəticəsində mutasiyalar nəticəsində meydana gəlmiş təxminən 4500 ədəd genetik xəstəlik müşahidə olunmuşdur.

Patoloq dr. Demick, mutasiyaları əlində silahı olan kor bir insana bənzədir və belə davam edir:

“Qısaca, son araşdırmalar insan genomuna təsir edən on minlərlə fərqli mutasiya olduğunu ortaya çıxardı. Və daha bir çoxlarının təyin olunması ehtimalı var. Bu mutasiyaların, bədəndəki hər orqan və toxumaya təsir edən minlərlə xəstəliyin səbəbi olduğu aydın oldu. Bütün bu araşdırmalarda, genetik olaraq kodlaşdırılmış bir insan zülalının fəaliyyətini artıran tək bir mutasiya belə tapılmamışdır.”²

Berkeley Universitetindən hüceyrə biologu dr. Jonathan Wells isə, mutasiyaların fərqli orqanizmlərin və bədən strukturlarının meydana gəlməsinə heç bir qatqısı olmadığını belə açıqlayır:

“Ancaq DNT mutasiyalarının təkamül üçün lazım olan variasiyaları təmin edə biləcəyinə dair heç bir dəlil yoxdur... Darvinist təkamülə qatqı edə biləcək variasiya növləri, sümük quruluşu və ya bədən planı kimi şeylər ehtiva etməkdədir. Makrotəkamül səviyyəsində faydalı mutasiyalara heç bir dəlil yoxdur, həmçinin mikrotəkamül olaraq bilinən səviyyədə də heç bir dəlil yoxdur.”

Dr. Wells, təkamülçülərin mutasiyaları təkamülə dəlil olaraq göstərərək istifadə etdikləri məntiq pozuqluğunu isə belə bir örnəklə açıqlayır:

“Mutasiyaların, genlər arasındakı fərqlilikləri və bundan dolayı orqanizmlər arasında fərqləri açıqladığı iddiası, əlkimyaçıların neodarvinist variasiyasıdır (əlkimya; xüsusilə orta əsrlərdə metalı qızıla çevirməyi araşdıran elm sahəsi). (Neodarvinistlərin və əlkimyaçıların iddiaları arasında) bir müqayisə edək:

1) Bilirik ki, mutasiyalar meydana gəlir və bunlar DNT sıralamalarını dəyişdirirlər; orqanizmlərin DNT sıralamaları fərqlidir, elə isə orqanizmlər arasındakı fərqliliklər (nəticədə) mutasiyalara bağlı olmalıdır.

2) Bilirik ki, metalların xüsusiyyətlərini kimyəvi yollardan dəyişdirə bilirik; qurğuşun və qızılın fərqli xüsusiyyətləri var; buna görə də, kimyəvi yollarla qurğuşunu qızıla çevirə bilməliyik.

Hər iki vəziyyətdə də, mexanizmlər bu faktların bunları edə bilməyəcəyini izah etmək üçün yalvarmaqdadırlar. Darvinistlər (əlkimyaçılar kimi) həqiqətin təbiətini səhv anladılar və vaqonlarını xəyali bir ata bağladılar.”³

Yuxarıdakı bənzətməsində dr. Wellsin açıqladığı kimi, təkamülçülər təkamülə bir doqma olaraq inanırlar. Onlara görə təkamül, heç bir dəlil olmasa belə reallaşmışdır.

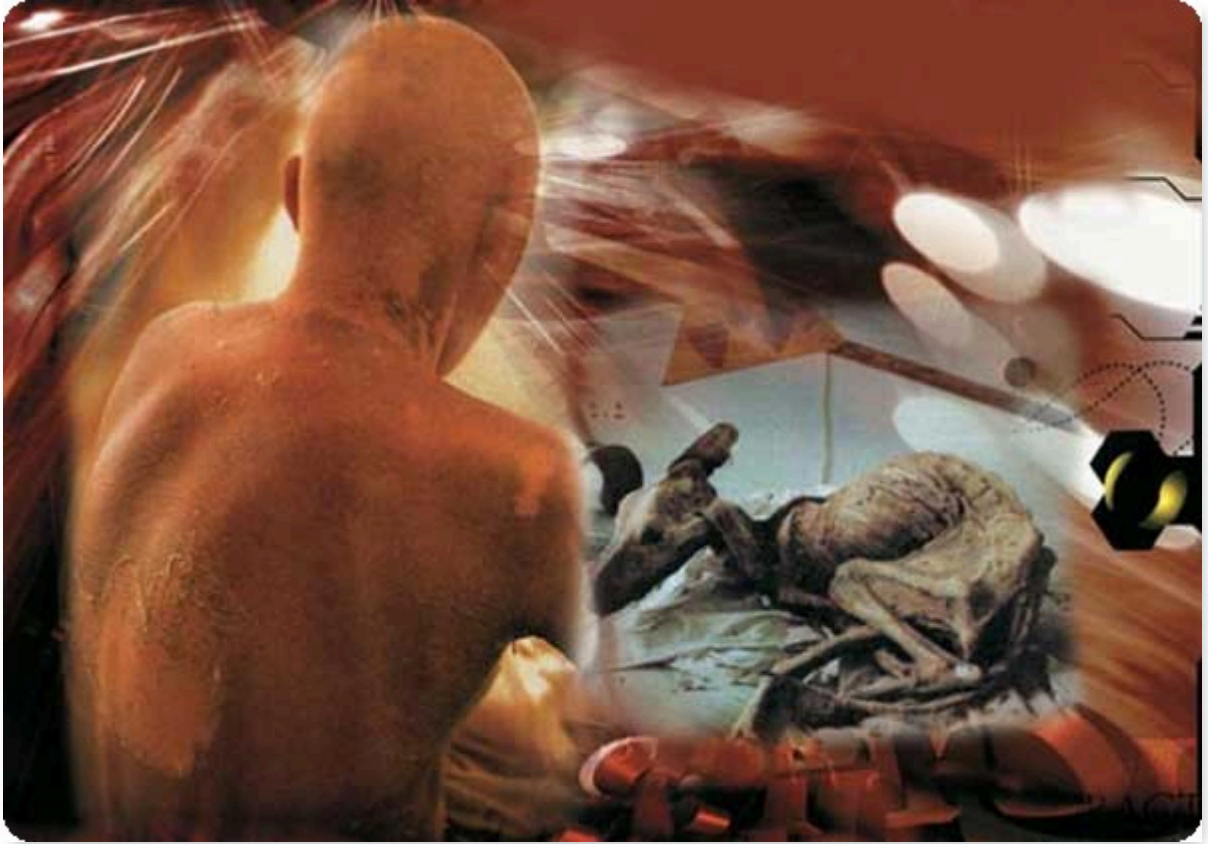
“Massachusetts Institute of Technology”da uzun illər işləyən israili biofizik dr. Lee Spetner də, canlılardakı məlumatın haradan gəldiyi sualını soruşur və mutasiyaların canlıların genetik quruluşuna heç bir məlumat əlavə etməyəcəyini ifadə edir:

“...Neodarvinistlərin təkamülün böyük zəfəri iddiaları və təkamül üçün lazım olan bir çox sayda mərhələ nəzərə alındıqda, biokosmosa (bioloji kainata) heç olmasa bir az məlumat əlavə edəcək çox sayda təsadüfi mutasiyaya ehtiyac var. Bu səbəblə molekulyar səviyyədə araşdırılan bütün mutasiyalar arasında bəzilərinin məlumat əlavə etdiyini tapmalıyıq.

Ancaq həqiqət budur ki, tək biri belə (orqanizmə məlumat əlavə edən mutasiya) tapılmamışdır, (təkamülçü) Dawkinsin (faydalı mutasiyalara) tək bir nümunə belə verə bilməməsinin səbəbi budur.”⁴

Göründüyü kimi elm adamları mutasiyaların canlıların genetik məlumatlarını inkişaf etdirici xüsusiyyətləri olmadığını, əksinə canlıları korladığını açıqlamaqdadırlar. Bu vəziyyətdə “CBT” jurnalının 2 milyon il əvvəlki mutasiyaları insanın ortaya çıxmasının açıqlaması olaraq görməsi, əlbəttə elmə zidd olan doqmatizmdən başqa bir şey deyil.

Nəticə

Qaynaqlar

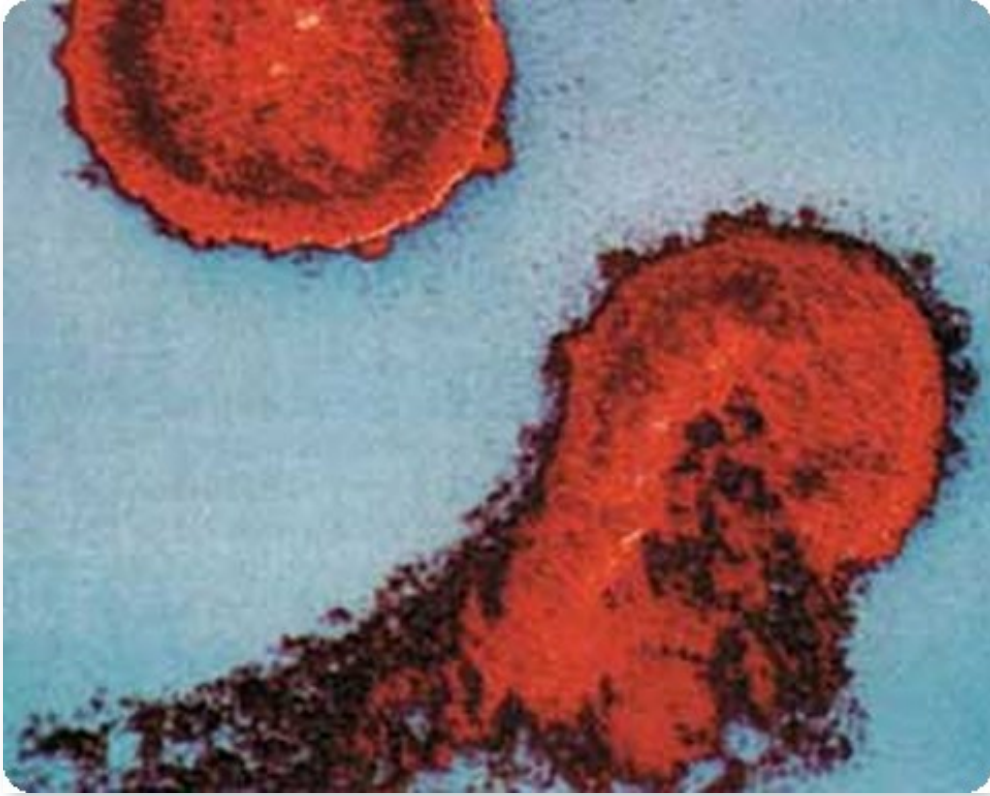
Əslində “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalındakı yazıların məntiqsizliyini anlamaq üçün elm adamlarının izahlarına gərək yoxdur. Çünki ozon təbəqəsinin dəşilməsinin və ya canlıların sıx radiasiyaya məruz qalması canlıları inkişaf etdirməyəcəyi, əksinə onlara zərər verəcəyi bu gün ibtidai məktəb uşaqlarının belə bildiyi açıq həqiqətdir. Necə ki, Hiroşima, Naqasaki, Çernobil və ya Şərqi Türkiyədə baş verənlər bunun açıq dəlilidir. Dünyanın bu bölgələri müxtəlif səbəblərlə sıx radiasiyaya məruz qaldıqlarında, buradakı insanlar və digər canlılarda heç bir təkamül və inkişaf görülməmişdir. Əksinə bir çox insan həyatını itirmiş, bir çoxu xərcəng kimi xəstəliklərə tutulmuş, hətta nəsillər boyu şikəst və xəstə doğumlar olmuşdur. İndiki vaxtda ozon təbəqəsində açılan kiçik bir deşik belə dünya ictimaiyyətində əhəmiyyətli bir yer təşkil etməkdə, insanlar günəşdən gələn zərərli şüalara qarşı həmişə xəbərdar edilməkdədir. Heç kim bu günə qədər “ozon təbəqəsi dəlindikcə, insan növü təkamülləşəcək və inkişaf edəcək” iddiası etməyib. Buna görə də, keçmişdə ozon təbəqəsinin dəlinmiş olmasının, ağılsız, danışa bilməyən, düşünə bilməyən meymunları, ağıllı, düşünən, elmi araşdırmalar edən, keçmişini araşdıran, texnologiyalar icad edən ağıllı insanlara çevirməsini iddia etmək, böyük cəfəngiyatdır.

- 1) NASA Media Alerts ArcQİÇSe, Ancient Supernova May Have Triggered Eco-Catastrophe, 8 yanvar 2002, <http://eob.gsfc.nasa.gov/Newsroom/MediaAlerts/2002/200201086824.html>
- 2) Demick, D.A., fevral 1999, The Blind Gunman, Impact #308, Institute for Creation Research; <http://www.icr.org/pubs/imp/imp-308.htm>
- 3) Wells, J. 1999. Pers. Comm. Royal Truman, The Problem of Information for the Theory of Evolution, Has Dawkins really solved it?, <http://www.trueorigin.org/dawkinfo.asp#53>
- 4) Spetner, Lee, 1999. Pers. Comm. Royal Truman, The Problem of Information for the Theory of Evolution, Has Dawkins really solved it?, <http://www.trueorigin.org/dawkinfo.asp#53>

8 FƏSİL

“MİLLİYYET” QƏZETİNİN İÇİ BOŞ TƏKAMÜL TƏBLİĞATI

“Milliyyet” qəzetinin 15 mart 2002-ci il tarixli nüsxəsində “QİÇS-li milçək nəqli” başlıqlı xəbər nəşr olundu. Xəbərdə bəzi elm adamlarının QİÇS virusunun şimpanzelərdən insanlara at milçəyi yolu ilə keçmiş ola biləcəyi iddialarına yer verilir. “Milliyyet” qəzeti bu xəbəri belə ifadə etmişdi: “Mütəxəssislərə görə, at milçəyi şimpanzelərdən aldıkları SIV virusunu insanlara keçirdi. Bu virus daha sonra təkamül keçirərək insan versiyası olan QİÇS virusu halını aldı...”

Diqqət yetirilsə, “Milliyyet” qəzeti, SIV virusunun insana keçdiyində təkamül keçirdiyini və QİÇS virusu şəklini aldığını ifadə etməkdədir. Amma, bu xəbərin qaynağı olan “New Scientist” jurnalında və BBC-də, belə bir təkamüldən bəhs edilməməkdə, sadəcə QİÇS virusunun şimpanzelərdə olan SIV virusunun bir versiyası olduğu ifadə edilməkdədir. Ancaq “Milliyyet” qəzeti hər fürsətdə təkamül təbliğatı etmə missiyası gərəyi, təkamül sözünü cümlə aralarına yerləşdirməyə laqeyd yanaşmamışdır.

Təkamül deyil növlərə ayrılmalıdır

Elm adamları, şimpanzelərdə olan SIV virusunun at milçəkləri ilə insanlara keçdiyini və şərtlərə uyğunlaşma təmin edərək, SIV virusunun bir versiyası olan QİÇS virusu şəklini aldıklarını ifadə etməkdədirlər. Ancaq buradakı dəyişmə təkamül deyil, növlərə ayrılmalıdır (variasiya). Təkamülçülər növlərə ayrılmağı qərəzli olaraq təkamül olaraq göstərməyə çalışırlar. Halbuki, növlərə ayrılma təkamül nəzəriyyəsinin iddia edildiyi kimi bir növün başqa növə təkamülü deyil. Bu QİÇS virusu, bakteriyalarda olduğu kimi, olduğu mühitə uyğunlaşma xüsusiyyətinə malikdir. Ancaq minlərlə generasiyadan sonra belə bakteriyalar bakteriya, virus isə virus olaraq qalır, bir başqa növə çevrilməz.

Hər canlı növü şaxələnmə üçün böyük potensiala malikdir. Bir virusun və ya bakterianın içində olduğu mühitə uyğunlaşma təmin etməsinə yarayan genlər, o virusun genomunda (gen hovuzunda) ən başından etibarən onsuz da vardır. Bir virus fərqli bir mühitə keçdiyində bu gen virusun həmin mühitə uyğunlaşmasını təmin edir. Beləcə virusda bəzi dəyişikliklər olar və buna şaxələnmə deyilir. Ancaq genoma yeni bir genetik məlumat əlavə olunmamaqda və yeni bir növ meydana gəlməməkdədir. Virus yenə virusdur, yalnız şaxələnmə meydana gəlmişdir.

Nəticə

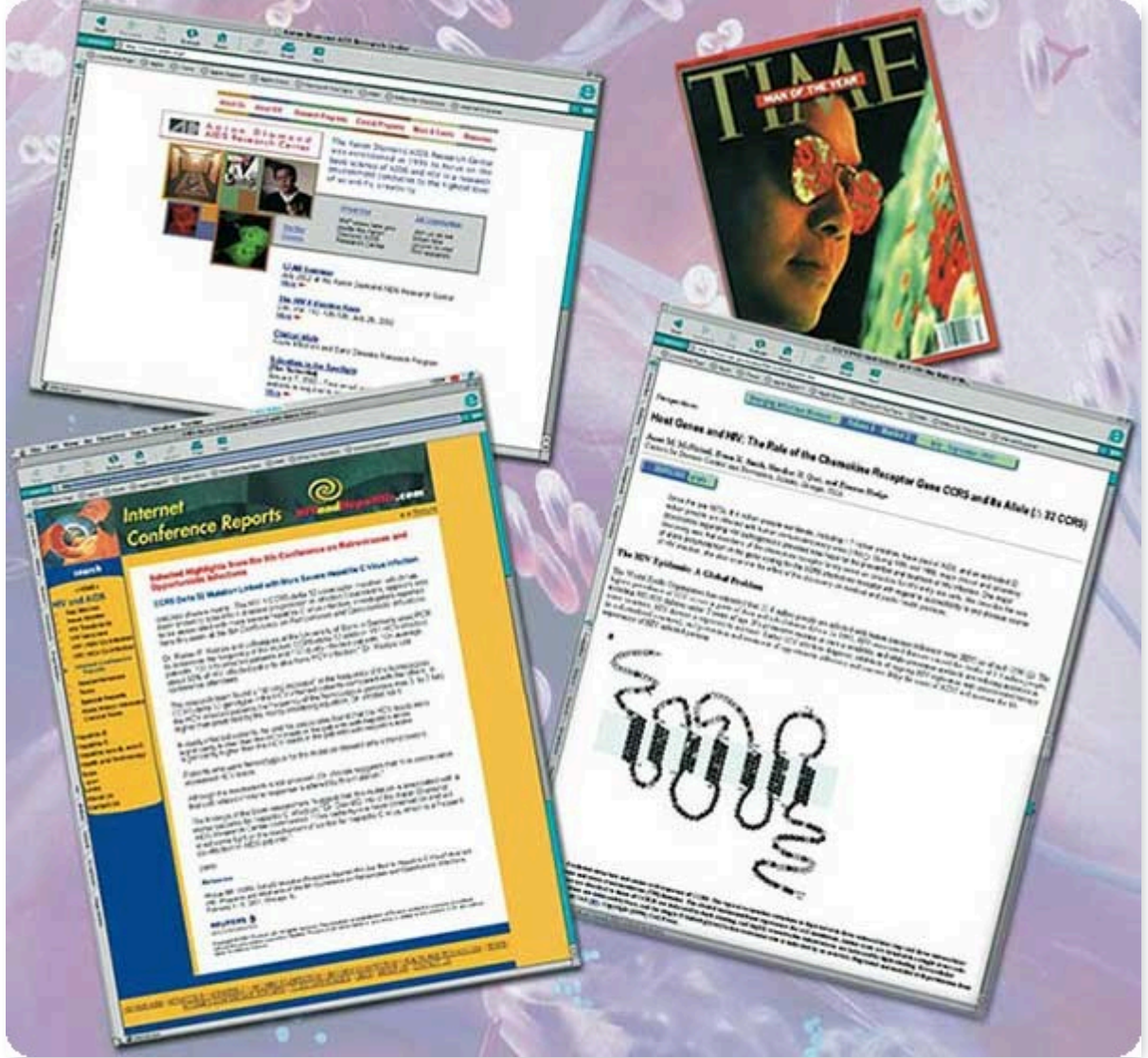
Qaynaqlar

Bunu xatırlatmaq istəyərək ki, cümlə aralarına təsadüfi təkamül sözünü yerləşdirərək, təkamül nəzəriyyəsi xilas edilə bilməz. 21-ci əsr təkamül nəzəriyyəsinin elmdən kənar buraxılaraq, yerin düz olduğu iddiası kimi xurafatlar zibilliyinə atılacağı bir əsr olacaq.

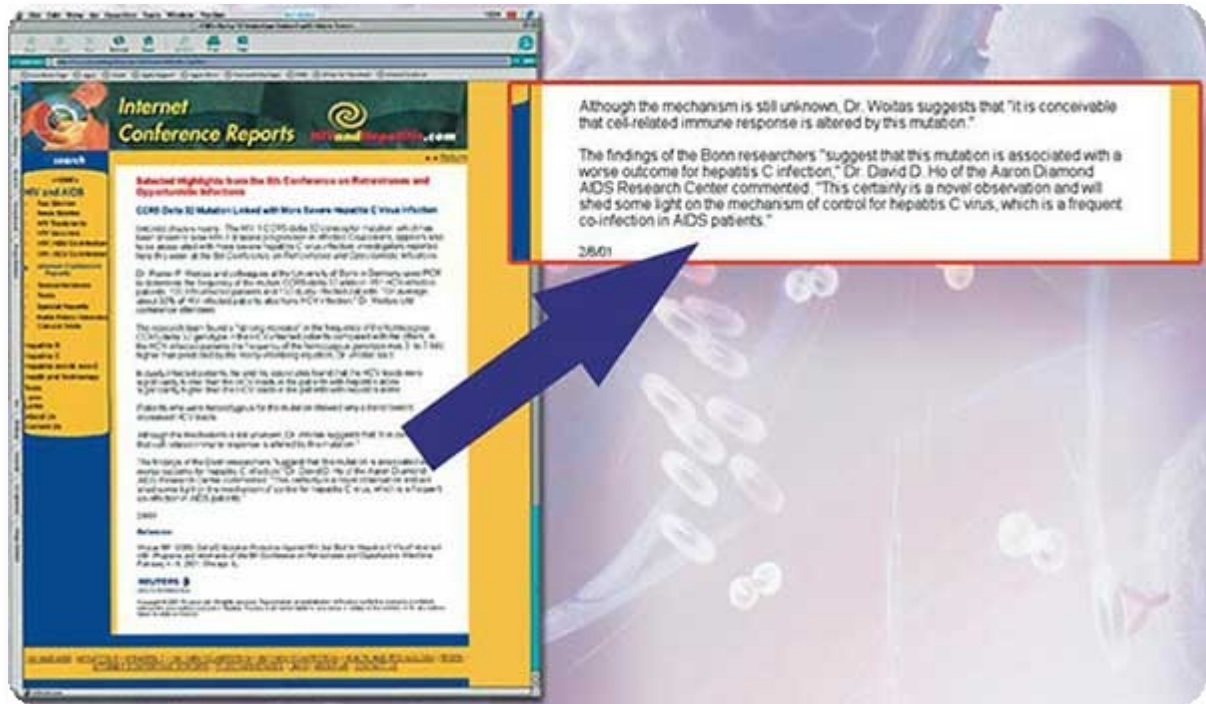
9 FƏSİL

“HÜRRİYET” QƏZETİNİN “DELTA 32” MUTASIYASI MÖVZUSUNDAKI YANILMASI

“Hürriyyət” qəzetində 6 fevral 2002-ci il tarixində “QİÇS-ə meydan oxuyan İngilis kəndi” başlıqlı xəbər nəşr olundu. Bu xəbərdə İngiltərədə kənddə yaşayan insanlarda görülən bir mutasiyanın QİÇS-ə qarşı qoruduğu irəli sürüldü. Bu yazıda “Delta 32” adlı mutasiya, faydalı və insanı infeksiyalardan qoruyan bir mutasiya olaraq tanındı. Ancaq bu izah böyük yanılımadır. Aşağıda bütün mutasiyaların olduğu kimi bu mutasiyanın da zərərli olduğu elmi məlumatlar işığında göstəriləcək.

İmmun sistemində zədə - Delta 32 mutasiyası

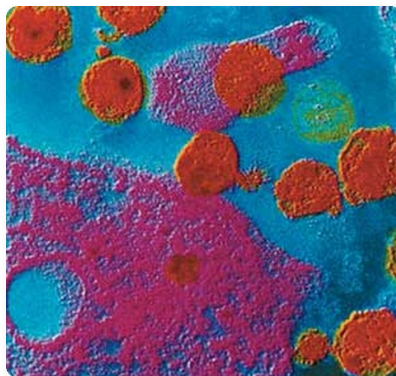
Alimlər Delta 32 mutasiyasının Hepatit C infeksiyasının daha da pisləşməsinə səbəb olduğunu bildirirlər.

Bilindiyi kimi mutasiya, DNT-də meydana gələn təsadüfi dəyişmələrdir. Bu dəyişmələr DNT kodunun pozulması ilə nəticələnir. Bilinən bütün mutasiyalar ya zərər vericidir ya da ən yaxşı ehtimalla təsirsizdir.

Xəbərə mövzu olan “Delta 32” gen mutasiyası isə, ilk başda QİÇS xəstələrində xəstəliyin irəliləməsini yavaşladan ünsür olaraq təxmin edilmişdir. Lakin, aparılan tədqiqatlar nəticəsində, bu mutasiyanın orqanizmi heç bir şəkildə qorumadığı, əksinə müdafiə etmə sisteminə zərər verən DNT olduğu aydın olmuşdur.

2001-ci ilin fevral ayında Çikaqoda keçirilən “Səkkizinci opportunist və retro virus infeksiyaları konfransı”nda açıqlanan bir çalışma bu həqiqəti göstərmişdir. Buna görə, müdafiə sistemi hüceyrəvi immunitet səviyyəsində zərər görmüşdür. Xromosomlarında “Delta 32” mutasiyası müəyyən olunan xəstələr bakteriya və viruslara qarşı lazım olan müdafiəni edə bilməməkdədirlər. Xəstələr, xüsusilə də nadir olaraq görülən ölümcül “Hepatit C” infeksiyasından həyatını itirməkdədir. Qaraciyəri korlayan “Hepatit C” virusu, Delta 32 mutasiyası olan xəstələrdə daha şiddətli bir yol izləməkdədir.¹

Bu araşdırmanı idarə edən Bonn Universitetindən dr. Rainer Woitas bu mutasiyanın verdiyi zərər haqqında bunları söyləmişdir:

T hüceyrəsinin xaricində HIV virusları

“Mexanizmi tam olaraq bilinməməklə birlikdə, bir ehtimalla bu mutasiya ilə mikroba qarşı hüceyrə müdafiə etmə cavabı pozulmuşdur.”²

Aaron Diamond QİÇS araşdırma mərkəzində işləyən dr. David D. Ho da, QİÇS xəstələrində müşahidə edilən şiddətli Hepatit C virus infeksiyasına səbəb olaraq “Delta 32” mutasiyasını göstərməkdədir:

“Tapıntılar bu mutasiyanın Hepatit C infeksiyasının daha da pisləşməsi ilə əlaqəli olduğunu ortaya qoymaqladır.”³

Bu mutasiyanın zərərləri haqqında bilinənlər hələlik bununla məhduddur. Ancaq elm adamları bu mutasiyanın bədəndə başqa xəstəliklərdən də məsul olduğunu düşünürlər. Bu xəstəliklər arasında iltihablı bağırsaq xəstəlikləri olaraq adlandırılan və qəti müalicəsi tapılmayan Ulseratif Kolit və Crohn xəstəlikləri də yer almaqladır. Əlaqəsi olduğundan şübhə edilən xəstəliklər haqqında detallı çalışmalar hələ də sürməkdədir.

Göründüyü kimi ilk başda QİÇS xəstəliyinin yavaşlamasına səbəb olduğu düşünülməyən bir mutasiyanın daha sonra çox fərqli zərərləri olduğu aydın olmuşdur. Həqiqətən də həssas məlumat zənciri olan DNT-də təsadüfən meydana gələcək bir dəyişikliyin məlumatı inkişaf etdirməsi mümkün deyil. DNT şifrə zəncirinə təsadüfi bir müdaxilə bu qüsursuz məlumatı pozacaqdır.

Buna görə, mutasiyaları orqanizmi daha irəli aparacaq qəzalar olaraq qəbul edən neodarvinizm, böyük çıxılmaz vəziyyətə düşmüşdür. Darvinizm təbliğatı etmək məqsədi ilə irəli sürülən “faydalı mutasiya” nümunələrinin hamısında da, “Delta 32” gen mutasiyası nümunəsində olduğu kimi təhrif etmə vardır.

Qısaca, elm canlıları təsadüf məhsulu olaraq göstərmək istəyən nəzəriyyələri çürütməkdə, canlılığın Allahın əsəri olduğunu göstərməkdədir.

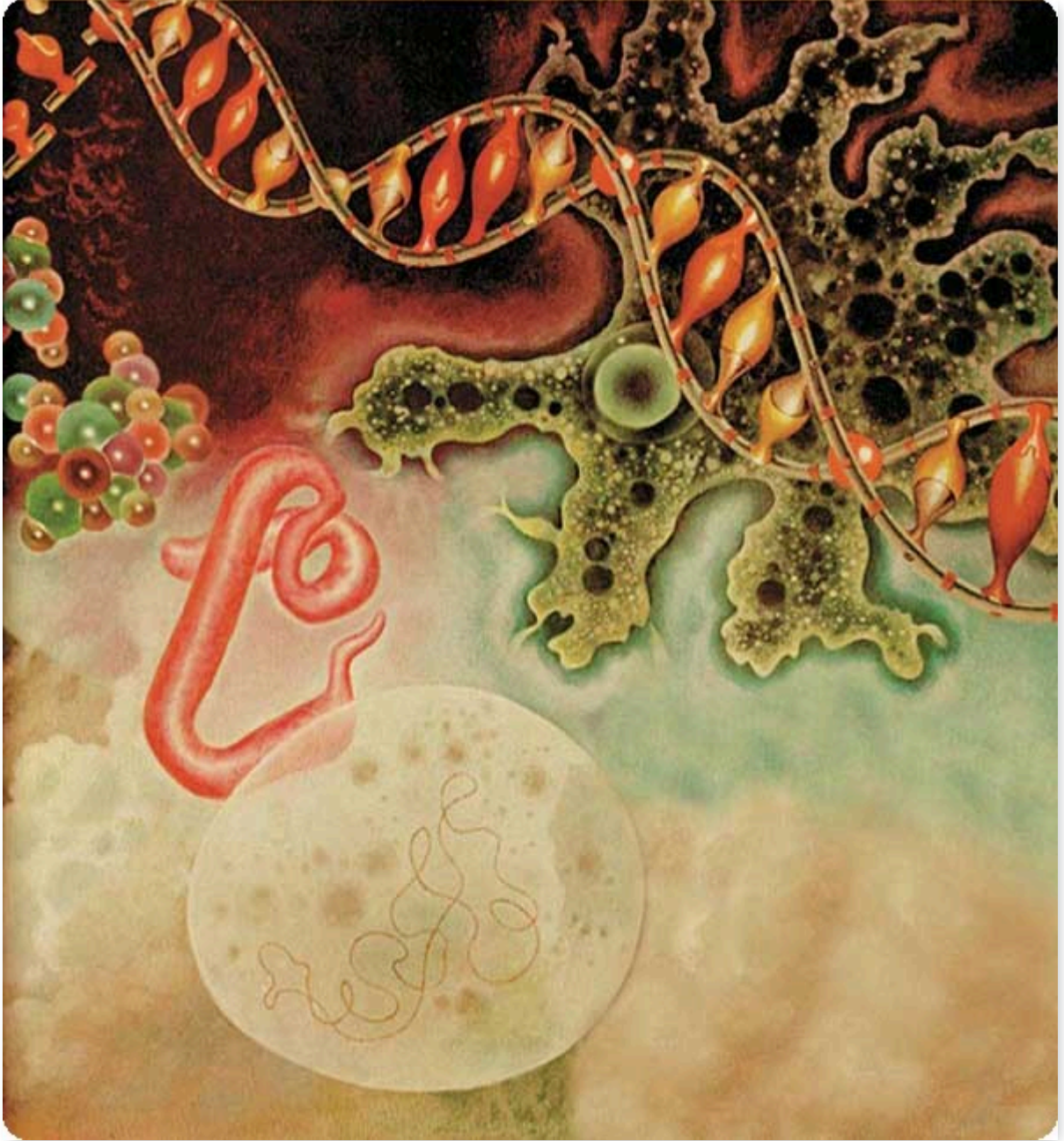
Qaynaqlar

- 1) Woitas RP. CCR5- Delta32 Mutation-Protective Against AIDS, but Bad for Hepatitis C Virus? Abstract 499. Programs and Abstracts of the 8th Conference on Retroviruses and Opportunistic Infections. 4-8 fevral 2001, Chicago, IL.
- 2) Woitas RP. CCR5- Delta32 Mutation-Protective Against AIDS, but Bad for Hepatitis C Virus? Abstract 499. Programs and Abstracts of the 8th Conference on Retroviruses and Opportunistic Infections. 4-8 fevral 2001, Chicago, IL.
- 3) Reuters Health-Chicago, 2.8.2001

20 FƏSİL

“MİLLİYET” QƏZETİNİN “VAN GÖLÜNDƏKİ İLK BAKTERİYA” YANILMASI

“Milliyyət” qəzetinin 5 yanvar 2002-ci il tarixli nüsxəsində yer üzündəki ilk canlı olan bakteriyaya Van gölündə rast gəlinədiyi irəli sürülürdü. Önay Yılmaz imzalı xəbərdə, “Science” jurnalında bu mövzuda araşdırma nəşr olunduğu yazılır, yəni bu jurnal qaynaq göstərilirdi. Halbuki gerçəkdə “Science” jurnalında yer alan araşdırmada belə bir məlumat verilməmişdir. Aşağıda qəzet xəbərinin ilhamlandığı araşdırma göstərilməkdə və həyatın niyə iddia edildiyi kimi təsadüflərlə başlaya bilməyəcəyi araşdırılmaqdadır.

Canlılıq təsadüfən meydana gəlməmişdir

B ilindi ki kimi təkamül nəzəriyyəsi canlılığın ibtidai dünyada təsadüflər nəticəsində yaranan bir hüceyrə ilə başladığını qarşıya qoyur. Bu fərziyyənin doğru olub-olmadığını isə bizə ancaq müşahidə və təcrübələr göstərə bilər. Təkamülcü iddianın dəstək tapması üçün, son dərəcə kompleks strukturlara sahib olan hüceyrələrin, cansız maddələrin bir yerə gəlməsindən ibarət olduğunu göstərməsi əsas şərtidir. Bu nöqtədən elm adamları, təbiətdə ya da laboratoriyada meydana gətirdikləri süni şərtlərdə canlılığı təkrar yarada bilməlidirlər. Təxminən 150 ildir təkamülcülər bu fərziyyəni təsdiqləməyə çalışmaqdadırlar, ancaq, bütün söyləri nəticəsiz qalmış, canlılığın ancaq canlıdan gələ biləcəyi həqiqəti ilə üz-üzə qalmışlar. “Canlılıq ancaq canlıdan gələ bilər” şəklində yekunlaşdırılan bu bioloji qanun, yaradılışın bir dəlilidir.

Bu araşdırma fosilləşmə mexanizmini analiz edir, canlılığın necə ortaya çıxdığını deyil

“Milliyyət” qəzetinin yeni xəbər kimi verdiyi, halbuki “Science” jurnalında 6 ay əvvəl yayımlanan araşdırma isə, sianobakteriya deyilən mikro orqanizmlərin necə ortaya çıxdıqları ilə əlaqədardır. “Fanerozo okeanlarda fotosintezin səbəb olduğu biofilm kalsifikasiya və kalsium sıxlığı” başlıqlı araşdırma, Göttingen Universitetində işləyən Gernot Arp, Andreas Reimer, Joachim Reitner imzalarını daşımaqdadır. Maraqlı olansa, “Milliyyət” qəzetinin xəbərinin əksinə, bu araşdırma nəticəsində təkamül lehinə heç nəyin kəşf edilməmiş olmasıdır. Araşdırma ancaq sianobakteriyaların necə fosilləşdiklərini araşdırmaqdadır. Araşdırmacılar kalsium, karbonat və suda olan digər minerallarla bir bakteriya növü arasındakı qarşılıqlı təsiri izah etmişlər. Qısaca araşdırmacılar, həyatın necə başladığına izah gətirməyə çalışmayıblar. Bu araşdırmanın təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləyəcək ya da bu nəzəriyyəyə yeni izah qazandıracaq heç bir tərəfi yoxdur. “Milliyyət”in xəbərinə mövzu olan “Həyat ilk olaraq Van gölündə başladı” iddiası buna görə də, tamamilə səhv izahdan ibarətdir.

Milliyyət qəzeti Science jurnalında dərc olunan bir xəbəri tamamilə yanlış təfsirlə oxucuya təqdim etmişdir.

Nəticələri “Science” jurnalında nəşr olunan bu araşdırma sianobakteriyaların təkamüllə necə meydana gəlmiş ola biləcəyini də açıqlamamaqdadır. Yazarlar belə bir nəticəyə gəlməyiblər. Buna baxmayaraq qəzet xəbərində sanki təkamülə dəlil tapılıb təəssüratı verilmişdir. Bu xəbərin həqiqətlə heç bir əlaqəsi yoxdur.

Fərqli coğrafiyada eyni anda ortaya çıxan canlılıq

Eyni zamanda “Milliyyət” qəzetinin xəbərinin tam əksinə sianobakteriyalara aid fosillər sadəcə Van gölündə ortaya çıxmamışdır. Tanzaniyadakı Tanqanika gölü, İndoneziyadakı Satonda gölü, Avstraliyadakı Şark körfəzi və Klifton gölündə də sianobakteriyalara aid fosillər vardır. Görüldüyü kimi bu fosillər Van gölünə xas deyildirlər. Üstəlik bu fosillər, təkamül nəzəriyyəsi üçün bir dəlil deyil, əksinə açıqlana bilməyən bir problemdir; çünki bir-birlərindən on minlərlə kilometr uzaqdakı fərqli yerlərdə, eyni geoloji dövrdə ortaya çıxmışlar. Kompleks canlıların bir dəfə ortaya çıxmasını açıqlamaq belə təkamülçülər üçün böyük çıxılmaz vəziyyət ikən, eyni kompleks strukturların dünyanın fərqli yerlərində, eyni dövrdə, “təsadüfən” ortaya çıxdıqlarını iddia etmək daha da böyük bir ziddiyyətdir. Şübhəsiz həyatın bir-birindən müstəqil olaraq dünyanın fərqli yerlərində eyni anda başlaması, yaradılışın bir dəlilidir.

Təkamülçü ön mühakimələrin səhv nəticələri

“Milliyyət” qəzetindəki xəbər, bizlərə təkamülçülərin klassik yanlışlığını bir daha göstərməkdədir: Əlaqəsiz hər cür elmi kəşfi, təkamül nəzəriyyəsinin lehinə dəlil sanmaqda və ya elə göstərməyə çalışmaqdadırlar. Van gölündə bakteriya fosili tapılması, soyu tükənmiş bir canlının fosilinə rast gəlinməsi və ya DNT ilə əlaqədar bir kəşf, reallıqda təkamül nəzəriyyəsi lehinə heç bir dəlil təqdim etmədiyi, hətta çox vaxt nəzəriyyə əleyhinə dəlil meydana gətirdiyi halda, təkamülçü media quruluşları tərəfindən, səthi yanaşma ilə, “təkamül dəlili” kimi göstərilməkdədir.

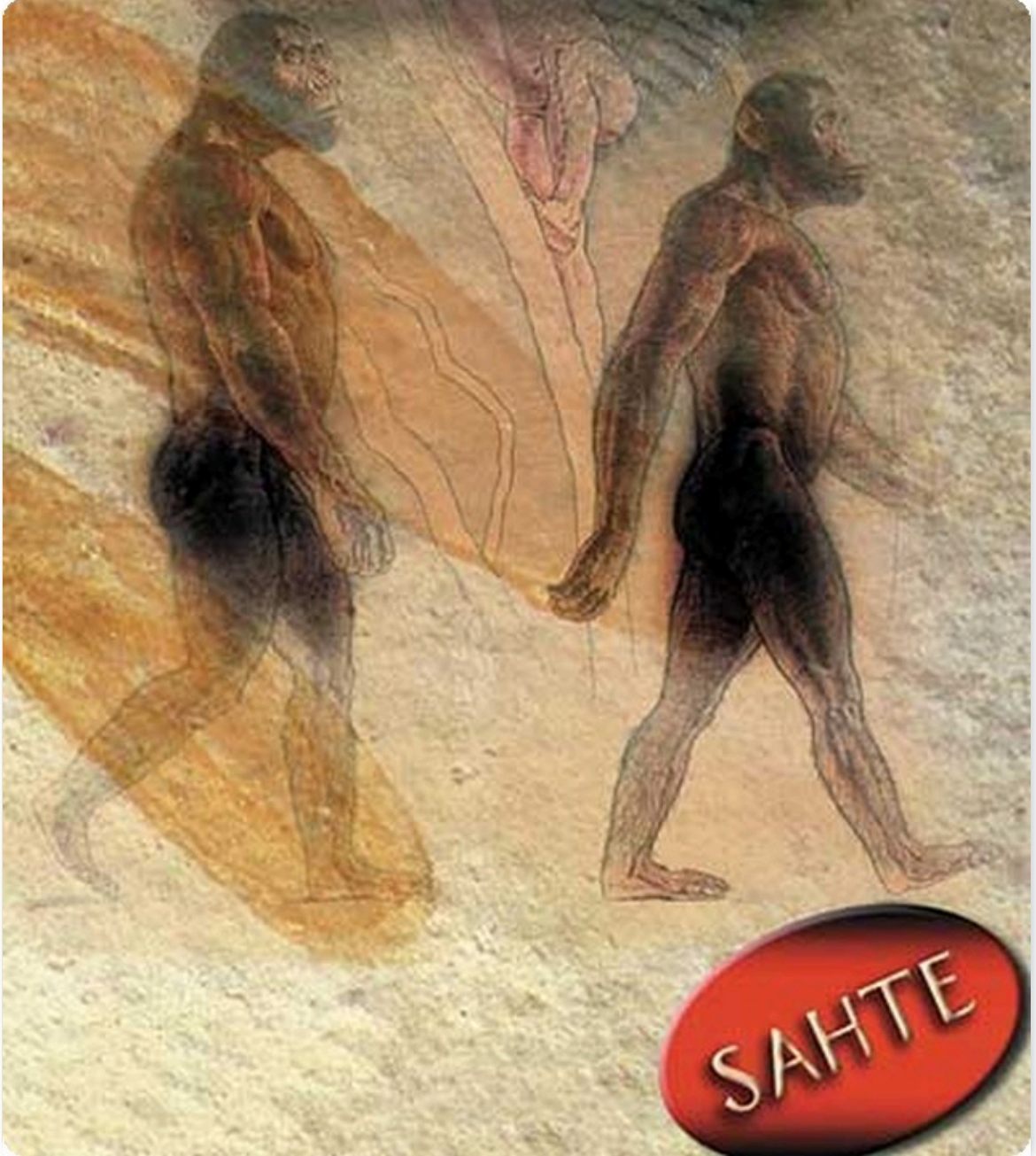
Qaynaqlar

Gernot Arp, Andreas Reimer, Joachim Reitner, “Fanerozoik Okyanuslarda Fotosentezin Səbəp Olduğu Biyofilm Kalsifikasiyası və Kalsiyum Yoğunluğu”, Science, cild 292, say 5522, 1 iyun 2001, səh. 1701-1704, 17

21 FƏSİL

**“BİLİM VE ÜTOPYA” JURNALININ ETİRAF
ETMƏKDƏN QAÇDIĞI HƏQİQƏT**

“Bilim ve Ütopya” jurnalının 2002-ci il mart ayı tarixli sayında, “Müasir insanın Afrikadan yayıldığı tezisi səhvdir mi?” başlıqlı yazı nəşr olundu. Yazıda Asiya və Avropada geniş coğrafiyaya yayılan, bənzər dövrlərə aid bəzəklər və ovçuluqdakı dəyişiklərlə bağlı fikirlərin, günümüzdəki insan davranışlarının bir çox yerdə eyni vaxtda ortaya çıxdığını göstərdiyi mövzusu ələ alınır.

Təkamülçülərin heç bir şəkildə izah gətirə bilməyəcəkləri bu son tapıntılar, “Bilim ve Ütopya” jurnalı tərəfindən başqa tərəfdən ələ alınmış, ancaq təkamül nəzəriyyəsinin çıxılmaz vəziyyətinə heç toxunmamışdı.

Lakin, təkamül nəzəriyyəsinin bu çıxılmaz vəziyyəti, kiçik yaşdakı bir uşağın belə asanlıqla görə biləcəyi qədər açıqdır.

Təkamül nəzəriyyəsinin “insanın mənşəyi” haqqındakı çıxılmaz vəziyyəti

Yazıda söhbət açılan və 18 fevral 2002-ci il tarixində “Nature” jurnalının internet sahifəsində yer alan araşdırmaya görə, “günümüzdəki insanların davranışları, fərqli qitələrdə eyni dövrlərdə görülməkdədir”. Bu fikir, ilk insanın Afrikada ortaya çıxdığını və buradan dünyaya yayıldığını qarşıya qoyan digər təkamülçü tezislə ziddiyyət təşkil etməkdədir. Bu tezisə görə, ilk insan Afrikada 170 min il əvvəl ortaya çıxan tək bir atadan təkamülləşmiş və 45-50 min il əvvəl də buradan dünyaya yayılmışdır.

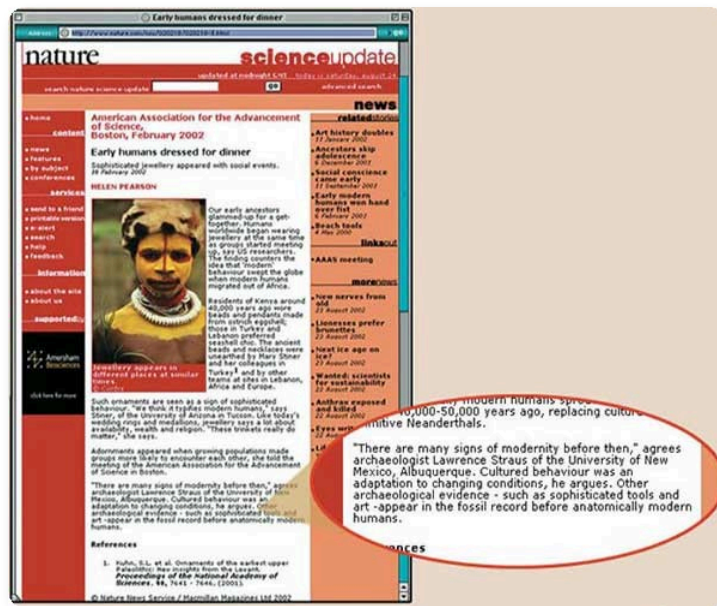
Yaxın zamana qədər bir çox təkamülçü ilk olaraq yalnız Afrikada ortaya çıxan və dünyaya buradan yayılan insan tezisini dəstəkləyirdi. Çünki, düşünən, danışan, ağladan, mühakimə qabiliyyətinə və sənət dəyərlərinə sahib insanların necə olub ki, meymunlarla ortaq bir atadan təkamülləşdiyi təkamülçülərin qəti surətdə açıqlaya bilmədikləri bir sualdır. Bu cür açıqlanması qeyri-mümkün bir dəyişməni bir dəfə belə açıqlaya bilməyən təkamülçülər, insan davranışlarının tək bir yerdə deyil, fərqli qitələrdə eyni dövrdə ortaya çıxdığının tapılması ilə daha da çarəsiz vəziyyətə düşmüşlər.

Təkamül nəzəriyyəsinin başqa çətin vəziyyəti

“Nature” jurnalının internet sahifəsində yer alan və “Bilim və Ütopya” jurnalında tərcüməsi nəşr olunan “İlk insanlar axşam yeməyi üçün geyinirdilər” (Early humans dressed for dinner) başlıqlı məqalədə ayrıca bu məlumat da verilirdi:

“İnkişaf etmiş alətlər və sənət kimi digər arxeoloji dəlillər, fosil qeydlərində anatomik olaraq müasir olan insanlardan əvvəl ortaya çıxmaqdadır.”¹

Burada verilən məlumat da insanın xəyali təkamülünü çürütməkdədir. Təkamülçülər, insanın sözdə təkamülünü insanın xəyali təkamül şəcərəsi ilə göstərirlər. Bu ağacda isə həqiqətdə, bir çoxunun soyu tükənmiş fərqli meymun növləri ya da fərqli insan irqlərinin fosilləri yer alır. Əslində fərqli bir insan irqi olan “Homo erectus” təkamülçülər tərəfindən insana xas (yarı insan, yarı meymun) bir növ olaraq göstərilir.

Nature jurnalının internet sahifəsində yer alan xəbərdə, təkamülçülərin yarı meymun yarı insan məxluqların yaşadığını iddia etdiyi dövrdə, bu günkü insanlardan fərqsiz insanların yaşadıkları bildirilir.

Bu son tapıntı isə təkamülçülərin xəyali təkamül ağacının elmi olmadığını bir daha göstərmişdir. Çünki təkamülçülərin yarı insan, yarı meymun canlıların yaşadığını qarşıya qoyduqları dövrdə, ancaq günümüzdəki insanlardan fərqi olmayan canlıların edə biləcəkləri xüsusiyyətlərdə sənət əsərlərinə, bəzəklərə və alətlərə rast gəlinmişdir. Bu da göstərməkdədir ki, təkamülçülərin varlığı mövzusunda israr etdikləri “ibtidai insan ataları” (yarı meymun, yarı insan canlılar) heç bir zaman yaşamamışdır.

Nəticə

Hər nə qədər “Bilim və Ütopya” jurnalı bu son tapıntıların təkamül nəzəriyyəsinin əleyhinə olduğunu görməməzlikdən gəlsə də, yazının məzmunu onsuz da həqiqətləri açıqca ortaya qoymaqladır. Təkamül heç bir zaman reallaşmadığı üçün, elm adamlarının kəşfləri heç bir zaman təkamül nəzəriyyəsinə dəstəklənməməkdə, əksinə təkamül nəzəriyyəsi ilə və bir-biri ilə ziddiyyət təşkil edən nəticələr əldə edilməkdədir. Təkamülçülər isə hər yeni tapıntı ilə, köhnə tezislərini dəyişdirərək yeni ssenarilər düşünərək, təkamül nəzəriyyəsinə dəstək olmağa çalışmaqdadır. Bu da bir daha göstərməkdədir ki, təkamül nəzəriyyəsi elmi nəzəriyyə deyil, xəyali ssenarilərin yazıldığı doqmadır.

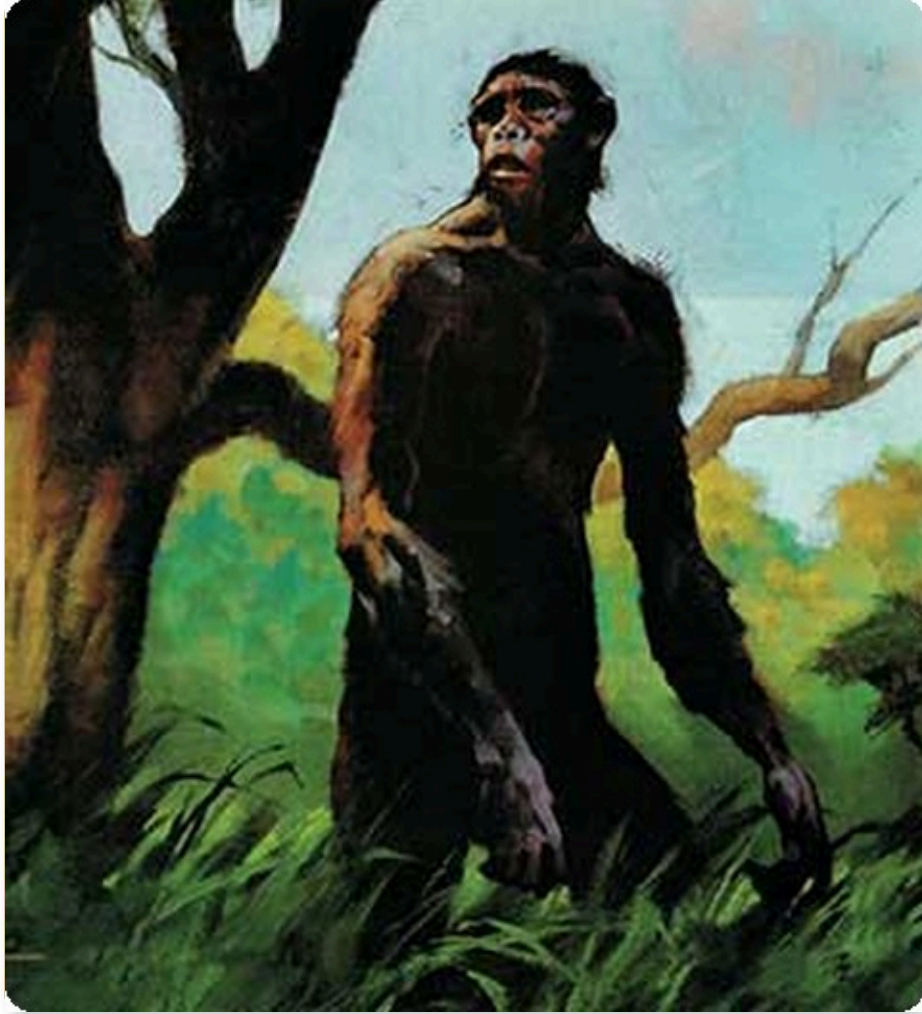
Qaynaqlar

- 1) Helen Pearson, “Early humans dressed for dinner”, Nature Science Update, 18 fevral 2002, <http://www.nature.com/nsu/020218/020218-3.html>

22 FƏSİL

“EVRENSEL” QƏZETİNİN “AFRİKADAN ÇIXIŞ”
YANILMASI

“Evrensel” qəzetində 21 mart 2002-ci tarixində nəşr olunan bir xəbər, insanın sözdə təkamülü haqqında, bu nəzəriyyəni qarşıya qoyanların arasında davam edən mübahisələri gözlər önünə sərirdi. İddiaya görə insan Afrikada ortaya çıxmış və daha sonra yer üzünə yayılmışdı. Aşağıdakı yazıda bu iddia elmi məlumatlarla birlikdə qiymətləndiriləcək.

Səyahət yanılması

“Evrensel” qəzetində yer alan xəbərin qaynağı məşhur “Nature” jurnalında nəşr olunan bir araşdırma. Ancaq “Evrensel” qəzetinin xəbərində göstərilənlərlə qaynaq araşdırmanın nəticələri bir-biri ilə üst-üstə düşməməkdədir. “Evrensel” qəzetinin xəbərinə görə insanoğlu Afrikadan çıxaraq bütün dünyaya yayılmışdır. Halbuki araşdırma bu fərziyyənin doğru olub-olmadığını sorğulamış və edilə bilinməyəcəyi nəticəsinə gəlmişdir.

Əslində bir insan irqi olan “Homo erectus”un məkan və zaman baxımından yer üzünə yayılması üzərinə qəti bir şey söyləmək qeyri-mümkündür. Bu həqiqət araşdırmanı icra edən elm adamları tərəfindən belə izah edilmişdir:

“Bu sinifin Avrasiyada və Cənub-Şərqi Asiyada ortaya çıxması haqqındakı bilinməzlik, “Homo erectus”un mənşəyinin yeri və zamanını doğru olaraq təyin etməyi qeyri-mümkün etməkdədir. Əlimizdəki dəlillər coğrafi yayılmanın istiqamətini təyin etmək üçün yetərsizdir.”¹

Xəyali ara növlər yaratmaq

Bilindi ki kimi təkamül nağılı izah edilərkən, insan ilə şimpanze arasında bir çox növ adlandırılır və bunlar insan ilə meymun arası varlıqlar olaraq qarşıya qoyulmaqdadır. Çünki təkamülçülərin insanla şimpanzenin sözdə ortaq atadan gəldiyi iddiasına dəlil göstərə bilmələri üçün, aralara yerləşdirəcəkləri “ara” növlərə ehtiyacları vardır. Ancaq məlumatlar ön mühakiməsiz araşdırıldığında, qarşıya qoyulan ara növlərin həqiqətdə itmiş insan irqlərinə və ya soyu tükənmiş meymun növlərinə aid olduğu ortaya çıxmaqdadır. Ssenari böyük ölçüdə xəyal gücünə bağlı olduğu üçün, yeni növlərin təyin olunması hər hansı elmi üsula söykənməməkdə və elm dünyasında böyük mübahisələrə gətirib çıxarmaqdadır.

Bu nöqtədə fosillərin qərəzli izah olunduğu ortaya çıxmaqdadır. Çıxarılan hər fosil, təkamülçülər üçün ehtiyaclarına görə adlandırdıqları material olmaqdadır. Bu sahədə sıxlıqla edilən səhv, məhdud sayda fosildən yola çıxılaraq yeni bir növ təyin olunmasıdır. Bu yanaşmanın doğru olmadığı, bunların eyni növün içindəki variasiyalar olduğu bu gün artıq daha güclü bir şəkildə müdafiə olunmaqdadır. Mövzunun mütəxəssisi olan elm adamları əvvəlcə, mövcud bir fosilin o növü tam olaraq təmsil edib etmədiyini sorğulamaqdadırlar. Nəticə olaraq geniş bir fosil yelpiyinə sahib olmadıqca yeni bir növün adlandırılmasının səhv olduğunu ortaya qoymaqdadırlar.

“Evrensel” qəzetində nəşr olunan xəbərin dayağı olan “Nature” jurnalındakı araşdırmasında bu həqiqətlərə gəlinmişdir. Araşdırmanı idarə edən “İnsan təkamülü tədqiqatları laboratoriyası”nın rəhbəri, antropoloq Tim White, CNN-ə verdiyi müsahibədə bunları demişdir:

“Yaxın zamana qədər, torpağın altından çıxan hər fosilə fərqli bir ad vermə meyli olmuş və bu da insanın təkamülü biologiyası haqqındakı düşüncəmizin səhv olmasına səbəb olmuşdur.”²

«Bir fosilin aid olduğu topluluğu təmsil edib-etmədiyini bilməzsiz. Tapdığınız şeyin növ aralığının hansı ucundan mı, yoxsa ortada bir yerdən mi olduğunu bilməzsiz.» Paleontoloq Alan Uoker

Mövcud hər fosili fərqli növ adı altında təsnif etmə, elm adamlarının son illərdə fərqi nə vardıqları böyük yanılımadır. Pensilvaniya Əyalət Universitetində çalışan paleontoloq Alan Walker, məhdud bir iki fosildən yola çıxaraq yeni bir növ adlandırmanın səhv olduğunu belə etiraf etməkdədir:

“Bir fosilin, aid olduğu birliyi təmsil edib etmədiyini bilə bilməzsiz. Tapdığınız şeyin, növ aralığının hər hansı bir ucundan, yoxsa ortasında bir yerindən olduğunu bilməzsiz.”³

Halbuki təkamülçülər tapdıqları hər fosili, başqa bir fosil ilə müqayisə edildiyində çox az fərqə sahib də olsa, dərhal yeni bir növ olaraq təsnif edə bilmişdilər. Muzeylər və təkamül sxemləri bu tip fosil növləri ilə

doludur. Məhz bu nöqtədə bir növün sahib olduğu müxtəliflik, təkamülçülər üçün vəsait olaraq istifadə edilməkdədir. Bu səhv yanaşma, insanın sözdə təkamülü iddiasında sıx istifadə edilən bir üsuldur. Təkamülçü olmasına baxmayaraq Robert Locke bir fərddən yola çıxaraq bütün bir növün xüsusiyyətlərini təyin etmənin səhv olacağını açıq bir nümunə ilə açıqlamışdır:

“Əgər gələcəkdəki bir paleontoloq, peşəkar bir basketbolçuya aid sümükləri tapsa, 20-ci əsr insanları nəhəng bir növ olaraq görünə bilər. Əgər skelet bir jokeyə aiddirsə, kiçik və arıq iki ayaqlılar olaraq görünərik.”⁴

Göründüyü kimi fosillərin izah olunması və təsnif edilməsi çox həssas bir işdir. Fərdi xüsusiyyətlər, başda irqi xüsusiyyətlər olmaq üzrə, həyat forması və bəslənmə vərdişinə bağlı olaraq dəyişər. Bu həqiqətə baxmayaraq tapılan yeni bir fosilin az da olsa fərqli xüsusiyyətləri, tərəfkeş izahla, təkamül şəcərəsində ehtiyac duyulan yeni ara növü meydana gətirmək üçün yetərli olmaqdadır. Şübhəsiz bir növün sahib olduğu genetik variasiya (müxtəliflik), mövcud gen hovuzu içindən tək tip deyil, fərqli xüsusiyyətlərə sahib fərdlərdən ibarət olan birlik ortaya çıxmaqdadır. Genetika elminə aid bu həqiqətlər qulaqardı edilə bilməz. Buna baxmayaraq təkamülü təsdiqləmə axtarışındakı paleontoloqların ən böyük vəsaiti, xüsusilə insanın sözdə atalarını axtararkən, insan növünə aid irqlər və geniş variasiya zənginliyi olmaqdadır.

Təkamülçülər tapdıqları fosilləri adətən təkamül şəcərəsində lazım olan yerə uyğun şəkildə şərh edirlər.

Nə qəribədir ki, “Evrensel” qəzetindəki xəbərin qaynağı olan araşdırma yenə bu həqiqəti ortaya çıxarmışdır. Yazarlar xəbərə mövzu olan kəllə sümüyü sayəsində “Homo erectus”un alt növlərə ayrılması lazım olduğunu anladıklarını ifadə etməkdədirlər. Tim White və Berkeley Universitetindən digər antropoloqlar, fərqli növlər yaşamasının ön mühakimə ilə edilmiş hiyləli hərəkət olduğuna həmfikirdirlər:

“Metrik olaraq ya da morfoloji olaraq (quruluşca) araşdırılan DAKA kəllə sümüyü, daha əvvəlki təxminlərə görə “Homo erectus”un coğrafi olaraq fərqli alt növlərə ayrılmasının, bioloji olaraq hiyləli olduğunu, ilk Pleystosen dövründəki növ müxtəlifliyinin süni olaraq şişirilməsindən ibarət olduğunu təsdiqləməkdədir.”⁵

Rutgers Universitetində antropoloq Susanıl Antonda CNN-ə verdiyi müsahibədə tapılan kəllə sümüyünü əhəmiyyətli amma mübahisəni nəticələndirməyən bir tapıntı olaraq müəyyən etmiş, “Tapılan bu kəllə sümüyü, növ problemini həll etməyəcək.”⁶ deyərək təsnif etmənin çətin vəziyyətdə olmasını demişdir.

Tərk edilən ara-növ: Homo erectus

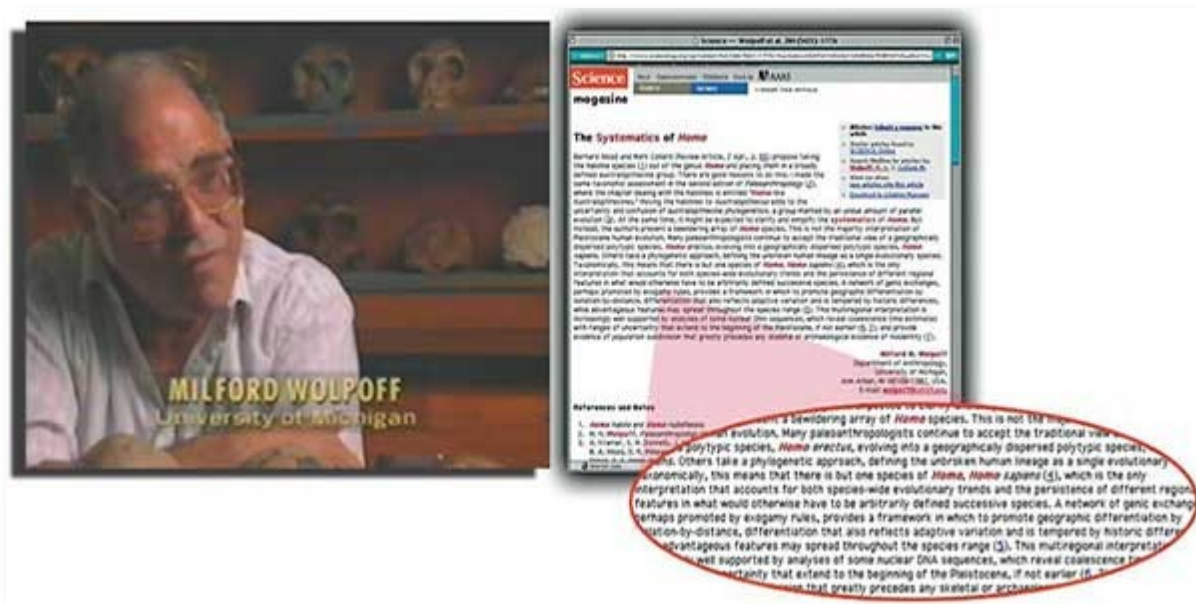
Son 2 ildir Homo erectus insanların günümüzdəki insandan ayrı bir növ olaraq qəbul etmənin səhv olduğu da artıq qəbul edilməyə başlanmışdır. Tam mənası ilə dik yeridiyi qəbul edilən “Homo erectus”un fosilləri, günümüzdəki insan irqləri arasındakı fərqlərdən daha böyük fərqə sahib deyil. Buna görə də, artıq “Homo erectus” fərqli bir növ olaraq təyin olunmamaqda, ancaq “Homo sapiens” insan növü içində bir variasiya olaraq qəbul edilməkdədir. Bu fikir geniş bir antropoloq seqmenti tərəfindən müdafiə olunmaqdadır. Paleoantropologiya sahəsində dünyanın müxtəlif ölkələrindən məşhur insanların iştirak etdiyi “Senckenberg konfransı” bunu ön plana çıxaran konfrans olmuşdur:

Senckenberg konfransındakı iştirakçıların çoxu, Michigan Universitetindən Milford Wolpoff, Canberra Universitetindən Alan Thorne və həmkarlarının başlatdığı və mövzusu “Homo erectusun taksonomik mövqeyi” olan qızğın bir mübahisəyə girdilər. Bu insanlar “Homo erectus”un bir növ olaraq etibarlılığının olmadığını və tamamilə ələnməsini ısrarlı bir şəkildə irəli sürdülər. Homo növünün bütün üzvləri, təbii ki hər hansı ara və ya alt hissə olmadan, təxminən 2 milyon il əvvəldən bu günə, çox dəyişkənlik göstərən, geniş bir sahəyə yayılmış tək bir növə, “Homo sapiens”ə aid idi. “Homo erectus”un bir növ olaraq mövcud olmadığı, konfransın əsas mövzusu oldu.”⁷

Görüldüyü kimi variasiyaları ilə geniş bir coğrafiyaya yayılmış “Homo sapiens” növü, yəni insan 2 milyon ildir sabit bir növdür. “Homo erectus” isə artıq bir insan irqi olaraq qəbul edilməkdədir.

Michigan Universitetində antropoloq Milford H. Wolpoff, "Science" jurnalına yazdığı "Homo təsnif etməsi" başlıqlı məqaləsində bu xəyali ara növün günümüzdəki insandan başqa bir şey olmadığını belə açıqlamaqdadır:

Miçiqan Universitetindən antropoloq Milford H. Wolpoff Homo erectusların bu günkü insandan fərqli olmadıklarını bildirir.

"Bir çox paleoantropoloq ənənəvi fikir olaraq, coğrafi olaraq dağınıq olan çoxtipli "Homo erectus" növünü, yenə coğrafi olaraq dağınıq olan çoxtipli "Homo sapiens" növünə təkamülləşdiyini qəbul etməkdədirlər. Digərləri isə, şəcərəsinə bağlı bir yanaşma ilə, bütün halındakı insan nəslini tək bir təkamül növ olaraq təyin etməkdədirlər. Bu, taksonomik olaraq ortada sadəcə tək bir Homo növü olduğu mənasını verir: "Homo sapiens". Bu hər iki təkamül meyl və fərqli regional xüsusiyyətlərin varlığı üçün də etibarlı olan tək izahdır. Əks halda bir-birini izləyən özbaşına təyin olunmuş növlər olmuş olarlar."8

Bir növün variasiyalarının olduğu genetik həqiqətdir. Buna baxmayaraq kiçik fərqlərdən yola çıxaraq özbaşına növlər təyin etmənin elmi tərəfi yoxdur. Bir insan irqi olan "Homo erectus" ilə "insanın təkamülü" ssenarisində, insanın atası hesab edilən meymunlar arasında isə böyük uçurum vardır. Qısaca, fosil qeydlərində meydana çıxan ilk insanlar, hər hansı bir təkamül prosesi olmadan, bugünkü halları ilə birdən ortaya çıxmışlar. Bu, insanın yaradılmış olduğunun elmi dəlilidir.

Qaynaqlar

- 1) Tim White et al, Remains of Homo erectus from Bouri-Middle Awash-Ethiopia, Nature 416, səh. 317-320, 21 mart 2002
- 2) Fossil skull fuels debate over human origin, 21 mart 2002, www.cnn.com
- 3) Robert Locke, The first human?, Discovering Archaeology, iyul-avqust 1999, səh. 36
- 4) Robert Locke, The first human?, Discovering Archaeology, iyul-avqust 1999, səh. 36
- 5) Tim White et al, Remains of Homo erectus from Bouri-Middle Awash-Ethiopia, Nature 416, səh. 317-320, 21 mart 2002
- 6) Fossil skull fuels debate over human origin, 21 mart 2002, www.cnn.com
- 7) Pat Shipman, Doubting Dmanisi, American Scientist, noyabr-dekabr 2000, səh. 491
- 8) Milford H. Wolpoff, The Systematics of Homo, Science, cild 284, sayı 5421, səh. 1773, 11 iyun 1999

23 FƏSİL

YENİ FOSİL TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİNİ ÇƏTİN VƏZİYYƏTƏ SALDI

Orta Afrika ölkəsi olan Çad respublikasında tapılan yeni kəllə fosili, təkamül nəzəriyyəsinin insanın mənşəyi haqqındakı iddialarına yeni bir zərbə endirdi. Dünyaca məşhur elmi jurnallarda və qəzetlərdə geniş yer verilən bu yeni fosil, Darvinistlərin 150 ildir israrla müdafiə etdikləri “insanın meymun bənzəri canlılardan təkamülləşdiyi” iddiasını kökündən sarsıtmış vəziyyətdədir. Fransız elm adamı Michel Brunet tərəfindən kəşf edilən fosilə “Sahelanthropus tchadensis” adı verildi.

Və bu fosil, Darvinizm dünyasını bir-birinə qatdı. Dünyaca məşhur “Nature” jurnalı, fosili bildirən xəbərində, “tapılan yeni kəllə sümüyü, insanın təkamülü haqqındakı düşüncələrimizi tamamilə dəyişə bilər” etirafı oldu.1

Harvard Universitetində işləyən Daniel Lieberman, bu yeni tapıntının “kiçik bir nüvə bombası qədər təsirli olacağı”nı söylədi.²

Bunun səbəbi, tapılan fosilin 7 milyon il yaşıda olmasına baxmayaraq, “insanın ən qədim atası” olduğu iddia edilən və 5 milyon il yaşıdakı “Avstralopitek” növü meymunlardan (təkamülçülərin bu günə qədər əsas götürdükləri meyarlara görə) daha çox “insanabənzər” quruluşa sahib olmasıdır.

Təkamülçülər 1920-ci illərdən bu yana, “Avstralopitek” növündəki meymunların bəzi xüsusiyyətlərinin insana bənzədiyini iddia edir və bu səbəblə bu nəslə kəsilmiş canlıları sözdə “insanın ən ibtidai atası” olaraq göstərirdilər. Bu iddianın etibarsızlığını göstərən bir çox dəlil ortaya çıxmış, məsələn “Avstralopitek”in iddia edildiyi kimi dik yerimədikləri, eynilə digər meymunlar kimi əyri yerişə sahib olduqları 1990-cı illərdəki bəzi araşdırmalar nəticəsində aydın olmuşdu. Yeni tapılan “Sahelanthropus tchadensis” adlı fosil isə, “Avstralopitek”dən 2 milyon il əvvəl yaşamış bir başqa meymun növünün, təkamülçülərin meyarlarına görə daha “insanabənzər” olduğunu göstərir. Yəni bütün “təkamül sxemi”ni pozur.

Mövzunun əslisi isə belədir: Keçmişdə yaşamış və bu gün nəslə kəsilmiş olan bir çox fərqli meymun növü vardır. Bunların bəzilərinin kəllə və ya skelet quruluşu qismən insanlara bənzərlik göstərməkdədir. Amma bu bənzərliklər, canlıların insanlar ilə əlaqəsi olduğunu göstərmir. Təkamülçülər isə, bu soyu tükənmiş canlılara aid kəllə sümüklərini, nəzəriyyələrinin tələb etdiyi kimi ard-arda düzərək bir növ “meymundan insana gedən nərdivan” yaratmağa çalışırlar. Ancaq bu mövzudakı araşdırmalar dərinləşdikcə, ortada belə bir nərdivan olmadığı, sadəcə fərqli dövrlərdə fərqli meymun növlərinin yaşadığı aydın olur. Bunun nəticəsində isə insanın heç bir təkamül prosesi olmadan yer üzündə bir anda ortaya çıxdığı, yəni yaradıldığı ortaya çıxır.

Corc Vaşinqton Universiteti təkamülçü antropoloq Bernard Woodun yeni tapılan fosil üçün dediyi sözlər bu fikri təsdiqləyir:

“Universitetə başladığım 1963-cü ildə, insanın təkamülü bir nərdivan kimi görülürdü. Bu nərdivanın pillələri, meymundan insana doğru irəliləyən və hər mərhələsi bir əvvəlkindən daha az meymunabənzər olan ardıcıl ara formadan meydana gəlirdi... Amma indi insanın təkamülü (qarma-qarışıq) bir kola bənzəyir... Fosillərin bir-birləri ilə necə əlaqəsi olduğu və hər hansı birinin həqiqətən insanın atası olub-olmadığı hələ mübahisəlidir.”³

Yeni tapılan meymun fosili mövzusunda “Nature” jurnalının redaktoru və qabaqcıl paleoantropoloq olan Henry Geenin açıqlaması da son dərəcə əhəmiyyətlidir. Gee, “The Guardian” qəzetində nəşr olunan yazısında, fosil üzərində edilən müzakirələrə toxunur və belə yazır:

“Nəticə nə olursa olsun, bu kəllə, bir daha və qəti olaraq göstərmişdir ki, keçmişdən bəri qəbul edilən (insanla meymun arasındakı) “itkin halqa” düşüncəsi axmaqlıqdır... Hal-hazırda çox aydın görülməlidir ki, onsuz da hər zaman son dərəcə sıxıntılı olan itkin halqa düşüncəsi, artıq tamamilə etibarlılığını itirmişdir.”⁴

Qısaca tez-tez qəzetlərdə və ya jurnallarda gördüyümüz “meymundan insana uzanan təkamül nərdivanı” şəkillərinin heç bir elmi dəyəri yoxdur. Bunlar sadəcə təkamül nəzəriyyəsinə kor-koranə inanmış olan kütlələrin təbliğatıdır. Bu təbliğat icra edilərkən, bir tərəfdən də təkamül nəzəriyyəsi ilə ziddiyyət təşkil edən elmi dəlillər cəmiyyətdən gizlədilir. Amerikalı bioloq Jonathan Wells, Amerikada böyük bir müzakirə başlanan “Təkamülün ikonları: Elm yoxsa əfsanə? Niyə təkamül haqqında öyrətdiyimiz bir çox şey səhvdir?” adlı 2000-ci ildə çap olunan kitabında bu təbliğat mexanizmini belə yekunlaşdırır:

“Elmi mütəxəssislərin insanın mənşəyi ilə əlaqəli dərin qeyri-müəyyənlik barədə açıqlamalarından ictimaiyyətə nadir hallarda məlumat verilir. Bunun əvəzinə, bəzi insanların ən son nəzəriyyəsi ilə qidalanırıq və paleoantropoloqların özləri bununla razılaşa bilməyəcəkləri həqiqətinə gəlmirik. Və ümumiyyətlə, nəzəriyyə mağara adamlarının və ya “çox makiyajlı” insan əcdadlarının fantastik rəsmləri ilə bəzədilmişdir ... Göründüyü kimi, elmin heç bir sahəsində, bu qədər az material ilə, bu cür uydurmalar olmamışdır.”⁵

Elm inkişaf etdikcə, 19-cu əsr xurafatı olan Darvinizmin səhv olduğu daha açıq şəkildə ortaya çıxmış və Darvinizm əfsanəsi çökmüşdür. Elm dünyası isə, ən əhəmiyyətli həqiqətin fərqi varır: İçində yaşadığımız kainatı və içindəki canlı-cansız bütün varlıqları Allah yaratmışdır.

“Sabah” qəzeti mövzunu niyə təhrif etdi?

Sabah qəzeti Çadda tapılan fosili təkamül nəzəriyyəsinin dəlili kimi təqdim etdi. Halbuki fosil təkamül nəzəriyyəsi üçün yeni bir çıxılmaz vəziyyətin xəbərini verirdi.

Çad respublikasında tapılan yeni kəllə sümüyün təkamül nəzəriyyəsinin indiyə qədərki tezislərini çürütdüyü, bu kəşfi dünyaya bildiren məşhur elmi jurnallar tərəfindən də etiraf edildi.

Məsələn dünyaca məşhur elmi nüfuza sahib olan İngilis “Nature” jurnalı mövzu ilə bağlı başlığın altında belə yazırdı:

“YENİ TAPILAN KƏLLƏ SÜMÜYÜ İNSANIN TƏKAMÜLÜ HAQQINDAKI MÖVCUD FİKİRLƏRİMİZİ BATIRA BİLİR” (New-found skull could sink our current ideas about human evolution).

“National Geographic News” isə xəbəri bu cür bildirdi:

“ÇADDA TAPILAN FOSİL İNSANIN MƏNŞƏYİNİN YENİDƏN DÜŞÜNMƏYİ TƏLƏB EDİR” (Skull Fossil From Chad Forces Rethinking of Human Origins).

“CNN.com” isə bu kəllə sümüyün təkamül nəzəriyyəsinə “meydan oxuduğunu” belə ifadə edirdi:

“QƏDİM KƏLLƏ SÜMÜYÜ İNSANIN MƏNŞƏYİNƏ MEYDAN OXUYUR” (Ancient skull challenges human origins).

Digər məşhur elmi qaynaqlarda və ya qabaqcıl beynəlxalq media quruluşlarında bu mövzuda verilən xəbərlərin demək olar hamısında, tapılan fosilin təkamül nəzəriyyəsi adına çox təəccüblü və gözlənilməz olduğu vurğulanırdı. Bu beynəlxalq qaynaqların heç birində, tapılan kəllənin təkamül nəzəriyyəsinə dəstəklədiyi, hətta “sübut etdiyi” iddia edilmədi.

Amma nə qəribədir ki, Türkiyədə bir qəzet mövzunu böyük ölçüdə təhrif edərək yayımladı. “Sabah” qəzeti, 12 iyul 2002-ci il tarixli sayında, Çad Respublikasında tapılan kəllə sümüyü “DARVİNİN TƏKAMÜL NƏZƏRİYYƏSİ İSBAT EDİLDİ” kimi son dərəcə həqiqətdən kənar və yanıltıcı başlıqla oxucularına tanıtdı.

“Sabah” qəzetinin bu mövzudakı çox əhəmiyyətli yanlışması isə, mübahisəli bir kəllə fosilindən yola çıxaraq Darvinin nəzəriyyəsinin isbat edilə biləcəyini sanmasıdır. Təkamül nəzəriyyəsi hələ həyatın necə başladığını açıqlamaqdan məhrumdur. Sadəcə bir hüceyrə deyil, hüceyrəni meydana gətirən tək bir zülalın belə təsadüflərlə meydana gəlməsinin qeyri-mümkün olduğu bu gün bilinməkdədir. Bu səbəbdən, tək bir

fosildən yola çıxaraq, üstəlik onu da səhv və təhrif edərək izah etməsi, fosil haqqındakı fərqli rəyləri gündəmə gətirmədən “təkamül nəzəriyyəsi isbat edildi” demək, yalnız “Sabah” qəzetinin təkamül nəzəriyyəsinə necə kor-koranə bağlı olduğunu göstərir.

Halbuki kor-koranə Darwinizm təbliğatı etmək, bunun üçün həqiqətləri təhrif etmək, həm mətbuat qanunları ilə, həm də ən fundamental dürüstlük meyarları ilə uyğun gəlməməkdədir.

Qaynaqlar

- 1) John Whitfield, “Oldest member of human family found”, Nature, 11 iyul 2002
- 2) D.L. Parsell, “Skull Fossil From Chad Forces Rethinking of Human Origins”, National Geographic News, 10 iyul 2002
- 3) John Whitfield, “Oldest member of human family found”, Nature, 11 iyul 2002
- 4) “Face of yesterday: Henry Gee on the dramatic discovery of a seven-million-year-old hominid”, The Guardian, 11 iyul 2002
- 5) Jonathan Wells, Icons of Evolution: Science or Myth, Why Much of What We Teach About Evolution is Wrong, Washington, DC, Regnery Publishing, 2000, səh. 225

24 FƏSİL

“HISTORY CHANNEL”DA ELMI DƏYƏRİ OLMAYAN TƏKAMÜL TƏBLİĞATI

“History Channel” adlı televiziya kanalında, 22 aprel 2002-ci il və 25 aprel 2002-ci il tarixləri arasında “Meymun insan” adlı sənədli film yayımlandı. 4 hissədən ibarət olan bu sənədli filmə, insanın sözdə təkamülü izah edilirdi. Xəyali şəkillər və təkamülçü elm adamlarının fərziyyələrindən ibarət olan sənədli filmə, hamısı elmi dəlillərlə çürüdülmüş, hətta bir çoxu bu gün təkamülçü elm adamları tərəfindən belə qəbul edilməyən təkamülçü iddialara yer verilməkdə idi. Bu sənədli filmi izləyənlər, elmi həqiqətləri öyrənmək əvəzinə, bəzi elm adamlarının ideologiyalarını və ön mühakimələri istiqamətində qurduqları xəyalları, uydurduqları ssenariləri əfsanəvi izahatla dinlədilər.

“History Channel”da yayımlanan sənədli filmə gözə çarpan meyarlardan bəziləri bunlar idi:

Sənədli filmin mövzusu insanın sözdə təkamülü idi. Ancaq sənədli film boyu, insanın meymunlarla ortaqlıq bir atadan təkamülləşdiyinə dair tək bir dəlil belə verilmədi. Bunun yerinə, bəzi təkamülçü elm adamlarının “fərz edirik”, “məncə”, “bəlkə də”, “hesab edirik”, “olmalıdır” kimi ifadələrlə dolu ssenarilərinə yer verilmişdi. Təkamülçü elm adamlarının üslubu, elmi dəlilləri olan bir nəzəriyyə izah etməkdən çox, nağıl izah edər kimi idi. Bu elm adamları insanın meymunabənzər atalarının necə yaşadıklarına dair bir çox şey izah etdilər, hətta ilk insana bənzərlərin gündəlik həyatında nələr etdiklərinə qədər detallar verdilər. Ancaq bu izahatları sadəcə fərziyyələr üzərinə qurulu idi və nəticələri hansı dəlillərə əsaslanaraq etdiklərindən qəti şəkildə bəhs etmədilər. Bunun səbəbi isə izah etdiklərini əsaslandıracaq bir tək elmi dəlil belə olmamasıdır.

Sənədli filmə diqqət çəkən bir başqa mövzu, Afrikalı paleontologiya şagirdlərinin, insanın atası olduğu fərz edilən hominidləri (insana bənzərləri) canlandırmaları idi. Bilindiyi kimi, Çarlz Darvin “İnsanın mənşəyi” adlı kitabında, bəzi insan irqlərinin daha aşağı irqlər olduğunu, bu irqlərin təkamül pillələrində digərlərinə görə daha geridə qaldıqlarını qarşıya qoymuşdu. Hətta, irqçi ideologiyalar Darvinin bu həqiqətdən uzaq iddiasını özlərinə dəstək almış və dünyanın dörd bir tərəfində fərqli insan irqləri qətl edilmişdi. Afrikalı şagirdlərin, yarı meymun yarı insan olduğu iddia edilən varlıqları canlandırmaları isə təkamül nəzəriyyəsinin bu irqçi ön mühakiməsini əks etdirməsi baxımından diqqət çəkici idi.

Proqramda diqqət çəkən bir başqa nöqtə isə, təkamülçü elm adamlarının arasında davam edən ixtilaflardır. Xüsusilə paleontologiya sahəsində, demək olar hər təkamülçü elm adamı, öz tapdığı fosilin insanın atası olduğu iddiası ilə ortaya çıxmaqdadır. Bundan əlavə, bu elm adamlarının bir çoxu ideoloji ön mühakimələri ilə davranmaqda və əldə etdikləri tapıntıları obyektiv bir gözlə qiymətləndirə bilməməkdə, buna görə də, hər biri öz xəyal gücü ilə izah etməkdədir.

Sənədli filmə buna bir daha nümunə göstərildi və dünyanın ən qabaqcıl iki təkamülçü paleoantropoloqu Richard Leakey və Don Johansonun bir TV verilişindəki müzakirələrinə yer verildi. Bu müzakirə, insanoğlunun sözdə təkamülü əsnasında izlədiyi yol əsasında idi. Ancaq hər iki təkamülçü də fərqli tezisləri müdafiə edirdi. Don Johanson öz təkamül ağacını çəkmişdi və yanındakı boşluğa da Richard Leakeyin öz müdafiə etdiyi təkamül ağacını çəkməsini istədi. Lakin, Leakey bunu qəbul etməməklə qalmadı, eyni zamanda Don Johansonun təkamül sxeminin üzərinə bir X işarəsi qoyaraq, özü üçün ayrılan yerə də bir sual işarəsi çəkdi.

Dünyanın ən önəmli iki təkamülçü paleoantropoloqu Riçard Liki və Don Conoson bu TV sənədli filmində insan oğlunun sözdə təkamülü mövzusunda fərqli tezisləri müdafiə edirdilər. Nəticədə Liki, Don Conosonun təkamül ağacı sxemini qəbul etməyərək üzərinə çarpı işarəsi qoydu. Həmçinin özü üçün ayrılan yerə də sual işarəsi çəkdi.

İnsanın xəyali təkamülü mövzusunda, təkamülçü elm adamlarının reallıqdakı vəziyyəti əslində budur. Leakey, heç olmasa dürüst davranmış və əlindəki tapıntılar ilə insanın təkamülü haqqında izah edilə bilməyəcəyini, edilən izahların isə doğru olmadığını bu şəkildə ifadə etmişdir.

Bu mübahisənin digər tərəfi, hər paleontoloqun öz tapdığı fosili insanın atası hesab etmə yarışını haqqında bir elm adamı bunları dedi:

“Mənim uşağım sən uşağını döyər. Mənim dostlarım sən dostlarına nifrət edər. Təəssüf ki, bütün antropologiya bölmələrində və antropoloji tədqiqatlarda belə bir yanaşma var.”

Sənədli filmə bir başqa elm adamı isə, təkamülçü alimlərin bəzən ön mühakimələri və ideologiyalarına görə davrana bildiklərini və buna görə də, əldəki məlumatları səhv qiymətləndirər bildiklərini belə etiraf edirdi:

“Heç şübhə yoxdur ki, zehninizdə yaratmış olduğunuz nəzəriyyələr, əldəki məlumatlara baxış bucağınızı da dəyişdirir. Bir deyim vardır “əgər inanmış olmasaydım onu görə bilməzdim” deyirlər. Məncə elm adamlarının qısa elm tarixinin ilk günündən bu günümüzdə qədər tapılan insan fosillərinin izahında bu deyim ana fikrinə sadıq bir yanaşmaları oldu. Bəziləri də ancaq inandığı şeyləri gördü, bəlkə də görmək istədi.”

Bu elm adamının sözləri, qarşımıza çıxan insanın xəyali təkamülü haqqındakı ssenarilərin hamısının təməlini meydana gətirməkdədir. İnsanın sözdə təkamülü haqqında deyilənlər dəlillərə deyil, elm adamlarının inanc və ideologiyalarına görə dəlillərdə görmək istədiklərinə söykənir.

Sənədli filmə diqqət çəkən bir başqa etiraf isə, təkamül nəzəriyyəsinin insanlığa gətirdiyi bəlaların, xüsusilə birinci və ikinci dünya müharibələrindən sonra fərqləndirilməsi idi. İnsanları bir heyvan növü olaraq göstərən, atalarının həyatda qalmaq üçün qan tökən vəhşi varlıqlar olduğunu iddia edən təkamül nəzəriyyəsinin bu tərəfi sənədli filmə belə izah edilirdi:

“Birinci dünya müharibəsindən sonra insanlarda (təkamül nəzəriyyəsinə qarşı) müəyyən bir etibarsızlıq baş qaldırmış və birinci dünya müharibəsində yaşanan şiddət, tökülən qanlar insanların bu mövzudakı qorxularını təsdiqləmişdi. İnsanların sahib olduğu bu vəhşi davranışlar, şüuraltında da olsa insanları narahat etmiş və yarı insan bir növün davamı olmaq fikri artıq narahatlığa çevrilmişdi.”

Nəticə

“History Channel”da yayımlanan “Meymun insan” adlı sənədli film, klassik bir təkamül təbliğatı məhsulu idi və həmişə olduğu kimi, sənədli filmdə təkamülün necə reallaşdığına dair bir dənə belə təqdim edilməmişdi. Sənədli filmdə yer verilən mövzuların hamısı isə etibarsızlığı elmi dəlillərlə sübut edilmiş olan fosillərə söykənməkdə idi. “History Channel”ə tövsiyəmiz, elm tərəfindən etibarsızlığı isbat edilmiş mövzuları tamaşaçılara göstərməmələri və bu mövzuda olduqca diqqətli seçim etmələridir.

25 FƏSİL

“BİLİM VE ÜTOPYA” JURNALI YAZIÇISI DR. ÜMİT SAYININ TƏKAMÜLÇÜ YANILMALARI

2 001-ci il oktyabr ayı tarixli “Bilim və Ütopya” jurnalında dr. Ümit Sayın imzalı yazı nəşr olundu. Bu yazı, yaradılış həqiqətini müdafiə edən elm adamları və yazarlar tərəfindən təkamül nəzəriyyəsinə yönəldilən tənqidlərə cavab vermək məqsədi ilə hazırlanmışdı. Ancaq, verilən cavablarda, hər zamanki səthi təkamülçü iddiaların təkrarlandığı, təkamül nəzəriyyəsinə yönəldilən və 21-ci əsrdə nəzəriyyənin süqutuna səbəb olan problemlərin heç birinə cavab verilmədiyi görüldü. Daha əvvəl dəfələrlə açıqlanmış olmasına baxmayaraq, bu yazıda təkrarlanan təkamülçü yanılma və ön mühakimələrə təkrar cavab verilməsində fayda görürük.

Bu yazıda, yaradılışı müdafiə edənlərin izahları yazıldıqdan sonra, ardından “Elmin cavabı” başlığı altında, təkamülçülərin bu iddialara qarşı verdikləri cavablar yazılmışdır. Yazıda verilən cavabların hamısı, təkamülçü ön mühakimələrlə hazırlanmışdır və elmi tapıntılar obyektiv bir dünyagörüşü ilə qiymətləndirilməmişdir. Ancaq klassik bir təkamülçü taktikası olaraq, “Təkamülçülərin cavabları” yerinə “Elmin cavabları” yazılaraq, oxucuya “təkamül nəzəriyyəsi=elm” təlqini verilməyə çalışılmışdır. Təkamülçülərin bunun kimi psixoloji təlqin sınaqlarından deyil, elmi dəlillərdən dayaq axtarmaları lazımdır.

“İsbat”ın anlayışı haqqındakı demaqqoqluq

Yazının girişində, “təkamül nəzəriyyəsi isbat edilməmişdir” şəklində etirazlar gəldiyi deyilir və ardından elmin metodologiyası haqqında izahlar edilməkdədir.

Burada nəzərdə tutulan məna, “nəzəriyyə” və “qanun” arasındakı fərkdir. Elmdə qanunlar “isbat” üsulu ilə sübut edilir. Amma nəzəriyyələr üçün “isbat” deyil, “dəlillərlə dəstəklənir”. Qanun ilə nəzəriyyə arasındakı fərq, birincinin çox sayda təcrübə ilə və hər zaman test edilə bilməsidir. Məsələn cazibənin varlığı bir qanundur. Çünki edilən hər təcrübə və müşahidə tərəfindən təsdiqlənir. Buraxdığınız hər cisim yerə düşür, hər göy cismi bir-birini çəkir.

Elmdə bir nəzəriyyə, əldəki dəlillər tərəfindən dəstəkləndiyi müddətdə qəbul görülür, dəlillərə zidd düşdüyü görülsə daha yaxşı bir nəzəriyyə ilə dəyişdirilir. Nəzəriyyənin isbat edilməsi isə mümkün deyil, çünki nəzəriyyələr ümumiyyətlə təcrübə və müşahidə yolu ilə təkrarı mümkün olmayan hadisələrlə əlaqəlidir.

Bəzi insanlar, bu fərqi bilmədikləri və təkamül nəzəriyyəsinə qarşı çıxmaq üçün, “bu onsuz da bir nəzəriyyədir, isbat edilmiş bir şey deyil” kimi etiraz edirlər. Burada deyilən tənqid də belədir. Amma bu yazıda əhəmiyyətli təhrif etmə vardır. O da eyni səthi yanaşmanın tərs istiqamətdə istifadə edilməsidir. Yəni təkamül nəzəriyyəsi əleyhinə çox sayda dəlil ortaya qoyan və yaradılışı müdafiə edən elm adamlarına qarşı, “siz isbat istəyirsiniz, amma nəzəriyyə isbat edilməz” kimi demaqqoqiya edilməkdədir.

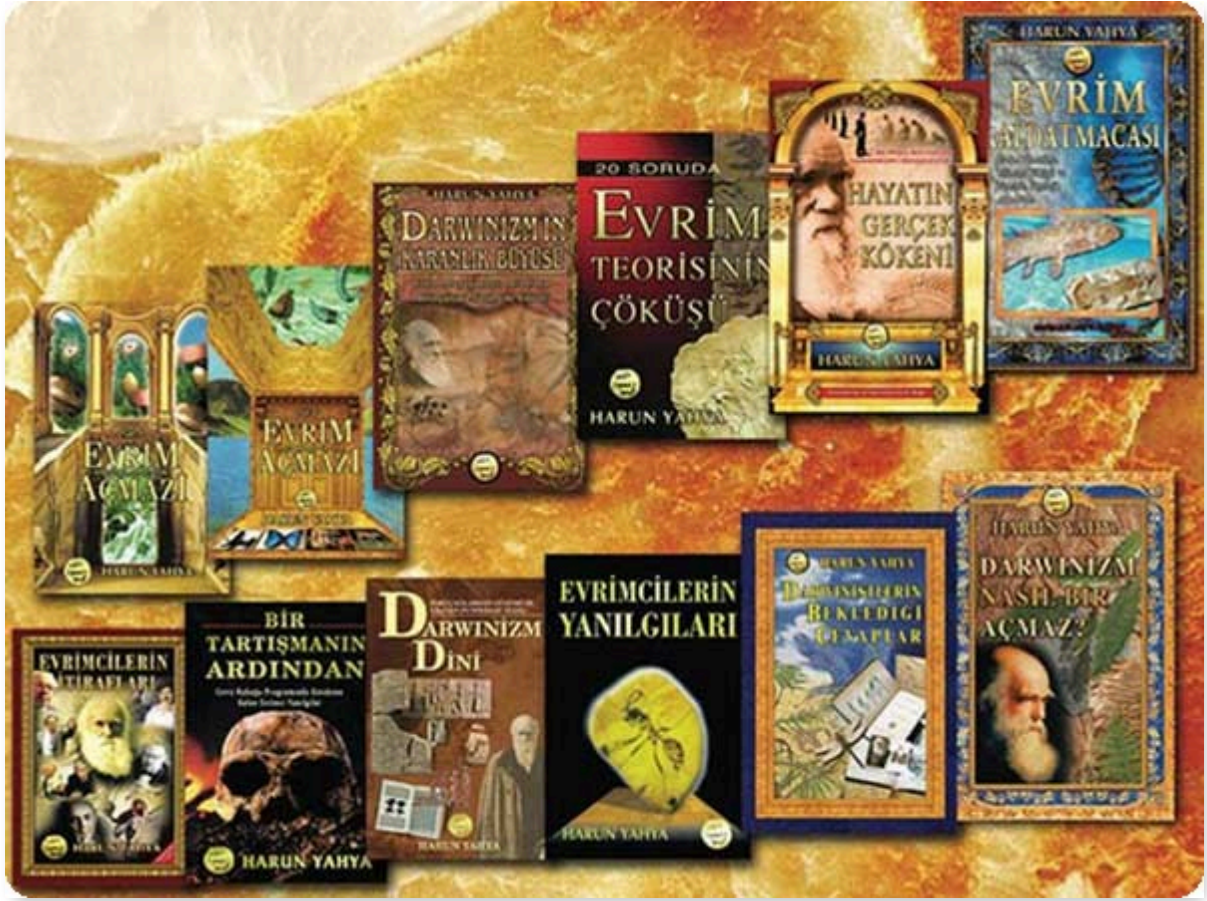
Təkamülçülərə bunu söyləməkdə fayda var: Təkamül nəzəriyyəsinə qarşı olan etiraz, bu nəzəriyyəyə zidd çox saydakı elmi dəlillərə söykənməkdədir. Məsələn; paleontologiyanın tapıntıları, fərqli canlı kateqoriyalarının yer üzündə pilləli təkamüllə deyil, bir anda və bir-birlərindən müstəqil olaraq ortaya çıxdığını göstərməkdədir. Biokimyəvi müqayisələr, təkamül nəzəriyyəsinə uyğun çəkilən filogenetik sxemləri (şəcərələrini) çürütməkdədir. Canlılarda ortaya çıxarılan “sadələşdirilə bilməz kompleks” sistemlərin, təbii seleksiya-mutasiya mexanizmləri ilə açıqlanması mümkün deyil. Variasiyaların uzun prosesə makrotəkamül təmin etdiyi iddiası tənəzzül etmişdir. Burada saya bilmədiyimiz daha bir çox dəlil, təkamül nəzəriyyəsinin böyük yanılma olduğunu, elmi dəlillərə zidd nəzəriyyə olduğunu göstərməkdədir.

Buna qarşı “bəli əlimizdə isbat yoxdur, amma nəzəriyyə onsuz da isbat edilməz” kimi demaqqoqluğa sığınmaq təkamül nəzəriyyəsinə xilas etməz.

“Elm doqma qəbul etməz” deyərək, dr. Ümit Sayının inandığı doqmalar

Ümit Sayın, “Elm doqma qəbul etməz” başlığı altında bir çox əsassız iddiaya yer verməkdədir.

Ümit Sayın yaradılışı müdafiə edənlərin, təkamül nəzəriyyəsinə yalnız müqəddəs kitablara zidd olduğu üçün qarşı çıxdıqlarını qarşıya qoymaqladadır. Ancaq, Ümit Sayının nəzərdən qaçırdığı həqiqət, həm ölkəmizdə, həm də digər ölkələrdə təkamül nəzəriyyəsinə qarşı çıxanların, təkamül nəzəriyyəsinə tənqid edərkən tənqidlərini elmi dəlillərlə dəstəklədikləridir. Təkamül nəzəriyyəsinin müqəddəs kitablarla ziddiyyət təşkil etdiyi bir həqiqətdir, ancaq təkamül nəzəriyyəsi elmlə də ziddiyyət təşkil etməkdədir. Təkamül nəzəriyyəsinə tənqid gətirən kitab və çalışmaların bir çoxu isə ən son elmi tapıntılar işığında hazırlanmaqdadır. Məsələn ölkəmizdə Harun Yəhya imzasını daşıyan və təkamül nəzəriyyəsinə çürüdən kitabların hamısı, ən son elmi dəlillər istifadə edilərək hazırlanmışdır. Məhz bu səbəblə təkamülçülər bu kitablarda ortaya qoyulan izahların heç birinə hələ də cavab verə bilməyiblər. Ümit Sayının hazırladığı “cavablar” ardıcılığının ilki isə, bu kitablara cavab olmaqdan çox uzaqdır. Çünki cavabları bu kitablarda verilmiş olan iddialarını təkrarlamaqdan başqa heç nə etməmiş, bu kitablardakı yeni elmi tapıntılara təkamülçülərin dünyagörüşü ilə cavab verməyi belə düşünməmişdir.

Harun Yəhyanın təkamül nəzəriyyəsini elmi dəlillər göstərərək çürütdüyü kitablarından bəziləri.

Bu hissədə yer alan ikinci əsassız iddia isə, müqəddəs kitabların elmin inkişaf etmədiyi dövrlərdə insan əli ilə yazıldıqları və buna görə də, elm ilə ziddiyyət təşkil etdikləri iddiasıdır. Bu klassik ateist iddianın heç bir dəlili yoxdur. Müqəddəs kitabların insan əli ilə yazıldıqları və elmlə ziddiyyət təşkil etdikləri mövzusunda ateist və ya materialistlərə dəlil vermələri istəniləndə, Tövrat və ya İncildən bəzi hissələri nümunə göstərir. Halbuki, hər iki müqəddəs kitab, bu gün orijinal hallarında deyil və insan əli ilə təhrif edilmişlər. Buna görə də, içində ziddiyyətlər və elmlə tərs düşən mövzuların olması təbii haldır. Ancaq, bu günə qədər bir dəfə belə Qurandan bir nümunə verilə bilməmişdir. Çünki Quran Allahın vəhyidir və tək bir hərfi belə pozulmamışdır. Bu səbəblə Quranı inkar edənlərin onun içində tək bir ziddiyyət tapmaları mümkün deyil. Bundan əlavə Quran, Ümit Sayının dediyi kimi elmin inkişaf etmədiyi bir dövrdə endirilmiş olmasına baxmayaraq, elmin daha keçdiyimiz əsrdə kəşf etdiyi bir çox elmi həqiqəti də insanlara 1400 il əvvəldən xəbər verməkdədir. Bu, Quranın möcüzəsi və insan əli ilə yazılmadığının dəlillərindən biridir.

Təkamülçülərin qavramaqda çətinlik çəkdiyi mövzu isə budur: Quran Allahın vəhyidir, elm isə Allahın yaratdığı canlıları, sistemləri və varlıqları araşdırır. Buna görə də, Allahın vəhyi ilə yaratdıqları arasında bir ziddiyyət tapmaq qəti surətdə mümkün deyil. Bu günə qədər belə bir ziddiyyət heç vaxt meydana gəlməmişdir (Quranda yer alan elmi möcüzələr üçün baxın: Harun Yəhya, "Quran möcüzələri", İstanbul, Araşdırma nəşriyyat).

Ümit Sayın, bəzi din adamlarının da, elmin müqəddəs kitablarla ziddiyyət təşkil etdiyini gördüyündə, təkamül nəzəriyyəsini qəbul edərək müqəddəs kitab mətnlərinə yeni izahlar gətirməyə başladıklarını qarşıya qoymuşdur. Əvvəlcə bunu ifadə etmək lazımdır ki, Quran ayələri çox açıqdır. Quranda açıq olaraq təkamülə yer verilməməkdə, canlı növlərinin Allahın "Ol" deməsi ilə, heç bir təkamül mərhələ olmadan, ən son halları ilə yaradıldıqları bildirilməkdədir. Quranda təkamül olduğunu qarşıya qoyanlar, təkamülçü elm adamlarının təbliğatından təsirlənərək, həqiqətləri görə bilməyən, özlərini bu nəzəriyyəni qəbul etməyə məcbur hiss edən insanlardır. Bu insanların izahları obyektiv və dəqiq deyil (Təkamülçü yaradılış

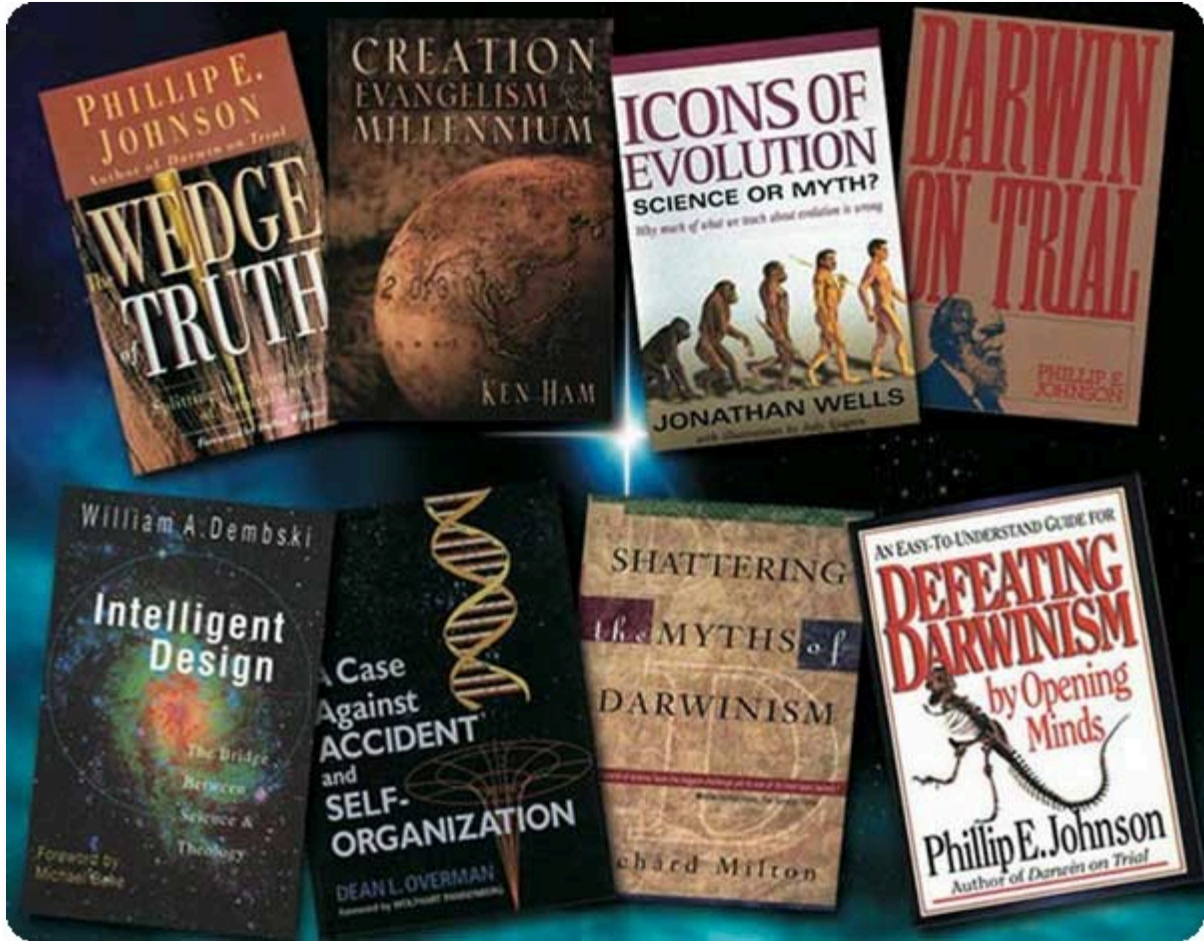
tezisindəki yanlışların detalları üçün baxın: Harun Yəhya, “Quran darvinizmi yalanlayır”, İstanbul, araşdırma nəşriyyat, oktyabr 2005).

“Təkamülü müşahidə etmək olar” iddiasının keçərsizliyi

J urnalda yer alan yazıda, yaradılışı müdafiə edənlərin bir növün təkamülünün heç bir zaman müşahidə edilə bilmədiyi mövzusunda izahlarına qarşılıq olaraq bəzi nümunələr verilmişdir. Ancaq bu nümunələrin heç birində, müşahidə edilən fakt, təkamül nəzəriyyəsinin lehinə dəlil deyil. Yazıda verilən nümunələrin bir növün təkamülünə niyə nümunə ola bilməyəcəyi aşağıda açıqlanmaqdadır.

Antibiotik immuniteti, “təkamül nümunəsi” deyil

T əkamülçülər tərəfindən nəzəriyyələrinə dəlil olaraq göstərilmək istənilən bioloji faktların biri, bakteriyaların antibiotik müqavimətidir. Təkamül nəzəriyyəsinə dəstəkləyən bir çox qaynaq, antibiotik müqavimətini “faydalı mutasiyaların canlıları inkişaf etdirməsinə dair bir nümunə” olaraq göstərir. Bənzər bir iddia, DDT kimi böcək öldürücü dərmanlara qarşı immunitet inkişaf etdirən böcəklər üçün də irəli sürülür. Dr. Ümit Sayın da eyni iddianı təkrarlamışdır.

Xarici alimlərin təkamül nəzəriyyəsinin etibarsızlığını göz önünə qoyan əsərlərindən bəziləri.

Halbuki bu mövzuda da təkamülçülər yanlışmaqdadırlar.

Antibiotiklər, bəzi mikro orqanizmlər tərəfindən digər mikro orqanizmlərə qarşı döyüşmək üzrə yaradılan “öldürücü molekulardır”. İlk antibiotik, 1928-ci ildə Aleksandr Fleming tərəfindən kəşf edilən penisillindir. Fleming kif göbələyinin (mold), “Staphylococcus” bakteriyasını öldürən molekul yaratdığını fərq etmiş və bu ixtira tibb dünyasında yeni bir cığır açmışdır. Mikro orqanizmlərdən alınan antibiotiklər

müxtəlif bakteriyalara qarşı istifadə edilmiş və müvəffəqiyyətli nəticələr əldə edilmişdir. Ancaq bir zaman sonra həqiqət dərk edilmişdir: Bakteriyalar antibiotiklərə qarşı zamanla immunitet qazanmaqdadırlar. Bunun mexanizmi isə belə işləməkdədir: Antibiotikə məruz qalan bakteriyaların böyük hissəsi ölməkdə, amma bəziləri bu antibiotikdən təsirlənmir və bunlar sürətlə çoxalaraq bütün populyasiyanı meydana gətirəcək hala gəlirlər. Beləcə bütün populyasiya, antibiotikə müqavimətli hala gəlir.

Təkamülçülər isə bu faktı, “bakteriyaların şərtlərə görə uyğunlaşıb təkamülləşməsi” göstərməyə çalışırlar.

Halbuki hadisə bu səthi təkamülçü qiymətləndirmədən daha fərqli şəkildə reallaşmaqdadır. Bu mövzuda ən geniş araşdırmalar edənlərdən biri, 1997-ci ildə nəşr olunan “Not By Chance” adlı kitabı ilə tanınan İsraili biofizik dr. Lee Spetnerdir. Spetner bakteriya immunitetinin iki fərqli mexanizm ilə təmin edildiyini, amma bunların ikisinin də təkamül nəzəriyyəsinə heç bir dəlil meydana gətirmədiyini izah edir. Bu iki mexanizm:

Bakteriyalarda onsuz da var olan müqavimət genlərinin ötürülməsi və

Mutasiya nəticəsində genetik məlumat itkisinə məruz qalan bakteriyaların antibiotikə müqavimətli hala gəlməsidir.

Spetner 2001-ci il tarixli məqaləsində ilk mexanizmi belə açıqlamaqdadır:

“Bəzi mikro orqanizmlər, antibiotiklərə müqavimət təmin edən genlərə sahibdirlər. Bu immunitet, antibiotik molekulunun formasını pozma və ya onu hüceyrədən çölə atma sayəsində reallaşır. Bu genlərə sahib olan orqanizmlər bunu digər bakteriyalara transfer edərək onlara da immunitet qazandıra bilirlər. İmmunitet mexanizmi müəyyən bir antibiotikə istiqamətli olsa da, bir çox patogenik bakteriya... fərqli gen setləri əldə etməyi və müxtəlif bakteriyalara qarşı immunitet qazanmağı bacarmışdır.”¹

Bakteriyaların antibiotiklərə müqavimət qazanması təkamül nümunəsi deyil.

Prof. Spetner bunun “təkamül dəlili” olmadığını isə belə açıqlayır:

“Antibiotik immunitetinin bu şəkildə əldə edilməsi... təkamül üçün dəlil meydana gətirməsi gözlənilən mutasiyalar üçün bir prototip (nümunə) meydana gətirməz. Nəzəriyyəni (təkamülü) sərgiləyən mutasiyalar, bakteriyanın genomuna məlumat əlavə edən genetik dəyişikliklər deyil; bu dəyişikliklər eyni zamanda bütün biokozma (bioloji dünyaya) məlumat əlavə etməlidir. Genlərin üfüqi transferi, onsuz da bəzi növlərdə var olan genetik məlumatı paylaşmaqdır.”²

Yəni ortada bir təkamül yoxdur, çünki yeni genetik məlumat ortaya çıxmamaqda, onsuz da daha əvvəldən var olan genetik məlumat bakteriyalar arasında transfer edilməkdədir.

İmmunitetin ikinci növü, yəni mutasiya nəticəsində ortaya çıxan immunitet də bir təkamül nümunəsi deyil. Spetner mövzunu belə açıqlayır:

“Bəzən də bir mikro orqanizm, tək bir nukleotidin (DNT pilləsinin) təsadüfi olaraq yer dəyişdirməsi nəticəsində bir antibiotikə qarşı immunitet əldə edir... Selman ilk dəfə Waksman və Albert Schatz tərəfindən kəşf edilən 1944-də hesabatı verilən Streptomisin (Streptomycin), bakteriyaların bu yolla immunitet qazana bildiyi bir bakteriyadır. Amma hər nə qədər keçirdikləri mutasiya, streptomisinin varlığı vəziyyətində mikro orqanizmə faydalı olsa da, yenə də bu, neodarvinist nəzəriyyə tərəfindən ehtiyacı duyulan mutasiya növü üçün bir prototip meydana gətirməz. Streptomisinə immunitet təmin edən mutasiyanın təsiri ribozomda ortaya çıxır və bu mutasiya, antibiotik molekulu ilə ribozom arasındakı molekulyar uyğunlaşmanı pozar.”

Spetner bu hadisəni “Not By Chance” adlı kitabında kilid-açar əlaqəsinin pozulmasına bənzətməkdədir. Streptomisin bir kilidə birə-bir uyğun gələn açar kimi, bakteriyaların ribozomuna yapışar və bu ribozomu təsirsiz hala gətirir. Mutasiya isə ribozomun şəklini pozmaqdadır və bu vəziyyətdə streptomisin ribozoma yapışa bilməməkdədir. Bu, “bakteriya streptomisinə qarşı immunitet qazandı” kimi izah olunsa da, əslində bakteriya üçün bir qazanc deyil itkidir. Spetner belə davam edir:

“Ortaya çıxmaqdadır ki, (ribozomun quruluşundakı) bu pozuntu spesifiklik azalması, yəni bir informasiya itkisidir. Əsas nöqtə budur ki, (təkamül) bu kimi mutasiyalar ilə təmin edilə bilməz, bu mutasiyalar nə qədər çox olursa olsun. Təkamülün, spesifikliyi azaldan mutasiyalarla qurulması mümkün deyil.”³

Streptomisin kilidə birəbir uyğun açar kimi bakteriyanın ribosomuna yapışır. Mutasiya isə ribosomun formasını pozur və streptomisinin ribosoma yapışmasına mane olur.

Mövzunun xülasəsi budur: Bakterianın ribozomuna isabət edən bir mutasiya, bu bakterianı Streptomisə qarşı müqavimətli hala gətirə bilməkdədir. Amma bunun səbəbi, mutasiyanın ribozomu “pozması”dır. Yəni bakteriyaya genetik məlumat əlavə olunmamaqdadır. Əksinə ribozomunun quruluşu pozulmaqdadır, bir növ bakteriya “şikəst” hala gəlməkdədir (Necə ki, bu mutasiyanı keçirən bakteriyaların ribozomunun normal bakteriyalara görə daha səmərəsiz olduğu təyin olunmuşdur). Bu “şikəstlik”, ribozoma yapışacaq şəkildə quruluşa sahib olan antibiotikə maneə törətdiyi üçün, ortaya “antibiotik immuniteti” çıxmaqdadır.

Nəticədə ortada “genetik məlumatı inkişaf etdirən” mutasiya nümunəsi yoxdur. Antibiotik müqavimətini təkamülə dəlil kimi göstərmək istəyən bütün təkamülçülər, mövzunu çox səthi bir şəkildə qiymətləndirməkdə və yanıqlımaqdadırlar.

DDT və bənzəri dərmanlara qarşı böcəklərdə inkişaf edən immunitet üçün də eyni vəziyyət budur. Bu immunitet nümunələrinin çoxunda, onsuz da daha əvvəldən var olan immunitet genləri istifadə edilməkdədir. Təkamülçü bioloq Francisco Ayala; “böcək zəhərlərinin geniş növlərinə qarşı göstərilən immunitet, bu insan istehsalı olan maddələr böcəklərə tətbiq olunduqda, o böcək növünün müxtəlif genetik variasiyalarında açıq şəkildə var idi” deyərək bu həqiqəti qəbul edir.⁴ Mutasiya ilə açıqlanan digər bəzi nümunələr isə, eynilə yuxarıda izah edilən ribozom mutasiyasında olduğu kimi, böcəklərdə “genetik məlumat itkisi”nə gətirib çıxaran faktlardır.⁵ Bu vəziyyətdə bakteriya və böcəklərdəki immunitet mexanizmlərinin təkamül nəzəriyyəsinə dəlil yaratdığı irəli sürülə bilməz. Çünki təkamül nəzəriyyəsi, canlıların mutasiyalar yolu ilə inkişaf etdikləri iddiasına söykənir. Spetner nə antibiotik immunitetinin, nə də bir başqa bioloji faktın belə bir mutasiya nümunəsi göstərmədiyini bu cür açıqlayır:

“Makrotəkamülün ehtiyac duyduğu mutasiyalar heç bir zaman müşahidə edilməmişdir. Neodarvinist nəzəriyyə tərəfindən ehtiyac duyulan təsadüfi mutasiyaları təmsil edə biləcək, molekulyar səviyyədə araşdırılmış heç bir mutasiyanın genetik məlumat əlavə etdiyi görülməmişdir. Araşdırdığım sual “müşahidə edilmiş mutasiyalar, nəzəriyyənin dəstək tapması üçün ehtiyac duyduğu mutasiyalardır?” sualıdır. Cavab “XEYR” çıxmaqdadır.”⁶

Bitkiçilik və heyvandarlıq və ya variasiya, təkamül nümunəsi deyil

Dr. Ümit Sayın “Bilim və Ütopiya”dakı yazısında, elm adamlarının “mikrotəkamül” dedikləri faktı, yəni bitki və heyvan növlərinin yetişdirilməsi, bir növ fərqli genetik variasiyalar meydana gəlməsi kimi “məhdud dəyişmə” nümunələrini, “makrotəkamül”ə, yəni təkamül nəzəriyyəsinin təməli olan “bütün növlərin tək bir ortaq atadan törəməsi” fikrinə dəlil olaraq göstərməyə çalışmışdır.

Bu çox dəhşətli yanıqlıqdır. Çünki heyvandarlıq və genetik variasiya kimi faktların təkamül nəzəriyyəsinə dəlil meydana gətirmədiyini şəxsən bir çox təkamülçü bioloq tərəfindən qəbul edilən açıq həqiqətdir. Dr. Ümit Sayın hələ Darvinin 19-cu əsrin ibtidai elm səviyyəsində ortaya atdığı yanıqlıqları həqiqət zənn edə bilər, amma son 20 ildir, canlılarda müşahidə edilən və genetik hovuzun sərhədləri daxilində qalan növlərə ayrılmalardan (yəni əslində təkamüllə əlaqəsi olmadığı halda “mikrotəkamül” olaraq adlandırılan növlərə ayrılmalardan), yeni canlı siniflərinin mənşəyini açıqlaya bilməyəcəyi açıq şəkildə görülmüşdür. Təkamülçü bioloqlar Fagerstrom, Schuster və Szathmary da 1996-cı ildə “Science” jurnalında nəşr olunan məqalədə eyni həqiqəti belə ifadə edirlər:

“Təkamüldəki böyük keçidlər, məsələn, bir neçəsini bildirmək lazımsa həyatın mənşəyi, nüvəli hüceyrələrin ortaya çıxması, insanın danışma potensialının mənşəyi kimi keçidlər bir “tarazlıqdan uzaqlaşma” halı ola bilməzlər. Bunlar, təkamülün qurulmuş olan modelləri tərəfindən də təmin edici şəkildə tərif edilə bilməzlər.”⁷

20-ci əsrin elmi, canlılar üzərində edilən bənzəri təcrübələr nəticəsində “genetik dəyişməzlik” (genetik homoestatis) deyilən qanunu ortaya çıxarmışdır. Bu qanun, bir canlı növünü dəyişdirmək üçün edilən

bütün təkmilləşdirmək söylərinin müəyyən bir sərhəddə dayandığı, canlı növlər arasında aşılmaz divarlar olduğunu ortaya qoyur.

Bitki və heyvan növlərinin yetişdiricilər tərəfindən islah edilməsi təkamül nəzəriyyəsinə dəlil deyil.

Darvin Retried (Darvin yenidən mühakimə olunur) adlı kitabın yazıçısı Norman Macbeth bu mövzuda belə yazır:

“Problem canlıların həqiqətən də sərhədsiz bir şəkildə variasiya (dəyişmə) göstərib göstərmədikləridir... Növlər hər zaman üçün sabitdirlər. Bitkiçilərin və heyvandarların təkmilləşdirdikləri fərqli bitki və heyvan cinslərinin müəyyən bir nöqtədən irəli getmədiyini, hətta həmişə orijinal formalarına geri döndüyünü bilirik. Əsrlər sürən təkmilləşdirmə söylərinə baxmayaraq, heç bir zaman qara lalə ya da mavi gül əldə etmək mümkün olmamışdır.”⁸

Heyvan təkmilləşdirmə mövzusunda dünyanın ən əhəmiyyətli mütəxəssislərindən biri sayılan Luther Burbank bu həqiqəti, “bir canlıda meydana gələ biləcək inkişafın bir sərhədi var və bu qanun, bütün yaşayan canlıları təyin olunmuş bəzi məhdudiyyətlər içində sabit tutar” deyərək ifadə etməkdədir.⁹

Bəzi Türk təkamülçülər tərəfindən heç cür qavrana bilinməyən və qəbul edilmək istənməyən bu həqiqət mövzusunda bir az araşdırma edən hər kəs, heyvan təkmilləşdirməni, növlərə ayrılma kimi bioloji faktlarla təkamül nəzəriyyəsinə dəlil olmayacağını görəcək (geniş məlumat üçün baxın: <http://www.harunyahya.org/EvrinAldatmacasi/tartisma/tartisma4.html>).

Bir növ daxilindəki genetik variasiyalar təkamülün dəlili deyil.

“Uzun zaman”ın təkamül təmin edəcəyi yanılması

Bu günə qədər tək bir canlı hüceyrəsi belə laboratoriyada ortaya çıxarıla bilməmişdir. Ancaq təkamülçülər bu canlı hüceyrəsinin ibtidai dünya şərtlərində öz-özünə yarandığını qarşıya qoyurlar. Ümit Sayın isə bu mövzudakı tənqidlərə qarşı “kifayət qədər uzunluqda zaman verilsə, cansız maddələrdən canlı hüceyrəsi yaranacaq” deməkdədir. Bu klassik təkamülçü müdafiəsi, “uzun zaman”ı xilas edici olaraq görməkdədir. Ancaq, nə qədər uzun zaman verilsə də, cansız maddələr öz-özünə, hüceyrə kimi kompleks bir quruluşu və ardından düşünən, sevinən, danışan, ağladan, qərarlar verən, həyəcanlanan, ixtiralar edən, sənət əsərləri meydana gətirən canlıları yarada bilməzlər. Buna nə dünyanın 4 milyard illik yaşı, nə də 400 milyard il kifayət etməz. Çünki təkamül nəzəriyyəsinin izah etdiyi ssenarini mümkün edən bir təbiət qanunu və ya təbii meyl yoxdur. Əgər maddənin öz-özünü təşkil etmə kimi bir xüsusiyyəti olsaydı, “uzun zaman” iddiasının bir təməli olardı. Amma əksinə, maddə öz-özünü təşkil etməsi bir tərəfə, şüurlu tənzimləmə olmadıqca mütəlak nizamsızlığa və məlumat itkisinə uğrayar. Bu səbəbdən zamanın uzanması, “təkamül”ü deyil, pozulmanı və nizamsızlığı artırır.

Həqiqətdə “uzun zaman” anlayışı, elmi tapıntılar qarşısında çıxılmaz vəziyyətdə qalan təkamülçülərin, mövzunu müşahidə və təcrübə sahəsindən çıxarmaq üçün istifadə etdikləri qaçış üsulundan başqa bir şey deyil (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “20 sualda təkamül nəzəriyyəsinin süqutu”, araşdırma nəşriyyat, İstanbul, 2005).

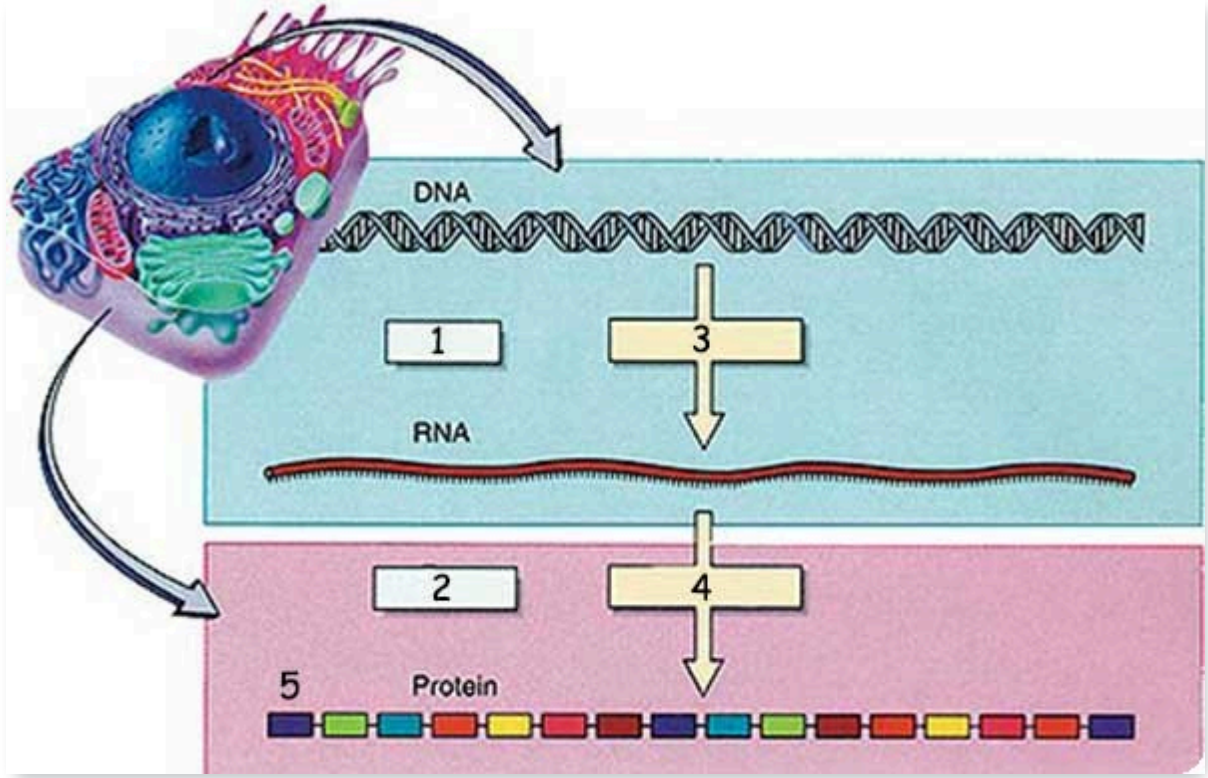
Kompleks canlı sistemlərin təbii mexanizmlərlə yarana biləcəyi yanılması

Təkamül nəzəriyyəsi, son dərəcə kompleks quruluşlara sahib olan canlı sistemlərin necə var olduğunu açıqlaya bilməz. Sinir sistemi, insan beyni, hüceyrə kimi quruluşların yaranması üçün təkamülçülərin gətirdikləri izahlar, bir izah deyil, “elmi” görünüşlü, amma həqiqətdə içi boş hekayədən ibarətdir. Dr. Ümit Sayının “yaradılışı müdafiə edənlərə cavab” iddiası ilə yazdıqları da, ifadə etdiyimiz bu gerçəyin yaxşı bir nümunəsi sayılır. Ümit Sayının kompleks sistemlərin necə yarandığına gətirdiyi izahların etibarsızlığını araşdıraraq.

Yazıda “Təkamül inkişafında həmişə əvvəlki məlumat və stabil quruluş təbii seleksiya nəticəsində sonrakı canlılarda istifadə edilmişdir” deyilir. Bununla da çox güman ki “elmi” görünən izah gətirildiyi düşünülür. Halbuki ortada bir izah yoxdur, çünki əsas məsələ cavabsızdır. Məsələ, genetik məlumatın necə ortaya çıxdığı sualıdır. Ümit Sayının cavabı, “bu kitab necə ortaya çıxmışdır” sualına “bir başqa kitabdan köçürülmüşdür” deyər cavab vermək kimidir; bu bir izah deyil, çünki o zaman da köçürülən ilk kitabın necə ortaya çıxdığı soruşulacaq. Bir yazarın varlığı qəbul edilmədiyi müddət, bu sonsuz dövr bir söz oyunu şəklində davam edər.

Diqqət yetirilsə nə Ümit Sayın bu iddiasında, nə də digər təkamülçülərin izahlarında, ilk genetik məlumatın haradan necə gəldiyinə dair heç bir izah yoxdur. Bilindi ki, təkamülçülər ilk hüceyrənin cansız maddənin öz-özünü təşkil etməsi ilə yarandığını iddia edirlər. Ancaq bu ilk hüceyrənin yaranması üçün bir məlumat lazımdır. Yaxşı bu məlumat necə yaranmışdır? Buna heç bir izah gətirə bilmirlər (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, Araşdırma nəşriyyat, İstanbul, 2005).

Ümit Sayın digər təkamülçülər kimi canlılığın cansız maddələrdən yaranmasını çox sadə kimi göstərməyə çalışmış və heç bir elmi dəlilə əsaslanmamasına baxmayaraq canlılığın öz-özünə yaranmasını belə açıqlamışdır: “Məsələn ilk meydana gələn amin turşularıdır, ikinci pillədə, termal zülallar və mikro kürəcik proteinoidləri meydana gəlmişdir, daha sonrakı pillədə, ATP amin turşuları dövrəyə girib təkamülləşmişdir. Daha sonra da, daha kompleks zülallar və zülal sintezləri inkişaf etmişdir. Daha sonra prototip hüceyrələr meydana gəlmiş və milyonlarla ildə, təbiət təcrübə yolu ilə sabit hüceyrələri yaratdı.”

Yuxarıdakı cümlədə diqqət yetirilsə, canlı hüceyrəni meydana gətirən “sözdə mərhələlər” sıralanmış, ancaq bu mərhələlərin necə, hansı mexanizmlər vasitəsi ilə yarandığına dair heç bir izah yoxdur. Çünki təkamülçülərin buna verə biləcəkləri bir izah yoxdur. Hansı təkamülçü yazıya baxılsa, bu xəyali mərhələləri insanın meydana gəlməsinə qədər sıralayarlar, ancaq bu sözdə təkamülün hansı mexanizm ilə necə reallaşdığını açıqlaya bilməzlər.

Həqiqətdə Dr. Ümit Sayının iki-üç cümlədə bildirdiyi bu ssenaridə deyilən quruluşun hər biri son dərəcə xüsusi və kompleksdir və təsadüfən yaranmaları qeyri-mümkündür. Məsələn tək bir zülal molekulunun sahib olduğu xüsusiyyətlər qəti şəkildə təsadüflərə yer verməyəcək qədər kompleksdir. Tək bir zülal molekulunun sintez edilməsi üçün, DNT-dəki milyonlarla şifrə arasından bu zülal haqqındakı məlumat, bu mövzudakı mütəxəssis fermentlər tərəfindən tapılar. Fərqli fermentlər DNT-ni zəncirbənd kimi açarkən, başqa fermentlər də əlaqədar məlumatı DNT-dən köçürür. Köçürmənin başlaması, köçürmə prosesi, köçürmənin doğru yerdə bitməsi, bu vaxt açılmış olan DNT spiralının təkrar bir-birinə dolanmaması və ya qarışmaması, köçürmə sırasındakı səhvlərin düzəldilməsi, köçürmə bitəndə DNT-nin əvvəlki halına gətirilməsi və bunlara bənzər bir çox əməliyyat əsnasında bir çox ferment vəzifə almaqdadır. Və bu fermentlərin hər biri böyük uyğunluq içində işləyir. Burada sayılanlar tək bir zülal molekulunun meydana gəlməsi üçün ediləcək əməliyyatların sadəcə başlanğıcıdır. Ümit Sayının tək bir dənəsinin yaranması üçün belə bu qədər kompleks sistemlər lazım olan strukturları son dərəcə sadə kimi göstərməyə çalışması, “əvvəl o sonra digəri meydana gəldi” deyərək heç bir elmi dayaq olmayan xəyali sıralama etməsi bütün bu kompleks sistemləri qulaqardı etməyə istiqamətli qərəzli üsuldur.

Əgər həyatın mənşəyi problemini açıqlamaq, təkamülçülər üçün yuxarıdakı iki-üç cümləlik ssenarini yazmaq qədər asan olsaydı, bütün təkamülçü ədəbiyyat “həyatın mənşəyi hələ həll edilməmiş bir sirdir” kimi etiraflar olmazdı. Məsələn “Science News” jurnalının 1999-cu il yanvar sayında yayımlanan bir məqalədə, amin turşularının necə olub zülalları meydana gətirdiyinə dair hələ heç bir izah gətirilə bilmədiyini (yəni Dr. Ümit Sayının ssenarisinin hələ ilk pilləsinin belə xəyali olduğu) bu cür ifadə edilməkdədir:

“Heç kim indiyə qədər necə olub ki, geniş ölçüdə dağılmış elementlərin zülallara çevrildiyini qane edici şəkildə açıqlaya bilməmişdir. İbtidai dünyanın fərz edilən şərtləri amin turşularını izolyasiya olmuş təkliyə doğru sürüyəcək formadadır.”¹⁰

Ümit Sayının “təbiət sınaq və yanımlarla bunu bacarar” deməsi isə daha dəhşətli bir yanımadır. Çünki “sınaq və yanılma” şüur sayəsində reallaşa biləcək əməliyyatdır. Təbiətdə isə şüurlu şəkildə sınaq-yanılma edəcək mexanizm yoxdur. Təbii seleksiyanın belə xüsusiyyəti olmadığı, “kor” mexanizm olduğu, bu mexanizm vasitəsi ilə ancaq “üstün”ün seçilə biləcəyi, buna qarşılıq kompleks bir quruluş üçün lazımlı olan “planlama” edilə bilməyəcəyi, təkamülçülər tərəfindən də qəbul edilən həqiqətdir. Milyardlarla deyil, trilyonlarla il də keçsə təkamülün iddia etdiyi növdən bir sınaq-yanılma prosesinin canlı hüceyrə meydana gətirməsi qəti surətdə mümkün deyil (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, Təbiətdə yoxlama-yanılma mexanizmi varmı?”, Araşdırma nəşriyyat, İstanbul, 2005).

Proteinoidlərin canlılığın mənşəyi ola biləcəyi yanılması

Təkamülçülərin, həyatın mənşəyinin cansız maddələrdən gəldiyini sübut etmə səylərindən biri, 1970-ci illərdə gündəmə gəlmiş, amma yenə eyni dövrdə etibarsızlığı aydın olmuş və həyatın mənşəyi mövzusunda ədəbiyyatdan xaric edilmiş olan “Fox” təcrübəsi idi. Miami Universitetindən Sidney Fox ilk amin turşularının ibtidai okeanda meydana gəldikdən sonra bir vulkanın kənarındakı qayalıqlara doğru sürünmüş olduğunu qarşıya qoydu. Sonra da amin turşuları ehtiva edən qarışımdakı suyun qayalıqlardakı yüksək istilik səbəbi ilə buxarlaşdığını və beləcə quruyan amin turşularının zülalları meydana gətirmək üzrə birləşdiklərini iddia etdi. Fox bu iddiasını laboratoriyada sınaq etdi. Nəticədə amin turşuları birləşdi ancaq zülallar meydana gəlmədi. Əldə edilənlər bir-birinə təsadüfi bağlanmış sadə və nizamsız amin turşusu halqaları idi və hər hansı bir canlı zülalına bənzəməkdən çox uzaq idi.

Fox əldə etdiyi bu sadə molekulları “proteinoidlər” olaraq adlandırdı. Bu proteinoidlər quruluş və funksiya olaraq zülallardan son dərəcə uzaq idi. Zülallarla aralarında kompleks texnoloji cihaz ilə toxunulmamış metal yığını qədər fərq var idi.

Nəticə olaraq Fox-un təcrübəsində əldə etdiyi nəticələr təkamül nəzəriyyəsinə heç bir şey qazandırmamaqda, əksinə zülalların laboratoriya şəraitində, şüurlu üsullarla belə yaradıla bilməyəcək qədər kompleks quruluşda olduqlarını göstərərək təkamül nəzəriyyəsinə əhəmiyyətli bir zərbə daha endirməkdə idi.

Ümit Sayın isə, bu açıq həqiqəti rədd etməkdə, 1970-ci illərin sonundan qalmış köhnə bir iddianı israrla yeniləyərək, proteinoidlərin zaman ərzində canlı hüceyrəni meydana gətirəcək mərhələlərə qatqıda ola biləcəyini qarşıya qoymaqladadır. Halbuki, Fox təcrübəsi elm dünyası tərəfindən qəbul görülməyən, təkamülçülər tərəfindən belə təkamül nəzəriyyəsinə dəlil olaraq göstərilməyən təcrübədir. Təkamül nəzəriyyəsinə tənqid edənlər qədər, nəzəriyyənin müdafiəçiləri də bu təcrübənin həyatın mənşəyi baxımından bir məna ifadə etmədiyini qəbul edir.

Həyatın başlanğıcı ilə bağlı nəzəriyyələrin çətin tərəflərini araşdıran Robert Shapiro, bu mövzuda belə deyir:

“Proteinoid nəzəriyyəsi, kimyaçı (təkamülçü) Stanley Millerdən yaradılışı müdafiə edən Duana Gishə qədər bir çox adamdan sərt tənqidlər almışdır. Bəlkə də bu günə qədər, təkamülçülər və yaradılışı müdafiə edənlər heç bir mövzuda, Sydney Foxun təcrübəsinə qarşı çıxmada olduğu kimi bir fikir birliyində olmamışlar.”¹¹

Ümit Sayın isə, elm dünyasının ümumi qənaətinin əksinə proteinoidlərin, canlı hüceyrənin meydana gəlməsində bir pillə ola biləcəyini qarşıya qoymaqladadır. Bunun üçün isə heç bir elmi dayağı yoxdur (Fox təcrübəsinin təkamül nəzəriyyəsinə isbat etməməsi ilə əlaqədar geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Həyatın həqiqi mənşəyi”, Araşdırma nəşriyyat, İstanbul, 2005).

“Hoatzin”in pəncələri, Arxeopteriksın “ibtidai quş” olmadığını göstərir

Arxeopteriksın qanadlarında pəncələr olmasını təkamülçülər, Arxeopteriksın dinosavrlardan təkamülləşdiyinə dəlil olaraq istifadə edirlər. Halbuki indiki vaxtda “Hoatzin” kimi bəzi quşların qanadlarında da pəncələr vardır. Ancaq Ümit Sayın aydın olmayan bir məntiqə, Arxeopteriks ilə “Hoatzin” arasındakı bu bənzərliyin, “Arxeopteriksın quşlara təkamülləşməkdə olan bir dinosavr olma fərziyyəsini ləğv etməyəcəyini, əksinə gücləndirəcəyini” qarşıya qoymuşdur.

Bu günə qədər heç bir təkamülçünün qarşıya qoymadığı, elmi dəlilə və ya izaha deyil, ancaq ön mühakimələrə söykənən bir iddiadır. Halbuki “Hoatzin”in qanadlarındakı pəncələrin mənası açıqdır. İndiki vaxtda yaşayan bir quşun qanadlarında pəncələr varsa, keçmişdə yaşayan bir quşun qanadlarındakı pəncələri ara-keçid forması xüsusiyyəti olaraq təyin etmək doğru olmayacaq.

Ayrıca, qanadlarında pəncələri olan tək quş Hoatzin də deyil. Afrikada yaşayan turako və dəvəquşunun da pəncələri var. 1983-cü ildə isə İngilis Təbiət Tarixi muzeyində qanadlarında pəncələri olan 9 ayrı quş ailəsinə aid bir çox növün nümunələri sərgilənmişdir.¹²

Nəticə olaraq qanadlarındakı pəncələr Arxeopteriksi ara-keçid forması etməz. Bu, indiki vaxtda da yaşayan bəzi quşlara aid bir xüsusiyyətdir.

Arxeopteriksdən əvvəl yaşayan uçan quşlar, Arxeopteriksin ara-keçid forması olmadığını göstərir

Təkamülçülərin Arxeopteriksi ara-keçid canlısı olaraq göstərməkdən imtina etmələrinin bir səbəbi də, Arxeopteriksdən çox əvvəl yaşamış olan quşlara aid fosillərin tapılmış olmasıdır. Ancaq Ümit Sayın bu əhəmiyyətli hadisəni də nəzərdən qaçırmada və yenə aydın olmayan bir tərzdə, Arxeopteriksdən əvvəl yaşamış olan quşların da Arxeopteriksin ara-keçid canlısı olduğu tezisini gücləndirdiyini qarşıya qoymaqladır. Bu iddiası son dərəcə məntiqsizdir. Çünki bu quş fosilləri (Protoavis) günümüzə 225 milyon il, Arxeopteriksdən 75 milyon il əvvəl yaşamışlar. Bu mezozoy dövrünün ilk geoloji dövrünə rast gəlir və bu dövr “dinozavrlar dövrü” olaraq qəbul edilməkdədir. Bu vəziyyət, dinozavrların hakim olduğu bir dövrdə, dünyada eyni zamanda quşların da yaşadığını göstərir. Quşlarla dinozavrlar eyni dövrdə yaşadıqdan 75 milyon il sonra ortaya bu iki canlı növü arasında bir ara-keçid canlısının çıxması, təkamülçülərin belə qəbul edə bilmədikləri fərziyyədir. Bu fosili tapan Chatterjee, bu fosilin, Arxeopteriksdən daha çox günümüzdəki quşlar ilə bənzərliklərə sahib olduğunu ifadə etməkdədir.¹³

Dinozavrlar quşların əcdadı deyil. Bu, elmi faktlarla təsdiq edilmiş həqiqətdir.

Bu tapıntılar işığında bu gün bir çox təkamülçü paleontoloq belə Arxeopteriksin quşların atası olan araqeçid forması olduğu iddiasından əl çəkmiş vəziyyətdədir. Ancaq Ümit Sayın, bu açıq həqiqətləri, demagogiya ilə və gözü bağlı “rədd etmə” cümlələri ilə görməməzlikdən gəlməyə davam etməkdədir.

Nəticə

“Bilim və Ütopya” jurnalının 2001-ci il oktyabr ayı tarixli sayındakı yazıda, yaradılışı müdafiə edənlərin elmi dəlillər gətirmədikləri və ya dəlilləri təhrif etdikləri qarşıya qoyulmuşdur. Halbuki, xüsusilə ad verilərək ifadə edilən Harun Yəhyanın əsərlərində yer alan bütün izahlar, elm adamlarının müşahidə və təcrübələri ilə əldə etdikləri nəticələrə söykənməkdədir. Bunların heç birində təhrif etmə yoxdur, üstəlik hər biri çox açıq həqiqətləri ortaya qoymaqladadır. Elmi dəlilləri təhrif edərək, ideologiyalarına uyğun hala gətirməyə çalışanlar isə təkamülçülərdir.

Bəzi təkamülçülər hələ qəbul etmək istəməsələr də təkamül nəzəriyyəsi elmi olaraq süqut etmişdir. Çünki bütün elmi tapıntılar təkamül nəzəriyyəsinin əleyhinədir. Bu vəziyyətdə Ümit Sayın yazısının başında da ifadə etdiyi kimi, bu nəzəriyyə “dəyişdirilməli və yerini yenilərə verməlidir”.

21-ci əsrdə elmi tapıntıların göstərdiyi nəticə isə bütün kainatda və canlılıqda yaradılışın açıq dəlillərin olmasıdır. Bu dəlillər isə ağıl və şüur sahibi Yaradıcımızın varlığını göstərir ki, O, hər şeyin yaradıcısı və Rəbbimiz olan Uca Allahdır.

Qaynaqlar

- 1) Dr. Lee Spetner, “Lee Spetner/Edward Max Dialogue: Continuing an exchange with Dr. Edward E. Max”, 2001, <http://www.trueorigin.org/spetner2.asp>
- 2) Dr. Lee Spetner, “Lee Spetner/Edward Max Dialogue: Continuing an exchange with Dr. Edward E. Max”, 2001, <http://www.trueorigin.org/spetner2.asp>
- 3) Dr. Lee Spetner, “Lee Spetner/Edward Max Dialogue: Continuing an exchange with Dr. Edward E. Max”, 2001, <http://www.trueorigin.org/spetner2.asp>
- 4) Francisco J. Ayala, “The Mechanisms of Evolution”, Scientific American, cild 239, sentyabr 1978, səh. 64
- 5) Dr. Lee Spetner, “A Scientific Critique of Evolution, In an exchange with Dr. Edward E. Max”, 2000, <http://www.trueorigin.org/spetner1.asp>
- 6) Dr. Lee Spetner, “Lee Spetner/Edward Max Dialogue: Continuing an exchange with Dr. Edward E. Max”, 2001, <http://www.trueorigin.org/spetner2.asp>
- 7) T. P. Jagers, Fagerstrom, P. Schuster, and E. Szathmar, 1996; Biologists put on mathematical glasses, Science 274:2039-2040.
- 8) Norman Macbeth, Darwin Retried: An Appeal to Reason, Harvard Common Press, New York: 1971, səh. 33.
- 9) Norman Macbeth, Darwin Retried: An Appeal to Reason, səh. 36
- 10) Simpson, Sarah, 1999, “Life’s First Scalding Steps” Science News, 155(2):25, 9 yanvar
- 11) Robert Shapiro, (1986) Origins: A Skeptic’s Guide to the Creation of Life on Earth, Summit Books, New York, səh. 192
- 12) Luther D. Sunderland, Darwin’s Enigma, Master Book Publishers, California, 1988, səh. 74-75
- 13) Tim Beardsley, Nature, 322:677 (1986)

Göründüyü kimi qabaqcıl təkamülçülər fosil qeydlərinin əskikliyinə təkamül nəzəriyyəsi üçün bir problem meydana gətirdiyinin fərqi vardır və bunu etiraf etməkdədirlər. Dr. Ümit Sayın “təkamülçülər heç kimə dəlil olaraq fosil göstərmək məcburiyyətində deyil” kimi elmdən kənar bir üslub istifadə etməkdədir.

Dr. Ümit Sayının fosillər haqqındakı bir başqa iddiası isə, təkamül nəzəriyyəsini sübut edəcək qədər çox ara-keçid formalarına aid fosil olduğu şəkildədir. Ancaq bu da heç bir təkamülçünün bu qədər asanlıqla önə sürə bildiyi bir iddia deyil. Bu problemin səbəbi ilədir ki, təkamülçü bioloq Mark Ridley, məşhur təkamülçü elm jurnalı olan “New Scientist”dəki bir məqaləsində, “Heç bir real təkamülçü, istər mərhələli istər sıçramalı təkamül modelini müdafiə etsin, fosil qeydlərini yaradılış fikrinə qarşı təkamülü dəstəkləyən bir dəlil olaraq istifadə etmər.”⁴ deyər yazmaqdadır.

Dünyanın qabaqcıl təkamülçü bioloqlarından Ernst Mayr isə təkamülçülərin fosil qeydləri ilə bağlı problemləri olduğunu fərqi olduğunu belə açıqlamaqdadır:

“Paleontoloqlar uzun prosesdir Darvinin kiçik mərhələlərlə dəyişmə şərtinin paleontologiyanın tapıntıları ilə ziddiyyət təşkil etdiyinin fərqi vardır. Filumlara aid xətlər izləniləndə, çox kiçik mərhələli dəyişikliklər görülür, ancaq bu dəyişikliklər bir növü fərqli bir cinsə (genus) çevirəcək növdən deyil və yeni bir növün mənşəyinə dair bir izah gətirmir. Gerçəkdə (fosil qeydlərində) yeni olan hər növ, həmişə birdən yaranır.”⁵

“Rethinking Anthropology” adlı kitabın yazıçısı E. R. Leach isə “Nature” jurnalındakı bir yazısında “Fosil qeydlərindəki əskik halqalar Darvini narahat edirdi. Bunların gələcəkdə tapılacağından əmin idi, ancaq bu itkin halqalar hələ də əskikdir və əskik olaraq qalmağa davam edəcək kimi görünür.”⁶ deməkdədir.

Məşhur təkamülçü paleontoloq Stephen Jay Gould isə belə yazır:

“Təməl keçidlər arasındakı ara mərhələləri göstərən fosil dəlillərinin olmaması, mərhələli təkamül nəzəriyyəsi üçün qalıcı və narahat edici problemdir.”⁷

Təkamül nəzəriyyəsinin ən qabaqcıl təkamülçüləri fosil qeydlərinin təkamül nəzəriyyəsi üçün böyük problem təşkil etdiyini açıq ürəklə etiraf edərkən, Dr. Ümit Sayının “təkamülçülər fosillərdən dəlil vermək məcburiyyətində deyil, onsuz da təkamül nəzəriyyəsinin çoxlu fosil dəlili var” şəkildə sözlərinin qanə edici olmadığı çox açıqdır.

Balıqlardan amfibiyalara doğru təkamülünü göstərən fosillər olduğu yanılması

Dr. Ümit Sayın təkamül nəzəriyyəsinin fosil dəlilləri olduğunu iddia etmiş və bəzi canlı növlərini və alt növlərini sıralayaraq, “təkamül sıralaması” etmişdir. Dr. Ümit Sayın ilk olaraq balıqlardan amfibiyalara doğru təkamülü göstərən fosillər olduğunu qarşıya qoymuşdur. Halbuki, belə bir çevrilməni göstərən (təkamülçülərin bəzi dəyişiklər edərək qarşıya qoyduqlarından başqa) heç bir ara-keçid canlısına aid fosil yoxdur.

Dr. Ümit Sayın, bu xəyali təkamülün başlanğıcına “Rhipidistian” və “Coelacanth” siniflərinə aid balıqları qoymaqdadır. Hər ikisi də “Crossopterygian” dəstəsinə aid olan bu balıqların təkamülçüləri ümidləndirən tək xüsusiyyətləri, üzgəclərinin digər balıqlara görə “ətli” olmasıdır. Halbuki bu balıqlar ara forma deyil və amfibiylərlə aralarında doldurula bilməz anatomik, fizioloji boşluqlar vardır. Bu boşluğu doldura biləcək tək bir fosil də bütün araşdırmalara baxmayaraq tapıla bilməmişdir. Dr. Ümit Sayının bəhs etdiyi “Rhipidistian” dəstəsinin bir üzvü olan “Eusthenopteron” ilə quyruqlu su qurbağası arasındakı anatomik müqayisələr isə, bunların aralarında böyük fərqlər olduğunu göstərmişdir. “Eusthenopteron”, normal bir balıqdır və quyruqlu su qurbağına bir çox tərəfdən bənzəməz.⁸

Qısaca balıqları və amfibiyləri bir-birinə bağlayacaq heç bir ara forma yoxdur. “Vertebrate Paleontology and Evolution” kitabının yazıçısı Robert L. Carroll, bu həqiqəti “erkən amfibiylərlə balıqlar arasında ara

forma fosillərinə sahib deyilik” deyərək istəmədən də olsa ifadə etməkdədir.⁹ Carroll eyni kitabında belə davam etməkdədir:

“Fosil qeydlərində ilk ortaya çıxdıqlarında, həm qurbağalar həm də salamandralar skelet anatomiyaları cəhətdən təməldə olduqca müasirdirlər... Qurbağalar, salamandralar və soxulcankimilər, skelet anatomiyaları və həyat formaları cəhətdən həm bu gün, həm də fosil qeydləri boyu bir-birlərindən çox fərqlidirlər... Bu üç fərqli dəstənin də xüsusiyyətlərini saxlayacaq hər hansı atanın fosil izinə rast gəlinməmişdir.”¹⁰

Bir başqa təkamülçü paleontoloq Barbara J. Stahl isə, “Vertebrate History: Problems in Evolution” adlı kitabında belə yazır:

“Bilinən fosil növlərinin heç biri, quruda yaşayan dörd ayaqlıların atası olaraq təyin oluna bilməməkdədir. Bu fosil növlərinin çoxu amfibiyaqların ortaya çıxmasından sonra yaşayıblar. Amfibiyaqlardan əvvəl gələn balıqların, dörd ayaqlılarda olan oynaq və onurğaların hər hansı birini inkişaf etdirdiklərinə dair isə heç bir dəlil yoxdur.”¹¹

Amerikalı paleontoloq R. Wesson isə balıqlardan amfibiyalara keçidin heç bir dəlili olmadığını belə açıqlayır:

“Balıqların amfibiyalara çevrildikləri mərhələlər bilinməməkdədir. İlk amfibiyalara sümüklü üzgəclərə sahib olan bəzi balıqlar (rhypidistian) arasında bənzərliklər vardır, amma ən erkən quru canlıları dörd yaxşı ayağa, çiyinə, ləyən kəmərinə, qabırğaya və fərqli başlara sahib olaraq meydana çıxırlar. 320 milyon il əvvəl amfibiyaqların bir qrup dəstəsi fosillərdə bir neçə milyon ildə, bir anda yaranır və heç biri digərinin qəti sürətdə atası deyil.”¹²

Eusthenopteron fosili

Qısaca, təkamülçülərin belə etiraf etdikləri kimi, balıqlardan amfibiyalara təkamülləşmə ssenarisinin heç bir dəlili yoxdur.

Amfibiyların sürünənlərə təkamülləşdiyini göstərən fosillər olduğu yanılması

Amfibiyların sürünənlərə təkamülləşdiyi iddiası da, Dr. Ümit Sayının iddialarının əksinə heç bir dəlili olmayan təkamülçü fərziyyədir. Paleontoloq Lewis L. Carroll, “Sürünənlərin mənşəyi problemi” başlıqlı məqaləsində belə yazır:

“Çox təəssüf ki, sürünənlərin ortaya çıxmasından əvvəl yaşamış olan tək bir sürünən atası nümunəsi yoxdur. Bu ara formaların olmaması, amfibiya-sürünən keçidi haqqındakı bir çox problemi həlsiz qoymaqladır.”¹³

S. J. Gould isə “Quru onurğalıların (sürünən, quş və məməlilərin) atası ola biləcək heç bir amfibiya fosili yoxdur” deyərək təkamül nəzəriyyəsinin bu çıxılmaz vəziyyətini dilə gətirir.¹⁴

Wesson isə “sürünənlərin mənşəyi qaranlıqdır” deməkdədir.¹⁵

Heç bir ara-keçid fosilinin tapıla bilməməsindən əlavə amfibiylar ilə sürünənlər arasında edilən araşdırma, iki canlı qrupu arasında çox böyük fizioloji fərqlər olduğunu və “yarı sürünən-yarı amfibiya” olan bir canlının həyatda qalmasının mümkün olmadığını göstərməkdədir.

Bunun bir nümunəsi, iki fərqli canlı qrupunun yumurta quruluşudur. Amfibiylar yumurtalarını suya buraxırlar. Yumurtalar su içindəki inkişafı üçün uyğun quruluşdadırlar; son dərəcə keçirici və şəffaf bir pərdə və jele kimi konsistensiyaya sahibdirlər. Halbuki sürünənlər quruda yumurtlayarlar və dolayısılə yumurtaları da qurudakı iqlimə uyğun olaraq yaradılmışdır. “Amniotik yumurta” olaraq da bilinən sürünən yumurtasının sərt qabığı hava keçirir, amma su keçirməz. Bu sayədə balanın ehtiyac duyduğu maye, o yumurtadan çıxana qədər saxlanır.

Amfibiya yumurtaları əgər quruya buraxılacaq olsa, qısa zamanda quruyacaq və içindəki embrionlar da öləcək. Bu vəziyyət, sürünənlərin pilləli olaraq amfibiyalardan təkamülləşdiklərini qarşıya qoyan təkamül nəzəriyyəsi baxımından açıqlana bilməyən problemdir. Çünki quruda həyat başlayacaqsa, amfibiya yumurtasının tək bir nəsil içində amniotik yumurtaya çevrilməsi zəruridir. Bunun təkamül mexanizmləri olaraq qarşıya qoyulan təbii seleksiya-mutasiya tərəfindən necə edilmiş ola biləcəyi açıqlana bilinmir.

Qısaca elmi tapıntılar, sürünənlərin yer üzündə təkamül nəzəriyyəsinin qarşıya qoyduğu kimi amfibiyalardan pilləli inkişafı deyil, heç bir ataları olmadan bir anda ortaya çıxdıqlarını göstərməkdədir.

Amniotlardan məməlilərə keçid iddiasındakı yanılmalar

Dr. Ümit Sayın, məməlilərin təkamülü mövzusunda da təkamülçülərin klassik sıralamasını edərək, fərqli məməli qruplarının adlarını ard-arda yazmışdır. Ancaq bu qrupların bir-birlərindən təkamülləşdiklərinə dair fosil qeydlərində heç bir dəlil yoxdur. Dr. Ümit Sayının yazdığı elmi terminlər, yalnız fərqli məməli qrup və ya dəstələrinin adlarıdır. Bunların bir-birlərinin ataları olduğuna dair heç bir dəlil yoxdur.

Təkamülçülərin sürünənlərdən məməlilərə olan hekayəsi “ibtidai” amniotlar olaraq bilinən “Anapsida” alt sinfinə aid olan sürünənlərlə başlayır. Bu ilk sürünənlərin xəyali olan “amfibiya ataları” fosil qeydlərində tapılmamışdır.

Carroll, “ilk amniotlar Paleozoy amfibiyalardan olduqca fərqlidirlər və ataları təyin oluna bilməmişdir”¹⁶ deyərək amniotların təkamül mənşəyinin bilinmədiyini ifadə etməkdədir.

Təkamülçülərə görə bir sonrakı mərhələdə olan “sinapsidlər”, “Anapsida”nın bir alt sinfindən təkamülləşiblər. Ancaq fosil qeydlərinə görə “sinapsidlər” və “anapsidlər” eyni anda meydana çıxmaqdadırlar. Buna görə də, biri digərinin atası ola bilməz.¹⁷

“Synapsidlər”in bir alt sinifi olan “Therapsida”nın mənşəyi isə təkamülçülərə görə “Sphenacodontidae”dir (“Pelycosaurus” ailəsindən).

Sinodont

Məməlilərlə sürünənlər arasında mühüm quruluş fərqləri vardır.

Berq Şeyl (Burgess Shale) fosilləri

Ancaq “Sphenacodontidae”, “therapsidlər”in atası olmaq üçün olduqca özünə xas təsnif etmədir. Buna görə də, təkamülçülər “therapsidlər”in atası olacaq bir canlıyı adlandıra bilməzlər, sadəcə fərziyyələr edərlər. Məsələn Carroll “Therapsidlərə uzanan cizgi Haptodusa bənzər canlılardan təkamülləşmiş ola bilər”¹⁸ deməkdədir. Görüldüyü kimi bu canlıların atası ola biləcək bir növ haqqında tamamilə xəyali

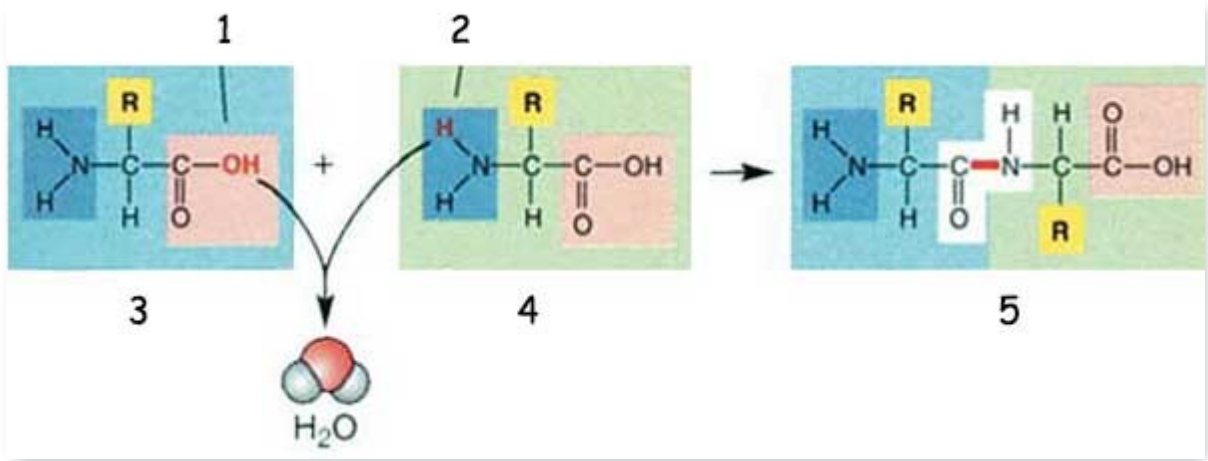
təxmin etmədir. Yəni dr. Ümit Sayının iddia etdiyi kimi, bu sıraladığı canlıların təkamül mənşəyi haqqında konkret məlumat yoxdur.

Necə ki, Carrroll bunu açıq şəkildə etiraf edərək belə deyir:

“Pelycosaurus” ilə “therapsid”lər arasındakı keçid hələ də fosillər tərəfindən sənədləşdirilməyib”.¹⁹

Ancaq bunu da ifadə etmək lazımdır ki, “Pelycosaurus” ilə “therapsid”lər arasında son dərəcə əhəmiyyətli morfoloji və genetik fərqliliklər var və təkamülçü elm adamlarının fikrinə görə bu iki canlının bir-birinə təkamülləşməsi əsnasında arada bir çox ara-keçid forması buraxmış olmaları lazımdır. Buna baxmayaraq fosil qeydlərində bir dəlil olmaması belə bir keçidin olmadığını açıq şəkildə göstərir.²⁰

Təkamülçülər məməlilərin isə “Therapsida”nın bir alt sinifi olan “Cynodontia”dan təkamülləşdiyinə inanırlar. Ancaq “Cynodontlar”ın atasına aid heç bir fosil qeydi yoxdur. Carrollun açıqca etiraf etdiyi kimi:

Zülalların əmələ gəlməsi üçün amin turşularının bir-biri ilə peptid bağı ilə bağlanması lazımdır.

“Therapsidlər”in daha inkişaf etmiş iki qrupu olan “therocephalianlar” və “cynodontlar” Rusiyada və Cənubi Afrikada Üst Perm dövründə ortaya çıxmaqdadırlar. Bu qrupların mənşəyini və aralarındakı əlaqəni təyin edə bilməmiş deyilik. İbtidai ətli “therapsidlər”dən ayrı-ayrı təkamülləşmiş ola bilərlər.”²¹

Görüldüyü kimi ən mütəxəssis təkamülçülər belə, bu fosillər haqqında fərziyyə, “ola bilər” kimi təxminlərini ifadə edən cümlələr qururlar. Bu təxminlərinin heç biri fosillər tərəfindən sənədləşdirilməyibdir. Maraqlıdır ki, tam meydana gəlmiş növlərin fosil qeydlərində tez-tez görülməsinə baxmayaraq, sadəcə ara-keçid canlılarına aid fosillər tapılmaqdadır.

Məməlilərlə sürünənlər arasındakı quruluş fərqləri

Fosil qeydləri ilə birlikdə, məməlilərlə sürünənlər arasındakı quruluş fərqləri də bu keçidi qeyri-mümkün etməkdədir. Məməlilər istiqanlı heyvanlardır (bədən istiliklərini özləri yaradar və sabit tutarlar), balalarını doğarlar, əmizdirərlər və bədənəri tüklərlə əhatəlidir. Sürünənlər isə soyuqqanlıdır (istilik yarada bilməzlər və bədən istilikləri çöldəki havaya görə dəyişər), yumurtlayaraq çoxalarlar, balaları əmizdirmə kimi bir xüsusiyyətləri yoxdur və bədənəri pulcuqlarla əhatəlidir.

Görəsən necə olub ki, bir sürünən, bədən istiliyi yaratmağa başlayıb, bu istiliyi nəzarət edəcək tərləmə mexanizmi meydana gətirib, pulcuqlarını tüklərlə dəyişdirib və süd ifraz etməyə başlayıb? Təkamül nəzəriyyəsinin məməlilərin mənşəyinə izah gətirə bilməsi üçün əvvəlcə bu suallara qane edici elmi cavablar tapması lazımdır.

Halbuki təkamülçü qaynaqlara baxdığımızda, ya bu mövzuda israrlı səssizlik olduğunu ya da tamamilə xəyalı və elmdən kənar ssenarilər izah edildiyini görürük. Bu ssenarilərdən biri belədir:

Soyuq bölgələrdə yaşayan bəzi sürünənlər, bədənlərini istilədəcək bir üsul yaratdılar... Pulcuqları gedərək daha iti hala gəldi və sonunda tükələrə təkamülləşdi. Bu zaman reallaşan bir başqa uyğunlaşma isə tərləmənin inkişafı oldu; bu, canlıya lazım olduğunda suyun buxarlaşması sayəsində bədənini soyutma imkanını verirdi. Bu zaman gözlənilməz bir şəkildə, bəzi balalar bəslənmək üçün analarının bədənində yaranan təri yalamağa başladılar. Bəzi tər bezləri bu səbəblə gedərək daha zəngin ifrazat ifraz etməyə başladılar və bu ifrazat sonunda süd halına çevrildi. Bu sayədə bu ilk məməlilərin balaları həyata daha yaxşı başlanğıc etdilər.²²

Yuxarıda izah edilən xəyal gücünü məcbur etməkdən başqa bir şey deyil. Çünki izah edilənlərin nə reallaşdığına dair bir dəlil var, nə də belə bir şeyin reallaşması mümkündür. Bir canlının, anasının bədənindəki təri “yalayaraq” ortaya süd kimi son dərəcə dəqiq hesablanmış, qida dəyəri çox dəqiq nizamlanmış bir qidanın ortaya çıxarması, son dərəcə ağıldan kənar iddiadır.

Bu kimi ssenarilərin yazılmasının səbəbi, məməlilər və sürünənlər arasında həqiqətdə keçilməz uçurumlar olmasıdır. Bu uçurumların bir başqa nümunəsi, sürünənlərin və məməlilərin çənə quruluşudur. Məməlilərdə alt çənədə tək bir sümük var və dişlər bu sümüyün üzərinə oturur. Sürünənlərdə isə alt çənənin hər iki yanında üç ədəd kiçik sümük olur. Bir başqa təməl fərq, bütün məməlilərin orta qulaqlarında üç ədəd sümük (zindan, üzəngi və çəkic sümükləri) olmasıdır; buna qarşılıq bütün sürünənlərdə orta qulaqda tək bir sümük yer alır. Təkamülçülər sürünən çənəsinin və sürünən qulağının mərhələli olaraq məməli çənəsinə və qulağına çevrildiyini iddia edirlər. Bu çevrilmənin hansı mərhələlərlə reallaşdığı sualı isə cavabsızdır. Xüsusilə tək sümükdən ibarət olan bir qulağın üç sümüklü hala necə çevrildiyi və eşitmə duyğusunun bu sırada necə davam etdiyi, heç vaxt cavab verilə bilinməyən bir sualdır.

Məməlilərin birdən ortaya çıxışı

Bütün bunlar, sürünənlərin məməlilərə təkamülləşdiyi fərziyyəsinin heç bir elmi təməli olmadığını göstərməkdədir. Necə ki, yuxarıda ifadə etdiyimiz kimi, sürünənlərlə məməliləri bir-birinə bağlaya biləcək tək bir ara forma fosili belə tapıla bilməmişdir. Buna görə təkamülçü paleontoloq Roger Lewin, “ilk məməliyə necə keçildiyi hələ bir sirdir” demək məcburiyyətində qalır.²³

20-ci əsrin ən böyük təkamülçülərindən və neodarvinist nəzəriyyənin qurucularından biri olan Corc Gaylord Simpson isə, təkamül nəzəriyyəsi baxımından çox təəccüblü həqiqəti belə ifadə edir:

“Dünya üzərindəki həyatın ən təəccüblü hadisəsi, Mezozoy dövrünün, yəni sürünənlər dövrünün, məməlilər dövrünə birdən dəyişməsidir. Sanki bütün baş rol aktyorluğunun çox sayda və növdəki sürünənlər tərəfindən boynuna götürüldüyü oyunun pərdəsi bir anda endirilmişdir. Pərdə yenidən açıldığında isə, bu dəfə baş rolunda məməlilərin yer aldığı və sürünənlərin kənar edildiyi yeni dövr başlamışdır. Ortaya çıxan məməlilərin bir əvvəlki dövrə aid izləri isə yox kimidir.”²⁴

Bundan əlavə, birdən ortaya çıxan məməlilər bir-birlərindən çox fərqlidir. Yarasa, at, siçan və balina kimi son dərəcə fərqli canlıların hamısı məməlidir və eyni geoloji dövrdə ortaya çıxmışlar. Bu canlıların aralarında təkamül əlaqəsi qurmaq, ən geniş təxəyyül üçün belə qeyri-mümkündür. Təkamülçü zooloq Eric Lombard, “Evolution” (Təkamül) adlı jurnalda belə yazır:

“Məməlilər sinifi içində təkamül qohumluğu əlaqələri (filogenetik əlaqələr) qurmaq üçün məlumat axtaranlar, məyus olacaqlar.”²⁵

Qısaca məməlilərin mənşəyi, digər canlı qruplarında olduğu kimi, təkamül nəzəriyyəsi ilə heç bir şəkildə uyğunlaşdırıla bilinməməkdədir. Corc Gaylord Simpson, bu həqiqəti uzun illər əvvəl belə etiraf etmişdir:

“Bu, məməlilərin 32 ayrı dəstəsinin hamısı üçün etibarlıdır... Hər dəstənin bilinən ən qədim və ən ibtidai üzvü, bu dəstəyə aid təməl xarakterlərin hamısına onsuz da malikdir və heç bir vəziyyətdə bir dəstədən

başqasına doğru irəliləyən davamlı inkişaf bilinməməkdədir. Bir çox nümunədə fərqlilik o qədər iti və boşluq o qədər böyükdür ki, bütün bir dəstənin mənşəyi spekulativ və son dərəcə mübahisəlidir... Ara formaların bu sistemli yoxluğu, sadəcə məməlilərə xas deyil və paleontoloqların uzun zamandır fərq etdiyi kimi universal faktdır. Bu fakt, onurğalı ya da onurğasız demək olar bütün heyvan sinifləri və bütün dəstələr üçün etibarlıdır. Açıq eyni fakt, bitkilərin fərqli kateqoriyaları üçün də budur.”²⁶

Ümit Sayının kembri dövrü haqqındakı təhrifi

Dr. Ümit Sayın, Kembri dövründə birdən yaranan fərqli canlılar üçün təkamülçü izah tapmağa çalışmış ancaq bunda da müvəffəqiyyətli ola bilməmişdir. Dr. Ümit Sayının iddialarına keçmədən əvvəl Kembri dövrü haqqında qısa məlumat verək: Kembri dövrü heyvan filumlarının (molyusklar, buğumayaqlılar, xordalılar, soxulcanlar kimi ən fundamental heyvan kateqoriyalarının) demək olar hamısının birdən, heç bir təkamül ataya sahib olmadan ortaya çıxdıqları dövrdür. Bu dövrdə, demək olar ki, 100-ə yaxın canlı filumunun bir neçəsi xaric hamısının birdən ortaya çıxması və bu canlıların son dərəcə kompleks quruluşa sahib olmaları təkamül nəzəriyyəsinin iddialarına öldürücü zərbədir.

Dr. Ümit Sayının təkamül nəzəriyyəsini xilas etmək üçün, kembri dövrü öncəsinə aid fosil qeydlərinin qeyri-kafi olduğunu, buna görə də, kembri dövründə canlıların sanki bir ataları yoxmuş kimi birdən yarandıklarını irəli sürməkdədir.

Diqqət yetirilsə bu iddialar, hər hansı bir “sübuta” deyil, əksinə “sübutsuzluğa” söykənir. Necə ki, bir çox paleontoloq bunu dərk edir və “fosillər yetərsizdir” iddiasına qatılır. Prekembri dövrünün sonlarına və kembri dövrünə aid kifayət qədər möhkəm qayalar tapılmışdır. Elm adamlarına görə, bu qayalar, əgər bu “atalar” yaşamış olsaydı onların fosilləşmiş olacaqlarına və bu günə qədər kəşf ediləcəklərinə dair paleontoloqları razı salacaq qədər kifayətdir. Məsələn hər ikisi də təkamülçü olan Ceyms Valentine və Douglas Erwinə görə əldə edilən kembri qayalıqları kifayət qədər nöqsansızdır. Bu səbəbdən bu elm adamları “Partlayışın həqiqi və fosil qeydlərindəki əskikliklərlə gizlənmə bilməyəcək qədər böyük olduğu” nəticəsinə gəliblər.²⁷

2000-ci il fevral ayında ingilis geoloqlar M. J. Benton, M. A. Wills və R. Hitchin bu nəticəyə gəliblər: “Fosil qeydinin köhnə parçaları aşkar şəkildə nöqsandır, lakin həyat tarixinin ucsuz-bucaqsız modellərini örnəkləndirmək baxımından kifayət görülə bilirlər.”²⁸

Həmçinin, Dr. Ümit Sayın və digər bəzi təkamülçülərin kembri öncəsi filumların çox kiçik olduqlarından ya da yumşaq bədənli olduqlarından dolayı fosil izi qalmadıqları iddiası da etibarsızdır. Bu iddianı çürüdən ən açıq nümunə, kiçik bakteriyaların mikro fosillərinin 3 milyard ildən daha yaşlı olan qayalarda belə tapılmış olmasıdır. Üstəlik Avstraliyanın “Ediacaran” təpələrində fosilləşmiş olaraq tapılan prekembri orqanizmləri yumşaq bədənliyə bənzəyirlər. Simon Conway Morris 1998-ci ildə nəşr olunmuş “The Crucible of Creation” adlı kitabında “Ediacaran fosilləri sanki həqiqətən yumşaq bədənli imiş kimi görünməkdədirlər” deyərək “Ediacaran” orqanizmlərində skeletə aid sərt hissələrin olmadığını ifadə etməkdədir. Eyni vəziyyət kembri partlayışında fosilləşmiş olan çox sayda orqanizm üçün də etibarlıdır. Məsələn Kanadadakı “Burgess Shale” fosil yatağı, tamamilə yumşaq bədənli olan çox sayda fosil ehtiva etməkdədir. Conway Morrisə görə “bu fəvqəladə fosillər” ancaq onların ana xətlərini göstərməklə qalmır, eyni zamanda bəzən də bağırıqlar ya da əzələlər kimi iç orqanları da göstərir.

Qısaca, yaşadıqları fərz edilən ataların fosillərinə rast gəlinməməsinin səbəbi, yumşaq bədənli ya da kiçik olmaları ola bilməz.

Bu səbəbdən, “prekembri dövründə, kembri dövrü canlılarının ataları yaşayırdı, amma izlərini əldə edə bilmirik” iddiası tamamilə etibarsızdır. Bu nəzəri canlıların fosillərinin var olmamasının tək səbəbi var: Bu canlılar heç var olmayıblar.

Bunun isə tək bir mənası var: Kembri dövründə ortaya çıxan canlılar birdən, heç bir ataya sahib olmadan ortaya çıxıblar.

Necə ki, “Science” jurnalındakı yazısında Richard Fortey də təkamül nəzəriyyəsinin içində olduğu çıxılmaz vəziyyəti ifadə edərək belə deyir:

“Daha qədim bir ataya aid dəlil tapılsa belə, Kembrinin ən alt təbəqələrində niyə o qədər çox heyvanın, ölçü olaraq o qədər çox böyüdüynü və niyə o qədər qısa prosesdə qabıq əldə etdiyini açıqlamaq, bir ziddiyyət olaraq qalacaq.”²⁹

“Niyə kembri dövründə insan fosili yoxdur?” sualının məntiqsizliyi

Dr. Ümit Sayın, təkamülçülər üçün açıqlana bilməz hadisə olan Kembri dövründəki partlayışı, yaradılışın əleyhinə çevirməyə çalışmış, “elə isə niyə bu dövrdə insan fosili də yoxdur?” deyə soruşmuş və bu məntiqdəki suallarını yazının sonuna qədər təkrarlamışdır. Ancaq, Dr. Ümit Sayının yaradılışı müdafiə edənləri çıxılmaz vəziyyətə saldığını hesab etdiyi bu sualların yaradılışı müdafiə edənlərin iddiaları ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Çünki yaradılışı müdafiə edənlərin kembri dövründə insan fosili tapmaq kimi bir iddiaları və gözləntiləri yoxdur.

Quranda canlıların Allahın “Ol” deməsi ilə, heç bir təkamülə uğramadan ən son halları ilə bir dəfədə var olduqları bildirilir. Ancaq Quranda hansı canlının əvvəl hansı canlının sonra yaradıldığı və ya bütün canlı növlərinin bir dəfədə eyni anda yaradıldığını dair məlumat yoxdur. Allah, canlı növlərini fərqli zamanlarda ayrı-ayrı yaratmış ola bilər. Ancaq, Quranda bu fərqli zamanlarda yaradılan canlı növlərinin bir-birlərinin atası olduqlarına, bir-birlərindən təkamülləşdiklərinə dair heç bir məlumat olmadığı kimi, hamısının tam və əskiksiz halları ilə, tam bir növ olaraq yaradıldığını dair məlumat vardır. Bu səbəbdən fərqli canlı növlərinin yer üzünün fərqli laylarında tapılması, kembri dövründə insan fosilinin tapılmaması kimi mövzular yaradılış həqiqətini müdafiə edən və Qurana inanan insanlar baxımından heç bir ziddiyyət ehtiva etməməkdədir. Nəticə olaraq Ümit Sayının soruşduğu bu sualların ünvanı Qurana inanan və təkamül nəzəriyyəsinə qarşı çıxan insanlar deyil.

Amin turşusu formaları haqqındakı təhriflər

Zülalların elementləri olan amin turşuları sağ əlli və sol əlli olmaq üzrə təbiətdə iki formada yer almaqdadır. Zülallar isə ancaq sol əlli amin turşularından yaranırlar. Təbii şərtlərdə hər iki forma da bərabər sayda olurlar. Bu səbəblə zülalların ancaq sol əlli amin turşularını seçməsi, təkamülçülərin zülalların təsadüfən yarandığını iddiasının qeyri-mümkünlüyünü ortaya qoyan faktorlardan yalnız biridir. Dr. Ümit Sayın isə, təbiətdə bu seçimi edəcək bəzi sistemlər ola biləcəyini və bu səbəblə bunun yaradılışı müdafiə edən insanlar tərəfindən Allahın yaradılışı olaraq xarakterizə edə bilməyəcəklərini qarşıya qoymaqlıdır.

Əvvəlcə ifadə etmək lazımdır ki, Dr. Ümit Sayın bəhs etdiyi “sol-əlli amin turşusu seçən təbii mexanizmlər” son dərəcə spekulativdir. Meteoritlərdə rast gəlinən amin turşularında, sol-əllilik nisbətinin daha çox olduğunu ifadə etməkdədir. Halbuki bu bir “seçici mexanizm” olaraq təyin oluna bilməz, çünki zülal quruluşu üçün sol-əlli amin turşularının “daha çox” olması deyil, ancaq sol-əlli amin turşularının seçilməsi lazımlıdır.

Dr. Ümit Sayın bu iddiasının ardından “ibtidai atmosferdəki bilinməyən şərtlərə” sığınmaqda, bilinməyən bəzi seçici mexanizmlər ola biləcəyini qarşıya qoymaqlıdır. Bu əlbəttə ki elmi (yəni müşahidə və təcrübəyə söykənən) deyil tamamilə spekulativ (dayaqsız) iddiadır.

Dr. Ümit Sayının burada gizlətdiyi ən əhəmiyyətli nöqtə isə, “sol əllilik çıxılmaz vəziyyəti”nin, zülalların mənşəyini maraqlandıran mövzulardan yalnız biri olmasıdır. Zülalların təsadüfi meydana gəlməsini əsas qeyri-mümkün edən nöqtə, amin turşularının doğru düzlülüş daxilində bir yerə gəlmələri zəruriliyidir. Bu düzlülüşün təsadüfən təmin edilməsi, Demirsoyun məşhur nümunəsində ifadə etdiyi kimi, “bir meymunun

cihaz düymələrinə təsadüfi basaraq insanlıq tarixini təsadüfən yazma” ehtimalı kimidir. Yəni qeyri-mümkündür.

Zülalların mənşəyi mövzusunda təkamülçü iddianı etibarsız edən bir başqa əhəmiyyətli mövzu isə “Peptid bağı zəruriliyi”dir: Amin turşuları fərqli bağlarla bir-birlərinə bağlana bilirlər; ancaq zülallar, yalnız və yalnız “peptid” bağları ilə bağlanmış amin turşularından meydana gəlirlər. Amin turşularının təsadüfi birləşməsi vəziyyətində ortaya fərqli növdə kimyəvi bağlar çıxacaq və bu da zülal meydana gəlməsinə maneə törədəcək.

Qısaca Dr. Ümit Sayın, yalnız “sol əllilik” mövzunu ələ alaraq və bu mövzuda da fərziyyədən irəli getməyən iddialar sıralayaraq, sadəcə mövzu haqqında məlumatı olmayan insanlara təsir edə bilər. Həyatın mənşəyini araşdıran hər kəs, təkamül nəzəriyyəsinin bu mövzuda çıxılmaz vəziyyətdə olduğunu görməkdədir.

Qaldı ki, zülalların yaranması üçün bir yerdə olması lazım olan faktorlar yalnız amin turşularının xüsusiyyətləri ilə məhdud deyil. Bunun üçün burada saymaqla bitməyəcək qədər çox faktorun, məsələn dünyanın günəşə olan yaxınlığından, oxunun ayrılıyına, ultrabənövşəyi şüalarına maneə törədilməsindən, sərbəst oksigenin yandırıcı təsirinin önlənməsinə qədər bir çox fərqli şərt bir yerə gəldikdən sonra ancaq bu dünyada funksional bir zülal meydana gələ bilməkdədir. Canlı bir hüceyrənin meydana gəlməsi üçün, ən az 2000-ə yaxın zülal, bunlara aid fərqli genetik kodlar və bu zülallar arasında uyğun bir proses lazımdır. Bütün bu şərtlərin qüsursuz şəkildə bir yerə gələrək canlılığı yaratması isə təsadüflərlə qeyri-mümkündür. Bu səbəbdən həyatın mənşəyində; təşkil edən, planlayan, gələcəyi bilən, ağıl, məlumat, şüur və güc sahibi bir Yaradıcının varlığı çox açıqdır. Bu, Allahın varlığının elmi bir dəlilidir. Bunu ağıl və vicdanı ilə düşünən heç kim inkar edə bilməz.

Dr. Ümit Sayının izah gətirdiyini hesab etdiyi mövzular isə, hələ təkamül nəzəriyyəsi üçün çox böyük çıxılmaz vəziyyət olmağa davam etməkdədir (Zülalların təsadüfən yaranmasının qeyri-mümkün olduğunu detalları ilə oxumaq üçün baxın: Harun Yəhya, “Zülal möcüzəsi”, Vural nəşriyyat, İstanbul, mart 2001).

Nəticə

Dr. Ümit Sayın, iki ay ard-arda “Bilim və Ütopya” jurnalında, təkamül nəzəriyyəsinə gələn tənqidlərə hazırladığı cavabların heç birində təkamül nəzəriyyəsini xilas edə bilməmişdir. Təkamül nəzəriyyəsinin, heç bir elmi dəlili yoxdur, hətta inanılması qeyri-mümkün olan boş bir sözdür. İndiki vaxtda təkamül nəzəriyyəsi ancaq materialist fəlsəfəyə inanan və bir Yaradıcının varlığını inkar etmək mövzusunda qərarlı olan insanlar tərəfindən müdafiə olunmaqdadır. Elmi həqiqətləri qulaqardı etmədən obyektiv qiymətləndirə bilən elm adamları sürətlə bu nəzəriyyəni tərk etməkdədirlər. Təkamül nəzəriyyəsi sürətlə tarixin səhifələrinə basdırılmaqdadır və çox yaxın bir gələcəkdə insanlar “keçmişdə insanlar bu iddiaya necə inana biliblər” deyərək güləcəklər.

Qaynaqlar

- 1) Charles Darwin, "The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition", Harvard University Press, 1964, səh. 172, 280
- 2) Mark Czarnecki, "The Revival of the Creationist Crusade", MacLean's, 19 yanvar 1981, səh. 56
- 3) S.M. Stanley, "The New Evolutionary Timetable Fossils, Genes and the Origins of Species", Basic Books, Inc., Publishers, New York, 1981, səh. 72
- 4) "Who Doubts Evolution?", New Scientist, cilt 90, səh. 831, 25 iyun 1981
- 5) Ernst Mayr, "One Long Argument: Charles Darwin and Genesis of Modern Evolutionary Thought", Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1991, səh. 138
- 6) E.R. Leach; "Nature", 293:19, 1981
- 7) Stephen Jay Gould, "Is a New and General Theory of Evolution Emerging?", in Maynard Smith (editör), 1982, səh. 140
- 8) Maria Genevieve Lavanant, "Bilim ve Teknik", aprel 1984, sayı 197, səh. 22
- 9) R. L. Carroll, "Vertebrate Paleontology and Evolution", W. H. Freeman and Co., New York, 1988. səh. 4
- 10) R. L. Carroll, "Vertebrate Paleontology and Evolution", səh. 180-182
- 11) Barbara J. Stahl, Vertebrate History: Problems in Evolution, Dover, 1985. səh.148
- 12) R. Wesson, Beyond Natural Selection, MIT Press, Cambridge Mass., 1991, səh. 50
- 13) Lewis L. Carroll, "Problems of the Origin of Reptiles", Biological Reveivs of the Cambridge Philosophical Society, cild 44, səh. 393
- 14) S. J. Gould, "Eight (or Fewer) Little Piggies", Natural History, yanvar 1991, səh. 25
- 15) R. Wesson, "Beyond Natural Selection", MIT Press, Cambridge Mass., 1991, səh. 41
- 16) Robert L Carroll, "Vertebrate Paleontology and Evolution", W. H. Freeman, New York, 1988, səh. 198
- 17) Robert L Carroll, "Vertebrate Paleontology and Evolution", W. H. Freeman, New York 1988, səh. 361-362, 615, 622
- 18) Robert L Carroll, "Vertebrate Paleontology and Evolution", W. H. Freeman, New York 1988, səh. 369
- 19) Robert L Carroll, "Vertebrate Paleontology and Evolution", W. H. Freeman, New York 1988, səh. 397
- 20) Robert L Carroll, "Vertebrate Paleontology and Evolution", W. H. Freeman, New York 1988, səh. 369, 370; A. S. Romer ve L. W. Price, "Review of the Pelycosauria", Geological Society of America Special Papers, 28:1-538, 1940, səh. 193-194
- 21) Robert L Carroll, "Vertebrate Paleontology and Evolution", W. H. Freeman, New York 1988, səh. 377
- 22) George Gamow, Martynas Ycas, Mr. Tompkins Inside Himself, Allen & Unwin, Londra, 1966, səh. 149
- 23) Roger Lewin, "Bones of Mammals, Ancestors Fleshed Out", Science, cilt 212, 26 iyun 1981, səh. 1492.
- 24) George Gaylord Simpson, "Life Before Man", New York: Time-Life Books, 1972, səh. 42.
- 25) Eric Lombard, "Review of Evolutionary Principles of the Mammalian Middle Ear, Gerald Fleischer", Evolution, cilt 33, dekabr 1979, səh. 1230.
- 26) George G. Simpson, "Tempo and Mode in Evolution", Columbia University Press, New York, 1944, səh. 105, 107
- 27) James Valentine, Douglas Erwin, "Interpreting Great Developmental Experiments: The Fossil Record", səh. 71-107. Rudolf A. Raff and Elizabeth C. Raff, "Development as an Evolutionary Process" (New York: Alan R. Liss, 1987
- 28) M.J. Benton, M.A. Wills, R. Hitchin, "Quality of the Fossil Record Through Time", Nature, 403 (2000), səh 534-536
- 29) Richard Fortey, "Cambrian Explosion Exploded?", Science, 20 iyul 2001

27 FƏSİL

“BİLİM VE ÜTOPYA” JURNALI HƏQİQƏTLƏRİ QƏBUL ETMƏKDƏ ÇƏTİNLİK ÇƏKİR

“Bilim ve Teknik” jurnalının 2001-ci il noyabr ayı sayında həyatın mənşəyi haqqında təkamül nəzəriyyəsi xaricində bir anlayışdan danışması və təkamül nəzəriyyəsinin elmi cəhətdən çıxılmaz vəziyyətinə toxunması, darvinist və materialist mühitlərdə böyük çaxnaşma meydana gətirdi.

Bu mühitlərin başlıca yayım orqanı olan “Bilim ve Ütopya” jurnalı, 2001-ci il dekabr ayı sayında bu çaxnaşmanın izlərini ortaya qoydu. “Bilim ve Ütopya” jurnalının rəhbərliyi və jurnalın klassik mütəxəssisləri (Doç. Dr. Haluk Ertan, Prof. Dr. Şevket Ruacan, Prof. Dr. Aykut Kence, Prof. Dr. Dinçer Gülen) bir ağızdan “Bilim ve Teknik” jurnalında yer verilən yazıya qarşı reaksiyalarını, qınama mesajlarını dilə gətirdilər. “Bilim ve Ütopya” jurnalına görə, “dövlətin elm və araşdırma təşkilatı olan TÜBİTAK-ın dərc etdiyi və əsas olaraq gənc beyinlərə səslənən elmi jurnalda” yaradılış həqiqətinin dilə gətirilməsi, onlar üçün “əsl şok” sayılırdı.¹

Ancaq həm bu şokun təsirindən, həm də müdafiə etdikləri fikirlərin çürüklüyündən dolayı, “Bilim ve Ütopya” jurnalı yazıçıları bir daha son dərəcə ziddiyyətli iddialar etdilər. Aşağıdakı yazıda, bütün bu yanımlar açıqlanacaq.

“Sitat təhrif etmə” üsulu

Təkamülçülərin ən çox diqqətə cəsarət bir xüsusiyyəti, inandıqları nəzəriyyəni müzakirə etməyə, çox inadçı bir formada qarşı çıxmalarıdır. Canlılığın təsadüflərin və təbiət qanunlarının məhsulu olduğuna kor-koranə inanıblar və bunu sorğulayan hər cür tənqiddə böyük bir qəzəblə cavab verirlər. Onlara son dərəcə konkret dəlillər göstərsə də, bu dəlilləri tamamilə görməməzlikdən gəlir, mövzunu demaqogiya səviyyəsinə çəkməyə çalışırlar.

“Bilim ve Ütopya”nın “Bilim ve Teknik” jurnalının “Şüurlu dizayn” adlı yayımı üzərinə: “Postmodern demokratiya anlayışı” başlıqlı yazısı bu demaqoqluğun yaxşı bir nümunəsidir. Yazıda, “Bilim ve Teknik” jurnalının 2001-ci il noyabr ayı tarixli sayında prof. Dr. Ali Gören imzası ilə yayımlanan “Həyatın mənşəyi haqqında yeni yanaşma: Şüurlu dizayn” başlıqlı yazını tənqid etməyə çalışıblar.

Bilim ve Teknik jurnalının noyabr 2001 sayında dərc olunan Prof. Dr. Ali Gören imzalı «Şüurlu Dizayn» başlıqlı yazı, Bilim ve Ütopya yazarlarını panikə sürüklədi.

Tənqidə mövzu olan yazıda prof. Gören, təkamül nəzəriyyəsini çürüdən əhəmiyyətli elmi dəlillərdən danışmışdır. Məsələn;

Təkamül nəzəriyyəsinin təməl iddiası olan “addım-addım inkişaf” iddiasını çürüdən “sadələşdirilə bilməz kompleks” bioloji strukturlar,

Bu strukturların bir nümunəsi olan və heç bir təkamülçü tərəfindən mənşəyi açıqlana bilməyən “bakteriya qamçısı”,

İnsan gözünün anatomiyası, retina hüceyrələrindəki kompleks biokimyəvi qurğu, DNT replikasiyasında vəzifə yerinə yetirən fermentlər, insanın diz oynaqının dizaynı və ya “tək istiqamətli və daimi nəfəs axışı” təmin edən xüsusi quş ağciyəri kimi “sadələşdirilə bilməz kompleks” sistem nümunələri,

Elm adamlarının “canlılıqdakı yaradılışı təyin etmək üçün” ortaya qoyduqları elmi meyarlar kimi elmi dəlillərə toxunulmuşdur.

Prof. Gören, bu kimi dəlillərin, “canlılıq yaradılmışdır, təsadüflərin məhsulu deyil” nəticəsini ortaya qoyduğu açıqlamaqda belə yazır:

“Şübhəsiz dizayn mövzusundakı bu işlər, əhəmiyyətli bir sualı da özü ilə gətirir: Dizayner kimdir? Canlıları dizayn edən şüur, kimin şüurudur? Şüurlu dizayn müdafiəçiləri, bu problemin cavabının, elm sahəsi xaricində qaldığını ifadə edirlər. Onlara görə elmin həyatın mənşəyi haqqında var biləcəyi nəticə, canlılığın hazırlanmış olduğunu təsbit etməkdən ibarətdir. Yəni, bu dizaynın sahibi kimdir, məqsədi nədir kimi sualların, öz sahələrindən çıxıb dinin və ya fəlsəfənin maraq sahəsinə girdiyini düşünürlər. Professor Philip Johnsona görə, “hər kəs bu suallara öz inanclarına və düşüncələrinə görə cavab axtara bilər; amma əhəmiyyətli olan, elmin, həyatı məqsədsiz bir təsadüflər zənciri olaraq görən darvinist nəzəriyyəni rədd etməsidir.”²

Diqqət yetirilsə yuxarıdakı izah, “elmi dəlillər Yaradıcımızın varlığını göstərməkdədir, ancaq Yaradıcımızın xüsusiyyətlərini elm yolu ilə öyrənə bilmərik, bu dinin sahəsinə girir” deməkdir. Yəni elm dünyasında yaradılış həqiqətini müdafiə edən axın, elmi dəlillərə əsaslanmaqda, hətta elmi dəlillərə əsaslanmayan heç bir iddia yoxdur.

“Bilim və Ütopya” jurnalı isə, son dərəcə təəccüblü şəkildə təhrif edərək, prof. Görenin yuxarıdakı sətirlərini qismən istifadə edir və sonra da sanki bu sətirlərdə “elmi dəlilə ehtiyacımız yoxdur” deyilmiş kimi göstərməkdədir.

Əslində “Bilim və Teknik” jurnalındakı prof. Gören imzalı məqalə ilə, “Bilim və Ütopya” jurnalının buna verməyə çalışdığı “cavabı” araşdıran hər kəs, “Bilim və Ütopya” jurnalının son dərəcə yanılcı üslub istifadə etdiyini asanlıqla görə bilər. Jurnal açıq şəkildə, təqdim edilən bir çox dəlilə tamamilə üz çevirməkdə, sonra da “dəlil göstərmirlər, göstərməyə də ehtiyacımız yoxdur deyirlər, bunlar doqmatikdir” şəkildə ixtisar edərək təhrif edirlər.

Prof. Dr. Aykut Kencenin təcrübə və müşahidə mövzusundakı yanlışması

“Bilim və Ütopya” jurnalı mühitindəki əhəmiyyətli isimlərdən biri olan ODTÜ Biologiya Fakültəsi müəllimi prof. dr. Aykut Kence də mövzu haqqında bir şeylər söyləməyə çalışmışdır. Ancaq Kencenin söylədikləri, daha əvvəl dəfələrlə etibarsızlığı açıqlanmış bir etirazın ısrarla təkrarlanmasından başqa bir şey deyil. Kencenin etirazı, “müşahidə və təcrübə yolu ilə sınaq qabiliyyəti” anlayışına söykənməkdədir:

“Bu fikir, elmi fikir deyil... Təcrübə və müşahidələrlə sınaqdan keçməyən bir fikrin elmdə yeri yoxdur.”⁴

Kencenin anlamaq istəmədiyi nöqtə, istər təkamül nəzəriyyəsinin istərsə canlılardakı qüsursuz dizayn izahının, “keçmişdə yaşanmış, müşahidə edilməsi və təkrarı mümkün olmayan hadisələr”lə əlaqədar olduğudur. Yəni buradakı mövzu, cazibə, suyun qaldırma qüvvəsi, kimya qanunları kimi hər an və davamlı gördüyümüz, müşahidə etdiyimiz, təcrübəyə tabe tuta bildiyimiz anlayışlar deyil.

Yaxşı bu formada olması mövzunu elmin kənarına çıxarar?

Keyr. Çünki elm, keçmişdə yaşanmış hadisələrin necə reallaşdığına dair də araşdırma edər. Məsələn kainatın necə ortaya çıxdığı mövzusu elmi üsullarla araşdırılmaqdadır və bir çox elm adamı bu mövzuda “Big Bang” nəzəriyyəsində qərar vermişdir. Kainatın böyük bir partlama ilə yoxdan yaradıldığını müdafiə edən bu nəzəriyyə şübhəsiz ki, elmidir. Amma əlbəttə müşahidə edilə bilməz, təcrübəyə tabe tutula bilməz. Çünki keçmişdə olmuş və bitmişdir.

Məhz canlıların necə ortaya çıxdığı sualı da, kainatın mənşəyi mövzusu kimi, birbaşa təcrübə və müşahidə yolu ilə deyil, ancaq təcrübə və müşahidələrin ortaya qoyduğu dəlillərin araşdırılıb izah olunması ilə, yəni nəticə çıxararaq ələ alınacaq mövzudur. Buna görə də, təkamülçülərin “görəsən yaradılışı laboratoriyada müşahidə edə bilərik, test edə bilərik?” demələri, bir demaqoqluqdan ibarətdir.

Təkamülçülərin bu demaqoqluqla gizlətdikləri həqiqət isə, təcrübə və müşahidələrin nəzəriyyələrinin tamamilə əleyhinə nəticələr verməsidir. Təkamül nəzəriyyəsi keçmişdə yaşanmış hadisələrlə (canlıların ortaya çıxması ilə) əlaqədardır, amma təkamülçülər bu hadisələrin bir “proses”lə təmin edildiyini müdafiə etməkdədirlər. Bu vəziyyətdə bu prosesin bu gün də müşahidə edilə bilməsi lazımdır. Məsələn cansız maddədən canlı mikro orqanizmlərin yarana bildiyini, mutasiyaların genetik məlumatı inkişaf etdirdiyini, təbiətdə yeni canlı siniflərinin meydana gəldiyini görməyimiz lazımdır. Amma bunların heç biri görülməmişdir. Təcrübə və müşahidələr təbiətdə “təkamül prosesi” olmadığını göstərməkdədir.

Doç. dr. Haluk Ertanın yanlışları-1: Zərərli mutasiyanı təkamül lehinə dəlil kimi təqdim etmək

Doç. dr. Ertanın yanlışlarına keçməzdən əvvəl, Ertanın yazısına mövzu olan mutasiya anlayışının təkamül nəzəriyyəsi baxımından əhəmiyyətini xatırladaq: Təkamülçülər, canlıları Yaradıcımızın əsəri olaraq qəbul etmək istəmədikləri üçün, yer üzündəki milyonlarla fərqli canlı növünün fəvqəladə sistemlərini, orqanlarını və bunları təyin edən genetik strukturlarını təsadüfi təbiət hadisələri ilə izah etməyə çalışırlar. Bu məqsədlə qarşıya qoyduqları iki “təkamül mexanizmi”ndən də sadəcə biri üçün “canlılara yeni genetik məlumat qatma” rolu biçirlər. Bu sözdə mexanizm mutasiyalardır. “Sözdə” demək lazımdır, çünki bu günə qədər canlıların genetik məlumatını inkişaf etdirən tək bir mutasiya belə müşahidə edilməmiş; mutasiyaların təsirinin həmişə zərərli, pozucu hətta bəzən öldürücü olduğu görülmüşdür.

Təkamülçülərin yaradılış həqiqətinə qarşı çıxan bilmələri üçün isə, canlıları inkişaf etdirən, onlara yeni xüsusiyyətlər qazandıran mutasiyalar göstərə bilmələri lazımdır.

Necə ki, “Bilim ve Ütopya” jurnalının yazıçısı doç. dr. Haluk Ertan da, yaradılış izahına qarşı çıxmaq üçün mutasiyalardan danışmağa qərar vermişdir. Jurnalda nəşr olunan “Şüurlu dizayn deyil, şüurlu əsassız tərif” başlıqlı məqaləsində, Michael Behe tərəfindən gündəmə gətirilən “bakteriya qamçısı” mövzusunda bunu yazır:

“Bakteriyalarda qamçı zülal genləri ilə edilən mutasiya çalışmaları, sistemə aid bəzi genlərdə meydana gətirilən süni pozuntuların, qamçının işini dayandırmadığı, amma bakterianın bəzən mühitdəki xəbərdar edən uyğun formada qəbul etməsinə maneə törətdiyi və ya qamçının sola ya da sağa çevrilmə istiqamətini düz nizamlaya bilmədiyini göstərmişdir. Yəni bu mutant bakteriyalarda qamçı iş görməkdə, amma orqanizm özündən çox təsirli bir şəkildə faydalana bilməməkdədir.”⁵

Qısaca, doç. dr. Ertan, bakteriya qamçısını tamamilə dayandırmayan, ancaq funksiyalarını zəiflədən yeni “genetik məlumat itkisinə” gətirib çıxaran mutasiyalardan danışmaqdadır. Şübhəsiz bu, təkamül nəzəriyyəsi lehinə bir dəlil ola bilməz, əksinə mutasiyaların heç bir zaman genetik məlumat meydana gətirmədiklərini, genetik məlumatın ancaq yaradılışın əsəri olduğunu müdafiə edən fikrin lehinə bir dəlildir.

Hörmətli Ertan bundan başqa insan gözüne təsir edən bəzi mutasiyaların da rəng korluğuna gətirib çıxardığını ifadə etməkdədir ki, burada da eyni vəziyyət budur.

Hörmətli Ertanın bu zərərli mutasiya nümunələrini verməkdəki məqsədi isə, prof. Ali Görenin məqaləsində keçən “qamçıyı meydana gətirən molekulyar parçaların tək biri belə olmasa ya da qüsurlu olsa, qamçı işləməz” izahını çürütməkdir. Halbuki bu izahda həmin qüsurlu, hər hansı bir molekulyar parçanı tamamilə funksiyasız hala gətirəcək qüsurdur. İşini yarımçıq görən bir parçanın “sistem çökməsi” deyil “səmərəsizlik” meydana gətirəcəyi əlbəttə hər kəs tərəfindən bilinməkdədir.

Nəticədə, doç. dr. Ertanın sadələşdirilə bilməz kompleks orqanlar haqqında verə bildiyi yeganə mutasiya nümunəsinin “zərərli mutasiyalar” olduğu və bunun da təkamül nəzəriyyəsi lehinə deyil əleyhinə bir dəlil olduğu həqiqətini dəyişməməkdədir.

Doç. dr. Haluk Ertanın yanlışları-2: Müxtəlifliyi təkamül dəlili sanmaq

Təkamülçülər əgər bakteriya qamçısının və ya digər sadələşdirilə bilməz kompleks orqanların mənşəyini açıqlamaq istəyirsə, bunların hansı təbii seleksiya-mutasiya mərhələləri ilə meydana gəldiyini izah etməyə çalışmalıdırlar. Amma bu, bir avtomobilin zamanla külək və ildırımların təsiri ilə bir dəmir yığınınadan “addım-addım” yarandığını iddia etmək qədər axmaq və qeyri-mümkündür. Bu səbəblə mövzudan yayınmaq və diqqət dağıtmağa çalışırlar.

Doç. dr. Haluk Ertan da eyni üsulu istifadə etmişdir. Bakteriya qamçısının mənşəyini izah etməyə çalışmaq kimi, bir darvinist üçün fikirlə “intihar” sayılacaq bir işə girişməkdənsə, digər mikro orqanizmlərin istifadə etdiyi digər bəzi hərəkət sistemlərindən bəhs etmiş və mövzunu demagogiya ilə bağlamışdır.

Halbuki hörmətli Ertanın bəhs etdiyi digər hərəkət sistemləri də son dərəcə kompleksdir. Necə ki, Michael Behe, “Darvinin qara qutusu” adlı kitabında bakteriya qamçısını (flagella) mövzu olaraq ələ aldığı kimi, digər bir hərəkət sistemi olan kirpikcikləri (cilia) də izah etməkdə və bunların da sadələşdirilə bilməz kompleks strukturlarını göstərməkdədir. Doç. dr. Ertanın bəhs etdiyi üçüncü hərəkət sistemi olan “qaz kisəcikləri” isə, kompleks quruluşa sahib olması ilə birlikdə, digər iki sistemlə (flagella və cilia) heç bir bənzərliyi olmayan tamam ayrı yaradılış nümunəsidir.

Nəticədə doç. dr. Ertan, bir-birlərindən tamamilə fərqli dizaynlara sahib olan bir neçə ayrı mikro orqanizmin hərəkət sistemindən danışmaqda və sözü bu şəkildə bağlamaqdadır:

Kainatın böyük partlayışla heçlikdən yaradıldığını iddia edən Böyük Partlayış (Big Bang) nəzəriyyəsi elmidir.

“Görüldüyü kimi mikro orqanizmlər içində bioloji strukturların sadəsindən kompleksinə qədər hər növünü görmək olur. Məhz bu zəngin müxtəlifliyə əsaslanaraq, dünyamızdakı canlılar daxilində, genetik maddə dəyişikliyinə və alış-verişinə ən uyğun canlılar olan mikro orqanizmlərdə qamçı kimi sistemlərin təkamülləşməsi mümkün olmuşdur.”⁶

Buradakı məntiq, ilk başda verdiyimiz nümunəyə qayıtsaq, bir avtomobilin metal qırıntıları anbarından təsadüfən yarandığını iddia edən birinin, “bunda təəccüblənəcək nə var, onsuz da yaxınlarda bir yerlərdə velosiped, skeyt bir də motosiklet var, bu zəngin müxtəliflik içində hamısı bir-birindən ehtiyat hissəsi dəyişdirmiş və təkamülləşmişdir” deməsi kimidir. Yuxarıdakı məqalədə də bir-birindən çox fərqli

molekulyar sistemlər sayılmaqda, sonra da çox düşünməyib bunların bir şəkildə təkamülləşdiyinin qəbul edilməsi istənməkdədir.

Bu cür bir yanaşma şübhəsiz elmi deyil, doqmatikdir. Yazıda yer alan yuxarıdakı izah, buna dair dəlillər olaraq görüldüyü üçün deyil, bu izahın doğru olması istəndiyi üçün müdafiə olunmaqdadır. Detallar düşünlənməkdə və başqalarına da düşündürülməməkdədir. Çünki, bilinməlidir ki, mövzu nə qədər detallı düşünülə, təkamül nəzəriyyəsinin yalan olduğu o qədər açıq görülməkdir.

Yazının sonunda bir başqa demagogiya daha edilib və “səhvlərlə dolu sistemlər” də olduğu qarşıya qoyulmuşdur. Ancaq tək bir nümunəsi belə verilməyən bu iddianın ciddiyyə alınacaq tərəfi yoxdur. Əgər təkamülçülər, “səhvlərlə dolu sistemlər” hesab etdikləri bioloji quruluşları açıqlayarlarsa, o zaman onlara bu sistemlər haqqındakı yanlışlarını izah etmə fürsəti də yaranacaq.

Nəticə

“Bilim və Ütopya” jurnalının qrupu, yaradılış həqiqətinin izahından niyə bu qədər narahat olduqlarını düşünmələri lazımdır. Təbiətdəki milyonlarla fərqli növdə canlının bütün kompleks quruluş və sistemlərini “dizayn” olaraq xarakterizə etmək, son dərəcə məntiqlidir. Necə ki, bir avtomobil, telefon və ya saat üçün “dizayn” deyiriksə, bunlardan daha kompleks quruluşdakı canlılar üçün də “dizayn” deyə bilərik. Bir dizayn olduğuna görə də, bunun yaradılmış olduğu nəticəsinə gəlmək, ağıl və məntiqin təbii nəticəsidir. Ağıl və vicdan yolu ilə düşünən hər insan yer üzündəki canlılığın sonsuz güc və ağıl sahibi Allahın əsəri olduğunu dərhal görəcək. Canlılıqdakı möcüzəvi xüsusiyyətləri şüursuz və kor təsadüflərin məhsulu olaraq zənn etmək ağıl və məntiqə qəti olaraq ziddiyyət təşkil etməkdədir.

Mürəkkəb orqanların mənşəyini təsadüflərlə izah etməyə çalışmaq, metal tullantıları yığınının külək və ildırım təsiri ilə avtomobilə çevrildiyini iddia etmək qədər məntiqsizdir.

Qaynaqlar

“Bilim ve Ütopya” təkamül nəzəriyyəsinə sahib çıxarkən sərgilədiyi məntiqi ziddiyyətləri və fanatizmi, Quran və İslamı mövzu olaraq ələ aldıqda da sərgiləməkdədir. Jurnalın 2001-ci il dekabr ayı sayında yer alan “Postmodern İslamçılıq” başlıqlı məqalə bunun yeni bir nümunəsidir. Məqalə yazarı Həsən Aydının və onun kimi düşünənlərin yanılmalarını görmək istəyənlər, Harun Yəhyanın “Ağılsız, Quranı necə izah edər?” adlı əsərinə baxa bilərlər.

- 1) Bilim ve Ütopya, dekabr 2001, səh. 33
- 2) Bilim ve Teknik, dekabr 2001, səh. 45
- 3) Bilim ve Ütopya, dekabr 2001, səh. 33
- 4) Bilim ve Ütopya, dekabr 2001, səh. 35
- 5) Bilim ve Ütopya, dekabr 2001, səh. 36
- 6) Bilim ve Ütopya, dekabr 2001, səh. 37
- 7) Bilim ve Ütopya, dekabr 2001, səh. 35-36

FƏSİL
28**ORHAN BURSALININ “TƏKAMÜL QAYDASI
ELMİN TƏMƏL DİRƏYİDİR” YANILMASI**

“Cumhuriyet” qəzeti yazarı hörmətli Orhan Bursalı 1 iyun 2002-ci il tarixli “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalında yer alan ifadələrində elmi həqiqətləri kənara ataraq böyük səhvini göstərir. ABŞ-ın bəzi əyalətlərində təkamül nəzəriyyəsinin dərs kitablarından çıxardılmasından sonra, ölkəmizdə də təkamül nəzəriyyəsinin təhsil sistemindən çıxardılması ilə bağlı bir millət vəkili “TÜRKİYƏ BÖYÜK MİLLƏT MƏCLİSİ”nə təklif vermişdir. Təkamül nəzəriyyəsinə bağlılığı ilə tanınan hörmətli Bursalı, bu təklifdən son dərəcə narahat olmuş və qərəzli yanaşmasını ortaya qoyan bəzi sözlər demişdir. Hörmətli Bursalının bu mövzuda sərgilədiyi yanlışları ortaya qoymaqda fayda var.

1) Hörmətli Bursalı ABŞ-ın bəzi əyalətlərində təkamül nəzəriyyəsinin dərs kitablarından çıxarılmasını siyasi və dini səy olaraq qiymətləndirməkdədir. Əvvəlcə bunu ifadə etmək lazımdır ki, ABŞ-da təkamülə qarşı olan elm adamları arasında yaradılışa inananların sayı olduqca çoxdur. Lakin bu insanların təkamülü rədd etməsinin səbəbi fəlsəfi və ya ideoloji deyil, tamamilə elmidir. Dindar olsun və ya olmasın elm adamları, uzun illər sürən elmi tədqiqatlar nəticəsində ortaya çıxan yaradılış həqiqətini rədd edə bilməməkdə və sağlamfikirli hərəkət edərək, təkamül nəzəriyyəsinin çıxılmaz tərəflərini ortaya qoymaqladırlar. Hörmətli Bursalı bu gün Qərb dünyasında təkamül nəzəriyyəsini tənqid edən ən əhəmiyyətli adamlar olan Michael Behe, Philip Johnson, William Dembski, Stephen Meyer, Paul Nelson, Michael Denton kimi məşhur elm adamlarının əsərlərini araşdırsa, bu tənqidlərin tamamilə elmi olduğunu özü də görəcek.

2) Həqiqətdə ideoloji və fəlsəfi ön mühakimələrinə görə davrananlar, darvinistlərdir. Təkamül nəzəriyyəsinə gətirdiyi tənqidlər və bu mövzuda yazdığı kitablarla dünya səviyyəsində tanınan Philip Johnson təkamülçülərin, təkamül əleyhdarı olan insanlara qarşı var olan bu yanaşmalarını belə açıqlayır:

“Müasir elmin liderləri, özlərini “dini fundamentalistlərə”, yəni bir Yaradıcının var olduğunu və bu dünyadakı hadisələrdə rol oynadığını qəbul edənlərə qarşı olan bir savaşa qabaqcılları olaraq görməkdədirlər... Darwinizm isə, “fundamentalizmə” qarşı edilən bu savaşa əvəzolunmaz bir ideologiya olaraq rol oynamaqdadır. Məhz bu səbəblə, bu gün elmi mühitlər, darvinizmi test etməyi deyil, nə olursa olsun qorumağı özlərinə məqsəd hesab ediblər. Elmi araşdırmaların qaydaları da, bu ideologiyayı təsdiqləyəcək şəkildə təyin olunmaqdadır.”¹

3) Orhan Bursalı bəhsi keçən yazısında ABŞ-dakı bəzi əyalətlərin məktəb dərs kitablarından təkamül nəzəriyyəsini çıxartmasının bu nəzəriyyənin “elmdən kənar” olduğunu göstəricisi ola bilməyəcəyini söyləməkdədir. Halbuki bu səhv yanaşmadır, çünki təkamül nəzəriyyəsi haqqında bu cür qərar alınması belə, nəzəriyyənin mübahisəli olduğunu, təkamülçülərin iddia etdiyi kimi “konkret həqiqət” olmadığını göstərən işarədir. Qaldı ki, təkamül nəzəriyyəsinin elmdən kənar olduğunu anlamaq üçün hər hansı bir quruluşun fikrinə ehtiyac da yoxdur, çünki elmi həqiqətlər açıq-aşkar ortadadır. Nəzəriyyə 150 ildir gündəmdə tutulmasına baxmayaraq bu günə qədər aidiyyəti elm sahələrində təkamülü dəstəkləyən tək bir dəlil belə tapıla bilməmişdir. Tam əksinə əldə edilən elmi tapıntılar həm təkamülün heç vaxt yaşanmadığını ortaya qoymaqdadır, həm də canlılarda təsadüflər və təbiət qanunları ilə açıqlana bilməyən dizayn olduğunu göstərməkdədir. Necə ki, hər keçən gün bu həqiqəti qəbul edən və təkamülün çıxılmaz tərəflərini ortaya qoyan elm adamlarının sayı da artmaqdadır.

4) Nəzəriyyənin elmdən kənar olduğunu ən əhəmiyyətli dəlillərindən biri də, şəxsən təkamülü müdafiə edən elm adamlarının öz etiraflarıdır. Bu mövzuda çox sayda etirafa rast gəlmək mümkündür (geniş məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, “Təkamülçülərin etirafları”, Vural nəşriyyat). İndi bu etiraflardan sadəcə bir neçəsini göstərmək belə mövzunun başa düşülməsi üçün kifayət olacaq.

Fred Hoyle: “Təbiətin kor qüvvələr yolu ilə həyatın ortaya çıxdığı kimi ağıldan kənar, kiçik bir ehtimalı qəbul etmək əvəzinə həyatın mənşəyinin üstün ağla sahib bir varlığın məhsulu olduğunu düşünmək daha məqbul görünməkdədir. Daha məqbul sözü ilə ehtimalı az olan şeyin səhv olduğunu nəzərdə tuturam.”²

Camal Yıldırım: “Canlılarda üstəlik müəyyən bir məqsədə istiqamətli olaraq görünən bu nizamı, təsadüf və ya təsadüf məhsulu hesab etmək inandırıcı olmaqdan uzaqdır.”³

İnsan genomu layihəsini icra edən “Celera” şirkətindən elm adamı Gene Myers: “Məni əsas heyrləndirən həyatın memarlığıdır... Sistem son dərəcə kompleksdir. Sanki dizayn edilmiş kimidir... Orada böyük bir ağıl var.”⁴

The Observer, 24 fevral 2002. Amerikan məktəbləri Darvini sinif otaqlarında qadağan edir. 1-ci qutu: daha çox ştat məktəblərdə təkamülün tədrisini qadağan edir. 2-ci qutu: Yaradılış daha da uzaqlara yayılır. Amerika mətbuatında artıq bu tipli xəbərləri tez-tez görmək mümkündür.

D. M. S. Watson: “Təkamül nəzəriyyəsinin məşhur qəbul görün bir nəzəriyyə olmasının səbəbi bu nəzəriyyəni isbat edəcək yetərli dəlilin var olması deyil, ancaq digər alternativin yəni fəvqəltəbii yaradılışın tamamilə qəbul edilə bilməz olmasıdır.”⁵

Təkamülçülərin öz ifadələrindən də aydın olduğu üzrə canlılıq Allahın yaradılışının açıq dəlillərini daşımaqdadır, lakin təkamülçülər bunu fəlsəfi və ideoloji səbəblərdən dolayı qəbul etməyə yanaşmazlar.

Hörmətli Bursalı “təkamül nəzəriyyəsinin bütün dünyadakı elmi fəaliyyətlərin dirəyi olduğunu, bu dirək yıxıldığı təqdirdə elmin çökəcəyini” iddia etməkdədir. Halbuki bu elmi üsul haqqında son dərəcə ciddi yanılmazdır. Heç bir nəzəriyyə elmin ayrılmaz parçası sayıla bilməz. Elm nəzəriyyələri test edər, təsdiqlənənləri model olaraq istifadə edər, testi keçə bilməyən nəzəriyyələri isə tərk edər. Elm tarixi Nyuton mexanikası, Ptolemeyin kainat modeli kimi, yerlərini daha doğru nəzəriyyələrə buraxmış köhnə nəzəriyyələrlə doludur. Hər hansı bir nəzəriyyəyə kor-koranə bağlanmaq, həm də onu “elmin təməli” hesab etmək isə, bunu edən adamın doqmatizmini göstərir.

Nəticə

Təkamülçülər istər qəbul etsinlər, istər etməsinlər təkamül nəzəriyyəsi elmin təməli deyil. Təkamülçülər əgər həqiqətən nəzəriyyələrinə inanırlarsa, bu cür doqmatik müdafiə yerinə, elmi dəlillər göstərməyə çalışmalıdırlar. Təbiətdəki “sadələşdirilə bilməz kompleks” sistemlər necə ortaya çıxmışdır? Kembri dövründə, bilinən bütün heyvan filumlarının demək olar hamısı, bir anda və daha əvvəl heç bir ataları olmadan necə meydana çıxıblar? Təkamül nəzəriyyəsi DNT-dəki fəvqəladə məlumatın mənşəyini necə açıqlamaqdadır? Müzakirə edilməsi lazım olan mövzular, bu cür elmi suallardır. Ancaq bu suallar qarşısında uduzduqları üçün, təkamülçülər həmişə demaqogiya və təbliğat yolunu seçməkdədirlər.

Ancaq bunun fayda etmədiyini artıq hər kəs görməkdədir. Ümid edirik təkamülçülər də bunun fərqi nə varar və həqiqətə qarşı müqavimət göstərməkdən imtina edərlər.

Qaynaqlar

- 1) Philip Johnson, “Darwin on Trial”, 2-ci nəşr. Illinois: Intervarsity Press, 1993, səh. 155
- 2) Fred Hoyle, “The Universe: Past and Present Reflections in Engineering and Science”, noyabr 1981, səh. 8, 12
- 3) Cemal Yıldırım, “Evrin Kuramı ve Bağnazlık”, səh. 108
- 4) San Francisco Chronicle, İnsan Genomu Projesi hakkında Tom Abate tərəfindən yazılan məqalədən, 19 fevral 2001
- 5) D.M.S. Watson, “Adaptation”, Nature, say 124, səh. 233

FƏSİL
29**“CUMHURİYET BİLİM TEKNİK” JURNALININ ELM VƏ FANTASTİKANI BİR-BİRİNƏ QARIŞDIRMA YANILMASI**

“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının 11 may 2002-ci tarixli sayında, “İlk məməlilər dünyasında nələr baş verdi?” başlıqlı yazı nəşr olundu. Yazıda, “Tim Haines” adlı rejissorun, BBC kanalı üçün hazırladığı, “Walking With Dinosaurs” (Dinozavrlarla gəzinti) və “Walking With Beasts” (Heyvanlarla gəzinti) adlı sənədli filmlərindən söhbət edilirdi. “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalında bu sənədli filmlər üçün bunları yazmışdı:

“BBC kanalı “Üçüncü zamanda” ortaya çıxan məməlilərin təkamülünü, paleontoloji tapıntıların köməyi ilə sübut etdi.”

Bu ifadələrlə “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalı, məməlilərin təkamülünün sübutunu vizual olaraq da ortaya qoyduğunu iddia edirdi. Halbuki, məməlilərin təkamülünün heç bir dəlili yoxdur və bu sübut da tamamilə rejissorların xəyal gücləri ilə reallaşdırılmış elmi fantastika filmindən fərqsizdir. Hətta, hər iki sənədli film yayımlandıqları gündən etibarən həm Amerikada, həm də İngiltərə də, həqiqətlərlə fantastikanı bir-birinə qarışdırdığı, fərziyyələri elmi həqiqətlər kimi göstərdiyi üçün tənqid olunmuşdur.

Məsələn “London Təbiət Tarixi Muzeyi”ndən Angela Milner, “Time” jurnalının 18 oktyabr 2001-ci il tarixli sayında bu sənədli filmlər üçün belə deyir:

“Qorxuram həqiqət və fantastika bir-birinə qarışacaq... bu davranışların (sənədli filmdə göstərilən soyu tükənmiş heyvanların davranışları) bəziləri doğrudurmu həqiqətdən bilmirik.”

“USA Today”ın 1 noyabr 2001-ci il tarixli sayında isə, Cambridge Universitetindən dr. David Normanın bu sözlərinə yer verməkdədir:

“Proqramın həqiqətlərə söykəndiyi qarşıya qoyulur, halbuki uydurmalarından meydana gəlir... Həqiqət ilə fantastikanın qarışığı çox irəli gedib.”

Sənədli film haqqındakı tənqidlərdən bir başqası isə belədir:

“Tamaşaçılar, göstərilən səhnələrin həqiqəti nə qədər əks etdirdiyinə maraq göstərə bilirlər. Bununla birlikdə, bəzi paleontoloqlar “Walking with Dinosaurs”un fərziyyələri müzakirəsiz həqiqətlər kimi göstərdiyindən şikayətlənirlər. Görəsən film rejissorları bu filmə fikirlərini dəyişdirdilər? Ceyms (sənədli filmin rejissoru) “Mövqeyimiz bir əvvəlki ilə tamamilə eynidir” deyir. Bu fərziyyədir, amma son dərəcə çox məlumat ehtiva edən bir fərziyyə.”¹

“Nature” jurnalının yazıçılarından olan Helen Pearson isə, “Digital Beasts Roam Large” başlıqlı məqaləsində, bunları deyir:

“Həqiqətlərlə fərziyyələr arasındakı sərhədi ortadan qaldırdığı üçün çox kəskin tənqidlər aldı. Heyvan hərəkətlərinin mexanikası mövzusunda məsləhətçilik edən İngiltərə Leeds Universitetindən, Robert McNeill Aleksandr, “soyu tükənmiş heyvanlarda, bir çox fərziyyə olar” deyir.

...Bəlkə bundan sonra, həqiqət ilə fantastika arasındakı ayrı-seçkilik daha da açıq olar. Daha çox elmi dəlil və daha dərin araşdırmaya söykənən izahlar əlavə oluna bilər.”²

Əslində filmin rejissorları da, hər iki sənədli filmin fərziyyəyə və təxəyyülə əsaslandığını qəbul edirlər. Məsələn Tim Haines, BBC kanalına verdiyi müsahibədə, ona yönəldilən “sizcə bu sənədli film olduqca həqiqidir?” sualına bu cavabı verir:

“Təməldə bəli. Həqiqəten yaxşı elmi olan səhnələr var və cütləşmə kimi daha spekulativ olanları da var. Bu heyvanların necə cütləşdiklərini biz haradan bilə bilərik? Biz insanlara həmişə doğru olduğunu bildiyimiz şeyləri göstərmirik, biz onlara ən yaxşı təxminimizi göstəririk.”³

Haines bir başqa müsahibədə “Heyvanların, xüsusilə tüklü heyvanların üzərindəki naxışların nə cür olacağını necə təyin etdiniz?” sualına isə bu cavabı verir:

“...Biz sadəcə ən yaxşı rənglərin nələr ola biləcəyini təxmin etdik.”⁴

Haines yenə eyni müsahibəsində “Bir paleontoloq belə şeylər üzərində fərziyyə qurmaqdan son dərəcə böyük zövq alır” deyərək, hazırladığı proqram və paleontologiya haqqındakı fikirlərini də yekunlaşdırmaqdadır.⁵

Bu izahlarında açıq şəkildə ortaya qoyduğu kimi, Haines tərəfindən hazırlanan hər iki sözdə “sənədli film”də bolluca təxəyyülünə əsaslanan ssenari olmaqda və bu xəyali canlıların bir günlərini necə keçirdikləri, ən incə detallarına qədər izah edilməkdədir. Lakin, dinozavrların necə olub qanadlı, mükəmməl tükləri olan quşlara təkamülləşdikləri və ya məməlilərin süd vəzlərini, tüklərini hansı təkamül mexanizmlərlə necə əldə etdikləri, bu dəyişikliklər üçün lazımlı olan genetik məlumatın bu heyvanlara necə təmin edildiyi kimi sualların heç biri bu sənədli filmlərdə cavablandırılmamaqdadır. Olduqca inkişaf etmiş texnikalar istifadə edilərək hazırlanan silikon maketlər, kompüterdə hazırlanan dizaynlarla, olduqca təəccüblü görüntülər təqdim edən bu proqramlar elmi məzmunu qəti şəkildə sahib deyil. Buna görə də, bir çox elm adamı və tənqidçi bunları sənədli film olaraq xarakterizə etmək əvəzinə, Hollivud istehsalı olan “Jurassic Park” tərzində, əyləndirici, təəccübləndirici və maraqlı bir proqram olaraq xarakterizə etməyi seçməkdədir.

Amma, “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalı, elmi fantastika filmlərindən fərqi olmayan bu filmləri, məməlilərin təkamülünü sübut edən sənədli filmlər olaraq tanıtmışdır. “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının, təkamül təbliğatı məqsədi üçün oxucuya təqdim etdiyi bu xəbər qəti şəkildə həqiqətləri əks etdirməməkdədir. “The Lord of The Rings” filmindən yola çıxaraq nəhənglərin və ya atəş püskürən canavarların varlığına inanmaq nə qədər “elmi”dirsə, “Walking With Dinosaurs” (Dinozavrlarla gəzinti) və

ya “Walking With Beasts” (Heyvanlarla gəzinti) kimi filmlərdən yola çıxaraq, təkamül nəzəriyyəsinin qarşıya qoyduğu xəyali keçid formalarına inanmaq da o qədər “elmi”dir. “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalı, bu cür yazılarla nəticə almayacağını artıq görməlidir.

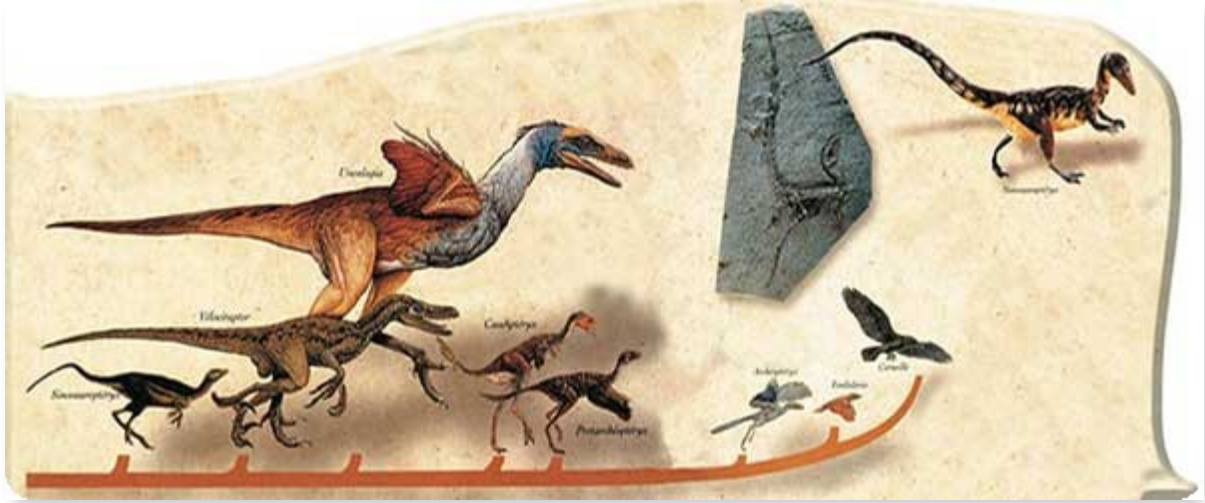
Qaynaqlar

- 1) Davies, T., “16 million years AD (After dinosaurs)”, Radio Times, 10-16 noyabr 2001, səh. 39.
- 2) <http://www.nature.com/nsu/011108/011108-12.html>
- 3) http://www.bbc.co.uk/dinosaurs/tv_series/production.shtml
- 4) <http://www.bbc.co.uk/beasts/communicate/transcript1.shtml>
- 5) <http://www.bbc.co.uk/beasts/communicate/transcript1.shtml>

30 FƏSİL

“CUMHURİYET BİLİM TEKNİK” JURNALINDAN
DİNOZAVR-QUŞ NAĞILLARI

“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalında 9 mart 2002-ci il tarixində “Quşlar dinosavr soyundandır” başlıqlı xəbər nəşr olundu. 14 fevral 2002-ci il tarixli “Nature” jurnalında nəşr olunan bir məqalə qaynaq götürülərək hazırlanan bu xəbərdə bir çox yanlışma yer alır.

Dinozavrların quşların əcdadı olduğu iddiasının, yalnız rəsmlərdə yer alan təkamülçü nağılı olmaqdan başqa elmi təməli yoxdur.

Xəbərdə Çində tapılan 130 milyon illik “Sinovenator changii” adı verilən bu dinosavr fosilinin, quşların dinosavrlardan təkamülləşdiklərinin dəlili olduğu qarşıya qoyulmaqdadır. Bu xəbərdəki səhvlər və yanlışmalar aşağıda açıqlanmaqdadır.

“Sinovenator Changii” quşların atası olaraq irəli sürülə bilməyəcək qədər gəncdir

Çində olan “Sinovenator changii” adlı dinosavr fosilinin quşların atası olduğu qarşıya qoyulmaqdadır. Bu fosilin yaşının isə 130 milyon il olduğu hesablanmışdır. Halbuki bilinən ən qədim quş olan Arxopteriks, günümüzdən 150 milyon il əvvəl yaşamışdır, yəni yeni olan fosildən 20 milyon il daha yaşlıdır. Bu vəziyyətdə, “Sinovenator changii”nin quşların atası olması qeyri-mümkündür, çünki günümüzdəki quşlar ilə eyni xüsusiyyətlərə sahib olan quşlarla eyni dövrdə, hətta onlardan 20 milyon il sonra yaşamışdır.

“Sinovenator Changii”nin xəyali tükləri

Xəbərdə, “Sinovenator changii”nin tüklərinin tapıla bilmədiyi, ancaq bu canlının “bir ehtimalla tüklü olduğu” fərz edilməkdədir. Bu fərziyyəyə dayaq olaraq isə, bu fosilin tapıldığı bölgədəki digər dinosavr fosillərinin tüklü olduqları göstərilməkdədir.

Fosildə tüklər tapılmamasına baxmayaraq, bu fosilin tükləri olduğunu fərz etmək və bundan yola çıxaraq “dinosavrlar qəti olaraq quşların atasıdır” nəticəsinə gəlmək əlbəttə elmi deyil. Üstəlik, haqqında danışılan Yixian bölgəsində daha əvvəl tapılan dinosavr fosillərindəki tüklər mübahisəlidir. Bir çox elm adamı, bu dinosavrlardakı quruluşların tük olmadığı fikrində birləşməkdədir.

Qarşıya qoyulan digər heç bir “tüklü dinosavr” namizədi də dəqiq deyil. Bu canlıların fosillərində bəzi “tükəbənzər” quruluşa rast gəlinə də, bunların həqiqətdə tük yoxsa klassik sürünən pulcuqlarının çıxıntıları olduğu qəti olaraq təyin olunmamışdır. Feduccia kimi alimlər bu quruluşun “kollagen lifləri” olduğunu və tük olaraq qəbul edilməsinin böyük səhv olacağını müdafiə etməkdədirlər.¹

Həmçinin, “tüklü dinosavr”lara ən güclü namizəd olaraq göstərilən “Arxeoraptor”un isə tamamilə fosil saxtakarlığı olduğu ortaya çıxmışdır. 1996-cı ildə böyük media təbliğatı ilə gündəmə gətirilən və Yixian bölgəsində tapılan “Sinozavropteri” fosilinin həqiqətdə quş tükünə bənzər heç bir quruluşa sahib olmadığı isə 1997-ci ildə aparılan tədqiqatlarla aydın olmuşdur.²

Qaldı ki, “tüklü dinosavrlar” yaşamış olsa belə, bu dinosavr-quş təkamülü iddiasına dəlil meydana gətirməz. Çünki bu dinosavrlarda var olduğu qarşıya qoyulan “tüklər”, son dərəcə xüsusi yaradılışa sahib olan quş tüklərinə heç bir bənzərlik göstərməməkdədir. Quş tükləri son dərəcə xüsusi quruluşa və kompleks yaradılışa malikdir. Eyni zamanda quş tüklərinin biokimyəvi quruluşu da çox fərqlidir. Haqqında danışılan canlılarda isə, quş tüklərinə bənzər bir quruluş qəti şəkildə yoxdur. Connecticut Universitetində fiziologiya və neyrobiologiya professoru olan A. H. Brusha görə “quş tüklərinin zülal quruluşu digər onurğalılarda heç birində görülməyən, tamamilə xüsusi” bir quruluşdur.³

Bundan başqa, quş tükləri son dərəcə kompleks olduğu üçün, belə bir quruluşun təkamülünü göstərən bir çox ara forma tapılması lazımdır. Ancaq belə bir ara-keçid forması yoxdur. Bu həqiqət “Nature” jurnalında belə etiraf edilir:

“Tüklər kompleks strukturlardır. Quş fosili qeydlərində birdən ortaya çıxdıqlarının açıqlanması çətin, çünki fosil qeydlərində heç bir ara-keçid strukturuna rast gəlinməmişdir.”⁴

Buna görə də, tüklü bir dinosavr tapılsa belə bu heç bir zaman quşların dinosavrlardan təkamülləşdiyinə dəlil sayılmaz, çünki quş tükləri tamamilə xüsusi strukturlardır və başqa bir quruluşdan təkamülləşdiklərini göstərən heç bir dəlil yoxdur.

Nəticə

“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalında yer alan xəbər tamamilə ön mühakimələrə əsaslanan təkamül təbliğatıdır. Bir dinosavr fosili tapan təkamülçü elm adamları, olmayan tükləri “fərz etmiş” və bunun üzərinə ssenari hazırlamışlar. Bu xəbər, təkamülçülərin tədqiq və müşahidələrə əsaslanan obyektiv nəticələr çıxarmaqdan çox, ideologiyalarına uyğun xəyallar qurduqlarının bir dəlili xüsusiyyətiindədir.

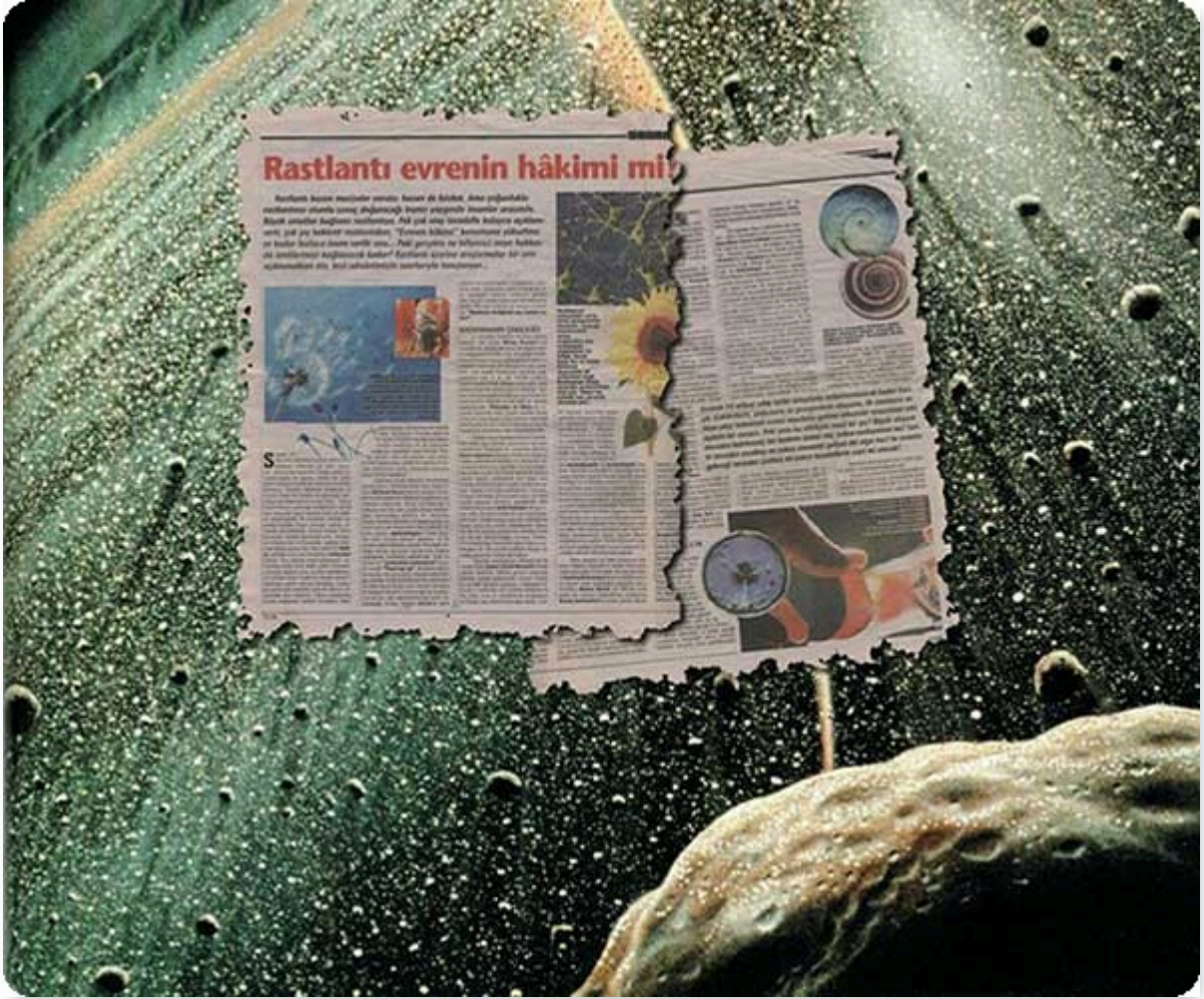
Qaynaqlar

- 1) Alan Feduccia, “The Origin and Evolution of Birds”, 2-ci nəşr. New Haven: Yale University Press, 1999
- 2) “Plucking the Feathered Dinosaur”, Science, cilt 278, 14 noyabr 1997, səh. 1229
- 3) A. H. Brush, “On the Origin of Feathers”, Journal of Evolutionary Biology, cild 9, 1996. səh. 132
- 4) Xing Xu, Zhi-Lu Tang, Xiao-Lin Wang, “A therizinosauroid dinosaur with integumentary structures from China”, Nature 399, 350 - 354 (1999)

FƏSİL

“CUMHURİYET BİLİM TEKNIK” JURNALI YANILIR: KAINATIN HAKİMİ TƏSADÜF DEYİL, ALLAHDIR

“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının 25 avqust 2001-ci il tarixli sayında “Təsadüf kainatın hakimidir?” başlıqlı yazı nəşr olundu. Fransız elm jurnalı olan “Science et Vie”nin 2001-ci il aprel ayı sayında yer alan yazıdan tərcümə edilmiş bu yazıda, kainatdakı canlı və cansız bütün varlıqların, qüsursuz nizam və tarazlığın yaradıcısının təsadüflər olduğu qarşıya qoyulmaqdadır. Həm elmlə, həm də ağıl və məntiqlə açıq şəkildə ziddiyyət təşkil edən bu iddia ilə əlaqədar aşağıda bəzi izahlara yer verilir.

“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının və digər darvinist-materialistlərin təsadüfləri yaradıcı hesab etmə yanlışları

“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının bəhs edilən sayındakı yazıda da yer aldığı kimi materialistlər və darvinistlər, kainatdakı nizamın və bütün canlıların təsadüfən baş verən hadisələr nəticəsində özbaşına meydana gəldiyini qarşıya qoyurlar. Bu iddiaya görə, günəş sistemi, hüceyrə, bitkilər, insan beyni, göz, tovuz quşunun möhtəşəm tükləri, gülün qoxusu və şəkli, kəpənəklər, atlar, dünya, zülallar, yarpaqlar, sinir sistemi kimi bütün varlıqlar və sistemlər təsadüflərin əsəridir. “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalında yer alan bir cümlə materialistlərin və darvinistlərin bu inancını belə yekunlaşdırır:

“Təsadüfi toqquşmalar yavaş-yavaş planetimizi meydana gətirdi. Günəbaxan, beynimizdəki neyron əlaqələri hər zaman üçün təsadüfi dəyişmələrin məhsuludur...”

Bu məntiqdən kənar iddianın açıqlaması belədir: Şüursuz, cansız atomlar, təsadüfi hadisələr nəticəsində bir yerə gəldilər. Daha sonra daha bir təsadüfi hadisələr zənciri reallaşdı və bu atom birliyi zülal yaradan zavod olaraq öz-özünü təşkil etdi. Milyardlarla il davam edən təsadüflər nəticəsində bu atom birliyi görməyə, eşitməyə, eşitdiklərini və gördüklərini anlamağa, bunlardan zövq almağa, düşünməyə, əylənməyə başladı, sivilizasiyalar qurdu, binalar tikdi, sənət əsərləri meydana gətirdi. Hətta bu atom birliyi elə təsadüfi hadisələrlə qarşılaşdı ki, ən sonunda təsadüfən özünü meydana gətirən atomları araşdıracaq qədər inkişaf etdi və atom professoru oldu. Materialistlərin və darvinistlərin inancı qısaca məhz bu şəkildə yekunlaşdırıla bilər. Necə ki, “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalındakı yazının xülasəsi də bu şəkildədir.

Halbuki 20-ci əsrdə ortaya çıxan elmi tapıntılar bu inancı yıxmış, kainatın və canlılığın təsadüflər nəticəsində meydana gəlməsinin qeyri-mümkün olduğunu göstərmişdir.

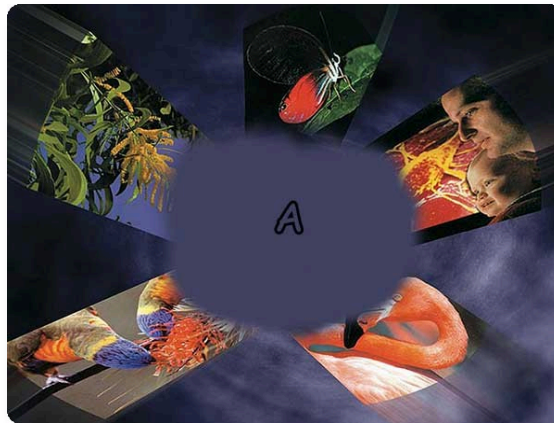
Zülallardakı dizayn

Təsadüf iddiasını yıxan elmi tərəqqinin bir hissəsi, molekulyar biologiya sahəsindədir. Bu mövzuda tək bir nümunə verəcəyik: Zülalların quruluşu.

1960-cı illərdən etibarən molekulyar bioloqlar zülalların, amin turşularının xüsusi düzlülüşləri ilə meydana gəldiklərini anladılar. Bu isə, təsadüflərlə açıqlanacaq bir vəziyyət deyildi. Bunun üzərinə bir çox təkamülçü bioloq, funksiya yerinə yetirən bir zülalın təsadüfən yaranma ehtimallarını hesablamağa başladı. Edilən hesablar, ən uyğun şərtlər nəzərə alındığında belə, zülalların təsadüflər nəticəsində yarana bilmə ehtimalının Belçikalı materialist elm adamı Ilya Prigoginenin ifadəsi ilə desək “milyardlarla il keçsə belə, yox deyiləcək qədər az” olduğunu ortaya qoydu.¹

Məsələn, təxminən 100 amin turşusundan ibarət olan çox kiçik bir zülal molekulunun meydana gəlməsini belə təsadüflərlə açıqlamaq qeyri-mümkündür. Bu kiçik zülal molekulunun meydana gələ bilməsi üçün, ilk olaraq 100 amin turşusunun aralarında peptid əlaqəsi deyilən əlaqə qurmaları lazımdır. Halbuki təbiətdə iki amin turşusunu bir-birinə bağlayan daha bir çox kimyəvi əlaqə var. 100 amin turşusundan ibarət zəncir meydana gətirmək üçün bütün əlaqələrin peptid əlaqə olma ehtimalı isə bu vəziyyətdə təxminən 1030-da 1 ehtimaldır.

İkinci olaraq, təbiətdə hər amin turşusunun aynadakı əksi kimi olan bir növü daha var. Bunlara sağ əlli və sol əlli amin turşuları deyilir. Funksiya yerinə yetirən zülallar ancaq sol əlli amin turşularından meydana gəlir. Ancaq hər iki amin turşusu növü də təbiətdə eyni sayda olur. Təsadüfi olaraq bu amin turşusu zəncirinə ancaq sol əlli amin turşularının qatılması ehtimalı isə $(1/2)^{100}$ -dür. Bu da təxminən 1030-da 1 ehtimal deməkdir.

*Necə olur ki, təsadüf bu qədər inkişaf etmiş quruluşları, insanı, quşları və ya axar suyu yaratdığı iddia edilə bilər?
Həyat mexanizmləri böyük mürəkkəbliyə malikdir...*

Üçüncü və ən əhəmiyyətli isə funksiya yerinə yetirən zülalları meydana gətirən amin turşuları, eyni sözlərin mənalı cümlə meydana gətirmələri üçün müəyyən sırada düzülmələri lazım olduğu kimi, müəyyən sıralamada düzülməlidirlər. Təbiətdə 20 bioloji amin turşusu olduğuna görə müəyyən bir yerdə müəyyən amin turşusunun olma ehtimalı $1/20$ -dir. 100 amin turşusu zəncirində 100 amin turşusunun doğru bir düzülüşlə düzülmə ehtimalı isə, 1065 -də 1 ehtimaldır. Bu astronomik böyüklükdə bir ədəddir. Burada ifadə etmək lazımdır ki, təbiətdə zülallarda istifadə edilməyən başqa amin turşuları da var. Bu amin turşuları da hesaba qatıldığına ortaya çox daha böyük bir ədəd çıxacaq.

Bütün bu şərtlər göz qarşısında saxlanıldıqda 100 amin turşusundan ibarət olan çox kiçik bir zülalın belə təsadüflər nəticəsində meydana gəlmə ehtimalı sıfırdır (10125 -də 1 ehtimal). Kainata əlavə milyardlarla il ömür verilsə bu ehtimalın reallaşa bilməsi qəti şəkildə qeyri-mümkündür. Unutmamaq lazımdır ki, DNT-nin meydana gəlməsi üçün də bənzər şəkildə qeyri-mümkün şərtlər lazım olacaq. Bundan əlavə, ən az kompleksliyə sahib olan bir hüceyrə belə ən az 100 kompleks zülal ehtiyac duyar (həm də DNT və RNT kimi digər biomolekulyar parçalara da ehtiyacı vardır). Buna görə də, bu həqiqətlərin aydın olduğu 1960-cı illərdən bu yana “təsadüf” anlayışı bioloji kompleksliliyi açıqlamaq üçün kifayət görülməməkdədir.

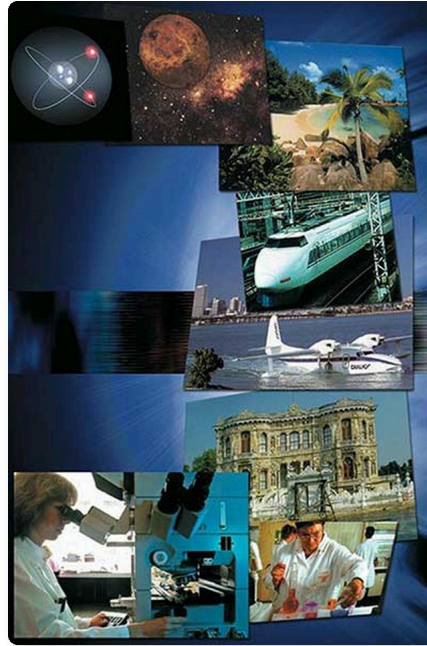
Kimya professoru Perry Reeves bu mövzunu qısaca belə açıqlayır:

“Bir insan, amin turşularının təsadüfi olaraq birləşməsindən nə qədər çox quruluş meydana gələ biləcəyini düşündükdə, həqiqətən də həyatın bu formada ortaya çıxdığını düşünmənin ağla zidd olduğunu görür. Belə bir işin reallaşmasında Böyük bir Memarın var olduğunu qəbul etmək, ağla daha çox uyğundur.”²

Reevesin də ifadə etdiyi kimi təsadüflərin zülalları meydana gətirdiyi iddiası ağıl və elmlə ziddiyyət təşkil etməkdədir. Zülallardakı qüsursuz dizayn sonsuz qüdrət sahibi Allahın əsərlərindən biridir.

Kainatdakı ehtişamlı nizam

Təsadüflərin izah olaraq kifayət görülmədiyi mövzulardan bir başqası isə kainatdakı qüsursuz nizam və tarazlığı ilə son dərəcə kompleks olan sistemlərdir. Kainatdakı bir çox xüsusiyyət, kainatın həyat üçün ən əlverişli formada yaradıldığını açıq şəkildə göstərməkdədir. Fizik dr. Karl Giberson, bu həqiqəti belə ifadə edir:

Təyyarənin, qatarın və ya tarixi bir binanın təsadüfən meydana gələ bilməyəcəyindən son dərəcə əmin olan təkamülçülər, bu quruluşlardan qat-qat mürəkkəb olan canlıların təsadüfən meydana gəldiyini iddia edə bilirlər. Əlbəttə ki, bu, məqbul sayılması mümkün olmayan bir məntiqi qətlədir.

“Son 40 ildir, fizika və kosmologiyadakı tərəqqi elm lüğətinə “dizayn” sözünü geri gətirdi. 1960-cı illərin əvvəlində fiziklər, insan həyatı üçün açıq şəkildə “incə nizam”lanmış bir kainatın örtüsünü açdılar. Kainatda həyatın var olmasının qəti qeyri-mümkün və qüsursuz bir tarazlıqdakı fiziki faktorlara bağlı olduğunu kəşf etdilər.”³

Fizika sabitlərinin, kainatın başlanğıc şərtlərinin və daha bir çox xüsusiyyətin həyatın meydana gələ bilməsi üçün diqqətli tarazlandırıqları çox açıqdır. Məsələn kainatın genişlənmə nisbəti, cazibə, elektromaqnit cazibə qüvvəsi və ya Plank sabiti kimi faktorların dəyərlərindəki çox kiçik dəyişikliklər belə həyatın meydana gəlməsini qeyri-mümkün edəcək. Bu səbəblə fiziklər bu cür faktorlara, kainatda insanın yaşamasına imkan verdikləri üçün “insani uyğunluqlar” adını verirlər. Bu faktorların bir-birləri ilə qüsursuz uyğunluq içində olmaları isə “kainatın incə nizamı” olaraq təyin olunur. Bir çox fizik bu incə nizamın təsadüfən qurulmasının qeyri-mümkün olduğu, kainatın əzəldən bəri var olan bir Yaradıcı tərəfindən meydana gətirildiyi mövzusunda həmfikirdir. Məşhur ingilis astrofizik prof. Paul Daviesin materialist elm adamı olmasına baxmayaraq söylədiyi kimi “(Kainatdakı) dizayn son dərəcə təəccüblü və təsirlidir.”⁴

Kainatın meydana gəlmə anı olan “Big Bang”da qurulan tarazlıqlar, kainatın təsadüfən meydana gələ bilməyəcəyinin göstəricilərindən biridir. Məsələn, “Science” jurnalındakı bir məqalədə bu tarazlığı belə açıqlayır:

“Əgər kainat maddəmizin sıxlığı, bir az daha çox olsaydı, o zaman Eynşteynin ümumi nisbilik qaydasına görə kainat, atom hissəciklərinin bir-birini çəkmə qüvvələri səbəbindən heç cür genişləyə bilməyəcək və təkrar kiçilərək bir nöqtəyə çevriləcəkdə. Əgər sıxlıq başlanğıcda bir azda az olsaydı, o zaman kainat son sürətlə genişləyəcək, lakin bu təqdirdə atom hissəcikləri bir-birini çəkib tuta bilməyəcək və ulduzlarla qalaktikalar heç bir zaman meydana gələ bilməyəcəkdə. Təbiidir ki, biz də olmayacaqdıq! Edilən hesablamalara görə, kainatımızın başlanğıcdakı həqiqi sıxlığı ilə kənarında meydana gəlməsi imkanı olmayan kritik sıxlığı arasındakı fərq, 1 faizin 1 kvartilyonundan azdır. Bu, ucu iti olan bir qələmi bir milyard il sonra da ucu üzərində dayana biləcək şəkildə yerləşdirməyə bənzəyir... Üstəlik, kainat genişləndikcə, bu tarazlıq daha da həssaslaşmaqdadır.”⁵

Princeton Universitetindən məşhur fizik John Wheeler də kainatdakı xüsusi olaraq yaradılmış bu nizamı belə diqqət çəkir:

“Cazibə və ya elektromaqnetizm kimi fizikadakı kiçik dəyişikliklər həyatı qeyri-mümkün hala gətirir. Həyat üçün olan lazımlılıq, kainatın təməlinəki dizaynda mövcuddur.”⁶

Məşhur ingilis riyaziyyatçı prof. Roger Penrose bizə həyatda qalma imkanı verən belə bir kainatın təsadüfən meydana gələ bilmə ehtimalını hesablamışdır. Penrose, bütün fiziki dəyişiklikləri hesaba qatmış, bunların neçə fərqli formada düzülə biləcəyini diqqətə almış və içində canlıların yaşaya biləcəyi bir mühitin meydana gəlməsinin, “Biq Bənq”ın digər ola biləcək nəticələri hansı ehtimala sahib olduğunu müəyyən etmişdir. Penrosenin tapdığı ehtimal budur: “10 üstü 10123-də 1 ehtimal!” Bu ədədin nə mənə verdiyini düşünmək belə çətinidir. Riyaziyyatda 10123 şəklində yazılan bir rəqəm, 1 sayının yanına 123 sıfır gəlməsi ilə ortaya çıxır. Bu ədəd kainatdakı bütün atomların sayının cəmindən, yəni 1078-dən belə böyükdür, astronomik bir ədəddir. Penrosenin tapdığı ədəd isə bunun daha üstündədir. Qısaca bu ədəd bizə kainatın təsadüflə açıqlanmasının qeyri-mümkün olduğunu göstərməkdədir. Prof. Penrose, ağıln sərhədlərini çox aşan bu ədəd haqqında belə izah edir:

“Bu ədəd, yəni “10 üstü 10123-də 1 ehtimal”, Yaradıcının məqsədinin nə qədər kəskin və diqqətə cəlb edici olduğunu bizə göstərməkdədir. Bu həqiqətən fəvqəladə bir ədəddir. Heç kim bunu ədəd şəklində belə yazmağı bacara bilməz. Çünki 1 rəqəminin yanına 123 sıfır qoyması lazım olacaq. Əgər kainatdakı bütün protonların və bütün neytronların üzərinə bir sıfır yazsa belə, yenə də bu ədədi yazmaqdan çox geridə qalacaq.”⁷

Qısaca elmi tapıntılar da açıq şəkildə göstərməkdədir ki, “Big Bang” partlaması ilə birlikdə kainatda ortaya çıxan bu mükəmməl nizam, Allahın yaratması ilə yoxdan var olmuşdur.

Son illərdə diqqətlərini bu mövzu üzərinə yönəldən astronomlar və nəzəri fiziklər, kainatdakı bu incə nizamın saysız nümunələrini tapmışlar. Bu elm adamlarının gəldikləri nəticəni dilə gətirən təəccüb və heyranlıq dolu ifadələrindən bir neçəsi belədir:

NASA-da astronomiya mütəxəssisi olan prof. John O’Keefe: “Biz astronomik standartlar göz önünə alındığında, olduqca çox diqqət göstərilmiş, qorunmuş və səfəqət göstərilmiş bir qrup varlığı... Əgər kainat hal-hazırkı ən həssas kəskinlikdə nizamlanmış olmasaydı heç vaxt var ola bilməzdik. Mənim fikrimə görə mövcud şərtlər, kainatın insanın içində yaşaması üçün yaradıldığını göstərir”⁸

İngilis astrofizik prof. Corc F. Ellis: “(Kainatdakı) bu kompleksliyi mümkün edən qanunlarda heyvət doğuran incə nizam görünür. Kainatda var olan bu kompleksliyin reallaşması, “möcüzə” sözünü istifadə etməməyi çox çətinləşdirir”⁹

İngilis astrofizik prof. Paul Davies: “Fizika qanunları çox üstün bir dahiliyin məhsulu kimi görünür... Kainatın bir məqsədi olmalıdır”¹⁰

“Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalının tərcüməsini yayımladığı ancaq bəzi hissələrini böyük ehtimalla qərəzli şəkildə yayımlamadığı “Science et Vie” jurnalında yer alan yazıda da, təsadüflərin yaradılışı açıqlaya bilməyəcəyi haqqında bu izahlara yer verilməkdədir:

“Açıq bu çox təəccübləndiricidir: Təsadüf necə olur bu qədər inkişaf etmiş strukturları, insanı, quşları və ya akasiyanı açıqlaya bilər? Əslində həyat mexanizmləri böyük bir kompleksliyə malikdir... Bu qədər kompleks strukturların təsadüflər nəticəsində meydana gəldiyinə necə inana bilər?”¹¹ (Məqalənin orijinalında yer alan bu cümlələr, “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalında yer almamışdır)

Nəticə

Qısaca, dövrümüzün elmi tapıntıları, kainatın və canlıların “təsadüflərin” məhsulu olmadığını, qüsursuz bir yaradılışın əsəri olduqlarını göstərməkdədir. Bu, kainatı və canlıları Allahın yaratmış olduğu həqiqətinin elmi ifadəsidir.

Yaxşı bəs niyə materialist təkamülçülər (məsələn “Cumhuriyet Bilim Teknik” jurnalı) bu açıq həqiqəti qulaqardı etməkdə, “təsadüf”ə inanma mövzusunda qərribə fanatizm və doqmatizm sərgiləməkdədir?

Bu, sahib olduqları “dünya görüşünün” nəticəsidir. Bu dünya görüşü, Allahın varlığını inkar etməyi onlara zəruri edir. Allaha inanmamaq üçün, var olan hər şeyin təsadüflərin əsəri olduğu kimi ağıl və elmdən kənar bir düşüncəyə kor-koranə inanmaqdadırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinin çatışmazlıqlarını ortaya qoyan “Not By Chance” (Təsadüflə deyil) adlı kitabın yazıçısı, biofizik professoru Lee Spetner, təsadüf anlayışının materialistlər baxımından əhəmiyyətini belə açıqlayır:

“Təsadüf nə üçün əhəmiyyətlidir? Əhəmiyyətlidir, çünki Qərb cəmiyyətinin dünyaya baxış prizmasının formalaşmasında böyük təsirə malikdir. Ateizm və insanların kosmik qəza xaricində başqa bir səbəblə meydana gəlmədiyi inancına səbəb olmuşdur. Bu inanc (darwinist düşüncəyə sahib) Qərb intellektuallarının sahib olduğu ictimai və əxlaqi dəyərlərə, dinlə əlaqədar münasibətlərinə təməl meydana gətirməkdədir.”¹²

“Not A Chance” (Təsadüf deyil) adlı kitabın yazıçısı prof. R. C. Sproul isə, materialistlərin kainatın yaradılışını təsadüflərlə açıqlamağa çalışmalarının necə böyük səhv olduğunu belə ifadə edir:

“Elm adamları təsadüfə bir güc səciyyələndirmək, fizika sahəsini sehrə buraxmış olurlar. Təsadüf (darwinistlərə görə) tək cədvəllər deyil, bütün kainatın heçlikdən ortaya çıxmasını təmin edən sehrli dəyənəkdir... Təsadüfə bir güc səciyyələndirmək, müasir elm və kosmologiyada edilən ən ciddi səhvdir. Ən

təəccüblü səhv budur. Bu ciddi bir səhvdir, çünki səhv olduğu açıq şəkildə müəyyən olan belə bir fərziyyə əgər düzəldilməzsə və ona qarşı qoyulmazsa, elmi axmaqlığa aparacaq.”¹³

Materialistlərin “təsadüf” anlayışına olan bu batil inanclarının onları apardığı nəticə isə, bu anlayışı “yaradıcıları” olaraq qəbul etmələri, yəni bütələşdirmələridir. Keçmiş dövrlərdəki bütəpərəstlərin daşdan, taxtadan düzəldilmiş totemlərə xəyali güclər səciyyələndirmələri kimi, təkamülçülər və materialistlər də “təsadüf” anlayışına xəyali güc səciyyələndirirlər. Allah, inkarçıların bu batil inancının nə qədər axmaq, ağılsızca olduğunu Quranda belə açıqlamaqdadır:

Göylərin və yerin səltənəti Ona məxsusdur. O, Özünə oğul götürməmişdir və səltənətində də şərikli olan yoxdur. O, bütün şeyləri xəlq etmiş və onlara münasib bir biçim vermişdir. Kafirilər isə Onun əvəzinə heç nəyə fayda verməyən, həm də özləri yaradılan, özlərinə nə bir zərər, nə də bir xeyir verməyə qadir olmayan, öldürməyə, həyat verməyə və yenidən diriltməyə qüdrəti olmayanları özlərinə məbud götürdülər.

(Furqan surəsi, 2-3)

Qaynaqlar

De: “Allaha qoşduğunuz şəriklərdən eləsi varmı ki, hər hansı bir məxluqu ilk dəfə yaratsın, öldükdən sonra onu əvvəlki halına qaytarsın?” De: “Məxluqu ilk dəfə Allah yaradır, öldükdən sonra onu əvvəlki halına qaytarır. Siz necə də haqdan döndərilirsiniz!” (Yunis surəsi, 34)

- 1) William A. Dembski, James M. Kushiner, “Signs of Intelligence”, Brazos Press, Michigan, 2001, səh. 10
- 2) J. D. Thomas, “Evolution and Faith”, Abilene, TX, ACU Press, 1988. səh. 81-82
- 3) K. Giberson, “The Anthropic Principle”, Journal of Interdisciplinary Studies, 9 (1997):63-90, and response by Steven Yates, səh. 91-104
- 4) Paul Davies, “The Cosmic Buleprint”, New York: Simon and Schuster, 1988, səh. 203
- 5) Bilim ve Teknik, sayı 201, səh. 16, “Science” jurnalından tərcümə
- 6) Reader’s Digest, sentyabr, 1986
- 7) Roger Penrose, “The Emperor’s New Mind”, 1989; Michael Denton, Nature’s Destiny, New York: The Free Press, 1998, səh. 9
- 8) F. Heeren, ‘Show Me God’, Wheeling, IL, Searchlight Publications, 1995, səh. 200
- 9) F. Bertola, U. Curi, “The Anthropic Principle: Laws and Environments”, Cambridge University Press, 1993, səh. 30
- 10) Paul Davies, “Superforce: The Search for a Grand Unified Theory of Nature”, (New York: Simon & Schuster, 1984), səh. 243
- 11) “Science et Vie”, aprel 2001, sayı 1003, səh. 63
- 12) Lee Spetner, “Not By Chance, Shattering The Modern Theory of Evolution”, səh. 7
- 13) R.C. Sproul, “Not A Chance, The Myth of Chance in Modern Science & Cosmology”, Baker Books, USA, noyabr 1997, səh. 10

FƏSİL
32**“SCIENTIFIC AMERICAN” JURNALININ ON BEŞ
YANILMASINA CAVAB**

Amerikanın qabaqcıl elmi jurnallarından biri olan “Scientific Americanın” 2002-ci il iyul ayı sayında maraqlı bir yazı nəşr olundu. Jurnalın redaktoru John Rennie tərəfindən yazılan yazıda, darvinist fanatizminin əhəmiyyətli nümunələri sərgilənirdi. Başlıqda və yazıda yer alan bütün təcavüzkar üslub, əslində illərdir izah etdiyimiz bir həqiqətin canlı nümunəsi idi: Darvinistlər, təkamül nəzəriyyəsinə tamamilə doqmatik bir şəkildə bağlıdır. Tənqidlərə qarşı verdikləri dözümsüz, qəzəbli və fanatik reaksiyalar, sahib olduqları doqmatizmin bir nəticəsidir.

Bu məqalədə “Scientific American”ın bəhs edilən yazısındakı yanlışmalar və yalanları araşdırılacaq .

Çətin suallardan qaçmaq

Əgər bir mövzuda, qarşı çıxdığınız bir tezisə 15 sualına cavab gətirəcəksinizsə, sualların hər birində əsaslı bir mövzunu ələ almanızı gözləmək olar. Amma əgər qarşı tərəfin həqiqi suallarını ələ almaq əvəzinə, xəyali suallar çıxarar və bunların cavabları ilə zaman sərf etsəniz, sizi izləyənlər haqlı olaraq inandırıcı olmadığınızdan şübhə edirlər. Çünki real suallarla üzləşməkdən qaçmaq, özünüzü və ya sizi izləyənləri aldatmağa çalışdığınızı göstərir.

“Scientific American” jurnalının “15 sual”ı da, tamamilə “həqiqətlərlə üzləşməkdən qaçma” üsuludur. Sualların bir neçəsi, daha ilk başda özünü bürüzə verməkdədir:

“Təkamül sadəcə bir nəzəriyyədir. Bir həqiqət və ya elmi qanun deyil.”

“Təkamül elmdən kənardır, çünki təcrübəyə və ya müşahidəyə tabe deyil. Heç vaxt müşahidə edilməmiş və əsla təkrar edilə bilməyəcək hadisələr haqqında iddialar edir.”

“Əgər insanlar meymunlardan yarandırsa, niyə hələ də meymunlar var?”

Yuxarıdakı sualların heç biri, təkamül nəzəriyyəsinə qarşı tənqidçi elm adamları tərəfindən dilə gətirilən etirazlar deyil. Darvinizmi ciddi şəkildə tənqid edən hər kəs, “nəzəriyyə” anlayışının nə mənanı verdiyini bilməkdə və keçmişdə yaşanmış hadisələrə dair elmi araşdırmaların müşahidə və təkrarlama üsulları ilə icra edilə bilməyəcəyini qəbul etməkdədir. Eyni şəkildə, insanın mənşəyi mövzusunda darvinist tezi ciddi şəkildə tənqid edən heç bir elm adamı da, “meymunlardan yarandıqsa, niyə hələ də meymunlar var” kimi gülməli etiraz qarşıya qoymamaqdadır.

Şübhəsiz məqalənin yazıçısı olan John Rennie də bunları bilir. Buna baxmayaraq yuxarıdakı üç gülməli sualı “yaradılışı müdafiə edənlərin etirazları” kimi təqdim etməsi və bunlara qənaətbəxş cavablar verdiyini düşünərək öyünməsi, Rennienin “yalandan güləşdiyini” göstərməkdədir. Əgər həqiqətən “yaradılışı müdafiə edənlərə cavab” vermək istəyirsə; heyvan filumlarının hamısına yaxın olanların necə olub kembri dövründə bir anda ortaya çıxdıqları; niyə canlıların genetik məlumatını inkişaf etdirən bir mutasiya nümunəsinə heç bir vaxt rast gəlinmədiyi; niyə Darvinə görə milyardlarla tapılmalı ara fosillərindən əsər-əlamət olmadığı kimi real suallara cavab verməlidir.

Rennienin cavablandırmağa çalışdığı və çoxu “asan sual” sayıla biləcək olan digər suallar haqqındakı həqiqətlər isə aşağıda sıra ilə ələ alınmışdır.

Təbii seleksiya haqqındakı yanlışlar I (Sual 2)

“Scientific American” jurnalının redaktoru John Rennie, 15 sualın ikincisində təbii seleksiya anlayışını ələ almaqdadır. Bunların ilkində (sual 2) təbii seleksiyanın bir tautologiya (yəni sonsuz dövr məntiqi) olduğuna etirazı cavablandırmağa çalışır. İkincisində isə (sual 11) təbii seleksiyanın mikrotəkamül (əslində təkamüllə əlaqəsi olmadığı halda bu şəkildə adlandırılan növlərə ayrılmalara) təmin edə biləcəyi ancaq makrotəkamülü təmin edə bilməyəcəyinə etirazına cavab verməyə çalışır.

İlk məqalədə Rennienin istinad verə bildiyi tək nümunə, Peter P. Grantın Qalapaqos adalarındakı alacəhrələr üzərində etdiyi məşhur müşahidələrdir. Rennie, bu nümunəni qısaca “population shifts in the wild” (təbiətdəki populyasiya dəyişmələri) olaraq təyin etməkdə və təbii seleksiyanı təkamülə dəlil saymaqdadır. Halbuki Peter P. Grantın müşahidələri, Qalapaqosdakı alacəhrə populyasiyalarının təbii şərtlərdəki dəyişmələrə görə sadəcə “dalğalandıqlarını”, yəni müəyyən bir istiqamətdə dəyişiklik keçirmədiklərini göstərmişdir. Bundan əlavə, 13 ayrı növ olaraq müəyyən olan bu alacəhrə populyasiyalarının həqiqətdə daha az sayda növə ayrıldıqlarını və bundan da əlavə, bu fərqli növlərin bir-birləri ilə birləşmə meylinə olduqlarını ortaya qoymuşdur. Bunların mənası; təbii seleksiya vasitəsi ilə Qalapaqos adalarındakı alacəhrə növləri üzərində təkamül (yəni müəyyən istiqamətdə inkişaf və yeni növ meydana gəlməsi) təmin edilə bilməməsidir.

Bioloq Jonathan Wells, “Təkamülün ikonaları” adlı əhəmiyyətli kitabında Grantın işini bütün detalları ilə ələ almış və yuxarıda ifadə etdiyimiz nəticəni gözlər önünə sərmışdir. Rennienin buna baxmayaraq hələ də ısrarla Grantın Galapagos müşahidələrinə istinad etməsi, tək sözlə çarəsizlik ifadəsidir.

Scientific American jurnalında dərc olunan yazı darvinist fanatizminin tipik nümunəsi xarakterində idi.

Təbii seleksiya haqqındakı yanlışma II (Sual 11)

Rennienin təbii seleksiya haqqındakı ikinci sualda (sual 11-də) etdiyi kiçik yayınma da maraqlıdır. Sual budur:

“Təbii seleksiya mikrotəkamülü açıqlaya bilər, amma yeni növlərin və daha üst həyat kateqoriyalarının mənşəyini açıqlaya bilməz.”

Rennienin bu suala verdiyi cavab isə, Ernst Mayrın elm dünyasının gündəminə gətirdiyi “Biocoğrafi sədd” anlayışına söykənməkdədir.

Buradakı yanlışmanı göstərmək üçün, əvvəlcə “Biocoğrafi sədd” anlayışını və bunun təməli olan “coğrafi izolyasiya”-nı ifadə etmək lazımdır: Bilindiyi kimi hər canlı növü içində, genetik variasiyadan qaynaqlanan fərqliliklər vardır. Əgər bu növə aid canlıların arasına coğrafi maneə girsə, yəni bir-birlərindən “təcrid” olsalar, o zaman bir-birindən qopmuş olan bu iki qrupun içində böyük ehtimalla fərqli variasiyalar ağırlıq

təşkil etməyə başlayar. Eyni növə aid olmalarına baxmayaraq, aralarında diqqətə çarpan morfoloji fərqlər olan bu cür variasiyalara “alt növ” adı verilir.

Rennienin bəhs etdiyi növləşmə iddiası buradan sonra dövrəyə girir. Bəzən, coğrafi izolyasiya yoluyla bir-birlərindən qopmuş olan A və B variasiyaları, bir şəkildə yenidən bir yerə gətirildiklərində, bir-birləri ilə cütləşməzlər. Cütləşmədikləri üçün də, müasir biologiyanın “növ” təyin etməsinə görə, “alt növ” olmaqdan çıxıb, “ayrı növlər” halına gəlmiş olarlar. Buna “növləşmə” (speciation) adı verilir.

Ancaq burada iki vacib məqam vardır:

Bir-birlərindən təcrid olmuş olan A və B variasiyaları, bir yerə gəldikdə cütləşməyə bilər. Amma bu fakt çox vaxt “cütləşmə davranışı”ndan qaynaqlanar. Buna görə də, əslində genetik məlumat baxımından hələ də eyni növə aiddirlər (Necə ki, bu səbəblə “növ” anlayışı biologiyada mübahisəli məsələ olmağa davam edir).

Əsas əhəmiyyətli məqam isə, “növləşmə”nin, genetik məlumat artımı deyil, əksinə genetik məlumat itkisi mənasını verməsidir. Bölünmənin səbəbi, variasiyalardan birinin və ya hər ikisinin yeni genetik məlumat əldə etmiş olmaları deyil. Belə bir genetik məlumat əlavə olunması yoxdur. Əksinə, daha əvvəldən fərqli genetik məlumatları eyni anda saxlayan populyasiya yerinə, indi genetik məlumat cəhətdən daha da azalan iki populyasiya vardır.

Bu səbəbdən Rennienin təkamül nümunəsi olaraq göstərdiyi “növləşmə”nin təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləyən heç bir tərəfi yoxdur. Çünki təkamül nəzəriyyəsi, canlı növlərinin hamısının sadədən kompleksə doğru təsadüflər yolu ilə törədiyi iddiasındadır. Buna görə də, bu nəzəriyyənin diqqətə alınması üçün, ortaya “genetik məlumatı artırıcı mexanizmlər” qoya bilməsi lazımdır. Bu mövzunu açıqladıqdan sonra, “Scientific American” redaktoru Rennienin ikinci bir yanılmasına (daha doğrusu yalanına) gələk.

Diqqət yetirənsiz, Rennie, 11 nömrəli “yaradılışa istiqamətli” sualı; “Təbii seleksiya mikrotəkamülü açıqlaya bilər, amma yeni növlərin və daha yuxarı həyat kateqoriyalarının mənşəyini açıqlaya bilməz” deyər soruşur. Yeni sualda, həm növlərin, həm də, “daha yuxarı həyat kateqoriyalarının” mənşəyindən danışır.

Halbuki cavabda yalnız növlərin mənşəyindən bəhs edilir! (O da yuxarıda açıqladığımız kimi etibarsız izahdır). Rennie növdən daha üst kateqoriyalar olan cins, ailə, dəstə, sinif və ya filum kimi kateqoriyaların mənşəyindən heç danışmır, bu mövzuda izah vermir.

Bu üslub böyük ehtimalla diqqətsiz oxucuları razı salmağa çalışır: Yalnız “15 sual”ı oxuyub, altındakı uzun (amma boş) cavabları oxumaqdan qaçan oxucular, Rennienin bütün bu suallara həqiqətən cavab verdiyini düşünəcəklər.

Darvinizmin müdafiəçilərinin bu cür üsulları istifadə etmələri, nəzəriyyənin nə cür böyük çıxılmaz vəziyyətdə olduğunu bizə bir daha göstərməkdədir.

Rennienin təbii seleksiya mövzusunda yazdığı son izah isə, təbii seleksiya xaricində də təkamül mexanizmləri ola bilər. Bu mövzuda verdiyi tək nümunə, təkamülçülərin mitoxondrinin mənşəyi mövzusunda uzun müddətdir dilə gətirdikləri bir fərziyyədən ibarətdir. Özü fərziyyə olan təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləmək üçün dəlilə deyil fərziyyəyə müraciət etmək, şübhəsiz ancaq təkamülçülərin ümitsizliyinin bir göstəricisi ola bilər.

İnsanın mənşəyi haqqındakı yanılma (Sual 3)

John Rennie yazısındakı 3-cü sualda insanın mənşəyinə də toxunmaqda və belə yazmaqdadır:

Təkamül, insanın bilinən ilk ataları (təxminən 5 milyon il əvvəl) ilə anatomik tərəfdən müasir insanların (təxminən 100.000 il əvvəl) ortaya çıxması arasında, insanabənzər varlıqlardan ibarət olan ardıcılıq tapılmasını və bunların gedərək daha az meymunabənzər və daha müasir strukturlara sahib olmasını nəzərdə tutur. Və necə ki, fosil qeydləri də bunu göstərməkdədir.

Halbuki təkamülçülərin, keçmişdə yaşamış canlıları nəzəriyyələrinə görə arxa-arkaya düzə bilmələri, bu canlıların gerçəkdə belə bir təkamül keçirdiklərini göstərməz. Necə ki, John RENNİENİN həmkarı olan “Nature” jurnalının redaktoru Henry Gee də eyni fikirdədir. Gee 1999-cu ildə çap edilən “In Search of Deep Time” adlı kitabında “insanın təkamülü ilə bağlı 5-10 milyon il əvvələ aid olan bütün fosil dəlillərinin kiçik bir qutuya sığışa biləcək qədər az olduğunu” söyləyir. Geenin bundan gəldiyi nəticə maraqlıdır:

“Ata-nəvə əlaqələrinə söykənən insan təkamülü sxemi, tamamilə həqiqətlərin sonrasında yaradılmış insan icadıdır və insanların ön mühakimələrinə görə formalaşmışdır... Bir qrup fosili götürmək və bunların qohumluq zəncirini əks etdirdiklərini söyləmək, test edilə bilən elmi fərziyyə deyil, amma gecə nağılları ilə eyni dəyəri daşıyan bir iddiadır, əyləndirici və hətta bəlkə istiqamətləndiricidir, amma elmi deyil.”¹

John RENNİENİN yazdıqlarını araşdırdıqca, təkamülün bir “gecə nağılı” olduğu daha da yaxşı ortaya çıxmaqdadır.

Elm adamlarının təkamülə olan inancı haqqındakı yanlışma (Sual 4)

John RENNİENİN Darvinizmi müdafiə etməyə çalışarkən qarşıya qoyduğu bir başqa izah, təkamül nəzəriyyəsinin elm dünyasında yaygın olaraq qəbul görüldüyü istiqamətindədir.

Bir nəzəriyyənin yaygın olaraq qəbul görülməsinin ümumiyyətlə iki fərqli səbəbi ola bilər: Ya bu fikri sübut edən bir çox dəlil var, ya da sistem insanlara bu fikri bir formada təlqin etməkdədir. Təkamül nəzəriyyəsinin arxasındakı “məşhur elmi dəstək” hekayəsində də ikinci vəziyyət keçərlidir. Akademik dünya, elmi materialist fəlsəfə ilə eyni zənn edən böyük yanlışmanın təsiri altındadır və bu dünyanın liderləri, bu yanlışmanı digər elm adamlarına təlqin etməkdədirlər. Təkamülə qarşı çıxmaq, elmə qarşı çıxmaq kimi göstərilirsə, elm adamları bu mövzuda necə azad şəkildə tənqid edə bilərlər?

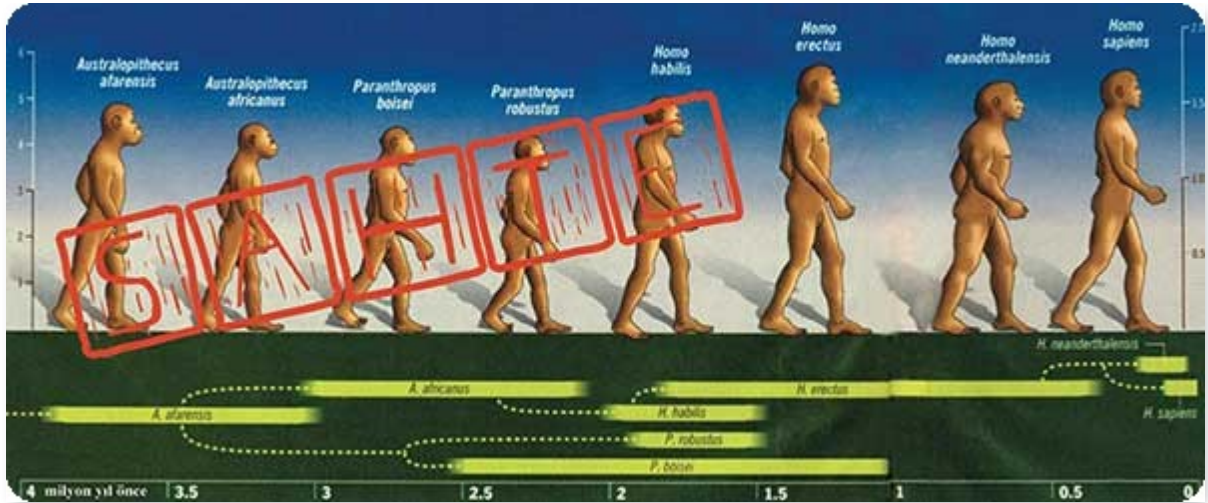
Əslində John RENNİENİN şəxsən öz yazısı, təkamül mövzusunda fikri diktatorluğun izlərini daşımaqdadır. Rennie yazısının başlığında yaradılışı “axmaqlıq” olaraq göstərməkdədir. Elmi jurnal bu mövzuda belə bir başlıq istifadə edirsə, o mövzunun azad müzakirə zəminində müzakirə edildiyi deyilə bilərmi? Rennie jurnalın təqdimat yazısında daha da aqressivləşərək və yaradılışı müdafiə etməyin “düz dünya kosmologiyası”nı müdafiə etmək qədər elmdən kənar olduğunu söyləməkdədir. Darvinizm mövzusunda bu cür böyük fanatizm sərgiləyən insanların idarə etdiyi elmi jurnalların bu mövzuda obyektiv olduqları düşünülə bilərmi? Bu cür böyük fikri təzyiq mühitində, məqalələrini elmi jurnallarda yayımlatmaq məcburiyyətində olan elm adamları necə darvinizmi tənqid edə bilərlər? Neçə adam “kral çılpadır” deməyi gözə ala bilər?

John RENNİENİN məqaləsində yer alan və təhsil səviyyəsi artdıqca yaradılışa olan inancın azaldığını göstərən tablo da (səh. 65), darvinist düşüncə diktatorluğunu ifadə etməkdən başqa bir məna ehtiva etməməkdədir. Universitetlərin doqmatik darvinistlər tərəfindən nəzarət edildiyi təhsil sisteminin darvinist fərdlər yetişdirməsindən daha təbii bir şey ola bilməz.

Ancaq elmin gözəl tərəfi, təzyiqlərin uzun müddətdə müvəffəqiyyətsiz olmalarıdır. Darvinizm məbədinin çatlamaqda olan təməlləri, azad elmin yaxında bu doqmanı tamamilə yıxacağının xəbərçisidir.

Sitatların təhrif edilməsi iddiası (Sual 5)

John Rennie oxucularının yaddaşından darvinizmlə bağlı bütün şübhələri silə bilmək üçün məşğul olarkən, yaradılışı müdafiə edənlərin təkamülçülərin gətirdiyi sitatları gündəmə gətirməkdə və bu sitatların həmişə təhrif edildiyini iddia etməkdədir.

Qəzet və jurnallarda tez-tez görməyə öyrəşdiyimiz bu rəsmlər heç bir şəkildə elmi deyildir. Yalnız təkamülçülərin xəyallarını əks etdirir.

Halbuki həqiqət daha fərqlidir. Yaradılışı müdafiə edənlər təkamülçülərdən sitat gətirərkən bu insanların təkamül əleyhinə olduqlarını iddia etməməkdədirlər. Stephen Jay Gould, Alan Feduccia ya da Henry Gee... Bu elm adamlarının “təkamül əleyhinə” olduqlarını kimsə iddia etməməkdədir. Amma bu və bənzəri bir çox təkamül yanlısı elm adamı, təkamül nəzəriyyəsinin çatışmazlıqlarını görmüş və bunları dilə gətirmişlər. Bu mövzudakı sitatlardan istifadə edilməsindən daha təbii bir şey ola bilməz.

Bu sitat bolluğunun səbəbi isə, təkamül nəzəriyyəsinin fərziyyələr toplusu olmasıdır. Ortada təkamül lehinə konkret dəlillər olmadığı üçün, təkamülçülər demək olar hər mövzuda fərziyyə uydururlar. Fərziyyələr əldəki məlumatlara uyğun gəlmədiyi üçün də həmişə yeni fərziyyələr uydurmaqda və bu vəziyyət müxtəlif elm adamları tərəfindən ifadə edilməkdədir.

Həyatın mənşəyi və John Rennienin çırpınışları (Sual 7)

Daha əvvəlki 6 sualda dilə gətirdiyi fərziyyələrdən sonra John Rennie 15 problemin 7-cisində nəhayət həqiqətdən əhəmiyyətli mövzuya əl atmaqdadır: Həyatın mənşəyi. İlk canlı necə ortaya çıxmışdır?

Bu sual qarşısında Rennienin təkə etdiyi şey, Aleksandr Oparindən (1920-ci illərdən) bu yana təkamülçülər tərəfindən irəli sürülən ssenarini bir neçə cümlə ilə yekunlaşdırmaqdan ibarətdir. “Həyatın mənşəyinin hələ də sirr olduğunu” qəbul etdikdən sonra, Rennie ssenarini bu şəkildə inandırıcı olmağa çalışmaqdadır:

“...Amma biokimyacılar, ibtidai nuklein turşularının, amin turşularının və həyatın digər elementlərinin öz-özünə yarana biləcəklərini və özünü köçürən, özünə kifayət edən qruplar şəklində təşkil edə bildiklərini göstəriblər və hüceyrəvi biokimyanın təməllərini atıblar.”

Rennie həyatın mənşəyi kimi kritik bir mövzunu bu cür səthi izah etməkdə haqlıdır; çünki detala girmə imkanı yoxdur. Yuxarıdakı cümləni bir az geniş ələ alsaq, Rennienin iddiasının tamamilə həqiqətdən kənar olduğunu görürük:

Əvvəlcə, “ibtidai nuklein turşularının, amin turşularının və digər elementlər”in ibtidai yer atmosferində necə meydana gəldiyi sualı, Rennienin iddiasının əksinə, təkamülçülər üçün böyük çıxılmaz vəziyyətdir. Bu problemin Stanley Millerin rəhbərlik etdiyi ibtidai atmosfer təcrübələri ilə həll edildiyini hesab etmişdilər, ancaq 1970-lərin sonundan etibarən ibtidai atmosferin metan-ammonyak əsaslı olmadığı, bol miqdarda oksigen ehtiva etdiyi aydın olmuş və bu səbəblə amin turşuları kimi ən sadə orqanik molekulların belə ibtidai atmosferdə sintez edilməsinin qeyri-mümkün olduğu ortaya çıxmışdır.

Əgər nuklein turşuları və ya amin turşuları kimi sadə elementlərin hər hansı bir formada ibtidai atmosferdə sintez edildiyini (və ya Rennienin yuxarıdakı sətirələrindən sonra iddia etdiyi kimi xarici kosmosdan gəldiklərini) fərz etsək belə, bu fərziyyə təkamül nəzəriyyəsinə heç bir şey qazandırmamışdır. Çünki məsələ, bu sadə üzvi birləşmələrin, fəvqəladə kompleksliyə və genetik məlumatla sahib olan canlı hüceyrəsinə necə çevrildiyidir. Rennienin iddiasının əksinə, sadə molekulların “öz-özünü təşkil edərək” özünü köçürən və özünə kifayət edən (yəni canlı) orqanizmlərə çevrildiyi əsla müşahidə edilməmiş, bunun mümkün olduğunu göstərən ən kiçik bir müşahidə, təcrübə və hətta nəzəri izah belə edilə bilməmişdir.

Qısaca Rennienin təkamül nəzəriyyəsinin həyatın mənşəyi mövzusunda böyük çıxılmaz vəziyyətini ört-bas etmək üçün etdiyi izah heç bir dəyər daşıymamışdır. Rennienin bu mövzunun sonunda yazdığı aşağıdakı sətirələr isə, həm bu məğlubiyyəti etiraf etməsi həm də yaradılış qarşısındakı ön mühakiməsini göstərməsi baxımından maraqlıdır:

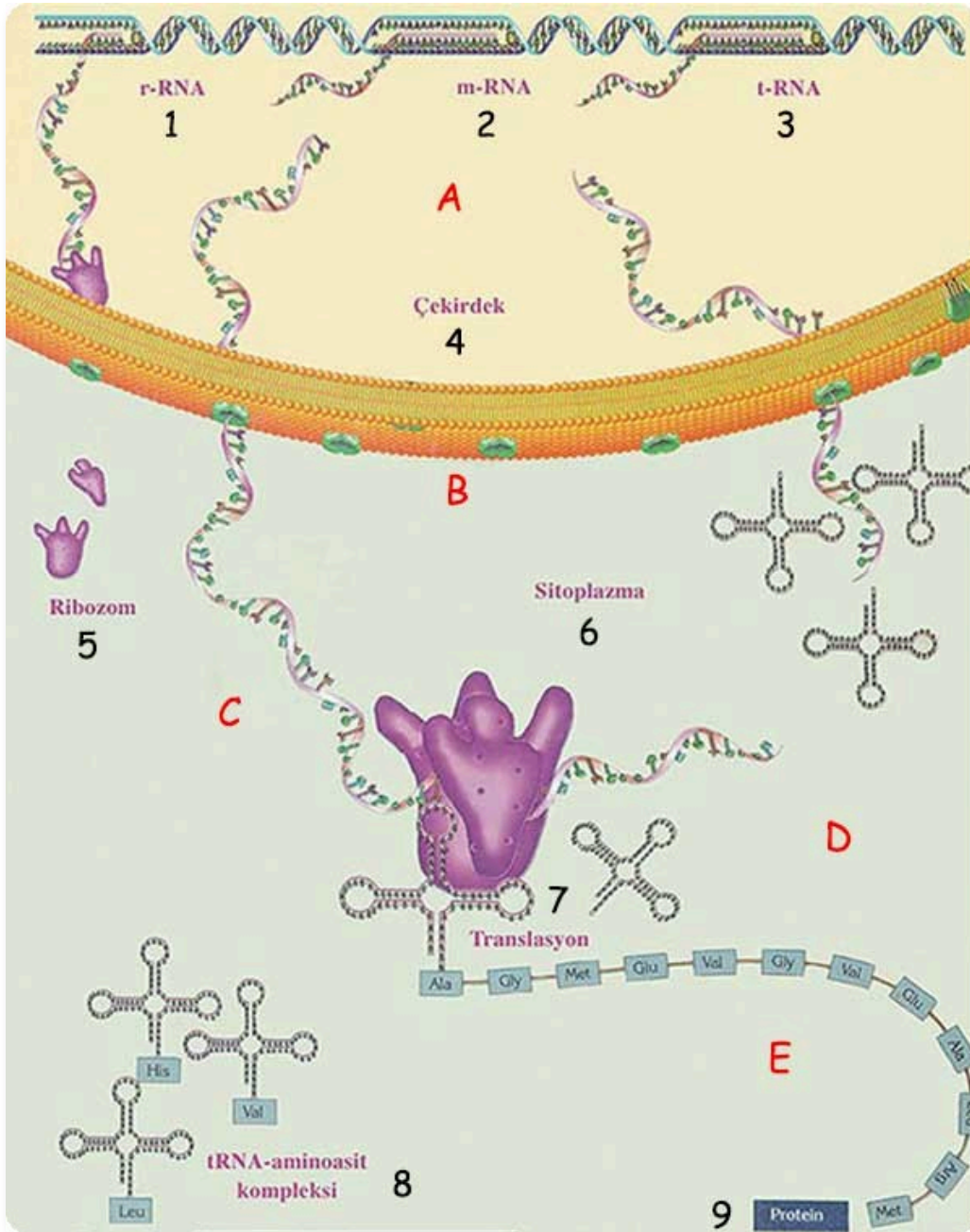
“Yaradılışı müdafiə edənlər bəzən elmin həyatın mənşəyini açıqlamaqda mövcud yetərsizliyinə işarə edərək bütün təkamülü etibarsız etməyə çalışmaqdadırlar. Ancaq əgər dünyadakı həyatın təkamül olmayan bir mənşəyi olsaydı (məsələn, ilk hüceyrələri milyardlarla il əvvəl yadplanetlilər gətirmiş olsaydılar) belə, təkamül yenə də saysız mikrotəkamül və makrotəkamül çalışma ilə güclü şəkildə sübut edilmiş olacaqdı.”

Bu sətirləri analiz etdiyimizdə maraqlı həqiqətlərlə qarşılaşırıq:

Diqqət yetirilsə Rennie təkamül nəzəriyyəsinin həyatın mənşəyini açıqlaya bilmədiyini qəbul etməkdə, ancaq bunun “hələlik” olduğunu ifadə etməkdədir. Yəni, gələcəkdə bir gün bu mövzuda təkamül lehinə tapıntılar əldə ediləcəyini ümid etməkdədir. Bu şəkildə gələcək üçün görüş təyin etmək, təkamül nəzəriyyəsinə olan inancın, elmi tapıntılardan deyil, fəlsəfədən qaynaqlandığını göstərir. Rennienin bu yanaşması, Karl Marksın nəzəriyyələrinin mövcud sosial və siyasi məlumatlara uyğun gəlmədiyini görən, amma buna baxmayaraq gələcəkdə bir gün o gözlənilən “proletariya inqilabı”nın reallaşacağına inanan doqmatik Marksistdən fərqli deyil.

Rennie həyatın mənşəyinin yaradılışla açıqlana biləcəyini, elmin bu nəticəyə varla biləcəyini qəbul etməkdə, ancaq nədənsə bu yaradılışın qaynağı olaraq yadplanetliləri göstərməkdədir. “Yadplanetlilər” tezi Rennienin məqaləsinin bir yerində daha (Sual 3-ün cavabında) keçməkdədir. Maraqlı olan isə, “yadplanetlilər” tərəfindən edilmiş dizaynın varlığına ehtimal tanıyan Rennienin, bir Yaradıcının müdaxiləsini qəti olaraq rədd etməsidir. Bu da Rennienin darvinizmə olan bağlılığının və yaradılış həqiqətinə olan reaksiyasının, həqiqətdə fəlsəfi ön mühakimələrindən qaynaqlandığını göstərməkdədir.

Rennienin həyatın mənşəyində yaradılış ola biləcəyini qəbul etməsi, ancaq daha sonrakı təbiət tarixi boyunca bunun varlığını rədd etməsi də yenə tamamilə ön mühakiməli və elmi dayağı olmayan bir mövqedir. Çünki həyatın mənşəyində ortaya çıxan yaradılış həqiqəti qədər, digər bir çox kompleks orqanik sistemin mənşəyində də açıq yaradılış dəlilləri vardır. Rennienin bunları qulaqardı edə bilmək üçün, “qüvvətli şəkildə təsdiq edilmiş” kimi oxuculara təsir edici ifadə qəlibləri istifadə etməsi, problemi həll etməməkdədir.

A- DNT-nin mənalı zənciri üzərindən mRNT sintez olunur. B- mRNT nüvə pərdəsindəki porlardan sitoplazmaya, yəni ribosomlara daxil olur. C- mRNT ribosomların kiçik alt vahidinə yerləşir. D- tRNT ilə amin turşuları ribosoma gətirilir. Amin turşuları tRNT-lərlə bağlanarkən özlərinə məxsus fermentlər tərəfindən aktivləşdirilir, həmçinin ATF enerjisindən istifadə olunur. E- Ribosomlarda kodonlarla antikodonlar arasında zəif hidrogen bağları qurulur və daşıyan amin turşuları bir-birinə peptid bağı ilə bağlanaraq polipeptid əmələ gətirilir.

Renniedən Dawkins tərzli kiçik oyunlar (Sual 8)

Təkamül nəzəriyyəsinin ən böyük yanılması, canlıları şüursuz təbiət mexanizmlərinin məhsulu saymasıdır. Rennie 8-ci sualda bu etirazı cavablandırmağa çalışmış, ancaq öz adına məyus olmuşdur. “Canlılıqdakı komplekslik təsadüflərlə açıqlana bilməz” etirazına qarşı Rennienin “cavabı” bu şəkildədir:

“Təsadüf təkamüldə bir rol oynayır (məsələn, təsadüfi mutasiyalar yeni xüsusiyyətlərin meydana gəlməsinə yol verə bilərlər), amma təkamül, orqanizmləri, zülalları və ya digər qrupları meydana gətirmək üçün sadəcə təsadüfə söykənməz. Tam əksinə; təkamülün təməl mexanizmi olan təbii seleksiya, “istənilən”

(adaptasiya təmin edən) xüsusiyyətləri qorumaq və “istənməyən” (adaptasiya təmin etməyən) xüsusiyyətləri ələmək yolu ilə təsadüfi olmayan bir dəyişiklik təmin edər.”

Bu bir cavab deyil, çünki onsuz da hər kəs bunu bilir. Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlılar “təsadüflər” (mutasiyalar) və bunların faydalı olanlarını seçdiyi fərz edilən “təbii seleksiya” vasitəsi ilə yaradılmışdır.

Məsələ budur: Təbii seleksiya şüurlu mexanizm deyil. Buna görə də, bu yolla əgər təsadüfi dəyişiklik seçiləcəksə, bunun orqanizmə mütləq diqqətə çarpan üstünlük təmin etməsi lazımdır. Ancaq canlılardakı bir çox kompleks orqan, əskiksiz olmadıqları müddətcə üstünlük təmin etməz. Bu səbəbdən təbii seleksiya vasitəsi ilə bunlara istiqamətli seçmə edilməsi mümkün deyil. Qaldı ki, həyatın mənşəyi mövzusunda, ortada bir canlılıq və dolayısıyla rəqabət olmadığı üçün, təbii seleksiya yoxdur.

Rennie təkamül nəzəriyyəsinin bu böyük çıxılmaz vəziyyətini tamamilə gizlətməyə çalışmaqda, bunun üçün də Richard Dawkinsi kimi uşaq aldatma üsulundan istifadə etməkdədir. Verdiyi nümunə, 13 hərfdən ibarət olan “TOBEORNOTTOBE” (OLMAQYADAOLMAMAQ) ifadəsinin, bir seleksiya üsulu nəticəsində, kompüter tərəfindən 336 sınaqda yaradılmasıdır.

Təkamülçülər bu nümunələrə həqiqətən inanırlarmı, yoxsa mövzunu kifayət qədər araşdırmamış oxucular qarşısında vəziyyəti xilas etmək üçün məcburi olaraq bunları istifadə edirlər? Bu nümunənin çox açıq yanıltma olduğu ortadadır. “TOBEORNOTTOBE” ifadəsini meydana gətirən kompüter, bu ifadəni meydana gətirmək üçün proqramlaşdırılmışdır. Ən sonda gəlinən nəticə, əvvəldən müəyyən olub. Proqram 13 xanalıq boşluqlara hərfləri təsadüfi qoymaqda, amma lazımlı hərf əvvəldən təyin olunmuş olan qəlibə oturduğunda, bunu seçməkdədir. Yəni ortada hələ “TOBEORNOTTOBE” ifadəsi yox ikən, ilk hərfin T olması lazım olduğunu bilir və oraya T gəldiyində bunu seçib sabitləyir.

Qısaca ortada əvvəldən təyin olunmuş bir plan və bu plana görə şüurlu olaraq işləyən bir seçmə mexanizmi vardır.

Halbuki təkamül nəzəriyyəsi, canlıların əvvəldən təyin olunmuş bir plan olmadan və şüursuz bir seçmə mexanizmi ilə meydana gəldiyini müdafiə etməkdədir. Yəni Rennienin verdiyi nümunə, mövzu ilə tamamilə əlaqəsizdir.

Termodinamikanın ikinci qanunu haqqındakı yanılmalar (Sual 9)

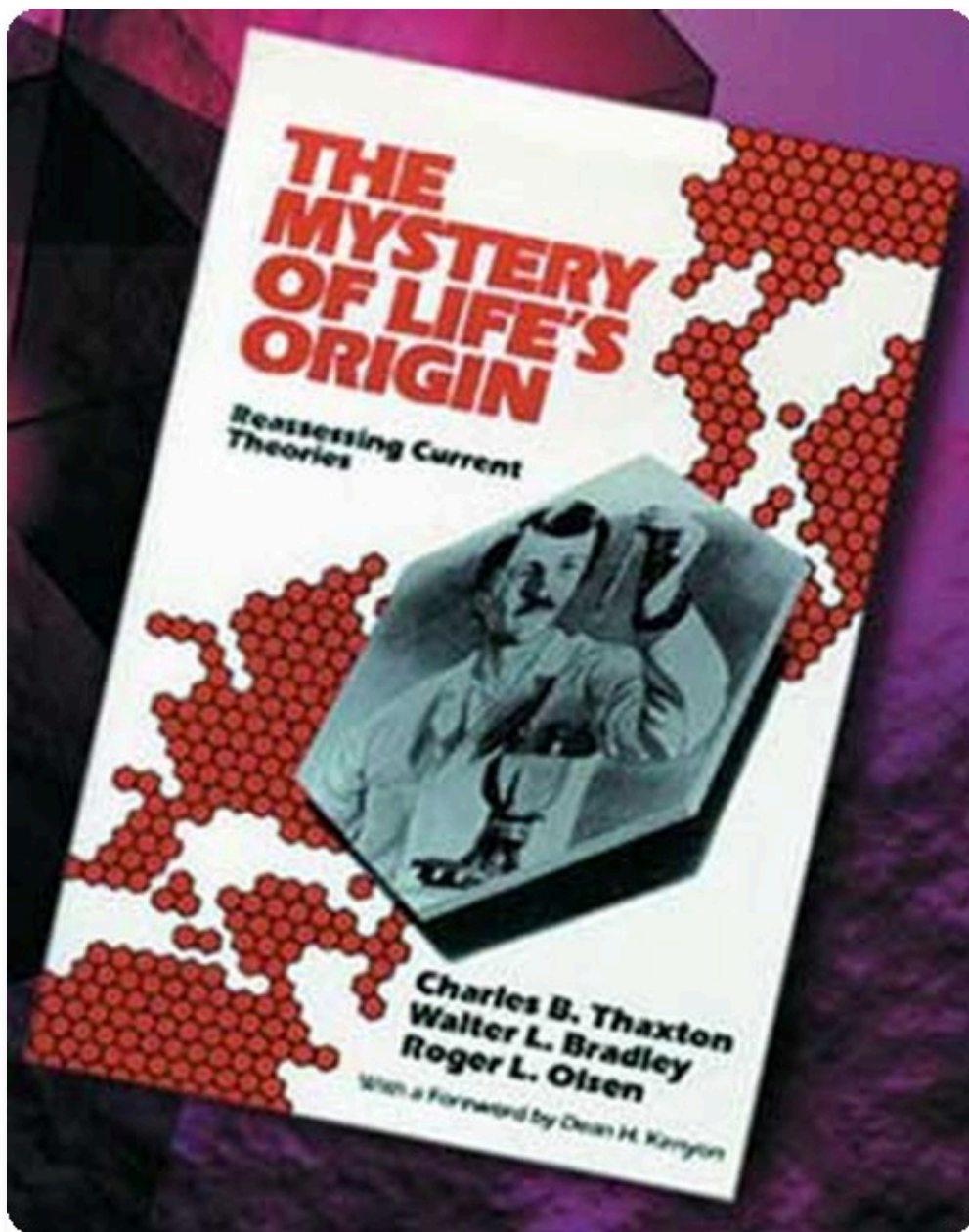
Təkamülçülərin termodinamika mövzusunda iddiaları klassik bir neçə yanılmaya və yalana söykənir və John Rennie də bunları təkrarlamışdır.

İlk yanılma, “nizamlı” (ordered) quruluşlar ilə mütəşəkkil strukturlar arasındakı fərqi qulaqardı edilməsidir. Rennie mineral kristallarını və qar dənələrini nümunə verməkdə və bunların “kompleks” quruluşunun təbii mərhələ ilə öz-özünə yarandığını ifadə etməkdədir. Halbuki bu strukturlar “kompleks” deyil, “mütəşəkkil”dir.

Bunu belə bir nümunə ilə açıqlaya bilərik. Dəniz kənarında düz bir qum düşünün. Güclü bir dalğa sahilə vurduğunda, bu qumda bəzi böyüklü kiçikli qum təcikləri, qumda dalğalanmalar meydana gətirir. Bu bir “tənzimləmə” əməliyyatıdır: Dəniz sahili açıq bir sistemdir və içəri doğru enerji axışı (dalğa) qum başlanğıcdakı cansıxıcı görünüşünü sadə şəkillərə sala bilər. Termodinamika burada əvvəlkinə görə bir nizam meydana gətirə bilər. Lakin bunu ifadə etmək lazımdır ki, eyni dalğalar dəniz sahilində qumdan bir qala düzəldə bilməzlər. Əgər qumdan düzəldilmiş bir qala görsək, bunu birinin etdiyindən əmin olarıq. Çünki qala “mütəşəkkil” bir sistemdir. Yəni müəyyən bir dizayna və məlumat məzmununa (informasiyaya) malikdir. Şüurlu biri tərəfindən planlı şəkildə, hər parçası düşünülərək düzəldilmişdir.

Amerikalı elm adamları Thaxton, Bradley və Olsen “The Mystery of Life’s Origin” (Canlılığın mənşəyinin sirri) adlı kitabında, nizamlı sistemlər ilə mütəşəkkil sistemlər arasındakı fərqi və təkamülçülərin bunu qarışdırma yanılmasını belə açıqlayırlar:

“...Prigogine, Eigen və digərləri buna bənzər “öz-özünə tərtib olmanın üzvi kimyanın əsası ola biləcəyini irəli sürürlər və bunun da canlı sistemlər üçün lazımlı olan son dərəcə kompleks molekulaları açıqlaya bilmə potensialına sahib olduğunu iddia edirlər. Lakin bu paralelliklər həyatın mənşəyi sual ilə əlaqəsizdir. Bunun əsas səbəbi, bunların nizam və kompleksliyi seçməyi bacara bilməmələridir.”²

...Prigojin, Aygen və başqaları buna bənzər bir «öz-özünə təşkil olunma»nın üzvi kimyanın əsası ola biləcəyini irəli sürürlər və bunun canlı sistemlər üçün lazım olan son dərəcə mürəkkəb molekulaları izah edə bilmə potensialına malik olduğunu iddia edirlər. Lakin bu paralellər həyatın mənşəyi sualı ilə əlaqəsizdir. Bunun əsas səbəbi onların nizam ilə mürəkkəbliyi ayırd etməkdə aciz olmalarıdır.

John Rennie'nin açıq sistemlər haqqındakı iddiası da klassik təkamülçü yanlışdır. Kənardan enerji alan açıq sistemlərdə entropiya azalması ola bilər, amma yuxarıda ifadə etdiyimiz kimi “nizamlılıq” təmin edə bilər, “təşkilat” təmin edə bilməz. Təşkilatlı təmin edilməsi üçün, bu xam enerjini istifadə edilə bilən hala gətirəcək xüsusi mexanizmlər lazımdır. Məsələn bir avtomobilin, benzindəki enerjini işə çevirməsi üçün mühərrikə, transmissiya sistemlərinə və bunları idarə edən idarə mexanizmlərinə ehtiyac vardır. Belə bir enerji çevirici sistem olmasa, avtomobilin benzindəki enerjini istifadə edə bilməsi mümkün olmayacaq.

Eyni vəziyyət canlılıq üçün də keçərlidir. Canlılığın enerjini günəşdən aldığı doğrudur. Lakin Günəş enerjisi, ancaq canlılardakı fəvqəladə komplekslikdəki enerji çevirmə sistemləri (məsələn bitkilərdəki

fotosintez, insan və heyvanlardakı həzm sistemləri) sayəsində kimyəvi enerjiyə çevrilə bilməkdədir. Məsələn, mədəsi və bağırsaqları olmayan bir insan ən kalorili qidaları da yesə bu qidalardakı enerjini istifadə edə bilməz və ölür. Bu cür enerji çevirmə sistemləri olmasa heç bir canlı varlığını davam etdirə bilməz. Günəşin də enerji çevirmə sistemi olmayan canlı ya da cansız varlıq üçün, yandırıcı, pozucu və parçalayıcı enerji qaynağından başqa mənası yoxdur.

Mutasiyalar (Sual 10)

Bu sualda John Rennie təkamül nəzəriyyəsinin ən fundamental problemlərindən birinə cavab vermiş kimi görünməyə çalışmaqdadır. Problem, mutasiyaların canlıların genetik məlumatını heç bir vaxt artırmamalarıdır. Rennie, bunun əksini iddia etməkdə, mutasiyaların genetik məlumat artımı (səbəbindən təkamül) təmin edə biləcəyini irəli sürməkdədir. Bunun ciddiyyə alınma bilməsi üçün isə əlbəttə nümunə lazımdır. Amma, Rennienin verdiyi nümunələr keçərli deyil.

Rennienin ilk nümunəsi bakteriyaların antibiotik müqavimətidir. Bu mövzu təkamülçü ədəbiyyatın ən məşhur nümunələrindən biridir. Ancaq təkamülçülər bu mövzuda yanıllamaqdadırlar. Bakteriyalar antibiotiklərə bəzən mutasiyaların təsiri ilə müqavimət göstərə bilirlər amma bu mutasiyalar bakteriyalara yeni genetik məlumat təmin etməməkdə, əksinə bunlarda quruluş olaraq degenerasiyaya səbəb olmaqdadır. İsraili biofizik dr. Lee Spetnerin çox detallı olaraq açıqladığı “streptomisin” immunitetində olduğu kimi: Bəzi bakteriyaların “streptomisin”ə qarşı immunitet qazanmaları, ribozomlara təsir edən və quruluş olaraq məhv edən bir mutasiyadan qaynaqlanmaqdadır. Bu mutasiya antibiotik immuniteti mövzusunda bakteriyaya fayda təmin etsə də, həqiqətdə ribozomun funksiyasını azaldan genetik məlumat itkisidir. Spetnerin ifadə etdiyi kimi, bu kimi mutasiyalar təkamül nəzəriyyəsinin ehtiyac duyduğu mutasiyalar deyil (Spetner, “Not By Chance”, 1997).

Renninin mutasiyalara dair ikinci nümunəsinin etibarsızlığı artıq öz sətirlərindən başa düşülür:

“Məsələn meyvə milçəklərində “Antennapedia” adı verilən mutasiya, ayaqların normalda antenaların olduğu yerdən çıxmasına səbəb olmaqdadır. Bu anormal orqanlar funksional deyillər amma varlıqları, bizlərə genetik səhvlərin, təbii seleksiyanın istifadə üçün test edə biləcəyi kompleks strukturlar yarada biləcəklərini göstərməkdədir.

Bəzi mutasiyaların canlılar üzərində böyük morfoloji dəyişikliklər meydana gətirdiyini hər kəs bilir və bunun tək başına təkamül nəzəriyyəsinə qazandırdığı heç bir şey yoxdur. Sual budur: Bu mutasiyaların səbəb olduğu morfoloji dəyişikliklər canlılara yeni və faydalı xüsusiyyətlər qazandırır? Xeyr. Belə bir nümunə yoxdur. Necə ki, Rennie də bunu etiraf etməkdə və bu etdiyi mutasiyanın milçəklərin funksional olmayan (yəni şikəst) və normalda antenaların olması lazım olan yerdən çıxan ayaqlar verdiyini söyləməkdədir. Canlıları şikəst edən bir mərhələnin onları təkamülləşdirdiyinə necə inanıla bilər? Və John Rennie bunu necə olub ki, təkamülə dəlil olaraq qarşıya qoymaqdadır? Açıq bu suallara cavab tapmaq çox çətindir.”

Rennienin mutasiya ilə əlaqədar son bəndində, nöqtə mutasiyalardan daha böyük genetik dəyişikliklərdən bəhs olunur. Ancaq problem yenə də eynidir: Bu dəyişikliklərin canlılardakı müsbət genetik məlumatlar təmin etdiyi heç vaxt müşahidə edilməmişdir. Rennie bu dəfə misal gətirməyə çalışmadı.

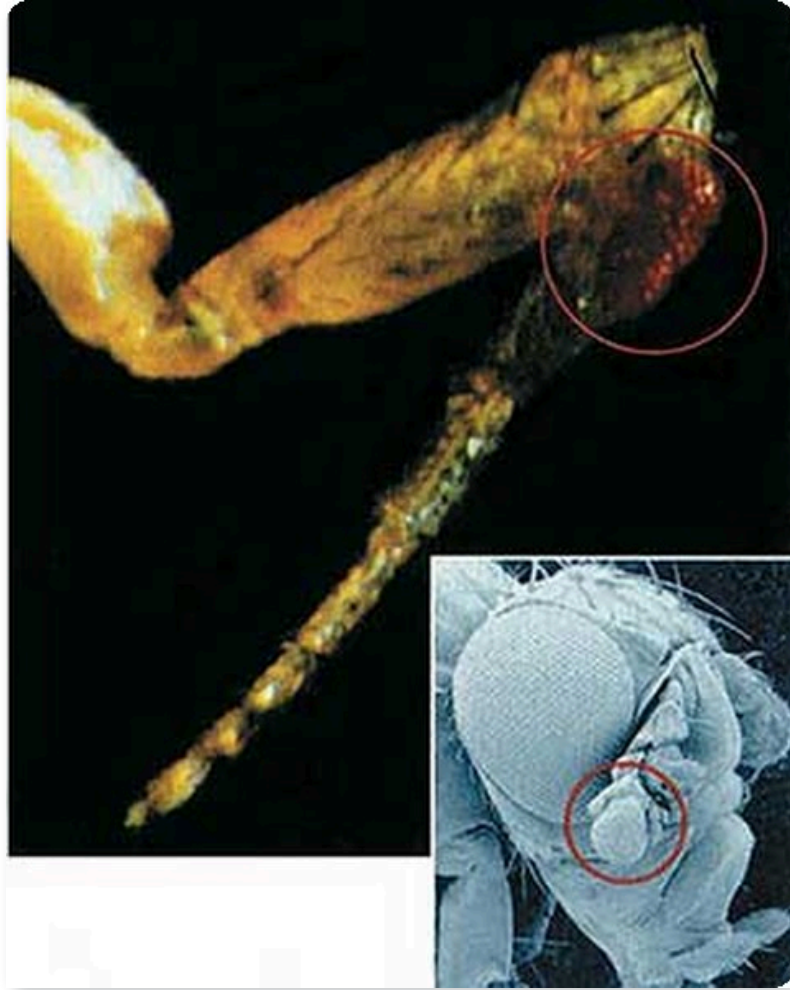
Qlobin mövzusunda izahı isə, təkamülçü fərziyyəni köçürməkdən ibarətdir. Bu spekulyasiya, fərqli canlıların müqayisəli DNT analizlərindən yola çıxılaraq, bunların qlobin quruluşu arasında təkamül əlaqəsi qurulmasıdır. Diqqət yetirilsə burada açıq bir “sonsuz dövr məntiqi” var: Müqayisəli DNT analizlərindən yola çıxılaraq qurulan təkamül qohumluqlar, canlıların ortaq atadan gəldikləri fərziyyəsinə söykənməkdədir. Buna görə də, onsuz da təkamülün doğru olduğu fərz edilərək qurulan bu nəzəri qohumluqları təkamülə dəlil olaraq göstərmək, eyni iddianı tərsdən ifadə etməkdən başqa bir şey deyil.

Ara formalar problemi (Sual 13)

John Rennie 15-ci sualda təkamül nəzəriyyəsinin ən böyük çıxılmaz vəziyyətlərindən biri olan ara formaların yoxluğu mövzunu ələ almağa çalışmış, ancaq digər mövzularda olduğu kimi burada da qənaətbəxş cavab verə bilməmiş, sadəcə bəzi təkamülçü fərziyyələri köçürmüşdür. İrəli sürdüyü ara formalar sırası ilə belədir:

Arxeopteriks: Rennie, bütün zamanların ən böyük ara forma namizədi olan Arxeopteriksın sürünənlər və quşlar arasındakı ara forma olduğunu, ancaq “yaradılışı müdafiə edənlərin” bunu qəbul etməyərək bu canlı üçün “bəzi sürünən xüsusiyyətləri daşıyan soyu tükənmiş quşdur” dediklərini yazmaqdadır. Halbuki Arxeopteriks üçün bu izahı edənlər sadəcə “yaradılışı müdafiə edənlər” deyil, eyni zamanda mövzunu detallı olaraq araşdıran dünyaca məşhur quş alimləridir. Ornitologiyanın ən böyük alimlərindən biri olan Alan Feduccia, Arxeopteriks haqqında eyni fikirdədir.

Necə ki, Arxeopteriks üçün qarşıya qoyulan ara forma iddiasının etibarsızlığını göstərən bir çox dəlil ortaya çıxmışdır. Feduccianın ifadə etdiyi kimi “Arxeopteriksın müxtəlif anatomik xüsusiyyətlərini araşdıran yeni araşdırmaçıların bir çoxu, bu canlının daha əvvəl xəyal ediləndən daha çox quş bənzəri olduğunu göstərmişdir” və “Arxeopteriksın teropod adlı dinozavrlara olan bənzərliyi çox böyük ölçüdə şişirdilib.”³ Arxeopteriks haqqındakı bir başqa problem, bir çox təkamülçünün bu canlının atası olaraq qəbul etdiyi teropod adlı dinozavrların fosil qeydlərində Arxeopteriksdən əvvəl deyil sonra ortaya çıxmalarıdır.

Mutasiyaya uğramış meyvə milçəyinin bıçcıqlarında ayaq inkişaf etmişdir.

John Rennienin bəhs etdiyi “tüklü dinosavrlar” hekayəsi isə, təkamülçülərin fərziyyələrindən başqa bir şey deyil. Son 10 il ərzində “tüklü dinosavr” olaraq irəli sürülən fosillərin həqiqətdə hamısı mübahisəlidir. Detallı araşdırmalar, “tük” olaraq göstərilən strukturların kollagen lifləri olduğunu göstərmişdir.⁴ Bu fərziyyələr, təkamülçü ön mühakimələrdən qaynaqlanmaqdadır. Feduccianın ifadə etdiyi kimi “bir çox dinosavr, heç bir dəlil olmamasına baxmayaraq, aerodinamika və tam uyğun tüklərlə əhatəli kimi göstərilmişdir”⁵ (Bu “tüklü dinosavr”lardan birinin də, fosil saxtakarlığı olduğu ortaya çıxmışdır). Feduccia mövzunu belə yekunlaşdırır: “Nəticədə, müxtəlif bölgələrdən yaxşı qorunmuş dərilərə sahib bir çox dinosavr mumiyasının bilinməsinə baxmayaraq, indiye qədər heç bir tüklü dinosavr tapılmamışdır.”⁶

At silsilələri: John Rennienin əhəmiyyətli təkamül dəlili olaraq göstərdiyi at silsilələri isə həqiqətdə özünün etdiyi böyük kobud səhvdir. Çünki “Eohippus”dan günümüzdəki ata (“Equus”)a qədər uzandığı irəli sürülən sözdə təkamül prosesinə dair yaradılan at silsilələri, bir çox təkamülçü kütlələr tərəfindən də etibarsızlığı qəbul edilmiş yanılımdır. Məsələn təkamülçü yazar Gordon R. Taylor, at silsilələri əfsanəsini əslini belə izah edir:

“At ardıcılığı ümumiyyətlə bu mövzuda həll edilmiş olan yeganə nümunə kimi göstərilir. Amma həqiqət budur ki, “Eohippus”dan “Equus”a qədər uzanan sıralama çox əsassızdır. Bu sıralamanın, gedərək artan bədən böyüklüyünü göstərdiyi iddia edilir, amma əslində sıralamanın irəlindəki mərhələlərinə qoyulan canlıların bəziləri (sıralamanın ən başında yer alan) “Eohippus”dan daha böyük deyil, daha kiçikdirlər. Fərqli qaynaqlardan gələn növlərin bir yerə gətirilib qane edici görünüşə sahib olan sıralamada arxa arxaya düzülmələri mümkündür, amma tarixdə həqiqətən bu sıralama daxilində bir-birlərini izlədiklərini göstərən heç bir dəlil yoxdur.”⁷

Balinaların mənşəyi: John Rennie, sübut edilmiş təkamül nümunələri arasında balinaların təkamülü ssenarisini də saymaqdadır. Halbuki bu da yalnız və yalnız təkamülçü fərziyyədir. Bir quru məməlisi olan “Ambulocetus” ilə, bu canlının nəvəsi olaraq göstərilən “Rodhocetus” kimi qədim balinalar arasında çox böyük morfoloji fərqlər var. Mövzunun detalları, “National Geographic-dən balina nağılı” adlı məqaləmizdə araşdırılmışdır.

Molyuskların mənşəyi: Rennienin təkamül nümunəsi olaraq sayıb keçdiyi bu mövzu da həqiqətdə təkamül nəzəriyyəsi üçün əhəmiyyətli problemdir. Molyusk filumunu meydana gətirən bu qabıqlı canlılar, səkkiz ayrı sinifə ayrılırlar və bunların hamısı digər bir çox canlı filumu və sinifi kimi kembri dövründə birdən ortaya çıxmışdır. Fosil qeydlərinin ortaya qoyduğu bu həqiqət, təkamül nəzəriyyəsi üçün böyük problem meydana gətirir. Təkamülün qatı müdafiəçisi olan “Britannica Ensiklopediyası” belə “fosil qeydləri, molyuskların necə ortaya çıxdığına və (molyuskların) səkkiz ayrı sinifinin prekembri dövründə necə fərqliləşdiyinə dair çox az işarə verməkdədir. Təkamül şəcərə, böyük ölçüdə müqayisəli anatomiya və inkişafdan kənar edilməsi məcburiyyətindədir”⁸ deyərək, molyuskların təkamülü lehinə heç bir fosil qeydi tapılmadığını qəbul etməkdədir.

İnsanın mənşəyi: John Rennienin bu mövzudakı iddiası, “20 və ya daha çox hominidin, lusi ilə müasir insanın arasını doldurduğu”dur. Halbuki gerçəkdə “Australopithecus”dan insana (homo sapiensə) doğru uzanan bir təkamül xətti yoxdur.

Bunun bir göstəricisi, “Australopitek” ilə “Homo sapiens” arasındakı (Homo habilis, Homo rudolfensis, Homo erectus) kateqoriyaların son dərəcə spekulyativ və mübahisəli olmasıdır. Təkamülçü paleoantropoloqlar Bernard Wood və Mark Collard, 1999-da “Science” jurnalında nəşr olunan məqalələrində, “Homo habilis” və “Homo rudolfensis” kateqoriyalarının xəyali olduğunu və bu kateqoriyalara daxil edilən fosillərin əslində “Australopitek” cinsinə transfer edilməsi lazım olduğunu müdafiə etmişlər.⁹ Michigan Universitetindən Milford Wolpoff və Canberra Universitetindən Alan Thorne isə, “Homo erectus”un xəyali kateqoriya olduğu, bu təsnifə daxil edilən fosillərin əslində “Homo sapiens”in bir variasiyası olduqları düşüncəsindədirlər.¹⁰ Bunun mənası: Ortada soyu tükənmiş meymun cinsi olan “Australopitek” ilə, günümüzdəki insanı və onun fərqli irqi variasiyalarını içinə alan “Homo sapiens” növündən başqa bir hominid yoxdur. Yəni, insanın təkamül mənşəyi yoxdur.

“Avstralopitek”dan insana (*Homo sapiens*) doğru uzanan təkamül xətti iddiasını çürüdən bir başqa həqiqət, bu xətt üzərində təkamül sıralaması izlədiyi qarşıya qoyulan kateqoriyaların həqiqətdə eyni dövrdə yaşadıqlarının ortaya çıxmasıdır. Bunu ortaya qoyan ən yeni dəlil, “Science” jurnalında yayımlanan və “*Homo habilis*”, “*Homo ergaster*” və “*Homo erectus*” kateqoriyalarına daxil edilən fosillərin eyni dövrdə yan-yanə yaşadığını göstərən tapıntıdır. Araşdırmanı idarə edən North Texas Universitetindən Reid Ferring, bu görüşün mənasını belə açıqlamaqdadır: “Bu tamamilə gözlənilməz vəziyyətdir, çünki indiye qədər hakim olan elmi fikirlər *habilis*, *ergaster* və *erectus* təkamül sıralaması içinə yerləşdirmişdi”.¹¹

Molekulyar biologiya və təkamül ağacı: John Rennie, fosillər mövzusunda iddialarının zəifliyini fərq etdiyinə görə, bu mövzunun sonunda bir də molekulyar biologiyaya toxunaraq təkamülə buradan dəlil tapmağa çalışmaqdadır. Rennienin iddiası genlər haqqındadır və “genlərin strukturu və məhsulları növlər arasında, onların təkamül qohumluqlarına uyğun şəkildə paylanmaqdadır” deməkdədir.

Təkamülçülərin molekulyar biologiyadan gözlədikləri budur, yəni təkamül nəzəriyyəsinə görə yaxın qohum olan canlıların molekulyar olaraq da bir-birlərinə çox yaxın çıxmalarıdır. Amma məlumatlar, bunun tam əksinədir. Son illərin molekulyar tapıntıları, 150 illik təkamül ağacı ilə heç uyğunlaşmayan nəticələr verməkdədir.

Fransız bioloqlar Hervé Philippe və Patrick Forterre'nin 1999-cu il tarixli bir məqalələrində yazdıqlarına görə, “sekanslar (DNT düzümləri) əldə edildikcə, bir çox zülal filogenetikasının bir-biri ilə və eyni zamanda rRNA ağacı ilə ziddiyyət təşkil etdiyi ortaya çıxmışdır.”¹²

rRNT müqayisələrinin yanında, canlıların genlərindəki DNT şifrələri də müqayisə edilmiş, amma yenə təkamül nəzəriyyəsinin nəzərdə tutduğu “həyat ağacı” ilə çox ziddiyyətli nəticələr ortaya çıxmışdır, molekulyar bioloqlar Ceyms Lake, Ravi Jain və Maria Rivera, 1999-cu ildəki bir məqaləsində bunu belə açıqlayırlar:

“Elm adamları fərqli orqanizmlərin müxtəlif genlərini analiz etməyə başladılar və bunların bir-birləri ilə olan əlaqələrinin, rRNT analizinə görə yaradılmış olan təkamül həyat ağacı ilə ziddiyyət təşkil etdiyini fərq etdilər.”¹³

Nəticədə nə zülallar, nə rRNT, nə də genlər üzərində edilən müqayisələr, təkamül nəzəriyyəsinin fərziyyələrini təsdiqləməməkdədir. Bu həqiqət, 1999-cu ildə “Science” jurnalında nəşr olunan “Is It Time to Uproot the Tree of Life?” başlıqlı məqalədə də qəbul edilmişdir. Elizabeth Pennisi imzalı məqalədə, Darvinist bioloqların “təkamül ağacını” işıqlandırmaq üçün icra etdikləri genetik analiz və müqayisələrin tam əksi istiqamətdə nəticə verdiyi ifadə edilmiş, “yeni məlumatların təkamül tablonu qaraltdığı” ifadə edilmişdir.¹⁴

Qısaca, canlılar arasındakı molekulyar müqayisələr, John Rennienin iddiasının əksinə, təkamül nəzəriyyəsinin əleyhinə nəticələr verməkdədir.

Gözün mənşəyi və Darvindən bu yana təkamülləşə bilməyən təkamül nəzəriyyəsi (Sual 14)

John Rennie sual 14-də sadələşdirilə bilməz komplekslik mövzusunda girməkdə və təkamülçülər üçün həmişə böyük problem olan gözün mənşəyindən danışmaqdadır. Rennienin bu mövzuda etdiyi izah isə, Darvinin 150 il əvvəl qarşıya qoyduğu bir fərziyyənin təkrarından başqa bir şey deyil: Təbiətdə zəif görmə qabiliyyətinə sahib “ibtidai” gözlər olduğu və daha kompleks gözlərin bunlardan təkamülləşmiş ola biləcəyi iddiası.

Halbuki Darvindən bu yana, bu iddianı çürüdən açıq dəlillər ortaya çıxmışdır.

Təbiət tarixi, yer üzündə təsbit edilən ilk göz quruluşunun heç də ibtidai deyil, əksinə fəvqəladə dərəcədə kompleks olduğunu göstərməkdədir. Bu göz quruluşu, trilobitlərin sahib olduğu cüt-lupa sistemli pətək gözlərdir. “Trilobitlər” mövzusunda mütəxəssis olan Levi-Setti “trilobit gözündəki iki linzanın

arasındakı qırılma interfeysinin, 17-ci əsrdə Dekart və Huygens tərəfindən edilən optik konstruksiyalara bənzər bir şəkildə hazırlandığını” söyləyir.¹⁵ “Optik dizayn möcüzəsi” olaraq təyin olunan bu gözlərin ən təəccüblü xüsusiyyəti isə, gerisində daha ibtidai bir forma olmaması, birdən ortaya çıxmalarıdır.

Darvinin “ibtidai göz” dediyi işığa həssas hüceyrələr belə, öz içlərində fəvqəladə kompleks sistemə malikdirlər. Ən “ibtidai” göz belə, işığa həssas bir hüceyrəyə, bu hüceyrənin içindəki fəvqəladə kompleks biokimyəvi mexanizmlərə¹⁶, bu hüceyrəni beyinə bağlayacaq sinirlərə və beyində bunları analiz edəcək bir görmə mərkəzinə möhtac olan sadələşdirilə bilməz kompleks sistemdir. Mərhələ-mərhələ inkişaf edə bilməz. Bu səbəbdən təkamül nəzəriyyəsi ən “ibtidai” gözün belə mənşəyini açıqlamamaqdadır ki, bundan yola çıxaraq daha kompleks gözləri izah edə bilməsinin bir mənası olsun.

Rennie “şüurlu dizayn müdafiəçilərinin, qabaqcıllarından daha təcrübəli olduqlarını” yazmışdır. Ancaq öz adına kədərli olan bir vəziyyət, təkamül nəzəriyyəsinin müdafiəçilərinin hələ Darvinin 150 il əvvəlki etibarsız tezislərini müdafiə etmələridir. Gözün mənşəyi haqqında hələ “ibtidai gözlərdən təkamülləşmə” ssenarisini qarşıya qoymaları, təkamül nəzəriyyəsinin 150 ildir təkamülləşə bilmədiyini göstərməkdədir.

Sadələşdirilə bilməz komplekslik qarşısındakı çarəsizlik (Sual 15)

John Rennie yazısının ən son başlığı altında isə Michael J. Behe və William Dembski kimi yaradılış həqiqətini müdafiə edənlər tərəfindən ortaya qoyulan dəlilləri tənqid etməyə çalışmışdır. John Rennienin bu mövzuda etdiyi ilk şey, Michael Beheni tənqid edən Kenneth R. Miller və Russell F. Doolittle adlı təkamülçülərin etirazlarını dilə gətirməkdir. Halbuki Dr. Behe bu etirazları son dərəcə əhatəli bir şəkildə cavablamış və çürütmüşdür (Baxın: Behenin cavabları).

Rennienin sadələşdirilə bilməz komplekslik qarşısındakı çarəsizliyini göstərən əsas paraqraf isə budur:

“Kilid nöqtə budur ki, Behenin itki xaricində bir funksiya daşımadıqlarını qarşıya qoyduğu qamçı parçaları, təkamüllərinə kömək edə biləcək başqa funksiyalara da xidmət edə bilirlər. Bu səbəbdən qamçının son təkamülü, başqa məqsədlər üçün təkamülləşmiş təcrübəli parçaların yeni bir rekombinasiyası ilə təmin edilmiş ola bilər.”

Qısaca Rennie, qamçının “başqa məqsədlər üçün təkamülləşmiş parçaların birləşməsi ilə” meydana gəlmiş ola biləcəyini söyləməkdədir. Amma əsas problem budur: O “başqa məqsədlər” nədir? Qamçının meydana gətirən molekulyar parçalar hansı məqsədlər üçün ortaya çıxmış ola bilər? Bu mövzu mərhələ-mərhələ ortaya qoyulmadıqdan sonra, “bilmədiyimiz başqa mərhələlər olmuş ola bilər” demək, ancaq darvinist doqmanı təkrar etmək mənasını verir.

Rennienin qamçıya qismən bənzəyən Yersinia pestis orqanelini və ya daha sadə quruluşdakı qamçıları təkamül mərhələsi olaraq göstərməsi isə mənasızdır. Bu, bir reaktiv təyyarəsinin sözdə “təkamül” mənşəyini açıqlamaq üçün, bir avtomobili və ya bir planeri nümunə göstərmək kimidir. Arada bənzərliklər ola bilər, amma bu vəziyyət vasitələrin təsadüflər nəticəsində bir-birlərindən təkamülləşdiklərini göstərməz. Hər biri ayrı-ayrı yaradılmış strukturlardır.

Rennienin Dembskinin tezisinə qarşı gətirdiyi etiraz da, Santa Fe İnstitutunun işlərini qaynaq göstərməsindən ibarətdir. Halbuki bu institutdakı nəzəri işlər də, eynilə Ilya Prigogine adlı qabaqcılları kimi, “öz-özünə təşkilatlanma” anlayışını materialist bir inanc olmaqdan irəli daşıya bilməməkdədir (Öz-özünə təşkilatlanma ssenarilərinin etibarsızlığı, Dembskinin 2002-ci ildə çapı edilən “No Free Lunch: Why Specified Complexity Cannot Be Purchased Without Intelligence” adlı kitabında detallı olaraq açıqlanmaqdadır). Santa Fe İnstitutundakı təkamülçülərin John Rennie ilə müqayisədə daha sağlamfikirli olduqlarını ifadə etmək lazımdır. Rennie yaradılış həqiqətini elmdən kənar bir tezis olaraq göstərməyə çalışarkən, Santa Fe İnstitutunun qabaqcıl elm adamlarından biri olan Stuart “şüurlu dizaynın intellektual və elmi tərəfdən etibarlı yanaşma olduğunu qəbul etmişdir.”¹⁷

Renninin flagellumun mənşəyini izah etmək üçün etdiyi bənzətmə, təyyarənin mənşəyinin avtomobil və ya planer olduğunu irəli sürmək kimidir. Aralarında oxşarlıqlar ola bilər, amma bu, onların bir-birindən təkamülləşdiyini göstərmir. Təkamülçülər Orta əsr alkimikləri və ya ulduz falına inananlar kimi elmi olmayan bir nəzəriyyəni müdafiə edirlər.

Renninin materializmə olan doqmatik inancı

Yaradılış həqiqəti mövzusunda etirazlarından sonra Rennie istər-istəməz təbiətdəki kompleksliyin təkamül mexanizmləri ilə açıqlana bilmədiyini qəbul etməkdə, həll olaraq da gələcəyə görüş verməyi seçmişdir:

“Bu səbəbdən orqanizmlərdə görünən bəzi kompleksliklər hələ anlamadığımız təbii faktlar sayəsində ortaya çıxmış ola bilər. Amma bu, bunların təbii olaraq ortaya çıxmış ola bilməyəcəyini söyləməkdən çox fərqlidir.”

Renninin məntiqində tam bir doqmatizm oxunmaqdadır: Əgər təbiətdəki bioloji faktları təkamül mexanizmləri ilə açıqlaya biləcəyini düşünürsə, bu vəziyyətdə bu mexanizmləri ifadə etməlidir. Əgər bioloji faktları açıqlaya biləcəyi bir mexanizm tapa bilmirsə, bu dəfə də “hələ aydın ola bilməmiş” mexanizmlərin varlığını irəli sürməkdədir. Ancaq əgər bu mexanizmlər aydın ola bilməmişsə, Rennie bunların varlığından necə əmin ola bilməkdədir? Bu mexanizmlərin varlığına inanmaqla, sadə metalları qızıla çevirəcək “əlkimya mexanizmi”nə inanmaq arasında nə fərq var?

Və dolayısı ilə, təkamülə inanmaqla əlkimyaya inanmaq arasında nə fərq var?

Bütün bu suallar, bizlərə Renninin və digər qatı Darwinistlərin, təkamül nəzəriyyəsini ancaq materializmə olan doqmatik inancları ilə müdafiə etdiklərini göstərməkdədir. Darwin belə daha ön mühakiməsiz davranmış və “əgər bir-birini izləyən çox sayda kiçik dəyişikliklə kompleks bir orqanın meydana gəlməsinin qeyri-mümkün olduğu göstərilərsə, nəzəriyyə qəti surətdə süqut etmiş olacaq”¹⁸ demişdir. John Rennie və digər müasir darvinistlər isə, Darwinin təsvir etdiyi kimi sadələşdirilə bilməz kompleks orqanlar onlara göstərildikdə, nəzəriyyənin çökdüyünü qəbul etmək yerinə, gələcəyə görüş verməyi üstün tuturlar.

Renninin yazısı araşdırıldığında, bütün bu doqmatizmin altında yatan daha da təməl bir düşüncə ortaya çıxmaqdadır. Aşağıdakı sətirlər, bu mövzuda olduqca işıqlandırıcıdır:

Elm, təbii seleksiya kənar da bəzi qüvvələrin təkamüldə rol oynama ehtimalını qəbul edir. Amma bu qüvvələr təbii olmalıdır; varlıqları elmi anlayışlarla sübut edilməmiş olan sirli yaradıcı zehinlərə aid edilə bilməzlər.

Buradakı ilk cümlədə, diqqət yetirilsə, Rennie varlığı qəti olaraq sübut edilməmiş bəzi qüvvələrin təkamülə qatqı təmin edə biləcəyini ifadə etməkdədir. Amma ikinci cümlədə şərt qoyur: Bu güclər, təbii qüvvələr olmalıdır, şüurlu bir Yaradıcının varlığı inkar edilməlidir. Bu şərtin səbəbinin də şüurlu Yaradıcının varlığının elmi olaraq “sübut edilməmiş” olduğunu yazır. Halbuki Rennie bir əvvəlki cümlədə sübut edilməmiş qüvvələrə ehtimal verir. Yazısının digər hissələrində, yuxarıda araşdırdığımız kimi, hələ tapıla bilməmiş amma gələcəkdə tapılmasını ümid etdiyi təkamül mexanizmlərindən danışmaqdadır. Demək ki, Renninin problemi, yaradılış həqiqətinin sübut edilib edilməmiş olduğu deyil, bu həqiqətin varlığının inandığı materialist fəlsəfəyə zidd olmasıdır.

Şübhəsiz ki, Rennie istədiyi kimi inanmaq azadlığına malikdir. Bəzisi materialist fəlsəfəyə, bəzisi ulduz falı, bəzisi əlkimyaya inanır... Məsələ burasındadır ki, Rennie və bənzər materialistlər bu doqmanı elm kimi göstərməyə çalışırlar. Bu iki əsrlik bir xəyaldır. Ancaq indi son günlərini yaşayır.

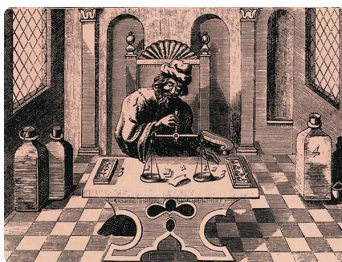
Nəticə

Əslində “Scientific American” redaktoru John Rennieni bu yazıya görə təbrik etmək lazımdır. Özü; yaradılışın dəlillərinə qarşı heç bir həqiqi cavab verə bilməməklə; bu sıxıntı içində bir çox əhəmiyyətli dəlili tamamilə qulaqardı etməklə; doqmatik insanlara xas bir fanatizm və hiddət sərgiləməklə; darvinizmin içində olduğu süqut mərhələsini sübut etmişdir.

Lamarkizmin süqut etməsində, Mendel kimi böyük elm adamlarının müvəffəqiyyətləri ilə bərabər, Lysenko kimi qatı Lamarkçıların fiaskoları da rol oynamışdır. Darvinizmin süqut etməsində isə, indiki vaxtda yaradılış həqiqətini müdafiə edən elm adamlarının müvəffəqiyyətli işləri ilə bərabər, qatı darvinistlərin məntiqi və elmi məğlubiyyətləri də rol oynayacaq.

Bu müzakirələri bir neçə on il sonra oxuyacaq olanlar isə, bu həqiqəti daha açıq görəcəklər və elmlə iç-icə olan bir çox insanın darvinizm kimi bir əfsanəyə necə olub da aldandıqlarına heyrlənəcəklər.

Onlar dedilər: “Sən pak və müqəddəssən! Sənin bizə öyrətdiklərimdən başqa bizdə heç bir bilik yoxdur! Həqiqətən, Sən Bilənsən, Müdriksən!” (Bəqərə surəsi, 32)

Təkamülçülər Orta əsr alkimikləri və ya ulduz falına inananlar kimi elmi olmayan bir nəzəriyyəni müdafiə edirlər.

Ədəbiyyat

- 1) Henry Gee, "In Search of Deep Time", New York, The Free Press, 1999, səh. 116-117
- 2) C.B. Thaxton, W.L. Bradley, və R. L. Olsen, "The Mystery of Life's Origin: Reassessing Current Theories", Philosophical Library, New York, 1984, səh. 119
- 3) Alan Feduccia, "The Origin and Evolution of Birds", Yale University Press, 1999, səh. 81
- 4) Ann Gibbons, "Plucking the Feathered Dinosaur", Science, cild 278, sayı 5341, 14 noyabr 1997, səh. 1229-1230
- 5) Alan Feduccia, "The Origin and Evolution of Birds", Yale University Press, 1999, səh. 130
- 6) Alan Feduccia, "The Origin and Evolution of Birds", Yale University Press, 1999, səh. 132
- 7) Gordon Rattray Taylor, "The Great Evolution Mystery", Abacus, Sphere Books, London, 1984, səh. 230.
- 8) Mollusk, "Evolution and Paleontology", Encyclopedia Britannica, 2002
- 9) Bernard Wood, Mark Collard, "The Human Genus", Science, cild 284, sayı 5411, 2 aprel 1999, səh. 65-71
- 10) Pat Shipman, "Doubting Dmanisi", American Scientist, mayabr-dekabr 2000, səh. 491
- 11) "Fossil Discovery Upsets Theories On Human Origins", Associated Press, <http://www.msnbc.com/news/776334.asp?cp1=1>
- 12) Hervé Philippe and Patrick Forterre, "The Rooting of the Universal Tree of Life is Not Reliable", Journal of Molecular Evolution, cild 49, 1999, səh. 510
- 13) James Lake, Ravi Jain və Maria Rivera, "Mix and Match in the Tree of Life", Science, cild 283, 1999, səh. 2027
- 14) Carl Woese, "The Universal Ancestor", Proceedings of the National Academy of Sciences, USA, 95, (1998) səh. 6854
- 15) Levi-Setti, R. Trilobites, 1993, University of Chicago Press, Chicago, səh. 54
- 16) Bu mexanizmlərin fəvqəladə kompleks quruluşu, Michael Behenin "Darwin's Black Box" adlı əsərində açıqlanmaqdadır. Behenin ifadə etdiyi kimi, sadəcə retina hüceyrəsindəki kimyəvi quruluş belə, Darvini çürütmək üçün kifayətdir.
- 17) "Dembski and Kauffman Square Off in New Mexico", Philip Johnson's Weekly Wedge Update, 19 noyabr 2001; www.arn.org
- 18) Charles Darwin, "The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition", Harvard University Press, 1964, səh. 189

DARVIN BU HƏQİQƏTLƏRİ BİLMİRDİ

Bu kitabda, yerli və xarici mediada, təkamül nəzəriyyəsi ilə bağlı yer alan əhəmiyyətli bəzi yanlışların cavabları yer alır. Bəzən bir köşə yazısında, bəzən bir xəbərdə, bəzən də bir televiziya verilişində təkamül nəzəriyyəsini elm kimi göstərməyə çalışanlar, darvinizm təbliğatı etməkdə və bu mövzuda kifayət qədər məlumatı olmayan bir çox insanı da böyük bir aldatmanın içində doğru sürüməkdədirlər.

Halbuki darvinizmin heç bir elmi dayağı yoxdur. Charles Darvinin təkamül nəzəriyyəsini ortaya atdığı tarixdən bu yana 150 ildən çox müddət keçmiş, ancaq bu müddət ərzində təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləyən tək bir elmi dəlil belə tapılmamışdır. Əldə edilən tapıntılar təkamülün heç bir zaman yaşanmadığını ortaya qoymaqladır. Tam əksinə, elm və texnologiya sahəsində baş verən bir çox tərəqqi kainatın yoxdan var edildiyini yəni yaradılmış olduğu həqiqətini gözlər önünə sərməkdədir.

Təkamül nəzəriyyəsinin içində düşdüyü çarəsizlik, bu gün təkamülçülər tərəfindən belə qəbul edilməsinə baxmayaraq, çox vaxt ideoloji qayğılarla, bəzi mətbuat və yayım orqanları tərəfindən gündəmdə tutulmaqdadır. Bu təbliğatın heç bir həqiqət payı ehtiva etmədiyinin, bununla birlikdə təkamül nəzəriyyəsinin yalan və yanlışlarının gözlər önünə sərilməsi isə son dərəcə əhəmiyyətli bir işdir.

MÜƏLLİF HAQQINDA

Harun Yəhya imzasından istifadə edən Adnan Oktar, 1956-cı ildə Ankarada anadan olub. 1980-ci illərdən bəri imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər yazıb. Bununla yanaşı, müəllifin təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla qaranlıq əlaqələrini üzə çıxaran çox mühüm əsərləri var.

Müəllifin bütün əsərlərindəki ortaq məqsəd Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi əsas imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və batil əməllərini nümayiş etdirməkdir. Belə ki, müəllifin bu günə qədər 73 müxtəlif dilə tərcümə edilən 300-dən çox əsəri dünya səviyyəsində geniş oxucu kütləsi tərəfindən oxunur. Harun Yəhya Külliyyatı, Allahın izni ilə XXI əsrdə dünyadakı insanları Quranda bəhs edilən hüsur və sülhə, doğruluq və ədalətə, gözəllik və xoşbəxtliyə aparmağa səbəb olacaqdır.